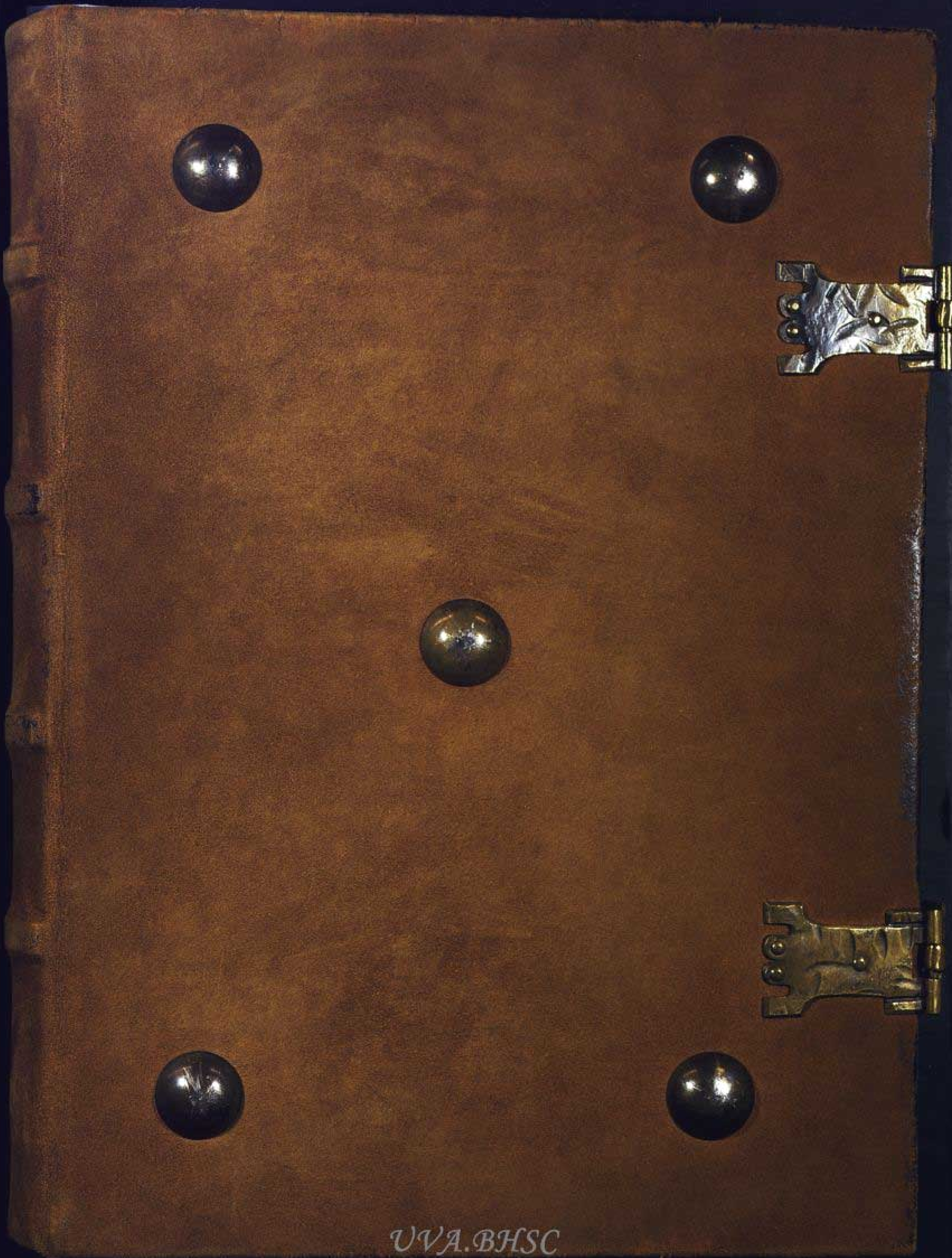

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

[illegible]

UVA BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

HOC OPUS UT FIERET PRIDICTUS ABBA SEMPRO
NIO: INSTANTIA: IGIT CUI EGO: OBECO INDIGNUS:
MINIMI OBIDIENS: DE UOTA DEPINXI:
MEMENTO: ROGO:

UVA.BHSC

... accepit ...

... [illegible] ... do rei que ... [illegible] ... paraula

... [illegible] ... [illegible] ... nulhs [illegible] ...

... [illegible] ... mal.

... [illegible] ... quel ... [illegible] ...

... [illegible] ... mal ... [illegible] ...

... podem ... [illegible] ... la ... [illegible] ...

... [illegible] ... be fa ... [illegible] ...

... [illegible] ... ni nol ... [illegible] ...

... [illegible] ... que [illegible] ...

... [illegible] ... tan nos ... [illegible] ...

... [illegible] precepit illa regina ... dare illi plata de [illegible] ...

... [illegible] ... salare ... [illegible] ... una cuchara

... in ... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ... bela

... dona ... [illegible] ...

... [illegible] ... Mandauit regina domna ... [illegible] ...

... facere ... [illegible] ... domni

... [illegible] ... illa regina ... [illegible] ...

... petro pelagii filio de pelagio ... [illegible] ...

pro uno ... [illegible] ... Et sapiente inde ... [illegible] ...

... et ... [illegible] ... de barrio ... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ... mais ... [illegible] ...

... [illegible] ...

IN NOMINE: DNI NSI IHV: XPI:
INITIATUS: EST. LIBER: ISTE:
APOCALIPSIS: IOHANNI: VI
IDUS. IUNIUS: ET FINIBIT: EX
ARATUS: III IDUS: SEPTEMBRS:
SUB ERA VIII: DO GRAS A

Año Dni 970
fatta ... el Millan de ... Er
y es año de ... 970 a 8 de sep[illegible]
Regnante Ramiro ... Anns 3 ... [illegible]
[illegible]
[illegible]

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

[illegible] sci [illegible] q̃ mathm

[illegible] generationis ihu xpi filii [illegible] filii abraham. abraham aũ

gñ isaac. isaac aũ gñ iacob. iac[ob]

[aũ gñ] iudam et frs ei'. Judas aũ

gñ fares et zaram de tamar. fa[res]

[aũ] gñ esrom. esrom aũ gñ

aram. aram aũ gñ aminadab. amin[adab]

[aũ gñ] naason. naason aũ

gñ salmon. salmon aũ gñ boos de

rachab. boos aũ gñ obeth ex ru[th].

obeth aũ gñ iesse. iesse aũ gñ dauid

regem. dd aũ rex gñ salomone

ex ea que fuit urie. salomon aũ

gñ roboam. roboam aũ gñ abia.

abia aũ gñ asa. asa aũ gñ iosaphat.

iosaphat aũ gñ ioram. ioram aũ gñ

ozia[m]. ozias aũ gñ ioatham. ioatham

aũ gñ achaz. achaz aũ gñ ezechia[m].

ezechias aũ gñ manassen. manassen

aũ gñ amon. amon aũ gñ iosiam.

iosias aũ gñ iechoniam et frs ei' in

transmigratione babilonis. et post

transmigratione babilonis iec[honias]

[gñ] salatiel. salatiel aũ

gñ zorobabel. zorobabel aũ gñ

abiud. abiud aũ gñ eliachim.

eliachim aũ gñ azor. azor aũ

gñ sadoc. sadoc aũ gñ

achim. achim aũ gñ eliud. eliud

[aũ gñ eleazar.] eleazar aũ gñ

mathan. mathan aũ gñ iacob. iacob

[aũ gñ] ioseph uirũ marie de qua

[natus est] ihs qui uocatur xps.

[illegible]

Esta obra es de Beato sobre el Apocalypsi

y S. Hieronymo sobre Daniel.

Fue de [illegible] Monast.º de Val[cavado]

que agora [illegible] de [illegible] Escrivi[ola]

un Presbitero Oveco que se llamaba [siervo]

[de] Dios que de gramatica ya sabia [la]

latina y el dibujo, [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] Tambien ay aqui un [illegible]

[illegible] de las Ethimologias de S. Isidoro

Era abbad de Valcavado [illegible]

[illegible] Sempronio [illegible]

[illegible] de las [illegible]

que [illegible] mas de [illegible]

Sempronio [illegible] que se lea

[illegible] de 400 [illegible]

[illegible]

970

UVA.BHSC

IN NOMINE DNI NSI IHU XPI INCIPIT LIBER REVELATIONIS IPSIUS DNI NSI IHU XPI

[V]t dum qui diuersis temporibus inueneris testamenti libris permixta quae sunt de natiuitate dni saluatoris nostri secundum dei carnem ut de corporatione eius, de passione quoque et morte, siue de resurrectione, regno atque iudicio, pro uiribus scientiae ex innumerabilibus libris excerptorum patrum nobilissimorumque catholicorum breuiata notaui, pauca proferenda putaui, ita prophetarum auctoritas fidei confirmatione firmetur et infidelium imperitia improbetur. Que quamuis omnibus nota sint, quia per amplitudinem scripturarum patentia facilius animo ad memoriam redeunt dum breuitate leguntur. Que tamen non ut me sed ut a sanctis patribus que explanata inueni temporibus, in hoc libello indita sunt et firmata his auctoribus, id est Ieronimo, Augustino, Ambrosio, Fulgentio, Gregorio, Ticonio, Hireneo, Abringio et Isidoro. Ita que in illis legeris non ut meam intellexeris. In hoc quamuis plebeio sermone in aliquibus deriuatum cum omni plena fide adque deuotione expositum recognoscis.

Omnium autem librorum eius hunc librum credas esse clauiculum, ita ut ubicumque offendit delinquentia indulgentia curauit que omnia superiora.

Haec sunt paruula ex multis que pro utilibus uirorum nouissimi percepisse doctrinis, quorum eloquium proinde quibusdam in locis a nobis interlectum esse noscuntur, ut estimo nostri pectoris sint confirmationis. Haec ergo sancte pater Etheri te petente ob edificationem studii fratrum tibi dicaui, ut quem consortem uel fructuosi religionis coheredem facias tui laboris. FINIT.

PROLOGUS BEATI HIERONIMI IN LIBRO APOCALIPSIN IOANNIS APOSTOLI

Iohannes apostolus et euangelista a Christo electus adque dilectus, in tanto amore dilectionis superior habitus est ut in cena super pectus eius recumberet. Et ad crucem soli matrem propriam commendasset, ut quem nubere uolentem ad amplexum uirginitatis assumpserat, ipsi ad custodiendam uirginem tradidit.

UVA.BHSC

disset. hic laudat quum p(er) uerbum dei
et testimonium ihu xpi. exilio in pathmos insula sortitur. illic ab eo de apoca
lipsin p(re)ostensu discribitur. ut sicut
in principio canonis de libro genesis
incorruptibile principium prenotatur:
ita et quam incorruptibilis finis per uirgine
in apocalipsin redderetur dicens.
ego sum alfa et ω. initium et finis.
hic est iohannes qui sciens sibi superuenisse
diem egressionis de corpore. conuocatis
in epheso discipulis. descendit in de
fossum sepulturae sue locum oratione
completa reddidit spm. tam a do
lore mortis factus extraneus. quam
a corruptione carnis noscitur alienus.
Cuius tamen scriptura dispositio uel
libri ordinatio. ideo a nobis p(er) singula
non exponitur ut nescientibus inqui
rendi desiderium collocetur.

INCIPIT DNI HERONIMI IN EX
PLANATIONE: APOCALIPSIN:

Diuersos marina discrimina qui trans
uadunt. itinera cursus.
si turbo uentorum fuerit. uehemen
tior formido est. si et quieta elementa
moderatior est peritia. ubi
per autem cuncta insidie. ita mihi in
hoc uidetur quem misisti uolumine
qui in apocalipsin explanatione ui
detur continere uictorini. certa pe
riculosum est ob detractorum linguas
placere. de quibus in opusculis in
dicare. Nam et anteriores papias
que postea ...

spatio de mille annorum ita ut a uicto
rini sensu recederet. et quia me litteris obse
crasti non distuli. sed a principio
de spatio usque ad ... maiorum libros
... ubi et qui in ceterum ... de
mille annorum ... uictorini opus
culis sociabi ... ab initio de quo secun
dum eius sententia a principio libri usque
ad crucis signum ... que ab inperitis ...
uitiata corregimus. et a deinde usque ad
finem uoluminis addidimus esse cognosce.
Tum autem esse discerneret et quid placeat
roborare. si uita nobis comes fuerit
et dns sanitatem dederit. tibi nostrum in
hoc uolumine potissime sudabit
ingenium anatholi karissime.

INTERPRETATIO LIBRI HUIUS:

Iohannes quondam uaticinio et intermi
nium accepit. interpretatur autem
luculento eloquio dni gratia. post
quam enim apocalipsin id est reuelationem
dni scribere septem luminaria celestis
aspicit et filium hominis sedentem in medio
id est xpm in ecclesia. et per uiia seniores
quod sunt duodecim prophete et apostoli. Septem ecclesie septem candelabra
libri unitatis. et septem stellas una
est ecclesia que per septem formam gratiam
xpo copulatam sociatur. Post hec
uidit ostium apertum in celo.
Ostium xpm dicit. ianua et passum
celum uero ecclesia est.
Post hec uidit sedem positam in celo
id est sacerdotes in ecclesia. per quos cotidie
die xps sedet et iudicat. et super hanc
sedem qui sedebat similis erat uisioni
lapidis iaspidis et sardino. id est ...

UVA.BHSC

iudicat: unum per aquam alium per ignem.
XV Post hec vidit IIII animalia procidentia
ante thronum. Id est IIII evange
listas. Et habebant similitudines
primi hominis. Id est rationalis. Sedis
leonis. Id est fortis ad pugnandum.
Tertius vituli. Id est immolatus in sacri
ficio. Quartus aquile volantis.
Id est vitam maiestatis videre semper debet
esse in contemplatione. Hec qua
tuor animalia unum sunt quod
XVI est ecclesia. Post hec vidit in dextera
sedentis librum signatum sigillis
septem. In quo bellum famis mortis
clamor interfectorum finisque
mundi notatur. Et sicuti. Id est equos
I IIII. primum album quod est ecclesia.
II et sessorem Christum. Secundum roseum. Id est
populum adversantem ecclesie. Et sessore
III suo diabolo sanguinolentum.
Tertium nigrum. Id est famem spiritalem
in ecclesia. Et sessore suo pseudoprophetam.
IIII Quartum pallidum. Et sessore suo morte
cui datum est potestas interficere
gladium fame morte et bestias
terre. In quo equum et sessorem in ecclesia
V deprehenduntur. Quintum ani
mas interfectorum propter verbum dei.
VI Sextum sol niger tamquam cilicium
et luna in sanguine et stelle ca
dentes. Id est prolem incredulis obscu
rabitur splendor doctrine. Per luna
qui autem fuerit est sanguinem hoc
est ecclesiam sanctorum in fide omnia
pro Christo sanguine fundere. Stellas
cadunt. fideles peccaturi. In septimo
sigillo concludit. In quo novissimo

certamine unitatis Christi quasi ficus
vento agitata mittit grossos.
Id est qui videntur sancti et cadunt
ab ecclesia. Et celum recessit ut liber
involutus. Id est sanctos qui eo tempore
nullam virtutem ostendunt nisi ad
sanguinem fundendum. Et omnis
mons et insula de locis suis mote
sunt. Et reges terre et magistratus
et tribuni et fortes et omnis servus
et liber absconderunt se in spelun
cis et in petris montium et dicunt
petris et montibus cadite super nos et
abscondite nos a facie sedentis super
thronum et ab ira agni quoniam venit
dies magnus ire eorum. Et quis po
terit stare. Hoc autem tempore
unitatis Christi futurum erit. Nam reges
terre et tribuni et fortes quos dicit
sancti intelleguntur qui eo tempore
unitatem Christum convincunt. Abscon
dere se petunt in speluncis et in
petris montium. Id est auxilium pro
phetarum et apostolorum et martyrum
inpetrabunt. XVII Post hec vidit
quattuor angelos stantes. In qua
tuor angulos terre tenentes IIII or
ventos. Quod sunt quattuor partes
mundi. Nam angeli et venti unum
sunt. Sed bipertiti sunt. Id est boni
et mali. Id est ecclesia et regnum mundi.
Quia mundus ecclesiam odit et in ecclesia
falsi fratres repperiuntur. Et dicit
ut ipsi ventos ne flarent in terra
neque in mare neque in nullam arborem.
Hoc autem hominibus dicit ne flent.
Id est ne spiritum suum traduant et sui

UVA.BHSC

similia efficiuntur nisi inister ppls dexet
letua. XX Post hec uidi duodecim
milia seruorum di. Id est ecclesia in duo
denario numero consecratum qui
signantur in frontibus. Id in cognitionem
operis. VIII Et septimum sigillum in
hoc sigillum complet librum. septem
sigillis signatum. Factum est si
lentium in celo. quasi semi hora. Id
serui di quia boni seculari actione
hic incipiunt uitam eternam de qua
dixit. IC Post hec uidi septem ange
los. qui acceperunt septem tubas.
Id septem ecclesias perfectam predica
tionem. sicut propheta dixit. Exalta
sicut tuba uocem tuam. VI Primus angelus
tuba cecinit et factum est grando.
et ignis mixtus in sanguine. Id est
factum est altaris di que haberet in se
mulatorum mortem. ut sci quasi aurum
in fornace probentur. VII Et secundus an
gelus tuba cecinit. et uelut mons
magnus ignis ardens missus est in mare.
Id diabolus missus est in populos. VIII
Et tertius angelus tuba cecinit. et
cecidit de celo stellam magnam ardens
uelut facula. Id de ecclesia cecidisse
homines dicit. qui ab hominibus
sci esse magni uidebantur. et per
predicationem non suam et uitam alios
ad mortem traxerunt. VIIII Et quartus
angelus tuba cecinit. et percussa
est tertia pars solis. et tertia pars
lune. et tertia pars stellarum.
Ut obscuraretur et pareret tertia
pars diei. et tertia pars noctis. Id
separant se sci ab iniquis.

X Et Post hec uidi et audiui unum
aquilam uolantem in medio celo
dicentem uocem magnam. ue ue ue
habitantibus terram. de reliquis
uocibus tube trium angelorum qui
tuba canituri sunt. Aquila
et celum ecclesia est. quod dicit dis
currentem. Id plagas nouissimi
temporis magna uoce predicat.
XI Et quintus angelus tuba cecinit.
et uidi stellam de celo cecidisse
in terra. et data est ei clauis putei
abissi. Id ppls traditur ab ecclesia
quam suo pseudo prophete.
Puteum aperuit. quia cor suum peruersa
manifestauit. abissus dicitur quia
occultatus latebat. et ascendit fumus
de puteo. quasi fumus magne fornacis.
et obscuratus est sol. et aer de fumo
putei. Fumus enim pressura [illegible] obs
curauit ecclesiam. et uerbis eam contur
bant. et quibus dum faciunt [illegible].
Et de fumo putei exierunt locuste. Id
multitudo hominum contra ecclesiam
insurgentia. et data est eis potestas
sicut habent potestatem scorpii terre.
Scorpio enim ore palpat et cauda
percutit. laudant et faciunt. Et simili
tudo locustarum similis equorum
paratorum ad bellum. Super capita
eorum corone similes auro. Id sub
nomine xpianitatis ut eque soluti
currentes ad malum. et facies eorum
sicut facies hominum. Id quasi
rationales. et habebant capillos
sicut capillos mulierum. Id est
effeminati. habebant den[illegible]

UVA.BHSC

leonum. id est ad deuorandum parati.
Et habebant caudas similes scorpiis
et aculeis in caudis earum. uctorem
dextro inaule equo propter aduersarium
ecclesie. et in uno corpore multa membra
significat. In capita principes terre.
In caudam falsos sacerdotes. qui singuli
amiliatu cultum permitunt. et propter
securitatem promittunt. Et habebant
super se regem angelum abyssi. id est
diabolum ut regem sibi. abyssus propter
Nomen habet hebraice abaddon. grece et
appollion latine perdens. Ve unum
habiit. et ecce ueniunt adhuc duo ue
post eum. Ecce significauit putatos
homines esse ignorantes. et locustas
demonia sibe multitudinem homi
num. accipientes potestatem le
dendi qui non sunt agni cruore
signati. Sui. Et sextus angelus
tuba cecinit. hic incipit nouissima
predicatio. Et audiui unum ex quat
tuor cornibus angelum altaris aurei que
est in conspectu dei dicentem sexto
angelo. qui habet tubam solue
quattuor angelos ligatos in flu
mine magno eufrate. Unum ex
quattuor cornibus propter de circum
cisionem dicit. qui in toto mundo
solus deum cognoscebat. Ara aurea
ecclesia est qui ex circumcisione uenit.
Solue quattuor angelos quod dicit.
id est ab oriente in occidente usque ad septen
trionem et meridiano per quattuor
partes mundi uniuersalis fuit ecclesia.
et cognoscit nomen domini. Hic angelus
cui tuba solui precipitur. atque

ecclesie predicatio intelligitur. eufrates
autem flumen est babilonis. Babilon
omnis mundus intelligitur. Et post
hec uidi equos in uisione. et sedentes
super eos. habebant loricas igneas.
iacintinas et sulphoreas. et capita
sicut leonum. Non tales quales
supra diximus. sed similes. Dum similes
dixit. unam tamen dissimilitatem discrip
sit. De ore eorum exit ignis. et fumus.
et sulphur. In fumo. iacincinum dixit.
id est uerba ipsorum hominum. Ab his tribus
plagis igne fumo. et sulphure. quod exit
ex ore. occisa est tertia pars hominum.
Potestas equorum in ore et in caudis
erat. id est principes mundi. et sacerdotes.
et in his nocentia. quia sine ipsis nocere
non possunt. Sexto. Et uidi alium
angelum fortem descendentem de celo
nube amictum. et iris super capita eius.
dominus est induitus ecclesia. Iris super capita
perseuerantia ecclesie. Nubes predi
catores. qui miraculis pluunt.
Et facies eius sicut sol. et pedes eius sicut
columne ignis. In facie. cognitio Christi.
In pedes. passio nouissime persecutionis.
Et habebat in manu sua librum ap
ertum. id est per legem et euangelium co
gnoscere Christum. Et posuit pedem suum
dextrum super mare. et sinistrum super
terram. Dextrum in mari. id est fortia
membra in maioribus periculis. sinistra
membra in conpetentibus. Et clamauit
uoce magna sicut leo fremit. id est pre
cepit fortiter predicare. Et cum
clamasset locuti sunt septem toni
trua uoces suas. et que locuta sunt

UVA.BHSC

septem tonitrua. et cum scripturus
et audivi vocem de celo dicentem.
Signa que locuti sunt septem toni
trua. et ne ea scripseris. Hec in prima
parte libri dixit. In ultimo vero pre
cipitur ne signaveris. Id est quod in pri
mordio ecclesie plenissime non cognovit.
finis temporis die ostendit. Et angelum quem
vidit stantem super mare et super terram.
sustulit manum suam in celum et iura
vit per viventem in secula seculorum. quia
tempus iam non erit. sed in diebus vocis
septimi angeli. cum ceperit tuba
canere. iam non esse tempus nisi purgationis
id est retributionem futurarum pacis. in quo
firmatur erit ecclesia sicut a prophetis dicta.
Novissima tuba et in ea consummatum
erit misterium dei sicut evangelizavit
per servos suos. Et vocem audivi de celo
loquentem mecum et dicentem. vade
accipe librum qui est in manum angeli.
et commede illum. et erit tibi in ore dul
cis sicut mel. et in ventrem amarus
sicut fel. hic liber lex est et evangelium.
Sed cum eum ceperis legere. dulcis est
in ore. sed amaritudinem sentiens. cum
predicare et opera ceperis quod intelle
xeris. et cum fuerit esse in ore meo
dulcis. et in ventre amarus. dixit mihi.
Oportet iterum predicare. cum hoc
dicit. aperte intellegitur. in primordio
ecclesie prophetia aperta habuit. cum
tantum martirum collegit. et postquam
fides omnem mundum plus erat prophe
tia reclusa. et quod dicit oportet
te iterum predicare ostenditur in finem
seculi quod est adventum antixpi. prophe
tia reaperire. in ore dulcedinem et in ventre
amaritudinem cum ceperit predicare et ope
rari. Et datus est mihi arundo similis
virge et dixit mihi angelus. surge
et metire templum dei et altare et eos
qui adorant in illo. Non ille sedebant
audiebat ut diceret ei. surge sed hoc
peccatori dicitur est. surge ad penitentiam
et aquam. Templum metire est. puritatem
confiteri omnipotentem et illum xpm
filium eius. qui natus est de spiritu sancto et
maria virgine. hunc per prophetas predi
catum. hunc esse manum dei et verbum
patris et conditorem orbis. Hec est arundo
et mensura fidei. sed nemo odorat
altare sanctum. nisi qui hunc fidem recte
crediderit. Ipsi soli adorant quia non
omnes qui videntur adorare. Et dicit
mihi. Atrium quod est foris templum
exclude foras. Templum servi dei dicit.
Atrium vero xpianos malos dicit.
Quia atrium ad templum pertinere videtur
sed sancti non sunt. Proinde excluduntur
foras. quia tempore antixpi civitatem
sanctam id est totum. Ipsi calcabunt. Et
dabo duobus testibus meis et prophetabunt
dies mille cc lx amicti cilicus.
Hi duo testes lex est et evangelium.
amicti cilicis quia per penitentiam
predicant. iterum in finem seculi
et qui cum eo venturus est dicit.
Dabo duobus testibus meis et propheta
bunt dies mille cc lx. quod sunt
anni tres et menses sex. quod est illorum
predicatio et regnum antixpi aliud
tantum. Hi sunt due olive et due
candelabra. Hec secundum litteram

UVA.BHSC

de eliu dixim. sed nunc spiritaliter
de duo testamenta quod est lex et
euangelium dicunt. Hi sunt duę
olibę et duo candelabra. Item cande
labra qui per moisen septem lumina
scribuntur ecclesia est septiformi spiritu
plena. et duas olibas. id lex et euan
gelium. Infundere oleum candelabro
id ecclesie. hec est ecclesia cum deo suo
Indeficienter quod eum facit In
lumen orbis ardere. et siquis eos uult
ledere. Ignis exiet de ore eorum. et
deuorat Inimicos eorum. Id est siquis
legem et euangelium audire no
luerit diuino Igne cremabitur.
hec est Ignis. id uerbum predicationis
quem ihs uenit mittere In terra.
corporis nisi et In omnibus ardere de
siderat. Hi duo habent potestatem
tem claudere celum ne Imbrem pluat
id ligandi et soluendi. et habent
potestatem aquas uertere In sanguine.
aquas scriptum est. et tunc celum
clauditur. quando uerbum predica
tionis In corde durissimo non tenetur.
et per propria opera hoc Ipsum In uitale
sit In eis. quod xpianum uidetur.
Et uincet eos et occidet eos. hoc unum
xps cum suis ministris spiritaliter In
ecclesia facit. uincet eos qui opera
mala faciunt. occidet eos qui
xpm predicant et malis recedunt.
Quia qui legem et euangelium non
obseruant. tunc quum antixps illum
et hoc occidet. et corpus eorum
proicietur In platea ciuitatis.
Duorum dixit. unum corpus quia

lex et euangelium unum sunt et
ecclesie unum corpus. ostendunt quod
uitam dixit proicietur In platea
ciuitatis plurali. grece. latitudo
dicitur. quia lata uia et spatiosa
secundum corpora [illegible] eorum
id legis et euangelii proiciuntur
[illegible] In medio ciuitatis quod est
ecclesia. sicut scriptum est. odisti di
sciplinam et proiecisti sermones post te.
Et uidebunt populi et tribus et linguis et
gentibus corpus eorum tribus diebus et dimidium.
id ccc.l.x. quod sunt anni tres et
menses sex. hoc spiritaliter est Intellegendum.
A passione dni usque ad tempus antixpi
anni dicuntur tres et menses sex. omne
enim tempus nunc presens nunc fuit
sicut dns In euangelium. ueniet In
quo omnis qui uos occiderit
putet se obsequium prestare deo.
Nunquam enim reperitur presens tempus
in nouissimo quo reuelabitur
xpi. quia quod tunc uisibiliter fiet
nunc Inuisibiliter In ecclesia geritur.
Et corpora eorum non permittent
poni In monumentis id uocatum corr
dixit. qui xpm sequuntur non permit
tunt eos quiete penitentiam agere.
sicut scriptum est. ue uobis scribe
et farisei ypocrite. qui clauditis
regnum celorum. id est ecclesia. nec uos
Intratis nec alios permittitis Intrare.
Et habitantes terram gaudebunt super
eos et epulabuntur et munera Inuicem
mittunt. id quando affliguntur
iusti. tunc gaudent et epulantur
Iniusti. et quum uisus ipse gratia

UVA.BHSC

Inlusaot sicut de xpi dicebant. Grauis
est nobis ad uidendum et non solum gra
uat sed et taediare facit sicut scriptu
est. peccator uidet et irascetur den
tes suos frendet et tabescet. Gaude
bunt ergo quum sum nihil habuerint.
quod in putatione erit fortuna di...buant
occisos lusas et eorum hereditatem
possidet quia dicent hi duo prophete
cruciauerunt habitantes terram.
Et dicent. hi qui per legem et euan
gelium iubebant et nos uiuere coge
bant. tunc gaudent cum eos a ppse
cutione dispersos et conterminatos
uident. Et post tres dies et dimidium.
sps uite adeo intrauit in illos et stete
runt super pedes suos. et timor magnus
cecidit sup uidentes eos. Et audiui
uoce magnum de celo. ascende huc.
et ascenderunt in celum in nube.
Istos tres dies et dimidium. iam supra
spatium dixim a primo aduentu
usq ad secdm aduentum. Quod autem
dixit steterunt sup pedes suos. hoc
ad resurrectionem futurum pandet.
Quod autem dixit timor magnus cecidit
sup uidentes eos. communiter dixit.
Et mutatum uice tristabuntur sine fine
qui gaudebunt temporaliter. et
gaudebunt sine fine qui temporaliter
tristabuntur. Quod autem dixit ascende
huc. et ascenderunt in celum in nube.
hoc est quod supra t dixit. rapient
in nubibus obuiam xpo. ante aduentum
autem dni nulli hoc posse contingere.
ut aliquis homo preter xpm in celu
ascendat in corpore. Scriptum est

autem. In atrium xpi. Deinde qui sunt
uiri discipuli xpo. In aduentum eis
rapientur in nubibus et occurrunt
obuiam ei. unde excluditur omnis sus
picio quorumdam qui putant hos
duos testes. duos uiros esse. et ante
aduentum dni celum in nubibus ascendere.
Si pro elia et qui cum eo uenturus est
dicerentur. hoc quod supra exposuimus
quo modo potuerunt habitantes terre
de duorum nece gaudere. si in una ciui
tate moriantur. aut quando pos
sunt munera mittere. sicut dictum est
qui ante quam gaudeant de morte.
contristabuntur de resurrectione.
aut qualiter epulas ponere esse.
si in duarum cadauera humatum impru
tatione fuisset. Quod manifestum
est. quia hos duos. pro lege et euan
gelio dicit. Et tres dies et dimidium
a primo aduentum dni usq ad secdm
aduentum eis. Et timor magnus cecidit
super uidentes eos. de hominibus uiuentes
dixit. quia et alias quos dicit iudicem
uiuos inuenientur. post ammone in re
surrectione dominicaquum. Et uiderunt
eos inimici eorum. Hic separatur
lusaot ab his quos in comune dixerat
timuisse. Et in illa ora factus est
terremotus magnus. Id per tactum in
aduentu dni. In illa hora quod dicit.
omne tempus significat. ut qui in tecto
est non descendat tollere quicquam
de domo sua. Id est qui peuangelium
uiuit non presumat secundum hom
nem uiuere. et quod semel abrenun
tiauerit habere non debet.

UVA.BHSC

Et decima pars ciuitatis cecidit. et occi
sisunt in terremotu septem milia
Id est in persecutione uniuersa xpi dicitur
cecidisse. septem milia. et decem milia
perfectus numerus intellegitur. Duo
sunt edificia in ecclesia. unum supra petram
quod est xps. alterum super arenam quod
est heresis. hoc dicitur corruisse in per
secutione. Et ceteri timuerunt et
dederunt claritatem deo celi. Id est sunt
supra petram. qui quando in lusitos
terremotu morientes uiderint. ipsi
iusti timentes confessione animas
suarum sollicitantur. et in obseruatione
tione preceptorum plus accenduntur
et lucientes deum clarificant sicut
scriptum est. Uidens impium punirs
iustus acutior fiat. Finiuit recapitulationem
quam prętermisso septimo angelo di
xerat repetit ordinem dicens. Ue secundum
habiit. Primum enim ue per locus
tarum prelio dicitur abisse. et al
terum uenire in equos. duobus modis ue
recapitulatum est. Nunc finitum
ipsa recapitulatione dicit.
Ue secundum habiit. Ue ergo secundum habiit
equorum est. quod sequitur
tertium ue. et septimus angelus
in quo finis dies cribitur. hic uidetur
duos fines fecisse in sequentes.
Unum recapitulationis. et alterius
ordinis. Dixit enim finem in re
surrectione tertium id est legis et
euangelii. quem hic supra expo
suimus quos pretermisit ordinem subla
cerat. et induxit alterum quem
pugne equorum debebat dicens.

Ue secundum habiit. Ecce ue tertium
ueniet cito. VII Et septimus angelus
tuba cecinit. et facte sunt uoces
magne in celo dicentes. Factum
est regnum mundi dni nostri et xpi eius.
et regnauit in secula seculorum. Et XX
IIII or seniores ceciderunt in facies suas
et adorauerunt dnm dicentes. Gratias
tibi agimus dne ds omnips qui es et qui
uenis. quia accepisti uirtutem tuam
magnam et regnasti et gentes irate
sunt et uenit ira tua et tempus
quod de mortuis iudicetur. In quo
dixit et si non. Regnasti et gentes
irate sunt. Primus aduentus est.
uenit ira tua quo de mortuis iudicetur
secundus et dare mercedem seruis tuis pro
phetis. et timentibus nomen tuum.
et corrumpere corrumpentes terram.
Ecce ue tertium uenit in uoce sep
timi angeli in quo est nouissimum
certamen. et dni manifestatus ad
uentus. Non est qui laudet dnm
et gratias agat creator. preter
ecclesia qui cum tecum uiuit et regnat
credit. tunc a multis hominibus
ue putatur. Unde intellegimus
bonorum remunerationem non esse
sine malorum ue. Sicut ipsa
ecclesia dixit. uenit ira tua et
tempus quo de mortuis iudicetur.
et dare mercedem seruis tuis. et
corrumpere corrumpentes terram.
Hoc est ue nouissimum quem aquila
dixerat ue. ue. ue. habitantibus
terram. De reliquis uocibus
tube trium angelorum qui tuba

UVA.BHSC

cantaturi sunt. In hac ut facta finem.
sed recapitulat nativitatem dni.
et deinde ulterius clarius dicturus.
Zuii Et apertum est templum di in
celo. et uisa est archa testa
menti eius. In templo eius. Id est
in ecclesia manifestatus est xps et
apertum est prophetia in ecclesia.
Et facta sunt fulgura et tonitrua
et terremotus et grando magna.
Hec omnia uirtutes sunt coruscatio
nis et predicationis et bellorum ecclesie.
Sicut supra in septem angelorum
tubis exposuimus ab aduentu
dni. usque in finem. ita qui per singu
lis tubis quemadmodum per
partes facta sunt recognoscis.
Ita et nunc ut templum di in celo
apertum sit. et pugne sequuntur
dicens. Et uidi inquid bestiam
ascendentem de abysso. post
multas plagas sexto in fixus. ascen
disse bestiam dicit de abysso.
Hec proprie de antixpo dicit. quia
ex quo xps natus est. semper in
malis hominibus fuit. qui xpm
crucifixerunt. abyssum ipsius
fuerunt. qui ecclesiam persequuntur
abyssus antixpi sunt. abyssus
enim hominis sunt in tenebris am
bulantes. quia sicut xps habuit
mediatores suos patriarchas et
profetas qui eum significaberunt.
et post quam uenit ipsi eum co
gnouerunt qui et significaberunt.
et inde suscitatus est ecclesia. et
xps caput totius ecclesie in uno

corpore regnat cum suis membris
ita et antixps habet mediatores
suos reges malos et sacerdotes quorum
membra sibi per opera recognoscit.
et omnium malorum rex est et caput.
Et signum magnum uisum est in celo.
Id est in ecclesia dni hominis fieri.
Mulier amicta sole et luna sub pedibus
eius et in capite eius corona stellarum
xii. antiqua ecclesia est patrum et
prophetarum et apostolorum que ge
mitus et tormenta desiderii sui
habuit usque quo xpm secundum carnem
promissum ex ipsa sua gente uidere
corpus sumsisse. Sole autem amicta
spem et resurrectionis. Luna uero
periculum sanctorum. que in tenebris lucis
sancti patiuntur quod deficere num
quam potest. Nam quemadmodum
minuimur ita et augetur. Ita
et sancti habent in tenebris lucem
sicut luna. Corona autem stellarum
xii. quorum patrem significat.
ex quibus erat xps carnem sumpturus.
Et in xpm xii tribus sunt quod est ecclesia.
Et mulier in utero habet. et clamat
parturiens. cruciabundo pariter.
Hanc mulierem ecclesiam dicimus. que
xpm in utero habet. que ecclesia
quam grande gemitum par
turit. que xpm generari cupit.
Et uisum est aliud signum in
celo. ecce draco rufus magnus.
Celum ecclesia est. Draco diabolus.
Simulat se xpm adorari. et per
suos ministros in ecclesia. ut sicut
herodes in tantum hostis quem adorare

UVA.BHSC

simulabat occidere querebat. Ita
diabolus natum mulieris ecclesie per
malos christianos simulando sanctitatem
christum in persecutore suo contendit occi
dere. Habentes capita septem et cornua
decem. Sed quot sunt capita, hoc
sunt et cornua. In septem capita
omnes reges, et in decem cornua omnia
regna dicit. Utrumque enim perfec
tus numerus est. Et cauda eius
trahit tertiam partem stellarum celi
et misit eas in terram. Cauda huius
draconis prophete et sacerdotes
iniqui sunt, sicut in locustis
diximus, qui stellas celi adherentes
sibi, id est sanctos qui videntur intra
ecclesiam, deiciunt in terram, quia omnes
sancti celum sunt et predicatores astra
dicuntur. Ipsi sunt sub pedibus
mulieris. Et genuit mulier filium
masculum, id est ecclesia christum. Deinde
corpus eius quod sunt sancti, quem co
tidie cum gemitu parturit.
Unum filium dicit, quia christus qui
caput est cum ecclesia que eius est
membra unus est. Masculum dixit,
id est victorem adversus diabolum,
qui feminam vicerat. Nam et
femina que diabolum vicerit
masculus nuncupatur, et mas
culus quem diabolus vicerit femi
nam superare diabolus dicitur.
Et mulier fugit in heremum, id est
in desertum, quod sunt homines
mali qui predicationem non reci
piunt, qui sunt scorpiones et
serpentes, de quibus dominus servis suis ait:
Dedi vobis potestatem calcandi
super serpentes et scorpiones.
Et factum est prelium in celum. Mi
chael et angeli eius pugnabant cum
dracone, et draco pugnavit et
angeli eius. Michaelem christum dicit,
celum ecclesiam, et angelos eius sanctos
homines. Et nemo est qui habet
angelos nisi dominus Ihesus Christus. Absit enim
ut credamus diabolum cum angelis
suis in celo ausum esse pugnare, qui
in terris unum hominem Iob a domino ex
petiit ut valeret ledere. Potestatem autem numquam
pugnandi cum semine mulieris,
non cum filio dei, ut angelis eius ac
cepit. Et non valuerunt neque locus
eorum inventus est amplius in celo,
id est in hominibus sanctis dixit, qui cre
dentes semel christo expulsum diabolum
amplius non recipiunt.
Et cum vidisset draco quia eiec
tus est in terram, persecutus est
mulierem que peperit masculum.
Quanto enim diabolus deicitur,
tanto magis persequitur. Et mi
sit serpens ex ore suo post mulierem
aquam velut flumen, ut eam flu
mine adtraheret. Id est populum qui perse
quitur ecclesiam significat.
Supra dixerat de abysso, nunc dicit
de mari. Mare et abyssus et bestia
unum est, id est homines mali.
Nascuntur de hominibus malos sicut
vipere nascuntur de viperis.
In hoc bestiam multa demonis et sua
membra, aliquando [illegible] diabo
lum, aliquando sacerdotes malos.

UVA.BHSC

aliquando pp̄tm malum · aliquando
pseudos falsos · Habentem cornua
duo dicit et agni et cupiat separari · et super
cornua decem diademata · et sup
capita eius nomen blasfemie ·
In cornua potestatem dicit ut su
perbiam · In capita principes mundi ·
In diademata nomen xpianitatis ·
In nomen blasfemie principes suos lau
dant et amentia · et quasi deos ob
audiunt · et dm qui fecit omnia co
gnoscere nolunt · et sine dubio in
unitate xpi membris repperiuntur ·
Et uidi aliam bestiam ascendentem
de terra · aliam de officio dixit sed
unum est · quia licet secta uolun
tatem prioris bestie facit · falsum
prophetarum et sacerdotum dicit ·
Et habebat duo cornua similia agno
idest legem et euangelium predica
bat sicut agni et similabat speciem
iusti hominis et loquebatur quasi
draco · et ignem de celo descendere
faciunt in conspectu hominum
sicut et hodie magi per angelos refu
gas signa faciunt in oculis homi
num · licet et sacerdotes mali adstantes
populo baptizant · sacerdotes ordinant
siue reconciliant · hec ignem faciunt
descendere de celo · Ignis sps scs est ·
celum ecclesia · et seducunt eos non
qui in celo habitant · sed qui in terra ·
Et faciunt ipsos similitudinem bestie
prioris · et per ipsos in ecclesia regnat
antixps · Et uidi alium angelum
uolantem per medium celum et alium
angelum sequentem illum · idest

alium et qui cum eo uenturus est · qui
antecipiat predicatione sua regnum
antixpi · Hec secundum litteram
diximus · nunc autem angelum in
celo uolantem et alium sequentem
legem et euangelium dicit · In celo
idest in ecclesie predicationem discurrentem ·
Et angelus secundus secutus est dicens ·
Cecidit cecidit babilon illa magna ·
Babilonem ciuitatem diaboli dicit
idest pp̄tm ipsius · Nam sicut
ciuitas di ecclesia est · licet econtrario
ciuitas diaboli · Hierlm est et ba
bilon in omni mundo · et licet hierlm
est que occidit prophetas · et
illam hierlm celestis dei est · ubi tuta
conuersatio est · Illa libera est qui
est mater omnium nostrum · licet
seruit cum filiis · Nunc uero ecclesia
in hoc mundo non dicitur hierlm
idest uisio pacis · quia inpugna
est · sed ecclesia nunc sion dicitur
idest speculatio contemplationis ·
quia terrena calcat · et medulli
tus ad celestia anelat · et per
enigmata contemplat · quem
paulo post facie ad faciem dni
uidebit · Quod autem dicit cecidit
babilon magna · hoc damnatos
ad iudicium pertinet · quasi factum
dicit quod futurum est ·
Quod duobus uicibus repperitur · cecidit
cecidit primum uidemus per hereses
et scismata · et discessionis opera
ab ecclesia cecidisse · et ipsos in die
iudicii duppliciter damnatos esse ·
Et angelus tertius secutus est dicens ·

UVA.BHSC

Siquis adorauit bestiam et simulacrum
eius et acceperit notam in fronte
sua et ipse bibet de uino ire dei.
et cruciabitur igne et sulfure
in conspectu dei in secula seculorum.
Bestiam supra diximus diabolum
et populum eius esse. In fronte cognitio
diaboli. In dextera uero. nam
quasi xpianitatis sed notam
in dextera. ut in frontem accipiunt
quam eius que cognouerunt faciunt.
Et uidi et ecce nubem album et sup
nubem similem filium hominis.
id est xpm et corpus suum describit in
claritatem suam perfectionum
flammis albescentem. habens in
capite suo coronam auream.
Ipsi sunt seniores cum coronis aureis.
Et in manu sua habebat falcem
acutam. id est in opere suo potes
tatem maledictionis. per quod
omnis fur et periurus a hinc usque
ad mortem penas luet. Fur et
periurus. Ipocrite sunt de quo dns
ait. Qui non intrat per ianuam
quod est xps fur est et latro.
Et angelus exiit de templo clamans
uoce magna sedenti sup nubem.
mitte falcem tuam et uindemia
botros uinee terre. et mitte in
torcular ire furoris dni. Falcis
messoria et uindemiatoria unum
est. et uno tempore sunt. calcatio
autem torcularis et sectio messis
retributio est peccatoris. ita qui
modo non se cruciantur per peni
tentiam apulsis. ita grana

siunt. et non torcuntur per torcu
lar tribulationis. ita tritica cum ea
uinum in terra secta siunt torcuntur
sine fine terra secta in gehenna.
Et uidi alium signum in celo. magnum
et mirabile. angelos septem habentes
plagas septem nouissimas. quia in
ipsis consummata est indignatio dei.
Dicit de septem. et septem de septem.
Hoc spiritaliter intellegendum est. quia
in septem plagas perfectionis. ita in
telligitur. sicut per septem secta sep
tiformis gratia declaratur. In has
septem plagas. iram dni dicit. quia
semper ira dei perfecte percutit populum
contumacem. Et uidi sicut mare
uitreum. Et stantes super eum haben
tes citharas et fialas. In mare hab
ent mum. quia aqua maris amara
est. Per aquam. habent mum. per
amaritudine. penitentiam intellegitur.
Per uitreum uero fragilem. quia habent
mum cito frangitur. sed penitentiam
in fornace tribulationis retractatur.
Citharas quas dicit. corda laudantium
dm. id qui carnem suam crucifixe
runt cum uitiis et concupiscentiis
huius sci. et mortificauerunt membra
sua que sunt super terram. Post hec
uidi et apertum est templum taber
naculi testimonii in celo. et exierunt
septem angeli. qui habent septem
plagas de templo. Templum taberna
culum et celum unum est id est ecclesia.
Quod autem dicit apertum. manifestati
o est. siue bona siue mala in ecclesia.
Septem angeli habentes plagas. septem

UVA.BHSC

ecte sunt que in septem formam gratiam
unum effectum faciunt et habent data
potestatem a domino ligandi atque solvendi.
Et unusquisque sive bonum faciat sive
malum, non potest in effectu occultari.
Et unum ex quattuor animalibus dedit
septem angelis septem fialas aureas
plenas ira dei viventis. Iste sunt fiale
quas cum odoribus ferunt seniores. Et
animalia que sunt effecta, que et septem
angeli. Et quod sunt odoramenta, hoc
est ira dei. Orationes enim sanctorum quibus est
ignis ex ore eorum. Hoc autem
ira sunt mundo. Unum ex animalibus
dedit effecte fialas. Id est evangelium
predicationis ut si quis audierit salva-
bitur. Et qui non audierit, in ira dei
percutietur. Evangelium autem volun-
tas dei est. Omnis qui Christum sequitur
voluntatem patris facit. Et nemo
poterat intrare templum quo usque fini-
antur septem plage. Id est nemo ex
ipocritas poterat intrare effectu. Quia
erit pressura magna qualis numquam
fuit. Et non liberabitur omnis caro
nisi deus propter electos breviasset illos
dies. Et audivi vocem de celo magnam
dicentem septem angelis: Ite effun-
dite fialas ire dei in terram. Data potes-
tas est effecte ut ira perfundat terram
de qua exiit. Omnes iste plage spiritales sunt.
Nam ipso tempore inlesus erit omnis populus
impius ab omni plaga corporis, quasi
qui acceperit dotem mali faciendi
potestatem. Neque flagellatur in
corpore quasi flagellaretur aliquando
compertatur. Sed usque in finem in ad

impletione peccatorum suorum perdurat.
i Et primus angelus effudit fialam suam
ii in terram. Et secundus angelus effudit
iii fialam suam in mare. Et tertius
angelus effudit fialam suam in flumine
iiii et fontes aquarum. Et quartus
angelus effudit fialam suam super
v solem. Et quintus angelus
effudit fialam suam super thronum
vi bestie. Et sextus angelus effudit
fialam suam super flumine magnum
eufraten. Terra autem, mare, flumina,
fontes aquarum, sol, thronus bestie, flu-
vius eufrates, ager, super que angeli
effuderunt fialas, terra est. Id est
homines quod probare facile est.
Omnibus enim angelis in terram fundere
mandatum est. Omnes autem plage
iste spiritales intellegende sunt.
Plaga est enim insanabilis et ira
magna accipere potestatem
peccandi, maxime in corde, nec
corripi adhuc. Malos ira dei et
errorum fomenta sub ministrari
ut unusquisque quod sit quicquid faciat
sibi licitum putet ut semper
sibi placeat et putat se deo sa-
crificare et fratribus ministrare. Hec
est plaga ire dei que maxime in servos
dei grassatur qui voluntati proprie
secuntur. Et vidi de ore draconis
et de ore bestie et de ore pseudo prophete
spiritus tres inmundos quasi rane.
Draconem iam supra diximus diabolum
esse. Et bestiam id est corpus diaboli
quod sunt homines mali. Et pseudo
prophetam id est prepositi corporis

UVA.BHSC

diaboli quod sunt sacerdotes et
predicatores multi. unum spm
habent quasi rane. Ranis demo
nes sunt. Rane enim in lacunis
et collectionis aquarum nutrire
solent. et hec aqua inmunda est.
et nihil aliud prodest animal
ipse. nisi quod sonum uocis inportunis
et inportunis clamorib reddet.
Pre tamen animal inmundum
est. et aqua ubi nutritur. sor
didissima. Quid est aliud nisi
pseudo prophete id est sacerdotes.
et predicatores sordidissimi.
qui quantum pere sordidi sunt.
sicut sunt eqquim et ipsa aqua
scripturarum influant modula
tione uelut ranarum sonis et
cantib huic mundo deceptionis
fabulas inferent. Sic sunt in
secta sub nmine religionis. ut
sectam pmunt. et in hoc pseudo
prophete. unu membra sunt.
Idest ereticus. quod unusquisque
id. sibi eliget. et faciet arbitrio
suo. quod melius ille esse uideatur.
et si ab aliquo catholico corripiatur
uindicat quod fecerit. hoc sibi
scm predicat. Iste forus eclesie.
Alius est scismaticus. Scisma
abscissura animorum uocatur.
eodem enim religionem, eodem cultu,
eodem ritu credidit, ut ceteri
sci. sed solo congregationis dele
ctatur descidio. id quum ceteros
scos qui secta sunt unum non
habet consilium. Quia plus se

scm putat esse quam ceteros in
secta. et quia plus uigilat. plus
laborat, plus ieiunat, quam
ceteri. Ita plus se scm estimat.
ut omia inmunda sedicat scificare.
Alius est sub pretextu ctus. Sub
pretextu dicitur. eo quod sit
superfluus. ut a super inscrutabiliter
religionis observatio. et alios non
uiuit equaliter ut ceteri frs. sed
quasi amorem martyrum. semed
ipsos perimunt. ut uiolenter de hac
uita discedentes. martyres nomi
nentur. hii greco uocabulo. cotro
pitas dicuntur. quos nos latine
circiliones dicimus. eo quod agrestes
sint. Circum eunt prouincias.
quia non sinunt se. uno in loco
cum frib uno esse consilio. et unu
statum habere communem. ut
anima unus et cor unum ibunt
apostolico more. Sed ut diximus
diuersas terras circuire. et scortisse
pulcra pre uidere. quasi pro salute
anime sue. sed nihil ei prodest.
quia hoc sine consilio communem
fratrum facit. Quartus est ypocrita.
Ypocrita dicitur. greco sermone.
quod latine simulator dicitur.
qui dum intus malus sit. bonum
se palam ostendit. Ippo enim.
falsum dicitur. Crisin. iudicium
interpretatur. Nomen autem ippo
cratum est ab specie eorum qui
in spectaculis contecto facie
incedunt. distinguentes uultu
ceruleo id nigro minioque colore.

UVA.BHSC

et ceteri pigmentis habitantes simu
lacra oris linteu gipsata. et uario
colore distinctu. aliquando et
collu et manus certu per unguentis
ut ad personę colore puerilem. et
populum dum inludis agentem fallentem.
modo in specie uiri. modo in feminine.
modo tonsi. modo criniti. modo senili.
modo uirginali. ceteraque specie. etate
sexuque. species argumentantes lusu
est. et de hoc accepit ypocrita nomen
de his qui falso uultu incedunt.
et simulant quod non sunt. Iam hoc
genus monachorum. Intus sunt mali, sed
foris boni se ostendunt. Nam ypocrite
dici non possunt. ex quo foris contraria
quam se manifestauerint. sed iam
heretici dicuntur. Hi uno genere
proprie dicuntur pseudo prophete.
Et dicitur pseudo profeta. eo quod ad se
surripit. siue in episcopatum siue in
presbiterium. siue in diaconatum. siue
in religionis ostensione. siue in peni
tentię cultu. suo arbitrio ambulant.
et quod faciunt sanctum sibi dicunt.
Et non per auctoritatem scriptu
rarum. sed uerbis mendacii defen
dunt. quare qui non catholica
ecclesia eliguntur. Isti sunt fures
et latrones. qui non per ostium in
ecclesia intrare uolunt quod est Christus.
Hi sunt membra draconis et bestię.
et pseudo prophete. de quorum ore tres
spiritus inmundos quasi ranę uidit exire.
unum spiritum uidit. sed pro numero partium
unius corporis membra demonstrauit.
Draco. id est diabolus. Bestia. id est corpus

diaboli quod est populus malus. et
pseudo propheta. id est prepositi corporis
diaboli. unum spiritum habent quasi
ranę. quia unum uerbum omnes ad
firmant. Et septimus angelus effudit
fialam suam in aere. et exiit uox
magna de templo. a throno dicens.
Factum est. id est finitum est. Templi
uero et throni. factum dicit. quum
uero dicit finitum est. septem plagas
dixit finire. sed recapitulat ad eandem
persecutionem. Et facta sunt fulgura
et uoces et tonitrua et terremotus.
qualis non est factus ex quo homines
facti sunt super terram. Tantus
terremotus et tam magnus. Id est pres
sura qualis non fuit. Et facta est
ciuitas illa magna in tres partes.
Ciuitas magna. omnis omnino populus est.
quisquis est sub celo qui fit in tres
partes. quum ecclesia diuisa fuerit
a sua generalitate partis. et abomi
natio uastationis aderit. et
ecclesia que exiit de medio ipsius
atque. Et ciuitates gentium
ceciderunt. Et babilon illa magna
in mentem uenit ante deum. dare ei poculum
uini irę suę. Et omnis insula fugit.
et montes non sunt inuenti. Ciui
tates gentium. gentes sunt non
baptizate. Babilon abominatio
est uastationis quod est latine
generaliter malum. siue in paganos.
siue in christianos. siue in seruos dei.
quicquid malum agitur. babilon
dicitur. Babilon enim confusio
id est commixtio interpretatur.

UVA.BHSC

et quicquid malum est. a xp̄o et ab
ecclesia separatur. Tunc autem babilon
cadit. cum iram dei bibit. quum po-
testatem accipit aduersus ecclesiam.
precipue nouissimo tempore.
P per eam ipsam dicit cecidisse. pro-
terea et meam et contra melius.
quam facit ecclesia. Quia ut dixi-
mus pagani et xp̄iani mixti sunt
quum ecclesia. Non enim separatur
ciuitatis habitat xp̄iani uel spe-
cialitas ceciderunt. ut si in die iudi-
cii putandum est. quia postea babi-
lon iniquitatem do uenit. Sed has
ciuitates bone et male in omnis discri-
buntur. Et quod dicit ciuitates
gentium ceciderunt id est spem suam
quam in hoc mundo habebant per-
diderunt. Insule uero et montes
qui fugerunt et non sunt inuenti
ecclesia est eum. quum omnis iniurias
supportat. et malum pro malum
non reddet. et quum conuicia
sustinet. et uerba blasfemantium
non respondet. fugere et non esse
inuentum dicitur. Et grando magna
quasi talentum quum descendit
de celo supra omnes. hanc grandinem
dixit iram dei. quem populo deus comi-
natur. et blasfemauerunt omnes deum
de plaga grandinis. quoniam magna
est plaga eius nimis. hec plaga quam
diximus. odie in terra ecclesia est. et quia
unusquisque precepta domini non facit
spoliatus a grandine debastatur.
Grando enim quicquid tenet inuenerit
debastat. Iam ira dei quicquid
tenerum id molle dissolutum ut sepe
dum inuenerit. tunc debastat quam
totis uiribus laborant non uidet.
Et uenit unus de septem angelis habentibus
fialas. et locutus est mecum di-
cens. ueni ostendam tibi damna-
tionem meretricis magne sedentis super
aquas multas. cum qua fornicati
sunt reges terre. et inebriati sunt
qui habitant terram de uino fornica-
tionis eius. unum de septem angelis que
dicit ecclesia est. Fialam uero euangelium
est. Mulierem meretricem quem dicit
corruptelam et operum malum dicit
sedere super aquas multas. id super populos
A quem enim populi sunt. siue xp̄iani sint
mali. siue pagani. siue heretici. ipsa
bestia illa est quem supra diximus.
Reges terre quod dicit principes mundi
sunt. Quod dicit inebriatos id opera
eorum. et lussio mali. qui in terra fit
per ipsos. Et perduxit me in heremum in
spiritu. et uidi mulierem sedentem super
bestiam. Heremum dicit desertum.
id est ubi predicatio euangelica nec
facitur nec recipitur. Deserta dicuntur
qui a deo deserantur. Bestiam uero et
aque multe unum est. id populus malignorum
qui corpus est diaboli. et est aduersarius
agno. id xp̄o et ecclesie. Et uidi mulierem
sedentem super bestiam coccineum.
id peccatricem et cruentam sanguine
martyrum et omnium sanctorum. habentem
capita septem. et cornua decem.
Capita septem. omnes reges dicit. Et
cornua decem omnia regna. Quia
septem et decem perfectus numerus est.

UVA.BHSC

h...
ui...
qui...
fina...
Et magn...
rex regum...
electi et f...
ctos · et e...
omnis uocati...
uocati pauci...
sed non electi.
Veni ostendam ti...
et ostendit mihi...
dentem de celo. quia...
nuntiatur excelsu. Idest de...
tendo scos. sicut e contrario dem...
mali. lmi tendo multos. post et uidi
alium angelum descendentem de celo.
habentem potestatem magnam. et
terra inluminata est a claritate
eius. et clamauit in fortitudine
dicens. Cecidit cecidit babilon illa
magna. et facta est habitaculum
demoniorum. Iste angelus xps est.
Quod autem clamabit fortiter. predi
catio est euangelii est. Quod uero
dicit cecidit babilon magna.
et facta est habitaculum demoniorum.

uitatum e...
apertum. e...
sedes eis uo...
Iste equus g...
xps. hic...
signum u...
et nigrum...
Et audi ang...
Idest predic...
clamauit...
omnibus aub...
dicens. u...

UVA.BHSC

...gusti
...ppli, qui ea
...uos inuenerit
...tate in sacu
...s. Reliqui
...o sedebant
...e est. econtra
...nt deinde
...s mortui
...a reliquos.
...epm dicit
...a corde eius

...on
...dant
...n. eu
...terram
...liquerit
...ae. erit
...r eum nere
...tia usque dum
...n. angelumque
...primo aduentu
...sui potestatem
...mo dicit. potestatem
...ta di pplo suo. Quod autem
dicit ligauit eum mille annis in
abissum. abissus pplis est. qui clausus
decordibus credentium. Quod dixit
mille annos. a primo aduentu domini
usque ad secundum aduentum dicit. ut
eos qui crediderint sibi non noceat
quantum cupit. Post haec oportet
eum solui modico tempore. id est
sicut quando in uita christo ingressus est
ille princeps diabolus. et sic ...
in homines malos. Tunc autem po
testatem habebit. qualem numquam
habuit nec ... ante quam christus ...

UVA.BHSC

[illegible] pt̄ecta quę [illegible]

[illegible] dicta [illegible]

[illegible] Dicta [illegible]

[illegible] collectas [illegible]

[illegible] prophetarum [illegible]

[illegible] prophetae [illegible]

[illegible]

[illegible] Nullus [illegible]

[illegible]

UVA.BHSC

et libri aperti sunt. id est universorum
opera declarantur. et alius liber
apertus est qui est vite. hic erit vite
xpistus est. et tunc ostenditur universe
creature sue. et iudicati sunt mortui
ex his que scripta sunt in libris secundum
opera ipsorum. id est plagam et evangelium
iudicati sunt secundum quod ex his
fecerunt aut non fecerunt.
Et dedit mare mortuos suos. id est
quos vivos invenerit in hoc seculo.
et mors et infernus dederunt mortuos
suos. ipse sunt gentes sepulte. et
qui non est inventus in libro vite
scriptus. id est qui non est iudicatus
a domino vivus missus est in stagnum
ignis. hec est mors secunda. Et vidi celum
novum et terram novam. primum enim
celum et terra habiit. et mare iam non est.
et civitatem sanctam Hierusalem novam vidi descenden-
tem de celo a deo conpositam. sicut spon-
sam ornatam viro suo. Celum novum
et terram novum dicit sanctos sine corrup-
tione. Hierusalem celestis multitudo
sanctorum est. qui cum domino dicitur esse
venturi coniungendi domino suo in perpetuu-
m mansuri cum eo. Et audivi vocem de
throno dicentem. Ecce tabernaculum
dei cum hominibus et habitavit cum
ipsis et ipsi populus eius erunt. et ipse cum
eis erit deus eorum dominus. et absterget deus omnem
lacrimam ab oculis eorum. et mors ultra
non erit. neque luctus neque dolor. que
prima fuerunt abierunt.

INCIPIT TRACTATUS DE APOCALIPSIN IOHANNIS IN EXPLANATIONE SUAM MULTIS DOCTORIBUS ET PROBATISSIMIS VIRIS IN SUIS LIBRIS DIVERSOS QUIDAM SIGILLOS DENONDIVERSAM FIDE INERRABILITER UBI DE XPISTO ET ECCLESIA ET DE ANTIXPISTO ET EIUS SEQUACIBUS PLENISSIME RECOGNOSCAS. PREFATIO

UVA.BHSC

PRIFATIO

Historiam divine legis sacrorum duplici sacramento ... misterio di secundum. Non nisi humilitatis fragilitatis aliqua potestate instructe nisi ab ipso inventore sue legis dno nro Ihu xpo modum dicendi et sermonis sumat eloquii. Unde apocalipsin sci Iohannis exposituri habitu avidum et invoco scm spm ut qui illi secreta sua revelavit arcana revelata nobis interioris intellectus lumine pandat, ut possimus quae scripta sunt inculpabiliter discere et veraciter deo magisterium ... et fecit nos regnum sacerdotes deo et patri suo ipsi gloria in secula seculorum.

Explicit.

depromere. Incipit tamen liber de quo agitur describam.

Apocalipsis Ihu xpi quam dedit illi ds palam facere servis suis quae oportet fieri cito. Et significavit mittens per angelum suum servo suo Iohanni qui testimonium perhibuit verbo di et testimonium Ihu xpi quaecumque vidit. Beatus qui legit et qui audit verba prophetie et servat quae in ea scripta sunt. Tempus enim prope est.

Iohannis septem ecclesiis quae sunt in asia, Gratia vobis et pax a deo qui est et qui erat et qui venturus est et septem spiritibus qui in conspectu throni eius sunt et ab Ihu xpo qui est testis fidelis primogenitus mortuorum et princeps regum terre. Qui dilexit nos et lavit nos a peccatis nostris in sanguine suo.

UVA.BHSC

EXPLANATIO SUPRA SCRIP
TAE STORIAE:

Apoculipsis Ihu xpi quam dedit
illi ds palam facere seruis suis
q oportet fieri cito.

[Ha]bet igitur quod apoculipsis dicitur
[ip]sa reuelatio. sicut et latere sensum
manifestat absconditum. Quod nisi
ipso reuelante. qui scit atque intelligere
non ualebit. et quid ait.
Apoculipsis Ihu xpi quam dedit illi ds.
hoc est iohanni apostolo beatissimo.
Palam facere seruis suis ut que dicit.
disserat. et que descripserit manifestet.
T Que oportet fieri cito. R Signifi
cans et statio nem temporis et sensum.
et intellectum ueloci mobilitate con
T pleri. Et significabit mittens per an
gelum suum seruo suo iohanni.
Ista non cogitatione concepit re
uerit non aliquibus falsi loquus scripsit
fuit carminibus sed per angelum ipsa re
uelauit sue nuncium seruo suo proba
tissimo scilicet uiro et scissimo apos
tolo omnium iohanni dilecto est.
T Qui testimonium perhibuit uerbo di.
R Videlicet qui predicabit filium di.
et asseruit dm autem et testimonium
reddit de dno Ihu xpo. quecumque unde
sunt in illo et audierunt et ille.
Et unde in epistola sua loquitur dicens.
Quid uidimus et audiuimus et manus nre

et contrectauerunt de uerbo uite. et uitam
adfuit et manifestauit uobis.
T Beatus qui legit et qui audit uerba
prophetie et seruat que in ea scripta sunt.
R Intelligi uult. quod lectio non faciat
custodium manducauit. nec auditus
consummat operis perfectionem scibet
sed solum sit perfectio que legeris et audieris.
T et opere facere conetis. Tempus enim
prope est. R Perficientibus et non lon
gum tempus remunerationis faciat. set
uicinum dicit esse diuine muneris donum.
Deinde ordiatur doctoris suo iniquum
dicit. T Iohannes septem eclesiis que
sunt in asia. R Numquid nam tan
tum et taulis uir. uni tantum prouincie
et non omnibus gentibus diuine misterium
pandere reuelationis inculcat. ut tantum
paruum numerum eclesiae unius prouin
cie sue destinatur scripsit. ab ortu
enim solis usque ad occasum laudabile
est nomen dni. et in omni loco sacrifica
tur et offeratur nomini eius oblatio munda.
Et quid sibi aliam populis esse uideatur: ut
solus suscipere reuelationis apostolicum
mereatur. sed est in innumero misterium
est in uocabolo prouincie sacramentum.
Primum enim numeri huius discutiendu
est nobis est quia et senarius et sept
narius numerus in sacrate semper conscrip
tus repperiatur in lege. Sex enim diebus
fecit ds celum et terra et in septimo
requiebit ab operibus suis. Et in eadem

UVA.BHSC

quid sunt in columna in templo dei mei.
Ebdomada est hec gratia per ...
...tatum. Ita non tantum numero dicunt
apostoli vel septem ecclesie ab illo tamen nunc
in hac vita mundo dicitur, sed unius
ecclesie usque ad consummationem seculi
hoc tempore currunt in septe. Unde etiam
mos sacratissime designata et spiri-
tu nominabitur. Que latine in ea pre-
dicatur elevata sive gradibus [illegible]
Significant scilicet celestem patriam,
que ecclesia catholica dicitur elevata
a domino et semper ad supernam gradiatur,
que virtutibus proficiens scandit, indesinen-
ter celestia concupiscit. Gratia
vobis et pax a deo qui est et qui erat
et qui venturus est. Ita enim nomi-
num scriptura titulum declarabit
ubi ad illos vincit septem ecclesias una
in unitate latine in verbis similitudinem
ad illos [illegible] manifestissime com-
probabit dicendo: Qui est et qui erat
et qui venturus est. Id est omni tempore
est. Unde et ad moysen dicebatur:
Ego sum qui sum. Et ipse apostolus in evan-
gelio dicit: In principio erat verbum
et verbum erat apud deum. Et iterum:
Verbum hoc erat in principio apud
deum. Significans omne verbum carere
principium, quia erat in principio, et
non habere principium qui erat apud deum.
Nec finem recipere, quia dicitur verbum
manere semper, quia hoc erat in princi-

pio apud deum. Eundemque hic venturus
significat. Unde eum qui et ecclesia
habitatque ille: Celum et terram ego impleo.
Hinc est quod scriptum est illi dicitur:
Gyrum celi circuivi sola. Et iterum de eo
scriptum est: Spiritus domini replebit orbem
terrarum. Item in moysen quod dominus loquitur:
Celum mihi sedes est, terra autem sca-
bellum pedum meorum. Rursumque
de eo scriptum est: Celum metitur
palmo et terram pugillo concludit.
Sedet quippe cui presidet. In ambitu est
superior et inferior. Celum palmo me-
tiri et terram pugillo concludere
ostenditur, quod ipse circumquaque
cunctis continet que creavit. Inte-
rior namque et exterior quod intus con-
cluditur ut concludentia exterius
contineatur. Per sedem ergo cui pre-
sidet interius superiusque, per pugillum
quo continet exterius subterque signatur.
Manet enim ipse intra omnia,
ipse extra omnia, ipse supra omnia, ipse
infra omnia; et superior est per poten-
tiam et inferior per sustentationem,
et exterior per magnitudinem et inte-
rior per subtilitatem. Sursum regens,
deorsum continens, extra circum-
dans, interius penetrans. Nec alia
parte superior, alia inferior aut alia
parte exterior atque alia manet
interior, sed unus idemque totus u-
bique presidendo sustinens, sustinendo
presidens.

UVA.BHSC

Circumdando penetrans. Penetrando circumdans. Unde superius presidens inde inferius sustinens. Et unde exterius ambiens inde interius replens. Et unde exterius ambiens inde interius replens, sine inquietudine superius regens, sine labore inferius sustinens. Interius sine extenuatione penetrans. Exterius sine extensione circumdans.

Est itaque inferior superior sine loco. Est amplius sine latitudine. Est subtilis sine extenuatione. Ubi igitur dicitur venire qui dum per molem corporis nusquam est, per circuitum temporis subitaneum quam cum patre est ubique est. Et hec omnia cum patre et spiritu sancto nusquam deest. Sed venire ei est in quo formam servi adsumpsit et semet ipsum exinanivit. Exinanire ei est ab invisibilitate sue divinitatis invisibilem se hominem se hominem demonstrare. Bene ergo dicit: qui est et qui erat et qui venturus est.

Quia permanet et erat, quia cum patre omnia fecit, non de virgine initium sumpsit. Venturus vero ad iudicandum. Et a septem spiritibus qui in conspectu throni eius sunt.

R(esponsio). Ecce hoc illud septenarium sacramentum quod ubique prescribitur. Hic septem spiritibus inducunatur qui est unus atque idem spiritus. Sanctus scilicet spiritus unus in numine est, sed in unitate septiformis est, invisibilis et incorporeus. Cuius speciem deprehendere inpossibile est.

Cuius septiformis unitatis numerus equaliter magnificus manifestatur ut dicatur spiritus sapientie et intellectus, ut a per intellectum et sapientiam rerum omnium edoceret esse factorem. Spiritus consilii et fortitudinis, qui et que cogitaverit et faceret. Spiritus scientie et pietatis, qui scientie sue ad inventionem creata pie moderaretur et misericordiam semper in ea extenderet. Spiritus timoris domini, cuius dono timor domini creaturis rationabilibus prestaretur. Hec est ipsa venerandi spiritus sancti proprietas, que laudari potius ineffabilem continet, non natura signat speciem.

R(esponsio). Et ab Ihesu Christo qui est testis fidelis, primogenitus mortuorum et princeps regum terre. R(esponsio). Quem superius memineratur illud verbum quod ante adsumptionem carnis erat apud patrem in celo, necessario ad summe humanitatem carnis adnectit dicens: Et ab Ihesu Christo qui est testis fidelis. Scilicet testimonium suis divinis rebus per susceptum hominem reddens et passione sua et sanguine [illegible] veniens pro peccatis nostris et mundans nos ab omni iniquitate. Sic fidele testimonium pro nostra fragilitate et inbecillitate deo deferret patri, apud quem non est commutatio nec vicissitudinis obumbratio. Primogenitus mortuorum quia

UVA.BHSC

primitiuus resurrectionis a mortuis dum eum
mors tenere non potuit. Unde et apostolus
dicit: Primitie xpi. Deinde hii
qui sunt xpi in presentia eius. Id est de inde
nos qui xpiani sumus per baptismum nati
putamur. In secundo est aduentu resurrectionis
a morte consurgimus. Et ideo primo ge
nitus dicitur et primitie mortuorum:
quia primus esse deuictis inferis reppedi
bit ad celos. Hic est princeps regum
terre quia rex regum est et dominus dominorum.

I. Qui dilexit nos. R. Non enim nos dili
gendo deum uicissitudinem dilectionis
accepimus, sed ipse prior dilexit nos
et pro nobis humiliatus homo fieret et
formam serui acciperet cui in terra similis
nullus est. quia homines homo tantummodo
homo est, ipse autem deus et homo. Nullus
homo ei similis est. quia et si ad ob aquis
quisque filius ad percipiendum diuinitatis
profecit, numquam tamen uadi na
turaliter esse cepit. Qui bene et aque
seruus dicitur est. quia formam serui
suscipere dignatus non est. Nec
magestati iniuria intulit ad summam
humilitatis tantum quia ut seruitutem
susciperet. nec tamen ubi ad permu
taret. nec diuina humanitate minuta
nec humana diuinitate consumsit.
Quia et sic propulum dicitur. Quia
cum in forma dei esset non rapinam
arbitratus est esse se equalem deo.
sed semed ipsum exinanibit formam
serui accipiens. Non rapina quia
habuit. et semed ipsum exinanuit
se est ab inuisibilitate sue magni
tudinem se hominem uisibilem de
monstrasse. Ut serui formam accepit.
hoc quod in citum scripsit homo et
diuinitate ante pene quia.

I. Et lauit nos a peccatis nostris in san
guine suo. R. Affectum dilectio
nis ipsius et curiositas ostendit.
quia in quo causa mortis non acce
serat, nec natura et sua condicione
mortalis. pro nobis mori se uoluit.
Et sic in quid lauit nos a peccatis

I. nostris sanguine suo. Et fecit nostrum
regnum sacerdotes deo et patri suo.

R. Et quia pro nobis passus est et surrexit
a mortuis nostrum regnum in se consecu
xit a mortuis ut misereremur sa
cerdotes dei patris existere. Nostrum enim
regnum fuit dum patitur et

I. resurgit. Ipsi gloria in secula seculorum.

R. Laudem gratiarum et in aeternum populi
ac gloriam creatori omnium deferre deo.

EXPLICIT EXPLANATIO:

ECCE INCIPIT EXTORIA:

Ecce uenit in nubibus.
et uidebit eum omnis oculus
et qui eum pupungerunt
et plangent se
omnes tribus terre. Etiam. Amen.

UVA.BHSC

Ego sum A et ω principium et fi
nis dicit dñs qui est et qui erat
et qui uenturus est omnipotens
Ego Iohannes frater uester et particeps in tri
bulatione et regno et patientia in
Ihu fui in insula que appellatur

Patmos propter uerbum di et testimonium
Ihu. Fui in spu in dominica die et audiui post
me uocem magnam tamquam tube dicen
tem michi. Quod uides scribe in libro et
mitte septem ecclesiis

Efeso et Smirne et Pergamo et Thiatire et Sardis et Filadelfie et Laudocie.

UVA.BHSC

EXPLANATIO SUPRASCRIP
TA STORIAE:

Ecce venit in nubibus et
videbit eum omnis oculus
et qui eum pupugerunt.
Qui primo in susceptu homine venit
occultus. post paululum in multitate
et gloria veniet et ad iudicandum ma
nifestus. Predicavit mortem ipsius et ef
fectum mortis purgationemque pecca
torum. resurrectionem eius atque omnium p
eum venturum reparationem redditu
rum et laude tribuit patri deo omni
potenti. secundum eius demonstrat adven
tum quod in eodem sacramento veniet de
corpore quod passus est et mortuus et
et resurrexit. Sed in divinitate veniet
potestate. non sicut prius in humanita
te humiliatus. qui pro testimonio veri
hominis quem ad summum videndum
resurrectionis prebuit. sicut zacharias
dixit. Viderunt in quem transfixerunt.
Et plangent se super eum quasi super
unigenitum. Tunc et hic plangent se
illa super eum omnes tribus terre etiam amen.
Quod est fideliter vere. Est unum inmu
tabile dei et suscepti hominis esse per
sona et opposita humanitas est subi
ectum divine substantie atque divinitatis
claritatem. Idque ipsius domini loqui
tur verbis dicentis. Ego sum A et ω.
principium et finis dicit dominus deus
qui erat et qui venturus est
et omnipotens. Iohannes doctor noster bene
ad equalitatem deitatis patri et filio et spiritui
sancto distribuendum quod per has
litteras columbe in cuius specie sanctus legi
tur spiritus apparuisse dum baptizare
tur a iohanne dominus in iordane que
per sancte grecum compositum o
cto gentorum reddidit quod est
A et ω. Alfa inveniatur quod unum
significat ad quem divinitati et
spiritus sancti mutuam unitatem com
mendat. et subtiliter ipse spiritus sanctus
ut nos de quo maioribus nostris mere
mur attingere. Quid sit autem quod
elementa hec quod alfabeto littera A et
ω et quod ipsa commemorata prude
ntiam docent adverte. Nam sicut
ipsa littera A autem in greco
quam in latinis his dicitur
lis pari equalitate ponitur. ita
non sine causa divinitate unita
tem dixerunt sic maiores. ω vero
equalitatem in greco in epulis subli
mitatibus apparere ponitur scribitur.
In lucano vero O quoddam circuli
rotundi auctor concluditur.
Nam et in hac conclusione contine
tur omnia et pro exaltatione divinitas de
claratur. Porro quod ad elementa
vero hanc litteram pertinet ma
tione elementa hec testimonii sunt
linque. Et que dicuntur mutatio.

UVA.BHSC

ut sapientiam ducant. ergo A initium
sapientie. Ipsumque sapientiam xpm
di filium manifestat. ω quod
est conplementum grece. A et ω.
et ut pia nos O medietas quod dicitur
habetur. Significat et initium
sapientie et conplementum et me
diatorem ipsum esse dnm ihm xpm.
mediatorem di et hominum.
Quod ut dicit principium et finis. non
tantum priora elementa litte
rum id est A et ω. nominat sed ma
gnitudinis sue docuit potestatem.
quia ipse est hominum principium
et in illo omnium creatis consistat.
Quia et per ipsum et in ipso finienda
sunt et qualiter finita sunt perpe
tua esse creduntur. Et sicut
initium principium dedit. ita ipsi
consummationi nisi finem inpendit.
Et ubi et ipsi finis erit et ipsa
consummatio consummationem.
Et ait in omnibus ipsi semper esse quod erat
sicut presens loquitur scriptura
dicit. Dns ds qui est et qui erat
et qui venturus est omnipotens. R̄s
Hoc in principio revelationis sue scs
Iohannis scripsit. Nunc aliud
ordiatur initium. ut ad ipsum reve
lationis ordine venire contendat.
referens quare ob causam. quomodo.
ubi. quo tempore. quo die. universa
que locutus est a dno fuerint de

monstrata. Quid vero ei dixerit atque
tamen conspexerit dnm multiplici qui
dem intellectum. sed brevibus verbis esse
sunt hec. sicut initium scs revelationis
scribit. ut et quibus loquebatur appe
llet ita dicens. Ego Iohannes frs vrs et
particeps in tribulatione et regnum
et patientia ihu. Fui in insula que
vocatur patmos propter verbum di et
testimonium ihu. Sicut revelator
res gestas ei docuerunt. claudius cesa
ris tempore quando famis illa in uni
lata quia agabo propheta in ac
tibus apostolorum annis decem venire nun
ciatum erat. et temperatore conpulsus
persecutionem in dicit gestus. Quo
in tempore et quem dni nri ihu xpi apo
stolum iohannem mundat exilio man
cipari. Quem deputatum in path
mos insula et quod pateret conprobat
scriptura. Nam ut passionis que
eo tempore gerebatur prophetium
disponeret participans se in tribula
tione conmemorat et tribulatione
et tribulationis. regnum ut dicit.
et aptum suscipiendo regno et patientiam
ut dicit. Quam propter ihm gesserat pro
ficisse. Deinde locum quod exuls
latus fuerat manifestat dum dicit.
Fui in insula que appellatur pathmos.
Propter quam causam fuerat damnatione
multatus edisserit propter verbum di
et testimonium ihu. Significantes

UVA.BHSC

ppt̄r predicationē euangelii, et fidele testimonium quod de dn̄i nr̄i dederat
ppt̄ predicabit. cunctis fuisse generibus tribulationibus depuatum. In qua
Insula dum degeret dixit. Fui In sp̄u
In dn̄ica die. R̄s Talem se esse In
sp̄u loquitur. Et est In secretis di ele
uatum. ut queq; dicenda sunt uideret.
Et al In altitudine celorum nostre corpore
dicit Ingressum. set In sp̄u In eo omissum.
memor Illius uerbi. Nemo ascendit
In celum nisi qui descendit de celo fi
lius hominis qui est In celo. Nam et
scs̄ paulus dicit raptum se. sed quo
modo ut. siue In corpore siue extra
corpore nescio ds̄ scit. Tamen se
In tertium sp̄m raptum fuisse des
cribit. Sed hic quia dominica
dies dicitur quando In sp̄u fuisse se
dicit omnis communis actionis occu
patione purgatum fuisse comme
morat. quia In dn̄ica die apostoli
diuinis tantum rebus et sacris postea
officiis Inherere. Quia In Ipso die re
surrectionem dn̄i cognouerunt
esse quam etiam et In prima crea
tione mundi primum diem didice
runt predicare. In Ipso quoq; Ianuis
clausis ad discipulos Ingressum quē
putabant se sp̄m uidere. Quam
audissent a dn̄o palpate et uidete
quia sps̄ carnem et ossa non habet.
ut sciat. Accipite sp̄m scm̄. In eo die
acceperunt sci apostoli sp̄m per quo
peccata dimittentur. et filios
di facerent. et sp̄m adoptionis cre
dentibus largirentur. die etiam quin
quagesimo quod est Ipsa dies eis
amplius datum est In quo babtizan
tur sp̄u sco et Indueretur uir
tutem. per quam xp̄i euangelium
cunctis gentibus predicarent.
Et a professus apostolicus est ut qui
primum remittendorum peccatorum
gratiam acceperunt. post eam
acciperent et operationem uirtutum.
Et quod magis necessarium erat
diuersitatem linguarum uniuersa
rumq; gentium ad nunciandum
xp̄m. nullum exterent Inter pre...
Ego autem audacter etiam audeo liber
tate pronuntio. ex eo tempore quo
apostoli dn̄o crediderunt semper eos
habuisse sp̄u scm̄. nec potuerunt si
gna facere. absq; sp̄u sci gratia.
Sed quia sp̄i totus erat In dn̄o nec
dum totus In sp̄u his morabatur.
postquam autem eis sci sp̄i gratia
Infunditur. Iudicium tribunalia.
et regum purpuras non timebant.
Et uno libere locuntur ad principes
Iudeorum. obedire magis do oportere
quam hominibus. Mortuos susci
tant. Inter flagella letantur.
funduntur sanguinem et suis sup
pliciis coronantur.

UVA.BHSC

P entecosten enim dies hic cepit
exordium quando Dei vox in
sinai monte desuper into
nantis audita est. In novo
testamento pentecosten cepit
quando Spiritum Sanctum apostolis dedit.
In ipso enim die data est lex
Moysi, manna enim de celo
in heremo datum. In ipso die
P roinde dominicus nuncupatur ut a
terrenis operibus vel mundi
inlecebris abstinentes ob hoc
tantum divinis cultibus inser
vire oporteat. Dantes scilicet
diei huic reverentiam propter
spem resurrectionis nostre quam
habemus in illo. Nam sicut
Dominus noster Ihesus Christus tertia die resur
rexit a mortuis, ita et nos resurrec
turos in novissimo seculo. In hoc
die dominico speramus. Unde
etiam in eo die stantes oramus
quod est signum future resurrec
tionis. Hoc agit universalis ecclesia
que in [illegible] peregrinatione
mortalitatis inventa est, expectans
peractum in fine mundi quod
Domini nostri Ihesu Christi corpore premons
tratum est, qui est primo genitus
a mortuis. Sabbatum autem primo
in populo [illegible] corporali circumcele
brandum [illegible]
de requie [illegible]

ut esset ad [illegible] redemptoris Christi
requies erat mortuorum, sed resurrec
tio nullorum erat, et non inmerito
ut Dominus in quo olim requieverat
ab opere faciendo, in eo etiam
requiesceret in sepulchro. Dies autem
dominicus non iudeis sed christianis
per Domini resurrectionem declaratus est.
I [illegible] servatur. Ipse dies primus
qui post septimum repperitur oc
tavus. In eo die apostolis celebrata pe
[illegible], in qua Dominum cognoverunt
[illegible]. In eo die per Moysen
legem dedit in qua resurrexit.
Centum viginti annos vixit Moy
ses et eodem cursu super centum
viginti animas descendit Spiritus
in pentecosten. Concordat
hec festivitas evangelii cum festi
vitate legis. Hoc fine et Moyses
legis lator quod oportebat esse
signavit et celavit usque ad ad
ventum passionis eius. Velabit
faciem suam et nunc a populo loqui
tur ostendens velata esse verba
predicationis Domini nostri Ihesu Christi.
Iohannes ergo die dominico vocem tu
bunal in spiritu rapitur ut quod per
legis litteram fuerat signatum
ipse qui signaverat quasi agnus di
citur quasi occisus resignaret
et quod per Moysen velaverat per
Christum revelatum [illegible]

UVA.BHSC

licat hos tendere. Quum obrem illut dicitur uel ... uelatio; modo ergo factis in dis aperiatur et reuelatur scilicet proinde apocalipsis reuelatio dicitur.

Huius scriptores sacrorum librorum diuina inspiratione loquentes ad obtrudicationem nostri preceptu celestia dispensantes.

Auctor autem eorundem scripturarum spiritus sanctus esse creditur. Ipse enim scripsit qui per prophetas suos scribenda dictauit. EXPLICIT.

INCIPIT SEQUENTIS PICTURE STORIAE

Et audiui post me uocem magnam sicut tube dicentem mici: Que uides scribe in libro et mitte septem ecclesiis. Effeso et zmirne pergamum tiathire sardis filadelfie et laudocie. Et conuersus uidi septem candelabra aurea et in medio candelabrorum aureorum similem filio hominis uestitum podere et precinctum ad mamillas zona aurea. Caput autem eius et capilli erant albi tamquam lana alba uel tamquam nix, et oculi eius uelut flamma ignis et pedes eius similis oricalco libani sicut in camino ardenti et uox eius sicut uox aquarum multarum. Et habebat in dextera sua stellas septem et de ore eius gladius ex utraque parte acutus exiebat et facies eius sicut sol lucet in uirtute sua. Et quum uidissem illum cecidi ante pedes eius tamquam mortuus et posuit dexteram suam super me dicens. Noli timere.

Ego sum primus et nouissimus et uiuus et fui mortuus et ecce sum uiuens in secula seculorum et habeo claues mortis et inferni.

Scribe ergo que uidisti et que sunt et que oportet fieri post hec. Misterium septem stellarum quas uidisti in dextera mea septem stelle septem angeli sunt septem ecclesiarum et candelabra septem septem ecclesie sunt. FINIT

EXPLICIT STORIAE

UVA.BHSC

INDEXTERA SUA
ephesum
zmirnam
pergamus
tiathire
SARDIS
Philadel
fie
Laudo
cie

UVA.BHSC

INCIPIT EXPLANATIO EIUSDEM

Et audiui post me uocem magnam
tamquam tube dicentem mihi
quod uides scribe in libro.
Scriptum est de predicatoribus euangelii
clama ne cesses quasi tuba exalta
uocem tuam. Et de hoc quod ait post
me propheta dicit, audient uerbum
post tergum monentis. Omnis humani
tas quamuis sciat suam altitudinem
subiugatur diuinis sanctionibus com
parata diuinis uocibus adequata ne
quaquam parilitatem persistentie uita
litatis preesse intueatur, sed quandam
fragilitatem nature depressa cum mili
tat quasi post tergum diuinis sermonibus ad
monetur. Ergo quod post me ait
humilitatem sue humanitatis desi
gnat. Vocem magnam tamquam
tube diuina eloquia maiori quodam
superantie sono maiori sermonis atque
amplioribus rationum intellectibus docet.
Quod uides scribe in libro, et intelligitur
quia dum diuinum audiunt eloquium
dum imperia perfruuntur non tantum
panduntur oculi sed etiam aperiuntur
ut ubi condita uidentur intellectu
perspiciant. Atque que uidentur in
libris cordis admoneantur.
De quo libro per prophetam loquitur
dominus dicens: Dabo legem meam in uisce
ribus eorum et in corde eorum superscribam
eam et ero eis in deum et ipsi erunt mihi
in populum. Non docebit ultra uir proxi
mum suum et uir fratrem suum dicens:
Cognoscite dominum. Omnes enim cognoscent
me a minimo eorum usque ad maximum,
quia propitiabor iniquitati eorum et
peccatorum eorum non ero memor amplius.
Hic est liber in quo scribere iubetur que
uideret ut admoneantur audientium
cordibus inculcare ut in sua doceantur
sanctitate memoria. De quo liber bea
tissimus magister gentium dicit:
Epistola nostra uos estis scripta in cordibus
uestris que cognoscitur et legitur ab
hominibus. Et quod scripserit Iohannes
et quod dominus quae admoneatur.
Mitte angelis septem ecclesiis.
Quam unam ecclesiam in toto mundi
Iohannes septiformi quod dicatur
est tempore usque ad consummationem
seculi esse illum diximus.
Nam quod specialiter ipsarum eccle
siarum nomina discernit quid in
se intellegentia sacramentum habeat.
Ephesum uidelicet et Zmyrnam et
Pergamum et Thyatiram et
Sardis et Philadelphiam et Lao
dociam. Numquid in eisdem
tantummodo urbibus per totum christiane
religionis observantia est et non per
uniuersum terrarum orbem [illegible]
et in partes orbis terre [illegible]

sacerdotes forte in nominibus misteriorum quod
discutiat irati iniquitatum dei dedena
detestatur. Ephesum dicit volun
tati meum consilium meum. Cognosci
voluit cunctam fidei nostre sanctam et
ecclesie catholice dignitatem non
humanis meritis adscribendum sed
voluntati dei et divine dispensa
tionis esse preposita. Zmirnam
autem dicit canticum eorum.
et quod est alius canticum perfec
tionis nisi doctrina celestis et predi
catio evangelii et christiane profes
sionis religionis vel ecclesie catholice
canonum confessio. Pergamum so
nat dividendi coronam eorum sive
aerium potestatum inportunitates
sive tumores hereticorum inflationesque
docet potentium abiectione congre
gatione separari semper et dividi.
Cornua enim alta potestatis aut tu
mores sunt. Thiatira quod
est inluminata. significat sanctam
ecclesiam post hereticorum expulsio
nem post potentiorum tumores
post aerias potestates eternitatu
calcata lumen meruisse lucidaque.
Sardis est principium pulchritu
dinis sollicita ut ecclesia preceptorum
sole lucidaque lucis vitae lumine veri
tatis in quem habeat pulchritudinis
vitam Ihesum Christum qui heredibus semper
perpetuam florescat in lumine.

Filadelfia quod interpretatur salva
hereditatem domino post precepta sole lucida
post inluminationem sanctam post
pulchritudinis decore promeritos ad
tentos domino involvit se de
observatione custodia. Laudocia
quod est tribus amabilis domino velut qui
dam voluntas nativitatis que post
Sed utrumque sonat ut que pulchritudin
fidei solem lucidaque meritorum et vita hon
sibi dominum per fidem agnoscat ita et
ipsa amabilis domino et tribus a domino dili
gatur, a domino custodiatur, a domino
diligatur et quo post et nativitatem
suam ut a regeneratione baptismi
ut ad tertium resurrectionis cum humili
tate et patientia subsequatur.
his gradibus ecclesie divine sunt premia
Nec incassum prefatas urbium sunt
conscripta vocabula. Nam qui
omni mundo loquebatur quur tan
tum septem ecclesiis festinat scribere
hoc est quod intelligere tantum quem quo
loquebatur dominus voluit in celestem
sacramenta misterium in septem
electis nominibus et qui mundi ecclesia
continentur. Ita tamen sit cum et
totaquis ecclesie pars facta digni
tatem. Et conversus sum ut vi
derem vocem que loquebatur
mecum. Humana fragilitate divinis
gradationibus roborata contuitu
facta iam suum. Et non illa ut videret

UVA.BHSC

faciem et qui loquebatur mecum sed
et uideram uocem idest uetus testamenti
uocis. Ido enim sacramentum testa
riu conspiciuntur non facies con
templatur. Et conuersus uidi
septem candelabra aurea.
Quum q; sacramentum uocis intellegeris
sim. post ipsum primum conuersionis
faciem aurea septem candelabra
conspexit. Candelabrum enim cuius
hominis brucis unius stantem corp
ue tollit. quod corp sup positum
lucernam iustanea lucis. Et fun
damentum aliud nemo potest
ponere dicit apostolus preter id quod
positum est quod est xps ihs. ex quo
totum corp conpactum et con
glutinatum per omnem iuncturam
sub ministrationis auctionis
corporis facit in ędificationem sui in
caritatem secundum operationem et
mensuram uniuscuiusque membris.
Ipse est enim illa uirga de qua dicitur
exiet uirga de radice iesse
Super hanc uirgam lucerna conpo
nitur idest catholice lumen eccle
predicatur. Et lucis illius ueritatem
precepta lucem producit ipsum
perpetuum et unius fidei manifesta
tionem conpactam sit lumine di
uine magistratis accensus. Num
que autem septem uel septe formam

spu sci quamquam capitur que in ista
mundi ebdomada permanet.
Quod uero dicit aurea uel robur
fidei significat sanguine xpi sibi
coloratum ut fidem in actu mutant
qui rubicundo sanguine inclinata
sunt. Et in medio septem can
delabrorum aureorum similem filio
hominis uestitum podere.
Similem dicit post mortem de
uictam quum ascendisset in celis
adunata et ista corpore cum spm
ecclesie quam accepit apparere po
testatem quasi filium hominis
ambulantem inter medio cande
labrorum aureorum sicut in salomone
dicit. Inter sanctos illustros am
bulabo. Cuius unaquique est in
mortalibus multitudinis origo.
Ipsa septem candelabra aurea
septem ecclesie sunt que in eis mem
bris coniuncte unum corp faciunt.
Nam habitum filii hominis idest pho
dere quem dixit ecclesiam quam
induatus est descripsit. Siue autem
filius hominis sunt septem cande
labra aurea: siue septem stellę
hoc totum una ecclesia est. que per septem
membris unum corp facit.
Ita sicut unus homo septem membris
officiis constare cognoscitur. id est
oculos, aures, nares, os, tactum.

UVA.BHSC

muri et pedes sepcem dixit diuersa
officia. sed unum corpus. Sed propter
allegorizandum diuidia gentes inspe
cies. id est uae quum in aliquibus spe
cies gentes ostendere non possumus.
aperte et presumsit. In aliquibus et quam
propter nimium minutationem et eloquium
diuini altitudinem liquido gentes osten
dere non possumus quod facilius uideri
quam dici potest. Diuidia uero
gentes in partes hoc modo ut arca
noe id est et ecclesia. Arca enim in inferio
ribus ampla sunt. in superioribus conclusa.
Quia et illi qui in extra ecclesiam ampla uita
et spatiosa sectantur. non homines
sed bestiae nuncupantur. que in immun
dia in munda bina et bina dicuntur.
Homines autem et aues hoc loco qui
in contemplatione fidei sunt in
tellegunt. et sicut hoc et unum e
que intra archam sunt et bestiae
et aues in una archa saluari cre
duntur. id est in ecclesia. ut illa pro
fert cum et homo iudex et qui
in habitant in hierusalem. et iudices in
terre et unitum. Quum et hierusalem et
homo et unitas unum sit quod est
ecclesia. uinea domini sabaoth domus
est israhel. et in domo magna que
est ecclesia. uasa aurea et argen
tea. cum autem uasa sint domi
ni. et alia ... de medio est. qui

ferens uasa domini. quamqui ferunt ipsi
sunt uasa. Quod uero uasa domini
sacrificii ut sacramentis mistaeis
depredauit. rex condam babilonius
de hierusalem abstulisse pariter cum
captiuis abduxisse. et ea suis usibus de
putasse misterium uero deo posse so
lutum captiuitatem. uasa illa ab
lata sunt non confracta seddum
norum cultui mancipata. rex ba
bilonius diabolus est qui infelicem
populum iudeorum captiuitatem uinc
tum de hierusalem id est de ecclesia in babi
lonia est confusione hereticis per
uersitatis abduxit. Sed et pura et
uasorum id est sacramentorum ipsa sa
cramenta sunt qui in ecclesia geruntur.
Quem rex babilonius cum captiuis
asportauit. Sic et odie in ecclesia
heretici sacerdotes nostra uasa in ba
bilonia id est in confusione deportant.
In primo nomine ipsa. quo se xpianos uocat
dicunt. asportant legem euange
lium. apostolum. psalterium. baptismi
unitatem et alia simbolum et oratio
nem dominicam. Quum uero tempore
domini ignorantiae confusione felicitatem
propter ad hierusalem id est unionem pacis
que est ecclesie dei unius duce domino redire
festinat. hec uasa id est sacramen
ta secum deferens non in mutata sed
reportat usque integra ne confringat.

UVA.BHSC

quasi in melius renobandum. secta templum
restaurata unde divinis adcommo
data. Ita ut et si secum non perdidit
sed etiam a pua impius restitutum
fuisse plebs restaurata congaudeat.
Nec delemus evangelium nec obliteramus
apostolorum. Amen quoque cantata non
commutamus. Baptisma non itera
mus. et supra dictum est in aliqui
bus speciebus templi apertum esse. In aliquibus
clausum ut docet illa. quis habitabit
in tabernaculo dei. Spiritus respondet.
Innocens manibus et mundo corde.
Quam alia tabernaculum non est dei
in terris quam innocentia manibus et
mundo corde. Ita et nunc in sep
tem candelabra discribet ecclesie.
Vestitum inquid podere. Id est al
teri tunica id sacerdotali.
podere enim vestis est sacerdota
lis. id caro xpi que corrupta non est
ad mortem. et ubi et per passionem
sacerdotium apertissime denotat
dum quia ipse est ut illa apostolus
princeps pastorum. De quo dicitur
genti dicit. Talis enim debebat
ut nobis esset pontifex sanctus innocens
impollutus segregatus a peccatoribus
et excelsior celos factus. Sicut
per zacariam dicitur. Ihs sacerdos
magnus filius Iosedec. Induitur
vestibus sordidis. Iesus Ihu magnus

sacerdotis futura filius sive et nepus
Ihs qui in Salone scribitur. In sacer
dotio autem ut dictum est ideo
ecclesia est quia non est natura humana
natura super terram cuius naturam
xps non susceperit. *Et precinc
tum ad mamillas zona aurea.*
Mamillas duo precepta legis et
evangelii sancta doctrina est sicut
in cantico legimus de ecclesia que
ex gentibus futura erat quod testa
mentum nec dum haberet. Soror
inquid nostra pusilla et ubera non
sunt ei. Marie vero ecclesie sic
dicit. duo ubera tua sicut duo
hinuli gemelli. Iudeus cuius populus est
et gentilis. Duo vero ubera lege
et evangelium. In lege denun
tiatum est. In evangelium de
monstratum. Sive benedictio
nibus uberum marie que vere bene
dicta erat. quia idem sancta virgo
domino potum lactis inmulsit.
Unde illa mulier in evangelio domino dixit.
Beatus venter qui te portavit. et
ubera que suxisti. Sicut in ge
nesi dicitur. Benedictionibus uberum
et vulve. et quem hic vulva eisdem
mamis virginalis benedicitur.
que nobis xpm dominum edidit. de qua
per Hieremiam dicitur. Priusquam
te formarem in utero novi te. et ante

UVA.BHSC

quam certe doulbu scripsit ubi ae.
Et alibi in Salomone: Ubera tua
similia botrus. Quia sicut supra
scriptum est duo ubera duo tes
tamenta et duos hinulos duos
populos quod est ecclesia. Potest etiam
in hac specie ecclesia videri et in testa
mentis ecclesiam intellegi, et testa
menta ecclesia eo quod deficiunt com
putationem accipiunt. Non
enim testamenta puniuntur
sed ecclesia per testamenta nutriatur.
Aut testamenta sanguinem fundunt
et non populi, qui ad vitam botrui
expressi sanguinem fundunt.
Diverse autem huius tropi species fre
quentes in scripturis deprehenduntur
ut fucatos ecclesia eo quod fucati nomen
accipiunt. Sic e contrario diabo
lus et ministeri eius mors et infernus
dicti sunt, eo quod mutationem cultu
mortui et inferni sunt. Sicut
scriptum est: ubi est mors aculeus
tuus? Nam et ipse diabolus
qui dicitur est mors habet mortem
et regnum ignis quod est mors secunda.
Sic in hoc libro legimus evangelium
testamentum. Cum qui per evange
lium vivant sint testamenti. Fructus
enim preceptorum testamenti est non
precepta. Non enim qui te ungu
in ubera unum mulier uade... m

Illo aliud duo testamentum erit sed qui fu
it gubernat ipse erit testamentus. Sicut
caro sanguis regnum dei possidere
non possunt. Pro operibus enim carnis
credimus et regnare, que non carna
liter vivunt. Dicitur et hic de vas
culo quod continet, pro id quod con
tinetur, ut calix tuus inebrians
quam preclarum est. Calix enim
neminem inebriat, sed quod in ca
lice continetur. Et mundus vos odit.
Pro eos dicit qui mundo sunt.
Et dies mali sunt quum dies mali
esse non possunt, set homines sunt
mali qui in diebus sunt. In testamentis
ergo testamenta vivit. Sic dominus
in evangelium semen nunc precepta
nunc homines manifestat. Venit
inquid inimicus et rapit quod in corde
seminatum erat, id est precepta verbi.
In sequentem vero similitudinem dixit
dominus semen bonum hii sunt filii regni.
Hic non preceptum verbi sed ipsos
homines qui sunt per semen precepta.
Quod vero dicit precinctum ad mamil
lis: precinctio ista passionis in
dicium est, de qua dominus loquitur
petro. Cum senueris alius te pre
cinget et ducet quo non vis.
Zona autem vitalis est et sanctificata
sanguine dominice passionis ad spatia
zone huius varietatis vitam tum di

[..]llegimus id est ecclesia que per testamentas

UVA.BHSC

utrinque eanumerositate mirabilium est unum potentiaque. Zona aurea corus est sanctorum ut aurum igne probatum. Zona quod dicitur accinctus pectu tori confluat conscientia eapurus spatus sanctus laetitudinatur est pectus eo quod hic inde legem et euangelium iudeorum et gentilium populum in unum constringitur. Caput autem eius et capilli erant albi tamquam lana alba aut tamquam nix. In capite candor ostenditur. Caput autem christi deus est. Ipse est candor propter intactam puritatem ingenitae. propter simplicem lucem unigeniti propter simplicem sancti fulgoris spiritus et claritatem inmaculatum decus. Caput ecclesiae christus est. In capillis albis multitudinem albatorum dicit. Lane propter oues similitudinem propter innumerabilem turbam candidorum de celo ductorum. Candor non sine causa nuncupatur quod lane albe et niuibus comparatur propter indulgentiam quam peccatoribus inde sinentes in paradiso. Sicut scriptum est. Si fuerint peccata uestra ut coccinum. quasi nix dealbabuntur. et si fuerint rubra quasi uermiculus. uelut lana munda erunt. Ipsi enim sunt illi tantum que quotidie de christo descen descendit. Idest de populo sancto nascuntur de sanctos [illegible]

quod est populus multus ex populo multo. Et oculi eius uelut flamma ignis oculos domini dicit propter ineffabile prescientia iudicantis propter inenarrabilem lumen oculorum flammam ignis non inmerito nuncupatur. scriptum est enim. quod deus noster ignis consumens est. Idest aliquid dum iudicans et in interiora perscrutatur. Oculi ecclesiae aliquando precepta scripturarum dicuntur. Aliquando uero spiritus sanctus. In oculis preceptum domini intelliguntur. eo quod lumen est ignorantibus sicut scriptum est. Lucerna pedibus meis uerbum tuum. et alibi. Preceptum domini lucidum inluminans oculos. Quod autem ipsa precepta sint ignis in propheta de los ep qui corpus domini prefigurabatur dicitur. eloquium domini ignitum. Quod autem ut ut flamma ignis eo quod incredibilis indicant iudicii. Ipsa precepta incendium erunt. Recte ergo precepta dei oculi ut flamma ignis sunt que credentibus lumen ministrant. Incredibilis igne preparant. Spiritum uero sanctum oculos intelligimus qui per ipsum legem et euangelium intelleximus. Sicut scriptum est. Palpebre eius interrogant filios hominum. Palpebris uero est uideri ... in tenebris ...

UVA.BHSC

Quum vero aliquid descripturis obs-
curati intellectus. quasi in tenebris pal-
pebras aperiunt. Quod vero minime
intellegitur. quasi in tenebris palpebras
dum clausas habent. Et nisi spiritus sanctus
intus sit quod doceat. doctoris
lingua in vacuum laborat.
Et ipse sanctus spiritus postulat pro nobis
gemitibus inenarrabilibus ut alta
aptatis eo quod nos gemere faciat
ut semper petamus. Et pedes eius
similes oricalco libani sicut in
camino ardenti. Pedes domini dicit
humanam substantiam quam pro
nostra adsumsit salutem. unde
et misericors dicitur et miserator.
Sicut enim oricalco in fornace ru-
tilans nullis extrinsecus scabris.
nullis rubiginibus occupatur. tale
sincerissimum et perfectissimum
adsumtum hominis corpus ad deitatem
suscepit. In deitate munus ubique
humanae vitae nitore absque pa-
rentis culpa prisca. In pedes pa-
cem adnuntiantium et predicantium
salutem. Pacem angelis et omnibus.
pacem iudaicis populi et gentilis.
Ipse est qui fecit utraque unum ut
sit omnia in omnibus salus mundi et
rex omni creature. Pedes vero et te-
signatur novissimi temporis tunc
autem praesurrexit dicit signatur.

Pedes enim novissima pars est corporis.
sicut lapis de monte praecisus. adpe-
des percussit corpus regnorum mundi.
Auricalco enim illum rationem simila-
bit quod aes habere putat. et igne mul-
to et medicamine perducitur ad
aureum colorem. Quod vero oricalco
libani similabit non sine ratione
est. Libanus enim non est in Iudea.
Et significat per libanum candorem
baptismi. Iudea vero confessio
dicitur. christum et confessores ecclesia
nuncupantur. Et inde hoc intendit
quod in Iudea ista in aetate patris christi corpus
signatur. praecipue novissimum in pe-
des ista in mundi finem. Iterum enim
caminum in domo dei esse et illic fi-
deles probari. ubi et dominus crucifixus
est et pro nobis probatus. In Zacharia
propheta idem dominus loquitur qui de plebe
sua fuerit similis passionum cogitat
dum partem ut gentium numero ista post
aquam suae mortis accepit. et in for-
nace id in domo sua gentium et proba-
tionem vero praecepit igniri. Sicut
legimus et dicitur in quia ad illos.
Si bonum est in conspectu vestro date sta-
tuentes mercedem meam triginta
argenteos. et dixit ad me. Proice
illos in conflatorio et inspice si pro-
batum est quemadmodum pro-
batus sum pro eis. Et accepi triginta

UVA.BHSC

argentatos. et deposui illos in domum
dni in conflatorium. et aerum.
et recipiam uos in medium ihrlm. sicut
recipitur argentum et aurum. et eru
mentum et ferrum. stagnum et
plumbum in medio camino ad insuf
flandum illut ignem ut conflatur
sic recipiam in ira mea et congregabo
et conflabo uos et insufflabo in su
fflationem igni ire mee et confla
mini in medio eius. In hoc libro nicil
aliut inuenies nisi bella et incendia.
tribulationes magnas et pressuras
in toto orbe que ds per xpm suum reue
lare ecclesie sue dignatus est. cauendo
id fugiendo q facinoris miseria idest
sputi nequitia in regulis ab hoc est
in toto orbe. Magis ut minetur tribu
lationes discessione scilicet pplis di.
qui tantum et alia pa ta annos sui
tenent et quam siminus intellegentia
spu tamen di gubernante per singulos
dies. multa incuberint et equanimiter
et pacientes pressuras supportauerint
tam quam aurum in fornace probatus
erit. **Et uox eius sicut uox aquarum
multarum.** In uoce etiam ostendit
aque hoc loco duobus modis intelleguntur.
Idest ppli et doctrina celestis. Ppli
uero sunt sicut in hoc libro legimus.
aque in quid quas uidisti super aquas
meretrix illa sedet quum qua fornica
ti sunt reges terre quod sunt ppli
et nationes. hic uero aque uox dni
nuncupantur. sci dni intelleguntur
predicatores fidei et doctores genti
um quod doctrine xpi magnitudine
et uocis eloquentia ut preceptorum
sua dulcedine scripturas sonan
tium aquarum multitudini conpu
tantur. De quibus aquis scriptum est.
A multitudine sonitus aquarum uocem
dederunt nubes. ergo hanc aquam
scos doctores et sacerdotes in toto
orbe et diuino imperio et successione
functione legis et euangelii acci
piunt. hi sunt nubes qui hanc doc
trinam celestem terre sicientis idest
ppto ignaru infundunt. De quibus
sapientissimus ille dicit. si reple
fuerint nubes aquam super terram effun
dunt. Idest si diuinu doctores uerbu
susceperint pplis profecto dispensant.
**Et habebat in dextera manu sua stellas
septem.** Dexteram manum. dei filium di
cit. Dexteram enim alio modo illius
multitudo scorum de qua scriptum
est iustorum anime in manu di sunt.
Quod uero septem stellas nominat
significat sine dubio ab exordio
mundi et hunc ebdomadam septem
dierum per quod mundus iste deducitur
sci qui a primo origine mundi
usque ad mortis consummatione qui
fuerunt et qui sunt et qui adhuc
futuri esse creduntur in di et in

UVA.BHSC

et in die domini nostri decretum percepit. hec etiam spiritus sanctus per eum ad sanctos ad dexteram dicit. Venite benedicti patris mei percipite regnum quod vobis paratum est ab origine mundi. septem autem stellas omnes omnino sanctos accipimus hi sunt septem ecclesie que septiformi gratie spiritus lucent unum sanctum nominatum.

Et de ore eius gladius ex utraque parte acutus procedens. Si de capite procedit hic gladius, utique et de corpore.

Per gladium visu tantum de ore eius omnium animi ostenditur ipsum esse qui nunc evangelii bonum exprimit et per mosen legis notitiam uni verso orbi protulit. De quo gladio apostolus dicit gladium spiritus quod est verbum dei et alibi. Vivus est de sermo et efficax et penetrabilior omni gladio ancipiti et pertingens usque ad divisionem anime ac spiritus compagum quoque et medullarum hec etiam discretor cogitationum et intentionum cordis. Gladium ergo dei verbum legis esse et imperium et crudi catio. credimus esse divinum. Sed quia per eodem verbum hominem gestat humanum tam novi quam veteris testamenti vindicatu rus est ideo bis acutus dicitur et hinc inde acuitur ut fideles quidem interficiat infideles. Gladius enim militum armatus gladius hostem interficit. Gladius desertorem

punit et ostendere et apostolus quia iudicium ad nunc usque. Non veni pacem mittere sed gladium. et post quam consumabitur parvulus. Vel ad illos. Intellexistis omnia. et dixerunt ei etiam. Propterea omnis scriba doctus de regno dei similis est patri familias profert de thesauro suo nova et vetera. Nova evangelica verba. vetera legis et prophetarum. et hec de ore suo processisse. et apostolus. Unde ad mutare et mittere unum et primum piscem quem ascenderit aperto ore eius invenies staterem id duos denarios dabis pro me et te. et idem similiter per spiritum. Semel locutus est deus duo hec audivi. Quia semel decrevit ab initio deus quousque ad finem futurum est.

Denique quum iudex sit ipse apostolus constat uolens ostendere quod in verbo predicationis iudicabuntur omnes. ait.

Putatis quia ego vos iudicabo. sed verbum quod vobis locutus sum illud vos iudicabit. Gladius de ore eius. sanctum est verbi sicut Iob ait. Servum et alius come dat et progenies mea erudiceatur.

Mo ore sacri eloquii solent dici. verbum vite predicare. et propheta ait.

Beati qui seminatis super omnes aquas. Sanctos quippe tecte predicatores super omnes aquas seminare conspicit qui cunctis late populis vite verbum quasi celestis panis operibus sequuntur. et dominus ait.

UVA.BHSC

est cibus meus ut faciam uoluntatem eius
qui misit me. Sic ergo et que procu
lia facere predicator misit alia. Seram et
alius comedat. Ac si aperte dicat.
Quod os meum loquitur non ego sed al
ter operatur. Predicatores quippe
qui suis uocibus moribus discrepant
lelutius erit quod alius manducat.
Quia suo semine ipse non pascitur
quando a uerbis in ore sterilitudine
per propriam actionem uacat.
Et quia plerumque discipuli incussum
bonum audiunt quem et magistri
uitam operum exemplo destituitur.
serere sublongiatur. Et progenies
mea eradicetur. Doctoris enim
progenies eradicatur quando hi
qui per uerbum nascuntur per exemplum
necantur. Quia lingua uigilans
gignit uita neglegentie occidit.
Hoc enim corporea nobis ex mente
etuius eundum quod apud salomonem
mulier que filium uigilans lacta
re consueuerat dormiens interemit.
Quia nimirum magister uigilanter
quidem scientia sed uita dormi
ens auditores suos quos peruigilans
predicationis nutriunt dum quod
dicunt facere neglegunt pro mortui
corporis occidunt. Unde plerumque
dum ipsi reprehensibiliter uiuunt
et habere discipulos uite lauda
biles nequeunt alienos

sibi adherere conantur. Quatenus
dum bonos se habere sequaces osten
dunt apud iudicium hominum excu
sent que male agunt. Et quasi per subditorum
uitam mortiferam tegunt neglegen
tiam. Unde illic mulier filium quem
extinxerat proprium quesiuit alienum.
Sed tamen uerum matrem salomonis
gladius inuenit. Quia uidelicet
cuius fructus in uita cuius inertia
extremo examine lucide discernit
iudicis examinatio. Ubi et illud sollerter
intuendum quod uiuens filius prius
diuidi precipitur ut soli post modum
matri reddatur. Quia in hac uita
quasi partiri conceditur uita disci
puli dum et illi nonnumquam qui uelut
apud Dominum moriuntur, uelut uero apud
omnes laudem habere permittuntur.
Sed falsa mater eum quem non genuit
occidi non metuit quia arrogantes
magistri et cunctatas ignari sim ple
nissimum mentem laudis et alienis disci
pulis consequi nequeunt extinctum
crudelitatis insequuntur. Inuidie enim
face succensi nolunt alios uiuere
quos se conspiciunt non posse possidere.
Unde illic peruersa mulier clamat: Nec
mihi sit nec tibi. Ut enim diximus quod
sibi obsequi non uidentur adctum
temporalem eos aliis inuidentia uiuere
peruertant. Vera autem mater si
at gia ut eius filius saluam

UVA.BHSC

aput continentium sit et uita.
Quia concedunt uiuentes magistri ut
et coram discipulis aliquidem magistri
laudem habeant. sicut iam in integritate
uite idem discipuli non imitantur.
Per quam pietatis uiscera hoc eadem
uera matris agnoscitur quia omne
magisterium in contaminatione cum
tutis adprobatur. et sola tantum
recipere meruit quam quasi statum
esse sit. quia fideles prepositi. pro eo
quod et bonis discipulis suis non solum
aliis laudem non inuident. sed aequali
tatem eis atque profectus conferunt.
Ipsi et integros et uiuentes filios reci
piunt quando in extremo examine
de eorum uita perfecte retributionis
gaudia consecuntur. Hec paucis
per excessum diximus ut audiat pro
genies perdocentis nec legentium
qualitas extinguitur monstrauerim.
Quia quisquis lactat hoc quod loquitur
non uiuit. quos uerbo genuit ab
stabilitatem rectitudinis opere
uellit. Sed sicut gladio salomonis
diuidente proprie matris genitali
tate uerus repertus est partus. ita et
spiritu ihesu xpisti docente plerique hi qui ante
seducti et capti sunt errore here
ticorum. non numquam intentatur
pro semet ipsis genitalitatem recognoscere
et eclesiam matrem. ita deserta con
uenientesque apparet hunc mulie
rem hereticorum. ut sinagoge figuraret
inpietatem. que et suos nequitie nutri
endo interimunt. et alienos quousque per
dunt lactando prouidunt.

Et facies eius sicut sol lucet in uirtu te sua. Mirus ordo membrorum post
pedes scribitur facies. hic facies illius
soli conparatur. Indignum est enim
et ita humile putare xpistum discrepanti
discoloribus membris aut claritatem eius
soli conparatum. Nam si de iustis
dicit fulgebunt sicut sol. quam peri
culosum est dicere quod pari clari
tate fulget iustus quam dominus. quam
ipse sit auctor claritatis. et pro operum me
ritis unusquisque ab alio plus fulget sicut
scriptum est. stella ab stella differt
in claritate. Desuper autem claritate
domini inquantum scire possumus dixit.
Sicut fulgur exiit ab oriente et apparet
usque in occidentem. ita erit aduentus
filii hominis. Tum enim quod dicit
facies eius sicut sol. apparitio illius fuit
quod locutus est hominibus facie contra
faciem. Solis autem gloria conpetit
conparatur glorie domini. Sed propter ortum
solis et occasum et rursum ortum
quod natus sit et passus et resurrexit
ideo dedit similitudinem scriptu
ra faciem eius gloriam solis. Osten
dit enim post pedes ignitos sicut
solis faciem lucere. id post nouissimi
certaminis flammas in diem iudicii

manifestatur secte claritatem sicut
dns collectis de regno eius zizaniis ma
nipulis praecepit ad conburendum.
Tunc inquit iusti fulgebunt sicut sol
in regno patris sui. Sicut enim solis cla
ritatem non esse tenebras sed conpositam
do magis erunt et perfectam ubique studium
suum splendoris intimabunt. Iam faciem dni
non corporaliter accipimus sed uirtutis sue
potestatem. pro lucidam nihil habet
absconditum. nihil obscurum.

Et cum uidissem eum cecidi ad pedes eius
tamquam mortuus. Superius me
minit conuersum se non ut spectaret
certe sed uocem uideret. hic iterum
inspectam hominem uirtutem dicatus
et aliquo dum meritis successu perducatur.
cecidi inquit ad pedes eius quasi mortuus.
Fragilitatis sue et humilitatis et sub
iectionis pauore prostratus cornuit.
Non in aliquam declinans partem sed
ipsi se dno humiliter fideliterque con
mittens. Iohannis qui iam uidit
atque secte figuram portabit.
Et non solum Iohannes sed et prophete
et apostoli et omnes sci qui ecclesie nuncupan
tur tamquam mortui humiliantur
ante dnm nrm ihm xpm. Duobus modis
cadere dicitur. In facie et retro.
Omnis enim qui dm uidet in facie cadet
et ubi cadat uidet. Qui uero retro
cadet proculdubio ubi cadat non uidet.

Iohannes qui secte figuram portabat
in faciem dicitur cecidisse. et de ante
xpi qui multorum hominum membra portat
dictum est ut cadat ascensor eius retro.
Iacob ergo patriarcha quum benediceret
filios suos ait. Dan iudicabit ppm
suum sicut alia tribus. Fiat dan colu
ber in uia cerastes in semita. mordens
ungulas equi ut cadat ascensor eius retro.
Dicunt ante xpm per hoc uerbum iacob qui
per spm futurum preuidebat de tribu dan
esse futurum. Alii de iuda a quo oriundus
est xps. haec scriptam pronuntiant. et
equitem atque equum dnm cum carne
susceptam designare uolunt. Retrorsum
autem cadere ut in carne iterum reuertatur unde
sumptus est. et tertia die atque resurrexit.
Ideo propheta ait. Non derelinques animam
meam in infernum. Haec quidem iam
disponunt. Alii uero hanc prophe
tiam ad antexpm transferunt. et
tribu dan uenire antexpm. Pro eo
quod in hoc loco. dan et coluber et
cerastes asseritur et mordens.
Unde et non sine causa. Dum stabiliret
ppls terras in castrorum partitione
susciperet. primus dan ad aquilonem
castra metatus est. Reuera illum
significans qui in corde suo dixerat
sedebo in monte testamenti in late
ribus aquilonis similis ero altissimo.
Quando ergo corda docentium prauaque

UVA.BHSC

et in extremo tempore antichristus diabolus
portendit. Qui non solum coluber
sed etiam cerastes vocatur.
Cerata enim graece cornua dicuntur,
serpens que hic cornutus esse perhibetur.
Per quem digne adventus antichristi
asseritur, qui contra vitam fidelium
cum morsum pestiferae praedicatio
x equi nis armabitur cornibus potestatis.
Quis enim nesciat semitam angustio
rem esse quam viam. Fiat ergo colu
ber in via, quia in praesentis vitae la
titudine eos ambulare provocat,
quibus quasi parcendo blanditur.
Sed in via mordet, quia eos quibus
libertatem tribuit erroris sui ve
neno consumit. Fiat et cerastes
in via, quia quos fideles servos dei invenit,
et in angustiam vitae reperit esse se arte
ceperit, celsioribus anhelant et angustiam
laborum crudelitatis conspicit non solum
nequitiae callidae persuasionis impellit,
sed etiam terrore potestatis premit
et in persecutione angustiarum.
Post beneficia simulatae dulcedinis
exerit cornua potestatis. Quo in loco
equus hunc mundum significat
qui per elationem suam in cursum
lubricum temporum spumat.
Et quia antichristus extrema mundi appre
hendere conatur, cerastes iste equi
ungulas perhibetur. Ungula quippe

equi mordere est, extrema saeculi feriendo
contingere. Ut cadat ascensor eius retro.
Ascensor equi est quisquis extollitur in
dignitatibus mundi. Qui retro cadere
dicitur et non in faciem sicut moyses,
daniel, paulus et iste iohannes de
quo dicimus cecidisse memoratur.
In faciem enim cadere est in hac vita
unumquemque suas culpas agnoscere,
easque paenitendo deflere. Retro vero
quod non videtur cadere est ex hac
vita repente ubi quae poena maneat prorsus ibi
ante mortem decidere et ad quae sup
plicia ut perducatur ignorare.
Et quia iudas auctori suo laqueos cupit pro
christo antichristum expectavit. Bene iacob
eodem loco repperit in electorum voce
conversus est dicens, Salutare tuum
expectabo domine. Id non sicut infideles
antichristum sed eum qui in redemptione
nostra venturus est. Vestri credo fidelitas
christum. Unde vero perfecti viri magna
se discretionis subtilitate conspiciunt
ne ad deteriora unquam ut in cogitati
onem ut in opere cadunt. Quia et
cotidie proficiunt in consummatis perstiterunt.
Inde ergo iohannes qui exectum praefigurabat
humilitas domino se commendans. Unde
et dominus devotione plissima miseretur.
Posuit illa dexteram suam super me dicens
noli timere. Qualis enim consolatio
videri poterat ei qui velut mortuus

UVA.BHSC

lucet. si audieris noli timere. Hoc nulli
alii dicere potest nisi qui semetipsum
quotidie in penitentia vitam mutavit.
et domini vestigia sequendo crucem dominicam
portat. hic est fidem remunerat et fidelem.
Non incredulitatem sed admirationem per
terrorem corroborat. Timere ergo pro
liberis qui tali dilectione vita ad contempla-
tionem vitavit illius videretur. et in
tantum fidei sue ad timorem christi con-
vertere consolatur humilem et dicit.
Ego sum primus et ego novissimus et vivens
et fui mortuus et ecce sum vivens in
secula seculorum. Sicut natus mei igniculum
percipis. vivus numquam cadit.
Repulsio nunc timore. consurge quem ad-
miratus es recognosce. primus ego sum
scilicet ante omnem iniquum ante omnem
creaturam. Priusquam terra fieret
ego sum ipse principium et novissimus
et in me finis hominum constat quia per
me universa in fine reparanda sunt.
Et vivus et fui mortuus et ecce sum vivens.
tam vivere de defectione perdurans qui mortem
pro nostra salute suscepi. Et ecce sum
vivens in secula seculorum. et ecce nunc sum
in divina eternitate presens.
Et habeo clavis mortis et inferni.
Id est habet in me claves mortis. et
qui est vetus mortuus. quia una clavis
est vite et mortis. et quos male vivendo
deponit ad inferos bene vivendo per penitentiam
eternaque relevat ad celos. Et qui noli
timere dicit. vite et mortis potestatem
habet. pro mortuo enim. id
pro peccato baptizatur secundum ... plus ...
et penitentiam ut apostolus ait. Quid
faciant qui pro mortuis baptizantur.
et christo consurrexerint. Et alibi. Si con-
surrexistis cum christo que sursum sunt
querite. Isti ergo qui cum christo per penitenti-
am resurgunt. dedit claves regni
celorum. sicut ipse ait. Quorum remise-
ritis peccata remittentur eis. et quorum
retinueritis retenta erunt. hec est
clavis inferni. hec est et qua regnum celorum.
Quem qui habet potestatem dimissis peccatis
revocandi ab inferis ad regnum celorum
ponit. quos retinendo peccata de celo
deicit. et claustra utrumque ad eadem
clavis vite et mortis. Et qui ecce sum
vivens dixit ait. habeo clavis mortis
et inferni. Ita concludam quando
voluerim. et quando voluerim rursus
aperiam. et que morte conclusa sunt
in apertam lucem conversum resurrectionem
perducam. De qua clavis etiam
Isaias propheta nos docet dicens.
Dabo claves domus David super humeros eius. et
aperiet et non erit qui claudat. et
claudet et nemo erit qui aperiat.
Clavis enim et ipse dominus Ihesus Christus est qui et
vite limitem per se facit et mortis
disrupit ingressum. Scribe

UVA.BHSC

ergo que uidisti et que sunt et que oportet
fieri post hec. Ecce manifestabit non se
tantum loqui de presentibus. sed et de pre
teritis commemorare. Et futuris tan
tum monet apperire. et in finem temporum
nasciturus pariter appellare. Deinde
etiam uisionum quam demonstrauit
edisserit. Sacramentum septem
stellarum quam uidisti in dextera
mea et septem candelabra aurea.

Septem stelle. septem angeli. septem
ecclesie sunt. Hoc est quod paulo su
perius nominauimus stellas in dextera
dei sicut animas esse sanctorum uel omnem
congregationem ipsorum pariter beatorum
qui fuerunt et qui futuri sunt usque
ad consummationem mundi. Simili
ter etiam septem candelabra unum
et uerum ecclesiam in ebdomada mundi
scilicet consecratam quam diximus septi
formis fide roboratam et celestis
misterii sacramentis firmatam.

De angelos uero questio uertitur si ple
ne non disseratur. Stellas dixit an
gelos esse ecclesiarum. et candelabra ecclesias.
Que etiam ecclesias etsi uiris bene notum
est non septem sed una ecclesia septi
formis est. Id est perfectam sicut scrip
tum est. Una est columba mea una
est perfecta mea. Quod si una est angeli
quoque non erunt septem. quod si septem
sunt. iste sole quas specialiter nomi

nabit angelos habent; cetere uero ecclesie
non habent. querendum preterea est
quid sint uel unde isti angeli quod unius
cuiusque nostrum angelus habeat officium de
putatum. uel in euangelio ueritas pro
testatur. Angeli eorum semper uident
faciem patris mei qui in celis est. Si boni
in cursu protegendis seruandisque nobis isti
angeli distributi adiunctique sunt.
Quur apostolum Petrum proprius angelus
eruere non potuit et aliter ad liberan
dum eum missus est. Dicit enim.
In ueritate scio quia misit dominus angelum
suum et eruit me de manu herodis et
non solum missus est angelus sed et uenit
sicut scriptum est. Uerumque processerunt
unum uicum. et discessit ab eo angelus.
Sed dicit aliquis. Angelus unius cuiusque
quod deputatus est in etatis ad li
berandum. Dicit ergo. et quia si
omnes apostoli essent in carcere. duodecim
angeli mitterentur nec alius alienum
sed proprius liberaret. Nam enim ualet
unus angelus domini assistens custodire plures
et liberare illesos. Quia Iob angelo
sancto et non ipsi diabulo commendatus est
ne aliquid amplius quam iussum erat
pateretur. Si autem non pro protegendis
liberandisque nobis et a forti dicendi uita
seruandi date sunt. quod spiritus sanctus de
quo dicit dominus quum uenerit ille
omnes uos docebit. Quod etiam hic dicens

UVA.BHSC

minimos dñs laudauit angelos minimorum.
id minores omnes minores angeli habent.
quo modo. Cuius merito dixit uidere
angelos dm̄. proprio an hominum.
qui custodes dati dicuntur. Si enim
merito suo uidebant angeli dm̄. non est
quod in hoc in laude minimorum dñs pro
tulerit. Sin uero merito nro angeli
nri uident dm̄. ergo antequam homi
nibus adiungerentur; non uidebant.
At meritum et tunc hominum custodes
angelos accipere. qui semper dm̄ uidis
sent et uiderent. Taceo quod in
paruis meritum sint lusus. potest non
quidem sine contentu dicentis periculo
dici. Quod angelum unusquisque
pro modo sue fidei ac deuotionis ac
ceperit. et quanto quis magnus
fuerit tanto angelum uidendo dm̄
digniorem ac priorem habebit.
Quanto uero minus quis fuerit in deuotione.
tantum minorem angelum secundum sue
deuotionis merito promereatur. Quid
faciunt si creuerit scilicet aut fidei
detrimentum quam lusores minuerit ipsi
permanet an secundum fidem homi incre
mentum detrimentumque mutatur.
Si enim angeli non mutantur homo
uncissimum ut ucratissimum fructum
crescendo in scientiae conscendat an
gelum suum aut secum ducit aut
profectus in primo gradu reliquid.

Quod si hec puerilia et uulgaria sunt dicere.
nec in diuinis scripturis fieri. aut a nob
sanctorum licitum est. querendum nobis
est quo laudis genere minimos et talia
dicens. uidete ne contemnatis unum
de pusillis istis quia angeli eorum semper
uident faciem patris mei qui in celis est.
Potuit enim sublimius minorum laudare.
sicut alio loco laudabit dicens.
Quam diu fecistis uni ex minimis istis
fratribus meis. mihi fecistis. Non enim me
lius aut sublimius aut maioris laudis
est hominis habere angelum custo
dem qui semper dm̄ uideat. quam
xp̄m fratrem quem semper secum habet et
custodem. et quem et quo heredem.
Quem et fratrem eum xp̄s dignatus est
habere. Isto modo habeat unusquisque
angelum. Numquid et uocem an
geli sui; aut angelus hominis sui.
cui diliguntur est habet uocem ut
audiat ipsa uoce diceretur.
non est petrus sed angelus eius est.
Non potest fieri. ut talis suspicio inno
scere dicitur esse. Sed quod mihi uidetur
angelus hominis anima eius est. idest
homo interior qui semper dm̄ puro corde
contemplatur per fidem. Sicut dñs
dicit. Non me uidebitis donec dica
tis. Benedictus qui uenit in nomine dni.
Idest donec credatis et crucem meam
leuetis et me sequatis. Et ad philippum
ait.

UVA.BHSC

Quime uidet uidit et patrem. Quime
ergo dicit angelum hominis ipsum
hominem significat. Sic et cetus et
angelos eius esse intellegitur. Non
solum misterii sed et consuetudinis
unam rem diuidere in multos casus
ut dicunt homines ecclesiae quum ipsi
homines sint ecclesiae. Ipsi sunt angeli
ipsi sunt stellae. Ipsi sunt candela
bra. hoc totum una ecclesia est.
Sed propter sacramentum misteriorum
diuiduntur per singula. hic dns ait.
Tristis est anima mea usque ad mortem.
Ergo alter uidetur qui dicit. et alter
anima de qua dicit. quum ipsa
anima dicat tristis est anima mea.
et non dicat tristis sum. Sic ergo
consuetudo est dicendi et talia uno
nomine putantur multa magis misterii
sacramenta et obscura unde et graeca
aenigmata quod dicitur per misterium
id est occultum allegorice hoc intellegitur.
Allegoria est significantia cum aliquid
tr. ut aliud sonet in uerbis aliud
intellegatur in misteriis id est in secretis
et spiritalibus. sicut per esaiam dicitur.
Ecce facio noua. et nunc orientur
utique cognoscatis ea. Ponam in
deserto uiam et in inuio flumina.
Glorificabit me bestiae agri dracones
et strutiones. sirenes et filiae passerum.
Quia dedi in deserto aquas et flumina

in inuio. ut darem potum populo meo electo
meo. Quid est enim desertum. ubi deus
uiam faciat. aut quid locus aridus
ubi flumina facere promiserat. nisi
gentes in quibus per xpm uia uitae parata
facta est. et inde fidei aquis salutaris
effluxit. quae sunt et bestiae qui
benedicent et glorificant dnm. quae sunt
sirenes et filiae passerum. Quod gentes elect
tot potandum. nisi unum idque
idem quem supra nominauimus qui xpm
sequuntur per rectam fide et opera iustitiae
ut sicut hoc per misterium ecclesia et
unum esse intellegis. sic angelum et
ecclesiam unum esse credas. Sicut
corpus et anima unum hominem dicis.
Apud nos enim dubium est. utrum generali
sit angelus ecclesiae an duabus. Apud
illos autem manifestum est. quoniam non an
gelo huius ecclesiae dixit sed angelo huius
ecclesiae id est episcopo ciuitatis. Ut et
angelum et ecclesiam uideretur dicere
Quum quid sit angelus ecclesiae ponere [illegible]
uisse dicens. TO ANGLO TECN
effeso ecclesiae GRABPSON quod est latine
angelo id est ecclesiae quod est effesi scribe
quod apud nos quoque in pluralis numero
potest dici ut puta. angelis
ecclesiae quae sunt in [illegible] scribe. Sic et
in psalmo dicitur pro uno pluralis
In sole posuit tabernaculum suum in
Quod sit in sole ecclesiae posuit dicens in eis quia

UVA.BHSC

sol et tabernaculum in eis tantum sit.
Num et illud faciat nobis questionem quod
et in quantum libri non septem angelis sed
septem ecclesiis dixit. Sic enim dicit
Iohannes septem ecclesiis que sunt in Asia.
et dominus dixit ei: Scribe in libro que ui-
dist et mitte septem ecclesiis. Postea
autem angelis iubet scribi. et ostendit
se unum esse angelos et ecclesias.
Angelus enim latine nuntius dicitur.
ecclesie conuocatio. propter quod omnes ad se
uocet ad penitentiam. Denique angelos
iubet agere penitentiam. Non, sed homines.
Et ubique septem candelabra unum
candelabrum est septiforme. Hinc
dominus in euangelio ait: Non accen-
dunt lucernam et ponunt eam sub
modio sed super candelabrum ut
luceat omnibus qui in domo sunt. In me-
dio lucerne temporalis dixit. In lucerna
etiam lux predicationis accipitur.
Candelabrum uero homines nuncupabit.
Lucernam ergo sub modio ponere est propter
temporalem lucri gratiam predica-
tionis abscondere. quod nemo unquam
seruorum dei facit. quia ut diximus can-
delabrum qui iubet homo est. cui lucerna
supponitur. dum eidem cura predica-
tionis iniungitur. Hec est proprie
angelus. angelus et candelabrum id
adnuntiator predicationis et homo
cui adnuntiatur. Alio enim loco
legimus unum esse robur unde septem
creuerunt. Sicut dominus moysi fecit

precepit exponere in tabernaculo
ut semper ardeat. Candelabrum autem
illud septem luminum spiritus sancti gerebat
imaginem. qui septiformi gratia in-
lustrat ecclesiam omnem in unitate fidei
constitutam. Siue hunc candela-
brum christum intellegimus. portantem septem
ecclesias. in quibus septiformis spiritus sancti splen-
dor refulget. Huic candelabro fuit
emunctoria. que in exodo forcipes nuncu-
pantur. hec sunt duo testamenta
quibus peccata purgantur. Cande-
labrum autem contra uelum testimonii
quod oppansum est ardere precipitur.
quia sine ullo uetustatis testamenti uela-
mine spiritus sancti lumen uerius fulget.
Oleum uero quod de arboribus oliuarum sum-
mendum dominus precepit eundem gratiam
spiritus sancti hostendit. habetur enim hec se-
pacem et mixtum per diluuiorum conuen-
tum ubi in cordibus nostris accenditur.
Denique in singulis omnis conuenit quia
non dicit quod spiritus spiritus dicat ecclesie
sed ecclesiis. Non enim ephesiorum ecclesie
soli dicit ut si eam non penituerit de
loco suo mouebit candelabrum. ut a
zmirne soli promittitur: noli timere eis
que passurus es. et a pergamo
[illegible] sed [illegible] cum illa
et non ubique [illegible] ut ipse
[illegible] non penitentia [illegible]
esse putandum. Aut [illegible]
ulterius comminatur [illegible]
tenere quod habet donec ueniet.

UVA.BHSC

Ad sardis tantum dicit. si non uigilaberis
ueniam ad te tamquam fur et nescis qua
ora ueniam. Quod soli filadelfie dederit
dedit hostium apertum et soli promittit
a temptationem que uentura
est temptare totum orbem terrarum.
Quod ecclesie suo laudocie tepidos eos mori
comminatur. non utique in his tantum
locis fuit tunc xpi ecclesia. sed in septe
nario numero omnis plenitudo consis
tit. Et ut diuini misterii consuetudo
est in specie generis conuenit. Ita per simili
tudinem omnium causam conprehendit.
Nam et apostolus paulus ad septem ecclesias
scripsit. non his dumtaxat quibus iohannes.
Angelum etiam ecclesiam dicit. in quo duas
partes hostendit dum unum laudat
alterum increpat. In consequentibus
manifestatur per eundem actus non
eundem increpare quem laudat.
Sicut dominus in euangelio omnem preposi
tum et corpus unum seruum dixit.
Prepositi uero tamen speculatores di
cuntur. Nam grece episcopi nominantur.
episcopus autem uocabulum inde ductum
quod ille quod super efficitur super intendit
curam scilicet subditorum gerens.
Scopin enim grece latine intendere
dicitur. Id speculare uidere intelli
gere quid fuit deprecaverit quid egerit
de futuris quod debeat ordinare de
presentibus. Nam hic speculator pre
positus est in ecclesia dicatur eo quod discernit
et prospiciat singulorum populorum in futuro

positum esset ... et ut tamen hunc ser
uum domini. In euangelio reducit quia
quum dicit. Si dixerit malus ille
seruus in corde suo moram facit uenire
dominus meus. et subditur ueniet dominus ora qua
ignorat. et tunc diuidet eum et partem
eius ponet cum ypocritis. Non quod
perpetuis eum deserit sed diuidere dicitur.
Id ascis segregare. proinde ergo omnis
ecclesie unum corpus dixit et ecclesie ca
put xpistus est. et membra omnis homnino
populus. et oculus ecclesie episcopus est.
Proinde speculator dicitur. et manus
ecclesie presbiter est. Id est senior qui equalem
cum episcopo in honore partem cum ... tuncasis
consortem ministerium ... corpori
xpi et sanguinis ... manus dici
tur quia per ipsos opera per omnes ecclesias
quod est omnis populus operum sciatis
et cetera. pes ecclesie diaconus est. pes dic
tus est quia uarie sacerdotis per ipsos
ministeriorum sciatis discurrunt.
Quos abscidere preceptum est. si scandali
ecclesie operantur. sicut ueritas in euan
gelio protestatur. Si oculus meus pes
scandalizat te. euelle abscide et pro
ice abs te. Quem ueniens dominus ipsi diuidet
et non totum seruum. sed partem eius cum
ipocritis ponet. Partem dixit qui
per ipsos babtizati sunt. et qui in ecclesia
tectum operare uidentur. Incipiens ergo
a principio libri usque in finem bellum in ...
id pugna in ecclesia. et septem formis
ecclesie membra in presentibus diuersa

UVA.BHSC

operi. ergo opportet fieri post hec demonst
rare futura. Non dixit scribe que sunt
tantum que fuerunt. sed et que oportet post hec
fieri. hos tendit usque in finem mutauerit
et m. zizania ... et laborantes pre
cepit. beatus est uir ubi ... In his ergo
septem ecclesiis quod est una ecclesia hec q
dixit potest fieri. sed et pro qualitatem
fidei et laborationis ad septem scribitur.
II. uit ad eos scripsit qui et laborant in
scto et operantur de fructibus et la
borum suorum et pacientes sunt.
Et quum uident homines sic quos di
ximus aliquos in ecclesia lurgos et dispersu
antes sed tamen per castos. Nec despe
ratio fuit potuit eos in quantum uidere.
... tamen eos in ephesi primum ecclesia
... et timore. ut illi qui plus pu
tantes sunt eos in quibus fides de terra uniuerso
... quando compleuit ut augunt
... *II. Ad uit ad eos qui locis*
crudelitatis inhabitant. In eis pertractat
... et malos per zmirnam ecclesiam admo
... ut sub potestate et persequentes esse
fideles. ipsis dicit nihil timeas ex eis que
passurus es. *III. uit ad eos qui supprestitum*
in ecclesia in licitu per ... in ecclesia fuerunt
et illis faciendi hortendum. ipsis per perga
mum ecclesiam dicit. ... sunt.
IIII. Ad uit ad eos qui sunt in ecclesia leuis propterea
dicit per thiatirum ecclesiam habeo aduersum
te multa quia permittis mulierem zezu
bel qui seducit seruos meos fornicare.
V. Ad uit ad eos qui nec legentes sunt in ecclesia.

et non uigilant pro sanctitatem ...
futurum et sunt tepidi et pigri. et nomen
tantum christianum sunt. propterea dicit
per sardis ecclesiam. si non uigilaueris ue
niam ad te sicut fur et nescis qua hora
uenio. *VI. Ad uit ad eos qui humiliati*
instructi Id est rusticiores sunt in scripturis
nihil sentiunt et simplices sunt et
fortiter fidem tenent. Ipsis per philadel
fiam ecclesiam domini aperuit promittit
retributionum que uenturum est.
VII. Ad uit ad eos qui studentia in scripturis et la
borant cognoscere uerum. Id occul
tat scripturarum et dicit opus facere nolunt.
Id in ecclesia et timorem. Omnibus his penitent
tiam ad unumquam. Omnibus iudicium
futurum ad unumquam. *I. Et in prima*
quidem ecclesia ulta. Scio laborem
tuum et operam et pacientiam tuam.
Id est scio te laborare et operari.
Video te pacientiam esse ne putas me longe
morari a te. et quia non potest por
tare malos et qui se dicunt apostolos
esse et inuenisti eos mendaces et pa
cientiam habes propter nomen meum. hec
uniuersa ad laudem non mediocre.
Sed ut dicis meos et audientes sanctos
electiones homines oportet omni modo
admoneri. Ne letentur sibi bonis con
scii securitatem. Paucu dixit
se habere aduersus illos. et caritatem
tuam antiquam inquid priscanum reli
quisti. memento unde cecideris.
Qui cadit de ... cadit. Ideo dixit.

UVA.BHSC

tanto tem omni modo usque ad finem
amoris opera exercenda sunt. quod
est principalem manducatum. Denique
nisi opera cum amore fiant. minatus
est mobere candelabrum de loco suo.
id est purgere plebem. Sic habes et tu
tenentes doctrinam nicolaitarum.
O dites e tum opera nicolaitarum dicit
que et ipse odit. hoc ad laudem ecclesie
Nicolaitarum autem opera erant (calet.)
Illo tempore uicti homines. et post ea fieri
sub nomine nicolai ministri. Fecerunt
sibi heresem. ut delibatum id est immolaticium
consideratur. et manducari possint.
Et qui cumque fornicatus esset octauo die
pacem acciperet. Ideo conlaudat illos
ad quos scripsit quibus talibus et tam ma
gnis uiris promisit lignum quod est in
paradiso dei sui. hoc est ephesi ecclesie.
Sequitur epistola sequentem conuersa
tionem. alterius classis et consuetu
dinis delicta. Denique ait. scio tribula
tionem tuam et paupertatem sed diues es.
Sciat enim apud se dominus talibus diuitie esse
recondite et de temptationem de iudeos
quos negant esse iudeos. id est confessores
de sinagoga fuerunt. Etenim ubi ante xpo
colligunt. et diaboli congregatio
sunt quibus ait. Esto fidelis usque ad mortem.
et qui uicerit non ledetur a morte secunda
id non cassatur ubi in infernum.
Tertia classis scorum ostendit esse uiros
qui fortes sunt in fide. et non et pauci sunt
persecutionem. Sed quia illi sunt qui

promisit ad inlicitas per mixtiones ait.
Pugnabo cum illis gladio oris mei. Quid
preceperim dicam et quid fecerint inpu
tabo. Nam balaam doctrinam quod
docebat balac. mittere scandalum
ante oculos filiorum israhel esse delibatum
et fornicari. olim notum est. Ille enim
hoc consilium dedit regi moabitarum
ut scandalizaret populum. sic nequita uos
habeatis talem doctrinam et sub pre
textum misericordie alios inquinatis. Qui ui
cerit in quid diaboli de magna abscon
sum. et dabo illi calculum album man
na absconsum in mortalitatis est.
Gemma album ad obtio in filio dei.
Nomen nomen in calculo scriptum xpianum est.
hec est pergami ecclesie. Quarta classis no
IIII uissimarum fidelium operantium quod
cotidie. et meliora faciant quam opera signi
ficat. Sed et ibi esse quosque faciles homi
nes ad inlicita pacis dandas et nouos prop
hetas ad tendendos hostendit et cuiusque
et pie monet ceteros quibus non placet hoc
qui cognoscunt nequitiam ad uersarii
quibus malis et doloris inducere querit
in cupitatem fidelium periculum. et ad eos
ait. Non mitto super uos aliud pondus.
id non dedi obseruationes et honera et
nouas prophetias et inlicitas quas non
con uenit ecclesie quod est aliud pondus.
Ut quod habetis tenetis id quod scriptum
et rectum est opere perficiatis donec ueniam
dixit. et qui uicerit dabo illi potestatem
super gentes. id iudicem illum consuetudine

UVA.BHSC

In carcerem eos scos . et diabolo illi stellum mu
tatum . Id primam resurrectionem scilicet
repromisse quod est perennia scto in perpe
tuitate . uissum ubi eos nocat ignorantia .
Stellu mutatam xpi est . Diabolo illi uero
stellum mutatum quę nocte fuerat
et lucem adnunciat id est per nomen di in mag..
u Quanto clarius est collatio ut conuersa
tio scorum . Declarat homines neglegentes
et aliud quam quod oportet in hoc scto
agentes operationes . nomine tantum modo
xpiano . et ideo ortatur illos . si quomodo
reuersi a neglegentia possint salui esse .
Esto uigilans inquid et confirma cetera
que moritura erant . non enim inuenio ope
ra tua plena quorum do . Non enim sufficit
est arborem uiuere et fructum non habere .
Sic nec sufficit est xpianum dici et xpm con
fiteri et xpm in opere non habere .
vi Sed clarius est conuersatio electionis obtime
consuetudo scorum . Declarat homines
scilicet qui humiles in scto et rusticam
in scripturis et fidem inmobilitate tenent .
nec omnino ulli cursu ut periculo a me
tu ca reuertuntur a fide . et ideo ait
ad illos . Ecce dedi in te ostium apertum
et ait . Quoniam seruasti uerbum patientię
mee in tantum paruis uiribus . et ego te seruabo
ab ora temptationis uastiauit ab huius
modi gtum suum nequidem in temtati
onem ex dns eruditur per incita . Qui
uicerit inquid faciam illum columnam
in templo dei mei . Columnam decor est
edificii id est qui perseueraberit tantum
nouitatum in intellectum consequitur .
vii Hec est quoque collatio septem ecclesiis .
Declarat homines locupletes credentes in
dignitatibus conlocatos . sed credentes
ut locupletes apud quos in cubiculo de
scripturis quidam tractantur . Foris
uero hunc ista defectu tamen fideles anime
intellegunt . Scilicet ut locutionis et di
ctantes se . omnium scripturarum scientiam co
gnoscere et credere . predicare fiducialiter
facere . opere uero uacantes . et ideo ait
ad illos . Neque frigidos neque feruentes esse .
id est neque incredulos neque fideles . Quia cum
fidelibus et infidelibus ad omnes enim omnia sunt .
Quoniam quia neque frigidus neque calidus sed tepidus es
nausiam facit . ad illos ait . uomunte
de ore meo . Nausium quantum odibilis est
nemo latet . Sic et huiusmodi homines qui
uiciis in diem iudicii fuerint proiecti .
Sed quia in hoc mundo tempus est penitentie
ait . Consilium do tibi ut emas a me aurum
igne probatum . id est si quomodo poteris pro
nomen dni pati tribulationes et expulsiones .
Et collirium inquid hunge oculos tuos .
id quod lucidiores cognoscis per scripturam .
O diues habe et opus facere contrit . et si quidem
huiusmodi homines de magno peccato ad
magnum redeunt penitentiam non sibi
solum utiles sed multos prodesse possunt .
Non medio et item mercedem eis promisit
id est sedere in solio iudicii sui . FINIT.

EXPLICIT DE FILIO HOMINIS:

UVA.BHSC

FI ECLESIAS : LIBER PRIMUS :
IN EXPLANATIONE APOCALIPSIN : IOHANNIS : APOSTOLI :

INCIPIT PROLOGUS : LIBRI : SECUNDI : DE ECCLESIA : ET SINAGOGA QUID PROPRIE : DICANTUR : ET QUIS IN QUA HABITATOR : ESSE DINOSCITUR : PLENISSIME : LECTOR AGNOSCAS :

Ecclesia grecum est quod in latinum vertitur convocatio, propter quod omnes ad se vocet. Catholica universalis. ΚΑΤΑ ΟΛΟΝ id est secundum totum. Non enim sicut conventicula hereticorum in aliquibus regionum partibus coartatur, sed per totum terrarum orbe dilatata difunditur. Quod et apostolus adprobat ad romanos dicens: Gratias ago deo meo pro omnibus vobis quia fides vestra adnuntiatur in universo mundo. Hinc et universitas a bono cognominata est, propter quod in unitate colligitur. Unde dominus in evangelio ait: Quur autem ecclesia cum unitate a Iohanne septem scribuntur? Nisi una catholica septiformi plena spiritu designatur. Sicut et de domino novimus dixisse Salomonem: Sapientia edificavit sibi domum et excidit columnas septem. Que tamen septem unam esse non dubitantur, dicentem apostolo: Ecclesia dei vivi qui est columna et firmamentum veritatis.

In quo utique autem ecclesia a loco ubi venit de celo spiritus sanctus et implevit uno loco sedentes.

Propter peregrinationem autem presentis Sion ecclesia dicitur, eo quod ab huius peregrinationis longitudine posita promissionem rerum celestium speculetur, et ideo Sion id est speculatio nomen accepit. Pro futura vero pace Hierusalem vocatur. Nam Hierusalem pacis visio interpretatur. Ibi enim absorta id est devorata omni adversitate pacem que est Christus presentem possidebit obtutum. Continet autem ecclesia hos: Christum, angelos, patriarchas, prophetas, apostolos, martyres, clericos, monachos, fideles et religiosos. Et hec ecclesia celum nominatur, in quo sol, luna et stellas, quos supra diximus, virtutum suarum luminibus radiant. Nam Christus est a crismate appellatus, hoc est unctus. Preceptum enim fuerat Iudeis ut sacrum conficerent unguentum quo perungi possent hii qui vocabantur ad sacerdotium ut ad regnum. Et sicut nunc regibus indumentum purpure insigne est regie dignitatis, sic illis unctio sacri unguenti nomen ac potestatem regiam conferebat. Et inde Christi dicti a crismate quod est unctio. Nam crisma grece latine unctio nominatur. Que

UVA.BHSC

gaquam dño nrm adcomodubia fuerit
spiritus quiescit spu hunc eum esse adeo
patre . uacula in ipsa datori huc eab; . Colle
ctasunt enim in accinctae . adversus scm
filium tuum quem unxisti . Non uisi
oleo uisibili . sed gratiae donum quod uisi
uili significatur unguento . Non ergo est
saluatoris proprium nomen xps commune
dignitatis nomen est . Dum ihs xps uo
cabulum saluatoris . xpi autem nomen
nusquam alibi homnino nec in aliqua
gente fuit . nisi tantum in illo regno
ubi xps prophetabatur . et unde uen
turus erat . Nam ipse di patris unige
nitus filius . dum esset equalis patri .
Propter salutem nostram formam serui accepit
ut aeternus uitam saluaret ad celum
aperiret . Deus est et homo quia uerbum
et caro . unde et bis genitus dicitur .
Sibe quia pater eum genuit sine matre
in eternitate . siue quia mater sine patre
in tempore . Unigenitus autem uocatur
secundum diuinitatis excellentiam quia
sine fratribus . Primo genitus secundum suscep
tionem hominis . in qua per adoptionem
gratiae fratres habere dignatus est quibus
esset primogenitus . Messias ebraice
dicitur . grece soter . Latine saluator
interpretatur . quia ipse saluum faciet
populum suum . Sicut enim xps signifi
cat regem . ita ihs significat saluatorem .
Non itaque nos saluos facit quicumque
rex sed rex saluator noster . angeli grece
uocantur ebraice dicuntur malaoch

latine uero nuntii interpretantur ab eo
quod dñi uoluntatem populis nuntiant .
Angelorum autem uocabulum officii nomen est
non nature . Semper enim spiritus sunt .
Sed cum mittuntur uocantur angeli .
quibus ideo pictorum licentia pinnas faci
unt . ut celerem eorum in cuncta discursum
significent . sicut et lux et fabulus
poetarum uenti pinnas habere dicuntur .
propter uelocitatem scilicet unde scriptu
ra sacra dicit qui ambulat super pinnas
uentorum . Nouem autem esse ordines ange
lorum sacre scripture testantur . id angeli .
archangeli . troni . dominationes . uirtutes .
principatus . potestates . cerubin . et
serafin . Quorum officiorum uocabula quur
ita distincta sunt interpretando
exequamur . Angeli uocantur propter
quod de celis ad adnuntiandum h
ominibus mittuntur . Angelus enim
grece . latine nuntius dicitur .
Archangeli greca lingua summi nuntii
interpretantur . Qui enim parua uel
minima adnuntiant angeli sunt .
Qui uero maxima . archangeli nuncupantur .
Archangeli dicti eo quod primatum te
neant inter angelos . Archos enim grece
latine princeps interpretatur .
Sunt enim duces et principes sub quorum
ordine unicuique angelorum officia depu
tata sunt . Sicut enim in terra sunt
duces et principes . tribuni centuriones
qui hominibus prelati sunt . ita et archangeli
angelis presunt . Zaccarias propheta

UVA.BHSC

et auctor dicit. Ecce angelus qui loquebatur in me. Et rediebatur exiebat angelus et rediebatur in occursum eius. Et dixit ad eum. curre loquere ad puerum istum dicens. Absq; murum habitabitur hierusalem. Si enim in ipsis officiis angelorum. nequaquam potestates mutarent nomines. nullo modo hoc quod diceret homini angelus. ab angelo cognouisset. Quidam autem archangelorum priuatis hominibus appellantur. ut per uocabulum ipsum in opere quod ualent designetur. Gabriel ebraice in linguam nostram uertitur fortitudo dei. Ubi enim potentia diuina uel fortitudo manifestabitur. Gabriel mittitur. Unde eodem tempore quo erat dominus nasciturus. et triumphaturus de mundo. gabriel uenit ad mariam. ut eum ad nuntiaret. qui ad debellandas aerias potestates. humilis uenire dignatus est. Michahel interpretatur. quis sicut deus. Quando enim aliquid in mundo mire uirtutis fit. hic archangelus mittitur. Et ipso opere nomen eius est. quia nemo ualet facere. quod facere potest deus. Rafahel interpretatur curatio uel medicina dei. Ubicumq; enim curandi et medendi opus necessarium est. hic archangelus a deo mittitur. et inde medicina dei uocatur. Unde et ad tobiam idem archangelus missus. oculis eius curationem adhibuit. et cecitatem detersit. uisui restituit. Nominis enim interpretati

uocationem et ab angeli officium designatur. Urihel interpretatur ignis dei. Sicut legimus apparuisse ignem in rubo. Legimus etiam ignem missum de super. et implesse quod praeceptum erat. Throni autem et dominationes. et principatus et potestates et uirtutes quibus uniuersa celestium societatum apparatus conplacatur. ordines angelorum et dignitates intellegantur. et pro uel ipsa distributione officiorum. alii throni alii dominationes alii principatus. alii potestates dicuntur. pro certis dignitatibus quibus inuicem distinguuntur. Virtutes angelicae quaedam ministeria probantur. per quos signa et miracula in mundo fiunt. propter quod et uirtutes dicuntur. Potestates sunt quibus uirtutes aduersae subiectae sunt. et inde potestatum nomine nuncupantur. quia maligni spiritus eorum potestate coercentur ne tantum modo noceant. quantum cupiunt. Principatus sunt hii qui angelorum agminibus presunt. Qui pro eo quod subditos angelos ad explendum ministerium diuinum disponunt principatus uocabulum acceperunt. Nam alii sunt qui administrant. sicut per danielum dicitur. Milia milium ministrabant ei. et decies milies centena milia adsistebant illi. Dominationes sunt hii qui etiam uirtutibus et principatibus preminent. Qui pro eo quod ceteris angelorum [illegible] dominatur dominationes

UVA.BHSC

uocantur. Throni sunt agmina ange-
lorum qui latino eloquio sedes dicuntur.
Et uocati throni quia illis conditor presi-
det. et per eos iudicia sua disponit.
Seraphin autem et ipsi sublimes celorum potes-
tates et angelica ministeria perhibentur.
Quia et hebreo in linguam nostram interpretantur
scientie multitudo. Sunt enim subli-
miora agmina angelorum quod pro eo quod
uicinius posita diuina scientia ceteris
amplius pleni sunt. Cerubin itaque plenitudo
scientie appellantur. Ipsi sunt illa
duo animalia super propitiatorium arce
fabricata et metallo propter significandum
angelorum presentiam in quorum medium hos-
tenditur dei. Serafin quoque similiter
multitudo est angelorum qui et eb-
reo in latinum ardentes uel incendentes
interpretantur. Qui idcirco ardentes
uocantur quia inter eos et deum nulli
angeli consistunt. Et ideo quanto
uicinius coram eo consistunt tanto ma-
gis claritate diuini luminis inflammantur.
Unde et ipsi uelant faciem et pedes se-
dentis in trono dei. Et idcirco cetera an-
gelorum turba uidere dei essentiam plene
non ualent quia cerubin eum tegent.
Hec igitur uocabula agminum angelorum
lati sunt specialia hordinum singulorum
uerumtamen sint et pariter communia omnium.
Nam dum throni sedes dei in quorum dum
angelorum ordine specialiter designentur
tamen psalmista qui sedes super cerubin

dicitur. Sed ideo licet ordines angelorum priuatis
nominibus appellantur quia hoc ipsum officium in pro-
prio ordine plenius acceperunt. Et quum sint
omnibus communia propriae tamen hec nomina suis or-
dinibus deputantur. Unusquisque enim sicut predictum
est propria sunt officia in iuncta que prome-
ruisse eos in mundo constat exordium. Quia
angeli et locis et omnibus presunt propheta
testatur angelus dicens. Princeps regni
persarum restitit mihi. Unde apparet nullum
esse locum cui angeli non presunt. Presunt
enim et auspiciis operum omnium. Hic ordo ut
distantia quum angelorum qui post lapsum
malorum celestia uigore steterunt. Namque post-
quam apostate angeli ceciderunt hii qui perse-
uerarunt aeterne beatitudinis soliditate sunt.
Unde et post celi creationem in principio reppe-
ritur fiat firmamentum et uocauit deus
firmamentum celum. Nimirum ostenditur quia
post ruinam angelorum malorum hii qui manse-
runt firmitatem aeterne perseuerantie conse-
cuti sunt. Nullo iam lapsu uitiorum nulla
superbia cadentes sed firmiter in dei amore
et contemplatione manentes nihil aliud
dulce habent nisi eum a quo creati sunt.
Quod autem duo serafin in isaia leguntur figura-
liter ueteris et noui testamenti significatione
hostendunt. Quod uero faciem et pedes dei operiunt
quia preterita ante mundum et futura
post mundum scire non possumus sed media
tantum eorum testimonium contemplamur.
Singuli senas alas habent quia de fabrica
tantum mundi que in sex diebus facta sunt.

UVA.BHSC

In p̄senti e̅ sc̄lo nouim̄. Quod clam nunc ait sc̄s
ulat ad alterum. erit iaut inuncdiatae de
monstratur misterium. PATRIARCARUM nomina
uasciuris quid insuo uocabulo resonant.

N am plerique eorum ex causis proprijs nomina acceperunt.

P atriarche interpretantur patres principes. ex quib;
xp̄s secundum carnem originem ducit. Abraam pri
mum uocatum est pater uidens populum. pp̄ter
isr̄l scilicet aut eum. Post ea appellatus
abraam. addidit a. una littera. quod est nunc
scitur pater multarum gentium. quod erat
adhuc p̄ridem futurum. Gentium autem non
habetur innomine. sed subaudiatur iuxta illud.

E t nomen autem abraam. quia patrem multarum
gentium posui te. Isaac ex risu nomen accepit.

R iserat enim pater. quando ei promissus est ad
mirans in gaudio risit. Risit mater quando per tres
illos uiros promissus est. dubitans in gaudio. Et hinc
ergo causam nomen accepit. Ergo abraam deum patrem
significabit. qui est auctor et origo hominum.

I saac xp̄m significabit. qui nob; gaudium celestem fecit.

I acob supplantator interpretatur siue quod
in ortum plantam nascentis fr̄is adprehenderit
siue quod postea fratrem arte deceperit. Iste
prefigurabit sectum ex quo sunt nati duodecim
patriarche. quia secta in duodenario numero con
sistit. unde et filii isr̄l dicuntur. Isr̄l uir
uidens deum. Tunc enim hoc nomen iacob isr̄l ac
cepit. quando tota nocte luctatus uicit in cer
tamine angelum. et oriente lucifero benedictus est.

E t inde p̄ uisionem dī appellatus est. sicut
et ipse ait. uidi deum facie ad faciem. et
salua facta est anima mea. Ruben interpretatur

interpretatur uisionis filius. Symeon interpretatur
auditio. Iudas confessio dicitur. Quando eum
peperit lia. laudando dn̄o retulit dicens. modo
super hoc confitebor dn̄o. Et ob hoc uocatus est
iuda confessione laude nomen eius est dictum. quod
est gratiarum actio. hic est regalis successio
mirabilis prosapia. cui ducatus bellorum etc.
creditur regnum. qui nomen gentis ex suo nomine dedit.

P repotens ualeo integri uirtute excelsus insplen
dore potestate. Cuius quidem imperii post tem
pus non cessabit. quo adusque xp̄s quasi catulus
leonis ex germine eius ascenderet. ut de ipso gratia
ex regali procedens uerso coruscaret. Et inde
dictum est. uicit leo de tribu iuda. unde
et iudei sortiti sunt nomen. quia iudas con
fessio dicitur. unde et nos confessores nomen
possidemus. Sicut et apostolus dicit est
qui se dicunt iudeos esse et non sunt. Isachar
interpretatur est merces. Hoc autem ideo quia
mandragoris filii ruben interpolatum uiri qui
rachel debebatur. ad se intrare lia. com
parabit mandragoras. et concepit est
isachar. Unde et eum natus est. dixit lia.
dedit dominus mercedem meam. De hoc tribu natus
est iudas scarioth. qui dominum uendidit. et de
mercede preti comparauit agrum de mercede
iniquitatis sue. Zabulon interpretatur
habitaculum. Ne paulum de conuersione.

D an interpretatur iudicium. Balla enim dum
eum peperisset. dixit rachel dn̄a eius.

I udicabit me dn̄s. et exaudiuit dicens. Dedit
mihi filium. causam nominis exprimit. quod abet
quod iudicauit eam dn̄s filio ancille iudicium nomen

UVA.BHSC

ponere. De hoc tribu natus est etiam xps de
concubina quia et in secta qui eum praefigurat
illam mulier unde xpi fuit. et de concubina
nata. id synagoga quod est nox ignorantiae
qui fuit servi peccati. Levi sacerdotalis
iacet originis cum tribulato permixtione gene
ris iunctus sed in sorte diuisus. cui sors propriae
sortis funiculum. et habitantes in universis regnis
fuit. Donec sunt sacerdotes quibus non est licitum
in terra possidere hereditatem. sed in ea dei sorte
ut praeteriti contentum esse paupertate. Iudas et
Levi. rex et sacerdos xps interpretatur qui fecit
nostrum regnum sacerdotes deo et patri suo. Gad.
ab eventu sibi procinctu vocatus est. Aser
beatus dicitur. Ioseph salvator mundi interp
retatur. eo quod orbem terrae ab imminentis famis
excidio liberavit. Beniamin interpretatur filius
dexterae. quod est virtutis. Manasses dicitur
oblitus. Effraim dicitur augmentum. Hi sunt
pueri patres prophetarum et apostolorum origo.
hi sunt patres nri de quos dns dixit ad abram.
In isaac vocabitur tibi nomen. non in Ismael
qui de ancilla natus est. quod est synagoga.
Prophetas dicit eo quod praeviderent quos longe
gentiles vates appellant. os nri prophetas
vocant quasi praefatores quia porro futura
ista loquuntur et de futuris vera praedicunt.
Qui autem a nobis prophetae in veteri testamento
videntes appellabantur quia videbant ea
quae ceteri non videbant et in misterio abscon
dita erant. Multi sunt prophetae sed eorum
mentum duodecim in libris conscribuntur. exceptis

qui maiorum qui multorum volumina condiderunt.
Esaias interpretatur salvator dni. cum etenim
salvatorem enim universis gentibus ex quo
sacramentum amplius quam ceteri praedicavit.
Ieremias excelsus dni. pro eo quod dicitur ei.
constitui te super gentes et regna. Ezechiel.
fortitudo di. Danihel iudicium di. quod in ter
pretibus iudicavit. Osee. salvator vel sal
vans. Iohel. dns di. sive incipiens do.
Amos. ppli avulsus eo quod ppls iste ab dno
avulsus erat. Naum. germen sive consolator.
Abbacuc. amplexans qui ut certo quod amabilis
dni fuit. Nullus enim de prophetis ait ut duci
voce ausus est dnm ad disceptationem lacesse
provocare cur inter humanis et mundi
istius actiones tot iniquitates. Contens
quis hic. ut quis iste. Soffonias speculum ut
arcanum di. Abdias servus dni. Sicut
enim Moyses famulus dni et apostolus servus xpi.
iam iste legatus ad gentes missus venit.
Iste fuit dispensator achab regis. Ionas inter
pretatur columba sive dolens. Columba pro
gemitu dolens propter edere querit. Ipse est autem super
aene viduae filius. ut aiunt. affirmant qui istius
scientiam elius. et tunc dicitur est amathi.
Amathi enim et ebreo. veritas. id filius
veritatis. Zaccharias memoria dni eo quod
memor dns per predicationem pplm re
ducere ad hierusalem. Aggeus in lacrimis festivus
laetus. Malachias interpretatur angelus dni.
Hi sunt duodecim prophetae in duodenario numero
secte consonantia. hi prophetae boant de xpo.

UVA.BHSC

quod postea illi apostoli dicebantur. ubi ait alii labo
rauerunt et uos in labores eorum introistis.
Et alibi multi reges et prophete cupierunt uidere
que uidetis et non uiderunt. Id est Xpm quem uos
uidetis in carne et illi non uiderunt. Quattuor
uero prophete in ueteri duodecim quattuor euange
listis significabuntur qui in ueteri apostoli fuerunt.
Apostoli grece. Latine missi interpretantur.
Nam sicut grece angeli. latine nuntii uo
cantur. ita et grece apostoli. latine missi
appellantur. Ipsos enim misit Xps euange
lizare per uniuersum mundum. Ita ut quidam
persas. indos. que penetrarent. docentes et facien
tes in nomine Xpi. magna et incredibilia mira
cula. ut attestantibus signis et prodigiis crede
retur illis in his que dicebant. Habent autem
plerique ex his causas suorum uocabulorum. Petrus
a petra nomen accepit. hoc est a Xpo. super quem
est fundata ecclesia. Non enim a petro petra.
sed a petra petrus nomen sortitus est. Sicut
non Xps a Xpianis sed Xpiani a Xpo uocati
sunt. Ideoque ait dns. Tu es petrus et super hanc
petram aedificabo ecclesiam meam. Quia dixe
rat petrus. Tu es Xps filius dei uiui. Deinde
dns respondit. Super hanc petram quam dixisti.
aedificabo ecclesiam meam. Cephas dicitur eo
quod in capite sit constitutus apostolorum.
Cephas grece caput dicitur. Simon bariona
id est filius columbe. Bar quippe siru lingua
filius dicitur. Iona ebraice columba est et
ipsum nomen in petro. sirum pariter et ebreum.
Bariona alii simpliciter accipiunt quod simon

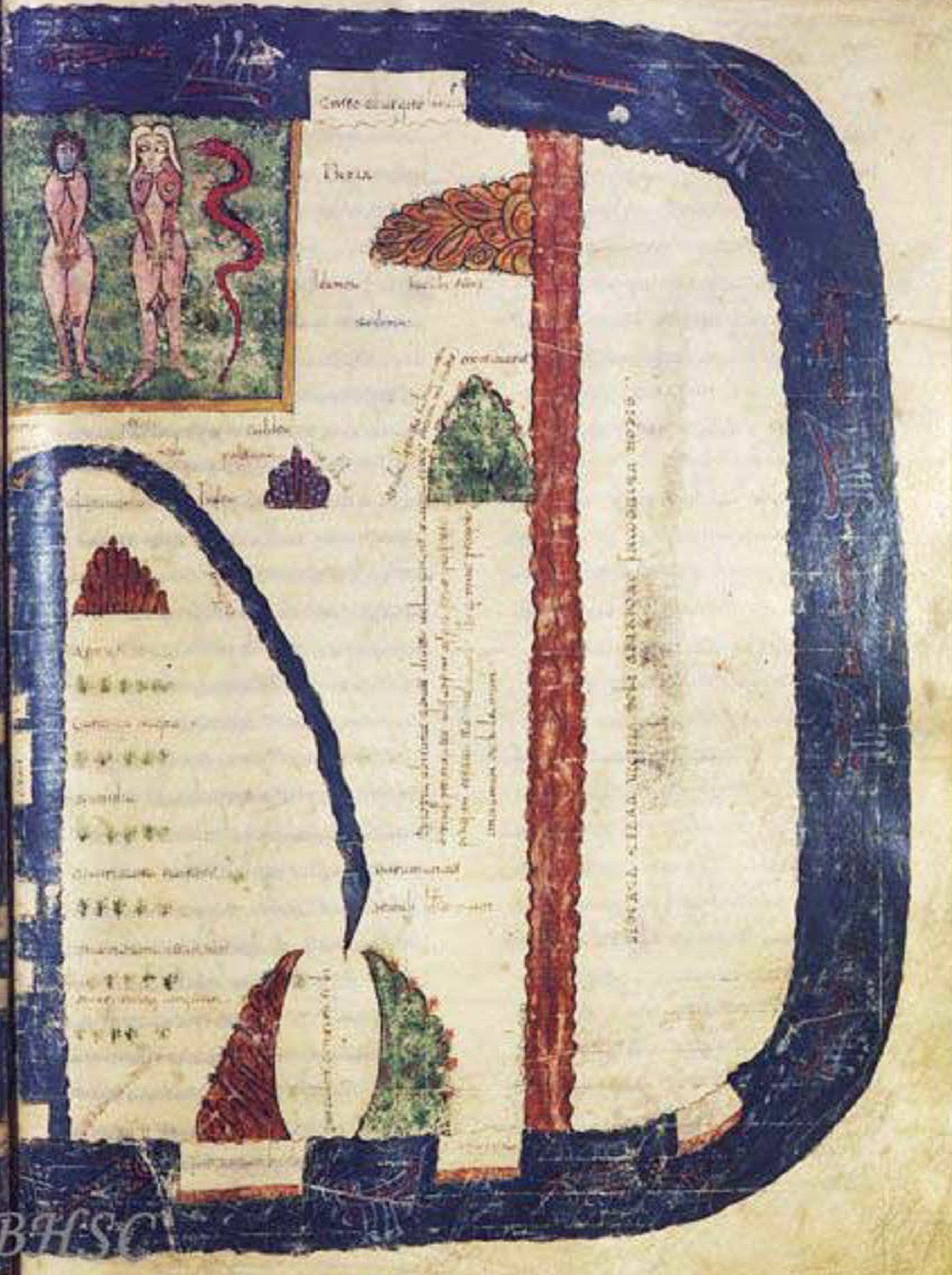
petrus filius sit Iohannis iuxta illam interroga
tionem domini. Simon Iohannis amas me. Iohannes
autem domini gratia dicitur. et propterea Iohanne
dicunt. et fuisse petrum cognomine. Idem petrus
cephas et simon bariona. Simon ebraice
lucane audiens dicitur. Saulus ebreo sermone
temptatio dicitur eo quod prius in temptatione
ecclesie sit uersatus. Inde nomen habebat istud eo
quod persequebatur Xpianos. Postea mu
tato nomine de saulo factus est paulus. quod
interpretatur mirabilis siue electus. Latine
autem paulus a modico dicitur. Unde et ipse
ait. Ego autem sum minimus apostolorum. Quan
do enim saulus. superbus et elatus. Quando
uero paulus. humilis et modicus. Cephas
enim et saulus ideo mutato nomine sunt
uocati. ut essent tamquam ipso nomine noui. sicut
habraam et sarra. Andreas frater petri. cum
et quo heres gratie quod latine dicitur decorus
siue respondens. Sermone autem greco a uiro
uirilis appellatur. Iohannes cognomentum non
accepit. Interpretatur enim in quo est
gratia ut domini gratia. amplius enim ceteris
apostolis dilectus est. Iacobus zebedei apud
dicitur quando reliquerunt cum Iohanne uete
patrem et dominum secuti sunt. Hi sunt filii
tonitrui. qui ita boanerges. ex firmitate et
et magnitudine fidei nominati sunt.
Hinc Iacobum fratrem Iohannis quem herodes
post ascensionem domini occidit. Iacobus alfei
propter repurationem cognominatus alte
rius iacobi. Sicut iste filius alfei et ille

UVA.BHSC

filius zebedei · ambo app... sumserunt · frater
iacobi maior qui et euangelium p(ost) d(omi)n(u)m adnuntiauit · qui tamen maria
uxor alfei · soror fuit matris d(omi)ni · quam mariam cleope
iohannis euangelista cognominat · alfeus autem
ebreo sermone dicitur · Latine uero millesimus siue
doctus · Philippus · os lampadarum uel os · manuum ·
Tomas · abissus uel geminus · unde et grece didimus appellatur ·
Bartolomeus · syra lingua · filius suspendentis aquas uel
filius suspendentis me · Matheus · in ebreo donatus
exprimitur · Idem appellatur leui · ex tribu a quo ortus
fuit · In latino autem ex opere publicani nomen accepit ·
quia ex publicanis fuit electus et in apostolatum
translatus · Simon cananeus · ad distinctione
simonis petri · de uico galilee cana ubi aquas
d(omi)n(u)s mutauit in uinum · Ipse est qui in alio euange
lista scribitur zelotes · Cana namque zelus
in latino interpretatur · Iudas iacobi · qui alibi appel
latur lebbeus · figuratum nomen habens a corde ·
quod nos diminutiue corculum possumus appellare ·
Ipse in alio euangelista taddeus scribitur · quem
ecclesiastica historia missum ad ciui
tatem edissam ad abgarum regem · Iudas
scarioth · uel a uico in quo ortus est · uel ex tribu
isacar uocabulum sumsit · quodam presagio futuri
in condemnatione sui · Isacar enim interpretatur
merces · ut significaretur pretium pro
ditoris quo uendidit d(omi)n(u)m · Matthias qui
inter apostolos sine cognomine solus habetur ·
et in latino interpretatur donatus · subauditur
pro iuda · datus · Iste enim in loco eius electus est
ab apostolis · quum pro duobus sors mittetur ·
Marcus · excelsus mandato utiq(ue) propter euan
gelium altissimi quod predicauit ·

Lucas · Ipse consurgens siue ipse eleuans ·
Barnabas filius prophete uel filius consolationis ·
Hi duodecim sunt xpi discipuli predicatores fidei
et doctores gentium · qui dum omnes unum sint
singuli tamen eorum ad predicandum in mundo
sortes proprias acceperunt ·
Petrus roma · Andreas achaia · Tomas india ·
Iacobus spania · Iohannes asia · Matheus macedonia ·
Filiphus gallias · Bartolomeus licaonia ·
Simon zelotes egyptum · Iacobus frater d(omi)ni · Iherusalem ·
Paulo autem cum ceteris apostolis nulla sors pro
pria traditur · quia in omnibus gentibus magister
et predicator eligitur · Nam sicut petro et reliquis
circumcisionis apostolatus est datus · ita paulo
preputii in gentibus · Hic autem septem ecclesiis et gentibus
euangelii qua discipulis · hi sunt duodecim hore diei
que per xpm solem luminantur · hi sunt xii porte celestis
Iherusalem per quas ianuam beatam ingredimur · hi sunt primo
apostolica ecclesia · quem credimus firmissime super xpm
petram fundatam · hi sunt duodecim throni iudicantes
xii tribus israhel · hic ecclesiam per uniuersum orbem terrarum
dilatauit · hic est sancti scriptum · et electorum regu
le sacerdotum · per uniuersum mundum seminatores
serui fuerunt sed electi · et de hoc paruo grano
multa seges surrexit · hanc ecclesiam credimus
et tenemus · qui et supra euangelii a liberta quam
sit non xpianus sed anathema ... tria
matenuatu · ita perdicato in uno uicarium d(omi)ni
et quod facilius hunc seminis granum portent
huius mundi · quem prophete laborauerunt
et in mentem · sublatis formule picaum
demonstrat ·

BHSC

Martyres greca lingua. Latine testes dicuntur. Unde et testimonium grece martyrium nuncupatur.

Testes autem ideo vocati sunt quia propter testimonium Christi passiones sustinuerunt et usque ad mortem certaverunt. Martyrum primus in novo testamento Stephanus fuit. Qui hebreo sermone interpretatur norma. quod prior fuit in martyrio ad imitationem fidelium.

Idem autem et greco sermone in latino vertitur coronatus. Et hoc prophetice ut consequenter in prophetiam quodam futuri. prius in vocabulo sonaret. Passus est enim et quod vocabatur accepit. Corona dicitur. humiliatus lapidatus et sublimatus coronatus.

Duo sunt autem martyrii genera. unum in aperta passione. alterum in occulta animi virtute.

Nam multi hostis insidias tolerantes et diabolo resistentes et cunctis carnalibus desideriis abrenuntiantes per hoc quod se omnipotenti deo in corde mactaverunt. etiam in pacis tempore martyres facti sunt. Qui etiam si persecutionis tempus extitisset martyres esse potuerunt. Cleros et clericos hinc appellari quia Mathias apostolis sorte electus est. quem primum per apostolos legimus ordinatum.

Cleros enim grece latine sors vel hereditas dicitur.

Propterea ergo dicti clerici quia de sorte sunt domini. vel quia dominum partem habent. Generaliter autem clerici nuncupantur omnes qui in ecclesia Christi deserviunt. Quorum gradus et nomina hec sunt. Ostiarius. Psalmista. Lector. Exorcista. Acolitus. Subdiaconus. Diaconus. Presbyter et episcopus. Ordo episcoporum quadripartitus est.

Id est in patriarchis. archiepiscopis. metropolitanis et episcopis. Patriarcha greca lingua summus patrum interpretatur. quia primum id est apostolicum teneat locum. et ideo quia summo honore fungitur tali nomine censetur.

In nomine orbem terrarum tres sedes sunt patriarcharum.

Id est roma. antiocia et alexandria.

Ipsi et pape dicuntur. Archiepiscopi greco vocabulo quod sunt summi episcoporum. Tenent enim vicem apostolicam et presidet tam metropolitanis quam episcopis ceteris.

Singulis enim provinciis preeminentes quorum auctoritati et doctrine ceteri sacerdotes subiecti sunt. sine quibus nihil reliquos episcopos agere liceat. Sollicitudo enim totius patrie ipsis commissa est. Omnes autem superius designati ordines. uno eodem vocabulo episcopi nominantur. sed inde privato nomine quidam utuntur propter distinctionem potestatum quam singulariter acceperunt. Patriarcha pater principum. archos enim principes dicitur.

Archiepiscopus episcoporum metropolitanorum nominatur.

Episcopi autem vocabulum inde ductum quod ille qui super efficitur superintendat curam scilicet subditorum gerens. Scopin enim grece quod latine intendere dicitur. Nam speculator est prepositus in ecclesia dictus eo quod speculatur atque perspiciat populorum infra se positorum mores et vitam. Pontifex princeps sacerdotum est. quasi via sequentium.

Ipse et summus sacerdos. ipse pontifex maximus nuncupatur. Ipse enim efficit sacerdotes atque levitas.

Ipse enim omnes ordines ecclesiasticos disponit.

UVA.BHSC

ipse quod unusquisque facere debeat ostendat.
Antea autem idem pontifices et reges erant.
Nam maiorum haec erat consuetudo ut rex esset
etiam sacerdos vel pontifex. Unde et romani
imperatores pontifices dicebantur. Cuius si
gnificatio multiplex est. Nam modum sa
cerdotem modo prophetam significat modo
poetam. Antistes sacerdos dictus ab eo quod
ante altare stat. Primus est enim in ordine
ecclesiae et supra se nullum habet. Sacerdos
autem nomen habet compositum ex graeco
et latino quasi sacrum dans. Sicut enim rex
a regendo ita sacerdos a sacrificando
vocatum est. Consecrat enim et sanctificat.
Presbyter graece latine senior interpretatur.
Non enim modo pro aetate vel decrepitam
senectutem sed propter honorem et dignita
tem quem acceperunt presbyteri nominantur.
Presbyteri autem sacerdotes vocantur quia
sacrum dant sicut episcopi quia licet sint
sacerdotes tamen pontificatus apicem
non habent quia nec crismate frontem
signant nec paraclitum spiritum dant quod
solis deberi episcopis lectio actuum apostolorum de
monstrat. Unde et apud veteres idem episcopi
et presbyteri fuerunt quia illud nomen digni
tatis est. Levitae ex nomine auctoris vocati.
De levi enim tribu levitae exorti sunt quibus
in templo dei mystica sacramenta ministeria
explebantur. Hi graece diaconi latine ministri
dicuntur quia sicut in sacerdote conse
cratio ita in diacono ministerii dispensatio
habetur. Hypodiaconi graeci quos nos latine

(margin: ... dant spiritum sanctum per impo sitionem manus quia non presbyteri hoc omnino ...)

subdiaconos dicimus qui ideo sic appellantur
quia sub levitarum praeceptis et officiis laborant.
Oblationes enim in templo dei a fidelibus ipsi susci
piunt et levitis superponendas altaribus
deferunt. Lectores a legendo psalmistae
a psalmis canendis vocati. Illi enim praedi
cant populis quid sequantur isti canunt ut exci
tent ad conpositionem animos au
dientium. Licet et quidam lec
tores ita miseranter pronuntiant ut quos
dam ad luctum lamentationemque con
pellant. Idem etiam et pronuntiatores vo
cantur quod porro adnuntiant.
Tantum enim et tam clara erit eorum vox ut
quamvis longe positorum aures adimpleant.
Cantor autem vocatus quia voce modulatur
in cantu. Huius duo genera dicuntur in
arte musica. Sicut et docti homines latine
dicere potuerunt praecentor et succen
tor scilicet qui vocem praemittit in cantu.
Succentor autem qui subsequenter canendo
respondet. Concentor autem dicitur quia
consonat. Qui autem non consonat nec
concinit nec concentor erit. Acolyti
graece latine ceroferarii dicuntur a de
portandis cereis quando legendum est evan
gelium aut sacrificium offerendum. Tunc
enim accenduntur luminaria ab eis et
deportantur. Non ad effugandas tene
bras dum sol eodem tempore rutilat sed
ad signum laetitiae demonstrandum ut sub
typo luminis corporalis illa lux
ostendatur de qua in evangelio legitur

UVA.BHSC

et illa lux uera que inluminat omnem hominem
uenientem in hunc mundum. Exorcistae
ex greco in latino adiurantes siue
increpantes uocantur. Inuocant enim
super catecuminos. uel super eos qui habent spiritum
inmundum nomen domini ihesu adiurantes per eum
ut egrediatur ab eis. Ostiarii idem et ia
nitores qui in ueteri testamento ad
electi sunt ad custodiam
templi ut non ingrederetur eum. ostium
inmundus in omni re. Dicti autem ostiarii
quod preessent hostiis templi. Ipsi enim tenentes
clauem omnia intus et extra custodiunt atque
inter bonos et malos habentes iudicium fide
les colligunt respuunt infideles. Monachos
greca lingua uocatur eo quod sit singularis.
Monachus enim grece singularitas dicitur.
Ergo si solitarius interpretatur uocabulum
monachi quid facit in turba qui solus est.
Plura sunt autem genera monachorum. Cenobite
quos nos in commune uiuentes possumus
appellare. Cenobium enim plurimorum est.
Anacorite sunt qui post cenobialem uitam
deserta petunt et soli habitant per deserta
et ab hec quod longe ab hominibus recesserunt
tali nomine nuncupantur. Et anacorite
heliam et iohannem. Cenobite uero apostolos
imitantur. Heremite hi sunt qui
et anacorite. Anacoresis enim grece
latine heremus dicitur. Id est ab hominum
conspectu remota. Heremum autem deserta
uel solitudinis appellatio est. Nam heremum
dicit quasi remotum. Abba autem sirum

nomen est significat in latinum patrem quod
paulus romanis scribens exposuit dicens
In quo clamamus abba pater. sirum dixit et
latinum. De ceteris fidelibus. Christianus quan
tum interpretatio ostendit de unctione
deducitur siue de nomine auctoris et creatoris.
A christo enim christiani sunt cognominati sicut
a iuda iudei. De magistri quippe nomine co
gnomen sectatoribus datum est. Christiani
autem a iudeis aliquando quia sic hoc proprio
nomine nazorei uocabantur pro eo quod dominus
noster atque saluator a uico quodam galileae
nazoreus sit appellatus. Non se autem
glorietur esse christianum qui nomen habet et
facta non habet. Ubi autem nomen secutum
fuerit et opere conpleuerit certissime
christianus est. Ille est enim uerus christianus
Qui fide et facto esse ostendit christianum.
Ambulans sicut et ille ambulabit. Catholicus
nomen est quia catholicus uniuersalis siue
generalis interpretatur. Nam grece uni
uersum catholon uocant. Orthodoxus
est recte credens et ut credidit uiuens.
Orthos enim grece latine recte dicitur. dox
gloria hoc est recte gloria. Quo nomine non
potest uocari qui aliter uiuit quam credit.
Neofitus grece latine nouellus et rudis fi
delis ut nuper renatus interpretari potest.
Caticumini dicti pro eo quod adhuc doc
trinam fidei audit necdum tamen bab
tismum recepit. Nam caticumini grece
latine auditor interpretatur. Conpe
tens uocatur quia post instructionem

UVA.BHSC

fidei competant catecumini xpi. Inde et appe
tendo competentes uocantur. Quum aliquis
iam pugnant ad fidem uenire quum inseruiunt
ut credant catecumini dicitur.
Quum recte crediderit et baptizari se
postulat competens nominatur. Quum
uero in aqua baptismi tinguitur fidelis
dicitur. Quum uero crismatur a crisma-
te id est unctione dicitur xpianus. Sed quod
post baptismum per episcopos datur sps scs.
quam manus inpositionem in actibus apostolorum
apostolos fecisse meminimus. Sic enim dicit.
Quum audissent autem qui erant Hierosoly-
mis apostoli quod samaria accepit
uerbum di miserunt ad illos petrum et iohannem.
Qui cum uenissent orauerunt pro illis ut
acciperent spm scm. Nondum enim
in nullo eorum descenderat (erat) sps scs. Tantum
uero baptizati erant in nomine dni ihu xpi.
Tunc inponebant illis manus et accipiebant
spm scm. Spm autem scm accipere possumus
dare non possumus. sed ut detur dnm in
uocamus. Hoc autem a quo melius fiat
quem admodum scs papa innocentius
romane sedis pontifex electus scripserit
audite. Dicit enim. Non ab alio sed
ab episcopo spm scm per manus inpositionem
fieri licere. Nam presbiteri licet sint sacer-
dotes. pontificatus tamen apicem non
habent. Hoc autem solis pontificibus deberi
ut consignent in frontem ut spm scm tradant
quod non solum consuetudo ecclesiastica
demonstrat. uerum et superior illa lectio
actuum apostolorum. quae asserit petrum et
iohannem esse directos. qui iam bab
tizatis traderent spm scm. Nam pres
biteris seu extra episcopum siue presente episco-
po quum baptizant crismate baptizatos
unguere licet. sed de eo crismate quod ab
episcopo fuerit consecratum. Non tamen
frontem ex eodem oleo signare. quod solis
debetur episcopis quum tradunt spm scm.

DE RELIGIONE ET FIDE.

Dogmata a putando philosofi nomi-
nauerunt. id est hoc putaui esse bonum.
hoc putaui esse uerum. Religio
appellata quod per eam uni dno reli-
gamus animas nostras. ad cultum
diuinum uinculo seruiendum. quod
uerbum est compositum est a religendo
id est eligendo ut latinum uideatur
aut religio sicut elegio. Tria sunt
autem que in religionis cultum ad colen-
dum dm hominibus pertinatur.
Id est fides. spes. et caritas. In fide
quid credendum. In spe quod sperandum.
In caritate quid sit amandum.
Fides est qua ueraciter credimus id est
quod nequaquam uidere ualemus.
Nam credere iam non possumus quod uidemus.
Proprie autem nomen fidei id dictum si om-
nino fiat quod dictum est aut promissum.
et inde fides uocatur ab eo quod fiat illud
quod inter utrosque placitum est. quasi in-
ter dm et hominem. hinc et foedus dicitur.
Spes uocata quod sit pes progrediendi ...

UVA.BHSC

quasi inuitata per. unde et conuersio.
dispersio. quia de ea tibi per. nulluq;
inuia ambulandi facultas. Quamdum
quisq; peccatum ... futurum ...
non sperat. Karitas grece latine di
lectio interpretatur, eo quod duos in se
liget. Nam dilectio a duobus incipit.
quod est amor dei et proximi. De qua
apostolus ait. Plenitudo autem legis est
dilectio. maior autem hec dilectio omnibus
uirtutibus in ecclesia quia qui diligit et
credidit et sperat. Qui autem non
diligit quamuis multa bona faciat
sine causa laborat. Omnis autem dilec
tio carnalis non dilectio. sed amor
magis dici solet. Dilectionis autem
nomen tantummodo in melioribus rebus
in sanctis religiosis uiris accipi solet.
Hec est ecclesia catholica doctrina. hec fides
in ea ecclesia tenenda.

EXPLICIT PROLOGUS ECCLESIE.

INCIPIT PROLOGUS SINAGOGE.

Sinagoga grece latine
congregatio dicitur. quia
ecclesia conuocatio non dicitur
eo quod omnes aduocet. Sinagoga
uero congregatio non appellatur eo quod
multitudine non populi in eam congre
gatur. Quod proprium nomen iudeorum
populi tenuit. Ipsorum autem proprie sina
goga dici solet. quamuis et ecclesia dicta
sit. quam et in christianos sinagoga nomi
natur. Nostram uero apostoli numquam
sinagoga dixerunt. sed semper ecclesia
Siue discernendi causam. siue quod inter
nos congregationem habemus.
Unde et sinagoga et conuocatio ab [illegible]
ecclesia nomen accepit. Distat aliquid
inter aduocationem et congregatio
nem. Quia aduocare dicitur in unum
congregare uero sicut et pecora congregari
solent. quorum et greges proprie dicimus
quantum distat inter pecus et hominem
tantum distat inter sinagoga et ecclesia
In ecclesia nuncupantur homines. In sina
goga animalia. homines sunt rationa
ne capaces. Preterita recordantur
Presentia ordinant et futura [illegible]
Et quicquid de die in diem futurum [illegible]
Incensunt et permanent ... ad determinum
unquam ut in opere ubi in cogitatio
nem eiciunt. Non dant somnum
oculis sed die et nocte in lege domini me
ditantur. Ecclesia filius masculus quem
mulier dicitur peperisse qui nonquam
libet scortum uxorem luminationem [illegible]
ueritatem conatum publicitatem in [illegible]
Operum autem lucet quem ... in intellectum
et sequatur ad cuius imaginem factus
est ueritatem. Ecclesia cum accepit po
testatem piscium maris et uolatilium
celi. pecodumq; serpentum quoq; et repti
lium quia spiritus quisq; est [illegible]

UVA.BHSC

fecerit. secundum apostatam iudicia omnia. Ipse
uirum unanimem iudicabit. quia non in
hoc mundo. sed in futuro heredem esse credidit.
magus uero omnem spem suam in hoc mundo
habet. Sollicitus est pro corpore non pro
anima. Concertat cum hoc. Id est dia
bolum. et antichristum. et hereticum. Ipso
[illegible] supplicationem.
[illegible] draconem puteos(?) locustas equos.
et mulierem super uestium sedentem.
Diabolus ebraice dicitur. latine uero
deorsum fluens quia quietus in celi culmine
stare contempsit. Sed superbie pondere
deorsum corruens cecidit. Grece uero dia
bolus. criminator uocatur. quod ut
crimina in qua ipse homines inlicit a deo
referat. ut quia electorum innocentiam
criminibus falsis accusat. Unde in hoc libro
uoce angelica dicitur. Proiectus est accu
sator fratrum nostrorum qui accusabat illos in
conspectu dei nostri die ac nocte. Grece
satanas dicitur. In latino uero sonat
adversarius siue transgressor. Ipse est
enim aduersarius quia est inimicus ueritatis.
et semper sanctorum uirtutibus contraire nititur.
Ipse transgressor quia preuaricator effectus
in ueritate qua conditus est non stetit.
Idem et temtator. quia temtandam
iustorum innocentiam postulat sicut in
Iob scribitur. Antichristus appellatur
quia contra christum uenturus est. Non quo
modo quidam simpliciores intellegunt an
tichristum ideo dictum quod ante christum uenturus
sit. Id est post eum ueniet christus. non sic.
Sed antichristus grece dicitur. quod est latine
contrarius christo. anti enim grece

in latinum contra significat. christum se
enim mentietur dum uenerit et contra
eum dimicabit et aduersabitur sacra
mentis christi ut ueritatis euangelium solbat.
et non recipiat nisi solum legem mosaicam
et populum ad circumcisionem prouocet.
Nam et templum hierosolimis reparare et omnes
legis ueteris cerimonias restaurare temptabit.
Sed et ille antichristus est. qui negat esse deum christum.
contrarius enim christi est. Sed et ille anti
christus est qui credit esse deum christum operibus autem
discrepat a christo. Christum credit fide et negat
opere. Nam sicut duobus modis diximus
a deo credere. ita duobus modis apostatas
homines esse. Sicut enim qui fide recedit
apostata est. ita qui opere recedit ab omni
potente deo apostata nominatur. et quum
si in effectu fidem teneant tenere uidentur.
Omnes enim qui exeunt de ecclesia et ab unitate
fidei et operis preciduntur sine dubitatione
antichristi esse creduntur.

DE HERESIBUS XPIANORUM.

Hereses christianorum multe sunt et in
numerabiles. Quarum una separatim
est. ecclesia toto mundo diffusa una esse
creditur. heresum uero dogmata particulatim
in aliquibus regionum partibus que [illegible]
Quidam eorum heretici de sectu recesserunt
et ex nomine suorum auctorum qui eas condide
runt nominantur. Quidam uero ex causis
propriis quas suo arbitrio elegerunt [illegible]
Nam heresis grece. latine electio uocatur.
Quod scilicet unusquisque id sibi eligit quod
melius ille esse uidetur. Quas non solum
in uitiis et laqueis sed in superstitionibus
repperiuntur et laqueis. Quippe

UVA.BHSC

doctrinas quae cogitaverint arbitrio suo quod
voluerint faciunt. Quia quisquis abutuntur
a ceteris in consilio segregantur, et ad instituendum
sive ad suscipiendum quaelibet cultus. Ipse sibi
elegerit haereticus est. Et non solum de
fide dicitur, sed etiam diversis et maxime
quae pro concilio esse contemnuntur obstinationis
heretici nuncupantur. Quos omnes sancti sacerdotes
in diem iudicii sequi tendere. Nobis vero
nihil ex nostro arbitrio inducere licet, sed nec
eligere quod aliquis de suo arbitrio induxerit.
Apostolos Dei habemus auctores qui nec ipsi
quicquam ex suo arbitrio quod inducerent
elegerunt, sed acceptam a Christo disciplinam
fideliter nobis adsignaverunt. Itaque etiam
si angelus de caelis aliter adnuntiaverit,
anathema vocabitur. Haec sunt heretici
adversus catholicam fidem ex ore et ab
apostolis et sanctis patribus ut conciliis praedamnatae.
Quae cum inter se multas errorum diversitate invicem sibi
dissentiant, communi tamen nomine ad
versus ecclesiam Dei conspirant. Sed et quicumque
aliter scripturam sanctam intellegit quam
sensus spiritus sancti flagitat a quo conscripta
est, licet de ecclesia non recesserit, tamen
haereticus appellari potest. DE SECTA.

Secta a sequendo et tenendo nominatur.
Nam sectas dicimus habitus animorum
ac instituta circa disciplinam vel propositum
quem tenendo sequuntur. Longe aliud in
religionis cultu ceteris quam ceteri.

DE SCISMA.

Scisma ab scissura animorum vocatum.
Eodem enim cultum, eodem ritu credit
ut ceteri religiosi; solo congregationis
delectantur discidio ut cum ceteris
communi nullo fulciantur consilio.
Fit autem scisma cum dicunt homines nos
iusti sumus, nos sanctificamus inmundos et cetera
his similia. DE SUPERSTITIONE.

Superstitio dicta eo quod sit superflua
aut super instituta religionis observatio.

DE YPPOCRITA.

Yppocrita graeco sermone, latine vero
simulator dicitur. Qui etiam sacri legis
studiatione fulciuntur, doctrinae verbum
proferunt omne quod sentiunt testimonii
accinguntur, non tamen per hoc vitam audien-
tium, sed proprias laudes quaerunt. Qui
nec proferre aliud noverunt nisi quod audierint
corda concrepitandas laudes sequuntur
non ad lucrum accedunt. Mens quippe
concupiscentiae quae exterioribus occupatur igne
divini amoris non calet, et idcirco ad superni
desiderium inflammare audientes vos non
possunt verba quae frigido corde proferuntur.
Nec enim res quae in se ipse non ardet aliud
accendit. Unde fit plerumque ut yppocritae
dicta et audientes non erudiunt et eos de
ipsos qui se proferunt elatos laudibus deteriores
reddunt. Attestante etenim Paulo.
Scientia inflat, caritas aedificat. Quem
enim ego caritas aedificando non erigit,
scientia inflando pervertit. Plerumque yppocritae
mitiusse abstinentiae affligunt, omne robur
corporis adterunt, et quasi carnis vitam
funditus in cum nimietatis extinguunt.
Sicque per abstinentiam morti appropriant
et paene cotidie morientes vivunt.
Nam ora pallescunt, corpus debilitatur, et
quatitur pectus interruptis suspiriis
urguentur sed in alta haec ab ore proximorum

UVA.BHSC

scemo admirationis queritur. Nam qui
corpus mactat sed honoribus anelat crucem
cum in latilat. sed mundum p concupiscentiam
uibia. Qui et sepe prestat lim imaginem locum
regiminis indigni adsequitur. quam nisi aliquid
in se uirtutis ostenderet nullo percipere honore
liborem mereretur. Sed e contra quod delectat
exhibitur ob amet paruulitatis quod sequitur
manet. Sciatur nunc fiducia in honore
hominum ponatur. sed quum in aethere in iudice
secreta cordis examinat. esse uitae eorum
non frontatur. DE AROGANTIE:

Arrogans dicitur. id audax et superuus. eo
quod multum rogetur et ille suscadio
sui sit. DE ELATIO:

Elatus dicitur pro eo quod se ipsum sup
meritum suum eleuet. dum magnus
sibi uideatur de his que alit. DE DISPERATIS:

Desperatus uulgo uocatur malus ac p
ditus nec ullum ullius prospere spe
...dicitur cum per similitudinem egroti qui
...ercati et sine spe deponuntur. Consuetudo
enim erat apud ueteres ut desperati an
...inus suis conlocarentur ut extremum
spiritum redderent aut ut uel posset a terra se
...neris forte curari. qui aliquando simili
laborauerunt morbo. DE INIMICO:

Inimicus est. id non amicus. quia amicus
animi custos dicitur. Inimicus autem
aduersarius. Due autem res inimicos faciunt
...ris et error quod contra fraudis mali
quod passi sunt. DE SUPERBO:

Superbus dicitur quia super uult uideri quam est.
...qui enim uult sup cedi quod est superbus est.

DE PUBLICANO:

Publicani sunt qui fiscalia publica exigunt
qui per publica negotia seculi lucra sectantur.

Peccator a pelice. id DE PECCATORE:
meretrice uocatur quasi pelicator. quod
nomen apud antiquos tantum solum flagitiosi
significabat. postea in usu transiit hoc uocabulum
in appellatione hominum iniquorum.

Fornicatrix est. DE FORNICATIONE.
cuius corpus publicum et uulgare est. Hec
sub arcus murorum prosternebantur. que loca
fornices dicuntur. unde fornicari nuncupantur.

Preuaricator DE PREUARICATIONE:
male fidei aduocatus qui uel in accusando
loquitur. ut in defendendo profutura prodeat
inualidat dubie potius mercedis gratia
et fulsum perspicua producit. DE STULTO:

Stultus ipse est stultus. qui per stuporem non
mouetur in iniuriam. se ut aliqua
preferet. nec ulatus est nec ulla ignominia
commouetur dolore. DE DRACONE:

Draco serpens est. id diabolus. sed quia
autem nominis usurpando nomen accepit.
Ipse est autem et leuiathan. id serpens de aquis
quia in his seculi mare uolubili uersatur astutia
leuiathan autem in eius persuasionibus adiunctio
eorum. quorum scilicet nisi hominum qui
in paradiso semel culpam preuaricationis
intulit. et hanc usque adextremum mortem
contendit preuaricando uicit ut exten...
Dictum est ad serpentem maledictus eris
inter omnia animantia. supplicatus autem
uentrem gradieris. hic figuraliter significat
cogitatio ac superbia mentis. per uentrem
uero carnis luxuria designatur. Suppaceas
autem uentrem diabolus. id serpens ambulat
quia hiis duabus causis rapit quos decipere
querit. id aut cogitatione superbie

UVA.BHSC

uita luxurie uitam ut in glubia uacaret.
Et terrenum mundum calcabis. id adque peruenebunt
quos terrena cupiditate deceperit. Quando
enim dictum est diabolo terram mandu
cabis. tunc dictum est homini peccatori.
terra es. et in terram ibis. et dictum est
in cibum diaboli. homo peccator. Inimi
citias ponam inter te et mulierem. et semen
tuum et semen eius. Semen diaboli. mala
suggestio. ut cogitatio peccati est.
Quando unusquisque male cogitat. tunc
diabolus in corde seminat. Semen autem
mulieris. fructus est boni operis. Quando
unusquisque bonum cogitat. tunc bonum
semen seminat. et quod cogitauerit
opere non conpleberit. putus suggestionis
terrisca. Caput serpentis mulier. id
est corpus conterit. sicut mens in ipso initio
male suggestione excludit. Ille insidiatur
calcaneum eius. qui a mentem quam primum
suggestione non decipit. decipere usque
in finem querit. Sic Christum quum eum
hominem uidisset. decipere querebat
et non potuit. Tunc ergo caput eius
conterit. quia non perpetrat quod
dictat. sed per humilitatem hominis eum
conterit. quod est mors. Sicut et dd
dixerat ad personam pueris ad filium.
Super aspidem et basiliscum ambulabis et
conculcabis leonem et draconem.
Aspidem dixit mortem. et basiliscum
peccatum. Draconem diabolum.
occulte insidiantem. Leonem uero anti
Christum. Hos nunc serui dei sequaces Christi
per fidem et opera sub pedibus calcant.
sicut uenit ait in euangelio uita.

Ecce dedi uobis potestatem calcandi
super serpentes et scorpiones. et super
omnem potestatem inimici. et nichil uobis
nocebunt. DE EQVOS:

Equi qui domini sunt quos succursus uidit
missos in mundum id est in predicationem mundi.
hii equi qui sunt. albus id est candor
baptismi. Niger id est squalor penitentie.
Tertius rufus quod est passio martyrum.
hii tres unum sunt cum sessore suo Christo.

Et hii equi DE EQVOS MALOS:
qui sunt. primus rufus id est sanguino
lentus et omicida. Ille rufus quem supra
diximus suo sanguine est rufus. iste uero
alieno. hi sunt omicide. Secundus equus
niger quum uis et ille niger sit quem superius
diximus. sed ille niger est per penitentiam.
iste uero per peccatum. Iste est fumus sputis infectus.
id est predicatio euangelica. quam nemo
adnuntiat. Tertius equus pallidus est
et in fine sequebatur eum. ipse est mors
sputis infectus. per peccatum enim mors.
hii tres equi unum sunt cum sessore suo diabolo.

Bestia proprie DE BESTIA:
a bestiando nomen accepit id est
deuorando. Daniel enim quattuor
in uisione bestias uidit. Prima quasi
leena. et habebat alas aquile. Secunda
bestia similis urso. Tertia bestia quasi
pardus. Quarta bestia terribilis atque
mirabilis et fortis nimis. Dentes ferreos
habebat magnos. comedens atque com
minuens. et reliqua pedibus suis conculcans.
Dissimilis erat ceteris bestiis. et habebat
cornua decem. Hec quattuor bestie
iste mundus est. que in quattuor partibus

UVA.BHSC

diuiditur · oriente · occidente · septen
trionem · et meridiem · Quam uis et quattuor
regna intellegantur · id est leena · babilon
iorum · In urso · medorum · et persarum ·
In pardo · regnum macedonum · Et illa
dissimilis forte · regnum romanorum ·
Dentes ferreos comedens et conculcans ·

eo quod per ipsum regnum futura erat
omnis mutatio · tamen haec quattuor
unus mundus erat ·

TERTIA BESTIA : QUASI : PARDUS :

UVA.BHSC

sicut et Nabuchodonosor in suo saeculum
visionis quasi unum vidit in figura hominis
sed in quattuor partibus discoloribus membris
conspecta. Ipsa caput aureum quod est
primum pars mundi pecatus et bracchiu de
argentum quod est secundum. Tertium aere
quod est tertia pars. Id ventrem et femora.
Quartum vero pedes ferreos et ex parte fictiles.
In hos pedes a petra cognosce finem saeculi
scisse. quia pedes extrema corporis sunt.
Unde et lapis demonstratur venientis id filius dei
de virgine.

Hanc statuam in pedibus percutere dicitur. Id est
in finem mundi venire. et mundi peccatorem cum
angelis sociare. et ipse rex in universum mundum
sue potestatis esse. hic est lapis mundum implere.
Ergo haec quattuor bestiae una bestia est. quae
in hoc libro manifestata esse dinoscitur.

habens capita septem et cornua decem.
Decem cornua et capita septem unum est.
Capita dicta reges omnes. cornua omnia regna
dicta. et in textu decem cornua unum cornu
parvulum nominavit. Ergo dicunt quod omnes
scriptores ecclesiastici tradiderunt. In fine
mundi quando regnum destruendum est
romanorum decem reges futuros esse qui regnum
romanorum inter se dividant. et undecimum
resurrecturum esse parvulum regem. qui tres
reges decem regum superaturus sit. Id est egypti
regem et africe et ethiopie. sicut in consequentibus
plus manifestatius dicemus. Quibus interfectis
Di etiam septem alii reges ipsi undecimo
regi qui erit cornu parvulus collum sub
mittent. Ipse est homo peccati filius
perditionis. unde apostolus ait ut in templo dei
sedeat. facit enim se quasi deum. Per speciem
quidem corporis sui adhuc non venit sed tamen
in hac bestia et in eius membris quos diximus regnum
tenet. De quo per prophetam dicitur. posuisti
tenebras et facta est nox. In ipsa pertransibunt
omnes bestiae silvae. catuli leonum rugientes
ut rapiant et querant a deo escam sibi.
Hic per Iob dicitur. Ingreditur bestia latibulum
suum et in antro suo moratur. Quis alius
nomine bestiae nisi antiquus hostis accipitur.
qui deceptionem primi hominis saevus in petra
et in aegritudine mentis illius male suadendo
laniabit. Contra quem per prophetae vocibus
deserti electorum coetu in unaico statu
restituturum deo quem in paradiso perdiderat
repromittitur. et mala bestia non transibit
per eam. sed hec bestia quam post reddentem cornis
adventum per sancta predicatorum voces quasi
post cornutum nubium mundi illum damnavit

UVA.BHSC

hominem qui antichristus uocatur in uisceribus
quod aliud quam latibulum suum ingreditur,
ut alienum proprio demonstretur. Quisquippe
illum diaboli uas et latibulum bestiae
est. ut alius dicitur hominibus uitam huius uite
cupientibus. In illo et periculi latet
et per multa quae occidit. Qui tamen hominum
reproborum corda et quam nunc prius quam
aperte appareat possidet, eaque per
occulta multa quasi proprium speluncam
tenet. Atque ad omne quod nocere bonis appetat,
in eorum se obscuris mentibus abscondit.
An in iudeorum persequentium corda spelunca
huius bestiae non fuerunt in quorum multis
consiliis in corde latuit, et subito uocibus
erupit clamantium: crucifige crucifige.
Et quia ad lucem rationem mentis penetrare
generando non potuit in tedium eorum
in obscuriorem cuius unde lubit. Hoc nimirum
bestia multa elegit corda tenuit sed
nunc ab illius morientis uita preda excussit.
Unde in euangelio dicitur: Nunc princeps
huius mundi eicietur foras. Qui misso recto
iudicio dum ... confessionis humilium in
luminis domini suscepit superuorum deserenda
claustra. Sicut dixit: Posuisti tenebras
et facta est nox. Tenebras quippe dominus
ponit cum peccatis iudicium rependens;
lumen suae intellegentiae subtrahit. Et nox
efficitur quia prauorum mens ignorantiae
erroribus caecatur. In qua omnes bestiae silbae
pertransibunt, dum maligni spiritus sub umbra
fraudis latent in reproborum corda
prauitatis suis complendo percurrunt.
In qua et catuli leonum rugientes quia
nequissimi sed tamen eminentiorum

potestatum ministri spiritus in potestatibus temptationibus
insurgunt qui tamen a deo escam expetunt
quia sine dubio capere animas non possunt
nisi iusto iudicio preualere diuinitus per
mittantur. Unde et adhuc subiungitur:
Ortus est sol et congregati sunt et in
cubilibus suis se collocabunt quia ueritatis
lumine procul apparente a fidelium
mentibus excussi quasi ad cubilia sua reuersi
sunt dum sola infidelium corda retinuerunt.
Quod igitur illic leonum cubile hoc in hoc
loco spelunca bestiae dicitur. Notandum
uero magnopere est tamen quod hic bestia
non solum antrum suum ingredi sed in eo
etiam morari dicitur. Aliquando namque
etiam bonorum mentes ingreditur.
In eis iam suggerit temptationibus fatigat.
recta ad dominis spiritus ad delectationem cuius
deflectere conatur. Delectationem quoque
ad consensum perducere minatur sed tamen
resistente superne adiutorio preualere
prohibetur. In ea ergo in mentibus bonorum
potest sed in eis morari non potest. quia
cor iusti huius bestiae spelunca non est.

Eu eu quem o diabolus sed homine

Quos enim quasi propria spelunca possidet
eorum mentes sine dubio inmorans tenet
quia et prius in eis cogitationes usque ad
iniqua desideria usque ad nequissima
opera perducit. Neque enim suadentia
reprobi suggestiones eius recta iudicii
manu repellere cuius uoluptatibus
appetitu subditi delectatione seruiunt.
Cumque in eorum cordibus prauum quod oritur
mox per gaudium delectationis inuenitur,
Et quam sibi minime resistitur perpetrari
per consensu laboratur. statimque consensus

Quod de lumine intellegentiae

UVA.BHSC

tos dicitur. Opus vero tantum consue
tudinem exhibuit. Recte enim in utero
suo mortuum hoc bestia dicitur: quemadmodum
cogitationis tempore bestie quaeque
est vitium tantum aculeo pruritus operis per
fore nisi edendi inselubris figuratur.
Quid per ignem quem dum tangit
incendia nisi hic intimatur.

DE PUTEO

Puteus profundo terre est ubi sol radios
suos numquam mittit. Quia per profunditatem
lumen Dei accipere non potest. Ipse
puteus ipse antrum ipse spelunca ipse
caverna est. Hoc totum unum est
quod sunt homines in tenebris sicut
scriptum ambulantes ubi sol iustitie Christus
lumen non effundit. Quia in profundo

ita in caverna luceret sed ad nates lumine eis
absconditur. De ipso puteo hoc supra quod
posuimus quod ante diximus. De hoc puteo quarum
locuste id est demones. Et hoc puteus et locuste
unum sunt: quia homines multi absconsore
diabolum habent. Sicut a propheta iam
dicitur. Residuum eruce comedit locusta
et residuum locuste comedit bruchus
et residuum bruci comedit rubigo.
Quid per erucam que toto corpore terram repit
nisi luxuria designatur que cor quem
tenet ita polluet ut in superioris munditie
amore surgere non possit. Quid per locustam
que saltibus volat nisi inanis gloria que primis
quisque vanis presumptionibus exaltat.
Quid per bruchum cuius pene totum
corpus in ventre colligitur.

FINIT

DE MULIERE SUPER BESTIA:

Mulier super bestiam est corrupta plebs et operta nequitie et voluptatis et fornicationis
et inmunditie et vanitate et ex eius delectatione mundi vana gloria superbia

UVA.BHSC

et in clibanu uenient; qui de prosperitate
mundi letatur; qui caritatem non habet;
Qui pauperibus bene non facit; qui seruus
dei in luxuriis et contumeliis afficit; qui
proprium non tribuit sed adhuc alienum
rapit; qui ad ecclesiam non concurrit;
qui falsum testimonium dicit; qui
malum pro malo reddit; qui de morte
inimici gratulatur; qui auguria et in
cantationes et aruspices quod sicut in
[illegible] salomonis rustici dicunt uel alia
huius modi caracteria quod solent scribere
et de collo suspendere, et herbas cum in
cantationes colligere, et mulierculas
ad telas [illegible] ut pedes obseruare et uersus
profanos lune et dies obseruant; siue
animalia domandum siue pueros ad docen
plantam siue arbores pro ceteris faciendum;
siue animalia ad occidendum siue de
loco in loco mutandum siue iter ad proficis
cendum; hec omnia et his similia a dia
bolo sunt inuenta, et apud gentiles hominum
infantium que hec que supra diximus obseruauerint
non sunt apostoli sed demonum quoque
operarii [illegible] Hec mulier comparata
que sedet [illegible] quam supra nominauimus.
Hec est mulier que sedet super aquas, id est
super populos [illegible] est mulier in quo
quam et dixit qui sedet super [illegible]
populi sunt et nationes; hec doctrina de
damnabile officina paganorum [illegible]
hec non recepit puerum [illegible]
ecclesiam solam [illegible] qui religioni subiecti
[illegible] libros inspicere testimonia [illegible]
qui contra agitant [illegible]
[illegible] dicere [illegible]

heretici et pugnantes in ueritate quicquid quod
in librorum numerum id est ueteri et nouo
testamentum non reperitur; cuncta predi
catio id est doctrina et fortis prolata est sa
mitatis ecclesia; et cui purum et cui maculatum
de hoc idolatrie poculo dat. Ad istius est
quod christiani dicuntur sed ubi sunt opera?
quam in sinagoga pseudoprophetas ecclesia
dicuntur. Quia sicut ecclesia Christum habet
et ista diabolum habent caput; et sicut
ecclesia cum Christo unum efficitur membris,
ita et ista cum diabulo unum habent
corpus coniunctum; et cum ecclesia catholica
[illegible] unum baptismum, unum dominum
[illegible] colere Christum; hos alteram [illegible]
ecclesia [illegible] hoc mundo effugere non [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] conburentur [illegible]

Qualiter ecclesia collecta est ecclesia et sinagoga.

Ecclesia et sinagoga unum nomen est,
quia [illegible]
[illegible]
sunt hec uocabula [illegible]
congregationem [illegible]
[illegible] congregatio [illegible]
Et quod ecclesia [illegible]
malorum [illegible]
nominibus appellatur [illegible]
fornicaria [illegible]
dicitur [illegible] aliquando dicitur [illegible]
Aliquando dicitur sponsa [illegible]
[illegible] aliquando dicitur [illegible]
dicitur [illegible]

UVA.BHSC

aliquando dicitur concubina. aliquando dicitur
adulescentula. aliquando proxima. aliquando
amica. Quid autem inter praecatur fornicaria.
nisi quod hominibus sublectaverit. omnibus adse
venientibus fidem nulli denegat. omnibus adse
venientibus prostituta lucet. Unde et raab
meretrix ecclesiae figura fuit. quae coccum de sparto
in fenestra suspendit. ut quando israhel filius nube
venisset. viso signo cocci raab et qui in domo
eius erant cum ea salvarentur. Talis est xps
filius dei mirabiliter et passionis per coccum et
spartum quando venerit mundum scilicet
igne cremare. ecclesia et qui in ea fronte con
sunt salvet. Virgo est quae virginis
corpore et spiritu collecta sicut scriptum est
adducentur regi virgines. Soror est sicut
in cantico canticorum de ecclesia quae ex gentibus futura
erat. quod ostia tamen nec dum haberet.
Soror inquid nostra adulescentula et ubera
non sunt ei. Sponsa dicitur eo quod xps
eam sibi in anulo fidei subarrabit sicut
ipse in evangelio ait. Surrexerunt omnes virgines
et ornaverunt lampades suas. exierunt obviam
sponso et sponsae. Uxor dicitur quia de ea
sibi xps per praedicatores filios generavit sicut
scriptum est. Uxor tua sicut vitis habun
dans in lateribus domus tuae. filii tui sicut novella
olivarum in circuitu mensae tuae. Mater dicitur
quia per fecunda est sicut scriptum est una
est perfecta. quae electa est genetrice sua et
quod cotidie filios lactat. Et duo ubera
et ... sicut dictum. Duo ubera tua
sicut duo hinuli gemelli qui pascuntur
inter lilia. Duos scilicet hinulos lactat id est
duos populos de circumcisione et praeputio venientes.
Filia dicitur quia patrem proprium recognoscere

sicut scriptum est. Audi filia et vide et in
clina aurem tuam et oblibiscere populum tuum
et domum patris tui. id est diaboli. et con
cupiscet rex decorem tuum quia ipse est dominus
deus tuus et adorate eum. Cuius per prophetam
linguam quam calamo scribentis velociter
conparata loquutus est spiritus sanctus. Ipsum regem
et bellatorem et dominum sponsumque appellans.
et in persona patris inducitur loquentis ad
sponsum filii sui. et cooptantis ei ut veteri
gentilitatis et idolatriae errore contemto ... ad
primum his qui dicuntur adtendat. et
propter ea de aliegenigena filia nominetur.
Deinde videat ut ipsa quae dicuntur ut animi
verum condicionem et quae invisibilibus intelle
gens visibilia et quae creaturis sentiens creatorem
et diligentiae inclinet aurem suam ut quae
dicuntur memoriae teneat. Quamque
audiens videns et inclinaverit aurem suam
ad tantique se virtutem doctrinae erudierit.
et eorum intellegentiae quae dicuntur oblibiscatur
primum populum suum. et cum abraham de caldea
egrediens relinquat patrum nationes.
et cognationis suae. Nam non dubitare possit
patrem nostrum ad quam ... nitemur adeo
fuisse diabolum. de quo ... dicta.
Vos de diabolo patre estis. quam ergo unusquisque
patres fueris oblitam et calamitate spiritibus
deposita pristinis sordibus vasa semper futurum
xpm de albatu conscendus. et quam possit
diligere filius meus. tunc concupiscat rex
decorem tuum. Quod ecclesiae ex gentibus
congregatae in una sponsa exposuimus.
unusquisque ad se ipsum referat anima quae
recte credet. quae prioribus magis derelinquit
sanctam deo adobaudiat in filia. et super haec

ad obaudita inclinet aurem suam. obliviscatur
veteris conversationis et quum uxpicato dimittat
mortuum patrem. et talem se prebeat que
iungatur a rege. Ipse est enim dominus deus cui flectere
debet genua et deposita superbia iugum
humilitatis adsumere. Regina est que iam
regem habet sponsum. sicut scriptum est.
Adstitit regina a dextris tuis in vestitu de
aurato. circumamicta varietate.
Que filie regum delectaverunt in honore tuo.
Filie regum sunt que sponsi patiuntur
amplexum cuius decori est in sinum sancti.
Hec sunt que mirra et gutta et cassia
a vestimentis tuis a gradibus eburneis ex quibus
te delectaverunt filie regum in honore tuo.
Per mirra qui corpora sua mortificant. quia
per mirram mortuorum corpora condiuntur.
Per cassiam. quia Christi boni odor sunt.
Et sponsus Christus loquitur ad sponsam dicens.
Mirra et aloe. cum omnibus unguentis primis.
Et illa respondit. Manus mee distilla
verunt mirra. digiti mei guttam. Salicem
vero flores sunt mirre et hoc salicem
dicitur gutta ut stilla. Quod autem
sequitur cassia. Ipsa est que ab aliis fistula
nuncupatur. Vocuntur laudes dei et omnes
pravitates terminantur voluptatum suo
calore et quoquam. Que vero super petram
Christi stabili iam radice fundata est.
catholica ecclesia una columba perfecta
et proxima facta ad Christi etnicis inse
sinus est habeat. Stat a dextris deaurata.
Idest de sermonibus scripturarum ad sensum
intellegentie ornatis et cunctis plena
virtutibus in vestitu deaurato circum
amicta varietate. Est enim regina

regnat que cum rege cuius filius possumus intellegere.
et in commune credentium animas et
proprie virginum choros ad ornatas sponsum.
filie Tyri in muneribus. Idest filie fortissimi vita
certe ipsa sit fortissima quia in mitiate
est fortium cuius vultum in diversis muneribus
deprecabuntur divites plebis. Divites dicit
sive huiusmodi sive sapientes scripturarum.
Uxorem quoque et concubinam intellegimus.
de cantico Salomonis. qui sine sponso suo
ut maritos non potest. Proxima autem
et amica dicitur. quia semper amicitie
federe. idest fide et opere et contemplationis
iungitur. quantum plus desiderat tantum
plus proxima est. Hec que multis vocabulis
diximus. unam esse non dubitamus. Cetere
dicuntur virgines sequentur et ducentur
in letitia et exultatione ingredientur
in templum regis. Multitudinem esse dicit
animarum in Christo credentium. demonstrat
canticum canticorum in quo scriptum est.
Sexaginta sunt regine et octoginta
concubine et adulescentule quorum non est
numerus. Una est columba mea perfecta
mea de qua dicitur. Viderunt eam filie.
et beatificant eam regine et concubine.
et laudant eam. Que ergo perfecta est et
sancta corpore et spiritu et columba et proxima
mereatur vocari. Hec est filia de qua scriptum est.
Que autem superiores sunt. hec dies mundi et
futuri regnum suspirant. regine appellantur.
Si qua vero circumcisionem quidem habet
octave diei. sed adhuc non venit ad nuptias.
hec concubina vocatur. Diversa autem
multitudo credentium que nec dum potest
sponsi amplexibus copulari nec adeo filios

UVA.BHSC

pudore adulescentula dicitur. Et ego puto
de istius modi virginibus dicuntur et cum
et in primo ponuntur gradu. hoc est omnes qui
in virginitate corporis et mentis perseverant.
Proximas autem et amicas viduas esse et in matri-
monio continentes. quae omnes cum laetitia
et exultatione ducuntur in templum in aulam
regis. In templum quasi sacerdotes dei. In au-
lam quasi sponsae regis et sponsi. Hoc templum
in fine huius libri melius explanabimus.
si dominus dederit commeatum. Nunc quod
cepimus explanemus. Has supra quas diximus
multa membra sed unum corpus unam matrem
sanctorum omnium sed secundum laborem diversa
sunt merita premiorum. O ecclesia filii tui
quos genuisti tibi vertentur in patres tuos
quum dedi discipulis fecisti eos magistros et in
sacerdotali gradum hominum et sanctorum
conlocabis. Nati sunt tibi filii. Cons-
tituis eos principes super omnem terram.
Id est sacerdotes sanctos per universum mundum.
Memores erunt nominis tui in omni progenie
et generatione. Id est omnes homines christianitatis
qui in ecclesia fuerint confitebuntur et lauda-
bunt dominum in saeculum et in saeculum saeculi.
Qui semel arripuit bella non deserit et sup-
hostium sanguine victor in ecclesia praeparat
sibi regnum in his quos de diabuli eripuit potestate
suo copulabit imperio. et dicit. Ego autem
constitutus sum rex habeo super Sion montem
sanctum eius. Nullique dubium veritatis et modestiam
et iustitiam christum appellari qui dicit.
Ego sum via veritas et vita. et discite a me
quia mitis sum et humilis. qui factus est
... et veritas ... et ... et ...
In quo autem humilitas dicentur in corpore

Quod divinitas Christi conparationem non habet.

Quod Christus paulatim divinitatem subtraxit corpus in iuriis dereliquit.

ut et ecclesia dicuntur in membris. Victoria domini servorum
triumphus est. Magistri et iudicatio discipulorum
profectus. Quaeritur autem quomodo pulcrior
sit cunctis filiis hominum de quo legimus
in esaia. Vidimus eum et non habebat speciem
neque decorem sed erat species eius inhonorata
et deficiens a filiis hominum. Homo in plaga
positus et sciens ferre infirmitatem quia
aversa est facies eius. Ne scilicet scriptu-
rae dissonare videatur. quia ibi ignobi-
litas corporis propter flagella et sputa comme-
moratur. et alapas et clavos et iniurias
patibuli. hic pulcritudo virtutum in sancto
et venerando corpore. non quod divinitas
Christi hominibus conputata formosior sit.
Haec enim conparationem non habet sed ubique
passionibus crucis universis pulchrior sit.
Virgo de virgine qui non ex voluntate viri
sed ex deo natus est. Nisi enim habuisset
et in vultu quiddam oculisque sidereum numquam
eum statim secuti fuissent apostoli neque
ad conprehendendum eum venerunt corruissent.
Denique et in praedicto testimonio in quo ait.
Homo in plaga positus et sciens ferre infirmitatem
sed dicit causas quare ita suppressus sit. quia
aversa est facies eius. Id est paululum in
divinitate subtracta corpus iniuriis dereliquid.
Quidam hunc versiculum quum superioribus
copulabit ut speciosus forma prae filiis hominum
non ad Christum sed ad Salomonem referatur.
Diffusa est gratia in labiis tuis. Intellegere
possumus quod sermo dicatur sit effusa
est gratia in labiis tuis id est omnis praedicatio
multa et dolis labiis ... effusa est
quae in brevi tempore totum impleverit orbem.
Et tamquam sponsus procedens de thalamo suo.

UVA.BHSC

a summo celo egressio eius. et occursum eius usque ad summum eius. Nam et sicut mater quia con cepit et eum in quo omnis plenitudo divini tatis habitat corporaliter plena gratia salutatur. Et non tantum omnia que dicuntur intellegentia ad personam eius refferuntur. qui ad sumtum eius et matre est. quod per ventrem eius lubrica in eternum benedictus esse dicatur.

Cui propheta dicit est. sedes tua deus in secula seculi. virga equitatis virga regni tui. Dilexisti iustitiam et odisti iniquitatem propterea unxit te deus deus tuus oleo letitie pre consortibus tuis. Quod nos sedem dicimus hunc ebrei thronum appellant. Quod bis deus dicit unxit te duas personas eius qui unctus est et dei et qui unxit intellege. Quod quidem et in matre angelus nuntiat. Dabit enim dominus deus thronum david patris sui. et regnabit super domum iacob in secula. et regni eius non erit finis. Nec putandum hoc illi esse contrarium. quod apostolus scribens ad corinthios ait. Filium traditurum regnum et subiciendum ei qui sibi subiecit omnia ut sit deus omnia in omnibus. Non enim dixit tradere patri ut videretur filium separari. sed tradere deo. hoc est in habitatione in adsumtione corporis deo. ut sit omnia in omnibus. et christus qui ante per paucos inhabitat erit in sin gulis per omnes in omnibus commoretur. virga equitatis virga regni tui. virga et sceptrum insigne esse regnantis sicut propheta ait. Exiet virga de radice iesse et flos de radice eius ascendet. hominem qui est adsumtus intellege. cui et deferuntur imperium et qui propter dilectam iustitiam et exossum iniquitatem regnare dicatur. unctus esse oleo exultationis pre participibus suis.

quasi premium curia tuis et odii iniquitatis sum datus. Docemur autem in utrumque pariter et amoris et odii in nobis esse fomitem quem ipse qui primitias sumsisse nostri corporis leuabit ad celos et iustitiam dilexerit et oderit iniquitatem. Unde et david. nonne odientes te domine oderam et super inimicos tuos tabescebam. perfecto odio oderam illos. Participes autem apostolos credentesque significat. quibus uncto nisi sue vocabulum tribuit ut ab uncto vocentur uncti. id est christiani. Ecce caput iunctum cum membris quod est christus et apostolica ecclesia in quam credimus et quem semper cum omnibus christianis communiter una voce in simbolo dicimus.

Credimus in unum deum patrem omnipotentem. et in ihesum christum filium eius. qui propter nostram salutem incarnatus est de maria virgine passus mortuus et sepultus est et resurrexit tertia die. et conversatus est in terris. ascendit ad celos sedet ad dexteram patris et regni eius non erit finis. venturus est iudicium iudicare vivos et mortuos. Credimus et in sanctum spiritum ex patre et filio procedentem. et sanctam ecclesiam catholicam et apostolicam. et per eam nos habere remissionem peccatorum per ministratum unum baptisma. Credimus et in hac carne qua sumus resurrecturos nos in diem iudicii quum veniet christus iudicare vivos et mortuos. et reddere iustis premium impiis eterne pene supplicium. Hec est fides apostolica quam in toto mundo tenet ecclesia. a sole christo et a deo doctis enim apostolis numinis illuminata. quia ecclesie vespertina et matutina fidei sue lux et dies est appellatur. ut psalmista ait. In te sit dies tuum fecit deus exultemus

et legeremus in eo. Sinagoga autem pro ignoran
tiam sui erroris nox et tenebra esse nuncupatur.
sicut scriptum est. Dies diei eructat verbum
et nox nocti indicat scientiam. Dies diei id
apostoli credentes predicant salvatorem.
Nox nocti indicat scientiam. Id est iudeus iudeis
quem xps habuit proditorem. Ecce in una
congregatione diem esse et noctem. Et hec
que facta sunt non sine ratione facta
esse credimus. Certe et dns omnia que in evan
gelio scripta sunt secundum evangelistam uno
anno dicitur esse completum. Et si solum
hoc fuit ut xps pateretur, et ubi eum quaerent
quid nobis proderet ut scriberetur in evangelio
et legeretur in ecclesia, si forma facti non esset.
et quod inde exempla et vocationes imponeret
fieret. Numquid solum tunc erant farisei de
quibus dicebat discipulis. Quod dicunt vobis
facite; quod faciunt ne faciatis. Numquid
solum tunc erat sinagoga de qua dixerat
per prophetam, que in apostolis erat completum
ubi ait: dimisi mulierem istam et dedi ei libellum
repudii. Si hec credendum est ut tunc fuisse
solum et hodie non esse, quod ego legitur per
prophetam, ut apostoli et evangelium
in ecclesia. Quasi solum lege esset et non faceret.
quod ego dixit in evangelio dns. Amen dico
vobis donec transeat celum et terra iota
unum aut unus apex non preteribit a lege
donec omnia fiant. Qui ergo solverit unum
de mandatis minimis et docuerit sic homines, minimus
vocabitur in regno celorum. Qui autem fecerit
et docuerit, hic magnus vocabitur in regno
celorum. Dico autem vobis quia nisi habundaverit
iustitia vestra plus quam scribarum et
fariseorum, non intrabitis in regno celorum.

et quia supra dixerat: non veni legem solvere
sed adimplere. Ecce que docuit et fecit et
non solum verbis sed exemplis ostendit dum
discipulorum pedes lavat et tergit. Et si
ille non solvit, nec discipulis solvendum man
davit. Videns quia et farisei aliquam iustitie
opera licet non mente sed corpore ostendebant
cum diceret: nisi plus habundaverit iusti
tia vestra; ego puto illorum opera superfluam
litatem esse. Aliud tamen quod sensum hos
tendebant non propter aliud nisi ut ab homi
nibus viderentur cuius decimam manducabant
sicut dns ait: exterminant facies suas
ieiunando ut videantur ab hominibus.
Pharisei proprio vocabulo divisi dicuntur
eo quod saduceos in tempore contrarii sunt.
hi sunt scribe. Divisi dicuntur pharisei
eo quod traditionum et observationum
quod illi deuterosis vocant iustitiam preferunt.
Unde et divisi vocantur a populo quasi per iustitiam.
Sadducei interpretantur iusti. vindicant
enim sibi quod non sunt. Ecce possumus
nunc in ecclesia per hunc evangelium quem usque
habemus audientes hos fariseos in ecclesia conspi
cere. Hi sunt sacerdotes qui desiderant
primas cathedras ut vocentur ab hominibus
magistri, qui pro alia non laborant sed
ut ab hominibus honorentur. Et non ut
animas lucrent sed cupiditatem suam compleant.
et tam sinagoga in ecclesia. Quod si non esset
nequaquam salvator moneret nos et diceret
attendite vos in conciliis et in sinagogis suis
flagellabunt vos. Ecce ecclesia in uno loco et
cum sinagoga et in alterum se in opere divisa
et quia ecclesia pro fide vocatur, sinagoga iam
dicitur et sinagoga pro ignorantia erroris

UVA.BHSC

firmam noctem· sol in die est· et ops bonum in
manifesto actionem sicut scriptum est·
Luceat lux vestra coram hominibus ut videant
opera vestra bona et glorificent patrem vestrum
qui in celis est· Quia vero ignorantia tenebra
est in principio operum dictum est· et tenebre
erant super faciem abissi· abissum lumpto
babini putatum esse obscurum· id hominis
ignorantie· super faciem abissi ergo tenebre
erant· id peccata cecitatis et ignorantie
obscuritatis· Factum est vespere et mane
dies unus· vides vespere cum diem iungere
sed ut inluminata cuncta obscurata· vnus
preparata lacis et cuncta quietudine· ut si
lacrugiatur visum oculis nullum preveatur·
Et quid est nox· nisi absentia solis· et quid
est dies· nisi presentia solis· quidies et nox·
viginti quattuor oris dicitur esse· usque
dum dies esset nox spatia sui cursus ab oriente
usque ad alium orientem· solem celi volubi
litate concludat· a bursibe autem dies unus
est spatium ab oriente sole usque ad occidentem·
Ecce unus dicitur· sed plucem et tenebras diri
buitur· Recte ergo ecclesia et sinagoga quasi
uno loco laborare videntur· et in una fide
esse dicuntur sed in opera manifestantur·
Quia sicut presentia solis dies est· et absentia
solis tenebra· ita xps sui lumen est· sicut
diabolus suis tenebra· quia est auctor mortis·
Hinc autem appellabit scriptura homines scos
dies· et homines peccatores tenebras· et non
solum de peccatis dicimus obscuritatem· sed
et quem qui scripturas scas non intelligit
et aliis docet· quam sunt et ipse in tenebris
est sicut scriptum est· Tenebrosa aqua
in nubibus aeris· quia obscura est scientia

in prophetis· Incipit dies et nox unus nominatur
dies de oriente sole· usque ad alium orientem·
Quia et uno viginti quattuor oris spatio
nominatur· et cum lumen de est quando nox
sit ut dies minime cernatur· et ecclesia et
sinagoga in unum· quasi videntur laborare·
et ubi ignorantiis quod sit lumen ecclesie·
non possunt perspicere· et tamen sacerdotes
quam ceteris populis· Communem doctrinam
videntur habere· vnu nos communitatis
mutat ecclesia adlerat quos benignitatis pietas
purgaverit ad penitentiam que expectat et
per eam in eum remissionum omnium
peccatorum gratuite condonat·
Et quis sit vita eius· solus ipse considerat
et sacerdotes nequissimi pro quid vita quam
plebibus consecrata sunt· solus ipsi pensat·
Et quam quam ecclesiam zelum habeat sed
tamen semper multaque superat· sed quid iudi
care non prevaleat iudicio divino reservat
et pubans simul et sciavit· una voce cum
apostolo clamat· O altitudo divitiarum
sapientie dei· quam incomprehensibilia sunt
iudicia eius· et investigabiles vie eius·
ob hoc ergo una ecclesia nuncupatur· et quide
eum secundum sit· quia licet scripulus multis
et illa· abscultat· et ut aliquid tibi de
scripturis scis colligam· libens ad esto et
attentum ad audiendum preparate et non aliud
aliter quam tamen et humilitatis et ucatu·
Arca noe typus ecclesie fuit dicente apostolo petro·
In arca noe pauci id est octo anime salve
facte sunt per aquam· quod et vos nunc simi
litis habetis nunc salvos facit· et ut in illa
omnium generis animalia erant et in ecclesia
universis et generis quam et mundi homines sunt·

UVA.BHSC

ita ubi pariter cathedri · lupus et agni lati
et hic lusit et capre cum arietes · Id est uita et uite
et unguam ante · cum ligneis et capitalibus mo-
rantur · et habitat arca nidos suos ·
habet ecclesia plurimas mansiones ·
Octo anime hominum in arca saluate
sunt · et nos ecclesiasticos iubet dare partem
septem · dare partem octo · Id credere
uerissime resurrectionem · Ideo et quidam psalmi
pro octaua scribuntur · et pro hoc et ui-
ctores qui singulis litteris sublati sunt
in centesimo octauo decimo · psalmo iustus
creditur · Beatitudines quoque quas dns
discipulis in monte pronuntiauit · ecclesie
declaratiua octo sunt · et ezechiel in
edificatione templi octonarium numerum
adsumsit · multaque talia in hunc
modum scripturis significata reperies ·
Emittitur itaque de arca coruus et non
redit · et post eum pacem ferens columba
reuertitur · Ita et a baptismate ecclesie
et animo habet · expulso id diabulo pacem
ferre nostre columbe scilicet ipsi nuntiat · Angusta
cubitis incipiant · et usque ad unum cubitum
paulatim decrescant arca consummatur ·
Similiter et ecclesia multis gradibus consis-
tens ad extremum diaconis presbyteris · episcopisque
finitur · Periclitata est arca in diluuio ·
periclitatur ecclesia in mundo · egressus est
Noe uineam plantauit · et bibens de eo
inebriatus est · [illegible] in [illegible] Christus
ecclesiam plantauit · et passus est · Nudatum
patrem [illegible] et nos ecclesia
Christum crucifixum · [illegible] iudei · et honorificant
[illegible] · Et me deficit [illegible] arce
[illegible] cum ecclesia conponatis [illegible] ·

Qui sunt in arca non aquile · quid columbe
qui leones qui cerui · Quod [illegible]
peranea · bibiat expedium · Non [illegible]
In ecclesia moriuntur oues · nec munde [illegible]
aues uolitant · sed frumentum in agro seritur
in area maturatur cunctum · Supperest [illegible]
serui domini [illegible] · quid faciet [illegible]
euellere lolium · sed totum purgatur [illegible]
[illegible] · Contere in [illegible]
aues sonitu expellit · Imaginibus [illegible]
hinc flagello crepitat · hinc [illegible]
a [illegible] uelocis [illegible]
mures · frumentum comportant · hinc [illegible]
multitudine · segetem formica populatur
latrones habet · nemo securus [illegible]
Domini patris familias [illegible] homines
zizania superseminabit · ad quem [illegible]
cum discipulis hec preponeret [illegible] dns [illegible]
libuit sibi seruauerunt paleas et frumenta
separationem · hec sunt uasa [illegible]
misericordie · que in domo dei ab apostolo predi-
cantur [illegible] dies · quando [illegible] ecclesie [illegible]
profitetur dns [illegible] sue · Quibus [illegible]
dicentur · et nobiscum sunt sed non fuer[unt]
ex nobis · Si enim fuissent ex nobis per[man]-
sissent utique nobiscum · Nemo putet [illegible]
uindictam sibi adsumere · Nemo ante iudicii
diem de hominibus iudicet · Silent [illegible]
dicat ecclesia quid dno reseruatur
Et [illegible] que uidentur esse [illegible] homines
[illegible] · nouissima [illegible]
fundum inferni · In hoc tempore iudicii [illegible]
potest [illegible] ·

INCIPIT LIBER SECUNDUS

UVA.BHSC

SEPTEM ECCLESIARUM. HIC
LIBER CONTINET QUATTUOR
ANIMALIA ET QUATTUOR
EQUOS ANIMAS INTERFECTORUM
QUATTUOR VENTOS ET DUODECIM MILIA

Angelo ephesi ecclesie scribe. hec dicit qui tenet septem stellas in dextera sua. qui ambulat in medio septem candelabrorum aureorum. Scio opera tua et laborem et patientiam tuam et quia non potes portare malos et temptasti eos qui se dicunt apostolos esse et non sunt et invenisti eos mendaces et patientiam habes et sustinuisti propter nomen meum et non defecisti. Sed habeo adversum te quod caritatem tuam pluriman reliquisti. Memento unde cecideris et age penitentiam et prima opera fac. Sin autem venio tibi et movebo candelabrum tuum de loco suo nisi penitentiam egeris. Sed hoc habes inquid quia odisti facta nicolaitarum que et ego odivi. dicit. Qui habet aures audiendi audiat quid spiritus dicat ecclesiis. Vincenti dabo edere de ligno vite quod est in paradiso dei mei.

EXPLICIT STORIA E[illegible]

INCIPIT ECCLESIA PRIMA

UVA.BHSC

INCIPIT EXPLANATIO SUPRA SCRIPTA ECCLESIE IN LIBRO II°

Angelo Ephesi ecclesie scribe. Sub unius appellatione angeli omnium sanctorum numerus significatur. Ephesi autem quod est voluntas sive consilium meum catholicam ut superius memoravimus, nam ecclesiam cui sic loqui manifestat. Haec dicit qui tenet septem stellas in dextera sua, qui ambulat in medio septem candelabrorum aureorum. Id est qui sanctorum animas in manu continet sua, et in medio ecclesie sue in oculis speciem virtutibus gradiatur et potestatis magnitudinem constituit. Ad ipsum autem ecclesie dicit. Scio opera tua et laborem et patientiam. Cognoscere se adseruit bone operationis effectum et laboris et sudoris ... patientiam per quam sustinet temptationem ut superius. Et non laudat puritatem ecclesie iudicio veritatis, de qua ecclesiam et quum ... loquitur. Laudat steriles que non pariunt decantat laudem et in eum que non parietis quam multi filie deserte magis quam eius que habet virum. De cuius labore ecclesie describitur. Beati qui lugent quoniam ipsi consolabuntur. Cui et quum in ipsa eadem loco dominus dicit. Et quia non potes sustinere malos homines. Et temptasti eos qui se dicunt apostolos esse et non sunt, et invenisti eos mendaces. Et patientiam habes et sustinuisti propter nomen meum et non defecisti. Hoc de hereticis sine dubio dictum accipimus, quia ipsi seductores adseruntur veritatis, et sunt mendaces prius me induci. Bonos esse professi sunt et ipsi deteriores demoniis comprobantur. Sed mendacium est et putant se esse quibus licet fides humana et paulatim quo in multa sibi mea in luce ab ipsis malis sustinentur. Hoc tantum putas esse pro nomine Christi nec defecisti fide est. Ipsi et quum ecclesie de hereticis dicit per prophetam. Omne vas quod factum est contra te non dirigetur, et omnem linguam que resistat tibi in iudicio iudicabis. Et temptasti inquid eos. Non temptantur nisi qui intus sunt. Qui autem foris sunt sine ullo temptamento foris esse manifesti sunt. Nec eos temptare oportet qui intus sunt foris sint in ecclesia non sunt. Quia non ex fructibus sed ex loco cognoscuntur. De quibus dicit dominus. A fructibus eorum cognoscetis eos, quia non potest arbor mala bonos fructus facere. In fructu operatione, in solo verbum dicit. Tales quum separati fuerint apparet mali sunt. Non sunt sicut de ipsis qui se dicunt apostolos esse et non sunt, quia illi qui se dicunt apostolos quasi domino ministrare videntur, sed tamen in fructus sibi et non domino ministrant. Sed nobis sollerter inquirendum est qui sunt qui domino ministrant. Neque enim omnes qui legunt, omnes qui predicant, omnes qui pauperibus tribuunt, omnes qui per abstinentiam corpus castigant, domino ministrant. Qui enim legendo atque predicando gloriam propriam querunt, largiendo que habent corpus in abstinentia macerando laudes recipere ab hominibus appetunt. Ita sibi et non domino ministrant. Quo contra per psalmistam dominus dicit. Ambulans in via immaculata

UVA.BHSC

hicmet ministrabat. Habent enim maculam
[illegible] qui in bono opere quod agit aeterne
gloriae sibi premium proponit; qui in hoc mundo
recipere mercedem requirit, et effectu in
conspectu Dei speciem boni operis maculae
pravae in actione contulit. Potest etiam
qui disciplinae studium in actione exhibet
culpas delinquentium resecat, quae
tamen ad hoc agendum si non ex omni penitus
Dei amore sed zelo proprio ducitur, sibi in
his et non Domino ministrat. Alius nec asper
esse videatur, multa leniter tolerat quae
perverse perpetrantur. Hi locis quia videri
pro Domino dissimulat non vult, plenitudinis
suae studium sibi et non Domino ministrat.
Recta ergo ut sive in verbi ministerio faciat
damus seu indigentibus nostra largimur, sive
publicanda quam castrem domeni seu zelo
moveamur, sive per patientiam aliquando
leniter pravas tolerantes, ita non summo
opere debemus in actione nostra discutere,
quia etiam omne quod facimus ne in hunc quae agimus
nobis potius quam Domino ministraremus.
Non enim Domino sed sibi ministrabant de
quibus Paulus dicebat: Omnes quae sua sunt
quaerunt, non quae Jesu Christi. Hinc idem ipse
Paulus quamque electis fratribus nam sibi mi
nistrare, sed Domino et vivendo et moriendo
fatentibus dicens: Nemo nostrum sibi vivit
et nemo sibi moritur. Sive enim vivimus
Domino vivimus, sive morimur Domino morimur.
Sive enim vivimus sive morimur Domini sumus.
Sibi enim sancti nec vivunt nec moriuntur,
quia per omne quod agunt et dum in corpore vivunt
anhelant, id est orando, praedicando, sanctis
operibus insistendo caelestis patriae cives

multiplicare contendunt. Sibi minime
moriuntur, quia in conspectu omnium
Dominum de sua morte glorificant, ad quem per
venire et quam moriendo festinant.
Parentis laudant in morte sanctorum quantum et per
obprobrium ab infidelibus fiat, sed quantum
laus Domini in corde fidelium crescit, qui si
suam laudem quaererent, profecto pro aeternitate
tantum impropria in morte admitterent.
Sed nemo nostrum sibi vivit, nemo sibi moritur,
qui suum commodum nec vivendo nec moriendo
quaesierunt. Sed non est laudis quod
dixit: Scio quia non possit potestate malos
sed conatus atque infirmitatis. In eo vero
laus quod dixit non posset et sustinuisse
propter nimium [illegible] laudabit inbecillitatem
humanam, in tolerandis fidelis fratribus de Dei
amore. Pietatem atque virtutem per humilitatis
tenuit ut secundum Domini praeceptum
sciret a quibus caveret et pietatem quam
haberet ut ingemisceret et vitarent omnia
quae secundum tuerent mores. Idem fulsores
et cumulis sacerdotes qui non pro Deo sed
pro sola amore carnis moribus applicantur.
Et primi discubitus et primas cathedras in
coetu ante delectantur, quos in Evangelio
[illegible]
[illegible]
audierint custodierint et fecerint.
Sic apostoli [illegible] multos [illegible] operibus
[illegible] dicit. Probatur
autem quod ita placeant Deo et nolit com
municare operibus [illegible] tenebrarum
magis autem [illegible]
quae enim ab ipsis occulte fiunt turpe est
dicere. Haec tamen [illegible] propter [illegible]

UVA.BHSC

apostolos parte uero angelo sic dicit. **Sed habeo aduersum te quod caritatem tuam plurimum reliquisti.** Omnem peccatorum personam adsumsit qui in specie catholica ponit uarus erroribus obligantur. et caute cum eis ostendit quod prioris fidei caritatem oblita multa sunt maiores laqueis occupata.

Absit enim ut eidem partem dicat. habeo aduersum te quam lauditat ut dicit putantem quod habes et sustinuisti propter nomen meum et non defecisti. Unde uero est et conuenientiam ut qui patientiam habet non deficiat.

Dilectionem derelinquere non potest quum deus dilectio sit. Unde manifestum est in uno corpore duas partes hostendere unum perseuerantiam alterum et transgredientem cui dicit. **Memento unde cecideris et age penitentiam et prima opera fac.** Similiter et dominus per prophetam dicit. Reduc me in memoriam et iudicemur simul. narra si quid habes ut iustificeris. Dum enim meminisse nos uult casus quibus male corruimus admonet ne denuo corruamus. et ut ea purgentur in quaque incurrimus. Et quod aduentitur hostendit dum dicit. age penitentiam. lota lacrimis ablue delicta tua. sic peccatrix illa sub specie tipo lacrimis lauit pedes ihesu. et capillos extersit. Et post penitentiam quid faciat in sequenti commonet. et prima opera fac. ut bonitatem principia teneat. que in primis conuersionis ardore conceperat.

Ne dicatur tibi si in aliquo cecideris memento unde cecideris. Et si apostolus dicit. Uide unde cecidisti. ut quid odio peccati contraxisti. si propter superbiae, sermonem. nequam si murmure quale uoluntatem habuisti. Si fornicationem cuiusuis simulacro inciatit. si cupiditatis, si luxuriae fuit succensus simulacrum quod est quod est idolum in occultum conscientiae tue conlocasti. si iracundiae, et furoris contra fratrem effectus nebula in corde remansit. si inuidiae quam mentem elaudat. si superbiae tumorem habuisti. Quod si in aliquo te cognoscis cecidisse. increpat tibi et dicit. semper memento unde cecideris. Qui enim cadit de alto cadit. Ideo dixit unde. Non est maior ruina quam qui caritatem discedet. Quia sicut superbia princeps est omnium malorum. Ita caritas principatum tenet omnium bonorum. qui enim caritatem non habet quamuis bona uideatur facere nihil in se boni habet. Ideo dixit unde cecideris. Quem omni modo uis admonere amoris opera exercendum sunt. quod est principale mandatum sine qua nemo catholicorum deum uidebit umquam.

Si uult et aliquid horum quem supra diximus teneatur. tantum subruitur sicut minuitur. Quia caritas quo operitur multitudine peccatorum. et quod prode est studio celebrandum abstinentiaque adimplendum insedit ad defendendum semper gregis ad orationem saepe procedatur. nihil enim prode est si in uno te conspicias et uultus oculos claudas. et quid prode est si contra hostium insidias portae tota ciuitas caute custodiatur. si unum foramen apertum relinquatur unde ab hostibus intretur. Quid ergo prode est custodia quae ubique circum ponatur. quando inimicus totam ciuitatem possidet.

UVA.BHSC

penitentiam loci unius aperiatur. Dicitur
ergo: Memento itaque unde cecideris. Quia
duobus modis intellegitur: omnis lex in uno sermone
completur, id est in caritate Dei et proximi.
Qui adhuc multis cogitationibus inretiatur,
a caritate Dei discedere dicitur. Et qui
fratrem in aliquo ledit, a caritate proximi
alienatur. Et in utroque de alto cadere
dicitur. Inde dicitur: unde cecideris.
Et age penitentiam et priora opera fac.
Hac sic aperte dicit: Vel hodie inde semper
incipe penitere, tali ut tunc te dicas inci-
pere, quando et finis est. Quod si non feceris
venio tibi cito et movebo candelabrum
tuum de loco suo, nisi penitentiam egeris.

Quid est movere candelabrum, nisi avertere
faciem? Avertere cuius oditum? Quia
sine intuitu claritatis, sine perfectione
Dei fides nostra stabilis esse non prevalet.
Unde et propheta dicit: Dilatasti gressus
meos subtus me, et non sunt infirmata
vestigia mea. Et supra: Posuisti tamquam
arcum ereum brachia mea, et dedisti mihi protec-
tionem salutis. Et alibi: Nisi Dominus adiu-
visset me, paulominus in infernum habitasset
anima mea. Movet ergo candelabrum fidei
nostre et extinguit lucernam confessionis
nostre, quando avertit faciem suam a nobis.
Quo vadit? Nisi penitentiam egeris. Quam
penitentiam habet caro, si non a con-
ditore suscipiat adminiculum? Quis
humor potest ex aridi tantae carnis pro-
fluere lacrimarum, nisi divina miseratione
conpunctum cor sancti spiritus instinctu adiuvetur?
Itaque candelabrum dicit movere, quem
iubet agere penitentiam. Iam supra

diximus in primo libro quod angelus et can-
delabrum unum est. Cuius partem dicit
non auferre, sed de loco suo movere. Id est
quod pars amittat, ut qui habet detur ei
et habundet, et qui non habet, hoc quod
videtur habere auferatur ei, et inutilem
servum mittite in tenebras exteriores.
Hunc servum omne prepositorum corpus, id est episcopi
et maiores dicit, ut talis intuitu omnis sua
membra [illegible]. Sicut alio loco
dicit: Fidelem servum quem constituit sup-
er familiam suam ut det illis in tempore tri-
ticum in hoc tempore. Quia beatum dicit
quem sic invenerit facientem; et quod super
omnia bona sua constituet eum. Semper
enim intellegitur in hac admonitione duas
partes esse cognosce. Pars enim licet illi
ita dona dividantur propria tamen
salvatam et omnem candelabri lumen amittit
et creatur carismatibus honoratus est,
sibi mortuus est. Et quod in illo immaculatum
est, pars est quam semper incipit.
Tamen valeriam quam laudat quam contra
supra petrum dicens esse sanctificatum
dicit. Sed hoc habes quod odisti facta
Nicolaitarum que ego odi. Nicolaitae
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

UVA.BHSC

sanctificati de deo sanctificantis · et sanctificati se per
occupata sanctitate quis de quibus scriptum est ·
Sanabant contritionem populi mei ad ignominiam
dicentes pax · pax · quum non esset pax ·
Nam quomodo potest odisse facta nicolaitarum
qui dilectionem suam dominum dereliquit ·
Opera enim nicolaitarum idolatria est et
fornicatio · Quia ab apostatis cum septem
et ceteris consecratus diaconus est qui propter
pulcritudinem relinquid uxorem · ut qui
vellet eam acciperet · versa que est in
stuprum talis consuetudo · ut invicem
coniugia mutarentur · et in tantum
turpia et nefanda excogitavit et per
dicavit ita ut neofitarum heresis · idest
indoctos sacerdotes · et levite ex illa radice
nascuntur quos apostatos reprobat · et ne
tales ad sacrificium accedant · discipulum
admonet dicens · Nemini cito manus in
posueris · et neque communicaveris peccatis
alienis · Et quid est manus cito nemini
imponere · nisi ante etatem maturitatis
ante tempus examinis · ante laboris meritum
ante laboris experientiam disciplinae sacer
dotalem honorem tribuere · et quid est aliud
est communicare peccatis alienis ·
Nisi talem ordinantem episcopum insipientem
qualis et ille est qui non meruit ordinari
Sicut enim boni operis sibi comparat fructum
qui rectum servat in eligendo sacerdote
iudicium · ita gravissime se ipsum afficit
damno · qui tales consecrat quales non
merentur esse sacerdotes · Bene ergo
dicit odisti facta nicolaitarum que et
ego odi · hic uperet se amicum deo neque
qui eis placet inimico · Denique ut apte statum

ut esse ille
s qui insi
talem
ordinat
quales ille
quem or
dinat.

se hoc manifestat nauruisse misterium dicit ·
Qui habet aurem audiat · quid spiritus dicat ecclesiis ·
Et dominus in evangelio ait · Verba que loquor
vobis · spiritus et vita sunt · Ergo quia verum
fidei habet aurem · qui per credulitatem
bonam interioris hominis acutissimum
preparat auditum · ipse divinum eloquium
audire potest · verba que sanctus loquitur spiritus ·
Vincenti dabo edere de ligno vite · quod
est in paradiso dei mei · Per unumquemque labo[illegible]
ecclesie hereticorum perturbationem [illegible] tempus
delinquentes ad penitentiam · et quo centum
premia post laborem vincentibus [illegible]
et lignum vite pro quo adam de paradiso
expulsus est · ne ab illo quidem [illegible]
redeuntes paradisum liber[illegible]
accipient · Sicut ait quod est in paradiso
dei mei · Ubi [illegible]
preparata societas [illegible] et pomum
ligni vite [illegible]
sub ministrent · Bene ergo dicitur ·
Vincenti dabo de ligno vite quod est in
paradiso dei mei · Paradisus ecclesia [illegible]
quam nemo ingrediatur nisi qui christum [illegible]
manente cognoverit [illegible]
manente toto corde tota fortitudine
intuitus et proximum sicut se ipsum
dilexerit · Paradisus enim ecclesie figura
est · Et primus homo adam umbra fuit
est · Et secundus adam christus · sol iustitiae
est qui umbra caecitatis nostre illuminat
Et primus adam ut ita apostata · de terra
terrenus est · secundus adam de celo celestis ·
Quomodo vero in ecclesia duo adam sunt terreni
et celestes · et qualis est terrenus tales et terreni
et qualis est celestis tales et celestes ·

UVA.BHSC

quia adam bipertitus est uetus et nouus.
uetus est cui lignum uitae non ducitur ut tangeret
quia noluit deponere ueterem hominem. Id est
carnalem. Nouus adam est qui xpo uinctus
mixtus est. et habet lignum uitae potestatem
quia et tamquam habuit et sine adam corpore
spiritualis xpc mixtus est. quia sanctificatis
lignum uitae promittitur et autem
in xpo uita accepturi. quia non omnes
mortui sunt. sed qui peccauerunt in
mutatione generationis adae. ceteri
uero qui in imagine et similitudine dei
permanserunt. uita recordati sunt uiuere
securitas. uiuunt quia non est di
mortuorum sed uiuorum. Duae latae partes in
adam et quidam adnotat quam fuerunt
praefigurationes. unaquaeque se peccasse
confitetur et credit. altera quae non
respicit de diaboli laqueis a quo captus
est in ligni uetiti confusus est.
generare coepit
deo sacrificium offerentem sed
placentem alterum displicentem.
simplicem sacrificium
offerentem mundum mentem.
abel ... cain
offerentem quia post occisionem
successio in cain et
abel sicut
dicit dns maledictus in terra
quae aperuit os suum accipere sanguinem
fratris tui de manu tua. Ergo hominem
dicit adam
in cain et abel omnem

cognosce. In ista quaestione contrarietatis. unum
bonum alterum malum. unum qui facit
iniurias. alterum qui patitur. Haec est ciuitas
quam fundauit in nomine filii sui. quid est
ergo quod cain ciuitatem in nomine filii sui
construxit nisi quod nouerit impios hanc
uitam esse fundatos. in qua eum et finem
habere aeternum. ubi nihil plus quam quo
uideatur speratur. Sancti uero se peregrinos esse
et peregrinos. unde et abel tamquam
peregrinus in terris. Id est propter scientiam non facit
ciuitatem. Superna est enim ciuitas
quamuis hic pariat ciues in quibus peregri
natur donec regni eius tempus adueniat.
abel uero successionis sic dicit. quae suscitauit
bis mihi deus semen aliud pro abel quem
occidit cain. hanc successionem dicit
ecclesiae. uide ergo quia non est dictum adam
uetitum ad lignum uitae sed parentem adam
enim uitia ingenerata quod ille ...
ligni euenire non posset. Eius ubi autem
errorem confitendo quod de figura fuerunt
non erat. sed solus adam ... dns per
... iam posset uiuere. et quam sicut
uitae arborem commedisset. Sed hoc in
figura factum est. ut a nobis in ecclesia
ueritas perciperetur. Nam et corpus et sanguis
quamuis dni ... est sicut ipse dicit.
Qui manducat meam carnem et bibit meum
sanguinem habet uitam aeternam.
Numquid omnis qui communicat habet
uitam aeternam. Non quia scriptum
est qui manducat indigne et bibit
corpus et sanguinem dni iudicium sibi
manducat et bibit. Probet autem
se probat et sic ... ad monum

UVA.BHSC

manducet. ipsa solum lignum uite manducat.
Paradisum uero quem dicit esse, intra intellegitur
xpm et ecclesiam. licet manducet hunc
panem procul dubio lignum uite abs
conditum habet. Sicut ad Iob
dicitur: numquid non tu absconditam
ab iniquis lumen? Ita ergo dum eterna
sacramentalis lucta. uita certe factionalis
excipitur (?) etiam celata lignum uite. id est
uerum crucem. nisi sicut scriptum est:
Oculis uidentes et corde intellegentes
et conuersi curentur. Contra hos
est paradisus muro igneo clauditur.
Sicut in Zaccaria dicit ecclesia: Ego ero
murus in circuitu igneus, dicit dominus. In
quorum ero in medio eius. Lignum uite in
ecclesia esse aperte ut in hoc libro manu
festatur in ecclesie discriptionem.
Et paradisum ecclesie et lignum uite
dignum pertinentiam. id est crucem
xpi quam multi portare uidentur
sed dominum non secuntur. Ex utraque in quibus
parte fluminis lignum uite faciens
fructus duodecim per singulos menses.
Hunc domini paradisum et lignum eius
uincentibus tribuit. Paradisus ecclesia
est. Lignum uite xps crucifixus est
qui utraque parte fluminis. ut duo testa
menta legis et euangelii intellegere
ut unde bibamus. Duodecim menses
duodecim apostoli sunt. Hec uin
centibus tribuit et in inimicis crucis sue
quorum deus uenter est. Et xps in suis cubi
...lis alter nescio quis quia non ille
...crucifixus sed eum quem in bestia
...occisum adorant. Id est

quibus xps crucifixum quem solo nomine
nobiscum communem habent et fuerunt
nequitia. Sicut omnino lignum uite
absconditum. EXPLICIT ECCLESIA PRIMA.

INCIPIT ECLESIA SECUNDA: STORIE SUBSEQUENTIS PICTURE:

Angelo Zmirne ecclesie scribe:
Hec dicit primus et nouissimus
qui fuit mortuus et uiuit.
Scio tribulationem tuam
et paupertatem, sed diues es et blas
phemaris ab his qui se dicunt iudeos
esse et non sunt, sed sunt sinagoga
satane. Nihil horum timeas que passu
rus es. Ecce incipit diabulus mittere
quosdam ex uobis in carcerem ut temp
temini et habebitis tribulationem
diebus decem. Esto fidelis usque ad
mortem et dabo tibi coronam uite.
Qui habet aures audiat quid spiritus
dicat ecclesiis. Qui uicerit non ledetur
a morte
secunda.

EXPLICIT

UVA.BHSC

INCIPIT EXPLANATIO SUPRA
ECCLESIE IN LIBRO SECUNDO

Angelo Zmirne ecclesie scribe.
Zmirna quod est canticum
eorum. Sancta eorum qui pulchre
confessi sunt catholicam
veritatem. His qui loquitur

sancti spiritus dicens: Hec dicit primus et novissimus
qui fuit mortuus et vivit. Scio tribula-
tionem tuam et paupertatem, sed
dives es. Conlaudat operam ecclesie sue
quod per multas tribulationes contendat
ad regnum, et paupertatem elegit, quamquam
prefatum quod potentior presentiam con-
temnat ut futuram mereatur, sed divitiis
habundans fide [illegible] ubi autem
conplevit ille est feliciter hominis qui

UVA.BHSC

omnium obstruat eloquium qui dicit:
Beati pauperes spu, qui spu suo pauper
est dispu diues est. Nam qui spu suo
diues est flatu quodam elationis inflat-
tus est. Sciendum uero est quia
grauiores culpe sunt que super ducta
specie iustitie latitant quam ille
que aperte cognite animum in confu-
sionem deiciunt et ad penitentiam
adducunt. Hi sub uero non solum in penitentia
non humiliantur, sed etiam meritis ope-
rum que eleuant, dum iustitie portant
ecclesie putant. De istis dicit: Et blasphe-
maris ab his qui se dicunt iudeos esse
et non sunt, sed sunt sinagoga satane.
Multas contumelias ecclesia ab his sepe su-
stinet, qui confitentur se esse de ea et non
confitentur. Sed congregatio ipsorum
diabulo auctore colligitur. Hic quoque
ostenditur non specialiter tantum ecclesie
loqui, quia non generaliter tantum fuerunt
ista sunt iudei blasphemantes. Ostendit
preterea foris esse istos iudeos, id est
xpianos malos, sicut supra dixit de apostatis
falsis. Potest enim xpianos dixisse
iudeos, quia iudeum nomen religiosum est.
Iuda enim hebraice latine confessio dicitur;
qui se dicunt iudeos, id est confessores; quod
si iudeos non affirmaret, non diceret
qui se dicunt et non sunt. Nos enim
sumus circumcisio, nos sumus iudei, qui xpm
habemus leonem de tribu iuda. Non enim
qui palam iudeus est, id est palam religiosus,
nec palam carnis circumcisio, id est que ab hominibus
uidetur, quod facit ut pro laude humana
faciat, sed qui in secreto iudeus est, id est solum
xpo placeat, non hominibus, sicut scriptum est:
Omnis gloria filie regis ab intus. Si enim solum
diceret: et temptasti eos qui se dicunt iudeos
et non addidisset: sinagoga satane,
nullomodo potuimus eos foris asserere,
quamuis dixisset: blasphemantes. Ostendit
preterea foris esse istos iudeos, dum non
dicit: et temptasti eos qui se dicunt iudeos.
Sicut supra dixit de apostatis: qui se dicunt
apostolos esse et non sunt. Licet et hoc loco
potest xpianos dixisse iudeos qui sunt
sinagoga satane. Hec sinagoga in
prologo separatim ecclesie: si scire uis quid
sit cum ecclesia, planissime recognoscit.
Nunc uero cum diuinitate non uacat ne dum
discussa replicans, audiuit ad indiscussa
ueniamus. Dns enim nr corpori suo exem-
plum relinquens in medio sinagoge sci
sedit; in medio illorum, per parabula illorum in-
ficientes prohibens; per parabula et sinagoga
satane, que est sodoma et egyptus;
que est congregatio sinagoge. Siue
quod inter nos congregationem hominum
habemus, quia sinagoga multarum est;
ecclesia uero paucorum. Sub uno ecclesie nomen
accepit et apostolus et doctoribus una
ecclesia nominatur. Sed sicut est: cur
inter nos contendimus? Cur illi nos dicunt
antixpos et nos illos? Sed designauit
hic Iohannes in sua epistola antixpos
ubi ait: Quicumque confessus fuerit quod
ihs non est xps, ipse est antixps.
Iam ergo queramus quis negat et non
attendamus ad linguam, sed ad facta.
Si enim omnes interrogentur, omnes uno ore
confitentur ihm esse xpm. Quiescat

UVA.BHSC

paululum linguae in ista gente. Si inuenerimus
hoc ipsa scriptura nobis dixerit quia
nequaquam non attinet in lingua sua sed in
factis. Certe inuenimus multos antichristos
qui ore profitentur christum et moribus discedunt
a christo. Ubi inuenimus hoc in scriptura? Paulum
audi apostolum de talibus cum loqueretur ita.
Confitentur autem nosse deum factis autem
negant. Inuenimus et istos antichristos. Quis-
quis factis negat christum antichristus est.
Non audio quid sonet sed audio quid
uiuat. Opera loquuntur et uerba requirimus.
Quis enim malus non bene uult loqui? Sed quid
dicit de talibus dominus? Hypocritae quomodo potestis
bona loqui cum sitis mali? Uoces uestras
audiunt aures meae et cogitationes uestras
inspicio. Uoluntatem malam ibi uideo
et falsos fructus ostenditis. Nobis quid
unde colligam. Non colligitur de tribulis ficus
non colligo de spinis uuas. Unaquaeque arbor
a fructu cognoscitur. Magis mendax
est antichristus qui ore profitetur ihesum esse
christum et factis negat. Ideo mendax quia
aliud loquitur aliud agit. Dominus enim noster
corpori suo terra [illegible] templum reliquit
in medio sinagogae sanctum. Terra uidentes
dum in medio sanctae hierusalem [illegible] dicentes
Hierusalem hierusalem quae occidis prophetas et
lapidas eos qui ad te missi sunt. In illa
quidem sinagoga sacerdotes dixisse. Quae est
sodoma et egyptus ubi et dominus eorum. Terra qui
deo seruiunt. Domini [illegible] crucifigunt.
Sodoma enim post [illegible] uertitur
in cinerem. Liberatur loth cum filiabus suis.
Sed quid est quod quinquaginta iustos
usque in decem si inuenerit dixit dominus ciuitatem

esse saluandam. Numerus quippe quinqua-
genarius propter paenitentiae signum positus
si forte conuersi fuerint et saluarentur.
Quinquagenarius sane ad paenitentiam refertur.
Unde et dauid in eodem numero psalmum scribit
paenitentiae. Proinde quando aspicit deus
delinquentium uitam nequaquam uelle
reuerti ad paenitentiam quam quinquagena-
rius numerus praefigurat; consecratam ardore
inmoderatae luxuriae comprimit igne gehennae.
Usque ad decem autem iustos non perire sodomam
dixit quia si inquantum libet praedicantium praecepta
custodiunt christi nomen inueniuntur. Sed non
parit. Denarius enim numeri figura perfectus
numerus est et crucem christi demonstrat.
Nam et quod quinque sunt ciuitates quae
in imbribus igneis consumptae sunt quid illud
est nisi quod omnes qui quinque sensus corporis
sui libidinose exercuerint illi diuino in-
cendio concremati sunt. Ipse autem
loth frater abrahae iustus et hospitalis in sodo-
mis quia ab illo incendio quod erat similitudo
diuini iudicii meruit saluus euadere.
Typum figurabat corporis christi quod in omnibus
sanctis et nunc inter iniquos et impios gemit
quorum factis non consentit et ab eorum per-
mixtione in seculi finem liberabitur
illis damnatis supplicio ignis aeterni.
Uxor uero eius religiosorum genus figurabat qui
per gratiam dei uocati retro respiciunt
et ad ea quae dereliquerunt redire contendunt.
De quibus ipse dominus ait: Nemo ponens manum
suam super aratrum et respiciens retro aptus est
regno dei. Unde et illa mulier prohibetur
retro respicere. Per quod nobis ostenditur
non esse redeundum ad ueterem uitam

UVA.BHSC

qui per gratiam regenerati ultimum cupiunt
euadere iudicium. Quod uero idem respiciens
remansit, et in sale conuersa est, exemplum
praestat ad condimentum fidelium, unde
alii saluantur. Nam nec ipsa tacuit (no dicti in figura egypti)
Christo dicente: Mementote uxoris Loth. Sci-
licet ut nos tamquam sale conditi,
ut non factum nec legerem, sed prudentiam
caberem. Hoc enim et illam admonuit
quam in statuam salis conuersa est.
Illud uero quod ipse Loth ardentem Sodomam
fugiens Segor uenit, et nec tamen ad
montana conscendit. Ardentem quippe
Sodomam fugere est illicita carnis
incendia ut mundi desideria declinare.
(s. uero) Altitudo est montium speculatio perfectorum.
Sed quia multi sunt iusti qui mundi ille-
cebras fugiunt, sed tamen in actione
posita contemplationis apicem subire
non possunt; hoc est quod exit quidem
Loth de Sodomis, sed tamen ad montana
non peruenit, quia damnabilis uita
relinquitur, sed adhuc celsitudo specula-
tionis subtiliter non tenetur. Inde idem
Loth ad angelum dicit: Est ciuitas haec
iuxta, quam possum fugere, parua, et sal-
uabor in ea. Numquid non modica est
et uiuet anima mea? Iuxta igitur
dicitur et tamen ad salutem tuta
perhibetur, quia actualis uita nec a mundi
curis est ad discreta est, nec tamen
a gaudio salutis aliena. Ipse autem Loth
quando filiae cum cubuerunt cum eo,
hic significat quod tunc ipse Loth futurae
legis uidebatur gerere personam, quam
quidam ex illa lege procreati et sub lege

positi male intellegendo quodam modo
se inebriant et quae non legitime satiando
infelicitatis opera pariunt. Bona est
enim lex ut ait Apostolus, si quis eam legitime
custodierit. Aegyptus uero decem plagis
percutitur et minime corripitur.
Haec illa in Aegypto corporaliter gesta sunt,
spiritaliter tamen modo geruntur in saecu-
lo. Aegyptus namque saeculi forma est, sicut et
Sodoma. Sed illa igne cremata est, Israhel
relicta. De illa tres ab incendio euase-
runt, de Israel duo terram repromissionis
intrauerunt, quamquam multi exissent,
sed solum dicuntur introire. Et hoc est
quod ueritas in euangelio protestatur:
multi uocati, pauci uero electi. Duo
ingrediuntur repromissionis terram, et duo
acceperunt sunt repromissionis regnum
caelestium, id est dilectio Dei et proxi-
mi. Tres liberati sunt de incendio in Sodomis,
et tres liberati sunt quum uenerit Christus
in gloria sua iudicare terram, id est spes,
fides et caritas. Tunc in Aegypto aquae
primum uertuntur in sanguinem.
Aquae Aegypti in sanguine sunt uersae, id est
tortuosa et lubrica philosophorum dogmata.
Quae merito in sanguinem uertuntur
quia inter causas carnaliter sentiunt,
sed ubi crux Christi mundo huic lumen ueritatis
ostendit, huiusmodi cum corruptionibus
arguit, ut et qualitatem plagarum
per has decem plagas nunc in saeculo
proprios agnoscas errores. Insectarum
uero plagae nunc producuntur, quibus
indicari figuraliter arbitrantur car-
mina poetarum, qui inani quadam et

UVA.BHSC

et in sua uana modulatione. uelut sunt
soni saecularibus mundo hic deceptionis
sibilus inculcerunt. Rana est enim
loquacissima uanitas. Nihil enim
aliud animal ipsum uocale est. nisi quod
sonum uocis in prouidis et importunis
clamoribus reddat. Post haec sciniphes pro
ducuntur. Hoc animal pinnis quidem
suspenditur per aere uolitans. sed tam
subtile est et minutum. ut uix oculis
uisum. nisi acute uidentis effugiat.
Corpus autem quum insederit. acerrissime
pungit aculeo. ita quum uolitantem
uidere qui non ualet sentiat stimulantem
uolantem. Hoc enim animalis genus
subtilitatis hereticae computatur quae
subtilitatis uerborum aculeis animas
terebrat atque ita tamen circum
uenit. ut deceptus quisque nec uideat
nec intellegat unde decipiatur.
Quod uero in tertio signo magi cessarunt
dicentes. hic digitus dei est. magi illi
typum hereticorum adque animositatem
habuerunt. Declarat hoc apostolus dicens.
sicut iamnes et mambres restiterunt
mosi. sic et hi resistunt ueritati
homines mente corrupti et reprobi circa
fidem. et ultra non proficiunt. Denique
eorum manifesta erit omnibus hominibus
sicut et illorum fuit. Hii autem qui
per ipsam corruptionem mentis inquie
tissimi fuerunt. in signo tertio defecerunt
fatentes sibi aduersum esse spiritum sanctum qui
erat in mosi sanctus. Tertio enim loco ponitur
spiritus sanctus qui est spiritus digitus dei. unde et illi
deficientes in tertio signo dixerunt

digitus dei est hic. Sicut autem reconcilia
tus et placitus spiritus sancti requiem praestat 54
mitibus et humilibus corde. ita contrarius
et aduersarius inimicis hac superbos inquie
tudinem concitat. quum inquie
tudine magi illi breuissime significa
uerunt dicentes digitus dei est hic. IIII
Quarto loco aegyptus muscis percutitur.
Musca enim nimis inportuna et inquietum
animal est. in qua quid aliud significatur
nisi curae desideriorum carnalium. Aegyptus
ergo muscis percutitur. quia eorum corda
qui in hunc saeculum diligunt desideriorum
suorum inquietudinibus feriuntur. Porro
septuaginta interpretes cinomium id est
caninam muscam. posuerunt. per quam
canini mores significantur. in quibus
consuetudinis et inportune uolentes
et liuido carnis urgentur. Potest quidem
hic locus significare et quam pinnatam carminum
forense hominum eloquentiam. quae uelut
canes latratu se lacerarunt. Iam uero V
in loco animalium mortes ut pecodum
aegyptus flagellatur. insipientia in hoc
arguitur saeculumque mortalium. que
cum quum irrationabilium pecorum cultu
et uocabulum dei imposuerunt sculptilibus
figuris. et animalibus insensatis. non solum
hominum et pecodum. sed et ligno et lapidibus
impressis amonem et iouem in arietem
uenerantur et iam in bube in cane.
Apin quoque colentes in tauro. Certum quoque
aegyptus deorum potentiam miratur. etiam
quibus cultum credebant inesse diuinum
in his uiderunt inferendum supplicium.
Ulcera post haec uesicae cum feruuris. VI

UVA.BHSC

sectata in ubere fecunditatis. In ulceribus
vindicatur. Dolore huius seculi temporalitatis
malitia. In victis tumentibus inflatur
superbia. In furiis ira ac furoris insania.
hucusque enim tactu persecutorum suorum
figuris mundo supplicia temperantur.
XVII Post haec vero verba veniunt desuper ut vocis
scilicet tonitrua et grandino et ignis discurrentis.
Itaque mens enim in increpationes ad divinae
correptionis intelleguntur quia non cum
silentio flagellat sed dat voces et doctrinam
celestis mittit per quam possit culpam suam
cum iniquitatis agnoscere mundus. Data et
grandinem per quam tenera adhuc vitiorum
nascentia vitiorum. Data et ignem scientes
esse spinas et tribulos quos debet ignis ille
depasci de quo dicit dominus. Ignem veni
XVIII mittere in terram. Per hunc enim incentiva
voluptatis et libidinis consumantur.
Data autem locusta et bruco in loco sit
mentio putatur a quibusdam per hoc genus
plagae diversarum humani generis incons
tantia confusam. Alio quoque sensu locusta
pro mobilitate levitatis accipiendi sunt
tam quam vagae et subditae animae in
XVIIII sceli voluntate. Non ut plagam tenebrae
factae sunt. Sive ut a mentibus caecitas
vindicatur. Sive ut altitudine divinae
conpensationis et providentiae obscurissi
mas esse rationes. Posuit enim deus tenebras
latibulum suum. Quia illi adducit et
temere praescripsit cupiditas et alia
qualis serenitate incrassas et palpabiles
XX ignorantiae tenebras divolutae sunt. Ad ultimo
deletur primo genita egyptiorum. Sive
principatus et potestates auctoris et mundi

rectoris tenebrarum sive auctores alnum
tores fulsit quae in hoc mundo fuerunt
religionum quas Christi veritas cum suis auctori
ria et perdelebit auctoribus. Post quod itaque
Iudeis est factum iudicium illud Christi quae omnia
quod innocentem quem egressus est populi omnium
in Aegypto templa destructa sunt. Nos
tamen dicimus spiritaliter quia depredicantibus nobis
quae Aegypto iratus sit. Errorum idola contrita
et omnis perversitatis dogmatum cultura
quassatur. Haec terra Aegyptus et Sodoma quae
nunc contra ecclesiam pugnant. Illic decem
iustos minime repertos igne crematur.
Ita decem plagis afficitur minime corripitur.
Et ubi in hoc librum Sodomam et Aegyptum
invenies hanc terram contrarietatem sequitur.
Et ubi sinagoga nominaveris hanc sodomam
et Aegyptum esse cognosce. Sicut namque
ex corporis sui hore loquitur est dominus per prophetam
Circumdederunt me canes multi sinagoga
malignantium obsedit me. Et legimus
aperta est terra et deglutivit Dathan
et operuit super sinagogam Abiron. Et exiit
ignis in sinagoga eorum. Qui adversi
sunt Moysen et Aaron sanctum domini sacerdotem
et sacrificandi licentiam profanis conatibus
deperierunt. Per quos itaque significantur
hii qui heresis et scismatum nunc in ecclesia
facere conantur. Et multos secum per
tendo decipiunt contemptores sacerdotum
Christi. Et se a clero et multorum societate
segregantes constituere audent ecclesiam
et aliud altare preter unum altarium in licitas
vocibus faciunt dominice hostiae veritatem
perfusa sacrificia profanantes.
Hii qui contra dei ordinationem mittuntur

UVA.BHSC

ob memoriam iudicium esse comparabimus
rupes iniquitatis profundi laccu mergunt.
Nec tamen tantum hii qui ducti erunt sunt sedea
illi qui conscientia tamen participes eorum dem
facti sunt in ignem eterni supplicii perpe
tuae ulatione peribunt. Haec sinagoga
quem moisi contradixerunt nunc et ecta contra
dicit. Que antequam et parte prodereatur
sub unius sinagoge nomine aduocata mihi
tribuat hanc sinagogam memorua
Iheremias in ecclesia dicens. Domine omnipotens
non sedi in concilio inrisorum sed timebam
a facie manus tue singularis sedebam
uacua animo. num numquam remedio
erit necessaria. ubi nec ullus templum in quo
singularis sederet nec ullus populis ut separatus
fuisse monstratur. Nam et nicodemi malque
concilio assertione legis alieni fuit. hec et ita
sinagoga cui filius dicitur in ecclesia uos de
diabulo patre nati estis. et desideria patris
uestri uultis facere. Illic et ita una angustia
illic exclusa. Illic decerta et asinis erat.
Et numquid tabe in una domini congregatio
tuo miscentur. Scriptum est enim in hoc se
l... una me domini et iniqui ambulabunt in eis
... tamen infirmabuntur in eis. Unde
ortatur electum suum ne timeat eos qui
occidunt corpus et post ea nihil habent
quod faciant dicit. Nichil horum timeas
que passurus es. Futuras tribulationes et
in gentibus ablimpus malu significat.
Et confortat fideles suos ne persecutionum
molestias terreantur sic dicit quasi uni
quia omnes sancti in hoc mundo dum uiuunt
unum sunt quia anima una et corpus unum
... xpi caritate iunguntur et est ita una ecclesia.

Quia sicut xps et ecclesia caput cum membris
unum sunt. Ita homines mali cum diabulo
qui caput eorum est unum corpus est.
Et quum dicit nihil timeas et eis que passurus es.
uaca adcto corpori diabuli quod in toto
mundo in eius hac foris obsidet electum.
Significat enim qui patitur uult uita quid
inimicis possit ingerere. Ecce missurus est
diabolus quosdam ex uobis in carcerem ut
temptemini et habebitis tribulationem diebus
decem. Nec illud quidem temere puto
esse dicendum siue credendum quod non
nullus uisum est. ut uideatur non amplius
electum esse passurum persecutionis usque
ad tempus antixpi quam quod iam passa est.
Ita decem. Undecima autem et nobissima
sit sub antixpo.

Primum quidem conputatur a nerone qui fuit crudelis.
Secundum a domiciano.
Tertium a traiano.
Quartum ab antonino.
Quintum a seuero.
Sextum a maximino.
Septimum a decio.
Octauum ab aureliano.
Nonum a ualeriano.
Decimum a diocletiano et maximiano.

N Per hos decem reges passa est ecclesia ab ascensione
xpi usque ad concilium nicenum per annos du
centos quinquaginta. Sed ergo fuerunt
martiris sicut per hunc apocalipsis Iohannis
dominus dicit. habebitis tribulationem diebus
decem. Pro decem regibus. Stabat diabolus
in specie humana mutatus contra xpianos
dicebat. Quid colitis illum crucifixum
hominem. Iudeum nullius memoria hominem.

UVA.BHSC

incitabit principes mundi ut mortem in-
ferrent qui in Christo crediderint. Post quam
uero predicatum est toto orbe euangelium
ipse reges quorum legibus subiciuntur eccle-
si omnibus salubriter subderentur mutantibus
quos de antea crudelitatis auspices conuersi sunt.
Et falsos deos inciperent persequi, quos et cultu
cultores dei uere fuerant ante eum persequuti.
Templa destrui decernunt et basilicas in nomine
martyrum fabricari. Videns itaque diabolus
destitui se in ueritate religionis sub nomine
christianitatis et de Christo pugnare contra Christum
hereticos ingenti mobit. Et nunc ipsa est
undecima persecutio antichristi. Post
quam toto orbe predicatum est euan-
gelium Christi, spiritalis quidem iniecta est
persecutio id est falsa atque deceptoria,
ut [illegible] potero docti intellegunt et [illegible]
Nam intellegant omnes impii quia talis sub
calliditate se diabolus inculcat in ueritate
religionis et quod facilius possit decipere
sub nomine christianitatis uera miscet falsis
ut magis opinando quam credendo
suos suscitet predicatores. Sicut enim
in primordiis ecclesie catholice quam Christus
ascendit ad celos apostolis quibus hec dicit
una pars adhuc ipso cum eis ante quam
ascenderet iam in quo ubi ecclesia patitur
et post adscensum crebra passio et multe
tribulationes sancte ecclesie in quo et latenter
uel publice proprium unde [illegible]
pro Christo nimium quem [illegible]
[illegible] sic futurum esse cogno-
uimus dum uenerit antichristus. Licet
et nunc multi per loca ista utrique
[illegible] habentes [illegible] reposita.

sed diebus in quibus decem tribulatione ha-
bitis. Decem dierum quos [illegible]
secutus esse possunt quia decem pro [illegible]
modo dicimus sicut a centum [illegible]
totius perfectum numerum sicut et [illegible]
Ac si diceret tribulationem habebitis
quasi solum diebus decem. Que [illegible]
Si ad perennitatem futuri beati[illegible]
prefigitur que adolentur multa passione
tantum putat sine dubio temporalia
tam uelociter transeunt tamquam
decem dies. Unde et apostolus dicit:
Existimo quod non sunt condigne pas-
siones huius temporis ad futuram gloriam
que reuelabitur in nobis. Confortat
itaque suos et dicit: Esto fidelis us-
que ad mortem et dabo tibi coronam uite.
Et in euangelio dominus loquitur: Qui
perseuerauerit usque in finem hic saluus
erit. Potest enim fieri ut quis male
uixerit et in finem uite sue conuer-
[illegible] et [illegible]
crediderit et [illegible] cognos-
[illegible]
[illegible]
Potest et [illegible] bene uixerit in
finem uite sue [illegible]
non potest saluari [illegible]
quia usque in finem non perseuerauit.
Unusquisque in finem [illegible]
uel damnabitur. Et [illegible] dicit
dominus: Qualem in finem inuenero iu-
dicabo [illegible]
[illegible] ipse iudicabit [illegible]
Et qui in hoc mundo non [illegible]
[illegible] sue usque [illegible]

UVA.BHSC

et mortem pro fide susceperint. uita
usque ad mortem in fide xpi perdurauerint
in seculum erunt. et ipse sine dubio coronu
uite percepturi sunt. Admonet frequenter
ut qui in nationis hominis fidelem prestat
audiant quid ecclesie dicat. auditores ad audiendum ad
moneatur ut cognoscant quia per spm ecclesiis
innotescat quibus dicitur. Qui uicerit non
ledetur a morte secunda. Quis autem in passione
et tormenta quesierint uita in dubitauerit fidem
usque ad consummationem seruauerint morte
secunda liberatur ergo. Post hec loquitur et
indicat eundem dnm et triumfat. hec etiam
gladium utraque parte acutum quod
uerbum dei esse docetur ecclesie est ergo mu
... et significat ecclesiam habitare
in seculo hoc ubi sedis est satane. explicit
eccla secunda. INCIPIT ECCLA TERTIA

IN LIBRO SECUNDO

Angelo pergami ecclesie scribe. hec dicit
qui habet gladium utraque parte
acutum. Scio ubi habitas ubi tronum est
satane. et tenes nomen meum et non negasti
fidem meam in diebus antiphas testis meus fidelis
qui occisus est apud uos ubi satanas habitat.
Sed habeo aduersus te pauca qui habes ibi tenentes
doctrinam balaam. qui docebat balac
mittere scandalum coram filiis isrl ut
manducarent idolis immolata et fornica
rentur. Sic habes et tu tenentes doctrinam
nicolaitarum. Qui habet aures audiat quid
sps dicat ecclesiis. Vincenti dabo manducare
de manna absconditum. et dabo ei calculum
candidum et super calculum nomen meum nouum
scriptum quod nemo scit nisi qui accipit.
EXPLICIT STORIA.

UVA.BHSC

INCIPIT EXPLANATIO SUPRA SCRIPTAE ECCLESIE:

Angelo pergami ecclesie scribe. Haec dicit qui habet gladium ex utraque partem acutum. Scio ubi habitas ubi sedis est satane. Omni ecclesie dicit quia ubique satanas habitat. Throni autem satane homines mali sunt. Revertatur ad spetiem: quia licet istam soli dicit ubi thronus est satane, tamen in istam septem figura est sunt totius septem formis ecclesie gesta sunt. Speculatorem increpat atque laudat dicens. Et tenes nomen meum et non negasti fidem meam. In diebus antiphas testis meus fidelis qui occisus est apud vos ubi satanas habitat. Sed habeo adversum te pauca. Itaque adversus aliam membrum non et quibus dicit et non negasti fidem meam. sed et membra dicit se habere quem dixit thronum esse satane ubi tenent doctrinam balaam quibus dicit. Quia habes ibi tenentes doctrinam balaam qui docebat balac mittere scandalum coram filiis israhel ut manducarent idolis immolatum et fornicarentur. Post quam dixit Ibi habitas ubi thronus est satane. Id ubi tamen tamen non deficit et predicat multos efficit reos laudat ecclesiam quod tenet confessionem nominis xpi et non negat fidem suam etiam et cum fidem martirum honore decoratur et ubi ipsis hoc putatur a quibus xpi passus est qui ut unam ap hus testis fidelissimus nuncupatur qui occisus

Intellege quod habet dominus adversus ecclesie

est in isto loco ubi satanas qui satane vocatur adversarius dicitur habitare. Sed tamen habeat adversus ecclesiam dominus aliquid eo quod sint tenentes doctrinam balaam. Balaam enim interpretatur satane, vel populi sive sine populo eo quod ea ille vel sua ea populum vanum gerunt ut absque substantia. Balaam enim caput est adversarii qui non congregant populum ad salutem nec in multitudinem salvandi de plenis gaudet. Sed dum omnes perdiderit et sine populo ut ubique substantiam remanserit, tunc exultabit. Ipse est qui docuit balac mittere scandalum coram filiis israhel. Balac enim latine dicitur precipitans sive devorans. Ipse precipitat ut israhel ut consecrentur idolo fogor et devorantur eos mortibus voluptatis et luxurie. Adhuc similitudinem dicit etiam ecclesiam habere qui tenent doctrinam balaam qui sunt in ecclesia. Ypocrite et hoc habent principale opus edere et fornicari. Idest comedere scriptas et fornicatio non fuerit spiritualem ut de foris parent hominibus iusti et intus sunt mali. sicut dominus dicit Intus autem pleni sunt rapinam et incontinentia sed et omne opus malum. Idolatria enim et fornicatio sputur quis se putat facere vivere sed per ypocrisin templum non miscitur sed cum sinagoge operibus fornicatur. Balaam quoque operum prophetie spiritu elevatus est et sed sumatur non est. Quia et utique cum potuit longe post futurum prospicere. sed tamen avertens desiderium mentem tamen noluit separare. Sed haec inter subtili inquisitione necesse est ut semed ipsum animi inducat ne fornicatio

UVA.BHSC

ut laudis quae quaeritur etiam intus lucrum sequatur sua cogitatione simulet. Saepe enim summis laude animi pascitur et quasi sub obtentu lucrorum spatium quam de se bona dici cognouerit laetatur. Et saepe sue quae defensione contra detractores irascitur. et fingit sibimet quod hoc quod est zelo faciat quod corda a bono amore detractionis sermo perturbat. Scio uero aliquando uirtutes suas praedicant ut exemplo suo alios ad uitam erudiant.

Unde paulus qui ter uirgis caesus est semel lapidatus naufragium passus quod in paradiso deductus sit corinthiis narrat ut eorum sensum a falsis praedicatoribus auertat. Quod perfecti quando uirtutes proprias loquuntur in hoc quoque omnipotentis dei imitatores sunt qui laudes suas hominibus loquitur ut ab hominibus cognoscatur.

Nam cum per scripturam suam praecipiat dicens: Laudet te alienus et non os tuum quomodo facit ipse quod prohibet. Sed si uirtutes suas omnipotens dominus taceret, si eum nullus agnosceret, nullus amaret. Si nullus amaret nullus ad uitam rediret. Unde per psalmistam dicitur: Uirtutem operum suorum adnuntiabit populo suo. Iusti itaque perfecti non solum cum uitae perfectionis suae uerba reprimunt sed etiam cum uirtutes quas habent infirmis loquuntur reprehensibiles non sunt quia per uitam quam fecerunt aliorum animas ad uitam querunt. Et nimirum bona sua detegunt nisi eos ut dixi aut proximorum utilitas aut certe nimia necessitas cogat. Hinc ad ezechiel dicitur: Increduli et subuersores sunt tecum et cum scorpionibus habitas. Increduli scilicet deo, subuersores uero insinuantibus proximis, scorpiones autem etiam fortibus ac robustis, quibus et in faciem contradicere non possunt, et occulto tamen uulnus intoxicationis infigunt. Nam aliquando aliquis per timorem elationis loquitur et loqui se per auctoritatem libertatis existimat. Et aliquando alius per cautelam timorem tacet et tacere se per humilitatem putat. Ille locum sui regiminis ascendens non metitur sed sui timoris ...

Iste locum sue sublectionis considerans timet dicere bona quae sentit et ignorat quantum culpae reus efficitur tacendo. Sicut uero sub auctoritate superbia et humanus timor sub humilitate se palliat ut saepe nec ille uideat considerare quid deo nec iste qui debeat proximo. Nam et ille eos qui sibi sublecti sunt conspicit et eis cui omnes sublecti non intendit. In elatione adtollitur et de elatione sua uelut de auctoritate gloriatur. Iste uero dum timet ne melior gratiam amittat atque per hoc aliquid temporalis dampni sustineat reatumque intelligit occultat.

Atque ut pura se tacitus ipsum timorem quod conscientia stringitur humilitatem nominat. Sed et cui nihil uult dicere tacendo in cogitatione diiudicat. Fitque ut unde se esse humilem existimat inde grauius sit superbus.

Discernenda ergo semper sunt libertas et superbia humilitas et timor. Ne aut timor humilitatem aut superbia libertatem fingat.

Ezechiel itaque qui non solum populo sed etiam senioribus loqui mittebatur ne in tacitum timorem haberet admonetur dum dicitur:

Ne timeas eos, ac ne forte derogationis eorum uerba per timorem acerbe adiungitur.

UVA.BHSC

Neque sermones eorum metuas. quia uerum linguas
detrahentium amare non debeat. et quam causa
subiungitur cum protinus subinfertur.
Quoniam increduli et subuersores sunt tecum.
Et cum scorpionibus habitas. Timendi enim
essent hi quibus loqui mittebatur si in fide
et opere omnipotenti deo placuissent.
Qui autem increduli et subuersores sunt. linguis
sermonibus detrahentes. timendi non sunt.
Quia turpe ualde est si illis placere quaerimus.
quos non placere domino scimus. Debemus autem
habere in mente et reuerentia iudicia bonorum
quia membra omnipotentis dei sunt et hoc
ipsi in terra reprehendunt quod dominus redar-
guit de caelo. Nam peruersorum detractio
uitae nostrae adprobatio est. Quia iam osten-
ditur nos aliquid iusti habere unde cum
illis incipimus displicere qui non placent deo.
Nemo etenim potest in una eademque re
omnipotenti domino et eius hostibus placere.
Nam deo se amicum negat qui eius placet
inimico. et inimicis ueritatis aduersatur
qui eidem ueritati in mente sub iugatur.
Unde sancti uiri in uocis liberae increpatione suc-
censi ad sua odia peruersos excitare non metuunt.
quos deum non diligere cognoscunt. Quod
propheta uidelicet offerens creatori omnium
quasi in munere obsequia dicens. Nonne
qui te oderunt deus oderam illos. et inimici
facti sunt mihi. Hinc aperte dicit.
Pensa quantum te diligo. qui tuos hostes
excitare contra me inimicos non pertimesco.
Hinc iterum dicit. Qui retribuebant mihi mala
pro bonis detrahebant mihi quoniam subsecutus
sum iustitiam. Bonum ualde est quod
iustis attribuit quando male agentibus libera

uoce contradicit. Sed hic peruersi mala
pro bonis retribuunt quando iustis detrahunt
quia contra eos iustitiae defensionem seruant.
Non enim iusti humana iudicia sed quae diuini
iudicii sunt aspiciunt. atque ideo
detrahentium uerba contemnunt. De quibus
adhuc subditur. Tu autem fili hominis audi
quaecumque loquor ad te. et noli esse exasperans
sicut domus exasperatrix est. Id est mala quae
fieri conspicis ipse non facias. Ne hoc quod
prohibere mitteris ipse committas. Omnis
enim praedicator intentius semper debet pen-
sare ne qui missus est leprosos erigere ipse
in prauitate operis cum leprosis cadat.
Et pauli apostoli sententia feriatur dicentis.
In quo alterum iudicas te ipsum condemnas.
Unde beatus dei spiritu repletus ad loquendum.
sed tamen incautelae uitam suo spiritu retinens.
de semet ipsum loquitur dicens. Dixit
auditor sermonum dei qui nouit doctrinam
altissimi et uisionem omnipotentis uidet.
qui cadens apertos habens oculos.
Cadens apertos oculos habuit quia recte
quod dicere uidit sed recte uiuere contempsit.
Cadet uidelicet in peruerso opere et apertos
habens oculos in sancta praedicatione.
Est autem aliud quod possit intellegi.
Quia beatus ezechiel quia praedicatione
mittitur esse exasperans prohibetur.
Nisi ad loquendum uerba quae mittebatur
obediret. Omnipotentem dominum sicut populus
de peruerso opere. sic propheta de suo
silentio exasperasset. Nam sicut mali
dominum exasperant qui loquuntur ut faciant
mala. ita et aliquando boni exasperant
dominum qui tacent bona. Illis itaque culpae sit

UVA.BHSC

perversa agere. Licet vero culpa est tacere.
In hoc enim cum malis etiam boni simul
damnantur, quia perversa qui cum perversa non in-
crepant eis, sed per suum silentium proficiendi
licentiam praestant. Haec est in ecclesia ido-
latria et fornicatio spiritalis, quae corda in-
ducit ad doctrinam balaam. Sic habes et
tu tenentes doctrinam nicolaitarum.
Isti haereticorum dogma sectantur. Suadet
etiam ipsos ut convertantur ad dominum et
agant paenitentiam, ne in gladio oris sui
bellare cum eis incipiat dum ad iudicium
veniens interrogaverit unumquemque de
operibus suis, sequentia admonens dicit.
Paenitentiam age quod si nolueris venio
tibi cito et debellabo eos gladio oris mei.
Ad ipsam partem dicit debellandam quae
semper increpat. Qui habet aures audiat
quid spiritus dicat ecclesiis. Vincenti dabo
manducare de manna abscondita.
Ista de pane qui de caelo descendit, de quo
pane in quo cotidiana prece dicimus panem
nostrum cotidianum da nobis hodie.
Nam dicimus sed cum illo est, et nisi petierimus
non accipimus. Huius panis figura fuit
manna in heremo, sed non est omnibus nota.
Nam multi manducantes mortui sunt,
sicut dominus dicit: Manducaverunt manna
in heremo et mortui sunt. Quia eodem manna
alii manducaverunt et mortui non sunt,
sicut moyses et caleb. Non enim illum
panem improbabit sed absconditum
ostendit. Idem namque fuit ille panis qui
nunc est in ecclesia, sicut scriptum est: eundem
cibum spiritalem manducaverunt. Et quo-
modo manducatur panis spiritalis et non

est omnibus panis utilis. Qui enim mandu-
caverit indigne, iudicium sibi manducat.
Pro hoc legimus scripturas ut christum cognoscamus
et per christum aeternitatemque unius dei et trinitatis
credamus. Hoc est solum scire. Haec est manna
absconditum, sicut scriptum est: panem
caeli dedit eis, panem angelorum manducavit
homo. Quia qui cum patre et spiritu sancto semper
coaequalis creditur, in principio evangelii
de divinitate eius praedicatur: In initio erat
verbum, et verbum caro factum est et habitavit in nobis.
Hic est panis qui de caelo descendit, si quis ex ipso
manducaverit non morietur sed habebit
vitam aeternam. Hic est panis absconditus
qui non datur nisi legitime certantibus
et in amore dei et proximi perseverantibus.
Hic est manna quod nemo accipit nisi qui
petit, quem nemo petit nisi quem deus gratuita
misericordia inluminaverit et ad paenitentiam
converterit. Quia secundum apostolum cui vult mise-
retur et quem vult obdurat. Miseretur
magna bonitate, obdurat nulla iniquitate,
quia iniquitas in deo non est. Sed unusquisque
funibus peccatorum suorum adstringitur,
ut patet lutum et cera. Lutum siquidem
et cera molliatur cum aequalis fervor unus
calor solis habeatur. Cui inputandum
est soli quod lutum obdurat, ut soli qui aequali
claritatem non mutabit, latenti deo in-
putandum est. Sol quippe in fulgore est
et uniuscuiusque opus in manifestatione,
sicut scriptum est: Luceat lux vestra coram
hominibus ut videant opera vestra bona et
glorificent patrem vestrum qui in caelis est.
Decertatur utrum non vincat ego... in ...
cuius naturam cognoscitis ...

UVA.BHSC

procedere. Lignum uero paradisi uita scrip
tura est. Cuius fructus ad uescendum ea suis
locis ad uoluntatem fructuum liceat. Potentes sunt quando
dum euangelio credunt, et illud credulita
tis uitae quisque uescantur. Non est ergo ideo in
paradisum qui uult omnem hominem saluum
fieri et ad agnitionem ueritatis uenire.
Isti ergo edunt de manna qui euangelium credunt
et que in eo scripta sunt in actu manifestant.
Hunc enim panem nunc de celo per scripturas quae luce
dicitur tribulatio, que unus omnis manducat,
sed non omnis paradisum intrant. Quod quidem
ignorantes uitam quasi per hesternum saltus sciti
spiritale famem cotidie patiuntur. Quod si in ista
in prestanti id est in Christo qui dixit ego sum uita
et si hunc panem manducauerint, nequaquam
in heremo id est in ignorantia licet morientur.
Sed plano itinere cum Ihesu duce terre promissionis
paradisi terram obtinentes ingredientur quia
nam aperti sunt. In Christo Ihesu neque circumcisio
aliquid ualet neque preputium sed noua creatura.
Non enim magnum est meritum si quid foris erga nos
agatur in corpore, sed pensandum est quid
agatur in mente. Nam presentem mundum
despicere, transitoria non amare, mentem
medullitus in humilitatem Deo et proximo sternere.
Contra inlatas contumelias patientiam seruare.
Circumcidere patientia dolorem malitie a corde
repellere. Egenis propria tribuere, aliena non
concupiscere. Amicum ideo diligere propter Deum,
et eos qui inimici sunt amare. De afflictione proximi
lugere. De morte eius qui inimicus est non gratulari.
Haec est enim noua creatura quam idem magister gentium
aput alios quoque discipulos uigilanti oculo requirit
dicens: Si qua igitur in Christo noua creatura, uetera
transierunt, ecce facta sunt noua.

Isti ergo sine dubio edunt manna absconditum. Isti
lignum uitae quod est in paradiso Dei, id est crucem Christi in
secretu manducant intellegere. Isti dicuntur esse qui
credunt in me flumina de uentre eius fluent. Isti
sunt aperte membra qui cum Christo capite id est
Ihesu duce terre promissionis ingredientur celestium
regnum. Ad ceterum quippe hominum prauitate per
sentem mundum querere. Transitoria que con
cupiscenda amare. Mentem in superbiam erigere.
Patientiam non habere. Ex dolore malitie de
proximi lesione cogitare. Sua indigentibus non
dare. Amicum proficiendum aliena querere.
Nullum pure diligere. Inimicis inimicitias
reddere. De afflictione proximi gaudere.
Cuncta haec uitia sunt hominis que uide
licet de radice ueteris corruptionis. Isti nunquam
non edunt de manna absconditum, quia
nunquam non induerunt Christum. Sic uero ecclesie
dicit manifestat: Dabo me ei. Et dabo ei calculum
candidum, id est corpus baptismi candidatum.
Calculus enim lapis est candidus de quo aperti
sunt. Iacentes lapides uiui quod edificantur
in templo Dei. Lapides quoque pretiosi confessores
aperti. Sacerdotes omnes qui lustrati intelleguntur.
Hi lapides pretiosi in templum Dei offerri praeci
piuntur. Ita nullus dispersit saluationem offerebat.
Alius aurum sensum spiritalem quod est in lectione mis
ticum intellegentiam. Alius argentum eloquium
id est tropologicum siue moralem intellegentiam.
Alius aes quod uocatur id est historicum intellegentiam.
Scriptura enim sacra triplici sensu intellegenda est.
Primo historice, secundo tropologice,
tertio mistice intellegitur. Historice namque
iuxta litteram. Tropologice iuxta moralem
scientiam. Mistice iuxta spiritalem intellegentiam.
Ergo sic oportet in lectu catholicam fidem tenere.

UVA.BHSC

ut scripturas sacras litteraliter debent legere.
et oculiter litteram peccatores et spiritaliter intellegere.
Bene ergo dicitur: dabo ei calculum candidum. Id
faciam illum sedere cum potestatibus perpetuum quod
sunt apostoli et ceteri omnes heredi(ta)tem dabo illi.
Et super calculum nomen nomen novum scriptum.
Id est misterium filii hominis, ac si diceret: manifes
tabo ei me ipsum. Quod nemo scit nisi qui accipit.
Ypocrite autem licet habere videantur, non est
datum illis intellegere sicut scriptum est:
Vobis datum est intellegere misterium regni et
meum secretum cognoscere. Quos videor in amore
laborare. Quem secretum propheta referebat cum
diceret: Occulta sapientie sue manifestavit
mihi. Illis vero non est datum, qui sua verba
non ea predicant et me persecuntur. Quia vos
habetis inde peccatum. De quo et quum ad Ezechiel
dicitur: Fili hominis, vade ad domum Israhel
et loqueris verba mea ad eos. In eo quod
dominus dicit loqueris verba mea, quid
aliud quam est ori frenum moderaminis
inponit, ne quod prius intus non au
dierit foris dicere presumat. Nam pro
phete falsi quod sunt ypocrite et heretici
sua et non domini verba locuntur. Sicut
eo tempore non dei sed sua verba loquebantur
de quibus scriptum est: Nolite audire
verba prophetarum qui prophetant
vobis et decipiunt vos. Visionem cordis
sui locuntur, non ore domini et cetera.
Non loquebar ad eos et ipsi prophetabant.
Quia ergo et quoque colligendum est, quia et
quisquis expositor in explanatione sacri
eloquii ut fortasse auditoribus placeat
aliquid mentiendo componit sua et non
domini verba loquitur. Sic tamen placendi
ut seducendi studio mentiatur. Nam si in
verbis dominicis veritatem requiritis, ipse ultima
quem pro lucta sunt scientia. Et quam si sub
intellectu alio edificationem caritatis
requiritis, domini sunt verba que tenuit quia
scriptum est: Scientia inflat, caritas autem
edificat. Hinc Iohannes ait: Omnis qui non amat
deum et manducat et non servat mandata sua,
et in eo veritas non est. Et alibi: Qui dicit se in
luce esse et fratrem suum odit, in tenebris est
usque adhuc. Sicut enim ypocrite misterium dei
cognovisse numquam dominum in similitudine est
occidisse. FINIT.

EXPLICIT ECCLESIA TERTIA IN LIBRO SECUNDO. INCIPIT ECCLESIA QUARTA IN LIBRO SECUNDO.

Angelo Thyatire ecclesie scribe.
Hec dicit filius dei qui habet oculos
sicut flammam ignis et pedes eius
similes auricalco libani. Scio
opera tua et dilectionem et fidem
et ministerium et patientiam tu
am et universas operationes tuas et tua
in novissimis habundantiores prioribus.
Habeo adversus te multa, quia permittis mulierem
Iezabel, que se dicit propheten esse, et docere
et seducere servos meos et facere fornicari et man
ducare idolis immolatum. Et dedi ei tempus ut
penitentiam ageret, et non vult penitere
de fornicatione sua. Et docet et seducit servos
meos fornicari. Ecce mitto illum in lectum et
eos qui cum ipsa fornicantur in tribulationem
magnam, si non penitentiam egerint operum eius. Et filios

UVA.BHSC

et occidum in morte · Deinde et scient omnes
ecclesie quia ego sum qui scrutat corda et renes
et dabo uobis singulis secundum opera uestra·
Vobis autem dico reliquis qui estis in thiatira non
mittam super uos aliud pondus uerum tamen
quod habetis tenete donec ueniam · et qui
uincit et qui seruat opera mea usque ad finem
dabo ei potestatem super gentes et pascet eas
in uirga ferrea et uasa figuli comminuentur.
Sicut ego accepi a patre meo et dabo ei stellam
matutinam · qui habet aures audiat quid spiritus
dicat ecclesiis · FINIT STORIA

EXPLICIT STORIA ECCLESIE QUARTE
IN LIBRO SECUNDO

INCIPIT EXPLANATIO SUPRA SCRIPTE ECCLESIE IN LIBRO SECUNDO

Angelo thiatire ecclesie scribe. haec dicit filius dei qui habet oculos sicut flammam ignis et pedes eius similis oricalco libani · scio opera tua et

UVA.BHSC

dilectionem et fidem. et ministerium et pa
tientiam tuam et ultimas operationes
tuas. et quam in nouissimis hic induitionem
prioribus. Oculos sicut flammam ignis
et pedes eius similes oricalco. cuius in auditis
uniuersa discernit. Cuius caro inmaculata
natalitia uelut oricalco in igne clarificata
resplendet. Scit ergo operationem et
caritatem et fidem. seruitutem et patien
tiam. ecclesie castitatis et nouissima
opera plura ultra prioribus. Significat mu
litem sanctorum numerum infinitum tempore ipsorum
esse futurum quando aduenerit homine
peccati filio perditionis innumera sanctorum
milia proprio erunt cruore sacranda.
Sed et causatur adhuc aduersus eum dicens.
Quia permittis mulierem iezabel qui
se dicit prophetissam esse et docet et sedu
cet seruos meos fornicari et manducare
idolis immolata. Qui sibi uult in fornica
tione illius iezabel capitulo nisi quedam doc
trinam que immolata idolis docet
manducari. et ei tempus penitentie accepe
rint adque dei penitentiam et penitentiam
agere noluerint. Sed egrotatio huic
doctrine idolorum languorque promittitur et
infirmitatis lectum. id est sanctis delectatio
et qui ad ulterum accedunt per doctrinam eius tribu
lationem maximam esse futurum in diem
iudicii repromittit. Nam iezabel inter
pretatur sterquilinium uel sanguinis
fluxus. Quid aliud in sterquilinio nisi
sordes. Quid in sanguine reputabitur
nisi scelus atque peccatum. quod per manum
admittitur. Recte eis condemnatio
futura predicitur. nisi forte penitentiam

agant ab operibus suis. Sermo latius designat
in uno homine quod est ecclesia quam dicit.
Scio operationem meliorem prioribus generaliter
omnium sanctorum persona est. Quam autem
dicit permittis mulierem iezabel prepo
sitos id est episcopos qui habent permittendi
absoluendique potestatem. Sicut ergo
in hac specie ecclesia et officia et equali
tatis non nisi sermo nominationi discernit
late extensum ab specie ad totum
ecclesiam consistit. Namque episcopum
reum siquidem permittendo participem esse
cum qui hec faciunt. Et dedi ei tempus
ut penitentiam ageret et noluit penitentiam
agere de fornicatione sua.
Quia non dixit dedi uobis tempus ut penitentiam
agatis, sed dei. Quia in ecclesia diximus
duas partes esse in uno homine. quia
ecclesia unum hominem dicit. Una pars
est que penitentiam agit. altera est
que sceleri que sub omne xpianitatis
omne quidquid malum est facit.
Et sunt ibi predicatores inter utrasque partes
qui sunt leues quasi sub nomine religionis.
dant eis in licitas pacem et promittentes eis
securitatem et nouas prophetias ad eam
dent dies ostendunt. Et habet in ipsam partem
quam diximus sacerdotes et leuitas scele
ratos et fornicarios et alios quos diximus qui
in licitas pacem faciunt qui religiosi quam
esse uidentur quam ambas partes amicitia
uult tenere. Ipsa est iezabel que seducit
homines simplices ut non agant penitentiam.
Omnis enim qui fornicarie consentit unum
corpus efficitur cum ea. Hec fornicatio spiritua
lis est in ecclesia. De hanc fornicationem

UVA.BHSC

apostoli dixerunt. Fornicationem, inmunditiam
et luxuriam, concupiscentiam malam, quod est
idolorum servitus. Idolatria enim idoli servi-
tus dicitur. Idolatria latine servitus dicitur.
Proinde increpat ecclesiam dominus qui tacet ut in-
ter dicat se adversus eam partem habere multam
propter mulierem Zezabel que seducit servos domini
et dicit se prophetissam, id est christianam, que sub
nomine christianitatis multa inlicita facit
et adversarium veritatis. Et inde dicit dominus
se adversus eam habere, quia totum, ut diximus,
unus angelus nominatur, id est unam ecclesiam dicit.
Sed qui sancti sacerdotes sunt et ipsi partem non
increpant, ut ait multis tempestivus, participes
sunt in opere. De ipsis propheta dicit:
Furem videbas simul cum eo currebas et cum
adulteris portionem tuam ponebas. Sedens
adversus fratrem tuum detrahebas et adversus filium
matris tue ponebas scandalum. Et ipse
est qui dixit: Hec dicite fratribus meis, id est apostolis,
qui propter adunationem corporis ecclesie sue se fratrem
voluit nuncupari, ut tota ecclesia est. Filius
matris est quilibet homo christianus. Adversus
filium matris sacerdos ponit scandalum,
quando eis licentiam peccandi per silentium
prestat. Ut si corripere eis dicit et increpet
et humiliet, hoc non dicit, ut qui
pertinaciter peccant non sine tedium ut eum
lucri faciunt, sed superbe eum increpando
per asperitatem ad desperationem adducit. Inde
et dicitur: Habeo adversum te multa quia
permittis mulierem Zezabel. Unde quia in superius
dicta ecclesia se habere dicitur pauca, et
hic dicitur multa se habere adversus eam,
quia consensu particeps est; quod si partici-
pes non est, eos inimicos habuisset et agere

niversitate omnis unum ecclesiam faciat. Et voluit
ecclesiam per eorum sanctorum ostendere. Id predica-
tores quod est pars domini. Fornicantes vero
non sue partis, sed aliene. In due partes pre-
dicatione unus homo dicitur, quia in uno homine
possunt duas partes nuncupare, id est dextera et sinistra.
Et in eo multa membra, sed unum corpus. Habet
ibi membra rata, habet infirma. Sunt mem-
bra sancti sunt, infirma vero peccatores.
Dextera est sancti sunt. Sinistra vero peccatores.
Sicut sunt in homine membra infirma, ita in
sancta ecclesia. Et tunc relevatur homo ab egri-
tudine, ut quoniam velit fortis erit. Et ita
hominis mali quod sinistra pars sicut ita in
membra ecclesie sunt, quod est dextera pars
sicut humoris mali. Sicut hunc hominem
specialiter intellegis, ita generaliter intelle-
ges unum ecclesiam esse, de quo dicit: Angelo
ecclesie scribe. Ita et angelus bipertitus
sunt, ut non nisi dicat stationem videri po-
sita, ut quid predicant probationem et pe-
nitentiam et humiliationem unicuique dicat.
Considerate ergo quid dicit, cui dicit, quo-
modo dicit, et quando dicit. Convenit
considerare. Sic dominus in evangelio dispu-
tat: Super cathedram Moysi sederunt scribe
et pharisei. Omnia ergo quecumque dixerint
vobis servate et facite; que vero faciunt
facere nolite. In specie quos abscondit.
Qui tunc discipuli erant quibus hec dicebat,
et nunc discipuli sunt quibus hec dicit;
et tunc pharisei, id est diversi erant qui diligen-
ter legem predicabant et Christum non co-
gnoscebant, et nunc pharisei, id est sa-
cerdotes diversi Christum predicant et Christum
non cognoscunt. Illi non crediderunt

UVA.BHSC

nec cognouerunt sed crucifixerunt . quia si
cognouissent . utique non eum tradidissent .
Nunc in secta sunt qui xpm ista manducant et
quod tertia die crucifixerunt nisi in specie ceteris absconderit .
Certum si hec specula esset . et ne in secta fuerit
ostendit saluo suo dominus foris remansisse uoluit .
qui scribis et phariseis . precepit opera que facie-
bant . et quod dicerent audire mandauit .
Adhuc nunc quid ergo precepit in biduum antequam
deest . quia post non amplius super exiit ipso
dicente . scio quia post biduum pascha fiet .
et filius hominis tradetur . et secundum iohannem
sex dies ante passionem super asinum sedens
ingrediens ierusalem . et post hoc ingressum manducat
hoc est tridie sicut in mattheo inuenimus .
Quod si et in magno predicationis sue ita audidisset
annuis erat . In quo anno quid operata ista
docere usque ad passionem autumnum ualere .
Sed ut diximus hoc quod dixit primitiuum aute
dixit . quod nobis in secta odie futurum esse .
et inde exemplu et uocatoriatur inpostarum
fratre mulieris . id cathedre mosi sedentibus hoc
sacerdotibus qui in secta primus cathedras
sequuntur . et primos discubitos . ut et
que dicunt faciunt . et actus audiuerunt et
opera que illi faciunt non faciebant .
Solent enim qui in hac cathedra docent cum
eos qui docent et faciunt audire . Inde usque .
Habeo aduersus te multa quia permittis mu-
lierem iezabel . Ista uero sub nomine xpianis
autem fornicationem et idolatriam spiritalem
docent et non usque unum uidentur destruxit
idolatrio . sed de inmutatione fidei non reli-
gionis obtentum . habent enim similitudine
phariseorum qui decimabant omne olus . et dei
iudicium preterit mittebant . habent et ista

similitudinem id inmutationem sciatur per
quod diabolo ministrant et apostolis factum ante
disserant . Ista baptismum . communionem
et in presulis benedictionem pre ceteris et euangelii
adnuntiationem . habent doctrine cathedre
mosi . hi sunt proseliti . et ut sint filii
gehenne magis quam ipsi proficiant in peius .
Proseliti dicuntur aduene qui de alia terra
peregrini ueniebant et cum populo iudeorum
in fide et circumcisione semiscebant .
Et putabant se sacerdotes phariseorum perquirere
eos circumcidebant in opere quod et ipsi pharisei
qui eos docebant . et erant utique gehenne .
Ita et ista in secta sacerdotes mali putant se
perquirere euangelium adnuntiant et bap-
tizant . inde habere mercedem eternam .
Et quia perennis sunt . ita et multos filios
pariunt exemplum gehenne et sunt filii gehenne
quia in opere eius inmittant a quibus xpiani
facti sunt . et inde dicit docere et seducere
seruos meos fornicari et manducare idolis
immolatum . utique sicut diximus sub nomine xpi
fornicationem et idolatriae spiritalem docebant .
Non quomodo aperte idolorum culturam docet
que in secta prophetasse dicebat . non
dicimus quod idola adorent . [illegible]
credunt ut predicant [illegible]
et spm scm unum dm sed similitudinem
xpianitatis contaminatis corporale et spiritale
adulterium faciunt . spiritalem uero adulterium
idolatria est . Quoniam quisquis hoc facit quod
scriptura sancta non conuenit . non solum
malorum sed et quam minima quod pro merito
existimatur idolatria dicitur . Sicut sps
de simbia per apostolum qui cum de fidelis fratribus
disputaret . ita conclusit dicens .

UVA.BHSC

Filioli abstinete uos ab idolis · et latrum ·
Non enim omnes sacerdotes · sacerdotes sunt ·
Non omnes christiani · christiani sunt · Attendis petrum
sed et iudam considera · Stephanum suspicis ·
sed et nicolaum respice · Numquid soli illi
in primordio ecclesie fuerunt · sed et hodie sunt ·
Sic in specie ostendit genus · et genus reuocat
ad speciem · Habet petrus imitatores disci-
pulos · habet et iudas · habet stephanus imi-
tatores christianos · habet et nicolaus · Predicat
petrus euangelium christi · predicat et iudas ·
Baptizabat petrus in nomine trinitatis · bapti-
zabat et iudas · Habet petrus potestatem
in ecclesia ligandi et soluendi peccata · Habet
et iudas seducendi seducendo seruos domini ·
fornicari et manducari idolis immolata ·
Ecce in uno domo duo latitant · ecce commu-
nis latet · et diuisus christus · Sic et ueritas
in euangelio protestatur dicens · uos estis
sal terre · Quod si sal euanuerit · et ad nihil
ualet · nisi ut proiciatur foris in sterqui-
linio · et inde iezabel suo nomine sterquilinium
nuncupatur · qui foris ciuitatem
de muro precipitata in sterquilinio cecidit
ecamussem canis edenda · hec ideo dicitur ·
ut qui minime credit futurum · iezabel
legat storiam · Et quod in ea corporaliter
gestum est · est causa preuidet in ecclesia ·
Quod si futurum non esset · non oportebat neque
quam moneretur per spiritum ab initio ecclesie ·
Nec tamen oportet tantum memorare · quem olim fuit
mortua · ante tanta annorum curricula ·
Ait enim · docet et seducit seruos meos fornicari
et manducare idolis immolata · et dedi
ei tempus ut penitentiam ageret · et non
uult penitere de fornicatione sua · Ecce
mitto illam in lectum et eos qui cum ea forni-
cati sunt in tribulatione magna si non
penitentiam egerint operum eius · *Et filios eius occidam*
in morte · Hoc est discipulos eius quem prius
docentem genuerunt hos secundum se damnauit
morte commemorat · Quia sicut sancti apostoli
filii dicuntur dei · et doctores filii dicuntur
apostolorum · et ceteri sancti filii dicuntur doctorum
et omnes in ecclesia filii dicuntur sacerdotum
siue bonorum siue malorum · Et quisquem in
ecclesia in opere imitatus fuerit · filius eius
esse dicitur · sicut dominus in euangelio ait ·
Uos de diabulo patre estis et desideria patris
uestri uultis facere · Numquid diabulus
filios carnaliter habuit · et illi dicuntur
filii gehenne · Numquid gehenne filius
generat · Nisi opus diaboli dicitur gehenne
incendio preparatum · Sicut et satius mulieris
filii dicuntur et quid ultra · Filios eius
occidam morte · id est morte spiritali · Per pecca-
tum enim mors intrabit in orbem terrarum ·
quia cum unusquisque peccauerit · licet in
corpore uiuere uideatur · in anima tamen
mortuus est · quia non perspicue morte
ut tamen aperitum que esse carnaliter
fuerit · sed spiritu dixit occidam · et sicut
spiritaliter illo manifeste fiebat in
morte · id est in ea sacerdotes qui in ecclesia
dicuntur · tamen manifestum est uitalis
illo de candore in filius et per omnes ecclesias
eadem mulieris filios id est eodem spiritu genitos
spiritale morte damnatur · et cum si in hoc
seculo non manifestatur tamen in
eternum iam tenet obnoxios · *Et scient*
in quid omnes ecclesie quia ego sum scrutans
corda et renes · Quum reddidero unicuique
secundum opera sua · et salutabo scrutans
uos cuius [illegible]

De filiis [illegible] dicuntur quisque [illegible] eius filius erit

Nota [illegible]

UVA.BHSC

ante faciem suam. Nam et ceteris qui sunt
in cetum et non sciunt doctrinam hanc
pessimam nec profunda satane. multique
cognoverunt. Dixit ad illos. Non mittam
super vos aliud pondus. Ac si aperte dicat.
Non iudico bis in idipsum. qui semel ipsum
iudicat ab alio non iudicatur. qui in hoc
mundo tribulatione pro me patitur.
in futuro necesse est ut a me coronetur.
Quia non ut sicut in hoc mundo patitur.
ut ego ei aliud pondus inponam. ubi sit
in futuro tribulationem patiatur.

Vobis autem dico reliquis qui estis thiatyre.

Dum dicit vobis dico reliquis. ostendit quid
sit angelus id est cetus. Post que supra
dixerit cui hec dicit. Quicumque non habent
est doctrinam hanc nec cognovistis al-
titudinem satane. id est eis non con-
sensistis. Sicut dominus dicit de iniquis
operariis. Numquam novi vos. discedite
a me. Sicut enim qui operantur iniqui-
tatem non cognoscunt deum licet ipsum
predicent. laudes licet omnes noverit. non
cognoscit operarios iniquitatis. hoc
modo iusti non cognoscunt doctrinam
satane licet audiant. utique eis inporta-
bilem sentiunt. Unde enim fieri potest.
ut iusti mala non audiant ab his quibus
admiscentur. et eorum opera non faciunt.
sed oportet ut in eorum cetu cum ipsis
unianimiter sint. et ab ipsis cruciati
ut semper probentur. sicut aurum in fornace.
qui per carbone inluminatur. carbo
semet ipsum exaurit. sed aurum purgat.
Ita oportet in eorum cetu hereticos hypocritas
et scismaticos esse. semet ipsos exauriunt

Attende lector de carbone et auro

sed cetum ut aurum purgant. Sicut
scriptum est. Oportet ergo hereses esse
in eorum cetu ut probati manifesti fiant.
Et alterum. Cui dixerint vobis ecce in cubiculis
est christus. id est hereticorum doctrinam. quia cubi-
culum dicitur pro eo quod in cetu scriptu-
rarum doctrinam proferunt. Quod si dixerint
ecce in deserto est christus. id est in gentilitate. quia
desertum dicitur gentilitas eo quod
scripturarum ibi non docetur predi-
catio. et laus fit per universum
mundum in cetu. et qui futuri sunt
ad vitam beatam. per istos probentur in
humilitate et patientia. et malis homi-
nibus inde tantum mala futura dominus pro-
nuntiat. ut ipsi heretici in hoc seculo parum
gentes predicent. et inde iusti indubitabiliores
sint supportando usque in finem vite sue.
in castitate persistendo. et humiliter pa-
tiendo. ut impii quod ardescunt in persequendo.
et sordescunt in perseverando. et usque
in finem vite sue perdurant trucidando
ut opere habeant unde damnantur in
infernum. iusti vero qui iam probati sunt
dicitur eis. Non mittam super vos aliud
pondus. Id est super illud quod potestis ferre tamquam.
Ac si diceret non alterum doctrinam quam accepistis. et quantum vires vobis dedi ut ferre possetis
tantum vobis inpono tribulationes.
et unusquisque pondus in hoc mundo quantum
portare potest. Verumtamen quod
habetis tenete donec veniam. et qui vicerit
et qui servaverit opera mea usque in finem. dabo
ei potestatem super gentes et reget eas in
virga ferrea. et ut vas figuli comminuentur.
sicut ego accepi a patre meo.

UVA.BHSC

Iam supra diximus. Non mittam super vos aliud
pondus. hic dicit tenete donec veniam.
et qui servaverit usque in finem uers dicere.
Non mittam super vos tribulationem supra quam
quod in presenti seculo toleratis. futuram
tribulationem vobis non adiciam.
Et ostenditur magis ut teneat quod habet.
id est doctrinam apostolicam. et quamdiu
susceperit custodiat. donec veniat
dominus. Quod qui impleverit dicturum se
illi potestatem super gentes promittit
et regnum. ut regat illas in virga ferrea
et tamquam vas figuli confringantur.
Apostolus angelos significat qui diminuerunt
principatum suum. quod
ascendis indignum iudicii iudicandi damnatis.
et in sanctis pristinum proferuntur in natura
tum sicut apostolus dicit. Nescitis quoniam
angelos iudicabimus. et sic alia. Dabo
ei potestatem sicut ego accepi a patre meo.
Inde arbitror dixisse Iohannem in epistola
sua quia cum apparuerit similes illi
erimus. Et dabo illi stellam matutinam.
Id est dominum ihesum christum quem numquam suscepit
vesper. sed lux semper permanens est. et ipse
semper in luce est. et indicat adhuc loqui
cum ecclesiis qui habet septem formem
dei spiritum id est in dominum ihesum christum in quo sunt
unius eiusdemque substantie. sequitur et
spiritus. et in oculis nostri septem stelle sunt
de quibus iam supra diximus. et demum
tot non legamus in ecclesie congregatione
seductiones dicit. Tunc ecclesie esse mu
lierem iezabel pro eo quod istum dicit. pro
quare effeminatum et muliebrem operum
indicat. Omnis enim qui molliatur vivat

et castus castum fiat. non vir sed mulier
in scriptuuris sanctis nuncupatur.

EXPLICIT ECCLESIA QUARTA.

INCIPIT ECLESIA QUARTA

IN LIBRO SECUNDO.

Angelo sardis ecclesie scribe.
hec dicit qui habet septem
spiritus dei et septem stellas.
Novi opera tua quia
nomen habes quod vivis et
mortuus es. Esto vigilans et con
firma cetera que moritura erant.
Non enim invenio opera tua plena
coram deo meo. In mente ergo habe
quomodo audisti et accepisti et
custodis et penitentiam age.
Quod si non vigilaveris veniam ad te
sicut fur. et non scis quo hora veniam
super te. Sed habes pauca nomina in
sardis que non inquinaverunt vesti
menta sua et ambulaverunt mecum
in albis quia digni sunt. Qui vicerit
sic vestietur candidis vestibus et non
delebo nomen ipsius de libro vite.
de libro vite. et confitebor nomen eius
coram patrem meo et coram angelis
eius. qui habet aures audiat quid
spiritus dicat ecclesiis.

EXPLICIT STORIAE ECCLESIE
QUINTE.

UVA.BHSC

INCIPIT EXPLANATIO SUPRA SCRIPTAE STORIE:

Angelo sardis ecclesie scribe.
hec dicit. qui habet sepatm sps di
et sepatm stellas. Novi opera tua
quia nomen habes quod vibis et
mortuus es. Esto vigilans et
confirma cetera que moritura
sunt. Non enim inveni
opera tua plena coram deo meo.

In mente ergo habe quomodo acceperis et
et audieris. et custodi et penitentiam age.
Corripe pigros sacerdotes qui supra nomen
vivi. quia nec ipsi vigilant nec populum sollicitant.
Qui non in deum creati moriae confidunt. nam
pro dampnatum invenitur et custodiunt.
Nomine tantum professi vivunt xpiani ut

[illegible]

initiatum xpianam vivere dicuntur.
Sed mortui sunt. et propterea increpantur
ut vigilent. et cetera in quibus peccare
potuerunt confortentur. unde admonet.
In mente ergo habe qualiter acceperis et audieris.
et docueris. et penitentiam age. quia
ad memoriam et apostolicam reducere

UVA.BHSC

documentum ex hoc quod habebat minime possidet
commissa praecepta custodire valuerunt
multis vitae pertinentiam. Nomen inquid
habet quod vivit sed mortuus est. Non enim
moritur nisi qui mortale crimen admi-
serit. Non enim diceret confirma quae mo-
ritura erant, nisi ei diceret qui sacerdotio
est .i. et in officio consecratus est et dum lingua
illa peccatum et per peccatum mors.
Non enim confirmare potest qui officium
doctrinae administrat. Multa enim legunt
et ab ipsa lectione ieiuni sunt. Multa
voce praedicationis audiunt et post
vocem vacui recedunt. Quotiens etsi veniunt
comedunt a viscera non replentur quia
et si mente intellectum sacri verbi percipiunt
obliviscendo et non observando quae audierint
in hoc in cordis visceribus non reponunt.
Hinc est enim quod per prophetam quosdam
Dominus increpat dicens: Ponite corda vestra super
vias vestras. Seminastis multum et intulistis
parum. Comedistis et non estis saturati;
bibistis et non estis inebriati. Multum
cordi suo seminat et parum infert
qui de mandatis caelestibus ut legendo vel
etiam audiendo multa cognoscit.
Sed nec lectionem operando pauci fructificant.
Comedit et non saturatur qui verba Dei
audiens lucra ut saeculi concupiscit.
Bene autem non saturari dicitur qui aliud
comedit et aliud esurit. Bibit et non
inebriatur quia vocem praedicationis
aurem inclinat sed mentem non mutat.
Scelera enim per ebrietatem bibentium
sensus mutantur. Qui ergo ad cognoscendum
Dei verbum levatus est sed ea quae

sunt in hac saeculi adipisci desiderat, bibit
sed ebriatus non est. Si enim ebriatus
esset, mentem sine dubio mutasset.
Unde et dicitur: Non enim invenio opera
tua plena coram Deo. Quod si ita caelestia
celsitatem quaereret, terrenam nequaquam
appeteret. Iam vana transitoria quae
amabat non amaret. De electis namque
per psalmistam dicitur: Inebriabuntur
ab ubertate domus tuae. Quia tanto divinae om-
nipotentiae amore repleti sunt, ut immutatam
mentem sibi metipsi quae fuerunt esse videantur.
Impletur quod scriptum est: Qui vult
post me venire abneget semetipsum.
Semetipsum abnegat qui mutatur ad
meliora et incipit esse quod non erat et
desinit esse quod erat. Saepe autem quos-
dam videmus ad vocem praedicationis [illegible]
de conversione compunctos, ubi tamen [illegible]
non animum mutasse. Iam vita religio-
nis vestem sumunt, sed vitae vitia non
calcaverunt. In se tamen lis in vanitate [illegible]
Multaque dolorem in proximi laesione [illegible]
De terrenis quibusdam bonis ante humanos
oculos superire praesentant mundi lucra
in vanitate quaerere et de solo exterius [illegible]
quae sunt terrena sciunt fiduciam habere.
Bene ergo dicitur: Non enim invenio opera
tua plena coram Deo meo. Qui mortuus
est iam adeo iudicatus est, non solum
opera plena non habeat, sed omnino nihil
habeat. Certe mortuus est unde monitus
tamen est episcopo ut sacerdote in ebriorem
partem redisse cui dicitur est: Esto
vigilans et confirma cetera quae moritura
erant. Non enim invenio opera tua [illegible]

UVA.BHSC

placitu coram deo meo. In manu tua ergo habe
quomodo accepisti custodi et uide ne perdas
animam. Hoc et de aliis omnibus ecclesie
dicta. Cui ille prodesse uidetur cui adhuc
comminatur et dicit. Quod si non uigi
laueris ueniam ad te quasi fur et nescis
qua hora ueniam super te. Reuertatur
[illegible] de seruo malo qui dixit in corde
suo moram facit dominus meus uenire.
Et ueniet dominus eius hora qua nescit. Et tunc
diuidet eum partemque eius ponet cum ypocritis.
Sepe iam diximus in hoc sermo omnium episcoporum
corpus esse et ipsos episcopos omnia membra
ecclesie quod sunt populi unum corpus nominari.
Et adicitur in ecclesia ualum dicatum erat.
Unus homo et habet capitis oculi erit episcopus.
Et huius corporis manus erit presbiter. Et huius
corporis pedes erit diaconus. Et quid faciat iste
homo nisi omnes sensus in capite portet. Lauat
ut oculis uideat id preparatur ad ordinare
presbiterique ordinare et semper faciat ut
uideat et oculos mandatorum dei
legis et euangelii medullitus inuestiget.
Auribus audiat et quod audierit manibus
faciat. Naribus odorem uirtutis sciat quid
[illegible]ribus amplectatur aut quid fetoribus respuat.
Ore loquatur quod per hos quinque sensus sub
[illegible] esse cognouerit corde
credat quod loquatur fuerit. Manibus
operetur quod crediderit. Pedibus dis
currat quod per manibus facere studuerit.
Et quantum hec fecerit tantum homo cum multis
membris uidetur perfecte facere cum.
Tamen si inter omnia membra caput sanum
habuerit faciat quod uoluerit. Nam si
fuerit caput infirmum et oculus sine

pupilla, et auricula sine auditu, et naris
sine odoratu, et lingua sine sermone,
et cor sine intellectu, et manus sine oper
atione, et pes sine gressu, quid faciat ceteris
homo, qui nec sibi nec aliis faciat profectum.
Si fuerit episcopus neglegens, oculus erit sine
pupilla habet capitis. Si habuerit clerum
neglegentem id celle sue ministros auri
cula erit sine auditu. Si neglegentia quis
presbiterorum subiectorum non emendauerit
naris erit sine odoratu. Si legem et
euangelium non adnuntiauerit uel
fecerit lingua erit sine sermone. Si quod
scripturis intellegendum erit aliter quam
intellegere oportet intellexerit cor erit
sine intellectu. Si sacerdotes indoctos
ut minus instructos aut neofitos ordinau
erit manus erit sine operatione. Si diaconus
neglegentes ordinauerit pes erit sine
discussione. Qui de ceteris membris
profectus poterit esse in his membris intellege.
Quod si forte dicit episcopus ego sanctus sum, reli
giosus sum, nullum crimen capitalem
commisi, tantum me potuissem saluare,
quid mihi curam de aliis. Respondeo ad hec.
Nonne cum rege uis conuiuare, nonne
ad cenam nuptiarum agni inuitatus es.
Si manus sordidas habueris non poteris
cum rege in una mensa manducare.
Itidem si sacerdotes sordidos habueris
non poteris cum rege uno conubio epulari.
Quod si forte dicis episcope ego religiosam
uitam facio de decimis qui mihi sunt non
[illegible] iudicare. Respondeo ad hec.
Nonne tu ad [illegible] inuitatus es
non poteris cum rege uno lecto quiescere.

UVA.BHSC

si pedes sordidos habueris. Ideo dentis dio
centis tam ut presbiteros nec legentes et sordidos
habueris. licet et tu sacerdos in opere uidearis
esse quia non pro te tantum sed pro com
misso grege damna patieris. Dum est
aliud exemplum. Quid facit iste homo
quando diximus silentis tempore a glaciale
frigore tremuit in unctione comprehendit
in medio latere. Solet induere tuni
cam. et cursorium habere quam uulgo
focile nuncupant. Habet et silicem quem
percutit ipso ferro. habet et escam in quo se in
tellus micantibus ipse ignis accenditur.
Concidit lignum facit struem. et sub
ponitur ipse ignis. et quum ardere cepe
rit. e diuersis partibus uni posita lium
ciuitatum ueniunt qui se ante facere
cupiunt. et omnes ab ipso igne titiones
accipiunt. et suos sibi focos facere dis
ponunt. et quum in mansionis sua peruenerit.
Et ambulant in nube cum igne. quia accenditur.
qui sine igne mori putauerunt. Ecce sic
est scriptura diuina. In lege ignis spiritus
latet. sicut in petra silice. Et ne forte
aliquis calumniosus dicat petram silicem
legem comparas. Audi Ezezielum prophetam
Iudeum a domino increpantem. Fili hominis
mitto te ad generationem apostatricem que
recesserunt a me. Quod dedi durum faciem
uelut silicem et uelut adamantem. Quid
in facie nisi cognitio. quid durum faciem
nisi legem ut spiritus sanctus latebat in quo se
cognoscere potuerunt qui in ipsum conuer
sio nisi euangelium possunt accipere.
De quo dominus per hunc Iohannem sequentibus
me et uincentibus dicit. Qui seruauerit
opera mea usque ad finem dabo ei potestatem
super gentes et reget eas in uirga ferrea et tam
quam uas figuli comminuentur sicut ego accepi
a patre meo. Quid facit silicis sine iscussorio.
quid facit lex sine euangelio. Nonne
frigum. nonne gelum. De quo gelo dominus
ait. Quia habundabit iniquitas refrige
scet caritas multorum. Est uero in
quo ipse ignis spiritus sancti ab his duabus percutiatur.
et ab hunc est ut incenditur. Homo est
ubi ignis spiritus sancti permanet ecclesie quod sacer
dotes nuncupantur. per legem et euangelium.
hunc ignem ardere faciunt. de quo igne
dominus dicit. Ignem ueni mittere in terram
et quem uolo nisi ut ardeat. Ecce dominus
uult eum ardere. sed oculus sine pupilla
non uidet per silicem legis. et pro ferrum euan
gelii. et escam corporis in manu copulat
et manus arida non potest utrumque com
prehendere. et ignem lucernatim licet.
scintillas predicationis lingua ut spinas
peccatorum incidere atque cremare et mori
untur cuncti sine hunc ignem tempor
lem. sanctus soli. qui cum hoc igne uiuere
potuerunt perpetuam. Iste est homo
quem in hoc libro dicit. et replicat. incul
cat. et celebrat. Iste est seruus qui neque
quis sciens uoluntatem domini sui et non
facit. Iste est qui accepit talen
tum. id est uerbum predicationis abscon
dit in terra. id est in terrena lucra.
Iste est seruus qui dicit in corde suo moram
facit dominus meus uenire. subito ueniet dominus
ora qua nescit. Tunc diuidet eum.
et partem eius ponet cum ypocritis. Non
quod putatis eum dirrecat sed integrum

UVA.BHSC

segregat[...] ueris qui de eo lectum dicitur
Audi et[...] at me et quid dicat minus
[...]ris pube[...] Sicut Ligate illi manus
et pedes[...] teria. Cum
suos praeben[...] denos ut propheto
qui eum lini[...] ta sunt
mittite in tene[...] bras exteriores.
Ibi erit fletus et stridor dentium. De
quibus tenebris per sanctum Iob dicitur: Terra
miseriae et tenebrarum. Miseria ad dolorem
pertinet, tenebrae ad caecitatem. Ut ergo
quos a conspectu districti iudicis expulsos
tenet, miseriae et tenebrarum terra perhibetur,
quia foris dolor cruciat quos divisos a vero
lumine intus caecitas obscurat. Quamvis
miseriae et tenebrarum terra intellegi et
ultio poterit. Nam haec quoque terra
in qua nascimur est quidem miseriae sed
tenebrarum non est, quia multa hic corrup-
tionis nostrae mala patimur. Sed tamen
adhuc per gaudium conversationis ad
lucem redimi veritate suadente quae dicit:
Ambulate dum lucem habetis, ne tenebrae
vos comprehendant. Illa vero simul miseriae
et tenebrarum terra est, quia quisquis ad
illam semel descenderit, nequa-
quam ulterius ad lucem redi[...]ta.
Inde adhuc discretione subiungitur:
Ubi umbra mortis et nullus ordo.
Sicut mors exterior ab anima dividit
carnem, mors interior a Deo separat animam.
Umbra ergo mortis est obscuritas divisio-
nis, quia damnatus quisquis cum aeterno
igne succenditur, ab interno lumine tenebratur.
Natura ergo ignis est ut ex se ipsum
et lucem exhibeat et concremationem.

Sed ignis [...] illa ultrix flamma
vitiorum concremationem habet, et lumen
non habet. Hinc etenim quod reprobis
Veritas dicit: Discedite a me maledicti
in ignem aeternum, qui praeparatus est
diabulo et angelis eius. Quo rursus omnium
corpus in unam personam significans dicit:
Ligate ei manus et pedes, et mittite eum in
tenebras exteriores. Si itaque ignis qui reprobos
cruciat lumen habere potuisset, his qui repellitur
nequaquam mitti in tenebris diceretur.
Quia quos gehennae flamma devorat a visione
veri luminis caecat, ut et foris eos calor
combustionis cruciet, et intus poena caeci-
tatis obscuret; quatenus qui auctori suo
corpore et corde deliquerunt, simul corpore
et corde puniantur, et utrubique poenas
sentiant, qui dum hic viverent pravis suis
delectationibus ex utroque serviebant. Unde
recte per prophetam dicitur: Neque convenientia
membra usu vestra iniquitatis peccato.
Cum vero igitur ad infernum descendere est,
cum ipsis membris quibus desideria volupta-
tis expleverunt, extreme iudicii tormenta
tolerare; ut tunc eos undique dolor absor-
beat, qui nunc suis delectationibus subditi
undique contra [illegible] iudicantis pugnant.
Revertatur ad eum quem saepe nunc increpans
ait: In mente ergo habe quomodo acce-
peris et audieris; custodi et age paeniten-
tiam et vigila. Quod si non vigilaveris,
veniam ad te tamquam fur, et nescies qua
hora veniam ad te. Subito Dei iudicium
et secretum adventus horum [...]
nullus intellegit [...] cum miseros pietas
puniat, sed contrario consolatur dicens.

65

UVA.BHSC

habet pauca nomina in sardis qui non inquina-
berunt uestimenta sua et ambulabunt mecum
quia digni sunt. Omnis ergo qui non inquinatur
sorde peccati cum dño ambulat in albis et
dignus efficitur. ut agni uestigia prosequatur.
Nec deletur nomen eius de libro uite. Sed confite-
bitur ipse eum coram patre suo qui est in
celis et coram angelis eius. Magna laus
paucorum inter multos inquinatos integritatem
mbitaunquum. Neque enim ualde laudabile
est bonum esse cum bonis. sed bonum esse cum
malis. Sicut enim grauioris culpe est
inter bonos bonum non esse. ita inmense
uirtutis est bonum etiam inter malos exti-
tisse. Hinc est quod beatus Iob dixit.
Frater fui draconum et socius strucionum.
Hinc etiam ezechiel dicitur est. Increduli
et subuersores sunt tecum. et cum scorpionibus
habitas. Nobis consolationis medicamen-
tum profertur quod sepe aedificat uiuere dum
nolunt cum malis habitare. Querimus
enim quur non omnes boni sunt qui nobiscum
uiuunt. Mala proximorum ferre nolunt.
Omnes sanctos iam debere esse decernunt. dum esse
nolunt quod et proximis portent. Sed
ut liquet luce clarius patet. dum malos por-
tare non nobunt. quia multum adhuc
ipsi de bono minus habent. Nemo est bonus
nisi qui nobit tolerare malos. Nam sicut
supra diximus. Iob dicebat. Frater fui draconum
et socius strucionum. Quid per draconum
nomine. nisi malorum hominum uita signatur.
De quibus per prophetam dicitur. Tetenderunt
uestigia quasi draconum. Stant cum mali-
tiose superbi inflantur. Quid autem struc-
tionum appellatione intellegi nisi simula-

tores solent. [illegible] in strutio
enim pinnas [illegible] habet.
et uolatum [illegible] non habet.
Quia simula- [illegible] tores quoque
speciem sancti [illegible] actionis
habent. sed [illegible] ueritatem sanctitatis
non habent. [illegible] Visio quippe eos
bone actionis decorat. sed ad terra minime
pinna uirtutis eleuat. Hinc paulus
apostolus discipulis dicens. In medio nationis
praue et peruerse. inter quos lucetis sicut
luminaria in mundo. uerbum uite continentes.
Hinc petrus beatum loth. glorificat dicens.
Et iustum loth. oppressum a nefandorum
in luxuriam conuersationem eripuit fuisse.
Aspectu enim et auditu iustus erat habi-
tans apud eos qui de die in diem animam
iusti iniquis operibus cruciabant. Hinc
per iohannem huic angelus pergami ecclesie
ad testatur dicens. Scio ubi habitas
ubi sedes est satane. et tenes nomen meum
et non negasti fidem meam. Sepe uero
quidam de uita proximorum conquesti uitae
querellam habent. mutare locum uolunt.
et secretum uite remotionis eligere co-
nantur habitaculum. Videlicet ignorantes
quia si non fuerit ibi sps scs non adiuuat
locus. Isidem enim loth. de quo loquimur.
in sodomis sanctus extitit. in monte peccauit.
Qui autem locum sequuntur et mentem non
custodiunt ipsum humani generis primum
parentem intellegant. et ipsum etiam
habeant qui in paradiso cecidit.
Sed liquet minus sunt omnia que loquimur de eam.
Nam si locus saluare potuisset satan de
celo non caderet. Unde psalmista

UVA.BHSC

66

ubiq; temptationis in hoc mundo esse conspiciant quaerentibus locum quo fugere sed sine do non potest munitum locum invenire. Et quaereat ipsum sibi locum petat per quem locum quaerentibus dicens. Esto mihi in dm protectorem et in locum munitum ut salvum me facias. Tolerandi ergo ubiq; sunt proximi quia abel fieri non valet quem cain nequitia malum quemq; possit amatur quam cain malitiam non exercet. Unum vero est pro quo mali malorum societatis devitari nisi forte si se corrigi non valeant ad imitationem trahunt. et quam ipsi suam malitiam non mutant eos qui sibi coniuncti fuerint subvertunt. Unde paulus ait. Corrumpunt mores bonos conloquia mala.

Sed et per salomonem dicitur. Noli esse amicus homini iracundo nec ambules cum viro furioso ne forte discas semitas eius et sumas scandalum animae tuae. Sicut ergo perfecti viri perversos proximos non debent fugere quia et eos proximos quos devitant saepe ad rectitudinem trahunt et ipsi ad perversitatem numquam trahuntur. Ita infirmi quosq; societatem debent declinare malorum. ne mala quae frequentius aspiciunt et corrigere non valent delectentur imitari. Sic enim verba proximorum audiendo contrahimus in mente. sicut flando aere respirando aerem trahimus corpore. Et sicut malus aer assidue flatu tractus inficit corpus. Ita perversa loquutio assidue audita infirmorum inficit animum. Itaque ubi est tua dilectionis pravi operis assidui inquietatem sermonis. Notandum vero est quia ut dns ait. multi sunt vocati sed pauci electi. Et pusillus est grex cui conplacuit dare hereditatem. Proinde ergo dicit. Abes paucis nomina in sardis qui non inquinaverunt vestimenta sua. sed ambulaverunt mecum in albis quia digni sunt. A quorum habitu ceteros provocat dicens. Qui vicerit sic vestietur candidis vestes. Et nesciebant pauci sci esse sub habere in medio inquinatorum multitudinem. Et propter eos ipsi inmaculati esse potuerunt. sci enim esse non possunt.

Nisi gemerent et merentes propter iniquitates quae fiunt in medio ipsorum. sicut eum nequiquam in celestis. Et quantum malum videt. tantum malorum afflictionem penitentiae habent. Et qui haec non habent non sunt sci. possunt et multi sci non videre lusus propter similitudinem professionis quae quasi unanimiter tenent. et equalem virtutem meritum afflictionis penitentiae non habent. Et quum eos videant in uno religionis habitu suos similes arbitrantur.

Quod nullus vere beatae insignis profulcitur et sine affectu monio vivere dum lusus neminem putant. Et ubi est quod ipsi dicunt. Gravis est nobis etiam ad videndum. Et non deleo nomen eius de libro vitae. confitebor nomen eius coram patre meo et quorum angelis eius. qui habet aures audiat quid spiritus dicat ecclesiis.

EXPLICIT ECCLE QUINTA IN LIBRO SCDO

INCIPIT ECCLA SEXTA IN LIBRO SECUNDO

UVA.BHSC

Angelo filadelfie ecclesie scribe.
Hec dicit sanctus et uerus qui habet clauem
dauid qui aperit et nemo claudit et
claudit et nemo aperit.
Ecce dedi ante te ostium apertum
scio quia modicum habes uirtutem
et seruasti uerbum meum et non negasti
nomen meum. Ecce do de sinagoga satane
qui se dicunt iudeos esse et non sunt
sed mentiuntur. Ecce faciam illos ut ueniant
et adorent ante pedes tuos et cognoscent quia
ego dilexi te. quoniam seruasti uerbum patientie mee
et ego seruabo te ab ora temptationis que
uentura est in uniuersum orbem temptare
habitantes in terra. Ego uenio cito
tene quod habes ne alius accipiat coronam
tuam. Qui uicerit faciam illum columnam
in templo dei mei et foras amplius non exiet
et scribam super illum nomen dei mei et nomen noue hierusalem
descendentis de celo a deo meo. Qui habet aures
audiat quid spiritus dicat ecclesiis.

EXPLICIT STORIA ECCLESIE SEXTE

INCIPIT EXPLANATIO SUPRA SCRIPTE ECCLESIE IN LIBRO SECUNDO

UVA.BHSC

Angelo Filadelfie ecclesie scribe.
Hec dicit sanctus et verus qui habet
clavem David qui aperit et nemo
claudit et claudit et nemo
aperit. David lucidus eloquio
fortis manu interpretatur.
quia fortissimus in preliis fuit. Ipse est Dei
dicibilis Ihesus scilicet. De quo predixit
propheta. Veniet desideratus cunctis gentibus.
Iste est Christus incarnatus qui habet clavem
id est cuncte legis et prophetarum misteria
significat et clausa licet habuit sub littera eorum
occidentium aperuit. Intellegere fecit ecclesie
que spiritum vivificantem quia nisi Christus venisset
nemo erat qui clausum aperiret. Et habet
clavem David id est regnum potestatem quem
habet ecclesiam suam. Manifestatum est quod
iustis pulsantibus aperit. et ypocritis id est
simulatoribus vite ianuam claudit.
Pulsantibus et dicentibus Domine aperi nobis quibus
dicit. Nescio vos unde estis. Discedite
a me operarii iniquitatis. Iustis vero sanctis dicit.
Petite et dabitur vobis. Querite et invenietis.
pulsate et aperietur vobis. Quid est petere
nisi instanti mente ex toto corde et ex tota
anima et ex tota fortitudine intentione de-
votionem Deum diligere et sine intermissione
orare. Hoc est Deum petere. Et quid est que-
rere nisi omni cura [illegible] cogitare et con-
templationi [illegible] studentes assiduo corde
[illegible] Deum querere. Et quod est
pulsare [illegible] manibus bonum operare et
proximum sicut se ipsum diligere. [illegible]
post Deum amare [illegible]
[illegible]
[illegible]

non deserat eadem et [illegible] eum. Hinc
Dominus in evangelio dicit. Si eos diligitis qui
vos diligunt quam mercedem inde habebitis.
Nonne et publicani hoc faciunt. Sed et ipsum
diligis qui te odio habet. Hec est vere merces
apud Deum ut propheta dicit. Cum his qui
oderunt pacem eram pacificus. Hec est proprie
animam ponere pro fratribus. Hinc per Salomonem
dicitur. Fortis est dilectio sicut mors. Et
non solum diligunt sed et quando de lucro nostro vel de quo
compendio aliquid eis offerunt. quibus licet cum eis
fecerunt tamen et aequa verbum exortationis
habeant. quibus licet eum in membris Domini id est
coniungere valeant. Hinc Iacobus dicit.
Fratres mei si quis ex vobis erraverit a veritate
et converterit aliquis eum scire debet quoniam
qui converti fecerit peccatorem ab errore
vie sue salvabit animam eius a morte et ope-
riet multitudinem peccatorum.
Et super hec apostolico more pulsare est
manibus nostris propriis operare et nullum
gravare et egentibus propria tribuere [illegible]
non querere. Quia quamvis [illegible]
[illegible] distribuunt
nihil apud Deum erit [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
dicitur. Quamvis nulla habeat [illegible]
manducat. Hec est proprie pulsare [illegible]
repromissa aperire. Pulsantibus
enim Dominus [illegible]
quem non in hoc seculo sed in futuro
sine dubio habebunt. Sicut dicit.
Venite benedicti patris mei [illegible]
[illegible] vos

UVA.BHSC

ociosi uero et pigri dicendum est. recepistis
mercedem uestram quia stimulastis et non dedistis
mihi et ceteri. Propterea discedite a me
operarii iniquitatis. Sanctis uero suis dicit.
Ecce dedi ante te ostium apertum. ante
predicta qui aperit et nemo claudit et
quum si diceret. Ostium quem ego aperio
ecclesie nemo est in mea in toto mundo aliquem
ut minimum sanctorum ut in puteo aliquam
a me excludere et ostium quem semel
aperui aliquis hereticorum possit ei claudere.
Tamen si petieritis et quesieritis et pulsaueritis
faciam quod repromisi. Et quia sine deo
non possum esse nec uiuere nec laborare.
tamen precepit dominus seruo laboranti spinas
diuitiarum incidere et radices maiores studii
cure et peccatorum sarcinas foris domum
in agro spargere et semina boni operis in
agro cultu seminare et sepe fidei claudere.
Et solet autem posita hec fecerit dormire et illa
semina germinare radices et folia mittere
et die et nocte a pluuia et sole indesinenter
crescere. Solet et quum diuersa arbusta se
minat. id est zizania quem malus homo
dormientibus autem seminat. Sed quum
dicentibus autem exurge quare obdormis domine
ingressus in agro corporis aliud euellet
quod magnum est. quod uero minimum
non attingit quia missum opprobrium
esse non prospicit. Ita et ecclesia.
Laborat et dominus pluuiam precepto suo
tribuit et locustas demonum excludit
tempestates potestates suis uoluit facit
et temperat tempestates procellosas malorum
hominum sed uere facit et ipsum de
illa principem aeternum multi quum

effugiat facit et mittit semen suum quem cum
liberatorem dicit se habere communem
aue est. cotidie. et de fonte. Itaque ecclesia
est. que a terre rusticanos hominum et ceteros qui
humiles in toto sunt. et ascripti sunt ignoti sunt.
sed tamen fidem immobiliter tenent.
Nec omnino ullo casu a me fuit separatus
a fide. Ideo ulla ad illos. ecce dedi ante te ostium
apertum. et causa. Quoniam seruasti uerbum
patientie mee. Tantum paruis uiribus et ego
te seruabo ab hora temptationis. Istiusmodi
sciunt hi qualiter in ecclesia statum suum.
Et quia simpliciter et humiliter sunt et nemine
multiores te in mundo luxerunt. Inde dominus
nec post quidem in temptationem sine ali
cuius doctrinam ut filosofium eligere facit.
Et quia supradicitur ecclesia singillatim
pro sacerdotes increpat. hunc uero ecclesie
ipse per semet ipsum celestis gubernat.
i In primo ecclesia ephesi. falsos apostolos et desertam
caritatem inputatur.
ii In angelo zmirne ecclesie. falsos qui se dicunt
religiosos esse et non sunt. sed iniqui Christi
membris iam corporaliter inueniuntur in
iii crepat. In angelo pergami ecclesie. falsos
religiosos et idolorum gentes. et nicolaitarum
doctrina reprehenditur.
iiii Tertium aput angelum tiatiris notat. zezabel
prophetissam et simulacrum esse. id est simili
v tudinem ecclesie increpatur. In angelo
sardis ecclesie episcopus increpat. qui nomen
habent uiuentium sed mortui sunt. ipsis
quasi uno corpori commemoratur dicit.
In mente habe quomodo audisti et accepisti.
vi In angelo filadelfie. quod laudano eloquio
in acer perpetuatur saluans tenetur domino et

UVA.BHSC

quod simplicitatem rustica et fide tota
inuiolabili se deuotionis obseruatione
custodit. et qui sine deo etiam uiribus
nullam uirtus est. Ipse est qui pugnat
pro nobis et uincit pro nobis. et quam
quam ille hoc faciat facit tamen sue
ecclesie adscribit. et inbecillitatem respi
ciens dicit. Scio quia modicam habes
uirtutem. et seruasti uerbum meum et non
negasti nomen meum. Supra dixerat. ecce
dedi coram te ostium apertum. euange
licam fidem et apostolicos sermones quod
nemo possit claudere. quia modicam
habes uirtutem. Sciens humanam fra
gilitatem. miseratus dominus dicit. Sic tibi
ianuam scientie. et fidei ut tanta patefeci
ut propter exiguitatem que tibi aperta sunt
conuulsetur. et seruasti uerbum meum
et non negasti nomen meum. Et quia tam
supra beneficii sui tribuerat potestatem
dominus etiam gratiam quam dedit. Ipsius
operi adsignat. eo quod per creditum sibi
a domino munus seruus fidem seruauerit nec
nomen negauerit sanctissimum. modicam
inquid habes uirtutem laus est pro gratia
dei. et tamen deuotationis ecclesie. Quod
dicit modice uirtuti aperiat ostium uin
centi: et quod modica uirtus fidei robo
retur. Non enim uirtus requirenda est
sed fides. Neque enim una mulier Iudit
olofernem per uirtutem occisit. sed fidem.
nec credendum erat ut infirmi sexus
tempore manu propria gladium eruci
dare persecutorem ecclesie. et hostium
cuneus expugnare. Non fuit hoc teme
ritatis audacia sed constantie uiri

litatis fiduciam. Filii quoque israhel cum tanta
mirabilia uirtutum potuerunt de diffiducia
dubitantes diuersis cladibus oppressi perie
runt in heremo manna manducando
ut serpentibus interempti sunt. Et quamquam
et gladio murmurando et diffidendo non
solum terram repromissionis non intrauerunt
sed celestia regna perpetuam perdiderunt.
Multi enim de castris pharaonis israhelitis crediderunt et
in heremi angustam calle ingredientes et
manna celestis gratie scripturis sacrata
pasti fuerunt. sed uiam celestis repromissionis
minime inuenerunt. sed solum simplices et
rustici et recto corde. Et quamuis fuerint
litterati non possunt reperiri uiam. nam
apostolos rusticos fuerint initiati.
Non uocauit deus grammaticos filosophos
aut oratores primitus in apostolatu sed
simplices pauperes et piscatores. Numquam
potuit nullus filosophorum dicere. tu es christus
filius dei uiui. Numquam potuit demos
tenes cicero aut aliquis filosofus dicere in prin
cipio erat uerbum et uerbum erat apud deum.
Ecce probauit petrum et iohannem non filoso
fos sed rusticos idiotas apostolos. Petrus
callosam manum simplicitate filium dei predi
cando uenit in roma. Ipsum ad nunc quis
imperatorem et romani populi conditorem
que uirgo peperit non romulum quem
lupa nutriuit. Ecce non philosophi uerbum
impleuit mundum. sed petri rustici qui
confitetur hominem dei filium. Illius quippe
gloriosissimum corpus romana urbe requiescit
in tumulo. sed lingua tota clara in mundo.
et in loculo tenetur in corpore. bene ficiis
tamen patet ubique. Adeo sepulcrum

UVA.BHSC

adorandum et deuotione uenit in pedibus
osculatur eius et coronam deponit decumpas
Cui uiuam ita hec non est quem credidit plena
fide et predicabit plena deuotione.
Ecce puta quia dominus infirma mundi elegit
ut confunderet fortia. Stulta quoque mundi
elegit ut confunderet supientes. Paupertatem
autem eius et ciuitatem mundi elegit
ut confunderet superbos diuites. Neque enim
dominus humiles scit superantes. ut humiles scit
fortes. ut diuites scit reprobat et potentes
quam et ipse sit supientes et fortes et potentes.
sed solum ut dixi superbos et dominum ignorantes
et in suis diuitiis spem habentes. Ecce multi
beati et cum diuitiis dominum placuerunt.
Abraham et ceteri dicunt. Loquar ad dominum
meum cum sim puluis et cinis. Non impediunt
diuitias neque superbiam ubi habundat
humilitas. Alia est peccata lusare. alia est
peccator ut alienus. Alia est cadit laus.
et alias linquis. Scriptum est enim.
Septies cadit iustum et resurget. sed non
ante ad mittenda peccatum ut iustus esse
desinat. Sed subito lapsum ut sine
contumelio locum. Aut certe cogitatum
quod non conueniat cogitare. Istae autem
et peccata dicuntur. et tamen beati appellantur.
Non enim sic cadit ut beati non sit quia
scriptum est. Dum ceciderit iustus non
conturbabitur. quoniam dominus confirmat manus eius.
Adam ergo dominus. sequitur cadentem beatum quia
non sic peccat ut dominus libere discedat.
Habet enim concupiscentia quam et infirmitate
tenui sed concupiscentiae non consentiat
firmitate uirtutis gratiae spiriti.
Ipsa concupiscentia est lex peccati sequitur

In membris constituta et scientia. Atque etiam
lusatos suos liberat gratia dei per illum Christum dominum
nostrum. Quia propter et peccatum in super pariter
in corpore suo super lignum ut a peccatis
nostris sepultis cum iustitia uiuamus.
Quum ergo cadit iustus demittit conqueritur.
Sed ubi sunt debita ea que possunt in
cotidiana oratione dimitti. quando
ueraciter dicit dimitte nobis debita
nostra. sicut et nos dimittimus debitoribus nostris.
Peccata enim scientia sunt concessa ut in
firmitatis. Peccata in quorum sunt
conlectione per ime uoluptatis.
In illis sic peccata repperiuntur concorpus ut non
subsequatur effectus. Quia et si plus infirmi
tatem inquam nasciatur pedi gratia quam
superatur. Illo uero cum gratiae priuatos
auxilio precipitat in mala uoluptatis
quos ducit ira prius cupiditatis. Ideo
culpe scientia peccata dicuntur esse non
crimina. Pro quibus sic corripiuntur
ut puerę ut non condemnentur in iudicio.
Quę autem correptio parentis a iudici
sed patrinum quod deus filios suos mi
sericordi atque sempiterne damnatione
eripiat. hoc beatus apostolus ait.
Si nos metipsos iudicaremus non utique
iudicaremur. Dum iudicamur autem
a domino corripimur. ut non cum hoc mundo
damnemur. Peccata sed et in quos
ortis modis sunt. Dicit enim legis
aut flagitia aut facinora. Sunt
lege admittit quae de deo ut ancte
sancta. Et ut sine fide siue amore
temporalium locorum soluatur deo
tantum et putari causa discedunt.

UVA.BHSC

In flagitiis uero peccat qui inmoderate excessus
pietatis uiuit. In facinoribus peccat qui alium
iniquitatis uiis quibuslibet oppressionibus
crudeliter laedit. Dum autem peccata sint
in quolibet peccatum uitium infirmitatis
uincit ut nec deuota fide pertinaciter
contradicit, nec se ipsum in carnale peccatum
polluit, nec proximum laedit, sequens apostolum
dicentem: Iuste et sobrie et pie uiuamus
in hoc saeculo. Et alio loco dicit: Non plus
sapere quam oportet sapere, sed sapere
ad sobrietatem. Est autem in hac triplici
diuisione iuste et sobrie et pie uiuamus.
Videtur mihi quia ille sobrie uiuit qui non
sequitur delectamentum carnis luxuriae. Iuste
uiuit qui proximum nullatenus laedit, sed ei
beneficia inquantum ualet inpendit.
Pie uiuit qui a societate ecclesiae catholicae uni-
tatis nulla ratione discedit, et in ueri-
tate ponitur atque certissime nouit quia
[illegible] scientia quae ad uerum fidei pertinere indubi-
tanter tenet. Illa uero quae ignorat aut
de quibus dubitat et intellegere in scripturis
non ualet, humiliter hac pietate credat
[illegible] intellegendo perquirat. Donec siquid
aliter sapit deus sibi reuelante cognoscat.
Ergo cum sobrietas, iustitia et pietas quae
[illegible] debent inesse fidelibus, ita sibi con-
iunctae sunt ut si una earum non fuerit
aliae quae uidentur esse nullatenus prosint.
Nec enim [illegible] sobrietas [illegible] quisque
inflagitiis [illegible] peccatis in se ipso [illegible]
[illegible] fuerit. Iustitia ualet in deum
[illegible] credat [illegible] caritas postea proximo
[illegible] inpendat. Nec [illegible]
[illegible] hoc [illegible] proximo

quod sibi delectatur inpendi aut fieri si
sobrietas et pietas non fuerint. Pietas quoque
mortua est quae recte in deum uel in unitate
ecclesiae credit, si caritas ut proximi curam
non teneatur. Quando igitur animae uera
salus adquiritur, si et pietas in fide catho-
lica in caritate et sobrietas in castitate
ac humilitate teneatur. Et ut breuiter
[illegible] quid obseruetur edoceamus,
aliquid in ipso uti addendum coniugium
humanum unde facilius summum et amplius
sapere intellegitur. Sicut accipiunt [illegible]
[illegible] omnium hominum animas sicut a mu-
lieres coniunctio copulatur. Nam et ipsius
coniugii magnum sacramentum in Christo
et in ecclesia commendat apostolus. Sicut ergo
quaelibet anima fideliter coniungitur Christo
sicut uxor uiuens fideliter cum marito.
Quae in ipsa coniugii castitate animum
quidem uiri sui aliquotiens contristat
sed latenter fidem puritatis castitate conseruat
et marito subiecta quam prudenter tempe-
rantur quae disponit. Ac per hoc et a peccato
marito et uiuit autem cum eo hac fideliter
cum marito. Et quamuis facit humana
infirmitas aliquando ut uita maritum
delinquere singulis castitatis facit maritae
dulciter iungere. Illa uero mulier quae siue
de domo mariti egressa siue in eodem mariti
cubiculo constituta adulterio mixta
fuerit, subiectamque uiri dispensationem non
uenia iudicatur digna, sed mortifero reatu
tenetur criminosa. Sic ergo anima quae
diabulo consentiens [illegible] infidelitate sub-
[illegible] uel si deum recte non credat, uel a cri-
minibus implicatur, si dilectionem [illegible]

UVA.BHSC

luxurie sectatur uta inlusa atque fucia · si
proximum ledit · uta auari atque tenet ·
si egenti bene non facit uta impie uiuit ·
et ub unitate ecclesiae discedit · uta cuilibet
superbia facit · de talibus dicit apostolus ·
Quia neque fornicarii neque idolis servientes
neque adulteri · neque molles neque masculorum
concubitores · neque fures · neque auari · neque
ebriosi · neque maledici · neque rapaces · regnum
dei possidebunt · haec omnia et crimina
dicuntur et peccata · Iustorum uero
delicta peccata dicuntur non crimina ·
peccatum in opere perpetratur · quando dicimus
uta subtalem criminum uta sine con
tumelia locum · uta pro disciplina curare
et familiam sine qua non potest homo
uiuere · et ut unius diei spatio sine peccato
esse · Iohanne apostolo attestante ·
Si dixerimus quia peccatum non habemus
nos ipsos seducimus · Delictum uero est ·
ubi est solum in praua cogitatione quod
foris nec ut bone factio · completur in opere ·
Unde et apostolus ait · Si iustus quidem uix
saluus fiet · peccator et impius ubi parebit ·
Deinde sequitur pro inimicus ecclesiae deum
cantos et dicit · Ecce dabo sinagoge
satane qui se dicunt iudeos esse et non
sunt sed mentiuntur · Ecce faciam
illos ut ueniant et adorent ante pedes
tuos · et cognoscant quia ego dilexi te ·
Omnis igitur inimicus ecclesiae catholice ut
hostes uel catholica iudicandos nuntiat
ecclesia · sicut apostolus dicit · In regene
ratione cum uenerit filius hominis tunc
et uos sedebitis super duodecim thronos iudi
cantes duodecim tribus Israhel · Tunc uenient

professio qui se dicunt iudeos et religiosos
esse et non sunt · et adorabunt ante
pedes ecclesie et cognoscent quia dominus dilexit
eam · hoc omni ecclesie tunc in futuro
promisit quando eum ecclesie omni natione
in unum congregauerit · quia non fila
delfie ecclesie tantum crediderunt · et
sinagoga iudeorum sed et cetere ecclesie ·
Secto semine ecclesie ait · Blasfemaris ab his
qui se dicunt iudeos esse et non sunt ·
Non tamen promisit uenturos ecclesie eis et
adoraturos · ante pedes ecclesie · Idest ante pedes
corporis Christi · quod hic in futuro . factum
credimus esse · quamuis et in hoc seculo omnes
ad penitentiam ante pedes ecclesie suppli
ces ueniunt · tamen futurum intelle
gendum est · Sexto uero angelo quia ita
ante septimum promisit quod ceteris
supradictis angelis · idest ecclesiis sine pro
mi . ssione concedebat quia non solum
unam ecclesiam quae peccata dominus ad penitenti
am · sed totius septem quam fiat unum
uersum mundum una ecclesia · Siquidem cum
prouenerit in membro omni corpori conse
ta est ad letitia · Quia seruasti uerbum
patientie mee et ego te seruabo ab hora
temptationis que uentura est in uniuersum
orbem terrarum temptare habitantes in terra ·
Ecce manifestissime de tribulatione non se
tantum presentibus · sed et quam futuris
sanctis loqui · et in nouissimo tempore fu
se promittit · quantum seruaturum quando
uenerit antichristus humani generis tunc
temtaret habitantes super terram · nec tur
baretur in temptatione qui futuri sunt ·
Sicut tunc non filadelfie sola seruatur

UVA.BHSC

est licet soli promissa · tam et nunc ·
Nam si sola fidelis fuit · ut nunc africa uerbū
predicandi seruabit · quod post eam in toto
orbem promittit · temptationem uenturum ·
aperte dicimus quia non est in toto orbe quem
temptatur predicti fecerunt · et hoc quod filii
delfie dicit · omni eccle dicit · et qui suum
eccle est aurelium pro exaltationis cotidie
promittit dicens · Seruabo te ab ora
temptationis · que uentura est in uniuersū
mundum · Sicut enim in africa factum
est · tam fieri oportet in toto mundo reue
late antexpm sicut et nouis apparet
reuelatum est · et hoc esse nouissime
persequutionis gentium eo tempore quando
uenerit antexps · Nihil quid aliud fieri ·
nisi persurum qualis non fuit ablinitio ·
Et eodem modo ubi eccla ubiq antexps
sue pataturi · quod et quam ab eo in parte
superatus est · ad ostendendum nouissimis
certaminis modum · Nam modo semp
antexps ab ecclesia superatur · Non enim
tamquam putant antexpm unum in
loco esse factum predicaturum · cum dicat
quia ubiq antexpi sunt · Antexps rex
erit nouissimis in toto mundo regna
turus · qui se dicebit dnm id est xpm ·
Modo uero occultus antexps est in eccla ·
quia adhuc aperte non habet potestatem
ducatum · Nunc uero quum uenerit · omnem
mundum sue potestati sociabit · Sicut
de eo per Iob dicitur · Et post se omnem
hominem trahit · et ante se innumerabiles ·
Hoc loco hominem humanum sapiens
dicit · sed quum plus sint homines quam
innumerabiles · quur ante se innumera

biles · et post se omnes trahere dicatur ·
Nisi quod unusquisque hostis reprobum tunc
hominem ingressus id est antexpm · cunctos
quos cumulat in uictoria · sub iugum sue
dicionis rapit · qui et modo prius quam
appareat innumerabiles quidem sed non
tamen omnes cumulos trahit · Quia deo
miserante quotidie cumuli opere diuino
multos reuocantur · adque ad seruandam penitentiam ·
alii probrebem · alii uero prolongum penitentiam
redeunt · et modo non omnes rapit sed innu
merabiles · quia adhuc fulsitatis sue tam
pendam miraculorum omnibus signa non exhibet ·
quum uero eo tempore coram carnalibus oculis ·
sicut magi mirandi eius signa oculis fecerit ·
post se tunc innumerabiles · et omnes trahit ·
Quia qui in hoc seculo bonis presentibus delectantur
diuinitatis potestate illius se · absque aliqua
reluctatione subiciunt · Sed sicut
supra diximus quia plus est omnem hominem
trahere quam innumerabiles · quare prius
dicitur · quia omnem hominem trahit ·
et post addidit dicitur innumerabiles ·
Ordo uero erat · ut prius diceret quod innu
est id est innumerabiles · et post ut minus
quod malus est dicere omnes · Sed sciendū
est · quia hoc loco plus fuit innumerabiles
dixisse · quam omnes · Et post se omnem
hominem trahit · Quia liberis animis et
dimidio · omnes quos in sensibus uitae cumulos
inuenerit · iugum sue dominationis adstringit ·
Ante se uero innumerabiles traxit · quia
per quinque milia et adhuc amplius annorum
curriculum · quam uis cumulos omnes trahere
non potuit · multos tamen plures sunt
in tam longo tempore · quam quos adhuc

UVA.BHSC

supiendos inuidentia. Bene ergo dicitur posita
se omnem hominem dicit. et tunc se inuenerit
rubilis quia et tunc miris tollit quum in fine
omnis auferet. et modo a plurimis rapit quum corda
omnium non inuadit quia necdum e medio
ecclesie uerus xpi discessit qui dicit.
Ego uenio cito tene quod habes ne ullus
accipiat coronam tuam. Velocem suum
predicit aduentum. et in eternum saluum
cicius esse futurum. nec longum temta
tionem futurum esse pronuntiat.
Et ideo admonet ne hostis rapiat coro
nam eius. Sicut et salomon dicit.
Ne des alienis honorem tuum. et annos tuos
crudelibus. magna nobis fiducia ostendi
ubi ecclesie perseuerantia inquisitione
continuata est. habemus quid respondere
calumniantibus. qui dicunt ecclesiam deficere
et ad numerum domini nos multas coronas
perdentibus posse deduci per quod dixerit dominus.
Tene quod habes. ne ullus accipiat coronam
tuam. nisi considerantis inuenisse adque
profuisse. Si enim coronam alteri creditur
perdidit non est uacuus locus eius qui quod
tenebat perdidit. Quid est autem quod
dicit ne ullus accipiat coronam tuam.
non enim propter ea debent tenere quod habent
ne ullus accipiat et non et quum ipsi perdunt
nisi quia deus et promissionum suarum firmi
tatem uoluit ostendere et tunc spei
locum non promittere. Ne forte aliquis
sibi dedi promissionem fiducialiter blan
diretur et piger et tepidus remaneret.
Et quibus quumque modis sub religione uiuendo
abrahe filium putaueris et quod abrahe
omnis promissa iure iurando in semine eius

hereditaret omnes gentes. propter hoc ostendit
fortiter tenere et ne alius accipere
habere mundubia. et coronam non
perseuerantibus posse auferri. et qui uidetur
non deficere sed usque in finem perseuerare,
coronam suam semper habere haec enim
potentiam. hic etiam enim firmitatis pro
missionum dei. ut quibus deum habuerit filius
repudiatis multis plures et lapidibus suscitet
filios abrahe. Nec ita mulis de abrahe
filios generans. ut abrahem suos filios do
deuiatore et nunciatore perdiderit. Sic et quia
numerum impossibile est. zizaniorum et de
sectarum perfidia bebiuri impossibile
est ut dixi in messis in eas zizania disperget.
Si dissimulabatur non erat messis sed zizania.
Siquidem ambos crescere usque admutuari
tantum domino iudice promissum est. perseue
rantibus uero dicit. Qui uicerit faciam
illum columnam in templo dei mei et foras
amplius non exiet. columna preciosum
et multis hic alienum membrum dixit in suo
corpore coniungendum ut et firmitatem
presset et fortitudinem sicut et paulus
apostolus dicit. Iacobus et iohannes qui ui
debantur columne esse dexteras dederunt
mihi et barnabe societatis in templo
dei mei. id est in multitudine beatorum.
Et foras inquid non egredietur amplius.
a coetu scilicet consortio. seu et uniuersitate
et qui electi sunt numquam exire. ad eo
enim exierunt generalis sicut scriptum est
perdidi. commemorabuntur et conuer
tentur ad dominum omnes partes gentium.
Conuenit tantum et in eos quos desinat gen
tiliter promissa ut in eatos. De domo

UVA.BHSC

ānm dī · scis ma foris ġ ertua magis lneos
continua · Dum ānm dicit amplius non
ġtiaturum ostendit nouissimum certamin
in finem · fuaturu eam ānm posita uniatam
ulteru separatio nouissimo certamine ·
quos siquis liberunt est foris non ġtiet ·
a ntu uero ppter eu dr aliquos qui post amodu
liberandi arena · ġite passus est · quod sup
est et semp redeundi · hos nobissime amplius
ġite non ppter icitaur · qm quis quis tunc
foris ġteria · tempus redeundi non habebit ·
Et scribam sup illum nmn dī mī · et nmn
ciuitatis dī mī noue ihrlm que descendit
de celo a deo mo · ita et diuino nmne ppr
signatur · et in mortalitatis gle decoret ·
et nmn diuine ciuitatis noue ihrlm que
est uisio pacis accipiat · et sic quietatis
ppetue securitatis ocqu p fruatur ·
ipsa est ciuitas que descendit de celo a dō
mo · ut in ea habitaturi tena trea · et requies cuiu
secla · et nomen mm nouum · nihil dō uetus
est · quia non ueterescit et nate · sed nmn
dī sanp nouum semp recentum est · Et siquis
ita nmne intitulantur in eterna posteritate
agnis lucta · ppetuum obtinentia uictum ·
Nmn ecclesie in hoc mundo cotidie descendit
a dō de celo · id est ecclesia de ecclesia · pdm
semper nascitur · Noue aut dicta ppter
nouitatem filii hominis ihu xpi qui est
ihrlm · Et nmn mm nouum quod est xpi
nmn nouum · quum in et adueniatum est
ex xpi et sacerdotis · et ad dicebantur
hominis digni autem · sed non erant nouu ·
quia multi erant et nullus qui eis mundum
saluare potuisset · nisi dns ihs xps · id est rex
saluator solus ille rex et saluator ·

h e est nmn nouum quod est sup omem nmn ·
hic est rex regum · qui est super omis reges ·
Sed non quod nobum sit id est filio dī ut
tunc uberet in aquum ubsia · sed solum
in carne dicitur nouum · qui in principio ante
quam mundus fieret equalem cum patre
habet claritatem · Sed hoc est nouum
filio dī · quod uoluntarie fuit mortuus · et
resurrexit quia potuit et redeet a dexteram dī ·
Filius hominis est qui dicit nmn mm nouum
ipse est quem in principio huius libri inter septe
candelabra aurea uiderat · hic est filius
hominis ihs in cuius nmne curbat ome genu
celestium terrestrium et infernorum ·
Qui habet aurem audiat quid sps dicat ecclesiis ·
Quicquid sps euocat que aliter quam sonat
intellegenda sunt · tali concludit dicens ·
qui habet aurem audiat quid sps dicat ecclesiis ·
EXPLICIT ECCLA SEXTA IN LIBRO SCDO ·

INCIPIT ECCLA SEPTIMA · EIUSDEM LIBRI ·

Angelo laudocie ecclesie scribe ·
hec dicit amen fidelis et uerus qui
est principium creature dei noui
operatur · quia neque frigidus
neque calidus es · Utinam frigidus esses aut
calidus · sed qm tepidus es et non calidus
neque frigidus · Incipiam te euomere ex ore meo ·
qm dicis diues sum et locupletatus nihil
ego · et nescis quia tu es miser et mise
rabilis et cecus et pauper et nudus ·
Consilium do tibi ut emas a me aurum
igne probatum ut diues sis et locuples sis
et uestimentis albis induaris ne

UVA.BHSC

appareat confusio nuditatis tue ·
et collirio inunge oculos tuos ut videas ·
Ego quos amo · arguo · et castigo · Emulare
ergo et age penitentiam · Ecce sto ad ostium
et pulso si quis audierit vocem meam · et
aperuerit ostium · ingredior ad illum · et
cenabo cum eo et ille mecum · Qui vicerit
dabo illi sedere mecum in sede mea sicut
et ego vici et sedeo cum patre meo in sede
eius · Qui habet aures audiendi audiat
quid spiritus dicat ecclesiis ·

EXPLICIT STORIE ECCLESIE SEPTIME

IN LIBRO SECUNDO

INCIPIT EXPLANATIO SUPRA SCRIPTE STORIE

Angelo Laudocie ecclesie scribe ·
Hec dicit amen fidelis ·
et verus · principium creature
dei · Novi opera
tua · quia neque frigidus
es · neque fervens · utinam
frigidus esses · aut fervens · sed quia tepi-
dus es · et non fervens · neque frigidus · incipiam
te evomere ex ore meo · Amen dicit ipsum
fidelem et verum dominum nostrum Ihesum Christum dicit
creature principium creature dei · non qui
suscepit principium · sed quo creatura

I

UVA.BHSC

et haec rectum loqui discribeo de tempore
quorundam arguere ut mollitiem increpare
significat. Cui dicit: Euomere te ore meo:
quorundam aliqua fuit tarditate deceptos et
reprehendit multo frigore iniquitatis
arguit. Nec bonis invenit operibus incubare
sed tepidos in utrumque persistere. Unde
et nequaquam bonorum operum esse cum
esse cum Christo quibus bonis actibus fungantur
proponunt, sed in suis delictis persistentes
fideles esse asserunt. Sed euomendos eos
a corde suo et proiciendos procul a communi
[illegible] et dicit: Neque frigidus neque calidus
sed quia tepidus es, euomam te ex ore meo.
Id est non sis in visceribus meis quia tepidus es.
Tepidum enim dicit hominem divitem credentem
et in dignitatibus conlocatos. Et quum
sint credentes et divites in suis cubiculis
[illegible] scripturas [illegible] et disputant.
Quum foris sint [illegible] fideles
[illegible] intellegantur. Scilicet gloriantes
[illegible] se et dicentes omnium scripturarum
preceptum cognoscere et adimplere credere.
[illegible] fiducialiter [illegible] si aliquid
in [illegible] proloquuntur [illegible]
[illegible] Neque frigidos neque
[illegible] esse id est neque [illegible] esse neque
[illegible] calidos dicit. Utinam fervens
esses id est religiosus esses. Utinam frigidus
esses id est infidelis et incredulus et foris
esses [illegible] quisquumque modo aut in
bono aut in malo perfectus esses et ubi [illegible].
Sed quia neque frigidus neque calidus es sed
tepidus, non es in uno meo corpore neque
in visceribus meis continearis. Sed quia
neque frigidus es, id est neque calidus,
omnibus enim omnia es: et cum incredulis
et cum fidelibus utrumque ubi aut es. Euomam
te ab ore meo quia nausium facis.
Nausium quantum odibilis sit neminem
latet, sicut et huiusmodi hominis a Christo
et [illegible] euomuntur quum in die iudicii
foris proiciuntur. Et quia sunt divites
et tepidi et ad hoc super cupiditatem [illegible] sed
tamen ut dixi fideles sunt et Christiani.
Qui pauper non potest esse quia divitias
habet. Dives non est quia [illegible] divitiis non
operatur. Sequitur enim ipse dives Laodicensis
et fidelis et dicit:
Dives sum et locupletatus et nihil egeo.
Spiritus enim dicit: Et nescis quia tu es miser
et miserabilis et caecus et pauper et nudus.
Consilium tibi do: ut emas tibi a me aurum
igne probatum. Confundit eos qui gloriantur
in operibus suis et gloriantur in rebus propriis.
Si forte unum nummum pauperi dederunt
aut forte aliquid boni egerint gloriantur
vel in scientia [illegible] fide quam tepide susceperunt
confitentes nihil se indigere profitentur.
Sed e contrario [illegible] dignos [illegible]
et mendicos a bonorum operum paupertate
defessos, vel qui non aspiciunt nuditatem
suam nec considerant quia nudi et inanes
a bonis redduntur operibus. Bonitate scilicet
et ipsos provocat ad salutem. Suadeo
tibi emere a me aurum igne probatum,
id est de mea passione summas exemplum
et imitatus sis in conflatorio tribulationis
ut ab omnibus probatus appareas quemadmodum
modum et ego probatus sum [illegible].
Et sequaris me qui mortuus sum pro te
et effundens sanguinem pro me quem [illegible]

UVA.BHSC

fundi pro te. Consilium tibi do: ut emas a me aurum igne probatum. Confundit eos qui gloriantur in operibus suis et ocultant in rebus propriis; si forte unum nummum pauperi dederint, aut forte aliquid bone eterna gloriantur, vel scientie aut fide quam tempore de susceperunt confitentes nihil se indigere profitentur. Sed e contrario nec miseratu dignos, sed egenos et mendicos a bonorum operum paupertate defensos. Ut qui non aspiciant ad nuditatem suam nec considerant.

Ut ditieris et locupleteris et vestimentis et vestimentis albis induaris ne appareat turpitudo nuditatis tue.

Ut egis elemosinis et tanto bono aurum ignitum igni impressis aurum pressuratum flammis in cocti elemosinis et lutis operibus purgatum ut sis dives in hoc quod feceris et vestimentis albis vestiaris et non appareat confusio nuditatis tue.

Puta tibi ut se enim dimittam et velatum candidum, ut illa turpitudinis operum suorum apparere. Et collirio inunge oculos tuos ut videas. Hoc est aurum quod promittitur ecclesie per prophetam.

Pro eo aere afferam aurum et pro ferro afferam argentum, pro lignis es et pro lapidibus ferrum. Eloquium scilicet domini et evangelicum apostolicumque doctrinam aurum esse pronuntiat. Qui locupletatus fuerit a spiritu sine dubio divitias promeretur, et vestimentis albis id est nitorem bonorum operum decoratur.

Nec nuditatis bonis operibus turpitudo patebit. Collirium autem quod unguentum

oculus mundat cordis et con... punctio et lacrime penitentie et semetipsum sumus ulis dolor nec laudum se ut oditis te loqui attestatur sed diligere potius clamat dicens: Collirio inunge oculos tuos ut videas. Ac si aperte diceret: O dives tu qui legis intellege qui dicis. Quod si legis et non intellegis collirio oculis tuis non unguis. Oculi aliquando in scriptura sunt duo testamenta, id est lex et evangelium intelleguntur, que credentibus lumen veritatis infundunt. Sicut scriptum est.

Preceptum domini lucidum inluminans oculos. Et alibi: Lucerna pedibus meis verbum tuum domine.

Si ergo verbum domini inluminat oculos inluminat ergo et divinitas ceci. Cognosce Christum qui cecum inluminabit, qui spuit in terram et collirium facit de digito suo et posuit in oculis ceci nati et dixit ei: Vade ad natatorium siloe lava et videbis. Antequam saliva lutum fieret in terra: erat quidem terra sed lumen ceco non prebebat.

Iunctam est saliva cum terra et digito conmixtum et sic linivit oculos ceci. abiit et lavit et vidit. Saliva evangelium est, terra lex. Qui fuit ergo lex sine evangelio qui non dat lumen ceco, sed lux et vita dimittat scaturien quia nec vivum fecit gradientem discendat ergo Christi salivum in terra et colligat terra. Et misceatur digito spiritu sancti et unguat oculus divinitas ceci. Et videat ad natatorium siloe qui dicitur missus id est ad eum qui dixit: Non sum missus nisi ad oves que perierunt domus Israhel. O dives si legis et credis quia ille est missus ad te quare

UVA.BHSC

quare prophetarum quare uictoria uidet.
Lege euangelium et cognosce quanta
passus est pro te. Cui tantum te habuit qui tam
caro pretio sanguinis sui redemit te.
Quid retribues ei quando de tuo lucrum facit.
Audi quid tibi petat. aurum igne probatum.
hoc est uera retributio: cum sanguis sanguini
compensatur. hoc ergo collirio inunge
oculos tuos et uideas. ut quid liberatus
per principatus cognoscis. huius et opus facere
coneris. Et quoniam huiusmodi homines de grande
peccato ad grandem redeunt penitentiam
non solum sibi sunt utiles sed multis
prodesse possunt. Non paruum sed grandem
mercedem eis promisit sedere in solium
iudicii sui. Ego quos amo arguo et
castigo. emulare ergo et age penitentiam.
Suscitat ad penitentiam peccati
grauissimo opere depresso et ad inmu-
tationem nos scorti inuitat. Ostendit quia
in effectu habiturus erit quos amauit. et sequi
deuerint. ac si aperte diceret. amaui
eos quos cruciare uideris pro nomine meo.
Omne enim corpus ditatum in uno homine
comprehendit. sicut et in nomine corporis
episcoporum unum angelum dicturum.
Ecce sto ad ostium et pulso. si quis audie-
rit uocem meam et aperuerit ianuam:
introibo ad illum et cenabo cum illo
et ipse mecum. Stat salus nostra dominus
Ihesus Christus. et ianuam cordis nostri inpellit.
Et qui tempus iacens a peccatis suis expressus
mulierem et per fornicationem cordis
oblectatio intrabit sine dubio et mandu-
cabit cum eo. et delicias tam beatas
sequitur. ac si aperte diceret.

Domini mei uictoria: et ego eis habitator. sicut
ipse dicit: qui diligit me diligitur a patre
meo. et ego diligam eum. et manifestabo ei
me ipsum. et ego et pater ad eum ueniemus
et mansionem apud eum faciemus.
Et post hanc conpetitionem quid bonis
hactenus promittat dicit. Qui uicerit
dabo illi sedere mecum in sedem meam sicut
et ego uici et sedi cum patre meo in throno
ipsius. Consortemque dicit participem
potestatis promittit. Nam cum dicit
in sede patris sedisse quomodo cum illo
sedebit qui uicerit cum ipse unigenitus
in sede patris potestate sedet sicut ipse
ait. Celum et terram ego impleo. quid ergo
in throno dei sedere. nisi quiescere et cum
deo et eius beatis adsistere tribunalibus. atque
inconcusse potestatis illius felicitate
gaudere. Qui habet aures audiendi
audiat quid spiritus dicat ecclesiis.

EXPLICIT ECCLESIA SEPTIMA IN LIBRO
SECUNDO SEPTEM ECCLESIARUM

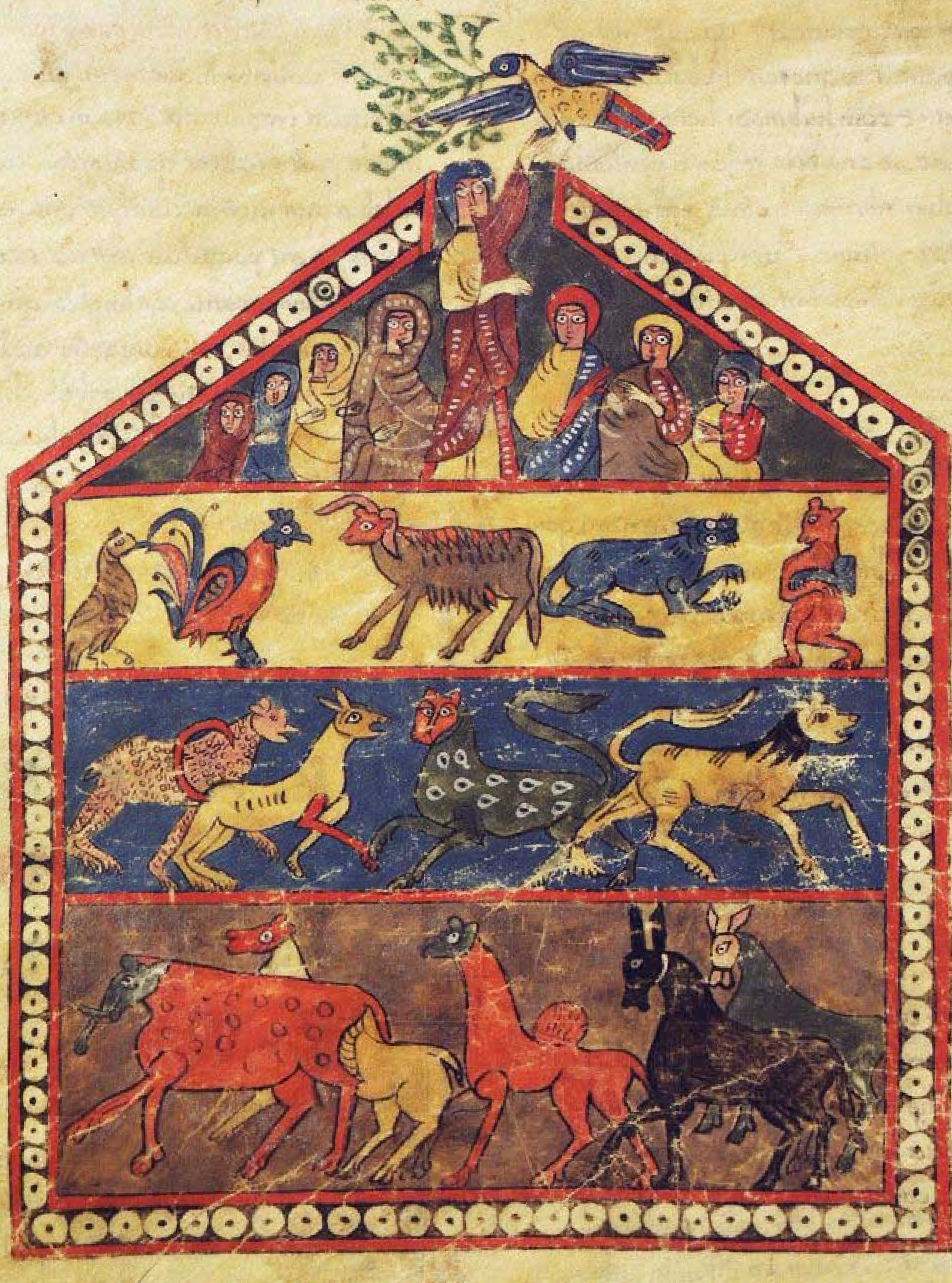
INTERPRETATIO QUALITER UNA ECCLESIA SIT ET SEPTEM DICANTUR APERTISSIME PER ARCA NOE DECLARATUR:

Et dixit dominus ad Noe tempus omnium
hominum iam uenit ante me
quia repleta est terra malitia
eorum. et ecce disperdo eos
cum terra omnem. Fac tibi

UVA.BHSC

tibi arcam de lignis quadratis. nidos et
nidos facies. et bitumine linies eam.
Si arce istius fabricam per quam invitus homo
Noe naufragium mundi meruit evadere.
diligenti cura et sollicitu animi ad
notionem velint inspicere. proculdubium
magnum sacramentum operis que in
ipsis mensuris et coniunctionibus invenient

esse dispositum. Sic enim dicit. Facies
arcam trecentorum cubitorum longitu
dinem et quinquaginta cubitorum lati
tudinem. Collectam facies arcam et in
cubito consummabis eam desuper. et
ostium facies de latere. et bicameratam
et tricameratam facies eam et reliqua.

UVA.BHSC

hoc laudem ante fabricam eccle(sie) septem capitum per
fectione indicabat. Non uero xpi figuram
habuisse nulla est dubitatio. quippe qui
crebro in lucano sermone nos requiem appellamus.
Ienua capuat ipsius lamech quum nomen ei
inponeret prophetabat. hic ait. faciet
nos requiescere ab operibus nostris. et a merorib(us)
manuum nostrarum. ueniet quum exierit est
dns. ut ego nos in eum esse solus liberat
in uniuersis terra excuntis in celo domo aq(ue)
pereuntibus ipse solus quum in domo sua sal
uabat est. qui solus dm sibi bene uibendo
fecerat propitium. quem ecclesiam. ut uenit mun
do. Sic et quum uenerit dns iudicare
scos in flumine ignis. ut nunc mali omnibus
ut refugiunt angelorum cunctaque mundi scele
ribus damnatus est finem scis uero solus requiem
in regno futuri et prebiturus. Numeri
hec que delegit in ipurabilibus consecratus est
ueniet unde ut dixi eccle fabricam indicabat.
que sancti est cum xpo mansura. septem
autem quae nos sco eiusdem donantur.
septem scias capitum habuisse noscuntur.
Quae per xpm accidium iudicii lis incendio
suna et cum ipso et in noua terra
cum xpo suna regnatura.
Sed forsitan aliquem
mobeat quur septem
dicantur eccle cum
unius sit in
toto orbe diffusa. Septem tamen
eccle est ipsa septenarium spm quum sit
una pluralitate nominantur. Sicut
omni corpus unum est et septem sunt
membra ut septem membrorum officia.
Ita cupita mun[illegible] unius [illegible]

gustaus odoratus [illegible] et unum est a con eccle
sed septem fomnis curemus quum creaque.
Sed septem oculi dni. et septem stelle in dex
tera tenentis in terio. et septem candelabra
aurea. et septem lucerne incautique in celo dtui.
et septem angeli. et septem tube. et septem
phiale. septem mulieres adprehendent unum hominem
unum. haec est unitatis eccle xpm est natus.
et septem columne apud salomonem quibus
domus eccle fulciatur atque erigitur. Sed et
Iohannis beati apostoli ad septem ecclesias
scribit capitulis que uenerabilis apostolus
ad septem similiter ecclesias epistulas dedit.
absolute quum non nominem scripsit, nemo met
septem scilicet eccle celeste. Nam et septem
panes in euangelio. et septem sporte plene
fragmentorum. super unitatis septiformi
eccle in multitudine indicabant. Cum ideo
ait septem pauperum diuina in robur eccle
et septem unum camelo. Septem in ea aut in me
septem ut dixi eccles indicabant inter
quos eccle septem eccles et is de bibrato
bubo. Septem [illegible]
dona. ut [illegible] in homine cum
dns munificat dignitatis est. Et requie
sce ut ait spiritus sapientie spiritus intellegentie
Consilium [illegible]
timoris dni [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

UVA.BHSC

denique beatus apostolus paulus cum ad ecclesiam
scriberet: quid esset ecclesia addidit dicens.
sanctis et fidelibus. hoc hoc: quicumque sancti sunt
et fideles habuerint spiritum intellegentiae: ipse
sunt ecclesia: quia illarum classem faciunt.
Similiter quoque rationem qui cumque habuerint
spiritum consilii. et quam classem quasi alteram
ecclesiam faciunt. et quos spiritus virtutis
suppleverit hii in quarta ecclesia numerantur.
Pari modo: et quos spiritus agnitionis inunda
verit: in quinta ecclesia deputantur.
Sic et quos spiritus pietatis adunaverit: sextae
ecclesiae numeri ostendunt. et quos spiritus pie
tatis amoris dei coniunxerit: hii ad septi
mam ecclesiam referuntur. Quamvis separata
sint singulis singula carismata haberi.
Quum autem in unum conveniunt: omnis unum
et integrum. et perfectam septem formam
ecclesiam quae xpi corpus est faciunt. haec sunt
septem animae quae noe qui xpi imaginem
pretendebat in excidio atque donatae sunt.
Post quam enim ut barrus solvuntur: laus pacta
autem et in pace ponuntur. Sicut semper
israel ecclesiae in finem seculi permanent. cunctis
nationibus per xpm sunt ablegitis ut alam dixi
cataclismum liberandae: et celestis regni
gloriae preparatae: quia sicut nullus cataclismo
atque potuit evadere: nisi qui in arca esset
reservatus. sic et nemo in diem iudicii
poterit effugere: nisi quem ecclesiae catholicae
arca ataberit. Quod autem hic ut mereatur
et arca metrata arca fuisse refertur.
mansionum loca. et habitationum qua
litates quae sanctis in regno dei sunt preparate
evidenter ostendit. In una enim camera
paradisi figura est. In alterum autem nove

ubi hierusalem celestis esset descensura ut ait
in eadem sicut scriptum est: habitatio dei cum
hominibus. de qua terra beatus iohannes
dixit. et audi ut celum novum et terram
novam et civitatem hierusalem celestem
descendentem de celo in terram novam.
et esaias sicut celum novum et terram
novam. quam ego facio perseverare in
conspectu meo: sic perseverabit semen
vestrum. et nomen vestrum dicit dominus omnipotens.
In tertia autem camera celorum regnum. inde est
quod et salvator noster ut dominus in evangelio
dicebat. multae sunt habitationes
apud patrem meum qui est in celo. sic
autem de celorum regnum scriptum est.
Beati qui persecutionem patiuntur propter
iustitiam. quia ipsorum est regnum celorum.
De paradisi autem mansionem. ipse latro
dominus probat cum dicit. vincenti dabo
dabo de ligno vitae quod est in paradiso
dei mei. Terre autem novae mansionem
similiter manifestat cum dicit.
Beati mansueti quia possidebunt terram.
sed et salomon sancti ait. reliquentur super
terram: impii autem expellentur ab ea.
Harum autem trium mansionum qualitates
rursus idem beatus esaias meminit dicens.
Sustinentes dominum mutabunt virtutem
pinnis gerebunt tamquam aquile currunt
et non fatigabuntur. ambulabunt
et non esurient. volabunt autem
in celum sicut aquile pinnis gerentes
currunt in paradiso et non fatigabuntur
ambulabunt in terram novam et non
esurient quia et cum illuc adeo prepa
ratum acceperint. hunc autem semper

UVA.BHSC

tatem virtutum mansionum sanctorum atque
et aptatis suis in evangelio dominus per para-
bolam manifestare dignatus est dicens.
Et item quod dicit in terram bonam faciet
et fructum centesimum. Centesimum
scilicet fructum faciunt qui in celum habi-
tationem accipiunt. Sexagesimum qui
in paradiso habitare merentur. Tricesimum
qui in terram novam futuri sunt.
Unde iam nobis plenum esse debet arcam
istam in figuram ecclesie ut sepe dixi
catholice imaginem perspicue indicasse
cuius tripartitam habitaculum idest celi para-
disi et terre. nove terre ubi in domino mons-
tratur. Ut et quod dicit structure prius
fabricam fuisse depositam in latitudines
intra in primo unde summa concordium
in medio angustior et postea per quattuor
angulos collectam usque ad unum cubitum
quo latitudo mensure sic consummata
unum haberet sensus etiam deducit. hoc
itaque significabat quod in prima parte
fabrice. idest in prima fructificatione sacer-
dotes licentia et remissior disciplina
omnium patrum et patriarcharum propter
generandum subolem filiorum esse indulta.
Et quod permittendum esse eis plura
liceret facere et liberius gerere que vellent.
Ideo in latior et spatiosior pars arce fabri-
catur in primis. media vero in angus-
tiori mensura redditur. quia medius
temporibus per legem moysi et prophetas
in angustiori et breviori spatio precep-
tis constringentibus populi redigendus erat.
Summitas vero cum iam per angulos collecta
et in unum consummata est hoc significabat

quod per quattuor angulos idest quattuor
evangelia hominis esse ecclesiam fabricam
quousque tendit. Quia ut tota illa erat
quasi una ita que dicit adunatum.
et usque ad unum cubitum. id usque ad men-
suram suscepti hominis que induit dominus
hominis est et compago ecclesie redigendum.
Denique nemo ad fastigium perfecte virtutis
ecclesie pervenire poterit nisi per angustias
tribulationum et persecutionum pressuras
quas et in passione sua passus est dominus sicut
scriptum est. Oportet nos per multas tri-
bulationes intrare in regnum dei. Sed quod
dicit in cubito consummabis eum. cubitus
hoc unum imago est ut dixi corporis christi
qui cubitus ad unitatem perfectam est. cuius
cuius nos membra sumus. non ad mensuram
staturae hominis secundum videtur. Omnes
enim unum sumus in christo paulo apostolo. Ideo in unum
cubitum hucusque fabrica consummatur.
quia in uno christi corpore et in [illegible]
passionum est hominis plenitudo tota ecclesie
colligenda. Nam quod corvum dicit
de archa emissum non fuisse ulterius
reversum. hoc ostendebat impuros vo-
luptatis hominum de ecclesia expellendos
et non esse ulterius reversuros. Corvus
enim subdoli et impure anime significat
voluptatis. et nigro colore infamiam peccati
[illegible] atque demonstrabat. Columba vero
quietam animam est. cum requiem non invenisset in
seculo reversa in archam [illegible] sanctorum imaginem
indicabat. Qui cum fuisset in toto orbe di-
spersus capte iniquitatis [illegible] requiem apud [illegible]
homines non potuisse repperire [illegible] in
archam ecclesie [illegible] sicut [illegible]

UVA.BHSC

evangelio apostolos suos instruit dicens:
ad quemcumque domum, vel civitatem veneritis
dicite pax huic domui. Si fuerit ibi filius
pacis veniet pax vestra super eum. Si autem non fuerit
ibi filius pacis, pax vestra revertetur ad vos.
Proinde spiritus sanctus cum adhuc super gentes requiem
non invenisset, quia necdum in Christo credide
runt, reversus est in arca ecclesie apostolorum donis
sublatis iniquitatibus peccatorum crescere
incipientibus nationibus fidei disciplinam quem
admodum spiritum sanctum accipere meruerunt. Denique
subiunxit scriptura, et alterum emisit columbam
de arca: et reversa est columba ad eam sub
vespere habens ramum olive in ore suo.
Quod ergo ramum olive adtulit testimonium
pacis et restitutionis perspicue indicabat
et quod lignum passionis ore suo predicans
hic per se ferens pinguedinem gratiarum crismatis
attribuere haberet, sub vespere autem quod in
fine seculi adventus haberet. Mensura vero
arce trecentorum cubitorum longitudo figuram
dominici crucis evidentius ostendit. Trecenta
enim apud grecos T. littera signatur
que littera unum apicem quasi arborem
crucis facit. Altera vero ut antemnum
incipit et ipsum crucis utraque habitu demons
trabat quomodo longitudo intellegentiae
ducatur et latitudo autem nove tribuit et latitudo
celestis regni preparatur. Quinquaginta cubitorum latitudi
nis eiusdem arce. hoc significabat quod pater
quies ecclesie quinquagesima die post passionem
dominico crucis spiritus sanctus descensurus esset per quem
et spem adducit excelsitatis regni gloria consequi
et obtinere possunt. Triginta vero cubitis
arce altitudo significat vim mensuram etatis domini nostri
tatis qui hominem quem induit per officium

Iohannis in Iordane babtizatus est. Triginta ce
nim annos ita ut evangelista testatur
quum per aquam babtismatis suscepit ad dixi
hominem donis celestibus inlustravit. Est ergo
altitudo in mensuram etatis corporis Christi sicut
beatus apostolus Paulus ait. Donec occurramus
omnes in unitatem fidei et agnitionem filii dei
in virum perfectum in mensuram etatis plenitudinis
Christi ut iam non simus parvuli. Longitudo autem
in passionem dominice crucis quia tertia signum est.
Latitudo in die pentecosten quod sanctus spiritus
super credentes advenit. Videtis ergo dilec
tissimi fratres omnem archae istius fabricam in
sacramento venisse unde ecclesie fuisse premissam
et non posse aliter hominem nisi per ecclesiam
de excidio totius orbis evadere. Sicut in
cataclismo mundi nemo remansit nisi
quos arca inclusa tenuit et proinde laborandum
nobis est ut dum et dominum nostrum toto corde re
quirimus ut in ecclesia dei catholica fideles in
domino permanere mereamur. Tunc enim sub
sequentia promissa sicut omnis pacis et
concordie federa evangelice fuerint
a nobis in veneratione lustrata ut
vere felices ante conspectum dei pueri omni
potentis esse possimus.

INCIPIT LIBER TERTIUS DE CETU LATIO XPI NATIVITATEM:

ALITER DICTURUS:

Post completum septimanarum
ecclesie quam per sex ebdoma
dam huius mundi singillatim
diversis spatiis temporibus partabit sicut
quod vidit et historia. Post hec inquid

UVA.BHSC

uidi et ecce ostium apertum in celum.

Post tantam manifestationem ostendit adhuc quam fidelem mentem perpetua ipsa celos illi esse apertum et demonstrantur diuini absconsa misteria. In quo inspicit mentem et extatum dei fidei de liberatione considerat. Apertum sibi ostium recognoscit quod ad mirificentias notatum unde mentem peruenit. Sic tamen semper ecclesie diuersis figuris apperit dicens: uidi ostium apertum in celo.

Ostium apertum xpm dicit natum et passum qui est ianua. Celum ecclesiam dicit propter quod credidit scripturis nos mediis ipsos uidemus. Interim autem ecclesia celum nomen accepit quod sit habitaculum dei ubi celestia geruntur.

Hoc est quod in celo uoluntatem dei fieri postulamus.

Aliquando autem celum et terra ecclesiam dicit ut terrenum tamen quo celo consentiat.

Aliquando autem celum et terram ecclesiam et gentes. Terra autem et bona est et mala.

Sicut apostolus de xpo ait: Pacificans per sanguinem crucis sue siue que in celis siue que in terris. In celo non erat secundum ... sed in terra celum et terra discordia erat. Sed tamen in iudea semper ecclesia mixta fuit cum deo sed mente non tamen corpore in nouitate. In terra tamen in terra iudaicum populum et gentilem discordia erat. Idem numquam apostolus dicit utrosque in nouitate et deo reconciliatos et quia gentilitas sine deo erat in mundo lumen est cum xpo. Et qui aliquando fuerunt longe per sanguinem xpi facti sunt prope. Et ipse est pax nostra qui fecit utraque unum et medium parietem sepis soluit inimicitiam in carne sua. Quia per illum habemus accessum ambo in uno spu ad patrem. Sicut lucas ait: Gloria in excelsis deo et in terra pax hominibus bone uoluntatis quia uocabit celos sursum et terram discernere populum suum. Ut alibi aliquis celum et terram probatur ecclesia quam bipertitam tamen reliquimus quia celum probauimus animam hominis esse et terram terrenum tamen. Et tamen et causa mixtam utroque spiritalis consentiens. Ideo dicunt et celum et terra et ecclesia.

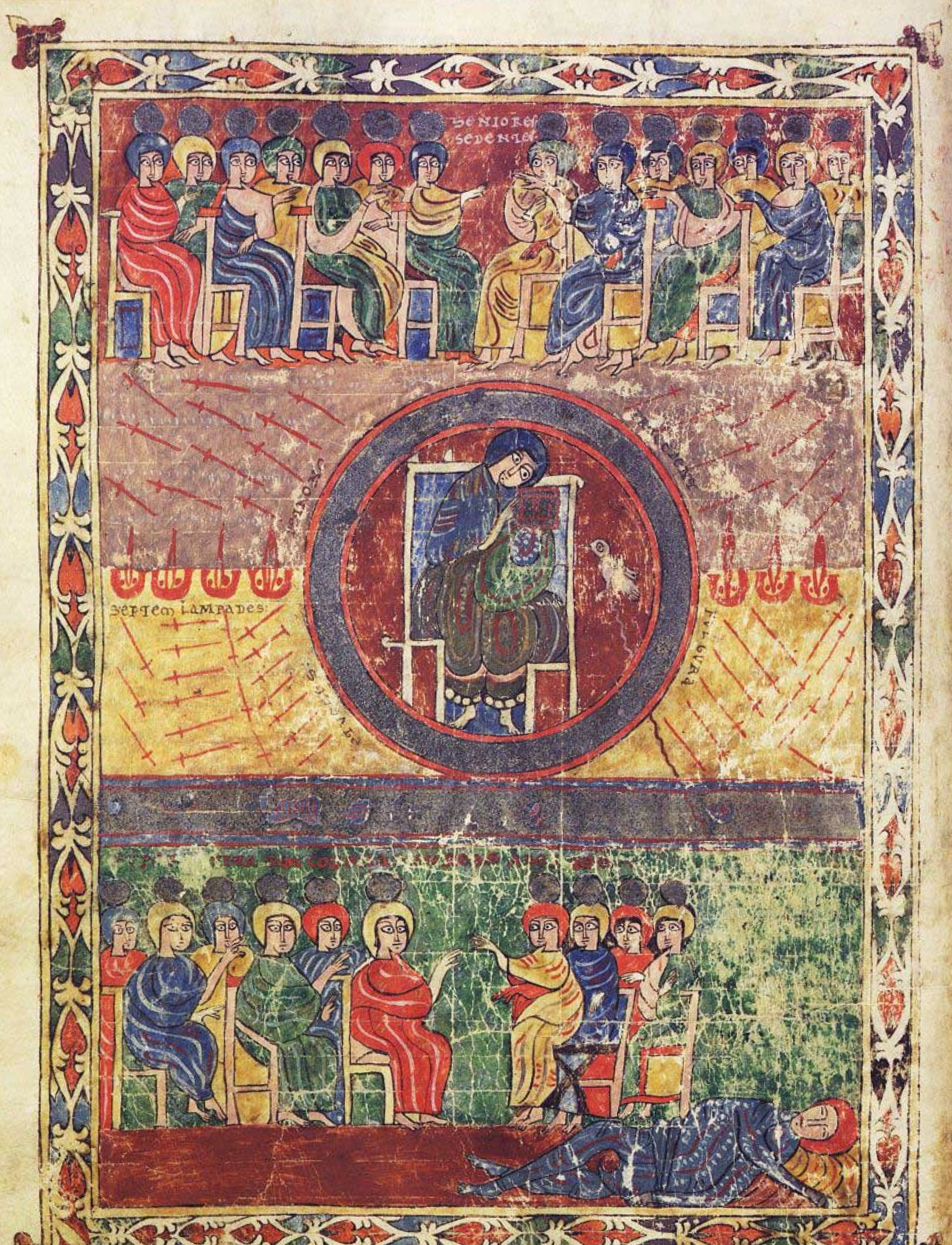
EXPLICIT EXPLANATIO OSTEI:

INCIPIT STORIA EIUSDEM IN LIBRO TERTIO:

Et uox prima quam audiui tamquam tubam loquentem mecum dicens: ascende huc et ostendam tibi que oportet fieri post haec. Et fui in spu. Et ecce tronus positus erat in celo et supra tronum sedens. Et qui sedebat similis erat aspectui lapidi iaspidi et sardino et iris in circuitu sedis similis aspectui smaragdino. Et in circuitu troni uiginti quattuor et supra sedes uiginti quattuor seniores sedentes induti ueste alba et in capitibus eorum coronas aureas. Et de sede procedunt fulgura et uoces et tonitrua et septem lampades ignis ardentes qui sunt septem spiritus dei. Et in conspectu troni tamquam mare uitreum simile cristallo.

EXPLICIT STORIA IN LIBRO TERTIO:

UVA.BHSC

UVA.BHSC

INCIPIT EXPLANATIO SUPRA SCRIPTA STORIE LIBRO III

Et uox prima quam audiui tam-
quam tube loquentem mecum
dicentis. Significat non aliud
audisse sed post superius apertio-
nem ingressus eum uocem audisse
quam audierat. Sed adhuc illi dominus quid
nescio quid secretum suum incipere reue-
lare dum consternatus potentie consternatione
plagione ad pedes cadere meruerat.
Deinde etenim carnalem ostium secundum
uocem primam quam audiuit tube consi-
milem facit. In qua uox facta collecta
intrinsecus facta dum exclamat sonum
facit exterius. Sicut hi qui a domino
susceperunt uerbum mente percipiunt inspi-
ritu sine sono quod exterius proloquuntur.
Tamen et illud intellegendum est aperti-
hostium. Id est declaratum euangelium.
Vocem primam [illegible] quam dicit legem et
prophetas [illegible] eloquia ut con-
cordant [illegible] noua ueteribus fuisse
illud quod psalmographus ait. Semel
locutus est deus duo hec audiui. Tota in hi-
s que scripturarum facta ad populum uos
protulit non audiendo turbat. Hoc
intellegi sub aliis potest quod pater unum
genitum equalem sibi filium genuit.
Loqui enim deus est uerbum genuisse.
Semel autem loquitur est uerbum aliud
preter unigenitum non habere. Et enim
post inspirationem animosi post ani-
mi reuelationem ait. Ascende huc
et ostendam tibi que oportet fieri post hec.

A secundum quod dicit. Deus peccatum mundo uenire
ad effectum sicut scriptum est. Veniet
ascendentium in montem domini sion. Hoc adore-
mus dicebant sicut scriptum est.
Ambulabant de uirtute in uirtutem et ui-
debatur deus deorum in sion. Ingredientes secutique
ubi precursor in turba dominus noster ihesus christus in [illegible]-
nem passionis sue factus pontifex in eternum.
Imitatur hic sanctus ipsum dominum pocari [illegible]
cognouisse uirtutem sed et quod oportet fieri
in futurum intellegat. Statimque dicit
fui in spiritu. Qui non sequitur nihil carnale
loquitur qui in spiritu ingressus fuisse describitur.
Nihil sanctus iohannes probatissimi de deo suo corpo-
rale nihil terrenum accepit. Sed fuit in spiritu
ut aspiceret dominum meruerat qui in spiritu a-
scendit non incurre conspicit. Deinde dicit.
Ecce sedes posita erat in celo et supra sedem
sedens. Sed [illegible] sequitur. Super
regnum hec est potentia iudicis fortitudo
et uirtus deitatis in electis. Et qui sedebat
in quo similis erat aspectui lapidis ias-
pidis et sardini et iris erat in circuitu
sedis simili sardine smaragdine.
Lapis enim iaspidis uiride [illegible] fi-
gore induatur ut intellegatur carnem
adsum a hominis christi ubi passionis con-
ditione susceptam propterea sine [illegible]
uigore clarescere et diuine uirtutis
in habitatione prefulgidam. Sardonix
autem lapis est rubicundus sed quadam
obscuritate sublucens ut intellegatur
integritatem [illegible] in sanctitate [illegible]
dum et humili adsumatum uirginem [illegible]
gnoscat. Siue ut aliis per hos duos

UVA.BHSC

lapides que et cognoscitur audi. Iaspis color
aque est. Sardis ignis. Hec duo iudicia posita
esse usque ad consummationem orbis superius
nul di. Et inde manifestatur duorum
iudiciorum ordo. unum iam consummatum est
in diluvio per aquam. aliud consummabitur
per ignem. Ita conpunctione in aspectu con
vertuntur quam dominus induatur est. Et iris in
circuitu sedis. Iris autem circum solidum
eorundem colores habet. Iris et arcus dicitur.
De quo dominus loquitur est ad Noe et filios eius.
Ne ea materia in generatione dei. Statuam
in qua arcum meum in nubibus. nec iam aquam
timeatis sed ignem. In arcum vero color
aque et ignis simul ostenditur. quia ex parte
est niger. et ex parte rubicundus. ita in
ambo iudicia testis sit. unius videlicet
faciendi per ignem. alius iam facti per aquam.
Aliter quippe arcus per ignem et aquam spiritus
sancti significabit et baptismum. quia post
Christi adventum donatus sancti spiritus humano
generi claruit. quod electi dei et aqua
baptismi unda lavantur. et igne divini amoris
accendit. Sicut veritas ait. Nisi quis
renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto. non
potest videre regnum dei. Quia arcus in
nube est in die pluvie. Nubs autem Christi est.
Pluvia eius verbum predicationis. quia in
dominica incarnatione infusionem predica
tionis ostenditur. ut ad veniam corda
credentium dominum peccati revocentur.
De hac nube scriptum est. Qui ponis
nubem ascensum suum. Nube quippe
dominus ascensum suum posuit. quia qui per
humanitatem nubis est. per eam ad
celos eam ascendit. Quam Ezechiel vate

eum in spetiem electri et velut aspectum
arcus quum fuerit in nube in die pluvie: lau
udit. In electro aurum argentumque mi
scetur. ut utrumque unum et metallis duobus fiat.
In qua et per argentum aurum claritatis
temperatur. et per aurum claritatem specie
clarescit argentum. In redemptore nostro ambe
naturis divinitas et claritas. nisi ita
potuisset oculis temperare. et per divinita
tem humanum in eo natura clarescere.
Possunt et predicatores sancti nubes appellari
quia verbis pluunt. miraculis coruscant.
qui volare quoque ut nubes dicuntur. qui
et in carne vivunt. et qui terram fuit omne
quod egerunt. quia in carne ambulantes
non carne sed spiritu militaverunt. Et in
circuitu throni vidi sedes viginti qua
tuor. et super sedes viginti quattuor
seniores sedentes induti albis et in ca
pitibus eorum coronas aureas. Ecce ipse
tam sine manifestabitur per patriarcharum et
apostolorum. quorum quisque cathedram super
sedere docentium quos seniores
et equum. id est patres appellant.
Circum amictos albis id est lucificationibus
et puritate vitam. Portantes in capitibus co
ronas aureas presentiam qui effecti victores.
Trucidato malignitate hoste diabolo
coronas a domino receperunt. De quibus coronis
vas electionis professus est. cursum consummavi
fidem servavi. De cetero reposita est mihi
corona iustitie. quam reddet mihi dominus in
illa die iustus iudex. Non solum mihi sed
et omnibus qui diligunt adventum eius. Inde
ergo electum per duodecim et bis senis duodenario
numero est consecrantur quod est viri dicti.

UVA.BHSC

et quia dies uiginti quattuor oras in die et
nocte spatiis suis terminatur. et unus dies nunc
patet. lux lucet ante aduentum solum in patri-
arcis et prophetis fulgebat. in ceteris uero
nox erat. Nouum uero testamentum quod
xps incarnatus ostendit est manifestatio lux
et dies est appellata. sol dicente eodem propheta
malachia. Ecce uobis qui timetis dominum orietur
sol iustitie. qui tamquam ortus diei duodecim
apostolos elegit. de quibus ipse ait. Uos estis
lux mundi. et in hos duodecim apostolos
omne corpus episcoporum solidauit. et in nomine corpore
episcoporum coniunxit omnem populum xpianum.
Quia sicut deus adam fecit et mulierem
ad adiutorium subdere precepit. quem mulier
omnem populum xpianum significabat. adam
uero omnes sacerdotes significabat. sic tunc
ergo xpianum populum subdidit sacerdotibus suis
sicut mulier uiro. De illis autem qui mixti sunt
perfecti sunt. ipsis sacerdotibus laborandum est
qualiter per lucem predicationis ad solidam trini-
tatis cognitionem cognoscant patrem et filium et
spiritum sanctum. De hoc quod diximus apostolus ait.
Caput mulieris uir. caput uiri xps. caput
xpi deus est. Ut de membra non separatum quem
per sacerdotes omnis ecclesia xpo mundo copulatur.
Et in hos duodecim ostendit apostolos id est omne corpus
sanctorum episcoporum. Sicut inuenimus in discriptione
ciuitatis hierusalem de celo descendentis. de deo
in homine xpo. De xpo in apostolos. De apostolis
in episcopos. De episcopis in presbiteros. De episcopis
et presbiteris in ceteros populos. Per hos gradus
ciuitas hierusalem descendit. et terrenos populos quando
ascendit ad celos. Ita uiginti quattuor
in compte officiorum separationem
duodecim sunt. Quia et preposita est duodecim

antiquis retro temporibus predixit. et duodecim throni spiritali
numero unus thronus est id est ecclesia. solus enim dominus ihesus xps
in ea ad iudicandum sessurus est. sed habitantium
et sedes ecclesia. iudicant duodecim seniores id est
ecclesia in duodenario numero. sed in xpo in quo est
caput sedebunt et iudicabunt tamquam membra.
Sed in uno capite unum caput id est xpm. Nam quomodo
poterunt sancti in iudicio sedere. sicut et ipse dixit
iudicantes. Et de throno procedunt fulgura et uoces
et tonitrua et septem lampades ignis arden-
tes. qui sunt septem spiritus dei. Intellegi uoluit
omnem predicationem uero apostolorum per quam ecclesiam
sanctam que docetur in dei iudicio et dei inspiratione pro-
cedere. Fulgura ergo miraculorum uerbis sanctorum
uoces accipe. omnia hec a throno auctore deo procedere
confitemur. de quibus fulgoribus et tonitruis dicitur.
Uox tonitrui tui in rota. Rota scriptura dicitur.
ubi et ait. Inluxerunt fulgura tua orbi terre.
Cuncta hec non proprium hominum sunt. sed
ex throno dei quod est ecclesia. et tamquam iussione
et potestate creatoris uel imperio procedentia
demonstrantur. Septem ardentes lampades
uero septem uirtutes spiritus sancti. de qua
uirtute supra iam supra iam diximus. in quo uno
nomine designantur. Ante thronum dei qui ignis
in te uirtutes per quem dispensantur dei doctrina
ardens est. sicut alibi dicitur. et qui adpropinquat
patribus est accipiant doctrinam illam. Item ezechiel
de hoc igne et de his lampadibus et animalibus
de cherubin dicens. Aspectus animalium quasi
carbonis ignis ardentis. et quasi aspectus lam-
padarum. et per carbones ignis ardentes
et qui sunt in scripturis compleuntur. quisquis carbo
et igne accenditur. Tamquam quis secundum uiuit
et docet nec est in uiuentibus habet loquutionis
exemplo operis accipit ...

UVA.BHSC

in amore uertuntur · ut a peccatorum suorum
tenebris fugiant · desiderio lucis ardescunt ·
et quanto plus amorem ardent · qui prius in iniqui-
tatem · tantum torpuit quantum frigidus
lucebat · Lampades uero lucent sui longius spatiis ·
et quum in alio loco sint · in alio resplendent ·
Qui enim spiritu prophetie uerbum docent et miracu-
lis pollent gratia · hi sub opinione longe lateque ut
lampas lucent · et quibus bona est audiunt quia
per hoc ad amorem celestium surgunt · In eo
quod semper bone operi exhibent · quasi ex lam-
padis lumine resplendent · Quia ergo sancti uiri
quidam latent repositi quasi tangendo
ad amorem patrie celestis accendunt · et
boni sunt · Quia uero quibusdam et longe
positis lucem ex lumine · ne in peccati sui
tenebris torpeant · lampades sunt ·
Hoc uero inter carbones et lampades distat ·
quod carbones ardent quidem · sed ex loci in
grato lucerna tenebras non expellunt ·
Lampades autem quia magno flammis
lumine resplendent · diffusas circumquaque
tenebras expellunt · Quia ergo [illegible]
et qui sunt plerique secularium simplices et
occulti · et qui in locis minoribus sub magno
silentio conteguntur · uitamque eorum · ab
aliis possit agnosci · Quid aliud isti nisi
carbones sunt · qui et si per feruorem spiritus ardorem
habent · tamen exempli flammam non habent ·
nec in alienis cordis tenebras peccatorum uincunt ·
quia uitam suam omnino sciri refugiunt ·
In semetipsis quidem accensi sunt · sed aliis
in exemplo luminis non sunt · Hi autem qui
[illegible] plus uitam [illegible] ex lumine
pro boni operis [illegible] et uerbum · laborantibus
demonstrant · hi lampades appellantur ·

Quia et per ardorem desiderii et per flammam
uerbi a peccatoribus sordibus errorum tenebras
repellunt · Qui igitur in occulto bene
uiuunt · sed [illegible] profectui minime pro-
ficiunt · carbones sunt · Qui uero in imitationem
sanctitatis positi in lumine · exempla rectitudinis
multis demonstrant · lampades sunt · quia et sibi
ardent et aliis lucent · Item sedem tamquam
mare uitreum similem cristallo · mare uitreum
est per lucidum donum baptismi dicit · aqua
mundum · stabilem non uento agitatum
nec in procliuo defluentem · sed tamquam
donum dei inmobile gratiam ostendit ·
Sed quum dicit in conspectu throni lampades
que sunt spiritus · et mare uitreum in conspectu
throni · hostendit spiritum in eo loco esse quo est fons
baptismi · mare autem aqua est sed non dulcis
sed amara · quod est hoc mare · nisi baptismi
ex penitentia quum · Sic enim illa [illegible] a sede
tamquam mare uitreum similem cristallo ·
Uitreum enim cito frangitur · lauacrum baptis-
mum in nobis cito frangitur et periclitatur
Lubrica est enim uia seculi huius [illegible] in pec-
catis constringitur · quam quum modice con-
cupiscentie calore resolbentur · [illegible]
lapsum ruine que [illegible] in pro-
fundo puteri [illegible] penitentia
dimergitur id est [illegible] peccatis [illegible]
quum a diabolo [illegible]
Sed hunc ex hoc fidelis peccator [illegible] penitentia
conuersus · ad summum originem uenit · id est
habet auxilium spiritus sancti · siue cum labore
anime sue ex corporis · de profundo puteri
missus ad deum per eum reuertitur · hoc est reducat
in memoriam [illegible] ut erat puteum qui per se-
ctarum lapis posita modum de profundo

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

INCIPIT EXPLANATIO QUATTUOR ANIMALIUM IN LIBRO TERTIO:

Et vidi in medio throni et in circuitu
sedis quattuor animalia plena
oculis ante et retro. Quattuor
animalia quattuor evangeliorum est
forma. Quod plena ante et retro oculis inve-
niuntur, preteritum et futurum dei continere
misteria, ut utriusque legis secreta sonare dicuntur.
Et per contemplationem rerum spiritalium omne
sancte divinitatis archanumque fidem et misterium
secretum et celestium per ... facta demonstrant-
tur. Deinde unius cuiusque forma disponitur.
Primum leonis, secundum vituli, tertium hominis,
quartum aquile. Siquidem in evangelio
Matheus in ordine primus ponitur, quamvis
primus scripsit, sed in misterio maiores nostri
primum Marcum posuerunt, eo quod
... Iohannes viam preparavit Christo,
quia Marcus plenus spiritu sancto scripsit evan-
gelium Christi eloquio greco in Italia.
Sectatus Petrum ut discipulus, hic in initium
usus propheticali sententia dicens: vox cla-
mantis in deserto: parate viam domino.
Ut ostenderet Christum post adsumptionem
carnis evangelium predicasse. In mundo
enim ipse Christus propheta dictus est, sicut
scriptum est: prophetam in gentibus posui
te. Hinc ergo maiores nostri personam leonis Marco
evangeliste significare discribunt.
Et ut verum superius sine errore discritur.
Quia et liber eius sic incipit: Initium evan-
gelii Ihesu Christi filii dei, sicut scriptum est
in Esaia propheta: Ecce mitto angelum
meum qui preparabit viam ante faciem tuam.
Sed non est mirum quod hic Esaias pro Malu-
chia est positus. Nam hoc testimonium
certissime in Malachiam legi dinoscitur.
Siquidem Esaias interpretatur salus domini,
Malachias angelus. Et ideo in exordio evan-
gelii pro angelo, id est Malachia, salutem domi-
ni, quod est Esaias, voluit nuncupare. Ut a principio
evangelii ut prefixerat et futuram sublimem
perpetuitatis induceret. Deinde etiam quid
nunquam diceret quod est angelus ante
verba adsumpta est dicta: Parate viam
domino, rectas facite semitas dei nostri. Ut pro-
missa et pollicita salutem nunquam veritatem
ostenderet et corda hominum ad recipi-
endum gratiam preparent. In hoc autem
forma leonis est qui Iohannem in deserto
predicantem et diversa annunciantem ostendit,
sicut dictum fuit: Iohannes in deserto bapti-
zans et predicans baptismum penitentie
in remissionem peccatorum. Secundum animal
simile vitulum Lucam dicit, qui inter
omnes evangelistas greci sermonis eruditus
ut medicus in Grecia evangelium scrip-
sit Theophilo episcopo. In quo initium sacerdotali
spiritu dicens: Fuit in diebus Herodis regis Iude-
e sacerdos Zacharias. Vitulum significavit Christum
post incarnationem carnis et predicatio-
nem evangelii hostiam fuisse effectum
pro salute mundi. Ipse est enim sacerdos,
de quo dictum est in psalmis: Tu es sa-
cerdos in eternum secundum ordinem Melchisedech.
Ubi enim Christus advenit, sacerdotium Iudeorum
commutavit. Lex et prophete cessaverunt.
Bene ergo Lucam similem vitulo dicit.
Vitulus enim in persona ponitur sacerdotum.

UVA.BHSC

sicut dicit in Isaia. Beati qui seminatis super
omnes aquas. Sanctum verbum dicit aquas populum.
Inmittentes pedem bovis et asini. Ista iudaici
et gentiles populi. Et hic vitulum suum de
Zacharie sacerdotium adsumsit et dicit.
Fuit in diebus Herodis regis Iudee sacerdos nomine
Zaccarias. Et tertium animal habens
faciem similem hominis. Mattheum
dicit qui primus evangelium conscripsit
litteris ebraicis et sermonibus in Iudea. Itaque
ante evangelizare ab humanitate Christi incipit
dicens. Liber generationis Ihesu Christi
filii David filii Abraham. Significans descendisse
corporaliter de semine patriarcharum
Christum. Sicut promissum erat in prophetis
per Spiritum. Quia genealogiam Domini secundum carnem
voluit in suis libri Mattheus principio nun-
tiare. Et quartum animal aquile
volantis. Iohannem dicit qui in ultimo
evangelium ultimus scripsit. Incipiens a verbo
ut ostenderet eundem salvatorem qui pro
nobis dignatus est nasci et pati. Ipsum
ante secula Dei verbum esse. Ipsum de celo
venisse et post mortem ad celum iterum
remeasse. Hii sunt quattuor evangeliste
quos Ezechiel Spiritus Sanctus significabit in quat-
tuor animalibus. Per se est autem in quattuor
mundi partes fides christiane religionis et
predicationem disseminata est. Anima-
lia autem dicta sunt quoniam per animam
hominis predicatur evangelium Christi.
Namque oculis plena sunt intus et foris
quoniam providentia evangelii que dicta sunt
a prophetis et que promissa erant in priori-
bus autem erit ... quia nihil privatum
in evangeliis est. Et oculus semper ...

crura et faciem suam. Velata sunt enim
que tegebantur in adventu Christi. Evangeli-
um autem grece quod latino interpretatur
bona adnuntiatio. Grece enim eu bonum dicitur.
angelum adnuntiatio. Unde et angelus
nuntius interpretatur. Bene ergo Iohannes
aquile volantis scribitur, quia neque de huma-
nitate Domini neque de sacerdotio neque de Iohannis
in heremo conversatione, sed ultra se omnia hec ...
ad ipsam altitudinem celi contendit.
Et avis more aquile volantis de ipso Deo
loquitur dicens. In principio erat verbum
et verbum erat apud Deum et Deus erat verbum.
hoc erat in principio apud Deum. Sed questio
oritur quomodo hec quattuor animalia
et in medio troni et in circuitu troni plena
oculis ante et retro scribuntur. Nisi pro locis
spiritaliter intellegantur. Quod si localiter
secundum litteram intellectum fuerit errorem
facit. Iam enim supra dixerat in medio
troni sedentem Christum. Et in circuitu troni
seniores. Nunc autem dicit in medio troni
animalia. Et in circuitu troni eadem
animalia. Sed si autem cordis aperiat
hec omnia cognoscit esse spiritalia, quia solium
de capite dixit et membra. Troni enim
grece dicitur latine sella interpretatur
quam hic aliquando sedem aliquando ...
dicit ubi Christus sedet. Hic troni ecclesia est in
quam Christus sedere dicitur. Et hanc animal
quam dicit in medio troni et in circuitu troni
eadem esse animalia. Id in medio ecclesie ev-
angelia et per circuitum ostendit mixta esse
et unum omnia. Quia et evangelia in seniori-
bus et seniores sine evangeliis esse non possunt.
Quomodo enim erunt animalia in circuitu

UVA.BHSC

sedis ubi iam supra diximus: uiginti quat-
tuor seniores occupasse locum. nisi ut
intellegas seniores et animalia unum esse.
In medio throni quod dicit: in xpi corpore
ecclesie coniunctam cognosce. ita ut capita
et membra unum hominem intellegas
fieri. plena oculis quod dicit ante et retro.
legem et euangelium intellege. siue et spiritum
scientiam preceptis diuinis fidelibus inspiratur.
et ante et retro omnia circum inspiciunt que
et preterita et futura conspiciunt que.
Animal primum simile leoni. forti-
tudo ecclesie ostenditur in leone sicut
dicit. ecce uicit leo de tribu iuda. sed
quomodo sit fortis ecclesia in xpo ostendit.
Simile uitulo. id est uictime. haec est
enim fortitudo ecclesie uictimari. et quid
sit leo et uitulus in xpo declaratur.
Habens in quia faciem sicut homo. humi-
litatem dicit ecclesie. que cum habeat ad-
optionem filiorum dei. uideatur ut homo
nihil preter humanitatem possidere.
Sicut de dno dictum est. cum esset in forma
di non rapinam arbitratus est esse equale
do semetipsum exinaniuit formam serui
accipiens. in similitudinem hominum
factus et habitu inuentus ut homo.
humiliauit se obediens factus usque ad
mortem. et quid sint animalia ait
in quarto conclusit dicens. similem
uite aquile uolanti. hic in aquila
nihil determinat nominibus. nisi ut qui
fortis fuit in passione sit in leone.
Et qui semetipsum semel obtulit in holo-
caustum sit in uitulo. et qui rationabilis
fuit. id est preterita recordet presentia que
ordinet. futura preuideat. ut cum a quo
factus sit a patre cognoscat et in
opere animae sit in hominem. et nihil
et prodeat. et more aquile in contempla-
tionis pinna semper in celo oculos fixos
non habuerunt. haec fuit semper patriarcharum
et prophetarum ecclesia. uniuersa quam in
cumulata esset diuinitatis. cum et adhuc
sol iustitie in corpore non fulserat ut
dici manifestatur tamen illi in lucis
sancti noctem in celo. id est in ecclesia fulgebant
sicut stelle. post quam uero sol uenerat
antiqua et diuinitatis sue lumen per carnem
manifestauit. et subditur legimus
eum se ostendit et apostolos duodecim
ut dicam fuisse elegit. In haec quattuor
animalia omnem ecclesiam congregabit.
Et dum illa erit aliquis complexio more
aquile in quarto in celo ubi cauda uerum
se conspexerit semper contemplationis
oculos figeret. ut semper libera terra suspen-
sus duobus testamentorum gubernaculis
eleuaretur. haec facturam membra qui
cum capite capita esse uniat. Haec
quattuor animalia singula eorum habebant
alas senas per circuitum.
In hac quattuor animalia ostendit uiginti
quattuor seniores. nam sene ale quattuor
animalibus uiginti quattuor ale sunt.
Et a in circuitu throni uidit animalia. id est
leo uitulus et homo alas habere dicuntur.
Cum et tot prophetam habere non uidentur.
sed hoc in misterio non ut sonat esse credunt.
Senas autem alas habere discribuntur. quia
in his sex diebus ebdomade presentis quo mun-
dum constat. sui uaticinii uerba diffun-
dunt. quod quattuor autem senis alis

UVA.BHSC

habere dicuntur quod duodecim bis uiginti
quattuor fiunt. Id bis duodenis pueri uixerunt
et apostoli sancta doctrina est qui sui mundum
uaticinii praeconio docuerunt. In hac
eademque doctrina laus trinitatis exponitur
et sine requie sancti atque perpetuitatum unum
adsignatur. Cuius laus ad unum omnipotentem
pluralitate Deum unius substantiae manifestat.
Hunc ante omnia et per omnia et post omnia
sancta memoratorum uatum doctrina
praedocuit eundemque uenturum ad iudicium
summum et omnibus praedicatorum adstruunt
uoces. Et quia aquilam electum diximus
dignum est ut ad huius aliis est interpretan
dum duo etiam animantia esse dicunt per quibus
electa ad caelum uolare dinoscitur.
Sicut enim in hac aquila conclusit omnia
et ceteris animalibus aquila posita ultima.
Et quia illa terra non uolunt, sed sicut sola
aperte cognoscit quae in contemplationis
mente defigitur ipsa nuncupari electa.
In Ezechielo uero praedictum prophetae spiritum haec
pinnata animalia sub aliis scribuntur.
Ita haec euangelistarum significare personas
ipsa nobis sub aliis discriptionis aperiunt
nihil quod sermo Dei nostro intellectui dubietatis
relinquit. Ecce enim dicitur similitudo
uultum uultus eorum facies hominis et facies
leonis a dextris ipsorum quattuor.
Facies bobis a sinistris ipsorum quattuor.
Et facies aquilae desuper ipsorum quattuor.
Quod enim quattuor haec pinnata animalia
sanctos quattuor euangelistas ipsa unius
cuiusque libri euangelici initia testantur.
Nam quia ab humana generatione coepit
lux per hominem matheus. Quia per

clamorem in deserto. recte per leonem marcus
quia a sacrificio coepit. bene per uitulum
lucas. Qui uero a diuinitate uerbi
coepit. digne per aquilam significatur Ioh
annes dicens. In principio erat uerbum
et uerbum erat apud Deum. et Deus erat uerbum
dum ipsa diuinitatis substantiaque inten
dit quasi more aquilae oculos in celo fixit.
Sed quia electi omnes membra sunt redemp
toris nostri. Ipse autem redemptor noster caput
est hominum electorum. per hoc quod membra
eius figurata sunt nihil obstat si etiam
in his omnibus animalium et ipse signetur.
Ipse enim unigenitus Dei filius ueraciter
factus est homo. Ipse sacrificio nostrae redem
ptionis dignatus est mori ut uitulus.
Ipse per uirtutem suae fortitudinis surrexit ut
leo. Leo uero apertis oculis dormire perhibetur.
Quia in ipsa morte in qua ex humanitate redem
ptor noster dormire potuit. ex diuinitate sua
inmortalitatis permanendo uigilabat.
Ipse etiam post resurrectionem suam ascen
dens ad caelos in superioribus eleuatur ut aquila.
Totum ergo simul nobis est. et nascendo homo
et moriendo uitulus. et resurgendo leo. et ad caelos
ascendendo aquila factus est. Sed quia per
haec animalia euangelistas quattuor et
sub eorum specie simul perfectos homines
superius significari diximus. restat ut
quomodo unusquisque electorum in istis ani
malibus uisionibus exprimatur ostendamus.
Omnis enim electus atque in uia Dei perfectus et
homo est et uitulus et leo simul et aquila est.
Homo enim rationale est animal. Vitulus
autem in sacrificio mactari solet. Leo uero
fortis est bestia sicut scriptum est.

UVA.BHSC

Leo vero fortissimus bestiarum ad nullius pavebit
occursum. Aquila ad sublimia evolat.
et in referendo vertat oculis solis radiis inradiat.
Omnis itaque in ratione perfectus est homo est.
Et quia semetipsum ad huius mundi voluntatem
mortificat vitulus est. Quia vero ipsa sua
voluntaria mortificatione contra diversa
omnia fortitudinem securitatis habet leo est.
Unde scriptum est: Iustus autem quasi leo con
fidens absque terrore erit. Certissime vitulus
leo est. Qui vero sublimius contemplatur
eaque caelestia atque aeterna attenta sunt aquila
est. Igitur quia iustus quisque ad rationem
homo, per sacrificium mortificationis suae
vitulus, per fortitudinem securitatis leo, per
contemplationem vero efficitur aquila,
recte per haec sancta animalia signare unusquisque
perfectus potest. Quod idcirco diximus ut ea
quae de quattuor animalibus dicta sunt
pertinere quoque aequum ad perfectorum singulos
demonstraremus. Sed grandis nobis de his eisdem
evangelistis et sanctis predicatoribus quaestio
oritur, quia homo et leo a dextris ipsorum
quattuor habere perhibentur. Neque enim
sine admiratione est quia duo illa a dextris
et unum hoc esse a sinistris dicitur. Et
rursum querendum quia aquila non a dextris
vel sinistris sed super ipsorum quattuor esse
memoratur. Duas itaque nobis quaestiones
oblatas quas oportet aperiente domino dis
solvamus. Homo igitur et leo a dextris, vi
tulus vero a sinistris esse perhibetur. A dextris
etenim laetitiam, a sinistris vero tristitiam
habemus. Unde etiam sinistrum nobis esse dicimus
hoc quod adversum esse deputamus. Et sicut

perfectissimi per omnem incarnatio putandum
passio. Per leonem vero auctoris nostri resurrectio
designatur. De incarnatione autem unige
niti filii redemptoris nostri omnes electi laetati sunt.
De morte vero illius ipsi electorum primi scandalizati
contristati sunt. Qui laetum de eius resurrectione
gavisi sunt. Quia ergo nativitatis et resurrectionis
laetitiam discipulis praebuit quos eius passio con
tristaverat, homo et leo a dextris, vitulus vero
a sinistris eis fuisse describitur. Ipsi namque
evangelistae sancti de eius humanitate gavisi
sunt. De eius resurrectione confirmati quidem
de eius passione fuerunt contristati. Homo
ergo et leo a dextris est quia redemptoris nostri
eos incarnatio vivificavit et resurrectio con
firmavit. Sed vitulus a sinistris quia mors
illius eos ad momentum temporis infidelitate
prostravit. Iure autem locus aquilae non iuxta
sed desuper esse describitur. Quia per hoc quod
eius ascensionem signat, seu quia verbum
patris dominum apud patrem esse denuntiat.
Super evangelistas ceteros Iohannis virtute
contemplationis excrebit quamquibus
et simul de eius deitate loquatur. Huic
autem omnibus sublimius contemplatur.
Sed si aquila cum ceteris animalibus adiuncta
quattuor animalia esse memorantur
rursum quomodo desuper ipsorum quat
tuor esse describitur. Nisi quia Iohannes
per hoc quod In principio verbum vidit
et quam super semetipsum erectus namque si
non erectus esset verbum in principio non
vidisset. Qui ergo et semetipsum egressus
gressus est non iam solummodo super eis sed
adiunctus esse super quattuor sunt. Sequitur
et facies eorum et pinnae eorum extentae desuper. 81

UVA.BHSC

Facies pinnae extentae desuper scribuntur quia omnis intentio omnisque contemplatio sanctorum super se tendit, ut illuc possit adipisci quod in caelestibus appetit. Sive enim bono operi seu vero in vigiliis contemplationi intenditur, tunc veraciter hoc quod agit bonum est, quando ei placere concupiscit a quo est. Nam qui bonum agere videtur et placere non Deo sed hominibus placere desiderat, intentionis suae faciem deorsum ponit. Et quod in sacro eloquio eius divinitatis sunt contemplatur, ut per hoc quod intellegit occupari ad quaestionis possit, quia non dulcedinis beatitudinis fugari appetit sed doctus videri, ipse sine dubio intellectus sui pinnas desuper non extendit. Quia sensus sui vigilantiam in terreno appetitu occupat, pinnas quas sublevare in altum quibus sublevari ipse poterat, in imum deponit. Qua in re pensandum est ut omne bonum quod agitur per intentionem semper ad caelestia levetur.

Qui enim per bonum quod facit terrenum quid concupiscit, pinnas suas et faciem deorsum reprimit. Hinc enim per prophetam de quibusdam dicitur: Victimae nostrae in profundo defecerunt. Quid enim sunt aliud lacrimae orationis nisi victimae orationis nostrae? Sicut scriptum est: Sacrificium Deo spiritus contribulatus. Et sunt nonnulli qui per fletum suum in prece lamentari efficiunt, ut vitae terrenae lucra adquirant, ut ab hominibus sancti videantur. Quid his nisi victimae in profundo defecerunt?

Qui per hoc quod in terreno amore sunt, requirunt orationis suae sacrificium deorsum ponunt. Electi autem quia et in bono opere omnipotenti Deo placere appetunt et per contemplationis gratiam terminum illum beatitudinem degustare concupiscunt, facies et pinnas desuper extendunt.

Sequitur: Duae pinnae singulorum iungebantur et duae tegebant corpora eorum.

Dictum fuerat: Facies et pinnae singulorum iungebantur, ubi aperte intellegitur quia extendebantur desuper iungebantur.

Duae vero tegebant corpora eorum. Quid autem pinnas animalium nisi ut denominantur, quae in re nobis diligentia perscrutatione quaerendum est, quae sunt quattuor pinnae sanctorum, ex quibus duae extentae iunguntur. Duae vero eorum corpora tegunt. Sicut enim vigilanter aspicimus, quattuor esse virtutes invenimus quibus terrenis actibus omnem pinnatum animal levant. Insunt videlicet amor et spes. Deprecantur autem amor et paenitentia.

Pinnae ergo sibimet iunctae superius extenduntur, quia sanctorum mentes amor et spes ad supernum elevant. Quae ubi et quoque coniunctae sunt, quia electi sine dubio amant caelestia quae sperant, et sperant quae amant. Duae vero corpora tegunt, quia timor et paenitentia ab omnipotentis Dei oculis eorum mala perpetrata abscondunt. Duo latera vadicatum est pinnae iunguntur, quando amor et spes electorum corda ad superiora elevant et ad caelestia suspendunt. Duae autem pinnae tegunt corpora, quando eorum mala perpetrata conspectu districti iudicii timor et paenitentia abscondunt. In eo enim quod se peccasse meminerunt quia paenitentes sunt et deflent, quid aliud quam corpus cooperiunt? Qui fuerat cumulum perperducatur bona operum ad sanctificationem abscondunt. Scriptum quippe est: Beati quorum remissae sunt iniquitates.

UVA.BHSC

et quorum et causa sunt peccata. Peccata
enim tegimus cum bona facta malis actibus
superponimus. Omne enim quod operitur in
ferius ponitur. et hoc unde operitur desuper
dicitur. quando enim abnegamus mala
que fecimus. et elegimus bona que facimus. quasi
quo operimentum ei rei superducimus. quam
erubescimus videri. Quam hanc enim sancti viri
in hac vita sunt habentia tamen quod
ante dei oculos operire debeant. quod
omnino est impossibile. ut vita in opere vita
in locutione numquam delinquant.
Unde et beatus Iob qui perfectam quidem omni
dixerat dei tamen vocem audiens. sed ipsum
de ipsa sua perfecta locutione reprehendens
dicebat. Manum meam ponam super os meum.
In manu quippe operatio. In ore locutio est.
Manum ergo super os ponere est peccatum
locutionis virtute boni operis tegere.
Libet fratres karissimi adhuc sancti testimonium mei satis
quantumquam paululum vocare qualiter sancti illi
animalibus quatuor innituntur aspi
cere. Ex quibus duabus ad superiora provolant duabus
vero pinnis corpus contegunt. quia preterita que
egerunt abscondunt. Videamus igitur quantus
hunc amor ad celestia elevet cum dicit.
Mihi vivere christus est. et mori lucrum. Cognoscamus
quanta spe ad superiora attollitur cum
dicit. Nostra conversatio in celis est. unde
et salvatorem expectamus dominum nostrum ihesum christum.
Videamus si et in actibus nimirum positus adhuc
timet. castigo corpus meum et servituti subicio.
ne forte cum aliis predicaverim ipse reprobus
efficiar. Cognoscamus si hunc malum fecisse
paenitet. Ego sum minimus apostolorum qui non
sum dignus vocari apostolus quia persecutus

sum ecclesiam dei. In quibus verbis quid aliud quam
duris quam nisi mentis accusatur. Quia ipse
plangit quod ante baptismum commiserat.
Nos vero et post baptismum multa mala
commisimus. et tamen flere recusamus.
Quatuor latus pinnis sua animalia tegunt.
quia et pro amore et pro timore accelerant evolant
et pro amore et pro paenitentia quam fecerant inter
infelicia deplorant. Sed quia dictum est
duae pinnae singulorum iungebantur. hoc for
tasse intellegitur quod non pinnis propriis
evolant iungunt sed unius ad alterum
pinna coniuncta sit. Ita pinne videlicet
elevate invicem sibi in coniunctione concor
dent. Quia inter quos ratio oritur quasi duo
pinne que levantur amorem et spem due
vero que corpora tegunt. amorem et paeni
tentiam designant. quia duae certe sunt
dicuntur esse coniunctae et duae que corpus
tegunt non dicuntur. sed hac inter facilis
deo iuvante ratio occurrit. quod scilicet pinnae
coniunctae sunt amor et spes. Duae vero pinnae
que corpore tegunt sibimet ipsis ad alterum
coniunctae non sunt. Timor et paenitentia.
David enim pro lapsum carnis timendo et paeni
tendo et affligendo paenituit. Petrus autem
fide flenda timuit. Paulus inter crudeli
tatem perpetratae persecutionis plangit.
Omnes tamen unum premium appetunt et
unum auctorem omnium premiorum fore clamant.
Duae ergo singulorum pinnae coniunctae sunt
et duae non sunt. quia pro amore et spe
unum est quod desiderant. sed pro amore et
paenitentia diversum est quod deplorant.
Sequitur. Et unumquodque coram facie
suam ambulat. Dictum superius fuerat

UVA.BHSC

unum quodque eorum ante faciem suam gradiebatur. Nunc autem dicitur quorum faciem suam ambulabat. Ipsa namque repugnantia videtur esse sententiae. Sed quia quorum in praesentia dici possunt subtilius in quirendo discernere quod sit ante faciem ambulare. atque aliud in praesentia. Ante faciem quippe ambulare est sibimetipsi absconditum non esse. Omnis enim bonus qui vitam suam sollicitus aspicit et diligentius considerat quantum cotidie in bonis crescat. vel fortasse quantum a bonis decrescat. iste quia se ante se ponit coram se ambulat. quippe qui vigilanter videt utrum surgat an defluat. Quis ergo vitae suae custodiam nec legit discutere quae agit. quae loquitur quae cogitat. aut despicit aut nescit. quorum se ista non ambulat quia qualis sit in suis moribus et actibus ignorat. Nec sibimetipsi praesens est qui semetipsum quod cotidie exquirere atque cognoscere sollicitus non est. Ille autem seuertuciat se ante se ponit sibique in praesentia est quis se in suis actibus nunquam alium attendit. Nam sunt multa peccata quam committimus sed idcirco nobis gravia non videntur. Quia privato nos amore diligentes clausus nobis oculus interna deceptione blandimur. Unde fit plerumque ut et nostra gravia mala levantes et proximorum mala gravantes iudicemur. Scriptum quippe est. Erunt homines se ipsos amantes. Et certum quia vehementius claudit oculum cordis amor privatus. Et quod fit ut hoc quod nos agimus et grave esse non extimemus plerumque agatur a proximo et nimis nobis detestabile esse videatur. Sed quia et hoc quod in nobis vile videatur et non vi grave videatur in proximo. nisi quia nec nos sicut proximum conspicimus sicut et nos. Si enim nos sicut proximum aspiceremus nostra reprehensibilia districte videremus et rursum. Si proximum aspiceremus ut nos. numquam nobis educatio appareret intolerabilis. Qui saepe fortasse aliud egimus et nihil in nobis proximo intolerabile fecisse putavimus. Hoc male divisum mentes res iudicium corrigere per legis praeceptum Moyses sanxit cum dixit. Non habebis diversum esse modius aequusque sextarius. Hinc Salomon ait. Pondus et pondus mensura et mensura utrumque abominabile est apud Dominum. Scimus quia in negotiatorum duplici pondere aliud malus aliud minus est. Nam aliud pondus habent a quo ad personam sibi. aliud pondus ad quo ad proximo. Ad donandum pondera leviora. Ad accipiendo vero gravia praeparant. Omnis namque homo qui habet pensat eque proximo et aliud eque suo sunt. pondus et pondus habet. Utrumque ergo abhominabile est apud Dominum quia si sic proximum ut se diligeret hunc in bonis sicut se amaret. et si se sicut proximum aspiceret se in malis sicut proximum iudicaret. Debemus ergo nosmet ipsos sollicite videre nosque ipsos ut dictum est ante nos ponere. ut per innitant an multa incitantes iniquitatis. scimus quod agimus quorum faciem nostram semper ambulemus. Pervenit autem sicut paulo ante iam diximus quorum faciem suam non ambulant. quia et quae agunt numquam considerant. Ad iustitiam tendunt prius

UVA.BHSC

actibus exultant. De quibus scriptum est:
qui laetantur cum male fecerint, et exul-
tant in rebus pessimis. Saepe vero iustos qui
eos conspiciunt deflere, sed ipsi frenetico rum
more plangunt et rident. Alii indigentibus
de rebus propriis multa largiuntur, sed cum
occasionis tempus venerit indigentes opprimunt,
eosque quibus valuerint rapinis debastant.
Ponunt ante cogitationis suae oculos bona
quae faciunt, et non ponunt pessima quae
committunt. Hi videlicet quorum faciem
suam non ambulant, quasi sibi metipsis
praesentati essent, cuncta subtiliter quae agunt
viderent, et qualiter bona operum malis
actibus perdunt agnoscerent. Sicut scrip-
tum est: et qui mercedes congregavit
misit eas in sacculo pertuso. De pertuso
quippe sacculo, aliunde exigitur quod ali-
unde mittitur. Quia indiscretae mentes
mercedemque ex bono opere adquirunt,
non aspiciunt quomodo ex malo opere
perduntur. Alius castitatem corporis
servat, seque vigilanter circumspicit,
ne quid foris reprehensibiliter admittat.
Suis contentus est, aliena non diripit,
sed tamen in corde odium fortasse contra
proximum servat. Et quam scriptum
est: qui odit fratrem suum homicida est.
Considerat quam sit mundus in opere,
et non perpendit cum sit crudelis in mente.
Quid haec nisi sibi metipsi sapiens est, quia
in cordis sui tenebris ambulat et ignorat.
Alius iam aliena non diripit, iam corpus
ab luxu undique custodit, iam mente
pura proximum diligit, et malorum
peccatorum conscius laetatur se in peccatis

afficit, sed finitum praecem de quibus in hoc
mundo gaudet sequitur et temporalibus 83
gaudiis neglegentem animum dimittat.
Nec curat nec in eo lucrum mansurum in
moderatione gaudii consentiunt. Fit autem
bonum nimis ridendo perdat, quod plangendo
lucratus est. Hic latus quorum faciem suam
non ambulat, quia damna quae patitur
conspicere recusat. Scriptum quippe est:
Cor sapientium ubi tristitia est, et cor
stultorum ubi laetitia. In cunctis ergo quae
agimus diligenter nos metipsos conspicere
interius et exterius debemus. Ut pennata
animalia sequentes nobis metipsis praesentes
simus, et eorum faciem nostram semper ambulemus.
Quid est ergo quod post se prophetam vocem
audit commotionis magnae, nisi quod sancta
sermonem praedicationis qui fit a corde sanc-
tarum luminaria penetrat securitatem.
Per quosdam etenim qui dum prave agunt
altis tectis non audiunt, nesciunt
quam sint gravia quae committunt.
Ad quae ex sua ignorantia in suo torpore
securi sunt et laetantur in culpis quasi
molliter quiescunt. Sicut de quodam
peccatore ex secuto propheta dicitur:
Requievit in peccatis suis, quia securus iacuit
in peccatis. Quam vero audisse perfectum verbum
praedicationis coeperint, quae sint supplicia
aeterna cognoscere, qui aeternos iudicii quam
subtilis examinatio de singulis quibusque
peccatis illico contremiscunt. Implentur
gemitibus et non se capientibus suspiriis
quatiuntur, atque magno pavore concussi
in luctu et fletibus erumpunt. Prophetae
vox magnae commotionis sequitur, quia

UVA.BHSC

posta uerbum predicationis conuersorum
atque penitentium qua lucat audiuntur.
Qui enim prius quieti iacebant in uulnere
tacti posta modum manu medicine cum
dolore redeunt ad salutem. De hac com
motione penitentium per prophetam alium
dicitur. Pedes eius steterunt et mota est
terra. quia cum ueritatis uestigia in
mente audientium figuntur. Ipsa mens in
sui consideratione turbata commouetur.
Hinc psalmista pro peccatoribus conuersis dicit.
qui sedes super cherubin moueatur terra.
Hinc pro afflictis et penitentibus deprecans ait.
Commouisti terram et conturbasti eam.
sana contritiones eius quia mota est. Terra
quippe commota et turbata est peccator
de cognitione. sanatus sui impius. et ad per
fecta luminis perducatur. Peccanti
enim homini dictum est. Terra es et in
terram ibis. Contritio ergo ut sanetur contri
tio terre qui mota est. Quia cum peccator
qui de culpis suis affligitur de celestis miseri
cordie gaudio consolatur. Hec est laudis uox com
motionis magne quando unusquisque sua
facta diiudicans in multiplicatione penitentie
turbatur. Sed quid uox ipsa dicat au
diamus. Benedicta gloria domini de loco suo.
Locus enim maligni spiritus fuerunt corda pec
cantium. Sed quum sibi met ipsis irati
per penitentiam redeunt ad uitam gloriae
domini locus fiunt. Iam enim se contra se
erigunt. Iam penitentie lacrimis in se
cantur mala que commiserunt. Inde ergo
auditur benedictio gloriae in laude dei unde
prius sonabat creatoris in iuria de amore
preteritis scilicet. et corda penitentium fiunt

domino locus suus. que prius in peccatis posita
fuerat locus alieni. Ipsi autem qui peccatis
suis addictum ad dominum conuertuntur. non solum
delent lacrimis peruersa que fecerunt. sed etiam
miris operibus ad altum proficiunt uelut
sancta animalia dei omnipotentis fiunt ut a signis
et uirtutibus ad alta euolent. Ita et terrum
funditus deserunt et accepto dono se ad
celestium per desiderium suspendunt.
De quibus adhuc subditur. Et uocem alarum
animalium percutientium alteram ad alteram.
Audiat post se propheta uocem commotio
nis magne. quia sicut diximus est uerbum
predicationis lucatum penitentium sequitur.
Audit post se uocem animalium alarum quia
ex ipso lucatum penitentium oriuntur uir
tutes sanctorum. Ita ut tanto magis in sancta operatione
proficiunt quanto se ante cognitionem
uite nequitie egisse meminerunt. Sed est
in his uerbis magna dubitatio quia non
aperte per prophetam dicitur. Ita ut autem
unum quodque animal alas suas in semet
ipsis percutiant. hoc non certe hoc eadem
animalia alis suis se uicissim feriant.
ut ala huius alterum et ala alterius istum
animal tangat. Sed quia plerumque in
sacro eloquio ideo aliquid obscure dicitur
ut dispensatione dei mirabiliter dum multi
pliciter exponatur. nos curiositate utrumque
exponere licentiam domino debemus. Sepe iam
alas animalium uirtutes diximus sanctorum.
Quommodo ergo unum quodque animal alas
suas percutiens alterum percutit. nisi quod
aperte datur intellegi quia si sancta ani
malia efficimur uirtutes in nobis uirtutem
percutiunt dum unam alterarum ad perfectionem pul

Ecce enim quis habeat verbi dei scientiam cum
adque per eadem scientiam quem didicit aut
scire se quem nescire habeat. peritiam
quam quippe verbi dei didicit date elemo
sinam et ecce omnia munda sunt vobis.
Quum sum esse misericors. In elemosinis
copia verbi sancte autem oratio[n]is legit.
et quicquid in eis de misericordia dicitur. ube
rius per perpetuam eam intellegit. Ibi enim
scriptum est. pater orphanorum pauperum.
quod est ergo quod hec pertinet ut uni
versalium vicissim alteri adulterum fortuna.
nisi quod omnes sancti se invicem suis virtutibus
attingunt et se se ad profectum excitant
et considerationi virtutum aliene.
Non enim uni datur omnia nel insuper
elucens cadit. Sed huic datur quod
tibi non datur et tibi datur quod
illi negatur. ut dum iste considerat
bonum quod habes. et ipse non habet.
et sibi in cogitatione preferat. et rursus
dum habere illum conspicis quod ipse
non habes. et illi in tua cogitatione
post ponas et fiat quod scriptum est.
superiores sibi invicem arbitrantes.
Ecce enim pauca et multa loquitur. Ita mire
abstinentie virtus tribuitur. et tamen
verbum scientie non habeat. Illi datur
verbum scientie et tamen virtutem p
fecte abstinentie adprehendere conatur
et non valet. huic libertas vocis tribuitur
ut oppressos quosque protectionis solacium
impendens ad defensionem iustitie libere
loquatur. Sed tamen adhuc multa
in hoc mundo possidens. relinquere omnia
volet et non valet. Illi vero iam datum

est omnia terrena relinquere ut nihil in hoc
mundo cupiat habere. sed tamen auctor
itatem vocis contra peccantes quosque non
presumit exercere. et qui ideo plus loqui libere
debuit. quia iam non habet unde in hoc
mundo teneatur. loqui contra alios libere
recusat. ne ipsum virtutis sue quietem perdat.
Ita virtus prophetie datur est multa. longe
ventura sunt prouidet. sed tamen presentes
proximi et iactantia non conspiciens adque com
punctionis non valet curare. Illi datur est
curationis gratia ut eque a corpore proximi
molestiamque in presentes orationibus repellat.
Sed tamen quid se ipsum paulo post sequatur
ignorat. mira laudis dispensatione omnipotens
dei. sic in electis suis dona dispensat ut et
ita det quod illi negat. et ut alterius malus
quod alteri minus tribuat. Quatenus dum ut
iste habere illum conspicit quod ipse non
habeat. ut ille hunc magis accepisse conside
rat quod sibi minus adesse pensat.
Donum dei alteri in altero et vicissim hominem
administrat. adque et hac ipsa administratione
humiliatur alter ab altero. et quem videt habere
quod non habet eum divino iudicio sibi prelatum
putet. Aliis ergo fuit vicissim se universalium
fortuna cum sancte mentes ubi alius se virtutibus
attingunt et attingendo excitant. ad que
excitate ad profectum volunt. Aliis ergo
se attingunt. quia inde se vicissim ad profectum
excitant unde volunt. Hec laudis omnipotens
dei agit in cordibus hominum. quod facit in
regionibus terrarum. Poterat enim cuilibet
regione fructus tribuere. sed si una queque libet
regio alterius regioni fructibus non indigeret.
communionem cum altera non habuisset.

UVA.BHSC

ut inde fiat ut huic vini, alii vero olei habundan-
tiam tribuat. Hunc multitudine pecodum,
illum vero ubertate habundare faciat frugum,
ut quatenus illa deferat quod ista non habet,
et ista reddat quod illa non detulit, per
communionem gratiae sibi simul quae di-
visae coniunctae sint. Sicut enim regio-
nes terrae, ita sunt mentes sanctorum. Quae dum
vicissim sibi conferunt quasi fructus suos
regiones regionibus inpendunt, ut in una
omnes caritate iungantur. Sed inter haec
sciendum est quia sicut electi quique hoc
semper in aliis adtendunt quod a Deo melius
acceperunt, cum ipsi ut eos sibi in cogita-
tione praeferunt, se illis in humilitate subs-
ternunt, ita reproborum mentes numquam
considerant quod alter boni amplius quam
alter habeat. Neque enim pensant quod
bona spiritalia acceperint et ipsis desint,
sed quae bona ipsi et quae mala desint alteri.
Et quia omnipotens Deus ad hoc unitatis singulis
dividit ut alter alteri in cogitatione
humilietur, ad hoc reprobi perveniunt bonum
quod acceperunt ut ex eo in elatione perdantur,
dum semper considerant bona quae ipsi habent
et alii non habent, et numquam perpendere
student quae bona alii habent
et ipsi non habent. Quod ergo divina pie-
tas in augmentum disponit humilitatis, hoc
mentes reprobae in augmentum vertunt
elationis. Et quae diversitatem munerum
ubi eo deficiunt unde crescere in humilita-
tis bono. Propter hoc ergo necesse est, fratres karissimi,
ut in nobis hoc semper debeamus aspicere quid
minus habeamus. In proximis vero hoc quod nobis
amplius acceperunt. Quatenus dum superiores
mente ipsos eos pro bono quod ipsi habent et
nos non habeamus aspiciamus. Ad hoc quoque
obtinendum et quam nos et humilitate cer-
tamus. Si enim et nos in illis accepta bona
perpendimus et illi in nobis considerant dona
quae habemus, vicissim nos aliis attingimus
ut conciliati semper ad celsitudinem evolemus.

Et intus plena sunt oculis.

Intus de quo multis oculatum sit lumen
evangelii quod non nisi istis fidei oculis
aspicitur et quod ipsi sancti humilitate co-
nectunt futurae claritatis reservabunt.
Corpora itaque animalium idcirco plena
oculis describuntur quia sanctorum actio
ab omni parte circumspecta est. Bona
desiderabiliter provident, mala sollerter
cavent. Et hoc est laboriosior ubi scriptum est
mentes vehementer invigilant ne inveniant
eos oculos et mala sub bonorum specie abs-
condunt. Circumspecta est ergo vita
sanctorum ne sic sit libera ut supina sit,
cum saepe superbia procedat in verbis et vi-
deri appetat libertatis puritatis. Ne sic
sit humilis ut formidolosa, quia aliquan-
do timor restringit animum ut loqui
quae recta sunt non praesumat. Sed
curandum in ipsa timida cogitatione
humilitatem esse simulatam. Ne sic
sit parca ut tenax sit, quia plerique
tenaciae parsimonium appetit quasi
[illegible] ita haec hic necessarium videatur
servare quicquid egenti proximo non
valet inpendatur quia non tantum quam
effusio esse in medium putatur. Aliud
est enim pietatis gaudio necessaria
proximis dare, aliud ea quae possidentur

UVA.BHSC

sine mercedis intentionis dispergetero·
quicquid ergo agitur in radice intentionis
pensandum est quo merito apud iudicium
creatoris habeatur· sicut salvator ait·
Si oculus tuus simplex fuerit totum corpus
tuum lucidum erit· Oculum videlicet
intentionem· quasi nostra intentio apud
dominum simplex fuerit in eius iudicio nostra actio
tenebrosa non erit· Corpora ergo anima
lium plena sunt oculis· cum se hinc inde
tuentur circumspiciunt· haec ergo predi
cationis quam vis quattuor sunt· una
est tamen quia de uno ore procedunt
sicut flubius in paradiso cum sit unus
in quattuor partes divisus est· oculos
autem intus et foris habere animalia id est
predicationem novi testamenti prout
veritatem spiritalem hostendit qui et secreta
cordis inspicit et super veritatem· videt
qui sunt intus et foris· alas seniores testa
menta sunt veteri testamenti librorum·
Ideo viginti quattuor faciunt tota
numeros quod et seniores super tribunalia·
sed sicut animal volare non potest nisi
pinnas habeat veteris testamenti per
nunquam testimonium per quam tollitur
terra et volat· Semper enim quod ante
dictum est et post ea factum invenitur·
Illud fidem facit indubitabilem· Russum
tamen et ale si non erunt animalibus·
iterum unde erunt non habent·
nisi enim que predixerunt prophete in
xpo non fuissent completa· inanis enim
esset predicatio illorum· hoc tenet ecclesia
catholica et unde prophetas predicatu
et post ea in xpo consumatum· volat

et tamen tollitur terra ubi animal·
In pretii autem qui et testamonio prophetico
non utuntur· ad sunt et animalia sed
non volant quia sunt terrena· Iudei autem
qui non accipiunt novi testamenti predi
cationem· ad sunt et ale sed non ibunt
id est in vanum predicationem hominibus afferunt
fucatu dicam non conferentes· Sunt autem
libri veteris testamenti qui scribuntur
viginti quattuor ut diximus patres apostoli
iudicare propter suum opportet· Interrogan
tibus enim apostolis et dicentibus nos omnibus nostris
relictis secuti sumus te· quid erit nobis· res
pondit dominus noster· Quum sederit filius hominis
supra solium glorie sue· sedebitis et vos
super duodecim tribunalia iudicantes duo
decim tribus israhel· Sed et patribus quia iu
dicaturi sunt illa iacob patriarche·
Dum iudicant et ipse propter suum in te
suos sicut universis israhel· et de sede proce
debunt fulgura et voces et tonitrua· et
septem facule ignis ardentes· Significat
predicationis et repromissionis adventus·
Nam fulgura de adventum domini significant·
voces autem novi testamenti predicationis·
Tonitrua autem quod celestia sunt verba
predicationis in dicunt turba· Facule
ignis ardentes donum spiritus sancti quod in ligno
passionis est redditum· et quum hoc
fierent cecidisse dicit universos maiores
natu et adorasse dominum cum darent
animalia illi gloriam et honorem id est evan
gelica actio scilicet dei et doctrina
complexet ante illos· per quam quatuor
verbum dictum moratos ampliavit·
Sciatis scitote et fiat verbum domini ministrare

UVA.BHSC

doniq et quia uicerunt qui mortem diu lungere
et coronam in inmortalitate solus dignus
sum mittere. omnes habebant pro gloria aliquid
uictoriis sui obtentu coronas. et pro laude erant
coronas sub pedibus eius. hoc est in euangelio sup
plebit spiritu sancto ostendendo quando occurrerunt
obuiam ei. alii uestimenta sua prosterne
bant alii palmas exsecabant de arboribus.
Duos scilicet populos ostendens unum pro gratia
et alium prophetauit magnorum uirorum.
quia quasi cumque habebant palmas uictorie
ruat suust contra peccatum uictori hominis
xpo eas sub pedibus iactabant. palmam autem
et coronam idem significat quam non ducatis
nisi uictori. Sic illi mittentes coronas
suas clamabant dicentes. Dignus es domine
deus noster accipere gloriam et honorem et uirtu
tem quia tu creasti omnia et propter nomen
tuum erant et creata sunt. erant
inquid et creata sunt. et erant secundum
aquo cuncta priusquam fierent possere
sunt. creata sunt autem et tunc a nobis uide
rentur sicut moyses dicit. Nonne ipse est pater
tuus qui possedit fecit et creabit te.
Possedit in presentia. fecit in actum.
Et uidi super dexteram sedentis in tronum
librum scriptum intus et foris signa
tum sigillis septem. Liber hic qui in dextra
et quem natura scriptus presentes
mundi omnis est creatura cuius interiora
perspicit dominus et interiora cognoscit ut
concedit potestas mundum uitauctam
potentiam circum scriptum ut seruaret
in dextra euidentia magestatis. Septem
sigillis signatum dicitur ut presentis
ebdomadis diffinito. quam mundus
continet appareret. Siue liber scriptus
duo sunt testamenta uetus et nouum.
Quod autem dicit intus et foris. lex est uetus
adueniatum quod uidetur in lectione
Intus cum non intelligitur quia est illud
euangelium latet. sicut ezeciel dicit
rota in rota id est euangelium in ueteri lege
sed occultum latebat sicut psalmo
grafus ait. tenebrosa aqua in nubibus
aeris. quia obscura est scientia in prophetis.
Sed salomonis uoce adtestante dicit
gloria regum est celare uerbum. et gloria dei
inuestigare sermonem. quia et honor
est hominum eorum id est regnorum secreta
abscondere. et gloria dei est misteria sermo
nibus eis predicare et aperire. Ipsa autem
potestas ueritatis dicit. que dico uobis in
obscuro dicite in lumine. id est quae
que in allegoriarum obscuritatibus audistis
magne uero utilitatis est ipsa obscuritas
eloquiorum dei quia exercet uerbum fuit
quatenus diluceret ut uersus capiat
quod capere non possit otiosus. habet
quoque magis aliud quia scripture sacre
intellegentia que in cunctis esset aperta
uilesceret. In quibus dum locis obscurioribus
cuncto maiori labore fuerit inuenta
quesita. Ecce autem ezecielis nunc uoce
dicitur. Quumque aspicerem animalia
appararuit rota una super terram.
Quid autem rota nisi sanctam scripturam si
gnificat quia ex omni parte audientium
mentibus uoluitur. et nullo errore angulo
ad predicationis sue uia retinetur.
Ex omni autem parte uoluitur quia inter
aduersa et prospera et recte et humiliter

UVA.BHSC

licedet. Circulus quippe per circuitum illius
modo sursum modo deorsum mittitur. Quia ipsa
per praedicatoribus spiritualia dicuntur. Infirmi
autem litteratum intellegunt. Docti vero per
spiritalem intellegentiam in altum ducunt.
Ut namque parvulorum infusa carne et lac ob-
quod alatur adultiorum intimatur uberie
dicitur. alatur vero per suppositionem muneris
ut re benedicitur nisi luxatu sacrae lectionis
carnium pascatur. In qua videlicet sacrum
tamen intellectum paulo subtilius adstruxit.
videlicet quia Iacob primogenita benedic-
tionem sub ripuit sed ut sibi debitum acce-
pit quam ut concederetur pater de aulicis
mercede credit. Ut vero si quis aliquis
conatur utrumque fucatu vellit a pelle corpore
intentat discutere pro ubi vacua in imitatione
ignorat. Quid est enim quod Isaac de maioris
filii venatione comedere concupiscit
nisi quod omnipotens Deus Iudaico populo bonum ope-
rationis desideravit. Sed illo cauda ac
minorem Rebecca subposuit. Quia dum
Iudaicus populi bona operum foris quaerit gentilis
populum intus caelestia introduxit. Ut
omnipotenti patri cibum boni operis afferret
et benedictionem maioris fratris acciperet.
Qui eosdem cibos et domesticis animalibus praebuit
quia gentilis populus placere Deo de actionibus
suis quaerens non quaeret et provocans propheta dicit:
Immolate Deo sacrificium quae reddimus laudatio-
nis tibi. Quid est quod hisdem Iacob manus
hac bracchium et collum haedinis pellibus tegit. Nisi
quod haedus pro peccato offerri consueverat et
gentilis populus carnis quidem in se peccatum
tractavit. Sed quo patimur peccatis
animalibus non dubitat confiteri. Quid est

quod vestis fratris maioris induitur. Nisi quod
sacrae scripturae praecepta maiori populo data
futura in bona operatione vestiuntur. Et
est minor in domo vestitus quem maior foris
sciens invenit dereliquid. Quia illa gentilis populi
praecepta tenet luminis quae Iudaicus populus
habere non potuit dum solum in eis litteram
attendit. Et quid est quod Isaac eundem
filium nesciat quem benedicat nisi hoc quod
de gentili populo Dominus per psalmistam dixit:
Populus quem non cognovi servivit mihi. Ob au-
ditu auris obaudivit mihi. Quid est ergo
quod praesentem non videt et tamen quae ei
in futuro ventura videt. Nisi quod omnipotens
Deus cum per prophetas suos praedicaret gentilitatem
credituram per eloquium cum in praesentia per
carnis iam non vidit. Quae tamen in amore
Dei eliquid et tamen quia hoc audiendo
colligeretur eius per benedictionem credituram
praevidit. Unde idem Iacob gentilis populi
figuram tenendi in benedictionem dicitur:
Ecce odor filii mei sicut odor agri pleni cui
benedixit Dominus. Sicut enim in evangelio
veritas dicit: Ager est hic mundus.
Et quia gentilis populi ad fidem provocat
per electos suos in universo mundo virtutum
redolet odor filii odor agri pleni. Aliter
namque olet flos ubae. Quia magna est virtus
ex optimo praedicatoris qui de ebrietate mundi
avertit quem. Aliter flos olivae. Quia suavis
est opus misericordiae quod more olei refovet et lucet.
Aliter flos rosae quia mira est fragrantia qua
quae rubea est redolet et odorem mutat.
Aliter flos lilii quia candidum castitatis est
de incorruptione virginitatis. Aliter flos
violae quia magna est virtus humilium.

UVA.BHSC

quia quasi dicit locum illum in unitate sep
humilitatem in Iudaeam licet non sublebat
cum ei celarent sepio purpura in unitate
serbia · aliam redolet spicam quam ad mu
tum uitam producatur · quia et bonorum opus
q̄ [illegible] rectitudinem ex his qui iustitiam
et uirtute per paruitatem · Quia sanctae generalis
p̄p̄l̄s in electis suis ubique per mundum spargitur
et [illegible] uirtutibus quasi uagia omnipotentis quibus
alii quia odorem bone opinionis replet ·
dicitur recte · Ecce odor filii mei sicut odor
agri pleni · sed quia eadem uirtutem quasi semel
ipsa non habet · Ad illum quae cui benedixit
dominus · Et quam his dum electorum p̄p̄l̄s per quosdam
uero in his ea trahere solummodo operum pingue
scit · recte illi eadditur · det tibi dominus de rore
celi et de pinguedine terrae · Rorem de super
caelestia cudit · Et quo magis de rore
celi accipimus et quasi plus effusionem con
templationis in eam desuper aliquid
[illegible] uidentur · Quum uero bona opera
et quam per corpus agimus eam terrae pinguedine
diximus · Quid est autem quod sicut ad
uirtutem auditus sed · nisi quod Iudaicus
p̄p̄l̄s ad placendum deo solo seruitutem
[illegible] et hoc in benedictione dicitur · et quam p̄s
quoniam cum soluatur iugum de collo suo ·
Quia scimus pro eo quod Iudaicus p̄p̄l̄s in fine
liberabitur · sicut in euangelio dicitur · Donec
plenitudo gentium ingrederetur et sic omnis
Israhel saluus fieret · Quam non paruulorum
ipsa euangelica sacra in miraculis opera
[illegible] efficitur quod heremus uacuus omni
aqua in plenam per celeritatem gratiae aqua
facta in bruma uadit · Sed quum etiam
longe in leno [illegible] fuerit [illegible]

ex dando [illegible] [illegible]
requirunt [illegible]
potuit [illegible]
[illegible] plen [illegible]
lubet [illegible] [illegible]
corda [illegible] [illegible]
In uino uetera quanto ipsa [illegible]
mysterium Iudaeam nobis in illa [illegible]
[illegible] · Rorem [illegible]
quia paruulis humilitatione [illegible]
[illegible] magnis [illegible]
[illegible] in illam [illegible]
unde [illegible] aurum cuncte [illegible]
quia uero [illegible]
[illegible] cuma · Unde [illegible]
[illegible] candelabrum [illegible]
ductilis [illegible]
[illegible] ductilia [illegible]
candelabro [illegible]
designatur · qui in natura [illegible]
infusa lumen diuinitatis [illegible]
labrum fieri [illegible]
peccatoribus in quibus [illegible]
qui pro eo [illegible]
suscepta carne [illegible]
fieri iubetur · ductile [illegible]
ducitur quia ex redemptore [illegible]
cep. corpore [illegible]
homo factus passione [illegible]
[illegible]
[illegible] dulcissimo [illegible]
labrum fuit quia [illegible]
[illegible] et carnem eius corpus [illegible]
[illegible] mortali [illegible]
Num [illegible] uirtutis [illegible]
potuisset proficere · omnino [illegible]

UVA.BHSC

in membris autem suis quod nos sumus quotidie
percussionibus proficit. Quia dum nos audimus
et efficimur ut eius esse mereamur. Ipse pro
ficit de cuius corpore scriptum est: Ex quo
totum corpus per nexus et coniunctiones sub
ministratum et constructum crescit in
augmentum Dei. Corpus quippe illius nos
omnes sumus. Per nexus autem et coniunctiones
corpus ligatur quia dum cupit peccatus duci
peccatori brachia dum brachiis manus.
Igitur manibus sunt coniuncta haec membra
ceteris membris in terra corpus omne efficiunt
sicut sancti apostoli qui redemptori nostro pro
pinqui exstiterunt quasi pectus cupit in
terra. Quos quia manus secuti sunt
quasi coniuncta brachia pectori fuerunt.
Quibus dum pastores et doctores subiuncti
sunt per bona opera manus brachiis inhaerent.
Hoc vero omne corpus redemptoris nostri quotidie
per nexus et coniunctiones corpus ligatur
subministratur in caelo. Quia cum ad eum
illuc electi ducuntur et sua membra con
iunguntur. De quo benedicitur: subministratum
et constructum crescit in aug
mentum Dei. Quia Deus omnipotens redemptor
noster qui in se quod proficiat non habet adhuc
per membra sua quotidie augmentum hoc
augmentum habet. Unde rursus scriptum est:
Donec occurramus omnes in virum perfectum
in mensuram aetatis plenitudinis Christi.
Hastile vero eius id est candelabri ipsius actu
debet intellegi quid corpus eius est quia in natu
ra et adversa libera exstitit. Calami autem
qui de hastile prodeunt praedicatores sunt
qui dulcem sonum in mundo ediderunt.
Videlicet canticum novum. Scyphi autem

uino repleti fuerunt. Quid ergo mentes audien
tium scyphi sunt quae sanctis praedicatoribus uino scientiae
repleantur. Sphaerulae autem quid est aliud nisi
volubilitas praedicationis. Sphaera enim ex
omni parte volvitur et praedicatio quae nec ad
adversitatem retineri potest nec prosperitatibus
elevatur. Sphaera est quia inter adversa fortis
calcat prospera humilis. Nec angulum habet
angulum nec elationis. In cursu ergo suo
figi non valet quia per cuncta se volubiliter
agit. Ita autem hoc quod exempli causa pro
tulimus exequimur: Bene post calamos scyphos
et sphaerulas in candelabro lilia describuntur
quia post eum quem diximus praedicationis
agitatum atque volubilitatem illa virens
patria sequitur quae animabus sanctis post finem floribus
vernat aeternis. Sphaerula autem ad laborem
pertinet lilia ad retributionem. Tamen sicut
apud Moysen sphaerula doctrina praedicatio
nis accipitur ita hic per rotam ipsa sacra
scriptura signatur. Propheta igitur
dum sancta animalia videret adiunxit:
Cumque aspicerem animalia apparuit rota
super terram. Qualiter quattuor dum sint cum
in eaius rotae scribuntur cur una rota prius
apparuisse dicitur nisi [illegible] quo pro loco vetus
solummodo testamentum datum est quod
ad erudiendum mentem illius quasi rota
volveretur. Bene autem rota eadem super
terram apparuisse dicitur. Peccatori enim
homini dictum est: Terra es et in terram
ibis. Rota ergo super terram apparuit cum
omnipotens Deus legem super peccatorum corda
dedit. Sed quia hi per sancta animalia
sanctos ut diximus evangelistas designant
quemadmodum prius animalia et postea rota

UVA.BHSC

rota una aspicitur cum dum ante statum ueteris
fuerint et postmodum sancti euangelii secuti
sunt. Sed intellegere in his possumus quod
illi prius a prophetis uisi sunt qui mediatore
nascituro erant. Nam quamuis sanctum euan
gelium statum antiquum ueteris precellit.
tamen et predicatores eius in discriptione
prophetica prefigurari debuerunt. Quamuis etiam
adhuc aliud quod in hac discretione consi
derare debeant. quia prophete spiritus sic in
tu semel ipsum anteriora et posteriora
simul colligit ut hec simul prophete lingua
proferri non possit. Sed ut plura que uidet
dispertiat sermonibus enuntiat. et nunc ultima
post prima prima post ultima loquitur.
Unde Ezechiel propheta sub figura sancte uniuersalis
ecclesie et euangelistarum cetum per quattuor
animalium similitudinem uidit et tamen
rotam repperit illam sub lingua que anterioribus
temporibus gesta sunt ut putaretur in dicere
simul se uidisse quod carnalis lingua non
sufficeret simul dicere. Quia uero quattuor
animalia et quam perfectos omnes significare
diximus considerandum quoque est quosdam
sanctorum et ante legem fuisse qui naturali
lege districte uiuerent et omnipotenti domino pla
cerent. Post animalia ergo rota describitur
quia electorum multi apud omnipotentem dominum
perfecti et ante legem fuerunt. Sin uero ani
malia solos uel diximus euangelistas debemus
accipere, est adhuc aliud quod considerare
debemus. Uidebant enim sancti profecto quia
hec ipsa uerba que obscuritatibus uoluta
proferebant non iudaico populo sed gentibus pan
derentur. Nobis igitur loquentes prius ani
malia et post rotam describere debuit quia

nos ad fidem domino largiente uenientes non per legem
euangelium sed per sanctum euangelium legem didicimus.
Hinc est ut qualis rota apparuerit adiungit
cum dicit. Iuxta animalia habens quat
tuor facies ubi et adhuc subditur. Et aspectus
rotarum et opus earum quasi uisio maris
et una similitudo ipsarum quattuor. Et aspectus
earum et opera quasi sit rota in medio
rote. Quid est hoc quod cum una diceretur
paulo post adiungitur quasi sit rota in me
dio rote. Nisi quod in testamento ueteri latet
testamentum nouum littera pellecta.
Unde et rota eadem que iuxta animalia ap
paruit quattuor facies habere describitur.
quia scriptura sacra atque testamentum
in quattuor partibus est distincta. Vetus
et enim testamentum in lege et prophetis.
Nouum uero in euangeliis atque apostolorum
actibus et dictis. Sciatur autem quia ubi facie
intenditur ibi quod necesse est uidetur.
Rota ergo quattuor habet facies quia
prius precedentia mala in preceptis uidit per
legem post modum uidit per prophetas.
Subtilius uero per euangelium atque sermone
autem per apostolos eius in culpis hominum
persequentur aspicit. Potest quoque
intellegi quod quattuor facies rota
habet per hoc quod scriptura sacra
per gratiam predicationis ostensa in quat
tuor mundi partes innotuit. Unde
et bene eadem rota una prius iuxta
animalia apparuisse et post modum
quattuor facies habuisse describitur.
Quia nisi lex euangelio concordaret in
quattuor mundi partes non innotesceret.
sequitur. Et aspectus rotarum et opus earum

quasi uisio maris. Recte sacra eloquia uisioni
maris similia narrantur quia in eis magna
sunt uolumina sententiarum cum illis sensuum.
Nam et in amaritate maris similis scriptura sacra
dicitur quia firmantur in ea sanctitatis
locutionis sacramentum et baptismatis.
Vel certe considerandum est quia nabibus in
mari nauigantes cum ad desideratam terram
tendimus. Nobis autem quid est in desiderio nisi
illa terra de qua scriptum est: Portio mea
in terra uiuentium. Ligno autem uadixi euehitur
cum mare transitur. Et scimus quia scriptura
sacra lignum crucis per legem nobis prenuntiat
quam dicit: Maledictus omnis qui pendet
in ligno. Quod redemptor noster Paulus adtesta-
tur dicens: Factus pro nobis maledictus.
Per prophetam quoque lignum adnuntiat
cum dicit: Dominus regnauit a ligno exultum.
Mittamus lignum in panem eius. Per euangelium
uero lignum crucis aperte ostenditur ubi ipsa
domini passio per prophetiam est declaratur.
Post apostolos autem hec eadem crux et quam in
uerbis et operibus tenetur. Quam Paulus dicit:
Mihi mundus crucifixus est et ego mundum.
Et rursus: Mihi autem absit gloriari nisi in
cruce domini nostri Iesu Christi. Nobis ergo quia
aeternam patriam tendimus scriptura sacra
per quattuor suas facies mare est que crucem
adnuntiat quia nos ad terram uiuentium
ligno portat. Nisi autem maris scripturam
sacram similem diceret prophetam minime
diceret: Repleta est terra scientia
domini sicut aqua maris operientis. Sequitur:
Et una similitudo ipsarum quattuor et
aspectus earum et opera quasi sit rota
in medio rote. Una similitudo ipsarum

est quattuor quia quod predicat lex hoc
et quam prophetie. Quod denuntiat prophetia
hoc exhibet euangelium. Quod exhibuit euan-
gelium hoc predicauerunt apostoli per mundum.
Una est ergo similitudo ipsarum quattuor
quia diuina eloquia etsi temporibus distincta
sunt tamen sensibus uniunt. Et aspectus earum
et opera quasi rota in medio rote. Rota
in rota est testamentum nouum sicut dictum
in ueteri testamentum uetus hoc et testamentum
nouum exhibuit. Ita enim paucis de multis
loquar: quid est quod adam dormiente
eua producitur nisi quod moriente Christo
ecclesia formatur. Quid est quod Isaac ad
inmolandum ducitur et ligna portat
ut super inponatur et uincta. Nisi quod re-
demptor noster quam ad passionem ducitur
lignum sibi crucis ipse portauit et sic in
sacrificium pro nobis ex humanitate est
mortuus ut tamen inmortalis maneret
ex diuinitate. Quid est quod omicida
post mortem summi pontificis absoluitur
ad terram propriam redit. Nisi quod huma-
num genus quod peccando sibi met ipsi mortem
intulit post mortem ueri sacerdotis uide-
licet redemptoris nostri peccatorum suorum
uinculis soluitur in paradiso reparatur.
Quid est quod in tabernaculo propitiatorium
fieri iubetur super quod duo cherubin unum
ad summitatem unum ex altera ad su-
mitate alia ex auro mundissimo ponuntur
expandentes alas et operientes oraculum
qui se mutuo respiciunt uersis uultibus
in propitiatorium. Nisi quod utraque
testamenta lata sibi in mediatorem dei
et hominum congruunt. Ita quod unum

UVA.BHSC

signat hoc altarium exibetur. quid enim
propitiatorium nisi ipse redemptor humani
generis designatur. de quo per paulum dicitur.
quem proposuit deus propitiationem per fidem
in sanguine ipsius. Quid vero per duo cerubin
quę plenitudo scientię dicuntur. nisi utrumque
testamentum signata sunt. et quibus unum ad
summitatem unam propitiatorii. aliud vero
ad summitatem alteram stat. Quia quod
testamentum vetus de incarnatione
redemptoris cepit prophetando promittere.
hoc testamentum novum perfecte nuntiat
expletum. Duo autem cerubin ex auro mun
dissimo facta sunt. quia in utroque testa
mento pura hac simplici veritate descri
buntur. Expandunt vero alas et oracu
culum operiunt quia nos qui omnipotentis
dei oraculum sumus ac templis in imminentes
scripture sacre edificatione regimur. cu(m)
dum scientiam sollicite aspicimus ab errore
ignorantię eis alis velamur. Duo cerubin
se mutuo respiciunt versis vultibus in propi
tiatorium quia utrumque testamentum in
nullo a se discrepant. et quasi adversum semet
ipsum vicissim faciem tenent quia quod unum
promittit hoc aliud exibet. et dum inter se
mediatorem pre se dominum vident. Faciem
quippe a semet ipsis cerubin averterent
si quod unum testamentum promitteret
alium negaret. Sed dum concorditer
de mediatore dei et hominum loquitur.
ut vicissim se respiciunt in propitiatorio
intendunt. Rota ergo in medio rote est.
quia in testamento veteri et testa
mentum novum. et sicut sepe iam diximus
quod testamentum vetus promisit hoc

novum exibuit et quod illud occulte
adnuntiat. hoc istud exibitum aper
clamat. prophetia ergo testamenti
novi testamentum vetus est. et expositio
testamenti veteris testamentum novum.
Sequitur. Per quattuor partes earum ibant
et non revertebantur. Quo alii divina
eloquia. nisi a corda hominum vadit
significando misterium. per prophetas vadit
paulo aperte qui prophetando dominum.
Per euangelium vadit exibendo quem
profitebatur. per pastores vadit predicando
eum quem pater in mundum redemptionem
misit. Habent ergo rote facies et alas
quia ostendunt facta eloquia non tantum
precepta sed cum exibitione operum.
Et per quattuor partes vadunt. quia dis
tantes ut predixi temporibus loquuntur.
vel certe quia in cunctas mundi regionibus
incessanter dominum predicant. De quibus
aperte mox subditur. Et non reverte
bantur quam ambulant. Hec supe
rius de animalibus dicta sunt sed non
eadem intellegi de rotis que animalibus
possunt. Rotas quippe signare
testamentum diximus et testamentum
vetus ambulabat quidem cum predi
cationem ad mentes hominum venit.
Sed post semet ipsum reversum est quia
iuxta litteram in preceptis suis et sa
crificiis usque ad finem servare non potuit.
Non enim sine inmutatione permansit
cum in eo spiritalis intellegentia defuit.
Sed quam redemptor noster in mundum
venit. hoc spiritaliter fecit intellegi quod
carnaliter fecit intellegi quod carna

UVA.BHSC

litat in uetusta tenet. Itaque dum spatiatur lit-
tera est intelligitur omnis in eo illa tantum quae in
xpo uiuificatur. Testamentum uero nouum
tamquam post testamentum ueteris pagine testamen-
tum eternum appellatum est. quia intellectus
illius numquam mutatur. Bene ergo dicitur
quod recte euntes librata et non reuertebantur
cum ambularent. Quam nouum testamen-
tum non rescinditur dum uetus iam spatiatur
intellectum tenetur. post se non redeunt
quae usque ad finem mundi inmutabiliter persis-
tunt. Ambulant ergo sed non reuertuntur
quia sic spatiantur ad consummationem ueniunt ita
eorum precepta ut statuta alterius non mu-
tentur. Sequitur. Statura quoque erat ro-
tis et altitudo et orribilis aspectus.
Quid est quod scripture sacre eloquium rotis hic
in se narrantur uel in statura. altitudi-
nem et orribilis aspectus terribilem habere
memoratur. quaerendum nobis magnopere
est. que diuine scripture. que altitudo.
qui orribilis aspectus dicitur. Sciendum
ergo est quia scripture ad statum congrua
bene operantes. unde per paulum dicitur.
Qui stat uideat ne cadat. qui etiam discipu-
lis dicit. Sic state in domino karissimi. et propheta.
Quis est uiat ut moribus ante dominum uidebit ul-
uit dominus in cuius conspectu sto. Altitudo
uero celestis regni promissio adque tamen tunc
porrigitur quando iam mortalis uite omnis
corruptio subiugatur. Orribilis uero aspec-
tus est terror gehenne que sine fine reprobos
cruciando constringit. Statura ergo in stabi-
litudine promissionis est. Altitudine in celsi-
tudine superne promissionis. orribilis uero
aspectus in terminis adque terroribus supplici-

sequentes. Scriptura legis sacre statutum
habet. quia mores ad standum dirigit ut
audientium mentes ad eternum concupiscen-
tiam non turbantur. altitudinem habet
quia in celestis patrie uite gaudia
promittit. orribilem quoque aspectum habet
quia omnibus reprobis gehenne supplicia minatur.
Ostendit hic igitur statutum suum in edi-
ficationem morum. Ostendit altitudinem
in promissionem premiorum. Ostendit orribilem
aspectum in terroribus suppliciorum.
Rectitudo est enim in preceptis. alta in promissioni-
bus. orribilis in minis. Habet in statutum quod
propheta dicit. quiescite agere peruerse.
discite bene facere. Querite iudicium.
subuenite oppresso. iudicate pupillo. de-
fendite uiduam. et cetera. Frange esu-
rienti panem tuum. et egenos uagosque induc
in domum tuam. Cum uideris nudum
operi eum et carnem tuam ne despexeris.
Habet altitudinem quam per eundem propheta
dicit. Non erit tibi amplius sol ad lucendum
per diem nec splendor lune inluminabit te.
Sed erit tibi dominus in lucem sempiternam et
deus tuus in gloriam tuam. Habet orribilem
aspectum quam infernum describens dicit.
Dies ultionis domini annus retributionum iudicii
Sion. et conuertentur torrentes eius in picem
et humus eius in sulfur. et erit terra eius in picem
ardentem nocte et die. et non extinguetur
in sempiternum. quam beatus quoque Iob des-
cribet dicens. terra tenebrosa et operta mortis
caligine. terram miserie et tenebrarum.
ubi umbra mortis et nullus ordo. sed sempi-
ternus orror inhabitat. Habet statutum
quam per eundem dominus propinquis pollicetur dicens.

UVA.BHSC

Sicut celi novi et terra nova que ego stare facio coram me dicit dominus sic stabit semen vestrum et nomen vestrum. Illi enim veraciter coram domino stant qui vitam suam in pravitate non dissipant. Habet alacritudinem quum sanctum subdidit. Erit mensis ex mense et sabbatum ex sabbato. Et veniet omnis caro ut adoret coram facie mea dicit dominus. Quid est mensis nisi perfectio dierum. Et quid est sabbatum nisi requies in quo fieri opus servile non licet. Mensis ergo ex mense est. quia qui hic perfecte vivunt illuc ad perfectionem glorie perducuntur. Sabbatum vero ex sabbato est. quia qui hic cessant a pravitatis opere illuc quiescunt in celesti retributionem. Habet et quam horribilem aspectum quum protinus adiungit. Egredientur et videbunt cadavera virorum qui prevaricati sunt in me. Vermis eorum non morietur et ignis eorum non extinguetur. Quid enim horribilius dici. quid cogitari potest quam dum nationis vulnera suscipere et dolores vulneris numquam finire. De hoc horribili aspectu sanctorum bene per prophetam dicitur. Quum super venire diris mentibus dies iudicii designatur. Iuxta est dies domini magni. iuxta et velox nimis. Vox diei domini amara tribulabitur ibi fortis. Dies ire dies illa. dies tribulationis et angustie. dies calamitatis et miserie. dies tenebrarum et caliginis. dies nebule et turbinis. Dies tube et clangoris. Et quia exterioris rote dicta posuimus restat nunc interioris quoque sanctarum alacritudinem et horribilem aspectum offerre debeamus. Habet rota quippe interior sanctarum suum cum sanctum evangelium terrentium desideriis incurbatur

nos prohibet. sed et eandem pastoris vocibus dicens. Adtendite et non gravantur corda vestra in crapula et inebrietate et curis huius vite. Habet alacritudinem cum de eodem eidem aditem promittit dicens. Quotquot autem crediderunt in eum dedit eis potestatem filios dei fieri. Quid enim hac potestate alaquis. quid hoc alacritudine sublimius dici potest in qua creatura quisque efficitur filius creatoris. Habet horribilem aspectum cum de reprobis loquitur dicens. Vendite que possidetis et date elemosinam facite vobis sacculos non veterascentes. Habet promissionis alacritudinem cum dicit. Venient ab oriente et occidente et recumbent cum abraham ysaac et iacob in regno celorum. Habet horribilem aspectum cum subdidit. Filii autem regni eicientur in tenebras exteriores ibi erit fletus et stridor dentium. Quibus rursum veritatis voce dicitur. Vos in peccatis vestris moriemini. Habet sanctorum cum primi pastoris vocibus dicitur. Ministrate in fide vestra virtutem in virtute scientiam in scientia autem pietatem. In pietate autem amorem fraternitatis. In amore autem fraternitatis caritatem. Habet alacritudinem cum paulo post dicit. Sic enim habundanter ministrabitur vobis introitus in eternum regnum domini et salvatoris domini nostri ihesu christi. Qui et rursus boni pastoribus pollicetur dicens. Quum apparuerit princeps pastorum percipietis inmarcessibilem glorie coronam. Habet horribilem aspectum cum dicit. Adveniet autem dies domini ut fur. In qua celi magno impetu transibunt. elementa

UVA.BHSC

uero calore solbentur. Quum hec igitur omnia dissoluenda sint. quales oportet nos esse in sanctis conuersationibus et pietatibus expectantes et properantes in aduentum diei dei per quem celi ardentes solbentur. elementa uero ignis ardore tabescent. Habet sanctitatem per paulum qui nos terrenis tangit dicens. mortificate nunc membra uestra que sunt super terram. Fornicationem. inmunditiam. libidinem. concupiscentiam malam et auaritiam que est idolorum seruitus. Habet altitudinem cum promittit dicens. Vita uestra abscondita est cum christo in deo. Cum christus apparuerit uita uestra. tunc et uos apparebitis cum illo in gloria. Habet orribilem aspectum cum minatur dicens. In reuelatione domini nostri ihesu christi de celo cum angelis uirtutis eius. in flamma ignis dantis uindictam his qui non nouerunt deum et qui non obediunt euangelium domini nostri ihesu christi. qui penas dabunt in interitu eternas a facie domini et gloria uirtutis eius. Habet sanctitatem cum nos admonet dicens. Videte ne quis alicui malum pro malo reddat. Sed semper quod bonum est sectamini in inuicem et in omnes. Habet altitudinem quum promittit dicens. Si commorimur et conuiuemus. si sustinebimus et conregnauimus. et iterum. Non sunt condigne passiones huius temporis ad futuram gloriam que reuelabitur in nobis. Habet orribilem aspectum cum minatur dicens. Terribilis quidem expectatio iudicii et ignis emulatio que consumptura est aduersarios. qui rursus ait. Orrendum est incidere in manus

dei uiuentis. Que omnia breui quoque sententia constringit dicens. Ut possitis comprehendere cum omnibus sanctis que sit latitudo et longitudo sublimitas et profundum. Lata quippe est caritas quia et inimicorum dilectionem capit et per caritatem qua nos omnipotens deus diligit per quam longanimitas portat. Hoc ergo nos debemus exhibere proximis quod indignis nobis creatori nostro conspicimus exhiberi. Latitudo itaque et longitudo ad sanctitatem pertinet quia per amorem mores dilatat uo fructifera multa curatis longanimitatis portat. Sublimitas autem est eternorum illa remuneratio premiorum. De qua in amentia tamen dicitur. quod nec oculus uidit nec auris audiuit nec in cor hominis ascendit que preparauit deus diligentibus se. Habet ergo in sublimitate altitudinem quia eterna sanctorum gaudia nulla nunc preualent cogitatione penetrari. Profundum quoque est illa inextimabilis damnatio suppliciorum que eos quos susceperit in imis demergit. In quibus sacra eloquia horribilem aspectum habent quia inestimabilem terrorem audientibus inculcant cum supplicia inferni locuntur. Bene ergo dicitur sanctitatis quoque et terrae exultatio orribilis aspectus quia scriptura sacra in utroque et terminando et admonendo recta est et promittendo alta et minando orribilis. Certa uero cum interiora quum exteriora occulta fuerint quod inuoluta se inuicem tenent et utrumque sit christum non fuissent reuelata nequaquam plegem potuit intelligi sicut dicit. Signatum sigillis septem. Id est omni misteriorum plenitudine obscuratum. Et uidi

UVA.BHSC

angelum fortem predicantem uoce
magna. Quis est dignus accipere librum
et solbere signa eius. Angelus iste fortis
qui dicit inclamasse inquirendo quis esset
dignus qui aperiret librum ut signa dissolberet.
Omnium scripturarum ut scott puerum quorum
habent esse qui in diuina admiratione con
uerti prescientium dispositionem temporum
ut cunctarum ordinem tot quam uniuersa deo
magistrante signata sunt fidei oculus
in auctoritatis operatorem eorum dominum magis
tantas intellegunt et preconantur et dicunt.
Quis dignus est intellegere hec omnia et aperire
secretum domini. que in hec ebdomada mundi
istaus mirabili confirmatione disposita
ordinatione fundabit consilio statuit
uirtute conseruat. Perspicue autem xps
hunc librum. tunc aperuit cum corporis passione
uolumtatis adgressus natus et passus est
ecce librum apertum. Soluit autem nunc
uniuersa libri predicat que de passione xpi
et prophetas de eo fuerunt uaticinata
omnia in se conpleret et sic crucem ascende
ret perficiens prophetarum usque ad finem.
Sequitur denique et hos septem dicta sepatim ipsi
signa. Ut xps qui caput est. quod ipse
facit sue membrum effectu faciendum
demonstraret. et ipsi septem signa
que in xpo soluta sunt id post omnem mundum
manifestauit. Hec sunt primum. corpo
ratio. Secundum natiuitas. Tertium passio.
Quartum mors. Quintum resurrectio.
Sextum gloria. Septimum regnum.
hos septem sigillos effectu habet solutos.
Et hec signa est tantus effecte a passione
usque in aduentum domini sicut promiserat
dicens. Uado hos septem ut tibi que oportet
fieri post hec. Et nemo poterat neque
in celo neque in terra neque subtus terram
aperire librum neque respicere illud.
Et omnibus ergo creaturis que sunt in celis
in terra in abissis. id neque laicus neque uiuens
neque sepultus aperire librum neque uidere
illum. id est contemplari splendorem gratie
testamenti noui quod est euangelium.
Sicut filii isrl uelatam faciem moysi id est
legis ueteris testamenti testamenti
nouum in eius contemplatione aspicere
non potuerunt. Et ego inquid flebam
multum quod nemo dignus inuentus
est aperire librum nec uidere illum.
Fragilitatis et humanitatis conscius
flebat hic scs quod in electis prouidebat
neminem esse tam dignum qui per hec
omnia intellegeret. ut consideratione
conspiceret. Nunc autem electi plan
gunt honeratum et grauatum in ploratu
sui redemptionem. Et unus de senioribus
dicit mihi. ecce uicit leo de tribu
iuda radix dd aperire librum et
sigilla eius. unus ex senioribus corpus totum
prophetarum dixit. prophete conso
labuntur electum precipuarum nunquam
tantum xpo de tribu iuda radicem dd. qui in
plerer diuolumtatem et electum redi
meret. Non enim obscurat quod iohanne
quod est omnis effectu figurarum. Hec post
xpi passionem hostensa sunt que ante
passione facta sunt. Omnis enim qui
recte credet xpm. uidet aquam preparatu
lum factum que aducnoua ueteri
sunt. que ante dominum ueteri facta sunt.

UVA.BHSC

et sic cognoscis p scripturas nouissima
prima. et prima nouissima. hec omnia
in xpo erat referuntur quia nos non pote
ramus salui esse nisi p xpm. Sicut scriptum
est. Quum adhuc essemus peccatores xps pro
nobis mortuus est. multo magis ergo iusti
ficati in sanguine eius salui erimus p illum ab
ira. sequitur et discribit. quomodo et
ubi uicerit ut uincit leo de tribu iuda.
Propterea enim presentat referta cum futura
promiserit. quia subtiliat sps in specie
gesti abscondit et presentat futurum de
monstrat. Sicut iacob filiis suis quic
quid eis futurum erat presentibus in bene
dictione demonstrauit. Et uidi in me
dio throni quattuor animalium et
in medio seniorum agnum stantem
quasi occisum. habentem cornua sep
tem et oculos septem qui sunt septem
sps di missi in omnem terram. Ecce ap
tissime demonstrauit dnm nrm ihm
xpm qui non mortuum. sed quasi occisum
propter passionem et resurrectionem dixerit
mortem. Et in medio throni se uidisse hoc
dicit. id in potestate et magnitudine
deitatis. Et quattuor animalium
quod intellegitur quadrifido euangeliorum
ordine et in medio seniorum hec est legis
et prophetarum ut apostoli corus adsignat
ibi hunc agnum non occisum sed tamquam
occisum id qui et mortem uicerit et calcul
cauerit passionem se uidisse testatur.
Sed quia patriarchas prophetas et
apostolos ecclesiam diximus et hanc ecclesiam
corpus esse summi capitis xpi. hec membra
cum capite aliquando in scripturis uni

agnus nuncupatur. aliquando specialiter
xps. aliquando generaliter omnis ecclesia. et quod
olim caput passus est. nunc in ecclesia pa
titur p membra quia suam ecclesiam induit
que in illo uelut occisa est. Et eo tempore
occiditur in ecclesia pro xpo ut cum eo uiuat
in eternum. Nemo autem putet solos apostolos
tantum martyres esse mortuos pro xpo. et tantum
cessasse martyrium. et persecutores in ecclesia
non esse. Et eo tempore martyres fuerunt et
persecutores. et nunc martyres sunt et perse
cutores. Duo quippe genera sunt martyrii.
unum aperte p gladium aliud in occulto
p patientiam. Et hi sunt filii apostolorum
quia eodem spu geniti sunt. persecutores
uero horum filii sunt eorum qui illos occide
runt quia eodem spu geniti sunt et xpm
in familia eius occidunt et agnus semp stans
in medio seniorum p capita et usque in finem
scli in membris occiditur. De talibus enim
apostolus dicit. apud illos xpm specialiter
crucifigi. quum quum hoc aperte non
esset manifestatum dicens. O stulti ga
lathe. qui uos fascinauit ante quorum oculos
xps crucifixus est. hoc autem talibus patitur
ecclesia usque in finem quod passus est ab iudeis.
Necesse est enim semp filium hominis in hierusalem
ire. et multa pati a senioribus et principibus
sacerdotum et scribis et occidi. et post ter
tium diem resurgere. principes uero quid dicit
potestates huius scli ut sacerdotes qui
recte in ecclesia uiuere nolunt. De his scrip
tum est. maior seruiet minori. Et stultus
seruiet prudenti. quia cum sufferre scis
contumelia princeps minori seruire
dicitur. Hic agnus semper dicitur.

UVA.BHSC

et a passionem fecit uniti stauri peccatauit.
Habentem inquid cornua septem et oculos septem. In cornibus potestas et uirtus xpisti est.
In septenario numero mundi uniuersitas signatur. quem potenter regit. et cui potentissime dominatur. Oculos septem dicit spiritus sanctus id est sanctum spiritum septem uirtutibus gratiarum eorum munere in domino ihesu xpisto significat. sicut scriptum est. Ihesus plenus spiritu sancto. De hoc spiritu dona ecclesie sue distribuit per gratiam, et donationes. Non est enim in homini terra qui possit habere spiritum dei. preter gratiam. Et uenit et accepit de dextera sedentis supra thronum librum. Sed quia accepisse dicitur diligentissime considerandum est unde dicendum.
Reuera agnus id est homo adsumtus quia pro nostra salute semortem tradi uoluntate dignatus est. hic accepit librum id est potestatem operum dei. de dextera sedentis in throno a deo patre cuncta suscipit sicut ipse dicit. Omnia que habet pater mea sunt.
Tunc accepit hunc librum quando resurgens a mortuis misterium a seculis absconditum animatus ostendit et pate fecit in mundo. et dedit potestatem ecclesie dicens. Sicut misit me pater et ego mitto uos. et quod ipse in illis perficit ut quod donat sic dicit.
Ecce ego uobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem seculi. Et quum accepisset librum illa quattuor animalia et uiginti quattuor seniores ceciderunt ante agnum. Id est ante illum xpistum qui cum ipso agno sedet ad dexteram dei.
Toti et animalia et seniores hoc adorantes agnus sunt. Ista cadunt ante agnum. id est xpistum incarnatum qui mortuus est et resurrexit. Sequentes uestigia eius humiliter in penitentia qui cadere dicuntur.
Habentes singuli cytharas id est corda laudantium et fialas aureas. hec sunt uasa in domo magna. uasa. animas sanctorum sunt. plenas odorum que sunt orationes sanctorum et cantabant canticum nouum. coniunctam uetere testamenti predicationem cum nobo populo xpistiano ostendit. cantantes cantica cum nouum id est confessionem suam publice confitentium. Nouum est dei filium hominem fieri. Nouum est enim cum corpore ad celos ascendere. Nouum est remissionem peccatorum omnibus dare. Nouum est spiritu sancto signare hominem. Nouum est sacerdotium accipere sacre obseruationis et regnum et peccatum in mense promissionis.
Cythara enim in ligno extensa significat carnem xpisti passionis ligno coniunctam siue et fidelium sanctorum corda laudantium.
Fialas confessionem et noui sacerdotii propugnationem. angelorum autem multarum immo omnibus salus et testimonium uniuerse creationis domino nostro referentium. gratulationem reuelationis omnium declarationis.
hec fiale ipsius sunt uasa in domo magna. que cantant canticum nouum. Dicentes dignus es domine accipere librum et aperire signa eius quoniam occisus es et redemisti nos deo in sanguine tuo ex omni tribu et populo et lingua et natione et fecisti nos deo regnum et sacerdotes et regnabimus in terra.
hostendit animalia et seniores ecclesie esse.
Dum dicunt redemisti nos in sanguine tuo. ostendit in quo celo sint ista animalia et seniores. Dum dicit fecisti nos deo nostro

regnum et sacerdotes· et regnauimus sup(er) terra·
hostendit preterea pecctum accipere librum
In xpo dum sedem patri· et homini pplo et tribu
et genti et lingua non dicunt dignus
est et accepisset· sed dignus est accipere·
que enim accepit In xpo omnem potes
tatem In celo et In terra cum resurge
ret Ipsa accepit usque In finem pbubatim
resurgens et xpo semp(er) uidens· et dns In
eu perfectio quod In quo uiuit·
Et Ipse conuitur In eu quam coronat·
Nicil est enim quod fecerit· uita habeat
sine suo corpore· Et uidi et audiui
uocem angelorum multorum circa
tronum et circa quatuor anima
lia et circa seniores· Quid sit tronus
animalia seniores In eorum medio uocem
audiuit hostendit· hu angeli sci In
tellegunt· Sicut enim filii di dicun
tur quare non dicuntur et angeli·
Et erat numerus eorum miriades
miriadum· et milia milium·
miriades grece dicuntur· quod est milia
milium· uel Innumerabilium·
Dicentium uoce magna· dignus est
agnus qui occisus est accipere potes
tatem et diuitias et sapientiam
et fortitudinem et honorem et gloriam
et benedictionem et omnem creaturam
que In celo et que In terra et sub terra
et in mari et que sunt In eis· Num
quid de dno dixerunt dignus est agnus
qui occisus est accipere diuitias et sa
pientiam cum Ipse sit tesaurus omnium
et sapientia di· Sed quia pecctu menbra
est et unsit In capud dicens· et omnem

creaturam que est In celo et In terra·
quam uis nec hoc durum sit accepisse
pectu· accepit certe cum eius misericordia·
Si durum est habere menbra quod habet
capud nec Illud luctatum potest uideri
quod dicit pectu· dignum se omni creaturae·
Quia etsi unum quodque menbrum religiosa
humiliatur· In hoc mundo se Indignum
Iudicat· totum tamen corpus putat
capiti esse dicimus capitis sui· Sicut
scriptum est cum Illo omnia nobis donu
it· Omnis Inquid audiui dicentes sedenti
In trono· Id est patri et filio et agno
Id est pecctum· Benedictio et honor
et claritas et potestas In secula
seculorum et quatuor animalia dice
bant amen et seniores ceciderunt
et adorauerunt· Pecctu itaque dicit
amen eadem animalia sunt seniores
qui post quam perhibuerunt testimo
nium dicentes amen· Adorant
discriptum pecctum et ebs officiis dis
cribet· et ita ultimo usque In finem·
Resignatio sigillorum ut diximus·

FINIT:

UVA.BHSC

INCIPIT LIBER QUARTUS
DE SEPTEM SIGILLIS

Et uidi quum aperuisset agnus
unus ex septem sigillis. audiui
unum ex quattuor anima-
libus dicentem sicut uocem
tonitrui: Ueni et uide. Et ecce
equus albus et qui sedebat super
eum habens arcum et datum est
ei corona et exiit uincens et
uinceret. Et quum aperuisset
secundum, audiui secundum animal
dicens: Ueni et uide. Et exiit alius
equus rufus, et sedenti super eum
datum est tollere pacem de terra
et inuicem se occiderent. Et datum
est ei gladius magnus. Et quum ape-
ruisset tertium sigillum audiui
tertium animal dicens: Ueni et
uide. Ecce equus niger, et qui se-
debat super eum habebat in manu
sua stateram. Et audiui uocem de
medio quattuor animalium di-
centium: Bilibris tritici denario,
et tres bilibres ordei denario,
uinum et oleum ne leseris. Et quum
aperuisset quartum sigillum,
audiui quartum animal dicens:
Ueni et uide. Et ecce equus pallidus,
et qui sedebat super eum nomen illi
mors, et infernus sequebatur eum.
Et data est ei potestas super quartam
partem terre interficere gladio, fame,
morte et bestiis terre.

EXPLICIT STORIE QUATTUOR EQUORUM

UVA.BHSC

UVA.BHSC

INCIPIT EXPLANATIO

QUATTUOR EQUORUM.

Aperto primo sigillo cum dicit
se vidisse equum album et equitem
et coronam et habentem in manu
arcum. hoc enim primo factum est.
Postquam enim ascendit in celos dominus et
aperuit universa misit spiritum sanctum cuius
verbo predicatores. tamquam sagitte
ad cor umanum pergentes ut vincerent in
credulitatem. Coronam autem super ca
put predicatoribus est repromissum. per spiritum
sanctum. Ideoque ait. unum de animalibus
dixisse quia omnia quattuor unum sunt.
Veni et vide. veni dicitur invitato ad
fidem. vide dicitur ei qui non videbat.
Ergo equus albus verbum est predicationis cum
spiritu sancto in orbem missum. Ait enim dominus
predicabitur hoc evangelium per totum
orbem terrarum in testimonium hominibus
gentibus et tunc veniet finis. Et quum
aperuisset sigillum secundum audivi ani
mal dicens. Veni et vide. Et exiit
alius equus roseus et sedenti super eum
datum est tollere pacem de terra ut in
vicem se occiderent et datus est ei gladius.
Equus roseus et qui sedebat super eum habens
gladium bella futura significat futura.
Sicut in evangelio legimus. Surget enim gens
contra gentem et regnum adversus regnum
et erunt terremotus magni. Gens quod
dicit contra gentem id est populus surgit contra
populum. Regnum vero adversus regnum id est
ecclesia adversus ecclesiam quia illi qui sub
nomine religionis se simulant ecclesiam semper
contra ecclesiam pugnant. hi in equo roseo
sedentes contra eum vincentem in equo albo vincentemque
ecclesiam que eum expugnant contra eunt.
Quia cum eis scribuntur qui ut pestes sanguinem
innocentem fundunt. Sic generaliter
in equo roseo in specie absconduntur
que in uno membro equus roseus nuncu
patur. hic equus pestes simul et dicitur.
et sessore suo diabulo sanguinulentus.
Quem vidit et propheta Zacharias equum
domini roseum dicit. Sequitur et discri
bit speciem omnem corpus martyrum. sed
ille suo sanguine est rubeus iste vero alieno
cruentatus est gladius magnus tollere pacem
de terra. Re vera suam pacem tollet
quia sponsum suum in terram habet.
Ecclesia vero eternam pacem quam ei
Xps relinquid cum dicit. Pacem meam
do vobis pacem meam relinquo vobis.
Gladium autem generaliter in omnis dicit
non solum ut per hoc cisionem sed
et quam spatiatis unus alteri peccatum plus
mortis occidit. Per persecutorum enim
mortis. sive in eos quos in morte sive quos
in vita in sacrificia et alterum diabolo
id corpus eius invicem multa forma et oc
cidit dum ad mortalia alter alterum pro
vocat. Ipsius gladii in aius ut fortis.
Et quum aperuisset tertium sigillum
audivi tertium animal dicens.
Veni et vide. Ecce equus niger et qui
sedebat super eum habebat in manu sua
stateram et audivi vocem de medio quat
tuor animalium dicentem. bilibris
tritici denario et tres bilibres orde[i]

UVA.BHSC

nario uinum et oleum ne leseris. Equus
niger famem significat in tota ecclesia spiritalem,
eo quod per malos prepositos uerbum predi
cationis paruulis minime prebetur.
sicut scriptum est. Paruuli petierunt
panem et non erat qui frangeret eis. Et
quia dominus suum corpus per mundum
habet diffusum, ut eum semper ostenderet
ita, et unam famem per loca. Proprie autem
protenditur uerbum usque ad antichristi
tempore, quando grandis famis est futura
quando et omnes ledentur. Statera autem
in manu libra est, quam minus in qua sin
gulorum meritum ostendit id est libratio
simul libratione cum foris ostendit
quod intus non habet. Ita enim uinum
et oleum ne leseris. Dum autem in medio
animalium dicitur ne leseris ostendi
tur in toto corpore esse simulatione sancti
tatis qui corpus spiritale ledit.
Quia infirmus mentis ad suum secum
perducit. Quum enim dicto ne leseris
ac si dicat hominem spiritalem ne plagis
percusseris. Describit enim misterium
facinoris et spiritu nequitie in celes
tibus quibus non permittatur neque in se ipsis
ulcisci neque in aliis obseruantibus uite
sacramentatorum posse uiolare. Oleum
uero et uinum hunc actionem et unguinem
domini dicit. In quem fuerit ledi minime
posita. In tritico autem et oleo corpus
dixit siue in magnis siue in minimis
id est siue in episcopis et presbiteris. Non est autem
tritici una bilibris a quibus. Bilibris enim
unius modius est. Et ideo bilibris tres modii
sunt, quia et unitate perfectio est.
in

et in trinitate similitas. Sicut dominus in
farine mensuras tribus id est tribus
modiis fermentum dicit absconditum.
Quod si hoc in misterio non esset, non debue
rat dicere absconditum. Nec publicum
euangelistarum farine mensuram nomi
nauit. Ostendit fermentum id est doctrina
de modico omnem populum sub numero quod
est trinitas implere. Sed et per triticum
docet unum esse triticum et ordeum.
Si enim pusilli sunt et magni quod meritum
in scientia uirtus precellat, ulterius utique uno
denario id est perfecto pretio redempti sunt.
Quod si grauitatem per spiritum donationis dei
scientiam intelligitur, per triticum autem equalitatem
et meritum. Siue magnos et mini
mos id est episcopos et presbiteros uno corpus ostendit.
A presbiteri et quum in ordeo figurate sunt. Quum
reliquie operum Christi fuissent duodecim
cofini, qui sunt corpus prepositorum id est
apostolorum et omnium episcoporum qui in
apostolorum numero nuncupati sunt.
Et post prepositus separatim sporte que
sunt corpus separatim omnis ecclesie. Uterque
enim numerus sanctus est et utrumque perfectum
numerum dixit. Nam et cofini et sporte
plene reliquiarum ostendit operationis
Christi reliquias, id est nouissimi temporis
ecclesie. Uariae in episcopis siue in presbiteris nullo
modo possit minorari. Sicut secundum
Iohannem iussit colligi ipsi reliquias nihil
omnimode perire. Quod si aliquis calum
niator contra hec dicat. Quid enim
sic certum uirtutem non de ordeo et
de tritico sufficiebat pro reliquiis sporte
superuisse sportas. Nobis tamen magis

UVA.BHSC

propheta ultima curiositas uerum que
mea tamen. nunc est complectum in ecclesia.
...ua in ordeo crescendia duodecim
...los lau et in tetragono septem forme
pitos. ubique enim septenarius numerus
plenitudo est ob rei de qua agitur.
Sicut in figura ecclesie substitit parte
quarta ut dictum est. Reliqui mihi
septem milia uirorum qui non curbauerunt
genua baal. In quarto equo discribit
simulationem et ypocrisin manifesta
tum. Et cum aperuisset quartum
sigillum audiui quartum animal
dicens. ueni et uide. Et ecce equus
pallidus et qui sedebat super eum
nomen erat ei mors. et infernus seque
batur eum. et data est ei potestas
super quartam partem terre interfi
cere gladio. fame morte et bestiis
terre. Due partes sunt in mundo. pars dei
et pars diaboli. Nam diaboli pars in
duas diuisus est partes. id est in xpianis
et paganis. Que licet he partes contra
unum pugnant id est ecclesiam. propterea ecclesia
uocata est catholica. pars et falsi fratres in ea
ecclesia est ... atque et gentilitas
foris ecclesia est que dicitur atque. quos
in sequenti loco aperte quis manifestabimus.
Quia unde quum ubique homo peccat. reue
latur et publice manifestatur filius perdi
tionis antexpi in his tres partes. in
ecclesia que parte reuelatum est et ubi tres
partes uidebantur. hanc quartam partem in
ecclesia manifestauit est. Id est ecclesia genera
liter scisma et falsi fratres. Non enim omne
..., uomet ecclesia sed aliquos aperte

multis ad hortandam dudum orbi quia nouissima
persecutionis. Certe ypocritas et scismatica
unanimitas et colligat licet spiritaliter foris
sint tamen intus ... uidentur.
Opportet enim et alis in ea ecclesia esse ut et
probati manifesti fiant. Illius ergo loci
in quibus due partes uidentur. id est ecclesia gen
talitas. ipsa aliquos tres partes sunt ipsi
nos autem quattuor sunt. De quibus uaquis
tionis nodum soluens aurem cordis apponit.
Nempe et enim duo uidentur esse in mundo
id est baptizati et pagani. que utraque
partes aperte intus se in fide discernunt
et una foris alia intus esse uidentur.
Quum ob rem hec pars que intus esse uidentur
et generalis ecclesia nominatur. De hac ge
nerale ecclesia que uniuersa esse uidetur
tres partes maiores non esse dixerunt et
ea que lum foris prolatimus. De his tres
partes que intus uidentur esse una est
dei. due uero diaboli. Scisma est et
falsi fratres et ecclesia est que est pars dei.
Has due partes intro uidentur esse sed foris
sunt. Certe est scisma in aliquibus pro
uinciis. sed tamen in unum ciuitatem
tamen non multo plus. Nonne hos dicis
que per uniuersa prouincias loca sancta
occupauerunt et polluerunt que ipse
putatur ecclesia. Nec ceteras tres ecclesie
partes tamen d. uero scilicet que generale
ecclesia ... heretici et numero suo non com
putauit sed solum scisma et falsos fratres.
Iam supra diximus scisma abscisura nomi
mon uocatur. Licet credit et ... unita
sicut ceteri sancti. sed suo consilio unito
et ab ecclesie sanctis delectatur separari

UVA.BHSC

consilio. Fuit autem semper ypocrita nominatus.
sed neque ipse aperte peccatum debuit facere.
sed sancti uideantur esse et sancti non sunt.
Non ideo autem ypocrisis diaboli pars non
est, pro quia peccatum non aperte debuit facere
quum aperte fit dicitur. Totum uirtus dia
boli contra sanctos spiritus est et in spiritu nequi
tia consistere. Et dominus in euangelio pro
eadem causam aperte nos admonet.
Exurgent inquid pseudo christi et pseudo
prophete et dabunt signa magna et pro
digia, ita ut errorem inducant si fieri potest etiam electi.
Ecce autem tibi predixi uobis. In hunc
ergo quartum partem datur potestas
diabulo. sedentem super equum pallidum
qui est populus mortuus interficere gladio
et fame et morte et bestiis terre. Gladio
aperte dixit occisione. Fame autem et
morte spiritalem esse in terra peccatum quod
aliquos illuc sine recordatione defunctos
mortem et ipsa quarta de lectione.
Ceterum uero de peccata qui interficit eos captiuos
se in gentes cunctam plenum uite spe [illegible]
purgationem perduellum promisit
ut quasi aurum in igne probaretur.
Ceteris autem omnibus malis hominibus dixit
illam et aliam quartam esse in terra et cetera.
Et ab his bestiis ceteros sub nomine xpiani
[illegible]. qui scelerati esse dicuntur omnes
omnino accipiunt quia non tantum
potestatibus solis que adeo ordinata
sunt, sed omnibus omnino malis quam ceris
[illegible] sunt. Sicut propheta
dixit. Memoratus bestiis animas
confitentium tibi. Haec quattuor
partes in istos equos sunt. Unde et ab his
datur in omnibus malis subiectis formu

las peccatorum in mortem datum. Ita
autem isti equi unum sunt qui quia [illegible]
unde albus est et contra album pu
gnant. et unum sessorem habent
diabolum qui est mors sicut et nomen
ipsius dictum est. Ubi hic quarta
latur dixit datum gladium ma
gnum. cuius equitatis ut gladii species
discripta in duobus [illegible] in nigro qui libram
tenet et ledit a [illegible] simulatio
nem que est operum tenebrarum.
In albarum uero reuelatum ypocrisin [illegible]
simulationem que est abominatio
uastationis occiderit gladio fame
et bestiis terre. et in istorica ubi hec
fieri et quartam intelligimus. non eo sit
quod ypocrite reuelantur qui tamdiu
cum peccatu appellantur reuelati sunt.
Sed quod in istorica geritur exemplum
est, porro futuram reuelationis ante
christi. qui nunc sub libra [illegible] sub religione
manu proluat opera iniquitatis [illegible]
Ypocrisis autem subtilis est. et uix supi
[illegible] deprehenditur. Ypocrisin autem
non potest dici de quo forsitan scientia.
Hos ergo sequitur infernus qui cum
[illegible] post huius operis con
summationem. Hos autem equites
diabolos esse et suos. sicut sigillo
manifestatur dum prelio altano
equos dicit congredi. Et Iohel pro
pheta de eodem populo ait. Sicut
uisus equorum facies eorum.
Sicut equi ita preparauerunt [illegible]
uox curruum super [illegible] equitum
[illegible] qui est peccatu [illegible]
cuius propheta [illegible] esse [illegible]

UVA.BHSC

et paret esse in mundo dicit Iohannes et
sub altare. Et ipsos equos multos
domino sacrificaturum. Sicut ait:
Numquid in fluminibus irasceris Domine, aut
in fluminibus indignatio tua, aut
in mari impetus tuus? Qui conscen-
des equos tuos et equitatio tua
salus. Incitando incitabis super sceptra
et posuisti in mari equos tuos turban-
tes aquas multas. Hic
est unde quod in equo
pallido in terra [illegible] [illegible]
post [illegible] dominus.
uictoriam [illegible] magnus
et mortalis [illegible] spiritalis.
Quem autem dicit et infernus
sequebatur eum terra est
post acta devorationem
animarum impiarum.
Hic est equus pallidus.
Quartum autem signo indicat
animas cum iniquitatem
partem quam in hoc mundo
occisorum. Secundum dictum posita
lux vindictam. Et hoc modo
hostendit a novissimo idem tempore
persecutionum dicentes: quo-
usque non iudicas. Et modicum
super esse dum modico adhuc tem-
pore quo persecutor laborat.
Nam ipsa quintum iudicia no-
vissimum certamen insequitur.

EXPLICIT EXPLANATIO
QUATTUOR AEQUORUM:

INCIPIT STORIA DE ANIMAS OCCISORUM:

Et quum aperuisset quintum
sigillum, vidi sub ara
dei animas interfectorum
propter verbum dei et propter
testimonium Ihesu Christi
quod habebant. Et vocem
magnam dicentes: Quo-
usque Domine sanctus et
verus non iudicas et vin-
dicas sanguinem nostrum
de his qui habitant in terra?
Et date sunt illis singule
stole albe. Et dictum est illis
requiescant adhuc breve tempore
quousque compleatur numerus con-
servorum eorum et fratrum eorum
qui occidendi sunt et ipsi.

FINIT STORIA:

UVA.BHSC

UVA.BHSC

INCIPIT EXPLANATIO SUPRA SCRIPTA STORIAE IN LIBRO IIII

Et quum aperuisset hic quid quin-
tum sigillum uidi sub ara dei ani-
mas occisorum propter uerbum
dei et testamonium Ihesu quod habe-
bant. Animas occisorum uidisse
sub ara dei id est sub terra. Ara enim
et celum et terra dicitur. Sic lex
ait. Imaginaria ueritatis facie
medianete quid uis aris aureus in-
trinsecus et extrinsecus fecerunt.
Nos autem intellegimus aram dici domino
nostro nobis testamonio perhibente.
Ait enim. Quum offers munus tuum
ad aram. ut utique munera nostra ora-
tiones sunt que offerimus. Et ibi recor-
datus fueris habere aliquid cum fra-
tre tuo aduersus te relinque ibi munus
tuum ante aram. Utique ad celum
ascendunt orationes. Si ergo celum
intellegitur ara aurea que erat in-
terior num et sacerdotes semel in
anno ingrediebant qui habebant cris-
mum ad aram auream. Signifi-
cante spiritu sancto xpistum. hoc semel fac-
tum. Sicut ara aurea celum
agnoscitur sic et ara erea terra in-
tellegitur. Sub qua est inferni remota
a penis et leniis regio et requies scorum.
In quo quidam ab impiis uidentur et
audiuntur lucta. et nec illic transire
uetante possunt. Hoc ergo tantum
id est animas occisorum que propter uin-
dictam sanguinis sui id est corporis sui
debilitant sub terram. uoluit
nos cognoscere qui omnia uidet.

Sed quia in nouissimo tempore et scorum
remunerationem perpetuam et im-
piorum uindictam est damnationem dic-
tum est eis que propter eam pro corporis
sui solutio. Et date sunt illis stole
albe. et dictum est illis ut requies-
cant adhuc breui tempore quousque
compleantur numerus conseruorum
eorum et fratrum eorum qui occidentur
sicut et ipsi. Hoc ergo nobis sollerter
inuestigandum est quid sit quod dicitur ad
animas loquatur aut anime scorum
ad deum aut angeli ad deum loquantur
aut deus ad angelos. aut ad diabolum
deus loquatur cum dicit unde uenis.
aut diabolus ad deum respondeat cum
dicit. Circuiui terram discutiendum
quippe est quomodo sit hec loquutio.
Neque enim ut a domino in quo sumus ut qui incircum-
scriptus est spiritus ut ad naturam qui nulla
est carnea natura uetatur humano
modo aeris flatus folle uenarum uocatur
ut postquam queritur sui ei [illegible] oratio-
nis redduntur. sed dum natura [illegible] in ui-
sibili natura inc[illegible] [illegible] loquatur.
Dignum est ut mens [illegible] qualitatem
corporee locutionis excedens ad sub-
limes atque incognitos modos loquutio-
nis intime sui perducatur. Nos namque
ut exterius interius exprimimus.
Et hec postquam quaerimus per canales
uocis elicimus. Alienis quippe oculis intra
secretum mentis quasi posita pariete
corporis stamus. Sed quum manifestare
nos met ipsos cupimus quasi per lingue ia-
nuam egredimur ut quales sumus interin-
secus ostendamus. Spiritalis autem natura
non ita est que exterius et corpore con-

UVA.BHSC

corporeae duplicitatis non est. Sed tamen
sciendum est quia ipsa etiam natura in
corporea cum loquitur eis locutione quam-
quam unam ad easdem qualitates format.
Aliter enim loquitur deus ad angelos. aliter
angeli ad dominum. Aliter deus ad sanctorum animas.
aliter sanctorum animae ad dominum. aliter deus ad
diabolum. aliter diabolus ad deum.
Nam quia spiritali naturae corporeae
oppositionis nihil obstat loquitur deus
ad angelos sanctos. ipso quoque horum cordibus
occulta sua invisibilia ostendit.
Ut quicquid agere debeant in ipsa con-
templatione veritatis legant. et ve-
lut quaedam praecepta vocis sint ipsa
gaudia contemplationis. quasi enim
audientibus dicitur quod videntibus inspi-
ratur. Unde cum eorum cordibus deus contra
humanam superbiam animadversionem
ultionis infunderet dicens. Venite
descendamus et confundamus ibi linguas
eorum. Dicitur eis qui ad aeterna veniunt.
quia nimirum hoc ipsum numquam a
divina contemplatione decrescere in
divina contemplatione semper accre-
scere est. et numquam a corde recedere.
quasi quodam subtili motu est semper
venire. Quibus dicit. Descendamus et con-
fundamus linguas eorum. Ascendunt
angeli in eo quod creatorem conspiciunt.
Descendunt angeli in eo quod creaturam
sese illicitis erigentem competentis distric-
tionis premunt. Dicere ergo est descen-
damus et confundamus linguas eorum.
In semet ipso eis hoc quod recte agunt
ostendere. et per vim internae visionis
eorum mentibus cohibenda iudicia oc-
culta motibus inspirare. Aliter lo-
quuntur angeli ad dominum sicut per hunc
Iohannis apocalypsin dicitur.
Dignus est agnus qui occisus est accipere
virtutem et sapientiam et divinitatem.
Vox namque angelorum est in laude con-
ditoris ipsa admiratio internae con-
templationis. Virtutis divinae mira-
cula obstupuisse dixisse. Quia commota
cum reverentia motus cordis magnus est
ad aures incircumscripti spiritus clamor
vocis. Quae vox se quasi per distincta verba
explicat dum sese innumeros modos ad-
mirationis format. Deus ergo angelis
loquitur cum eis voluntas eius intima
videnda manifestatur. Angeli autem
loquuntur domino cum per hoc quod super semet
ipsos respiciunt in motum admirationis
surgunt. Aliter deus ad sanctorum animas. aliter
sanctorum animae loquuntur ad dominum. Unde
Iohannis rursus apocalypsi dicitur.
Vidi subtus altare animas interfectorum
propter verbum dei et testimonium Ihesu quod
habebant et clamabant voce magna di-
centes. Usque quo domine sanctus et verus non
iudicas et vindicas sanguinem nostrum
de his qui habitant in terra. Ubi
illico adiungitur. Datae sunt illis singulae
stolae albae. et dictum est illis ut re-
quiescerent tempus adhuc modicum
donec impleatur numerus conservorum et fratrum
eorum. Quid est enim animas vindictam
petentium dicere. nisi diem extremi
iudicii et resurrectionem extinctorum
corporum desiderare. Magnus quippe
eorum clamor magnum est desiderium.
Tanto enim quisque minus clamat

quanto magis desiderant · et tanto mi-
lorem uocant In uiuis Inscriptum scriptura
spiritus et primam quantocius Inest deside-
rium plenius fundit · Animarum
loquitur uerba Ipsa sunt desideria ·
Nam si desideria sermones non essent ·
propheta non diceret · Desiderium
cordis eorum exaudiuit auris tua ·
sed cum aliter moueri soleat mens quae
petit · aliter quae petitur · et sanctorum
animae · sic In secreto sinu dei
Inherent ut Inherendo quiescant · quo-
modo dicuntur petere quas ab Interna
uoluntate constat · nullatenus discre-
pare · quomodo dicuntur petere ·
quas et uoluntatem dei et ea
quae futura sunt non Ignorare ·
Sed In Ipso posite ab Ipso aliquid petere
dicuntur · Non quod quidquam de-
siderant quod ab eius quem cernunt
uoluntate discordat · sed quo mentis
ardentius Inherent · eo etiam ab Ipso
accipiunt ut ab Ipso petant quod
eum facere uelle nouerunt · De Ipso
ergo bibunt · quod ab Ipso sitiunt ·
et modo nobis adhuc Incomprehensibili ·
In hoc quod petendo esuriunt prae-
sciendo satiantur · Discordarent
ergo a uoluntate conditoris si que
eum uiderent non uelle et peterent
atque minus · Inhererent · si uolentem tardiore
desiderio pulsarent · quibus
responsum diuinum dicitur · Requie-
scite tempus adhuc modicum donec
compleatur numerus conseruorum et fratrum
uestrorum · Desiderantibus animabus requie-
scite adhuc modicum dicere est · In-
ter ardorem desiderii et Ipsa prae-
scientiae solatia consolationis ac-
cipere · Vt et animarum uox sit · hoc
quod amant desiderant · et respon-
dentis dei sermo · hoc quod eis retributio-
nis certitudinem Inter desideria con-
firmat · Respondere est etiam · ut collec-
tionem fratrum et peccatorum debent · eorum
mentibus liberati et peccatorum motus In-
fundere · Vt quorum carnis resurrectionem
appetunt · eorum et congaudentium
fratrum augmento gratulentur · Aliter
deus loquitur ad diabolum · aliter diabolus
ad deum · Loqui enim deo est ad diabolum ·
uias eius uenenosae actionis · aduisionem
occultae discretionis Increpare · Sicut
Illi dicitur unde uenis · Diaboli autem
ei respondere est · omnipotenti maiestati
eius nihil posse celare · Vnde et dicitur ·
circuiui terram et perambulaui eam ·
quia sic ei enim dicere est · quid egerit
scire quod lateat suos Illius oculus oc-
cultare non posse · Sciendum uero est ·
quia sicut hoc diximus loco quattuor
modis loquitur deus ad diabolum · tribus dia-
bolus ad deum · quattuor modis loquitur deus
ad diabolum · quia et Iustas eius uias et Iniqui-
tatem electorum suorum contra Illum Iustitiam pro-
ponit · sicut ait · Considerasti seruum meum
Iob quod non sit ei similis super terram ·
Et temptandum eorum Innocentiam conce-
dendo permittit · sicut dicit · Ecce uni-
uersa quae habet In manu tua sunt ·
Rursumque eum a temptatione prohibet cum
dicit · Tantum ne extendas In eum
manum tuam · Tribus autem modis loquitur
diabolus ad deum · cum uel uias suas Insinu-
at · uel electorum Innocentiam fictis crimi-
nibus accusat · ut temptandum eandem Inno-

UVA.BHSC

nocentiam postulat. Unus quippe suus
insinuat qui ait: Circuiui terram et p
ambulaui eam. Et dicit de innocentia
accusat, quum dicit: Numquid frustra
Iob timet Deum? nonne tu uallasti
eum et domum eius uniuersamque sub
stantiam per circuitum? Clamantem
etiam ad deum innocentiam postulat cum dicit:
Extende manum tuam et tange cuncta
que possidet nisi in faciem benedixerit
tibi. Sed dicere dicitur unde uenis?
sicut et supra insinuauimus.
Uisus lucratque lamenta mulieris
eius increpare dicere dicitur: consi
derasti seruum meum Iob quod
non sit similis ei in terra. Ualde
elegit eos suos lucrificando facere
qualibus nimirum aposthata
angelus possit inuidere. Dicere
dei dicitur: Ecce uniuersa que habet in
manu tua sunt. ad probationem
fidelium contra eos occultabit. in
cursum illum sue malitie relaxare.
Dicere dei dicitur: tantum in eum ne
extendas manum tuam. ab immo
derate temptationis impetum
eum et quem permittendo restringere.
Dicere autem diaboli dicitur circuiui terram
et perambulaui eam. uelocitatem
sue malitie inuisibilibus oculis oc
cultare non posse. dicere diaboli
dicitur numquid sine causa Iob timet
deum contra bonus in cogitationum
suarum latibula conspici eorumque
profectibus inuidere. utque innodando
reprobationis rimas quaereret.
Dicere diaboli dicitur: extende paululum
manum tuam et tange cuncta

que possidet ut fluctationem bonorum
malitie crebris uelare. quo etiam
et temptatione inuidens appetat
et illos quasi probationem deprecans
petat. Que igitur in alternarum
loquutionum modo sub certe diximus
ad intermissum paululum disputa
tionis ordinem reuertamur.

EXPLICIT EXPLANATIONE SIGILLI QUINTI:

INCIPIT STORIA SIGILLI SEXTI IN LIBRO QUARTO.

Et uidi cum aperuisset sextum
sigillum terremotus factus est
et sol niger factus est tamquam saccus cilicinus
et luna tota sanguis facta est
et stelle ceciderunt in terram sicut
ficus magno uento agitata amit
tit grossos suos. et celum recessit
ut liber inuolutus. et omnis mons
et insula de locis suis mota sunt
et reges terre et magistratus et diuites
et fortes et omnis seruus et liber abscon
derunt se in speluncis et in petris
montium et dicunt petris et mon
tibus: cadite super nos et abscondite
nos a facie sedentis super tronum
et ab ira agni. quoniam uenit dies
magnus ire eorum et quis poterit
stare.

Finit.

UVA.BHSC

hic sol obs
curabitur.
ubi stelle cecide
runt in terra.
et luna non
dabit lucem
suum.
dicent mon
tibus cadete:
super nos et
collibus quo

U.V.A.BHSC

INCIPIT EXPLANATIO

SUPRA SCRIPTA STORIE

IN LIBRO QUARTO

Et vidi cum aperuisset
sextum sigillum et terremotus
factus est magnus et sol
niger factus est tamquam cilicium. In hoc
sigillo persecutio est novissima et sol
factus est niger ut cilicinus. Et luna
tota facta est sanguis et stelle cade
runt in terram. Sol luna et stelle ecclesia
est que lumen veritatis ministrat
quia sicut tenebris ignorantie dicun
tur et lumen scientie tamquam nuncupantur.
Aliter duas partes lumen et tenebras
in una ergo ecclesia videntur. Plurimi sapi
entes qui recte intellegunt, recte cre
dunt et recte operantur. Per tenebras
ignorantes intellegimus id est hereticos
hypocritas et ceteros malos et alios viden
tur esse quasi stelle eo quod scientiam
simulant et non habent. Et in his
duos ordines id est luminis et tenebre ita
dies et nox. Dies est ecclesia et nox igno
rantia. Quod dicit factus est sol niger tam
quam cilicinum id est incredulis obscura
bitur splendor doctrine. Quod est sol
hoc et luna hoc et stelle id est ecclesia.
Sed aliter potest intellegi. Totum
autem dicitur quia in toto orbe erit
novissimus terremotus dum venerit ad
ventus Christi. Ante adventum vero eius non
in toto mundo sed per loca, sicut scrip
tum est per loca ingens terremotus sol
niger fiet et luna sanguinea fiet stelle
celi cadent in terram. Hoc totum simi
litudo est ecclesie eo quod ad eam in sua
similitudine depictam venitur et cum
a bestia separantur obscurari et cadere
dicuntur. Similitudo plane ecclesie est
solis et lune et stellarum id est species et
religio falsa. Hec autem omnia Iohannes
sanctus in celo nostro ponit id est in ecclesia vidit.
In superiore enim celo quo imago pietatis
vocatur pietatis stellas videre non
poterit que sub celo sunt. Hec in ecclesia
modo agitur. In novissimo vero ante
Christi adventum luna quod dicit facta
est sanguis et ecclesia sanctorum honorandorum
pro Christo sanguine fundet. Stellas
quando dicit cadere id est fidelia pauperum.
Sicut ficus mittit vento agitata
grossos suos. Arborem fici
ecclesie comparavit que in superficie
permanentia est mundi quia sicut arbor
ficus multos habet pomos multos et [bonos]
malos. Solet enim ficus primatus gran
dis videri in arbore alios et multos ubi ma
turatos videris qui forsitan boni videbantur
sed delicati mali sunt. Mox vento
et pruina turbidi vento per aestum
terre cadunt. Pro ipsis dicit quemad
modum ficus agitata vento mittit grossos
suos id est ficos vanos qui boni videbantur
et non erant. Hoc totum quare dicit
quia multi sunt hypocrite et simulatores
intra ecclesiam. Quia in tantum pro tempore pro tem
pore videatur cum ecclesia. Sed mox persecu
tionis tempus advenerit ab ecclesia separantur ab
ecclesia sicut ficus vento agitata mitte
nt grossos suos. Et celum recessit sicut liber
involutus. Celum significat ecclesiam in celo
quem terremotu factum recessit id est de medio

UVA.BHSC

fieri litterae se sci solu nomen contineri sicut
liber involvitur. Liber enim involutus lit
tera in carmine scitur nisi quis sensus legatur.
Cum vero plicatur impossibile est eum legere
quam parum ut intellegere. Et si quis eum
non cognoverit licet pedibus conculcetur
aut ferro inciduatur nihil ei obest quia
pro nihilo computatur. Haec est ergo secta
inducenti ante Christi. Celum etiam in
volutum ut liber quia omnis scriptu
rarum predicamenta cessant. et sancti
qui eo tempore fuerint conculcabuntur
et ferro trucidabuntur quasi liber invo
lutus. sed ubi esse nec se obsequium prestare
deo non cognoscentes quod in libro intus
id in scientia. Et omnis mons et insule
de locis suis motae sunt. Caelum et montes
et insule hoc totum secundum unum dixit.
Fiat novissima persecutione ante Christi
omnem de loco suo recessisse. sed post
in utramque partem convertere id bonos
et malos. Quia boni pars mobebitur
de loco suo fugiens. et mali pars mo
bebitur de loco suo fugiens. ut sicut
firmati videbuntur habere. quia pub
lice penitentiam nolunt agere. sicut
supra dictum est. mobebo candelabrum
tuum de loco suo si non egeris penitentiam.
Et alibi. Transferentur montes in corde
maris. Montes apostolos dicit in mare
sanctorum. hortendit in persecutione con
fugere admonet. id eos qui de locis suis
recesserunt id est sancti qui in fide permanserunt.
Et reges terre et magistratus et tribuni
et fortes et omnis servus et liber. hos reges
et omnes quos dicit sancti sunt a minimo
usque ad maximo qui eo tempore fortes
fuerint in persecutione ante Christi non
timentes reges et potestatis nuncupantur
qui in pessimo collum non submittunt.
Ceterum qui tunc reges erunt in mundo prae
ter unum persecutorem ante Christum qui
ante eum fugiendo locum ceptionis et oc
cultationis querebunt sicut dicit.
Absconderunt se in speluncis et in petris
montium. hortatur non tantum per
picue istos quos videntes dicit sed Christum
et sanctos patres imploratur et suffragium
ubertim accipere potuerunt. sicut scrip
tum est. habitabit in spelunca petre
fortis. spelunca et petra unum est.
Et dicunt petris et montibus cadite super
nos et abscondite nos a facie sedentis
supra thronum et ab ira agni quoniam venit
dies magnus irae eorum. et quis poterit
stare. Cadete super nos. verbum est tanti
est in secreto affectum potuerunt et
quodammodo totum illum qui loquitur
in secreto in secreto exire deplorantes
sicut scriptum est. Cecidit super collum
eius et flevit. et alibi. Cadat in secreto tamen
super me. id est tantum in secreto me ad proph
endat usque consequat. Abscondite autem
dixerunt ut omo vetus et peccator
a dei oculos abscondatur. quia in
homine peccatore nunc latitat peccatum
et deus misericors semper ad penitentiam qui
peccat. Nos pericula dies peccamus
et ille pericula dies non iudicatur. et
in Deum peccatum nostra est et dat dei misericordio
nam contegit sicut scriptum est.
Beati quorum tecta sunt peccata. Pecca
tum enim tegimus cum bona facta multis
hactenus superponimus. et alibi. Caritas
tegit multitudinem peccatorum.
huiusmodi namque refugium dei manifestat.

UVA.BHSC

cum ablutum abscondi peccatores ostendit
dicens. Et nunc intrate petram et absco
dite uos in terram a facie timoris domini et a
gloria fortitudinis eius. Hunc autem
quem dicit saxum id corpus Christi. Numquo
modo in uelatum saxum nisi ipsum dicit
confringere saxum. Et legit omnia muni
menta abscondita. In foraminibus in speluncis
et in cauernis petrarum et in scissuras saxe
a facie timoris domini. cum surrexerit con
fringere saxum. Non idola dixit abs
condere sed ipsos homines qui in cordibus
suis idola portant. Et hoc modo idola
sepelire. id est ueterem hominem abscondere
et nouum induere. Et in Christo petram se abs
condere. Hic quasi recapitulat et iterum
persecutionem admonet. et omnes ad pe
nitentiam prouocat. Sequitur enim
et exponit idola expellere ut ipsi in petra
in portatum dicens. In illo enim die expellet
homo abominationes suas argenteas et
aureas quas fecerunt adorare uanas
et nocuas. ut in petra in cauernis solide
petre et in scissuras petrarum. Expellunt
enim idola inuisibilia. Intrant in petram.
id est publice conuertuntur et ueniunt
ad Christum ut illic idola inuisibilia que
corda possiderunt obruunt abscondunt
et perdelentur. id est dum hominem ueterem
Christo configimus ut in illo nobis inueniri pos
simus. Qui uero secundum ueterem hominem
id est exteriorem carnalem saxum domini id est
carnem Christi ingreditur neque in eo idola
spiritualia in abolitione sepeliunt. ipse
idolum est et non est absconditus
a facie timoris domini. Hos per [illegible]
dominus increpat dicens. Ululate sculp
tilia in Hierusalem. Et uero Iacob abs
condit et perdidit idola sua sub terebinto
usque in hodiernum diem. Que terebintus
enim corpus est domini ipso dicente. sicut te
rebintus extendit ramos. et filii magistri
mei pugnauerunt contra me. sicut
terebintus que amisit folia. Et alibi
in illa in quid die expellet homo idola.
Dicam totum tempus ex quo dominus passus est
dixit. Ex inde homines absconduntur
in saxum nouum. cum quasi resurre
xerit confringere saxum. Id est hodie
quando dominus ad passionem uenit mortem
gustauit et resurrexit in hunc petram.
Se Christo homines sancti absconduntur cum eis
exemplum relinquens ut eius uestigia
sequantur. Propterea dixit abscondi
in saxum cum surrexerit confringere saxum.
Notat quia in hoc sexto sigillo et recapi
tulatur ab origine de Christo ab eo loco
ubi dicit quod reges et potentes absconde
runt se in speluncis. Legimus in Dauid ubi ait.
Abscondit me in tabernaculo suo in die ma
lorum in petra exaltauit me. Omnem autem
dicit se abscondisse. sed non omnes abscon
duntur sed solum qui Christum cognoscit.
De quo loquitur dicens. Luna tota facta
est sicut sanguis. id est in martyrio preuenit.
Et omnis mons et insule de locis suis mota
sunt. Et omnis liber et seruus absconde
runt se in montes. Si autem pro istos
montes inuisibiles dicit de locis suis recces
sisse quomodo se in illos absconderunt.
uel quomodo se omnis seruus absconderet.
cum constet preter quam qui serui esse cupi
untur in nubibus. Unde manifestum est
quos omnes dicit in obtutus omnium neque uisi
biliter conuenit sed spiritaliter factum esse
creduntur. Primum quia non omnis locus.

UVA.BHSC

habet montes ut portant se homines homo abscondat. Deinde cum apparuerit dominus ut coruscatio non timor ubi erit. In tanta longitudine nec habebunt spatium perfugiendi homines montes et qui in ipsis montibus habitaverint. Quid de campestribus dicam. quos ab hac saeculi statum penitus ita in non superveniat locorum sicut eos possint in montibus abscondere. Non enim in novissimo tantum tempore multas et ex sola unctionibus confugient alii ad montes. Et ut apertius doceamus dominum in secundum in ipso cunctis hoc semper factum est a passione domini usque nunc. Sed tunc magis fiet quum ad diem iudicii in fine temporis dominus signum discessionis ostenderit. Erat hoc semper pro missum et factum est. Sic enim habet consuetudinem sancta prophetia sic narrat futura quasi iam facta. sic praeterita quasi adhuc facienda. Nam si de futuris promiserit dicens factum ut altaria quae illa bum fecerunt in futurum sicut ait per prophetam dicit. Ascendet urtica ubi non peccatum erit. Spinae et tribuli ascendent super altaria eorum et dicent montibus tegite nos et collibus cadite super nos. Destructa sunt haec altaria plurimum regum Iudae sicut in regnorum legimus. Non tamen aliquis dixit montibus tegite nos nisi illi qui destructis idolis in ruinam se cum recordabantur. Sed haec in figura facta sunt plurimum. Veritatem autem completa sunt et complentur semper in domino. qui omnem idolatriam depraedavit super verticem montium suorum constituit. Et in speculatione contemplationis in corpore suo suam electam constituit. qui et ultimo tempore iudice periculum illis in montibus fugient. sic dominus

in periculi Hierusalem quam singulis illius invocare describit excidium dicens. Filiae Hierusalem nolite me plorare sed vos plorate et filios vestros. Quoniam venient dies in quibus dicent beatae steriles quae non genuerunt. et ubera quae non lactaverunt. Tunc incipient montibus dicere cadite super nos et collibus cooperite nos. quoniam si in humido ligno haec faciunt in arido quid fiet. In utroque latu praesumitur novissimo. et oportet nos quomodo persequantur. Quum ergo intellegitur novissimum esse excidium Hierusalem confugientes ad montes. Rogant eos abscondisse ubi eos et bestias dicentes eos qui nullis condicionis humanae vinculis peccata capiant qui recenti sunt. Ad vertendum dum perspicue et tunc et oculos cordis habendum narrationis est quod spiritus sanctus in hoc libro in omni periculo tractabit. usque ad sextum enim numeri ordinem custodivit et praeteritis misso recapitulat et narrationem quasi ordinem servatis in septimo concludit sed ipsa recapitulatio pro locis intellegenda est. Aliquando enim ab origine passionis aliquando medio tempore. aliquando de solo ipso novissima pressura. et nonnulla dicta sunt recapitulata. Tamen fixum tenuit ut usque ad recapitulet. Nunc ergo discerpat ab origine redigit et capitulum eandem breviat ad qualitatis dicatur finit.

Explicit explanatio sexti sigilli in libro quarto.

INCIPIT STORIA QUATTUOR ANGELIS VENTORUM:

Et post haec vidi quattuor angelos stantes in quattuor angulos terrae tenentes quattuor ventos terrae ne flaret in terram neque in mare neque in ullam arborem. Et vidi alium angelum ascendentem ab ortu solis habentem signum dei vivi. Et clamavit voce magna quattuor angelis quibus datum est potestatem laedere terram et mare dicens. Nolite nocere terrae neque mari neque arboribus donec signemus servos dei nostri in frontibus eorum.

Explicit storia.

UVA.BHSC

UVA.BHSC

INCIPIT EXPLANATIO SUPRA SCRIPTE STORIE IN LIBRO QUARTO:—

Et post hec inquid uidi quattuor angelos stantes in quattuor angulos terre. quattuor angeli et quattuor uenti unum sunt. hoc si aperte diceret. Vidi quattuor angelos retinentes quattuor uentos. In initio diximus qua de causa unam rem diuidat. hic etenim angeli ut uenti et boni sunt et mali. Quattuor enim sunt soli sed bipertiti sunt sicut in quo sequentibus melius explanamus. In uenti et partem bonum tenet et partem sunt mali. Nam secundum ezechielem quattuor uentos terre bonos inuenimus. qui ad primam resurrectionem faciendam inspirant ossa arida et cum sint mortuis. quattuor enim uentos hominis dicit id est flatum et mentem quam habet secundum in quattuor angulos terre. et eadem in hisdem locis inspirat prophetando et suscitando mortuos. Isti fluuii id est quattuor uenti per danielem prophetam aduersus dicitur in iuisse hipptos. ecce inquit quattuor uenti celi inruerunt in mare magnum. et de mare ascenderunt quattuor bestie. quas angelus quattuor regna mundi esse dixit. Separatim ergo angeli ualum dicitur esse. quos si separatim si unum nomine omnes sunt. pro ut enim causa exigit et numerus dicit. Sicut nunc quattuor angelos dixit. ut inquit quattuor angulos terre. hos tenendo secundum tenere et partem sunt. uel decipit consignandos accepit. ut ubi omnes sancti in finem mundi salui facti fuerit. fiet de medio eius qui nunc detinet. Et tunc post quattuor angelorum soluit in suo tempore aperiatur. id est predicatur sicut apostolus dicit. Et nunc quid detineat scitis. ut in suo tempore denudetur. misterium enim facinoris iam operatur. Et tantum qui tenet modo teneat quoadusque de medio fiat. Et tunc reuelabitur ille impius antichristi. Et quia diximus quattuor angelos bipertitos esse et in inuicem mixtos. id est secundum et regna mundi. Currunt oportune commemoratur mundi regna ut maxime presens regnum in medio esse secte porban. in falsis fratribus id est potestatis ministerio facinoris. Non est enim regnum cui deputentur falsi fratres. qui a seculo omnes mali rege dicuntur. quia suis uoluptatibus precipitantur. De talibus principibus apostolus dixit. quam nemo ex principibus huius seculi cognouit. Si enim cognouissent numquam dominum glorie crucifixissent. Qui autem dominum crucifixerunt euangelii scriptura detinuit. Pilatus enim unus princeps dominum non crucifixit. sed calumniantibus dimisit. Et apostolus petrus eo quod israel christum crucifixisset sicut de eo loquitur dicens. Certum ergo sciat domus israel. quia et dominum illum et christum deus fecit hunc illum. quem uos crucifixistis. Et dominus secundum in falsis fratribus dixit. uos de seculo estis et de hoc mundo. ego autem non sum de hoc mundo. Et alter discipulus ait. Si uos mundum odit me primum odit.

Tenentes inquid quattuor uentos terre. ne flaret in terra neque in mare neque in ullam arborem. Terram et mare et arbores. homines dicit. Ne flaret id est ne spiritum suum tradant et sui similes efficiant se.

Et uidi alium angelum ascendentem ab ortu solis habentem signum dei uiui. Alium angelum eadem secundum dicit. id est passione domini clarificatum. In quattuor an

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

INCIPIT EXPLANATIO SUPRA SCRIPTA HISTORIAE IN LIBRO IIII°.

Et audivi numerum signatorum centum quadraginta quattuor milia signati ex omni tribu filiorum Israhel. Cum quadraginta quattuor milia omnis omnino perfectus est, quod etiam plus facile est probare qualitatis sua partitione. Nam si partes qui eius duodenarius numerus simul ducatur plenitudinem suam excedit, ut aperte(?) habet. Habet enim partes quinque: duodecimam quod est unum, sextam quod duo, quartam quod tria, tertiam quod quattuor, dimidiam quod sex. Unum enim et duo et tria et quattuor et sex simul ducta sedecim faciunt et longe a duodenario numero excedunt. Sed et ... in ministerium faciunt. Unitas in numeris dividi non potest. Ab ipso enim surgit omnis numerus, deum significat a quo surgit omnis origo, qui dividi et scindi non potest. Duo duo testamenta intelleguntur. Tria trinitatem quae est deus, quae quamvis tres sint personae in unam concurrunt unitatem. Quattuor quid aliud nisi quattuor evangelistas. Senarius igitur numerus perfectus est quia partibus suis completur. Habet enim tres partes: sextam, tertiam et dimidiam. Sexta est unum, tertia duo, dimidia tres. Hae in partes in summam ductae, id est unum et duo et tria simul, eundem numerum consummata perficiunt, quae senarium.

Ideoque per hunc numerum perfectionis sex diebus operatus est deus omnem creaturam. Tres hae partes senarii numeri demonstrant nobis trinitatem dei in trinitate numero, mensura et pondere fecisse omnem creaturam. Cognosce ergo plurimum valere senarii numeri perfectionem in scripturis sanctis frequentius invenimus. Praesertim in mortem domini simplam et in resurrectionem domini simplam. Mors namque domini nostri Ihesu Christi non fuit in anima sed in carne sola. Mors vero nostra non solum in carne sed etiam in anima propter peccatum. In carne vero propter poenam peccati. Ille vero quia peccatum non habuit, in anima non est mortuus nisi tantum in carne. Et hoc propter similitudinem carnis peccati quam [illegible]. Igitur simpla est mors pro sua duple nostre, et simpla est resurrectio pro sua duple nostre. Mors carnis Christi et resurrectio eius duae sunt. Mors animae nostrae et resurrectio animae nostrae duae sunt. Duae mortes nostrae et duae resurrectiones nostrae. Duae et duae quattuor sunt. Unam mortem domini et unam resurrectionem eius adde quattuor nostris, sex faciunt. Igitur simplum domini et duplum nostrum tres sunt. Et quia senarius numerus tres partes habet secundum quod supra diximus, unum et duo et tres, sex faciunt. Nam et triginta sex horae quibus fuit dominus in inferno simplum domini et duplum nostrum complebit. Duodecim igitur horae fuerunt diurnae et viginti quattuor nocturnae. Ista viginti quattuor ad duplum mortem nostram congruunt, et illae duodecim horae diei ad mortem domini simplum reducant. In unum senarium numerum faciunt. Revera enim et trinitas(?) domini senarium numerum

UVA.BHSC

habet. Quadraginta sex annis edificatum
est templum, hoc dicebant Iudei in euan
gelio. Intellegitur de corpore Domini. Quadra
ginta sex anni positi sunt pro diebus qua
draginta sex; et quia quadraginta sex
diebus dicunt infantem formari in utero,
et sub inde usque ad diem parturitionis cresci(t).
Computa ergo ad sex vices quadraginta
sex, et invenies dies CC septuaginta sex,
qui fiunt menses novem et dies sex.
Computa ergo a VIII kalendas aprilis quando
passus est Dominus, tunc etenim creditur fuisse
conceptus, et usque in diem VIII kalendas ianuarias et in
venies dies CC septuaginta sex, qui cons
tant per senarium numerum. Quid de illa mu
liere in evangelio quam decem et octo
annos curvatam habebat Satanas, quam sana
bit Dominus, que decem et octo annos curva incedebat,
quia et ipsa senarium numerum habebat.
Sed ut legitur sanat decem et octo fiunt. Illa
itaque mulier intellegitur genus hominum
quam sex etatibus seculi a captivitate dia
boli Dominus liberabit. Quia sex dies in quibus
operatus est Dominus ebdomada est, et sex milia
annorum figuram ostendunt, que una
I ebdomada nuncupatur. Prima etas
ab Adam usque ad Noe, et sunt anni IICCXLII.
II Secunda a Noe usque ad Abraham, et sunt
anni DCCCCXLII. III Tertia ab Abraham
usque ad Moysen sunt anni DV. IIII Quarta
ab exitu filiorum Israhel ab Egypto usque ad
introitum terre introitu repromissionis per
annos quadraginta. Et ab introitu terre
repromissionis usque ad Saul primum rege(m)
Israhel fuere iudices per annos CCCLV. Saul
regnabit annos quadraginta. A David
usque ad initio edificationis templi anni
V XIII. Quinta etas a prima edifica

tionem templi usque ad transmigrationem
Babilonie fuere reges per annos CCCCXIIII.
Fuit autem captivitas populi Ierosolimorum
templi annis LXX. Et restauratur sub Zoro
babel annis IIII. Post restaurationem
templi usque ad nativitatem Christi anni
DV. Colliguntur omnia tempora ab Adam usque Christum
anni VCCXXVIII. Et a nativitate Domini nostri
Ihesu Christi usque in presentem eram id est DCCCXXII
sunt anni DCCLXXVIII. Computa ergo
a primo homine Adam usque in presentem
eram DCCCXIIII et invenies annos sub uno
V DCCCC octuaginta sex. Supersunt
ergo anni de sexto miliario XIIII. Finobia
quoque sexta etas in era DCCCXXXIIII.
Residuum seculi temporis humane investiga
tionis incertum est. Omnem enim de hac re
quisitionem Dominus noster Ihesus Christus abstulit dicens:
Non est vestrum scire tempora vel momenta
que Pater posuit in sua potestate. Et alibi:
De die autem illa et hora nemo scit, neque an
geli celorum, neque Filius, nisi Pater solus.
Et quia diem dixit et horam, aliquando
pro tempora dicuntur, aliquando vero
simpliciter intelleguntur. Ut sciatis in
veritate sex et millesimo anno finiendus
est mundus. Ubi impleantur anni numeri
soli Deo cognitum est. Certum ut suspicemur
de septimo non possumus, quia non scriptum
invenimus. Sex diebus operatus est Deus, quos
invenimus iam nunc usque ad vespertinum esse
finitos. De septimo non legimus nisi requie
visse. Ut per sex dies sex milium annorum figu
ram ostenderet, quibus seculi huius etas de
ducitur, indicaret in septimo requiem
omnium sanctorum. Et quia sexto die homine(m)
fecit, eadem causa est quod de latus facta
est femina; et ab his duobus creatum

UVA.BHSC

et repleuit eam terra. Iam intellegis secunda
etate seculi quasi secunda die. primum homi
nem adam de nobili terra. sic secundum adam
secunda etate de noua uirgine xpm nasci.
Et quia diximus uirgine nobilius non fuit
inuentam de femine adam. neque alius talis
filius de femine est qualis xps. Et sicut adam
dormiente de latere facta est femina. et re
pleuit eam terra. Ita et secundus adam xps somno
passionis dormiens de latere est facta eclesia.
Ut repleretur celestis paradisi terra. De qua
dicit orabit. Credo uidere bona domini in terra
uiuentium. Et sicut sexto die finito nihil
legimus dominum operatum; nisi cessare ab operibus
et requiebisse legimus. Sexto miliario
uerum finito annum diem resurrectionis esse.
Qua die aut ora uentura ipse dominus nemo scit
neque angeli celorum nisi pater solus. Et in alio
euangelista addidit quod neque filius scie
rit. Nos uero hec non secundum litteram sed
secundum sensum intellegere debemus. Ne forte
sicut sonat heretici qui signo latus et ori
adlatus quia tendosiani exorti dicuntur
quod ubi cum ipsis sentiunt. Hi ad
serunt quod xpi diuinitas ignorat futura
que sunt scripta de die et ora nouissima.
Non recordantur xpi personam incidisse lo
quentes diei iudicii concorde modo. Unde
manifestum est quod filius sciuit. sed di
scipulis indicare noluit. ut semper de
morte suspecti et incerti spem in secto non
haberent. Nam dedie legimus quia sicut
dominus noster ihs xps die dominico resurrexit a mor
tuis. Ita et nos resurrecturos in nouissimo
secto die dominico speramus. Sed quia reuolbentur
hunc diem in calculo multi dominici dies exspe
ctantur quo tempore; quo anno; quo ora;
qua die quando erit resurrectio scit nescimus.

xiiii Iterum minuet de kaos quatuor decim annos
solus dicit. Sed tamen et aliquando de promis
sione domini legimus mutasse sententiam.
Dantem et in genesi legimus. centum uiginti
annos penitentie constitutos. et in di
luuium quidquid uiuit eo tempore. Id est
annis noluerunt agere penitentiam. ne
quaquam expectauit dominus ut uiginti
ulli conpleuntur. sed in ipso anteque quod
positum fuerat comminatus. sic et cum
percussum ezechiam regem dixerit mori
x anni turum quindecim legimus addidisse.
Et niniuitarum adhuc tres dies et niniue
subuertetur. et tamen ad preces ecclesie
et niniue dominus sententiam commutauit
est. Non nobis autem iudicii ut dicit nouos
consilios habet qui numquam per ua
rietate temporum mutatur. et scrip
tum est. samuel locutus est dicit duo hec
unde audiui quia semel decreuit ... scitu quali
ter in actu disponantur. Sed eorum con
uersione mutat sententiam qui meruerit
indulgentiam. neque enim deus hominibus
sed uitiis irascitur. que cum in homine
non fuerint nequaquam puniat. Alio
quin et in hieremia loquitur dicens multa mi
nari super gentem et si bonum fecerit minus
clementiam commutare. Rursum bonum
genti se asserit promittere et si male fe
cerit dicit se mutare sententiam. Unde
eidem hieremie dicitur cum orasset pro
populo. obdurationem cordis populi iudeorum.
Ne ores pro populo hoc. quia non exaudiam te.
Et ad samuel usque quo luges super saul. et
ego abieci eum. Incimere legitur et succe
sorem ut impleret quod promiserat deus non
quo esset incredulus futurorum. sed ne secu
ritatis neglegentiam. et in neglegentiam paruit

UVA.BHSC

confectum. Sicut ut supradictum est intelli
gi debet quod peccavit. et tamen se omnis catho
licus et hos quattuor decim annos tamquam
unum computaverit. et die noctuque inci
nere et cilicio tam se quam mundi ruinam
plangere. et de supputatione annorum supra
non quaerere. et diem consummationis saeculi ultra tempus
supra non queat investigare quem nemo
scit nisi solus deus. Unusquisque ergo de suo co
gitet transitu sicut sacra scriptura ait.
In omnibus operibus tuis memorare novissima tua
et in aeternum non peccabis. Quando enim
quisque de saeculo migrat tunc illi consum
matio saeculi est. Sed quia de senario nu
mero usque ad finem mundi excessimus.
dignum est ut ad senarium numerum re
curramus. Qualiter non solum mundum
sed etiam adam conditum per eum numerum
dee parvule disputatum. Unde et a supi
oribus et viris catholicis ut religiosis tra
ditionem maiorum contemnendam non est.
In multis enim sanctarum scripturarum locis
quantum mysterium habeant elucet.
Non enim sine causa in laudibus dictum est
omnia in mensura et numero et pondere
fecisti. Senarius namque qui partibus suis
perficitur perfectionem huius mundi quadam
numeri sui significatione declarat.
Similiter et quadraginta dies quibus moyses
et elias et ipse dominus ieiunaverunt sine
numerorum cogitatione non intelleguntur.
Sic et alia in scripturis sacris numeri genera
sunt. quorum figuras nonnisi notam hab
entes scientiamque solvere possunt. Datum
est quin nobis ex magna parte sub nume
rorum consistere disciplina. Quando
horas per eum dicimus. Quando mensium curri
culum supputamus. Quando spatium anni
redeuntis agnoscimus. Quando milia annorum
ab exordio mundi usque in finem invenimus.
Siquidem dominus in quarto die operum ait.
Fiant luminaria in firmamento caeli ut
luceant super terram. ad inquotationem
dierum et noctium ut dividant inter diem et
noctem et sint in signa et tempora et
dies et annos. ut sint in splendore in firma
mento caeli et luceant super terram.
Quibus late perfectis manifestatum est luminibus
ipsis antecedere lucem tribus diebus. Unde
mihi videntur ecclesiastici ceteraeque gentes
hoc sequentes decretum quattuor annis
impleatis diem integrum superfluum adicere.
Quod et quidem bisextum solent nominare. Nam
cum ter dies sextos computaverit quis sit ad
que recogitaverit voluerint unius anni
centesimum vicesimam partem esse co
gnoscimus. Centesima vero et vicesima
dies in unum computata sicut sexta pars
esse anni dinoscitur. Sexta igitur
ad dictam partem annuali quadrigenio
dies integer completur adeo ut per quattuor
partes mensis adque anni super illum con
putantur. Quos ebrei quidem in bolismos
vocare solent. id est superadiectiones. qui
de pascha usque in aliud pascha dies tre
centos octoginta quattuor faciunt.
unde et paschas errare solent quia calculi
nesciunt rationem. Ecclesiastici vero hos calcul
ationis siderum dicunt adque saltibiliter
et lunae bisextum appellant. propter termi
nationem lucis adque dierum et noctium
que luminibus antecesserunt celebratur.
Ideo quod et tres dies sine auctore sole perfe
cerunt. Certum est enim per cunctas scriptu
ras. et indicationem per numeros deducere
omnem cette ordinem. Per numerum siquidem

UVA.BHSC

ne confundamur insaeculum. Tolle sanctum
conputatum et cuncta ignorantia que est a
complectatur. Nec differt peccata ceteris
animalibus. qui numerum non tenuit rationem.
Et quia iam peccatorum supra numerum
diximus. De muliere autem que omne hom
inum genus prefigurabit humanum.
Nunc etiam ita hebdomada sextus sicut per dic
tionis dierum et noctium descendendo de
ducam usque ad Christum. Et quia diximus sex
diebus consummabit Deus opera sua et sep
timo requievit. Quia hic mundus in sex ae
tates consistere dicitur et in septima
I erit requies sanctorum. Quia prima aetas est
ab Adam usque Noe. qui habuit manem
ipsum conditionem hominis in paradiso.
Habuit vesperum diluvium. hinc quasi primus
dies in creatione rationabilis creature an
geli et hominis quod est lux. qui dicuntur
filii Dei. post expulsionem a paradiso homo
duos habuit filios simplicem et impium.
Impius occidit pium et pro eo natus est Seth.
qui dicatus est filius Dei. et facti sunt duo populi
id agni et bestie. et quia contra voluntatem
se conditoris de duos populos agno et bestia
commune et liberos et coniuncti miscuerunt
factum est diluvium. Fin. Secunda aetas
est a Noe usque ad Abraham habuit
manem archa. que prima vocatur spe
culis electum. que arca meruit ad pur
se salvabit. id homines bestias et aves
que secunda dies firmamentum nuncupatur
est et tres filii Noe quasi tria animalia
id aries. vitulus. et capra. ab his tribus
omnis terra est divisa. Habuit vesperum
confusionem linguarum et turris ruinam
Nebroth gigantis. Fin. Tertia aetas est
ab Abraham usque David habuit manem

separationem Habrahe. quasi tertia
die separavit aquas ab aquis. id pueri
arche agentibus ubi Moises. et aliud est du
ctu dixit autem Dominus ad Abraham. ego sum
Dominus qui eduxit te de terra Chaldeorum
ut darem tibi terram istam hereditate.
Et dixit Abraham. quomodo sciam quia
hereditabo eam. et dixit illi Deus. acci
pe tibi vaccam trimam. capram trimam.
arietem trimum turturem et columbam.
hec tria animalia filii sunt Noe. aries
Sem de quo natus est agnus. vacca Cham
de qua natus est vitulus. capra Iafeth
de qua natus est hircus. hec tria anima
lia divisit Abraham per medium fecit se
parationem de toto mundo. per ternarium numerum.
Ter partiti de ceteris et tres sunt id est electum
et sinagogam. aves vero non divisit id omnis
caro sociatur cum spiritu Dei coniuncta
lum non divisit sed unica ad celos volantes
ascendunt. Nam illa divisa animalia
generalem populum significabit credentium
Christum et incredulorum. Hic dies habuit ves
perum impiissimum Saul regem. Fin.
Quarta aetas est a David usque ad transmigratio
nis populi Iudeorum in Babilonia. Habuit
manem ipsum David a quo cepit splendor
regni et prophetie quasi quarto die lumi
naria. Habuit vesperum peccatum regum
et sacerdotum pro quibus gens illa meruit
captivari in Babilonia. Et quia quattuor
peccata commiserunt homo Iuda
id furtum adulterium homicidium et idolatriam
pro qua Iheremias quadruplici plaga dixit
subiecto. Exuta de semita prophetie per quam
veniebat ad unum que dicitur Christus. lucta
autem est indignatione incidit in legem que ea
rapuit eum. Sumpsit usus captivitatem legem

UVA.BHSC

pretium · sumpta pardus talia uno pretio ·
sumpta bestia terribilis dentes ferreos habens
capita septem et cornua decem talia pardo
pretium · et possidebat eum · xu

Quintae aetatis ista de transmigratione babi
lonis usque ad aduentum domini nostri ihesu christi ·
habuit mentem liberam ut danielum ·
quasi quinto die primam benedictionem
pisces in aquam et auium inpussionem · habuit
uel petrum peccatum populi iudeorum quando
excecati sunt ut eum dominum nostrum ihesum christum
non possint agnoscere · Tertia agni inmacu
latus talia bestiae terribili qui septem ca
pita habebat et x · cornua superiunt ei
et excursit eis pretium · id quem supra diximus
hominem iudu · homo cum se cognosceret
se tantas periculis ab agnum liberatum
in iudam ducatur occisit agnum · hoc minus
bestiam putabit hominem qui et simulatu
electorum corda tenuit · sed hunc pretium
aliud moriens agni excurset · hic est agni
quem adduci petrum iudei subeinte plumbos
uelut amentiatu baculos in manum comisisse
secederunt · et dedit ei · Aduersum de
monumentis fletus et admirantum lenturum ·
Nam cum hisset baculis cum quibus inmaculatum
agni carnem apparuit iudu scarioth ei uitu
xillarium suppositionis ultimum tempus ad
occupandum saluatorem nocte cumulatio
rietus plebis conuenit · quibus luit agni uestibu
uox inconuenit quasi ad lucionem cum gladiis
et fustibus aduenerat · Gladius scilicet prin
cipes sacerdotum et seniores populi · de quibus
agni occiditur · Fustibus plebs minima
quibus blasfemantium popularitas per
mitatur · Nam quod sub uelut petrum imago
dei agni iste decipiatur nocte in iudeis lenocio

adulterae legis populum sibi admissum peccati
tum · pro inportunitate · ceci blasfemantes ·
sobando quod fixerunt sepulturus ut luce ·
tenebrum includebat · ut nocte criminis
cecus tenebrarum sequeretur ad deceptus ·

Passio christi inter lucem et tenebras magno
sacrificio habuit lucis cuius christus nimium
adsumpserat temporalio lapsus uidebatur
occasu · ita post tenebras crucis et cene
qui agni fuerat imolatus christus · tertium in
alia die urbis et inferis dum uicto et nec mor
tis errore cum sua luce fulgere · tertio
sub ut domini passione ipsi tantum agni inma
culati ad quod perfectus uellera omnis christianum
integra et totum neuma et arpuna · et quasi
sub animatus nomine id sanguinis licet · et tamen
unius substantie lune unum domini in trinitate
esse adseruit · Sed tamen hec luna quid
cum melius esse uideatur diuersis coloribus hereti
diuersi tinctum colore fuscantur · aliter
in culo alii uiridis alii croceo alii alio uario
rubeo ut nigro colore subrideant · pro ca
tamen casualis inbuuntur agni uelleru
candidi · esse conantur · Nam quod est
agni uellere candida ut diuersi colores
tincturis fuscantur · Iste sunt hereses que
simuli luna uestes plusquam innocens
mutando per colores et uariando semper
tudine tincturis semper inficiunt · Sed
una christi luna cum splendescere perfecto de
buerunt insipientie sectatum mutari est ·
ita est uno agni uellere uinculi perfecto cun
dote aruns luat uestibus sectae multae · et hereses
oriuntur · Quibus sunt damnabilis officine ·
Et aquam sibi obumbrandum · per flores colores
preuis profundum confectum medicamentibus
herbis picaturu lenubertu uiuencem lune

UVA.BHSC

posita illa uellere fronde uitis in ipso discor
dis sue curriculum xpm dnm quem figmen
tis simulationib; fallia confiteri penitus
non audebit. Dicit ubi in euangelio ita.
Multi dicent mihi in illa die dne dne. in
tuo nomine manducauimus et bibimus. et
in tuo nomine demonia eiecimus magnalia
fecimus. Tunc respondens dicit eis.
Discedite a me operarii iniquitatis. non noui
uos. In domo patris mei. id est in secta. Neque
enim prodest ei qui quam dicere sed facere.
Hic est agnus qui natus est de illo ariete sem
filio noe. Cum hoc agno leo. et ursus et
pardus uitulus ouis et capra morantur
simul. Solum bestia terribilis cum decem
cornua et separatim capita cum eo est in con
flicto. Iste agnus est qui in monte Sion id est
in speculatione ecclesie uiriditatem erbas de
carpit. A quo bestia quotidie superata
et capta tenetur. Iumsetum setin
sta que nunc ab aduentum dni agitur
usquequo mundus finiatur et ueniat ad
iudicium. habet matutinum lumen uerum
xpm. qui semper oritur in corda credentium.
qui dies perpetuus nuncupatur. habet uespere
sinagogam. ut ignorantiam saulatorum
seu murum ypocritarum. et hereticorum siue
in finem perpetuam noctem ipsum antexpm.
Hic est dies primus xps. in operatione et nouissimus
in perfectione. In hunc enim fecit finem
et recapitulatio a principio. Sic enim dic
tum est in principio fecit ds celum et terram.
Terra autem erat inanis et uacua. Iste est
principio in quo fecit ds celum et terram.
In celo intellegimus spm. In terra intellegimus
carnem. Non aliud primum fecit in prin
cipio. nisi hunc hominem xpm salomone
adtestante. Dns creauit me in princi
pio uiarum suarum. In principio creatum dicit
id est predestinatum. ab illius similitudinem
dictum est. Faciamus hominem ad imagi
nem et similitudinem nostram. ad cuius imaginem
factus est adam. Similitudo autem
in xpo reseruatur. sed quia terra erat in
anis et uacua id est inuisibilis et inconposita
quod nec uideri nec palpari potest. ecce
lum uisibilis est et celum palpari potest.
Palpate et uidete quia sps carne et ossa non
habet sicut me uidetis habere. et nolite
esse increduli sed fideles. ecce lum terram
conpositam. in quo principio creauit ds
celum et terram. id est spm et carnem. et in hoc
celo et terra continentur omnia id est uisibilia
et inuisibilia. omnis namque creatura ante
quam tempore suo fieret. in ipso di uerbo
id est in filio quod est principium prius erat
ab angelis cognoscenda. et in suo tempore
facienda. Quia per se ipsa creatura cogni
tione in semet ipsis uideri erat in deo autem
manet. Quia plus uidetur ipsa creatura
in deo quam in semet ipsa uidetur a creatura.
Plus scilicet uidetur in arte que facta est
per artem. ut dicit euangelista Iohannes.
Quod factum est in ipso uita est. Omnia
igitur que facta sunt et tamen non
habentia in ipso uerbo di uita sunt. Iure
ipsa non sunt uita. celum terra lapis
uitam non habent. et tamen in deo uita
sunt. Tribunt igitur in deo sine imagine
atque inmutabilitate omnis creatura.
Ac per hoc plus uidebantur ab angelis res
in uerbo di ubi sunt uita quam se ipsa.
Et ne forte aliquem moueat ut dicat
aliquis. Omnia filius fecit et pater et sps scs
non fecit. Absit hoc a catholica fide.

UVA.BHSC

et omnia que facta sunt siue in celo siue
in terra. sicut trinitas fecit. id patri et
filius et sps scs. in personis enim sed in trinita
te unus est ds. Communis operatio trinitatis
unita potestas et una maiestas. in illo
ge quod dicit. In principio creauit ds celum
et terram. Terra autem erat inanis et uacua
cum et sps dni ferebatur super aquas. id
super omnem creaturam. in dm patrem
dicit in principio filium in spu sco spm
scm. ecce communionem operum trinitatis.
Nam cum dixit ds fiat lux angelos dixit
quia non in tenebris erat ds. sed quia
se primitus ab angelica cognosci uoluit
quod perfectus in carne erat. ideo dixit
lux. hec est dies in quo uocatione creature
qui non primus sed unus est nominatus quia
primus dator omnium xps est. primus ergo di
citur dies angelorum. sed in creatione
mundi quia deo omne creatura ipse primus
cognouit factorem suum. ergo in cogni
tione sui primus dies. In cognitione firma
menti secundus. In cognitionem diuisionis
aquarum atque. In cognitionem solis
lune et stellarum quartus. In cogni
tione uolatilium et reptilium quintus.
In cognitionem luminatoris et eorum ut
ipsius luminis sextus. Uidit hominem
sexto die factum lumen in unitate et carne
perfectus erat xps. et perfectionem ab
ab angelica creatura cognitus quando
beatitudinem factus est primus cum patre ad
filium personaliter diceret faciamus homi
nem ad imaginem et similitudinem
unitatem substantie demonstrauit.
unum uero personaliter dixit. et fecit
ds substantialiter dixit. uoluit se
uideri ds qualis esset in forma cum hominem

suum factum digessit in lineam. Ut laus dni
preferatur in hominem ubi bestias ubi pecoribus.
non homo sed imago potius imperatur.
Cognosce quantum distat inter hominem
et pecus cui homo preponitur. et imperatur
mundatur. Sed et crede scdm autem xpm
qui homo perfectus est dicitur. et talis homo
ut puta ipsum pecus est dicitur. sed quia
angeli et homines filii di dicti sunt. et
sicut angeli eum primitus inter omnem
creaturam cognouerunt in diuinitate.
ita et omnes angeli dicti sunt qui eum
plene cognouerunt et cognoscunt in
humanitate. ergo ille qui est primus dies
ipse est et sexte nouissimus. primum cognitus
ab uniuersa creatura in diuinitate et nunc
non uestimentale sed ab uniuersa creatura. id
in tertio hominem cognoscitur in huma
nitate. Illuc dictum est fiat lux et
cognoscunt angeli xpm. hic dictum
est ego sum lux mundi. ut cognoscunt
angeli hominem xpm. Illuc secundo die dic
tum est fiat firmamentum in medio
aquarum et diuidat aquas ab aquis
hic dictum est. super hanc petram quam
cognouisti petre firmabo ecclesiam meam et
diuidam sinagogam ab ea. Illuc tertio
die dictum est congregentur aque in
congregationem unam et appareat
arida. hic dictum est quam ad lubricum
uenisset. ecce agnus di ecce qui tollit
peccatum mundi. congregate sunt
aque alie supra celos alie in abysso.
alie in maria. apparet facta sunt una
celestis et duas [illegible] id lati et pec
catores. apparuit terra de qua terra
dictum est terra nostra dabit fructum
suum. hic terra corde nobis ...

UVA.BHSC

[illegible] Illuc dictum est in qua[r]
[ta die facta sunt] luminaria. Hic dictum est
[ego sum] lux mundi et qui ambulat in die
non offendit quia me lux mundi lucem
videt. Illuc dictum est in quinta die pro
ducant aque pisces et volatilia. Hic dic
tum est nisi qui renatus fuerit ex aqua
et spiritu sancto non poterit videre regnum Dei.
Et sicut me pater misit ad passionem et
ego mitto vos. Illuc dictum est crescite
et multiplicamini et replete terram. Hic
dictum est ve pregnantibus et nutrientibus.
Et beate steriles que non genuerunt. In illo
crescere et generare mandatur. In isto
continentiam suadet. Illuc circumcisio
carnis, hic lavacrum ablutionem cordis et
corporis. Illuc in filiorum prole benedictio
credebatur, hic in virginitate benedictio
et gratia duplicata datur. Nos tamen
sicut coniugia non vetamus ita nec pre
dicamus. Scriptum est qui habent uxores
tamquam non habentes sint. Nuptie
quantum per se bona sunt, tantum cum
terris que circa illa sunt mala sunt. Qui
non habet uxorem sollicitus est quomodo
placeat Deo, et qui habet uxorem sollicitus
est que sunt mundi quomodo placeat
uxori et divisus est. Sed tamen apostolus
ait: qui se non potest continere nubat.
Melius est bis [illegible] cum benedictione quam
cum uno corpus suum maculare in fornica
tione. Sed hoc de illo dicimus qui se non
promisit in religionis habitu deservire.
Nam si ut levitas promisit et aliter fece
rit, habet damnationem secundum apostolum
quia primam fidem irritam fecit.
Nam quantum distat inter virginitatem
et coniugium, tantum distat inter

primus nubat qui et secundus. Scriptum est enim
boves privatum depaverunt, porci et quam non nulla
suffoderunt, pars certa que manebat in lege.
In privato depasto a bobus coniugia intellegi
tur esse meliora(?). Et si nullum florum tran
sit dignitatem, tamen non amittit viri
ditatem. In porcos qui suffoderunt campum
hi sunt fornicatores qui totum corporis sui
in luto crudelitatis magis quam versantur.
Pars certa campi que in lege dicitur virginitas
est que florum liliis comparatur. Et quantum
distat inter prefectum et mulionem vel
mancipium, tantum distat inter virgini
tatem et coniugium. Que virginitas in
predicatione non imperatur sed suadetur
et laus eius ex facto predicatur. In uno tamen
quasi in uno pallio isti duo officio mi
litant, sed virgines animo et corpore
habent dignitatem similem mulionum.
Imperatoris ordinatione subsistentes due
dignitates id est prefectorum et mulionum uno
regi militant, uno simul vadunt curruce
vehiculo multis que uno trahuntur iugo.
Uno simul precedunt quem vadunt officio.
Sed alia est prepositus prefecti et alia vili
tas mulionis. Preveniet ordo virginum quan
tum clarum habebit aput eternum regem in
celis qualem habet prefectus aput impe
ratorem in terris. Quam de virginitate
lapsus fuerit ad coniugium, sciat quo
modo a prefectura precipitatus ad vilissima
mulionis. Et licet eos unum con
tineat palatium, unius reficiat im
peratoris annona, unum equum sedeant
vectique curruca, tamen tamen nota
tamen confusionis ablectio opprimet
eum qui ex prefecto fit mulio. Utinam fit
ultra mulio, sed se obrat occidi. Hic

UVA.BHSC

autem consolationem debent deceptores
est. qualem solatia dant virginum deceptores.
dicunt namque deceptis virginibus. quid tristis
mini quia uxores esse cepistis. ut tantum dominum h
abuistis. Dum virgines essetis. et modo mu
lieres alterum. Ipsius fuisti ancilla virgo cuius
es et mulier. Ipsius coetum ingredieris ipsius
consecraris mysteriis. Ipso signo consignaris.
Depone tristitiam animi. quia non gehenne
manciparis incendio. Inter adulterantes
fornicantium personas. sed inter coniugii
dignitatis milites. que etiam non vitia
tas. Si hoc ipsum quod coniux esse cepis
tine voluisti. inculpabilitatis conservata
bonis. Sicut utique et perfecto mulionem
factum sui consolabuntur. Quid tristis
efficeris. Ipsius militatis multo cum militatis
perfectius. Age gratias quia non plumbo
tunderis non uberis gladio non carceri
manciparis. Si tamen hoc ipsum quod
effectus es multo inculpabilitatis ministra
bonis. Ecce quantum distat inter virgi
nitatem et primas nuptias. Quia christus
in hoc mundo venerit salvare quod perie
rat. Semel fuit ad nuptias. semel pre
cepit esse nubendum. Quia et si non pec
casset adam ad hoc factus est et femina
ut filios haberet. et nuptie essent in pa
radiso. Sed nunc qualiter nuptie essent
explicare non possumus quia conparatio
nem inter unde demus non habemus. Sed
quid melius quam de christo exemplum su
mamus. Christus virgo. mater est virgo. Ioseph
latus qui secundum carnem pater est dicebatur
virgo. Hoc exemplum virginitatis. exem
plum humilitatis et caritatis. Ecce
exemplum paupertatis et nuditatis.
Hos debent imitari qui virginitatem

anime et corporis. denique una habere.
H iterum coetu. huius turba de quos dictum est.
secuntur agnum ubicumque vadit.
Et quia multa membra sunt coetu et unum
corpus. Ideo per numerum centum quadraginta
quattuor milia esse dicuntur. multa
sunt genera virginum. et multa coniu
gatorum. multa et quam penitentium. Uni
tate sanctorum omnium sed secundum laborem diversi
tate premiorum que in hac sancta diei
curriculo. non iam abscondunt nuditatem
divini sed unum cum patre adam ingredi
untur paradisum. Non iam abscondunt
nuditatem sub arbore sed in stolis albis in
unum finguntur cruce. In hac sancta pater
secti reformatur genus humanum. ad ima
ginem et similitudinem dei. Et quia duo
homines sunt interior et exterior. Id unum
et corpus unum est de limo terre factus. alter
est secundum deum creatus. Ita in nomen ius
tito. Interioris hominis secundum imaginem
creatoris bonitate sciatur et curatur
perfectum esse possum ita apostolus ait. Et si
exterior homo noster corrumpitur sed
interior renovatur. Ecce habes interio
rem hominem secundum deum creatum. Habes
et exteriorem hominem de limo terre plas
matum. Habes interiorem in quo christus
inhabitat. Habes exteriorem qui corrum
pitur et dissolvitur. Hic mortalis.
Ille inmortalis. Hic corporeus. Ille rationabilis
sub caelis exterior. Et ideo imago dei. Habes
interiorem hominem contemplatione legi
dei. Habes exteriorem qui operum carnis
gerit. Et quia aliud est imago aliud
similitudo. Diximus enim imaginem in
personam esse in similitudinem vero in
factis. Ita apostolus ait. Imitatores mei

UVA.BHSC

procedit sicut et ego xpi. et alibi q uoce dei.
estote sci sicut et ego scs sum. uideamus ergo simi
litudinem in scitate in bonitate depictam.
Denique cum dixisset deus faciamus hominem ad
imaginem et similitudinem nostram. postea
ut dicit. et fecit deus hominem ad imagi
nem dei. non dixit ad similitudinem.
Imaginem fecit in anima adam de
inuisibilitate. de immortalitate animae.
Similitudinem autem reseruabit in xpo.
Et quando qui ad imaginem dei factus fuerat
lapsum ad similitudinem dei reformaretur
in ipso. ut apostolus dicit. Primus adam in
animam uiuentem. Secundus adam in spiritum ui
uificantem. Ergo qui in animam uiuentem
factus fuerat. similitudinem nec dum ac
ceperat. Qui autem in spiritum uiuificantem
factus est in hunc similitudo dei est refor
mata. Imago enim in uultu est ut supra
diximus. similitudo uero in factis. In hac ergo
similitudine. que est melior et proxima
deo facile apparet quod est in eo deo simile.
id diuinum. pulcrum. sincerum. non ua
rium non infirmum. non mutabile.
Splendor enim est in eo aeterni luminis xpi quem
in eo habitare dicit apostolus. Sed quae est
talis animae quem nomino uitae quae
similitudo nisi in eo celestis spiritus quem
nullum sordidat liuido. nec uitium. nec lu
xurium. nec simulata colorum figmenta
corrumpunt. non auaritia. Haec ergo
similitudo cupiditate sordidi non inficitur.
Non cassis uitio concupiscentia. non sanctita
uita iucundia seruitia. nec in inani cru
delitate comedit qui prius quam torquet
ipsa torquetur. Sed habet haec similitudo
pium uultum. in sanctis oculos. linguam de
ferentiam. beneficium uoluntatem.

Haec ergo obtinenda nobis est similitudo quae
aeternitatem habeat cum iam et felicitatem.
ita quod est paene incredibile. non iam homo
sed imitator eius et condicione immorta
lis deus appellatur. ut propheta dixit dii.
sed facti non nati. id beneficio dei non
natura. Hic ergo celi sideribus. quae conlune
tur quasi in aeternitatem potestatis uitae celestis.
Sed ne dubitetis quod dixi esse homines deos.
Ipse enim deus dixit. hoc propheta ita hoc do
cuit. Laboro uincere ut monstrem eos deos
dici qui dicit. Ego dixi dii estis et filii excelsi
omnes. Quod dicitur simile est. tale est qua
le pro hoc dicta idem ueritatis quia nec
recognosci potest simile nisi habeat expres
sum signum per imaginem personalem. Et quia
similem deo diximus. ut apertius intellegatur
quia et alibi dicitur. nullus ei similis est.
In scripturis enim fuerit aliquando deus nuncu
patiue aliquando uero essentialiter dicitur.
Nuncupatiue dicitur ut dicit. Ecce dedit te
deum pharaonis. Essentialiter autem deus
dicitur. sicut ad moysen ipse dicit.
Ego sum deus patris tui. deus abraham deus isaac
et deus iacob. Qui enim nuncupatiue dicitur
deus in ceteris omnia est. qui uero essentialiter
dicitur deus super omnia est. et unus est deus
uero multi sunt. Nulli alii dicuntur
dii nisi angeli et homines. et hii angeli
mittuntur ad homines. Sed tales sunt
circa nos angeli dei sicut iudices aeterni
et potestates orbium. qui quando iustitiae
opera nos agere uident laetantur circa
nos et iubent et fauorem. Quando autem
nos iniusta opera facere considerant
non permittunt nos sine flagello et peni
tentia esse. Sed aeterni iudices solatia mune
ris sedent. Illi autem nullo casu nullis

UVA.BHSC

muneribus redimi possunt nisi nostris fletibus.
Ille pro sua pietate eorum a nobis latam indigna-
tionem auertat et inlatam in nos pro qua-
litate facti sententiam suam iubeat in-
dulgentiam inuerti. Quod autem dicitur
iratum deum considerandum est quod usus
nos docet uerbi causa. Iratum diximus
deum pharaoni sed ipsa ira per dictum plagas
extitit. Et omnes inuaserunt eum et aperu-
it a postquam et indulsit dominus et reuersi sunt.
Quum ergo iratum deum dicimus non ipsum iu-
stitiam horrendam esse possumus sed uelut uere-
moriendum seueritatem. Pro hoc quod uide-
batur contemnere dominum creatorem qui suum.
Ita ardorem solis, ita plurimarum inundationis,
ita motum astrorum, ita barbarorum
furores. Haec omnia ut dixi ministerio ange-
lorum dei sunt. Cum bona data dum a nobis
contemnuntur deum nobis faciunt sentire
iratum. De sua iracundia ad honorem domini
in suis sanctis exercitant. Sicut lusor ludi-
cum facere solet circa eos quos acquirunt.
Si aliquid contra uoluntatem regiam
cognouerint perpetrasse iram suam in eos
generaliter seruant. Et tunc irati non sunt
cum reus per supplicationem siue suam
siue amicorum regis potentia ab eis in-
dulgentiam perduxerit. Deus ergo penitus iram
non habet. Iram habere possunt qui pa-
tiuntur quod nolunt. Deus autem nihil po-
test pati quod non uult. Et sicut dixi
omnia simul celestia et terrena et quae
sunt in mari et in abyssis subiecta sunt
angelis dei. Sicut praefectis et comitibus et
tribunis sunt subiecta officia quae ad nutum
iudicum suorum alios ad laetitiam inuitant
ut gaudeant pro suorum operum qualitate.
Alios uero trahunt ad supplicia. Alios ad
uerbera. Alios ad custodiam. Alios ad in-
teritum et gladium et ad ignes et praecipitia.
Tales sunt angeli super nos. Usque ad aduentum
redemptoris nostri inter angelos et homines
discordia erat. At ubi uenit pax nostra christus
fecit utraque unum et sedet super thronum
electum suum quem sanguine suo conpa-
rauit et disponit iudicium suum per angelos
et episcopos uel ceteros sanctos usque dum ueniat
ad iudicium et ponat rationem cum eis.
Et cui quantum talentum dedit requirit
et pro qualitate laborum aut praemia
aut damna retribuit. Iustis donat
aeternum gaudium. Impiis uero aeterne penae
supplicium. Haec pauca per ceterarum diximus
qualitates sicut in hoc mundo cognoscerentur
monstrauimus. Ipsi loquimur de nobis in illis
creaturis quod per testamentum firmare possumus.
Quia quid ante mundum factum fuit quid
etiam post mundum factum sit nescimus.
Media tantummodo dicimus per auctoritatem
firmare possumus. Ante mundum factum
fuit, qui etiam post mundum factum sit
nescimus. Scriptum est enim in esaia: Anno
quo mortuus est rex ozias uidi dominum sedentem
super solium excelsum et eleuatum et ea quae
sub eo erant implebant templum.
Seraphin quoque stabant super illud, sex alae
uni et sex alae alteri. Duabus uelabant
faciem eius et duabus uelabant pedes eius et
duabus uolabant et clamabant alter
ad alterum et dicebant: Sanctus sanctus sanctus
dominus deus exercituum plena est omnis terra
gloria eius. Et commota sunt superlimina-
ria cardinum a uoce clamantis et domus impleta est fumo
et dixi: uae mihi quia tacui quia uir
pollutus labiis ego sum et in medio
populi polluta labia habentis

UVA.BHSC

ego habitat et regem dominum exercituum uidi
oculis meis. Et uolabit ad me unus de serafin.
Et in manu eius calculus quem forcipem
tulerat de altari. et tetigit os meum et
dixit. Ecce tetigi hoc labia tua. et au-
feretur iniquitas tua et peccatum tuum
mundabitur. et dixit. quem mittam
et quis ibit nobis ad populum istum. et dixi.
Ecce ego mitte me. et ait. Vade dic
populo huic. Aure audietis et non intelle-
getis. haec omnia que uoce excelsa loquitur est
sanctus propheta. haec omnia postea excelse diceret
ut fuisse que tum pretioso pretio est com-
putata. Permissa tertia spiritus sequitur
intellectus cuius tamen ipsa tertia replicata
est. Nos uero in commune dominum deprecemur
ut mihi quoque de altari carbo mittatur
et omni peccatorum sorde detersa primum
possim de sacramentis conspicere. et post
ea que uidero enuntiare. Oculus uero uibatur
leproso rege quamdiu ille regnum tenuit
oculos non leuabit ad celum neque aperta
sunt celestia misteria. nec dominus apparuit
nec in misterio fidei firmauit. ad sanctum nomen
auditum est. Post quam enim mortuus
est malus rex et quietatum inde est sacer-
dotium dissipatum aperto sese lumine
celestia prodiderunt. Sic populus israhel duo
furio uixit et luto et lateres. et paleas
opere non suspirabit ad dominum. Dum
regnabat nemo querit dominum per abraam.
ysaac et iacob. Quando uero ille mortuus
est suspirauerunt filii israhel. et ascendit
clamor eorum ad dominum. cum tunc magis
gaudere debuerint. et tunc suspirare cum
uiuere. Sic ergo intellegis oziam et pha-
raonem et ceteros sanctos modi illius uiuen-
tibus nullus nostrum uidet dominum tuta

suspirare et in parte eternaquam conuerta. Non
regnet ergo peccatum in uestro (mortali) corpore.
Quando uoluptatibus istis seruimus. et plus pro
corpore que de terra est. quam pro anima
que ad imaginem dei facta est laboramus
hos reges regnantes in nos habemus. et inde
dominum uidere non possumus. Regnante nostro
peccato in corpore ex spiritu exurimus cum
tantis. In cinere uertimur et sordibus.
Postsumentem pulueris pro solida pertu lata
opera secatum. Vidi dominum sedentem supra
tronum excelsum et eleuatum. Vide duos
prophetas. unum in excelso uidit. et unum in ualle.
Ipse uidet eum in excelso qui in hoc sancto uidet
hos reges sibi mortuos et suspirat in parte ter-
ra. Ipse uidet eum in ualle qui oziam et
pharaonem super se regem habet. Sicut
uox diuina dixit. Veniam et sedebo et
iudicabo populum in ualle iosaphat. quod in-
terpretatur domini iudicium. Qui peccator
est et animi similis uidet dominum sedentem in
ualle iosaphat. non in monte non in colle
sed in ualle. Id est in ualle iudicii. qui uero
iustus est et angelis similis uidet illum sedentem
super tronum excelsum et eleuatum. Va-
tum et alius in forum quando eum uidere
peruicatur regnare tronis dominationibus angelis
ceterisque uirtutibus uideo excelsum tronum
est. Quando autem considero quomodo christus
dispensationem humanum et pro nostra salute semper
descendit dicitur ad terras. Video humi-
lem et terre proximum tronum est. Serafin
quoque scribit super illud. sex ale uni et sex
ale alteri. haec duodecim ale sunt quod
est in excelsu in duodenario consistit.
Serafin quoque ardentes ut incendentes
dicuntur. de quo igne saluator ait.
Ignem ueni mittere in terram. et quam uolo

UVA.BHSC

ua ardenti. Duabus uelabant faciem eius
et duabus uelabant pedes eius. et duabus
uolabant et ter sanctus alter ad alterum clama-
bant. De his alius et per ezechielem et per
apocalipsin supra in quarto libro plenissime
explanatum inuenies. Nunc uero quod ce-
pimus prosequamur. Quorum quid uerum sit
deus uiderit. Quid ueri simile sequentibus exponemus.
Et duabus quidem uelabant faciem non suam
sed dei. Quis enim eius potest scire principium.
Quid ante quam saecula conderet mundum fecit
fuerit in aeternitate. Quando thronos dominationes
potestates angelos totumque mi-
nisterium caelestium condiderit. Et duabus
uelabant pedes non suos sed dei. Postrema
pariter corporis eius. Extrema quippe eius quis scire
quis poterit. Quid post consummationem saecu-
li futurum sit quid sit post quam genus homi-
num fuerit iudicatum quae sequatur uita.
utrum alia futura sit terra. et post trans-
itionem alia rursum elementa ut alius mundus.
Sol que condendus sit. Priora adnuntiate
mihi et nouissima que futura sunt et dicam
quia dii estis ait Esaias. Significans neminem
posse quod ante mundum fuerit et quid post
mundum futurum sit enarrare. Et duabus
uolabant et clamabant alter ad alterum
et dicebant ter sanctus. Duo qui clamabant
lex est et euangelium. Post ergo media
tantum cognoscimus que scripturarum nobis
lectione panduntur. Quando mundus fac-
tus sit. Quando plasmatus sit homo.
Quando diluuium quando lex data sit.
Ut ex uno homine uniuersa terrarum spatia
completa sint. et in extremo tempore dei
filius pro nostra salute sumpserit carnem.
Cetera uero que diximus istis duo seraphim
in facie pedibusque texerunt. Et clamabant

alter ad alterum. Pulchre positum est
alter ad alterum. Quicquid enim in ueteri
legimus testamento hoc idem in euangelio
repperimus. et quod in euangelio fuerit lec-
tum hoc in ueteri testamenti auctori-
tate deducitur. Nihil in eis dissonum
nihil diuersum est. Et dicebant sanctus sanctus
sanctus dominus sabaoth. Et saluator noster esse di-
citur. Accipe exemplum in uicesimo tertio
psalmo. Virtutes que domino ministrabant
ad celestes alias fortitudines proclama-
bant ut panderent domino ianuam sempiternam.
Tollite portas principes uestri et introibit
rex gloriae. Rursum ille fortitudines quia in-
ductum carne Christum conspiciunt noui
misterium stupefacte interrogant.
Quis est iste rex gloriae. accipiunt responsum.
Dominus uirtutum ipse est rex gloriae. Plena est
uniuersa terra gloria eius. Hoc adhuc a sera-
phim dicitur de aduentum domini salua-
toris. Quomodo nomen eius predi-
catio illius porrigatur et ipsa tot(ius)
solus mundi limina penetret. Et eleua-
tum est superliminare a uoce qua cla-
mabant. Legimus in ueteri testamento
quod semper dominus Mosi et Aaron ad hostium
tabernaculi sit loquutus. Quasi ante
euangelium eos necdum in sancta sanctorum
induxerit. Sicut et ecclesia postea in intro-
ducta est dicens. Introduxit me rex in
cubiculum suum. Quando ergo dominus noster
descendit ad terras superliminare illud
eleuatum est. Ingresso sublatum di-
citur id quasi quoddam obstaculum
intrare cupientibus sublatum est et uni-
uersus hic mundus impletus est fumo
id est gloria domini. Et deus ignis est consummans.
Hic cum in summo monte descendisset ad Mosen

UVA.BHSC

et adductum est et debuntur lampades
ardentes · et plena omnis mons fumo ·
Unde in psalmo dicitur qui tangit montes
et fumigabunt · Ecclesie ergo qui terrena
substantiam capere non possunt · levior
quedam in universum mundum cetera
dicuntur turior fumi natura disparatur ·
quam nos capientes dicimus · ex parte cogno
scimus ex parte prophetamus · Et nunc videmus
in speculo et in enigmate · Ergo querimus ubi
sit hoc incendium · salvatore nulli dubium ·
Quin in sacris voluminibus ex quorum lectione
universa omnium iniquitas purgantur · et hoc
ex lectu quod et domus dei per scripturas imple
tur et fumo et dixi · ve mihi quia tacui ·
videt quia tantus videtur in sermone per
catoria et inde labia habebat inmunda ·
Et quantum ego arbitror qui ozie regem
in templum sacrificium non compuncta · quia
post quam obierat zacarias sacerdos uo
luit pre offerre donaria sacerdotali ordine
notum per quem audacter iniusta et
reclamantibus levitis et sacerdotibus nomine
autem ozias rex et non sacerdos audire noluit ·
Statimque lepra in fronte perfusus est · hic
intelligitur cum alii clamassent talis
... et inde post eius mortem polluta
labia conspectat dicens · ve mihi quia
tacui · talis valuisset ... in ser
mone peccatoria · Ideo sola labia habe
bat inmunda · ego et loqui et oculis
videre ad concupiscendum et manu
scandalizes et pede et omnium membrorum
parte delinquo inmunda habeo omnia ·
Et quia simul spiritu baptizatus ... cum tam
pollutis sed habebat ... purgatione ...
genis indigeo · Non sunt ut quidam putant
in scripturis verbi simplicia · plurimi

Inibi abscondita sunt alia latentium ali
mistico sermo significat · Accedit in
evangelio cingitur linteo pelvem ad la
vandos pedes discipulorum preparat sua
fungitur ministerio et hoc ut doceat
humilitatem ut nobis innueret ministerium
non ab uno · non secum · Quid est quod petro
recusante dicitur nisi lavero pedes tuos non
habebis partem mecum · et ille respondit ·
Non solum pedes sed manus et caput · Ascen
surus dominus ad celum qui apostoli ut homines
... in sanctitate adhuc habebant pecca
torum sordibus pollutos pedes · quia eos
ad delictum ... ut eis possit
propheticus sermo congruere · Quam speciosi
pedes evangelizantium pacem et ...
... verbum dicentes · Lavi pedes
meos quomodo inquinabo illos · Et ecce
si quis post resurrectionem post ...
... pulvis impius cum ... eius
... laboris · Quod ... pro
omnium salute contenderunt · Fuit
iudeis ut iudei · gentilibus ut gentiles
ut et quum ... aliquid ...
pollueret · Igitur ut ad proposita ...
vertamus sicut apostoli purgatione in
digebant pedum · Isaias labris purgatio
nem labii digne efficitur · populus vero non
solum non agens penitentiam · sed ... scientes
quidem quia talis labia habebat in
munda · purgationis remedium non me
retur · Propheta vero qui se in labiis de
liquisse cognovit · angelum cum carbone
ad suam purgandam labiam sentit · Nos
vero quia primum ... sequimur ·
Evangelicum ... testamentum ...
missum ... quod habeat ...
... et ut ...

UVA.BHSC

ignitum sermonum dei dupplici precepto
caritatis conprehendit caritatis labiis que
quid fuerat ignorantie purgauit. hoc
siquidem nos labia innatis peccatis inmun
da purgationis sue pepulit ueritate.
hac forcipe iacob in se uia conspicit.
hec est gladius bis acutus. hec duo mi
nuta que mulier uidua mittit in dona dei.
hi sunt duos denarios stabularii qui in ore
piscis reperit pro domino et petro reddidit.
ac duplici unione sertum uirtute.
Carbo conprehensus mittitur ad prophetam
quem in centesimo nono decimo psalmo
quum propheta dominum rogaret dicens.
domine libera animam meam a labiis iniquis
et a lingua dolosa. et post in attesta
tione spiritus sancti. quid detur tibi aut
quid apponatur tibi ad linguam dolosam.
Pictum est sagitte acute potentis
cum carbonibus desolatoriis. Sed ipso
propheta esse concessum. ipse quippe de
signatur carbo. qui linguam purum
faciat a peccato. Sermo diuinus
est de quo dicitur. habes carbones ignis
sedebis super eos. hii erunt tibi in adiuto
rium. Ecce qualitas habes labia pur
gata. qui mortuo rege ozia ut fuit a
hone suspiritu in pacem antiqua. Ipsa est
ecclesia ipse est centum quadraginta
quattuor milia. et quia calculando
per numerum deo precante explanauimus
omnem mundum. nunc secundum ad ipsum
numerum quem sanctus apostolus audisse
attestatur dicens. Audiui numerum
signatorum centum quadra
ginta quattuor milia signati
ex omni tribu filiorum israhel.
[Q]uem supra diximus centum quadraginta

quattuor milia omnem esse ecclesiam sed
quanta sunt numquam dicuntur.
et qualis sunt ad imaginem et simili
tudinem dei. sequuntur qui non que
libet sanctorum imitando sed ipsum ueri
tatem conatam publicitas imitando
operantem iustitiam ut ipsi in ille
qua et sequuntur ad eius imaginem
et similitudinem facti sunt ueritate.
et qualis cognoscere debeat iam supra
diximus. Ceterum de numero signatorum
in finem mundi cum iudeis ad finem per
uenerit a per duodena milia centum qua
draginta quattuor milia uirginum
de israhel esse creduntur. et si uirginum
tantum fuerit putatis non uirginitatem
quantitatem erit. Verum quia per numerum
diximus. et per generalem numeri perfectionem
esse explanauimus. Nunc de senario
dupplicatum duodecim sunt. hec est
ecclesia in duodenario numero constituta
et duplicata et duodecies duodecim centum
quadraginta quattuor sunt. Quia
omnis ecclesia ut supradictum est centum
quadraginta quattuor milia sunt. et
centum quadraginta quattuor milia
duodenario numero proficit. Bis duodeni
uiginti quattuor sunt. bis sena
xx quattuor seniores. duodecies duodeni
sunt cxl. hinc centum xl. animesunt
super quas spiritus sanctus descendit igneis linguis
in pentecoste residens. hec est prima ecclesia que
fundata primum est. primum per prin
cipem petrum. Super quam fundamentum
aliud nemo potest ponere preter id quod
positum est quod est christus ihesus. hec est
fundamentum super quam et que est ecclesie
membrorum templum ...

UVA.BHSC

metatum in ea templum non est · hos tantum
metitur cum arundine. hos non concludit
foris · quia ipsa est templum celestis
Hierusalem. Ad hos CX · adde XX quattuor
sanctorum fiunt centum quadraginta
quattuor. Et ut perficiatur CX im milia
per singulos duodecim pone. pone duodecim
milia · id est pro uno duodecim milia et pro
altero sic quousque compleas duodecim.
et inuenies per summam centum uiginti
milia · adde et uiginti quattuor
sanctorum fiunt centum X quattuor milia.
Et hec est omnis omnino ecclesia que in tanto
numero in membris creditur esse fundata.
quod est Christus super firmissima petra. Nam
sanctorum numerus innumerabilis esse pro-
batur · propheta testante David · Mihi
autem nimis honorificati sunt amici
tui Deus ualde confortatus est principatus
eorum. Dinumerabo eos et super arenam
multiplicabuntur. Christo cui nihil latet
numerati sunt quia super arenam multi-
plicati sunt qui ad imaginem eius simi-
litudinem sequuntur. Nobis autem
innumerabiles sunt quia super arenam
multiplicati sunt sicut dixit. Post
hec uidi et ecce turba multa quam
dinumerare nullus poterat ex omni
gente et tribubus et populis et linguis. Non
dixit post hec uidi alium populum aut
alium turbam sed uidi populum id est eundem
quem uidit in misterio centum quadra-
ginta quattuor milia. hunc uidit
modo innumerabilem · et quem uidit ex
omnibus tribubus filiorum Israhel · ipse est turba
multa ex omnibus tribubus et populo et gente et
linguis. quia centum quadraginta
quattuor milia exposuit dicens.

innumerabilem. et quod sit ex omnibus tribubus
filiorum Israhel exposuit dicens. ex omni gente
et tribubus et populo et linguis. qui ad fidem
uentura in lihuc radice inseruntur et
fit ipse qui uentura duodecim tribus Israhel.
Dominus enim in euangelio manifestat totam
ecclesiam siue ex iudeis siue ex gentibus duo-
decim tribus Israhel esse dicens. Vos qui secu-
ti estis me sedebitis super thronos iudicantes
duodecim tribus Israhel. Quam manifestatam
sit omnem ecclesiam iudicaturi que est
ex omni gente non ex sola circumcisione.
Apostolus denique inxolaum gentium Israhel dixit
implere. Donec plenitudo gentium intraret
et sic omnis Israhel saluus fieret. Ita autem dixit
ostendere centum quadraginta quat-
tuor milia ipsa esse sine numero. et duode-
cim tribus Israhel ipsa esse omnes gentes totius
centum quadraginta quattuor milia.
et populum innumerabilem solum dixit sed
tantum. et ubi sanctorum lucrimis femine
tum. Non ita quidam putant. Ista
sunt infantes quos Herodes occidit quod
inepaus esse non est laboris ostendere.
Illorum tantum ex tribu Iuda futura est
ista autem ex omni gente et tribu et lingua.
Stantes inquid in conspectu throni et in
conspectu agni amicti stolas albas
et palme in manibus eorum et clama-
bant uoce magna dicentes salus Deo nostro
sedenti in throno et agno. et omnes angeli
stabant in circuitu throni et seniorum
et quattuor animalium. Et quid
esse ipsa turba exposuit dicens. et omnes angeli
stabant. Nihil est enim quod preter ecclesia de-
scribat. Quod autem illa palme in manibus eorum
nec inmerito lucrorum uitae palme comparantur.
Quia scilicet palme inferius tacta asperitas

UVA.BHSC

et quasi aridis corticibus obvoluta, superius
vero et visu et fructibus pulcra. Inferius corticum
suorum involutionibus angustatur, sed supe
rius amplitudine pulcre viriditatis expanditur.
Sic quippe est electorum vita dispecta. Inferius
superius pulchra. Iusta terra hic est in ima
quasi multis corticibus obvolvitur dum innu
meris tribulationibus angustatur. In summa
vero illa eternitate quasi pulchre viridita
tis foliis amplitudine retributionis expan
ditur. Habet quidem aliud palma quod omnium
arborum generibus dissimile est. Omnis namque arbor in
suo robore iuxta terram lata subsistit, sed
crescendo superius angustatur, et quantum
paulisper sublimior tenditur, in altum sublata subti
lior redditur. Palma vero minoris ampli
tudinis iuxta terram inchoat, et iuxta
ramos ac fructus ampliori robore exurgit,
et que tenuis ab imis proficit, latior ad
summa succrescit.

Quibus latius alia arbusta, nisi terrenis men
tibus et terrena lucra desiderantibus inveni
untur esse similia. In hac vita lata,
in illa angusta, quia sunt [illegible] omnes vel
sancti innuaci in terrenis [illegible] fortasse sunt
in celestibus debiles. Nam pro temporali
gloria usque ad mortem desudare appetunt,
et pro spe perpetua ne parum quidem
in labore subsistunt. Pro terrenis lucris
quaslibet iniurias tolerant, et pro cele
sti mercede ut tenuissimi verbi ferre
contumelias recusant. Terreno iudicio
toto etiam die assistere fortes sunt,
in oratione vero coram Domino ut unius hore
momentum persistant, fatigantur. Sepe nuditatem,
desolationem, famem, pro adquirendis
divitiis atque honoribus tolerant.
Et eorum se ubi tantum cruciant
ad que adipiscenda lucra festinant.
Superna vero tam laboriose querere cunctantur
magis dissimulant, quanto eorum
retributionem tardius putant. [illegible]
arborum more de terra lati [illegible] summo
vero angusti, quia fortes in inferioribus
subsistunt, sed ad superiora deficiunt.
At contra equalitate palme [illegible]
gnantur, proficientes vita iusti qui
nequaquam sunt in terrenis studiis
fortes, neque in celestibus debiles. Sed lon
gius ad que tendunt studiosos se deo
exhibent, quam secte fuisse meminerunt.
Nam quibusdam predicatoribus nostris dicitur:
Humanum dico propter infirmitatem carnis
vestre. Sicut exhibuistis membra vestra servire
inmunditie et iniquitati ad iniquitatem,
ita nunc exhibete membra vestra servire iustitie
in sanctificatione. Erit sine dubio
infirmitatis condescensionem [illegible]

UVA.BHSC

apti qui dicerentur. Sine quaquam
amplius potestatis sublimitatem altius erecte
in fructu bonorum operum. qualiter
fuisset ante in inchoatione maiorum.
Ne de ulmo uos habeat seu libertatis
huberes quos in carne ualidos habuit
usus extreme uoluptatis. Sunt uero
nonnulli qui cum celsitate appetunt
adque huiusmodi noxia fructu deteri-
quant ubi in qua cogitatione sua
cotidie in constantie pusillanimi-
tate deficiunt. Quibus omnis arbustis
nobis similiter dixerim. que neque aliquam
altius superius surgunt. qualiter in antiis
oriuntur. hic quippe in conuersatione
uenientes non altius qualiter ceperint
perseuerunt. Et quasi more uitis
in inquoatione busti sunt sed tamen
crescunt. Cum paulisper per augmenta
temporum putantur detrimenta
uirtutum. Tolluntur quippe in eis de-
sideria superna languescunt. Et qui
robuste hac fortia proposuerunt.
debilia adque infima consummant.
Dum quieti mentis proficiunt
quasi flexibiles exercunt. Palma
uero sicut dictum est bassior in ini-
tiatum est quam esse ceperit qua-
liter [illegible] iudice. quia sepe clarior
conuertere plus perficiende putat quam
proponunt in inquoatione. Et intrepidus
primi in [illegible] qui extrema
consummat. Uidelicet sam plinquo
[illegible] et ipsa in [illegible]
[illegible] in nouitate [illegible] hunc
[illegible] constanter [illegible]
[illegible] qui con[illegible] in [illegible]
[illegible] fortitudine [illegible]

pinnas ut aquile current et non la-
borabunt. ambulabunt et non de-
ficient. Mutant quippe fortitudi-
nem quia fortes student esse in spiritale
opere qui ante fuerunt fortes in carne.
Adsument autem pinnas ut aquile quia
contemplando uolant. Currunt et
non laborabunt quia uelocibus magna
celeritate predicant. Ambulabunt
et non deficient quia intellectu suo
uelocitatem tamen retinentes ita auditoribus
condescendunt. In cunctis uero bonum
accipiunt. quanto aliis libertatis ad-
commodant tanto ipsi incommuta-
biles in nouitate perdurant. Et qui te-
nuere a radice inquoationis creuerunt. fortes
in culminis perfectione conualescunt
sicut dictum. Et ceciderunt incons-
pectu troni et in conspectu agni in
facies suas et adorauerunt Dominum dicen-
tes amen benedictio et claritas et
sapientia et gratiarum actio et
honor et uirtus et fortitudo domino nostro
in secula seculorum amen. Ut ostenderet
turbam innumerabilem quam uidit
stantem in conspectu troni ipsos esse
angelos qui ceciderunt et adorauerunt.
neque ipsam turbam neque animalia
neque seniores hoc loco dixit adorasse
sed solos angelos. Ipsi angeli ipsi sunt
turba. ipsi seniores et animalia. ipsi
prociderunt et adorauerunt Dominum.
Et respondit unus ex senioribus dicens mihi
hi sunt qui amicti sunt stolis albis.
qui sunt et unde uenerunt et
dixi illi domine [illegible] Unus ex senioribus
electa [illegible] unus unum pro [illegible]
[illegible] qui [illegible]

UVA.BHSC

que sit remuneratio sanctorum dicens. Hi sunt
qui uenerunt ex magna tribulatione
et lauerunt stolas suas et candidas
eas fecerunt in sanguine agni. Non
ut aliqui putant martyres soli sunt
sed omnis ecclesia. Non enim in sanguine
suo lauisse dixit stolas. sed in sanguine
agni. id est in gratia dei per xpm sicut scrip
tum est. et sanguis filii eius mundat nos.
Propterea sunt in conspectu throni dei et ser
uiunt illi die ac nocte in throno eius.
id est in lege dei meditantur die ac nocte in
throno eius. id est in ecclesia. Et qui sedet in throno
habitabit super eos. et ipsi enim throni
sunt super quos habitat deus. Et iam nunc
et in ecclesia non esurient amplius neque
sitient. Sic dominus dicit. Ego sum panis uite
qui uenit ad me non esuriet et qui credit
in me non sitiet umquam. Et iterum qui
biberit ex aqua quam ego dabo ei non
sitiet in eternum sed erit in illo fons aque
salientis in uitam eternam. Neque
cadet super eos sol neque omnis estus erit.
Sic per esaiam dicit deus de ecclesia. Erit in umbra
ab estu in diem. et in absconditio a turbine
et ab imbre et a larum. Per diem sol non uret te
neque luna per noctem. Sol xps est. qui in
xpo offendet sol uisitat eum per diem.
Luna ecclesia est. Qui in ecclesia offendet luna
uret eum per noctem. Vitatum autem sacramentaque
dicit. in suis uigore. nec aliqua solis et lune
aduersitate deceptione restringit.
Quoniam agnus qui sedet in medio throni pascet
eos. Agnus xps est. Agnum dixerat ante
ipse assedentem in throno. Nunc agno in
medio throni. se uero xps est in medio ecclesie.
Ipse est thronus eius cum quo resurrexit in throno.
Et deducet eos ad uite fontes aquarum.

sicut ipsa ecclesia dicit. Dominus regit me
et nihil mihi deerit. et in loco uiride
ibi me conlocauit. Item per ezechielem.
In omnibus uiis pascentur. et in omnibus
semitis pascua illorum. Non esurient
neque sitient et non percutiet eos estus
et sol. quia miserator eorum reget eos
et ad fontes aquarum potabit illos.
Et ponam omnes montes meos in uiam et
omnem semitam in pascua illis.
Et delebit deus omnem lacrimam ab ocu
lis eorum. Omnia hec spiritaliter ueni
unt ecclesie. Quum dimissis peccatis
resurgimus et ueterem hominem prioris
expoliamus. xpm induimus et gaudio
spiritus implemur. Huiusmodi numque
uiatum. sic dominus promittit ecclesie.
Ecce ego facio hierusalem in letitiam
et plebem meam in iucunditatem.
et quam non audietur in illa uox
ploratonis neque uox clamoris et
non erit illic iam infans et senex
qui non impleat tempus suum. quoniam
puer centum annorum morietur
et peccator centum annorum male
dictus erit. Edificabunt domos et
ipsi habitabunt et plantabunt
uineas. et ipsi bibent uinum earum.
Ita omnia spiritalia sunt in ecclesia quia
non mundi cultoris sed laboris
frequentia quam nunc uitatur incurrit.
Quoniam puer centum annorum morietur.
Omnis enim qui ignoranter cecitatis
ambulat. et quid ei futurum eue
niat non considerat. licet ad
centum annos moriatur puer est.
Et peccator centum annorum ma
ledictus erit. Omnis enim quidquid

UVA.BHSC

factum est · Intellegit · et opertum pigri-
tia maledictus est ·, Omnis enim
sextus numerus in etatem xpi. habitabitur
sicut apostolus dicit ·, In unum perficiet
In mensuram etatis plenitudinis xpi ·
Qui moritur autem peccator licet hab-
itu iustus et sapiens uideatur male-
dictus est ·, Ne quis putet ita quod
omnis multum uiuens benedictus
sit · secundum primam promissionem
ut bene tibi sit · et sis longe temporis
super terram ·, Concludit utramque
narrationem septimo sigillo · quod
preteritum ut recapitulet · quia
supra in sexto sigillo fecit ut finem
et recapitulet breuiter · nunc uero
In quo ut septimum sigillum ·,

EXPLICIT · SEXTI SIGELLI EXPLANATIO ·

INCIPIT EXPLANATIO SIGELLI SEPTIMI ·

Et quum aperuisset sigillum septimum factum est silentium in celo ·

et putatum silentium uidit qui eadem ui-
sionem uidit huc plus plenius uisurus
erat · quod in hoc septimo signo nouis-
sima tantum quantum adhuc futurus
erat uideret · et ut ei apertus multa hec
ostenderentur in ostensa tum esset silentium ·
Quod si esset lucis locutio non esset finis
ubi · hic uidendum est ut mundi finem
fecisse · Numerus recapitulat ut expositio-
ne eadem alia tractaturus · EXPLICIT LIBER IIII

INCIPIT LIBER QUINTUS ::

Et uidi septem angelos qui sta-
bant in conspectu di. qui accepe-
runt septem tubas · et alius angelus
uenit et stetit super aram habens turi-
bulum aureum · et date sunt illi odo-
ramenta multa de orationibus scorum
omnium super aram aureum que est in con-
spectu di · Et ascendit fumus odoramen-
torum de orationibus scorum · de manu
angeli in conspectu di · Et accepit
angelus turibulum et impleuit illud
de igni are · et misit eum in terram ·
et facte sunt uoces et tonitrua et fulgura
et terremotus ·, EXPLICIT STORIE

UVA.BHSC

UVA.BHSC

INCIPIT EXPLANATIO SUPRA SCRIPTE STORIE IN LIBRO V IIII

ANGELORUM. IN HOC LIBRO RECAPITULAT AB ORIGINE OM PDCNS.

Et vidi septem angelos qui stant in conspectu dei. Septem angelos septem ecclesias dicit qui supra scripte sunt. Sed adhuc alias visiones que visurus erat per hos septem angelos. Qui acceperunt septem tubas id est perfectam predicationem sicut scriptum est: quasi tuba exalta vocem tuam. Et alius angelus venit et stetit super aram. Hoc quoque narrationis genus quem dicit spatialis quam preponit in parvo sermone comprehendit et breviatis enarrat. Et finit eo quod ad obscurandum interposuerit ad propositum redit.

Primum enim preposuit septem angelos accepisse tubas. Nunc vero dicit alius angelus venit et stetit super aram. Iste angelus Christus est qui stat super ecclesiam suam spiritu septemformi plenus. Ut Danihel legitur post septem angelos venisse.

Iohannes vero uno tempore hoc vidit et angelo veniente IIII septem tubas acceperunt id est per omnem mundum Christum adnuntiaverunt. Quidam enim ante adventum Christi predicabat ecclesia sed tantum in Iudea. Super aram enim iussit deus per Moysen nominem ascendere nisi Christus venisset.

Habens turibulum aureum. Turibulum enim in cantus dicimus quod est corpus Christi. Ipse enim dominus factus est turibulum ex quo deus odorem suavitatis accepit et propitius factus est mundo. Relinquid semel exemplum ut sequamur vestigia eius et nunc boni odor Christi sumus.

Et datum sunt illi odoramenta multa de orationibus sanctorum omnium super altare que est in conspectu dei. Et accepit angelus turibulum et implevit illud de igne altaris. Iam turibulum corpus Christi diximus. Aram vero ecclesiam quia in corpore Christi fideles immittendo Christum coniungitur in membrum et perficiendo patris voluntatem implevit illum de igne altaris. Id est potestatem cum dicit: Sicut me misit pater ad passionem que consistit in sacrificium et propitiatione dei. In his enim accepit ecclesia omnem potestatem in celo et in terra dum dei sacrificium perficit offerente domino et misit eum in terra.

Quem ecclesia venit in mundo lru. Sicut per Zachariam dicit: Ponam tribunos Iuda sicut ardentem ignis in lignis et sicut facem ignis in stipula et comedent a dextris et sinistris omnes populos in circuitu. Quia qui ecclesie non obaudit sine dubio iram domini incurrit. Et facte sunt voces et tonitrua et fulgura et terremotus.

Voces et tonitrua et fulgura ecclesie sunt predicamenta. Terremotus autem persecutiones sunt generaliter que patitur ubi predicat. Hoc dixit factum in tempore et in omnibus directe potestas aucat usque in finem. Deinceps vero repetit quod promisit et septem angelos qui

UVA.BHSC

hos per propositum sigillatam propter partes que
positurus. Et septem angeli qui habe
bant septem tubas preparaverunt se
ut canerent. Id est septem ecclesie preparave
runt se ad predicandum. Et primus an
gelus tuba cecinit et facta est grando
et ignis mixtus in sanguine. Facta
est ira dei que haberet in se mulavit necesse.
Et missa est in terram. Et tertia pars terre
combusta est. Et tertia pars arborum
combusta et omnem fenum viride con
bustum est.

INCIPIT : EXPLANATIO : SUPRA SCRIPTE : STORIE :

Tertia arbores fenum hoc omne
unum est. Tres partes dixit quia
tres ordines sunt id est ecclesia et falsi
fratres qui xpiani dicuntur. Tertia est
de infideles. contra eos duas partes.
gentium malum pugnant ecclesie.
Et hae due partes contra ecclesiam pu
gnant. Sicut per Zaccariam promit
tit percutiam pastores et ut dispergantur
sibi pertinet orbe oves. et ex eis
partibus unum liberatur. Duas vero nominat
hic id est gentiles et xpianos malos qui
solum nomine xpiani sunt opere vero
gentiles sunt. Et hae partes due
sunt. Et duobus modis a deo recedit
homo aut a fide aut ab opere. Nam sicut
qui fidem non habet a deo alienus est
ita qui opere recedit a bonis penitus a
deo alienus dicitur. Et quamvis in ecclesia fide
tenere videatur. Has tres partes esse
in nomine terre una et his liberandam
que sunt oves. quod est ecclesia. Gladium
dixit exurgere super pastores et super
virum civem eius dicit dominus omnipotens.
Percutiam pastores et erunt oves et in
ducam manum meam super pastores et
erit in omni terra dicit dominus. Due partes
que in ea dispergentur et deficient tertia autem
pars relinquetur in ea. Reversum nominavit
omnia et deducam tertiam partem per
ignem et uram eos sicut uritur argentum
et probabo illos quemadmodum probatur

UVA.BHSC

aurum. Ipse inuocabit nomen meum et
ego exaudiam eum. Et dicit: propter nomen meum et
et praedicta Dei mei ciuitate. Ante enim quam
separatio fiat in die iudicii omnis qui
in ciuitate propter Deum putatur, a ciuitatibus
qui se solos putant propter suam urbem
in quo cum discretio facta fuerit: id est parte
quia ego partibus certatu Dei et ipsi dicta Dei
quos pro suo nomine patitur uideri propter meam ciuitatem
et illi dicta Dei mei ciuitati. Factum autem ut
uide: cum iam dixit signatum et exceptionem
omnis caro factum. Haec enim putatur in altare
discernant sed solum una terra Dei quae
siue in hoc mundo siue in iudicio saluatur.
Sicut per Iob dicitur: sed non saluat impios
et iudicium pauperibus tribuit. Scrip
tura sacra plerumque pauperes humiles
uocare consueuit. Unde in euangelio
cum adiectione spiritus nominantur dum dicitur:
Beati pauperes spiritu quoniam ipsorum est regnum
caelorum. Qui enim diuitias uiri uilitatis
peccantes horrendum aput semetipsos
pauperes sunt, quia elati in suis conscien
tiis non sunt. Eos uero impios uocat
quia a fidei pietate disiuncti sunt
aut quod in hoc fideliter credunt pra
uis sibi moribus contradicunt. Quia ergo
omnipotens Deus malitiae superbiam damnat,
non potentiae celsitudinem, sicut dictum
est: Deus potentes non abicit, cum et
ipse sit potens. Sed non saluat impios
et iudicium pauperibus tribuet. Id est ela
tos deserit, humiles uero per iudicium
liberos reddet. Uel certe iudicium paupe
ribus tribuet, quia hi qui in hoc saeculo
nequitiis opprimuntur, ipsi tunc in die
iudicii super oppressores suos iudices ueniunt.
Duo quippe sunt partes in iudicio electorum

scilicet atque reproborum. Sed bini
ordines eisdem singulis partibus continentur.
Alii iudicantur et pereunt. Alii non iudicantur et regnant.
Alii iudicantur et regnant. Iudicantur
et pereunt quibus dominica in damnatione
dicitur: Esuriui et non dedistis mihi
manducare. Sitiui et non dedistis
mihi potum. Hospes eram et non collegis
tis me. Nudus et non operuistis me.
Infirmus et in carcere et non uisitastis me.
Quibus praemittitur: Discedite a me male
dicti in ignem aeternum qui praeparatus
est diabolo et angelis eius. Alii uero in
extremo iudicio non iudicantur et pe
reunt, de quibus propheta ait: Non re
surgunt impii in iudicio. Et de quibus
Dominus dicit: Qui autem non credit iam iu
dicatus est. Et de quibus Paulus ait:
Qui sine lege peccauerunt sine lege pe
ribunt. Resurgunt ergo omnes infideles
sed ad tormentum, non ad iudicium.
Non enim eorum tunc causa discutitur
qui ad conspectum districti iudicis iam cum
damnatione suae infidelitatis accedunt.
Professionem uero fidei retinentes, sed pro
fessionis opera non habentes, redargu
untur ut pereant. Qui uero nec fidei sa
cramenta tenuerunt increpationem
iudicis in extrema examinatione non
audiunt, quia praeiudicati infidelita
tis suae tenebris eum quem despexerunt
in uocatione redargui non merentur.
Uerba iudicis audiunt qui eius fidem saltem
uerbo tenuerunt. Isti damnationis
suae causam iudicis uerba percipiunt
quia eius reuerentiam nec uerbo tenus
seruare noluerunt. Illi legaliter pe
reunt quia sub lege positi peccauerunt.

UVA.BHSC

hibet in perditione sua de lege nihil dicitur.
Qui enim nihil legis habere convicti sunt.
Princeps namque terrenus rem publicam
gerens, aliter punit civem interius de
linquentem atque aliter hostem exterius
rebellantem. In illo iura sua consulit eumque
sub verbis digne invectionis adicit.
Contra hostem vero bellum movet, instrumenta
perditionis exercet, dignaque eius malitiae
tormenta retribuit. De malo vero eius
quod lex habeat non requirit. Neque
enim lege necesse est perimi qui lege num
quam potuit teneri. Tunc ergo in extremo
iudicio et legalis illum invectio percutit
qui habet quod professione tenuit, actione
declinavit, et lex sine iudicii invectione
perimitur qui lege fidei non tenetur.
Electorum vero pars alia iudicatur et
regnant qui vitae maculas lacrimis tergentes,
qui mala praecedentia quae fecit sequentibus re
dimentes, quicquid inlicitum aliquando
fecerunt ab oculis iudicis elimosinarum
superductione operiunt. Quibus iudex
veniens in dextera constitutis dicit:
Esurivi et dedistis mihi manducare,
Sitivi et dedistis mihi bibere, hospes
eram et collegistis me, Nudus et ope
ruistis me, Infirmus et visitastis me,
In carcere eram et venistis ad me. Quibus
promittit dicens: Venite benedicti patris
mei, possedete paratum vobis regnum ad
constitutione mundi. Alii autem non
iudicantur et regnant, qui etiam precep
ta legis perfectione virtutis transcen
dunt, quia nequaquam hoc solum quod
cunctis divina lex praecepit implere
contempti sunt, sed praestantiore deside
rio plus exhibere appetunt quam praeceptis
generalibus audire potuerunt. Quibus dominica
voce dicitur: Vos qui reliquistis omnia ista
et secuti estis me, cum sederit filius homi
nis in sede maiestatis suae, sedebitis et
vos super duodecim thronos iudicantes duo
decim tribus Israhel. Et de quibus propheta ait:
Dominus ad iudicium veniet cum senioribus populi
sui. Et de quibus Salomon cum de sanctae
ecclesiae sponso loqueretur in talia dicens:
Nobilis in portis vir eius quando sederit cum
senatoribus terrae. Hi itaque in extremo iudicio
non iudicantur et regnant, quia cum
auctore suo etiam iudices veniunt. Re
linquentes quippe omnia plus pro intima
devotione hic secuti sunt quam iuberi
generaliter audierunt. Specialiter namque
iussione paucis perfectioribus et non genera
liter omnibus dicitur hoc quod adulescens
dives audivit: Vade, vende quae habes et
da pauperibus et habebis thesaurum in caelo,
et veni sequere me. Si enim sub hoc prae
cepto cunctos iussio generalis adstringe
ret, culpa profecto esset aliquid nos de hoc
mundo possidere. Sed aliud est quod
praescriptum generaliter omnibus praecipitur,
aliud est quod specialiter perfectioribus imperatur.
Hi ergo iste sub generali iudicio non attenduntur
quia praecepta generalia in bene agendo vice
runt. Sicut enim non iudicati et pere
unt qui sub divinae perfidiae lege tenenti con
tempnunt, ita non iudicantur et regnant
qui sub divinae pietate etiam ultra genera
lia divinae legis praecepta proficiunt.
Hinc est quod Paulus etiam spatia praecepti
transcendens plus operis exhibuit quam
in satisfactione promissionis accepit.
Cum enim accepisset ut evangelium
praedicans de evangelio viveret et tamen

UVA.BHSC

gelium audientib; contulit et tamen
euangelii sumptib; sibi tenaciter usurpat.
Quis ergo hic iudicetur ut segnis qui mnm
quod seruitute accepit sed mult; quod in
hereditate inuenit. Dicatur igitur etc.
Iudicium pauperib; tribuit. quia quantum
hunc mundo magna humilitate dispe
ctus fuit tantum tunc in iudicii accepit
sedibus maiori culmine potestatis
et caetera. Explicit prima tuba.

EXPLICIT DE SECUNDE TUBE STORIE.

INCIPIT STORIA DE SECUNDO ANGELO.

Et secundus angelus tuba cecinit et
uelut mons magnus igni ardens missus
est in mare. et factum est tertia pars
maris sanguis et mortua est tertia
pars creature in mare habentia animas
et tertia pars nauium corrupta est.

UVA.BHSC

INCIPIT EXPLANATIO EIUSDEM TUBE

Et secundus angelus tuba cecinit et velut mons magnus igne ardens missus est in mare.
Mons ardens diabolus est missus in populos.
Et facta est tertia pars maris sanguis.
Mare seculum istum dicit. quod est tertia pars ut arborum quam supra exposuimus ipsa est tertia pars maris. Tertiam dicit quia in toto mundo tres partes exposuimus. quod autem dicit facta est tertia pars maris sanguis ipsa est in secta sub nomine christianitatis. Sic in Egipto aque primum versunt in sanguine. Mare et seculum istum mundus est. Licet in Egipto corporaliter gesta sunt spiritaliter tamen nunc geruntur in nobis. Aque vertere in sanguine. Idest doctrina filosophorum in seculo carnaliter intellectu. Multa de scripturis proferunt sed carnaliter intellectum sanguinem. Unde et mare idest populus eos inimicum Deo in sanguinem verterunt quos crux Christi idest penitentia ab ecclesia expellit. Et mortua est tertia pars creature in mari habentia animas.

Quod est creature hoc est mare unum tempus dimidium in duas partes. Sicut tertiam et arbores habentia animas dixit ut ostenderet vivos et mortuos dixisse.
Et tertiam partem nubium corruperunt. Iam supra diximus quia filosophorum et ypocritarum doctrina tertiam corrupit. Tertiam succedentes sibi corrumpunt tertiam. Idest tertium eos qui ad celestia non adsurgunt. Quod est mare hoc creatura in mari hoc sunt nubes.

FINIT

INCIPIT TERTIUS ANGELUS STORIE

Et tertius angelus tuba cecinit et cecidit de celo stella magna ardens velut facula. et cecidit super tertiam partem fluminum super fontes aquarum. et nomen huius stelle dicitur absinthium. et facta est tertia pars aquarum absinthium.

EXPLICIT

UVA.BHSC

EXPLANATIO EIUS

DE EO SUPRA

Et tertius angelus tuba ceci
nit et cecidit de celo stella
magna ardens velut faculum.

De tertia dicit cecidisse homines.
Magnam stellam dixit quia meliores
parentes sunt qui in tertia videntur
statu sed in membris antichristi sunt.
Celum tertium dicit quum ab tertia
separantur et contra tertia surgunt
de celo cecidisse dicuntur. Stella
dicitur quia licet non mundo corde
in ea ignarus fulgere videatur. In evan
gelio veritas dicit: ego sum lux mundi.
Sicut autem his dominus redemptor mundi
una persona est cum congregatione
bonorum ipse namque caput est corpo
ris et nos huius capitis corpus, ita antichri
stus una persona est cum cuncta col
lectione reproborum quia ipse eis in
iniquitate quasi caput preeminet.
Illiusm singularis est actio ita caput
atque membris ita quo dicitur
per membris refertur ad caput. Sicut

UVA.BHSC

de xpo· et de suo corpore sicut de diabulo
et membris eius intellege.· Illi autem duo
priuati detenti sunt· uel ut sub lectum
capita corpus interna de quibus paulum
dicitur confitetur se nosse dominum factis
autem negant.· hii nimirum uita priuati
sunt que faciunt uita secta opera
non secta corde se tacent.· Non enim
de suis operibus retributionis propter sed tum
quatriores fabores quaerunt· et tamen quia quasi
sanctos laudari se audiunt esse se iudicant sanctos
arbitrantur· et quantum se mulatores confirmatione
inreprehensibilis putant· usque ad diem districti
iudicii securus esse putant.· Et cecidit super tertiam
partem fluminum et super fontes aquarum.· id est
tertiam partem que sibi sociant in predicationis
amaritudine sic dicit.· Et nomen huius stelle
dicitur absinthium.· et facta est tertia pars hominum

facta est similis stelle que super illum cecidit et facta
est tertia pars aquarum absinthium et multi hominum mortui
sunt ab aquis quoniam amare facte sunt aque.· Aque populi
sunt· ad quos amare efficiuntur cum predicatio
nis prauam doctrinam audiunt.· Sic dicis hic et fuce ...
et stelle potatur quod est praua doctrina heretici
ut eos unde bibere noluit.· homines ergo mortui
sunt amaritudinis doctrine percussi.· explicit
tertia tuba.·

INCIPIT QUARTE TUBE: STORIA de:

Et quartus angelus tuba cecinit et percussa
est tertia pars solis et tertia pars solis
et tertia pars lune ut obscuraretur tertia pars
eorum et diei tertia pars ut non luceret et noctis.· Et uidi
et audiui unum aquile uolantem in medio celo dicentem
uoce magna.· ue ue ue habitantibus terre de reliquis
uocibus tube trium angelorum qui tuba canituri sunt.·

EX PLICIT STORIA ...

UVA.BHSC

INCIPIT EXPLANATIO

SUPRA SCRIPTE STORIE

Et quartus angelus tuba cecinit
et percussa est tertia pars solis et tertia
pars stellarum et tertia pars lune
ut obscuraretur tertia pars eorum et
diei tertia pars non luceret et noctis. Simili-
ter sol luna et stelle ecclesia est cuius
tertia pars percussa est. Tertia autem
non est in divisione non in quantitate.
Tum supra diximus in toto mundo tres
esse partes. Per qualitatem unaque-
que est foris ecclesie et intra ecclesiam duas.
Unam bonam et alteram sub xpianita-
tis nomine malam et ob hoc dicuntur
tertie. Hec due partes in ecclesia dies nun-
cupatur et nox. Et dicta est tertia
diei et tertia noctis cui dicit: Nocte
adsimilavi matrem tuam. Quia sicut
dies scientia est lux et nox ignorantia.
Ignorantia enim mater est errorum. Ad
hoc ergo percussa est ut pars tertia tertia
diei et tertia noctis que erat tertia xpi
et que diaboli. Non enim dixit percus-
sa est et obscurata est sed obscurata est
ut non luceret. Et quid est ista percussio nisi
voluntas propria. Quia non ut per-
cussa est peritura. Sed ad hoc percussa
est id est suis voluptatibus tradita. Omnis
enim qui propriis voluptatibus ducitur
quamquam recte agere videatur sine
dubio ignorantie tenebris nuncupatur.
Ecclesia enim propria voluntate non
facit qui precepta magistri precedenti-
bus cognovit: qui ait: Non veni ut fa-
ciam voluntatem meam facere sed voluntatem eius

qui me misit patris. Sol luna et stelle
tertia pars eorum obscurata est quia qui
xpm in ecclesia et sicut precedentes patres non
enim auditus percussa est eius commodis quasi
in die obscuritate manifestatur. Sol qui
in fulgore est et opus bonum in intentione
actione. Scriptum namque est: Luceat
lux vestra coram hominibus ut videant opera
vestra bona et glorificent patrem vestrum qui
in celis est. Et iterum: Sint lumbi vestri precin-
cti et lucerne ardentes. Quod enim hoc
loco id est in evangelio lucernis ardentibus
designatur. Boni quippe operis quum inten-
tio predicatorum lucet lucernis sed et a lumine
quum vero in ecclesia resplendet fulget in
die. Bonum opus si adhuc celetur quo
soli mali mirentur, nec tamen lucerna luna
est. Si autem lau profecit ut admiratione
ut perfectioris possit nimirum sol est
in die. Bonum opus cum per actionem intra
corporis luceret quasi lucerne more luna
quasi resplendet. Quum vero pro lumine
virtutem merentis in conversatione pluvia
adversitate quasi more solis de celo in
mentis luce ut ardeat. Sunt vero non-
nulli qui cum bona aliqua faciunt in-
quietatum summum secutum obliviscuntur.
Et ac totius oculum in consideratione boni
operis quod exhibent figunt: dum se
solum sanctos estimant quod in eo bona
non aguntur malorum suorum in quibus eos
fortasse adhuc implicavit, sana tacitur-
nitate declinant. Qui scilicet si districtio-
nem iudicii vigilanter attenderent, am-
plius de malis suis metuerent quam de
impletis bonis exultarent.
Plus in specie est ita quod debit quod adhuc
est agendum ita dere aostis animarum

tuam quod operatur quedam deuiat perfecte
solbunt. Nec enim absolutus est deuiator
qui multa reddit sed qui omnia. Sunt
enim nonnulli qui in elatione corruunt
quod per subtilem intellegentiam uel que
non faciunt bona cognoscunt. Hi
nimirum super multos diuitiis lucent
cumque libera sunt intellectu reperiunt
atque in elatione ipsius lucis cecis corrumpuntur.
Sunt uero nonnulli quos intellegentia quia
quidem non elebat sed propria operatio
exaltat. Qui dum lucationis suas res-
piciunt aput mentem suam sibi ceteros
dedignando postponunt. Hi uidelicet
et si in multis diuitiis non quidem
solem autem fulgentem uident. Et sunt
nonnulli quos nec operatio propria extollit
sed cum laudari ab hominibus pro hac
eadem bonam operationem ceperint ipsis
hominum fauoribus deuicti magnorum
quorundam in sua cogitatione conspiciunt
atque a cordis custodia dissolbuntur.
Hi profecto et si fulgentem solem uidere
noluerunt lunam autem claritate indesi-
nenter respiciunt quia in terris huius
uite tenebras dum in opinionis sue cla-
ritate animum defigunt humilitatis
gratiamque quasi et nocturno lumine uinia-
tant. Et intuentes lunam se non ui-
dent quia semet ipsos nescire incipiunt
dum mentis oculos in transitoriis fube-
rem defigunt. Quarto enim signo dicta
percursum attestatur. Quarto uero
dicturus modum ipsius reuelationis
in parte ante ut et inde cognoscatur qua-
lis in toto orbe futura sit reuelatio.
Et uidi et audiui unam aquilam uolantem
in medio celi dicentem uocem magnam.

Ue ue ue habitantibus terram. de reli-
quis uocibus tube trium angelorum qui
tuba canituri sunt. Aquilam dicit
ecclesiam. uolantem in medio celo.
id est in medio sui discurrentem et plagis
nouissimi temporis magna uoce predi-
cantem.

EXPLICIT QVARTA TVBA:

INCIPIT QVARTA STORIA. QTVBE.

Et quintus angelus tuba cecinit
et uidi stellam de celo cecidisse in
terram et data est ei clauis putei abissi.
et ascendit fumus de puteo quasi
fumus magne fornacis et obscuratus
est sol. et aer de fumo putei et exierunt
locuste in terram. et data est eis potestas
sicut habent potestatem scorpii
terre. et dictum est eis ne lederent fenum
terre neque omne uiride neque omnem
arborem. nisi homines qui non habent
signum signum dei in fronte sua et
dictum est eis ne occiderent eos sed
ut cruciarentur mensibus quinque et
cruciatus eorum sicut cruciatus
scorpii cum percutit hominem et
querent homines mortem et non in-
uenient eam. et concupiscent mori
et mors fugiet ab eis

EXPLICIT STORIAE:

UVA.BHSC

INCIPIT EXPLANATIO SUPRA SCRIPTA STORIE

Et quintus angelus tuba ceci
nit et uidi stellam de celo ceci
disse in terra. Una stella corp(us)
est multorum cadentium per peccata.
Sicut per Iob dicitur: obscurentur stelle
caligine eius. Stelle quippe huius noc
tis caligine tenebrantur quando etiam hi
qui magnis iam uirtutibus splendentia
adhuc de obscuritate culpe aliquid reti
nentes sustinent. Sunt namque nonnulli
qui ante humanos occulos uelut magnis
operibus lucent, sed quia nec ipsa opera
a mundo corde non prodeunt, captam
in occultis cogitationibus noctis huius
tenebris obscurantur. Quia sepe etiam
mundo corde non faciunt et quam opera
mittant que bona in intentione non fa
ciunt, et per hoc magis cecantur opera

per quod inluminari potuerunt. Quia ergo
nox pestilentie perpetratur, quando et
lux boni operis cordis intentio minime
mundatur, dicitur recte: obscuretur
stella caligine eius, id est contra eos qui ante
humanos oculos quasi bonis operibus splen
dida multa agunt, qui horis obscura
perpetrant. Et hoc quod ante humanum
iudicium subierunt lumen laudis deponunt.
Caligine quippe noctis obscurantur, cum
eorum vita aperto errore confunditur.
Quantimultum talis eque foris in lucatione
apparuerunt, qualis apud semed ipsos intus
divino patuere iudicio non fuerunt.
Et data est ei clavis putei abyssi. Stella
abyssus puteus. In quos supra diximus mutati
sunt. Abyssum dicimus esse secretam altitu
dinem cordis humani. Ita quod in altitu
dine minime cognoscitur nisi plenam
lingue manifestetur. Sic id est cum ablu
minis ne conprimeretur erubia ne con
tineat in quid super me puteus os suum.
Ergo stella cecidit de celo in terram, et ac
cepit clavem putei abyssi, id est potestatem
cordis sui ut aperiret eorum in quo dia
bolus delinquatur conpercitur et faciet vo
luntatem suam et diaboli. Et aperuit
puteum abyssi, id est manifestabit cor suum
sine ulla verecundia vel timore peccandi.
Et ascendit fumus de puteo quasi fumus ma
gne fornacis, id est de populo ascendit quia il
lum ante aperte contra ecclesiam in superbia
surgit, ut predicationem eius contem
nat et obscuret. Iam ita dicatur non
esse sicut dicit. Et obscuratus est sol
et aer de fumo putei. Peccatum enim
multi que per brevem committuntur
obscurant predicationem ecclesie per quos

sol oritur in corde credentium et facti sunt
quibus diu cecati erant. Sicut fumus in
quid magne fornacis. Fumus enim igne
perfluunt et quid ignis nisi homo peccati
filius perditionis ante Christi. Et quid
fumus nisi vos generationis eorum qui antequam
in his apparent fumi tenebrant eos oculos
superborum cecant. Iste enim fumus igne
perfluunt fornacis, id est novissimo provocatio
nis ...itate gratulati erunt ut
putarent ... ubi adorandum ... seductionis
revelationis modum quasi pro fumo aliquid
lum foris contra dicent. Et de fumo putei
exierunt locuste in terram. Et data
est eis potestas sicut habent potes
tatem scorpii terre. Locuste promo
bilitate leviatant accipiende sunt,
cum quam inque exultant anime in
secti voluptatem. Scorpio enim palpan
do incedit sed cauda ferit, ut nec morda
cis facie sed ad posterioribus. Scorpiones
enim sunt homines blandi et malitiosi,
qui bonis quidam in facie non esse vi
dentur, sed mox ut recesserint de pre
sentia aliorum, tunc vulnerant inflammata.
Que possunt noxia inmittunt. Nos
casteri inspiciet occulte non cessant.
Scorpiones ergo sunt qui blandi et in
nocibilitate in facie quasi videntur
sed post dorsum portant unde venenum
fundunt. Qui enim in occulto feriunt
quasi mortem absconse gerunt.
Unde et quum per psalmistam dicitur:
Circumdederunt me sicut apes favum
et exarserunt in me sicut ignis in spinis.
Apes enim in ore mel habent, in aculeo
autem vulnus. Et omnes qui lingua blandi
untur, sed absconse et maligna feriunt.

UVA.BHSC

ipsi sunt. Et ut loquendo dulcedine mellis ponunt sed occulte feriendo ulcus infirmunt. Iam vero facientes quur detecunt sicut ignis inspirat. quia p flammas detractionum non lucent mala comburunt. sed siquid in eis peccatorum. ut maiorum fuerit ut spine contemnunt. Et dictum est eis ne ledant fenum terre. neque omne viride. hostendit locustas hominess esse caducum est eis ne occiderent eos. Signum est quidem hominibus vocabulum non habentibus signum di in fronte. sed duplex persona. Duo partes ut diximus sunt in secta. Una pars diaboli que more locustarum saltibus evolat. que in [illegible] Christi et [illegible] presumptionibus extollat. Altera pars est xpi que est tecta in humiliatione studiat adeo [illegible] dei et commemoratione penitentie. Sicut scriptum est. Bonum mihi est quod humiliasti me dne ut discam iustificationes tuas. Sic in omnibus scripturis generaliter invenitur esse vocabulum et [illegible] qualitate spetiem designare. sicut dns ait. Non veni vocare iustos sed peccatores. et ppter peccatores misterium eloquitur ne conversi curentur. Iterum scriptum est. ego dixi dii estis et filii excelsi omnes. vos autem ut homines moriemini. Non omne sub auditu veluti omnes. sed [illegible] ut omnes quidem dicuntur dii sed non omnes dixit morituros. Sic et hoc loco qui non habent signum di in frontibus suis generaliter omnibus dictum est. Et datum est eis ne occiderent eos. hoc specialiter dictum est id est ecor dumtaxat pars que ad penitentiam redit et non in ea [illegible] amatur neque lectaur [illegible]. Sed ut cum in [illegible] dolore [illegible] cruciatur [illegible] cum est eis ne occiderent eos. Sed cruciarentur mensibus quinque. mensis annos dixit et aliquando pro eloquendi modo quinque sensus corporis accipimus que omnis in his periculis cruciantur cum inde [illegible] circum [illegible]. Et cruciatus eorum sicut cruciatus scorpii cum percutit hominem. id est [illegible] propinatur. Et querent homines mortem et non invenient. Revera mori concupiscunt ut vivant deo sicut morimur scelo ut vivamus deo. hunc querent mortem sed differendo in [illegible] non inveniunt eam. et concupiscent mori. et mors fugiet ab eis. Hostendit [illegible] caluminiatur cum quod est [illegible] querent hoc et concupiscent. querent querendo et minime inveniendo. EXPLICIT [illegible] ABISSI.

INCIPIT ADVENTUS DE ABISSO LOCUSTAS

Et similitudinem locustarum similes equorum paratorum ad bellum. Et super capita eorum corone similes auro et facies eorum sicut facies hominum et habebant capillos sicut capillos mulierum. Et dentes eorum sicut leonum erant. et habebant pectora sicut loricas ferreas et vox pennarum illarum sicut vox curruum equorum multorum currentium in bellum. et habebant caudas similes scorpiis et aculeos in caudis eorum. Potestas eorum ledendi homines mensibus quinque. et habebant supra se regem angelum abissi. Nomen illi hebraice abaddon. grece apollion. latine exterminans. Ve unum abiit ecce veniunt duo ve post eum.

explicit

UVA.BHSC

hec locus qe
ubi angelus perdi
tionis super eas
imperat
homines

UVA.BHSC

EXPLANATIO SUPRA SCRIPTE STORIE:

Et similitudines locustarum similis equorum paratorum ad bellum. Id est similes nobis sinorum paratorum. In nouissimo enim bello quod discripturus est in sequenti tibi. equos dicit pugnare. Ipsis equis dixit similes has locustas. Ceterum quid simile in equis paratis ad bellum. Quis umquam taliter equos in bello paratos esse dixerit. nisi spiritalia sunt hec que in secta geruntur. Etenim si a catholicis ab imperitis non uidentur. In his locustis ostendit quales adhuc futuri sunt equi qui pugnabunt solutis quattuor angelis in quattuor angulos terre sicut in sequenti angelo inuenies. Super capita in quid eorum corone similis auro. Quid in has coronas aureas intelligere debemus nisi simulationem esse xpianitatis. Legimus seniores uiginti quattuor qui sunt in secta coronas habere aureas. his autem dicit similis auro. Similis dicit quia non aureas. Imitationem secte ostendunt sed secta non sunt. Et facies eorum sicut facies hominum. In facie cogitatio intelligitur. Facies hominum simulant quia quasi uno ore nobiscum xpm laudant. Nam homines dicuntur ratione capaces. Tales enim homines non sunt in ostensis equitatus. equi sunt id est ad discurrendum multum parati. Sicut locuste sunt id est eleuati ratione huius seculi et iuuene (?) esse leuati et eleuati. Siquidem homines sunt quia ore profitentur se nosse dnm. factis autem negant. Si parati mulieres sunt quia fluxum et effeminatum fortitudinem ostendunt. Si considerentur leones sunt quia ad deuorandum innocentes fortes sunt. Si post tergum sequitur scorpiones sunt. quia in facie quasi homines blandiuntur. Post tergum uero suos pseudo prophetas secte uultus infigunt. Et hoc esse non faciunt quia diabolum caput habebant a quo reguntur. quia sicut xps caput est bonorum. Ita diabolus caput est iniquorum. Et habebant capillos sicut capillos mulierum. In capillis mulierum non solum fluxos et effeminatos. sed etiam uiros quos secum uoluit hostendere. Et dentes eorum sicut leonum erant id est ad deuorandum fortes. Et habebant corpora sicut loricas ferreas. Id est pectora uelut fortia et munita contra serpentem qui diabolus dicitur dicentem esse. Suppectaus et uenientium gaudiorum. In pectore superiori. In uentrem luxuria. uel uoracitatem in glubia. Et uox pinnarum illarum sicut uox curruum equorum multorum currentium in bellum. Id est strepitus discursionum illarum sicut currentium in bellum quod est discurrentium ad malum. Et habebant caudas similis scorpionis et aculeos in caudis earum. potestas earum ledendi homines mensibus quinque. Caudas prepositos malos dicit. Id est episcopos. Sicut enim dns per Esaiam definiri dignatus est dicens. Senior et qui admirantur personas hoc est caput. et propheta docens iniquitatem hic est cauda. Sed illic in ista ratione dixit quos

UVA.BHSC

discribit . id in uno corpore . sed tam his pre-
positis est que foris est . Potestatis enim lo-
custarum in pseudo prophetis est . exierunt
a parte nostra id foras a nobis . et in uno corpore
pro malos qui regali amicicia sociantur similiter
et in uno corpore animalis christianis preter sine
verecundia securi aurum sibi procurant .
Et habebant super se regem angelum abissi .
id diabolum ut regem his subiecti . Abyssus enim
propterea in quo diabolus in occulto cordis
est ligatus tenetur . et eis subiecti perpe-
tue principatur . Nomen habet hebraice
abaddon . grece apollion . latine per-
dens . Ve unum habiit ecce veniunt
adhuc duo ve post eum .

EXPLICIT LOCUSTAS

INCIPIT SEXTA TUBA

STORIE

Et sextus angelus tuba cecinit . et
audivi unum ex quattuor cornibus
angelorum are auree quod est in
conspectu dei dicentem sexto angelo
qui habet tuba solve quattuor an-
gelos ligatos in flumine magno eufrate .
Et soluti sunt quattuor angeli . In
quo ut erat preparati in horam
et diem et mensem et annum ut oc-
ciderent tertiam partem hominum . Et
numerus in quo exercitum bis miriadis miria-
dum audivi numeri eorum .

EXPLICIT STORIA EIUS

UVA.BHSC

EXPLANATIO SUPRA:

SUPRA SCRIPTA STORIE:

Et sextus angelus tuba cecinit.
Dehinc incipit nouissima predicatio
tempore. antichristi et audiui
unum ex quattuor cornibus angelum
altaris aurei que est in conspectu dei. dicentem
tem sexto angelo qui habet tuba
solbe quattuor angelos ligatos in
flumine magno eufraten. Eufrates
enim fluuius est babilonis. Babilon autem
confusio interpretatur. ergo babilon
iste mundus dicitur. et fluuius babilonis
populus iste mundi est in quo diabolus
ligatus tenetur. Quod autem dixit solbe
quattuor angelos ligatos in flu
mine magno eufraten ac si diceret predi
ca in quattuor angulos terre. supra
enim dixerat quattuor uentos. nunc
dicit quattuor angelos. hic quoque
hos tendit uentos. et angelos uniuersitate.
Dixerat enim uentos teneri ab angelis.
nunc uero dicit angelos solui ab angelo.
hoc totum unum corpus est. sed angelus
unius cornu ecclesie que est ara dei aurea.
in conspectu dei in quattuor uentis terre
quos imperio dei iam solui oportere. ecclesia
enim manifestabitur omnem ecclesiam iste
angelus quod passus sit et quid homines
pati oporteat edocuerit. Cum quo
sit gratis nouissime predicationis. nec
aliud ab orbe sperandum quam quod ipse christus
in exemplum passus est deo prosperante
manifestauerit et docebit ecclesiam hominibus
ad talia praesciat antichristi regis superbi
iussa contemnere et ab obtemperantibus

discedere. Qui habet inquid tubam id est qui
unum predicat. solue quattuor angelos
ligatos in flumine magno eufraten quos
dixerat in quattuor angulos terre uentos
tendere eufraten in omni terra est.
Flumen magnum eufraten populum dixit
persecutorem in quo satanas et propria
uoluntate ligatus est ne faciat modo
ecclesie quod magnopere desiderat. quia
antichristi tempore iam soluetur diabolus
per omnem mundum malum facere per ministros.
Sicut per hieremiam deus de isto eufraten
dicit. Dies ille domino deo nostro dies ultionis
ut ulciscatur inimicos suos et deuora
bit gladius et inebriabitur sanguine
eorum. Quoniam sacrificium domino sabaoth in
terra aquilonis in flumine eufraten.
Sacrificium dicit sed occisionis et lugu
brationis sicut de hisdem fratribus dicit per
esaiam. Gladius domini impletus est san
guine incrassatus ab adipe renum et
arietum. quia sacrificium domini in bosor
et lugubratio magna in idumea.
Bosor et idumea terra ciuitatis sunt.
De aquilone autem iam diximus.
Et soluti sunt quattuor angeli
hic iam in quo erat persecutio.
Parati in horam et diem et mensem
et annum ut occiderent tertiam
partem hominum. haec sunt quat
tuor tempora id est triennium et men
ses sex. Parati autem dixit quia
ex qua percussa est tertia pars solis
et lune et stellarum ad manifestan
dum que esset tertia diei et tertia
noctis. id est diem ecclesiam et noc
tem sinagogam que cum malis in
tenebris ambulat. Sed et ter parti

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

INCIPIT EXPLANATIO SUPRA SCRIPTA STORIAE:

Et sic uidi equos in uisione et
sedentes super eos. equi homines
sunt et sessores spiritus demoniorum.
habebunt loricas igneas et iacinti-
nas et sulphureas. id est animae igne fumo
et sulfure preparate ad incendium
flamme gehenne. et capita eorum sunt
sicut leonum. supra dixerat locus-
tas similes equis paratis ad bellum
et facies hominum et caudas scorpionum.
Nunc uero dicit equos se uidisse et se-
dentes super eos et capita ut leonum
et caudas serpentium paratas ad in-
cendium. hoc totum unum est
et unam rem dissimiliter discribit.
Non enim in equos istos umquam
tale uidimus ut cognoscas homines
esse in numero multo facientes.
Et ex ore eorum exit ignis et fumus et
sulfur. hos dicit quia pro fumo ia-
cinctum dixerat. Nec perspicue ista
exeunt ex ore eorum sed uerba ipsorum sunt
hominum. pro hoc dixit ignis fumus
et sulfur. sicut illis alio loco pro-
mittitur. Qui adorat bestiam pu-
nientur et ignis fumus et sulfur de ore
mittentes eorum in secula seculorum. [illegible]
ab his tribus plagis occisa est tertia
pars hominum. ex igne fumo et sul-
fure quod exit ex ore eorum. uerbi
ergo capitum id est principium eorum
has plagas in ceteris incurrunt.
Potestas equorum in ore et in caudis
eorum. id est in sermone et opere et officio.

Caudas autem prepositos id est corpora dixit
quia sunt pseudo prophete. caude enim
eorum similes serpentium habentes
capita. in capita principes mundi esse
dicimus. et in his nocent. sine his autem
prepositi multi in area ecclesiae nocere non
possunt. dicit et tamquam capita [illegible].
Nemo putet illo amore sanctos ad suis legi
[illegible] omnem et hominum ceteris
non diuersis suppliciationibus. sed in area
ecclesiam dicitur sub christianitatis nomine
contra ecclesiam diabolo deseruire. :
Et reliqui hominum qui non sunt oc-
cisi in his plagis. sed quid profuit non
esse occisos in his plagis cum dicit.
Et non egerunt penitentiam ex operibus
manuum suarum ne adorent demonia
et idola aurea et argentea et erea et
ferrea et lignea atque lapidea. qui
neque uidere possunt neque audire neque
ambulare. et non penituerunt ab
homicidiis suis neque ex beneficiis suis.
neque ex fornicatione sua. neque ex furtis
suis. hoc totum in ecclesia est et sub
nomine christianitatis spiritalis idolatria est.
Sic enim in danielo legimus in uasis aureis
domini bibisse et hos deos supra dictos
laudasse. quando sacrata in uasis
uasis bibentes deos ligneos et lapideos
laudabant. quamdiu uasa fuerunt
in idolio babilonis et non bibebant in
eis non est iratus dominus. Uidebantur
enim esse dei secundum quorundam prauam opinio-
nem cum in idolo [illegible] consecrasse.
Postquam uero in humanis usibus domini uasa con-
taminata [illegible] posita fuerunt
[illegible] laudabant autem
deos suos in [illegible] deo [illegible]

UVA.BHSC

quod illis incitamentum tribuerint bibant . .
inuasit est · Quid est nisi in ore factum ·
Babilonia est mundus hic · uasa dni sunt
sacramenta ecclesie · idest baptismi
sacratio · lex et euangelium · simbolum
et oratione dominica · Amen et alia ·
Iuxta tropologiam hoc dicendum est quod
omnes heretici et doctrina contraria
ueritati · que adsumunt et uerba prophe
tarum et testamentorum diuine scripture
abutuntur ad sensum suum et dat bibere
his quos decepit · et quum quibus fornica
tus est · Tollit uasa templi di et ineb
riantur in eis et non dnm cuius uasa sunt
sed deos laudat aureos argenteos ereos
ferreos ligneos et lapideos · Aurei enim
uidentur dii qui sensu rationis compositi
sunt · argentei sunt qui habent eloquii
uenustatem et retorica arte conscripti
sunt · qui autem infirma fabulas poetarum
et uetustatis uanitatis traditionibus habent
et si licitate mutant ut eleganciam ut saul
et que desperationem insita uocantur ere
et ferrei · Qui autem penitus inepti pro
ponunt lignei appellantur ut lapidei ·
quos omnes in diuersis partibus de uario nomine
diuidit scribens · Maledictus omnis qui
facit sculptile et conflatile opus manu
artificis et ponit illud in absconditum ·
Abscondunt enim omnes heretici et operi
unt mendaciorum suorum dogmata · ita
sacrata in obscuro secretis corde · Neque
enim in illa persecutione cogentes generales
supradictas conscientie sed in sua incre
dulitate moriuntur · De scriptio nouis
simo certamine et quando morte conti
nuo prestet misteria soluta morte septimum
angelum in quo est nouissimum certamen

et dominum manifestaturus et recapitulat a tem
pore aduentumodo futuri pacis usque ad
finem · Et sicut iam dicta sunt ordinis quem
prestat misteria et uelut duos fines uide
bitur fecisse · meminerimus · Iam cum re
capitulatione prestat solitum · facit
ambas narrationes · non uno fine clau
dendo · Describit enim predicationem
futuri pacis qualitatis ita apertam ut
fortis quam ante numquam perspicuitate clu ·

EXPLICIT EXPLANATIO:

INCIPIT STORIA: ANGELI: FORTIS:

Et uidi alium angelum fortem
descendentem de celo nube
amictum et iris super
caput eius et facies eius
sicut sol et pedes eius sicut
columne ignis · et habe
bat in manu sua librum aper
tum et posuit pedem suum
dexterum super mare sinistrum
autem super terram ·
et clamauit uoce magna ·
sicut leo fremit · et cum cla
masset · loquuti sunt septem
tonitrua uoces suas · et que loqu
uti sunt septem tonitrua erum
scripturus · et audiui uocem de
celo dicentem · Signa que loqu
uti sunt septem tonitrua et ne
ea scribseris · et angelum quem

UVA.BHSC

uidi stantem super mare et super
terram sustulit manum suam
dexteram in celum et iurauit
per uiuentem in sempiternum et
in secula seculorum amen
qui creauit celum et que in eo.
et terram et que in ea. et mare
et que in eo. quia tempus iam non
erit sed in diebus uocis septimi
angeli cum ceperit tuba canere
et consummatum est misterium dei
ut euangelizabit per suos prophetas.
Et uocem audiui e celo iterum
loquentem mecum et dicentem.
Uade accipe librum apertum qui
est in manu angeli stantis supra
mare et super terram. Et abii
ad angelum dicens ut daret
mihi librum. Et dicit mihi
accipe et comede illum. et amari-
tudinem uentri tuo faciet.
et in ore tuo erit dulce sicut
mel. Et accepi librum de
manu angeli et comedi illum.
et fuit in hore meo sicut mel
dulce. et quum comedissem
eum repletus est uenter meus ama-
ritudine. et dicit mihi oportet
te iterum predicare in populis
et linguis et gentibus et regibus
multis. Et datus est mihi arundo
similis uirge. et stabat ange-
lus dicens mihi. surge et me-
tire templum dei et altare
et adorantes in eo. et atrium
quod est foris templum eiclude
foras et ne eum mensus fueris
quoniam datum est inquid
gentibus ciuitatem sanctam.
et calcabunt mensibus quadra-
ginta duobus.

EXPLICIT STORIA

UVA.BHSC

Mare:
ubi Iohannes librum accepit:
ubi angelus nube amictus posuit pedem suum dextrum super mare sinixtrum autem super terra
ubi Iohannis ab angelo arundinem accepit
adorantes

UVA.BHSC

INCIPIT: EXPLANATIO: SVPRA: SCRIPTA: STORIAE:

Et uidi inquid angelum alium fortem descendentem de celo nube amictum. Dns est amictus ecclesia. semper adeo in ecclesia nascitur. Diuersis autem modis dns describitur. Induitur ecclesia. nunc sicut lintheo hic libri legimus nunc abolla candida sicut per danielum. Nunc nube legimus autem scos nubes uolant sicut per esaiam: qui sunt isti qui ut nubes uolant. Induitur laterque nube spiritu et sco corpore. Et iris sup caput eius.

Iris promissio perseuerantie est. ecclesiam autem describit in dno. Et facies eius sicut sol. et pedes eius sicut columne ignis. Magna hic ratio et admirabilis querenda. In lintheo libri dixit prius pedes ignitos. et post eum faciem lucere. ut hos ostenderet in hoc mundo ignitos in passione et fulgere in resurrectione. nunc autem primum dicit faciem lucere et pedes et columna ignis. ut ostenderet quantum claritas sit ecclesie per passionem. Et habebat in manu sua librum apertum. Merito facies eius sicut sol. quam apertum iam librum quid futurum est agnosceret. per librum autem scripture sacre pagine designatur.

Liber autem inuolutus est scripture sacre eloquium obscurum. qui profunditate sententiarum inuolutus ut non facile sensum omnium penetratur qui inuolutus est. et expanditur quia cum predicatoribus sacri eloqui obscuritas aperitur. Unde scriptum est. extendens celum sicut pellem qui tegit in aquis superiora eius. Quid autem celi nomine nisi sacra scriptura signatur. Per quam nobis et sol sapientie et luna scientie et et unicuique pueris stelle exemplorum ubique irradiatum lucent. Quod sicut pellis extenditur quia per scriptores suos cutis lingua formatur quum ante oculos nostros per uerba doctorum exponendo displicatur. Quid uero aquarum nomine nisi sci angeli de quibus scriptum est.

Aque que sup celos sunt laudent nomen dni.

Huius ergo celi superiora dns in aquis tegit qui uelat sacri eloquii id est eius de natura diuinitatis ut exteris quam nunc nobis adhuc nescientibus solis angelis in secreto sunt cognita. Celum ergo hoc et coram nobis extenditur et autem in aquis superiora illius continuantur quia et quedam sacri eloquii iam nobis per apertionem sps patent. et quedam que solis angelis possunt esse manifesta nobis adhuc seruantur occulta. Et posuit pedem suum dexterum sup mare sinistrum autem sup terram. Id est predicandum decreuit ergo in mare posuit. id est fortiora membra in maioribus periculis. sinistrum uero in competentibus. Et clamauit uoce magna sicut leo fremuit. Id est fortiter predicauit. Et quum clamasset loquuti sunt septem tonitrua uoces suas. Septem tonitrua septem ecclesie sunt quod est una. quid autem ait plus loquerentur ecclesie quam uoces suas.

Angelo loquente audiuit sunt septem

UVA.BHSC

tonitrua quae sunt septem tube · et quae
loquuta sunt septem tonitrua eram scrip-
turus · et audiui uocem de celo dicentem ·
signa quae loquuta sunt septem tonitrua
et ne ea scripseris · et enim uerba quae
audita dicentem erat illi · ne sicut audiuit
scriberet · sed ut ait per allegoriam id est per
similitudinem nomine sigillo scriptum
omnibus intellegerentur · tamquam dixit signa
et ne ea scripseris · Quomodo dixit signa
si non erat quod signaret · Sufficiebat
enim dicere noli scribere · Sed iussit ne
sicut uolebat sine sigillo scriberet propter
brutos et infideles · Alio denique loco
propter iustos nec signaueris dixit uerba
prophetie huius · Tempus enim in proximo
est · hic ostendit de duobus id est bonos
et malos quibus signare iusserat et quibus
non · Qui perseuerat ubi erit inquid nocere
noceat · et qui in sordibus est sordidescat
adhuc · hoc est propterea in allegoriam id est
in similitudinem loquor illis ut habeat per-
seuerare in pugnam et usque in finem ut habeat
unde coronetur · et iniquus perseuerare in mali-
tia usque in finem ut habeat unde damnetur ·
Et qui iustus est iustificetur adhuc · simi-
liter et sanctus sanctior fiat adhuc ·
hoc est unde autem felices oculi qui uident ·
et aures qui audiunt · hic aures et oculos
cordis dicit non corporis · Et danihel h-
uic simile fuit pacis in alterius sub uisus
uisione · claude inquid sermonem et signa
librum consummationis ad tempus · Sed quibus
obsignauit sunt iudicia · Delinquant
in? nec recogitant omnes iniqui et pecca-
tores · et intellectores intellegunt intelle-
gentes fulgebunt quasi splendores firma-
menti [illegible] stelle

in perpetuum et ultra · Solent nonnulli
querere utrum doctus sicut et simplex sic e-
andem mercedem habeant et unam in celis
habeant mansionem · Unde nunc lux ita et
eo dicione ducitur · Quod docti similitu-
dinem celi obtinebunt et heretici absque
doctrina stellis celi computentur ·
Tantumque quae sit inter eruditam scientiam
et sanctam rusticitatem quantum celum
distat a stella · Quod autem dixit claude
sermonem et signa librum · precepit ut in
uoluta sermones et signata libri et legentes
plurimi et quererent sapientie ueritatem
et propter obscuritatem magnitudinem
diuersa suspicerentur · Librum autem
istum potest soluere qui scripturarum sa-
cramenta cognouit et intellegit et
uerba tenebrosa propter misteriorum magni-
tudinem et in alterius [illegible]
et occidentem litteram uerum transfert ad
spiritum uiuificantem · Et angelum quem
uidi stantem super mare et super terram
sustulit manum suam dexteram in celum
et iurauit per uiuentem in secula seculorum
qui creauit celum et quae in eo et terram
et quae in ea et mare et quae in eo quia
tempus iam non erit sed in diebus uocis
septimi angeli cum ceperit tuba
canere · Septima tuba finis est per-
secutionis et aduentus domini · propterea dixit
apostolus in nouissima tuba resurrectionem ·
Tempore ergo fuit pacis adfirmabit
sectum et iam non esse tempus sectum persecutionis
quam putatur nouissima
persecutio antichristi usque ad septimam tubam ·
Et consummatum est misterium dei sicut
euangelizabit per suos prophetas et
uocem audiui de celo iterum loquentem

UVA.BHSC

me tum et dicentem: Vade accipe librum
apertum qui est in manu angeli stan
tis super mare et super terram. Vox de celo
spiritum dicit, qui ecclesie certamina et la
bores precipere que ecclesia factura pace
[illegible] libro predicavit. Et abii ad an
gelum dicens: ut daret mihi librum.
Admonet ecclesia que desiderat perdoceri.
Et dixit mihi: accipe et comede illum.
Id est insere eum visceribus et discribe in lati
tudine cordis tui. Hunc librum accepimus
quum secunt opera facere desideramus.
Aperimus os nostrum et librum commedimus quum
secunt loquimur. Mandimus et glutimus que
[illegible] accepimus quum exhibuimus et tunc
[illegible] in nostris visceribus [illegible] cum
predicare cepimus. Inde propheta alius
dicit: Os meum aperui et attraxi spiritum.
Non enim spiritum attraheret nisi os aperiret
quia nisi ad predicandum proximis
se impenderet spatiis doctrine intus gra
tia non cresceret. Et amaritudinem
ventri tuo faciet sed in ore tuo erit dulce
sicut mel. Quia ipsi deo omnipotenti domino
scientia [illegible] loqui cum deo didicerunt
in cordis sui visceribus vertuntur amare.
Id est quippe hoc scriptum sacre eloquia
cuius [illegible] visceratum commedetur illius
repletur. Cum [illegible] ad loquendum
[illegible] in potestate [illegible] fuerit.
Nam [illegible] dulcedinem non habet quem
[illegible] reprobat in sua conscientia mordet.
[illegible] necesse est ut qui verbum dei loquitur
prius studeat qualiter vivat et [illegible]
colligat quid et qualiter dicat. Adprehendit
[illegible] plus conscientia [illegible] amoris [illegible]
[illegible] sermonis. Quia amaritudo
[illegible] semet ipsum predicator.

latet quomodo perveniat ut displicere
bat antea. Qui autem vitam suam in
virtus perfecit et templo suo forti adorno
nando alius edificat, quam in corde in ame
[illegible] in [illegible] quod manu
verbi proximis [illegible] scribit. Hic liber
amaritudinem ventri eius faciet cum pre
dicare et operare ceperit quod intellexerit.
Et accepi librum de manu angeli et comedi
eum et fuit in ore meo sicut mel dulce et
cum comedissem eum repletus est venter
meus amaritudine. Et dixit mihi oportet
te iterum predicare. Aperte ostendit
angelum corpus esse dum de uno dicit in
quid mihi oportet te iterum predicare.
Numquid ecclesia aliquando cessabit a pre
dicatione ut iterum oporteat predicare
audito sed quia [illegible] describit quod
post africanus persecutionis futurum est
ut hortaretur eiusmodi esse novissimam
predicationem et reputationem. Continuimus
pro inde dixit iterum. Et quia post eum non in
africa autem eodem genere sed in omni
mundo predicabit ecclesia propterea adicit
In populis et linguis et gentibus et regibus multis.
Una est ecclesia in toto orbe que predicat in
africa ipsa ubique similiter predicavit propterea
velut africanus dixit oportet te iterum predicare.
Et datus est mihi arundo similis virge et dice
bat angelus dicens mihi surge et metire
templum dei et altare et adorantes in eo.
Surge quod dicit ecclesie [illegible] est ecclesie ut [illegible]
contemplatione perstat. Non enim [illegible] Iohannes
sedibundus audiebat. [illegible]
filii dei [illegible] dominum nostrum [illegible] confiteri
omnipotentem dicimus [illegible] christum [illegible]
[illegible]
[illegible]

UVA.BHSC

upuaxe recepaum effudisse spm scm · donu
ecpigns inmortalitatis hunc prophetae
predicauerunt · hunc legem conscriptum
hunc esse manum di · et uerbum patris et
condicatorem orbis · hec est arundo fidei mensura
et nemo adorat uerum scum nisi qui
hunc fidem confide confitetur quia
non omnis qui uidentur in eo adorant ·
Sicut dicit · et atrium quod est foris
templum exclude foras et ne eu mensus
fueris · Atrium enim quod est ad lunum
templi et uidetur ad templum pertinere ·
templum tamen non est quia ad sca scorum
non pertinet · Ipsi sunt qui ecclesie esse in
uidentur et foris sunt · Aulu atrius dicitur
uacua in eis parietis etua · hos autem non
necessarios ei cui est de electu · Quia datum
est in quid gentibus et calcari ciuitatem scam
et calcabunt mensibus xl duobus · qui eclu
dentur et quibus dubitatur utrique calcu

buna electum id hominis hus mundi mul
finit:

INCIPIT STORIE ELIE SIUE LEGIS ET EUANGELII:

Et dabo duobus testibus mis · et prophe
tabunt diebus mille cc nonaginta
amicti ciliciis · hi sunt due oliue
et due candelabri qui in conspectu dni
terre stant · et si quis eos uult ledere · ignis
exiet de ore eorum · et deuorabit inimicos eorum
et si quis uoluerit ledere · sic eum oportet oc
cidi · hi habent potestatem cludere celu
ne imbrem pluat in diebus prophetie eorum ·
et habent potestatem in aquas uertere eas
in sanguine · et percutere terram in omni
plaga quotienscumque uoluerint · et cum fi
nium sunt et uincet eos et occidet eos ·
et corpus eorum in platea ciuitatis ma
gne proicientur · EXPLICIT STORIA:

UVA.BHSC

EXPLANATIO SUPRA SCRIPTE STORIE

Et dabo duobus testibus meis et prophe
tabunt dies mille ducentos
nonaginta. hii dies mille
ducenti nonaginta anni
sunt et menses sex. hec est predi
catio helie. et regnum anti xpi ulti
mum quod fiunt sub uno septe
anni. Certe uero spatiatur in toto
duo testes. duo sunt testamenta id est
lex et euangelium. a dni enim passione
usque ad anti xpm. annos tres ponimus et
menses sex. isti sunt quadraginta duo
menses. id est anni et dimidius ut
quinquaginta. uni enim mensis centum
menses sunt per centurium numerum.
Quadraginta bis centum quattuor
milia et cc. menses sunt. qui sunt centum
uiginti sex milia dies. Anni
quinquaginta et in uno die centum dies.
Nam centum mille ducenti nonaginta
centum uiginti sex milia dies sunt qui
sunt similiter ... quinquaginta
anni. hoc omne tempus est a passione
dni usque ad anti xpm. et nunc spatiatur
in capo helie. et qui cum eo uenerit duo
testes id est lex et euangelium ubi occi
ditur. a quibus non obscurabitur. hoc
sunt duo testes. id est toto duobus testa
mentis prophetabunt. qui sunt enim
testes dni nisi xpianum quos grece dicunt
martyres hoc latine testes quia in passione
testimonium xpo reddent. Non dixit
faciam mihi testes quasi modo non sint.
Sed dabo duobus testibus meis. hic presentibus
dixit. lex et euangelium nouissimum
tempus per aduentum ante anti xpi et ab illo
dies habet. et qui nunc spatiatur in toto
eclesia. iam tunc aperte demonstrabitur.
et helias et qui cum eo uenturus est per
picut occidebit quod nunc duo testes spatiatur
occidit. amicti inquid ciliciis. quod est
in exomologesim. id est in confessione penitentie
constituti. quia quibus predicant qui eos
audire uolunt confessionem ad penitentiam
conuertuntur. hii sunt due oliue et due
candelabra in conspectu dni terre stantes.
Hii sunt inquid qui stant quod nunc est
in predicatione. Due candelabra ecclesia est.
Sed quia per legem et euangelium stat.
Proinde dixit duo. Sicut quattuor an
gelos et quattuor uentos unum dixit
ecclesiam quam sint septem ecclesie quod
est una. Et septem candelabris in
unum ut amplius pro locis numero. hoc
totum una ecclesia est. Nam zacharias
propheta unum candelabrum uidit septem
formem et duas oliuas id est duo testamenta
infundere oleum candelabrum. hec est
ecclesia cum oleo suo indeficiente quod
facit in lumine orbis ardere. Sic ergo
dicit zacharias. Excitauit me que
admodum excitatur homo de somno suo.
et ait mihi. Quid tu uides. et dixi.
Uidi et ecce candelabrum aureum totum
lampadum super eum et septem lucerne super
eum. et septem infusoria lucernis que
sunt super eum. et due oliue super eum unum
a dextris lampadis et unum a sinistris.
Et interrogaui quid nam esset. respondit
angelus dicens. Septem hii oculi dni sunt

UVA.BHSC

qui inspiciunt super omnem terram.
Oculos septem spiritus gratie spiritus legimus
qui sunt in ecclesia inspicientes totum
corporis hominis terrarum. Eadem olive
quod sunt duo testamenta in nostro
gratia sicut illa. Hi duo filii pingue
dinis adsunt domino totius terre. Et
siquis eos uult ledere ignis exiet ex ore
eorum et deuorabit inimicos eorum
et siquis uoluerit ledere sic eum oportet occidi.
Ignis uerbum predicationis est. Siquis
enim ecclesiam ledit uel ledere preceptoris
et diuino igne consummetur. Hi habent
potestatem claudere celum ne imbre
pluat in diebus prophetie eorum.
Celum ecclesia est. Plubia uero uerba predi
cationis. Habet potestatem claudere
celum id est ligandi ut qui ecclesiam persequitur
fuerit ut benedictio ecclesie super eum non
descendat. Et habent potestatem
aquas uertere eas in sanguine et per
cutere terram in omni plaga quotiens
cumque uoluerint. Aque populi sunt
aquas uertunt in sanguine. id est doctrinam
filosophorum carnalium intellegentes
ubi eos ecclesia conspexerit competitionibus
arguit. Hec omnia que dicit ecclesia cursu
fecit ecclesie uirtutibus describit dicit
omni potestate in celo et in terra filio
hominis quem induitus est dominus cui capud
est deus. Et hunc potestatem quem habet
dedit sue ecclesie ut spatiatis claudat celum
ne imbrem pluat. id est ne in homine maligno
in terra sapientiam. Sicut de pura uinea
sue dicit. Nubibus mandabo ne pluant
super eam. Et non solum aquas suspendunt
sed etiam que descenderant in uitales faciunt.
Facit ergo christus et ecclesia quod
uult. Cum operatur omnia in omnibus unus
atque idem deus. Hec est testimonium quod
perhibet ecclesia usque ad reuelationem bestie
ut aperte erat idem diebus quibus tertio oc
ciduntur testes bestie. ut sicut a spatiis
occidit duo testamenta. Item carna
liter cum solutus fuerit diabulus et
in uita christo regnante occidit duos testes.
id est helie et qui cum eo uenturus est.
Multi putant cum helie esse elisseum
uita mortali. sed utique mortui sunt.
Iheremie mortem non inuenimus. per que omnia
ueteres nostri crediderunt esse illum iheremiam.
Nam et ipsum uerbum quod factum est
ad eum testificat. cui dicens ei. Prius
quam te formarem in utero noui te et ante
te quam exires de uulba scificabi te et
prophetam in gentibus posui te. Iheremias
in gentibus propheta non fuit sed solum
in israhel. Ideo uerbum dei uerax necesse
habet quod promisit exibere ut in genti
bus sit propheta. Hi sunt duo cande
labra et duo oliue in conspectu domini terre
stantes id sunt in paradiso. Ideo ut
moneat ut si in ullo legatur non intelle
gatur. hic intellegitur. hos uero oportet
in terris fieri ubi nati christo. Sed quia hec
apice diximus nunc uerba textus curiatim
nostre ut cepimus spatiatis discurrimus.

EXPLICIT EXPLANATIO SUPRA SCRIPTA.

INCIPIT STORIA DE EODEM TESTAMENTO.

UVA.BHSC

Et uincet eos et occidet eos et corpora eorum in plateis ciuitatis magne proicientur que uocatur spiritaliter sodoma et egiptus ubi et dominus eorum cruci fixus est. et uidebunt ex populis et tribubus et linguis et gentibus corpora eorum diebus tribus et dimidium et corpora eorum non permittent poni in monumentis. et habitantes terram gaudebunt super eos et epulabuntur et munera inuicem mittent quoniam hii duo prophete cruciaberunt habitantes terram.

FINIT:

EXPLANATIO SUPRA SCRIPTE STORIE

UVA.BHSC

Et uincet eos et occidet eos.

Vincit uita Christus eos quos reduxerit a uita et credunt. Occidit autem sanctos qui confessi idem fuerint. Spiritaliter uero nunc in ecclesia uincet, qui et euangelio et legi non credunt. Occidet autem eos qui Christo credunt et in penitentia uiuunt, sicut dominus in euangelio ait: Tradent uos in pressuram et occident uos omnes qui ecclesie non consentiunt. Duo testamenta occidit. Et corpora eorum in plateis ciuitatis magne proicientur. Duorum dixit unum corpus, aliquando corpora, ut legis et euangelii numerum seruaret, et ecclesie unum corpus ostenderet. Corpus non solum de occisis sed et de uiuis dixit. Quod autem dixit proicientur, id est postponentur, sicut scriptum est: Tu uero hodisti disciplinam et proiecisti sermones meos post te. In plateis ciuitatis magne proicientur, id est in medio ecclesie que uocatur spiritaliter Sodoma et Egyptus, ubi et eorum dominus crucifixus est. Vtique in ecclesia quia Ihesum testantur non potest a domino dicere; et Ihesum conculcat usque dum conpleantur tempora gentium. Et uidebunt de populis et tribubus et gentibus corpora eorum diebus tribus et dimidium. Id est tribus annis et sex mensibus quod sunt anni tres et dimidium, quod supra diximus a passione domini usque ad ultimum Christum. Hoc ut diximus spiritaliter in ecclesia. Omnes enim tempus nunc presens nunc futurum uidere enim dixit quia non uidebunt. Sic dominus in euangelio: Veniet inquit hora ut omnis qui interficiat uos arbitretur se obsequium facere deo. Et nunc est quod dicit uenit. Denique cum dicat uenit, sic hoc dixit: facient quia non cognouerunt patrem neque me. Non dixit faciunt quia non cognoscunt. Numquam enim separat presentis tempus a nouissimo quod reuelabitur antichristus. Nunc uero spiritaliter nequiquam hec facit in ecclesia. Et corpora eorum non permittunt poni in monumentis. Id est eos dixit qui ad penitentiam confugiunt deinde ruendo ut a corpore sepeliantur. Et qui de parte diaboli sunt eos de uoce seruire domino non permittunt. Persequitur enim uir uxorem et uxor uirum, parentes filios et filii parentes, dominus seruum et serui dominum, et plus quam per pseudo prophetas omnes et serui dei non ualent eorum ferre inpugnationem, ut dominus ait: Ve uobis qui clauditis regnum celorum; nec uos intratis nec alios permittitis intrare. Cum ergo semper in ecclesia illis inpugnantibus, iam modo non permittunt corpora eorum poni in monumentis.

Faciunt autem et utrumque de uiuos occisos a corporibus, quia nec uiuos permittunt fictum celebrando in memoria collegi, nec occisos in memoriam faciunt, nec eorum corpora in memoriam terrarum dei sepeliri. Et habitantes terram gaudebunt super eos et epulabuntur et munera inuicem mittent. Hoc semper fecit et facit, et nunc munera inuicem mittent et in posita modum gaudebunt et epulabuntur. Quia persequentes enim lesi affliguntur et exultant in his et epulantur et munera inuicem mittent, id est uiuibus gaudendo de inimicis, sicut scriptum est: In me psallebant qui bibebant uinum. Quoniam hii duo prophete cruciauerunt habitantes terram. Duo prophete duos sunt testamenta, que cruciare dicuntur terram, quia mundum relinquere precipiunt et in lucis prosternuntur, pro deo seruire cupiunt et per prophetas qui prophete testamenta dei humanum genus arguerent, quem uirus ibere cruciat in his. Sicut ipsi dicunt: grauis est nobis etiam ad uidendum. Et non solum cruciat sed et auertere facit, ut scriptum est: peccatores uidebit et irascetur, dentibus suis fremet et tabescet. Gaudebunt ergo ubi qui ueluti alium nihil habuerint quod inpugnatores stent, discurrunt occisi ubique et eorum hereditatem possideant. FINIT.

INCIPIT DE [DU]OS TESTES STORIA:

UVA.BHSC

Et post tres dies et dimidium sps uite a deo intrabit in illos et steterunt sup pedes suos et timor
magnus cecidit sup uidentes eos. Et audiuit uocem magnam de celo. ascende huc.
Et ascenderunt in celum in nube et uiderunt eos inimici eorum et in illa ora factus est
terremotus magnus. et decima pars ciuitatis cecidit et occisi sunt in terremotu nomina uirorum
septem milia. et ceteri timuerunt. et dederunt gloriam deo celi. Ue secundum habiit quod sequitur
tertium. Ue ecce. ue tertium ueniet cito. Finit.

UVA.BHSC

INCIPIT EXPLANATIO

SUPRASCRIPTE STORIE : L

Et post tres dies et dimidium spiritus vite a deo intravit in illos. Iam supra dictum est de diebus.

Huc usque angelus futurorum narrat et inducit factum quod futurum vidit. Et steterunt super pedes suos et timor magnus cecidit super videntes eos et audivi vocem magnam de celo ascende huc. Et ascenderunt in celum in nube.

Hoc de resurrectione intellegendum est quod apostolus dixit. Rapiemur in nubibus obviam xpo. ante adventum ultimum domini nulli hoc posse contingere. Scriptum est enim in actum xpi. Deinde qui sunt xpi pro fide servi rapiuntur in adventum eius in nubibus. Unde concluditur omnis suspicio quorundam qui putant hos duos testes duos viros esse. hoc est Eliam et qui cum eo venturus est et tunc ante adventum xpi celum in nubibus ascendere. hoc enim non posse fieri ante nisi in adventum domini in resurrectione omnem omnino ecclesiam. et eos ascendere obviam xpo in aera qui pro fide vixerunt pro duo testamenta. quod si de hos duos viros dicitur quomodo poterunt habitantes terram de duorum morte gaudere si in una civitate mortui iacent aut quomodo munera pro omne terra invicem mittent sicut dictum est. qui ante quam gaudent de morte conversi sunt de resurrectione. Quum ergo adulicos in auctoritate non ante mortuis nunquam quam resurrectionis venit. aut qualiter epule et voluptatis poterit esse si implicatis epulis et cum cadavera humana epulis morbos et diutino fetore miscuerint. Quoniam factum est qui sint testes et qui dicti sint quo supra diximus a passione domini usque ad secundum eius adventum. Quod vero timor magnus cecidit super videntes eos de hominibus vivis dixit in adventum domini quia et iustos quos viderint et invenerint xpi permanentes in resurrectione mortuorum. et sibi tunc permanentes quid de peccatoribus erit. Et viderunt eos inimici eorum. hic separabit iustos a peccatoribus quos in commune dixerat ammisse.

Et in illa hora factus est terre motus magnus. Id est persecutio et duplicatio est enim sicut illum diximus in adventum domini. In illa hora qui in tecto est non descendat tollere quicquam de domo. Hora est enim omne tempus. Et decimum pars civitatis cecidit et occisi sunt in terre motu nomina virorum septem milia. Denarius enim numerus et septenarius perfectus est. quod si et non esset perfectus aperte totum intellegendum erat. Dicit enim omnem civitatem cum omnibus edificatoribus suis cecidisse in persecutione. Duo enim sunt edificia in ecclesia. unum supra petram quod est xpi. alterum super arenam quod est fiducia mundi huius hoc dicit corruisse. Et ceteri timuerunt et dederunt claritatem deo celi. Isti sunt supra petram quod sunt sancti. qui in adventu domini peccatoribus terre motu morientibus ipsi iusti permanentes confessionem et animatum suum nec letantur deum clarificant sicut scriptum est debere. Lavabit iustus manus suas in sanguine peccatorum. videns enim iustus peccatoris interitum plus accenditur in observatione preceptorum.

UVA.BHSC

Quod lucidior adque purior fit, ut scriptum est: uidentes impium puniri, cautior fiat. Finit recapitulatione quam per sex missos septimo angelo intrat septem ordinem dicens: Et secundum habet. Dixit enim consecratio locus aurum per plumbum. Et unum abisse et alterum uenire quod scriptum in sequentibus non dixit. Et secundum habet nescitum autem tertium describere quam recapitulationis est. Nunc finit ipsa recapitulatione. Et inquid secundum habet non recapitulationis sed quod quibus descripsit. Et non reddidit. Quod sequitur autem tertium: Et septimus angelus in quo finis est hic uidetur duos finis fecisse in sequentibus unum recapitulationis et alterum ordinis. Dixit enim finem instructionis et autem quos per sex ordinem subiecit et inducit alterum ut quem pugne quot debebat dicens: Et secundum habet. Et ecce tertium uenit cito. Iste tertius ue separatio est bonorum et peccatorum in instructione.

INCIPIT SEPTIMA TUBA

QUOD EST RESURRECTIO OMNIS CARNIS.

Et septimus angelus tuba cecinit et facte sunt uoces magne in celo dicentes: Factum est regnum dei nostri et Christi eius et regnabit in secula seculorum. FINIT STORIA:

Et uiginti quattuor seniores qui in conspectu dei sedent in thronis suis ceciderunt in facies suas et adorauerunt dicentes: Gratias tibi agimus domine deus omnipotens qui es et qui uenturus es quia accepisti uirtutem tuam et regnasti et gentes irate sunt et uenit ira tua et tempus quod de mortuis iudicetur.

Tertium dixit et finem regnasti et gentes irate sunt. Primum aduentum est uenit ira tua quod de mortuis iudicetur. Secundum aduentum est et dare mercedem seruis tuis prophetis et sanctis et timentibus nomen tuum pusillis et magnis et corrumpere corrumpentes terram. Ecce inquid ut tertium uenit in uoce septimi angeli. Et cum cecinisset non alios nisi solam electa dixit laudantem deum et gratias agentem. Unde intelligitur bonorum remunerationem non esse sine ue malorum. Sicut ipsa electum dixit: Uenit ira tua et tempus quod de mortuos iudicetur et dare seruis tuis mercedem et corrumpere corrumpentes terram. Hoc est ut nouissimum quod est separatio bonorum et peccatorum. Hic facit finem et recapitulat unicuique domini nostri Ihesu Christi eadem [...] clarius dicturus. Finit.

INCIPIT LIBER SEXTUS CAPITULARUM:

Scire uolumus opera omne hunc periocam decem capitulis esse distinctam. Que capitula non sic accipiant lectores que per tempora ... ordinata sunt. Sed unum quodque capitulum ad quod est tempore.

UVA.BHSC

sunt capitula hec. Et apertum est templum di in celo et uisa est arca testamenti. in templo eius et facta sunt fulgura et uoces et tonitrua. et terremotus et grando magna. Et uidi in quid bestiam ascendentem de abisso. EXPLICIT:

EXPLANATIO SUPRA SCRIPTA STORIE

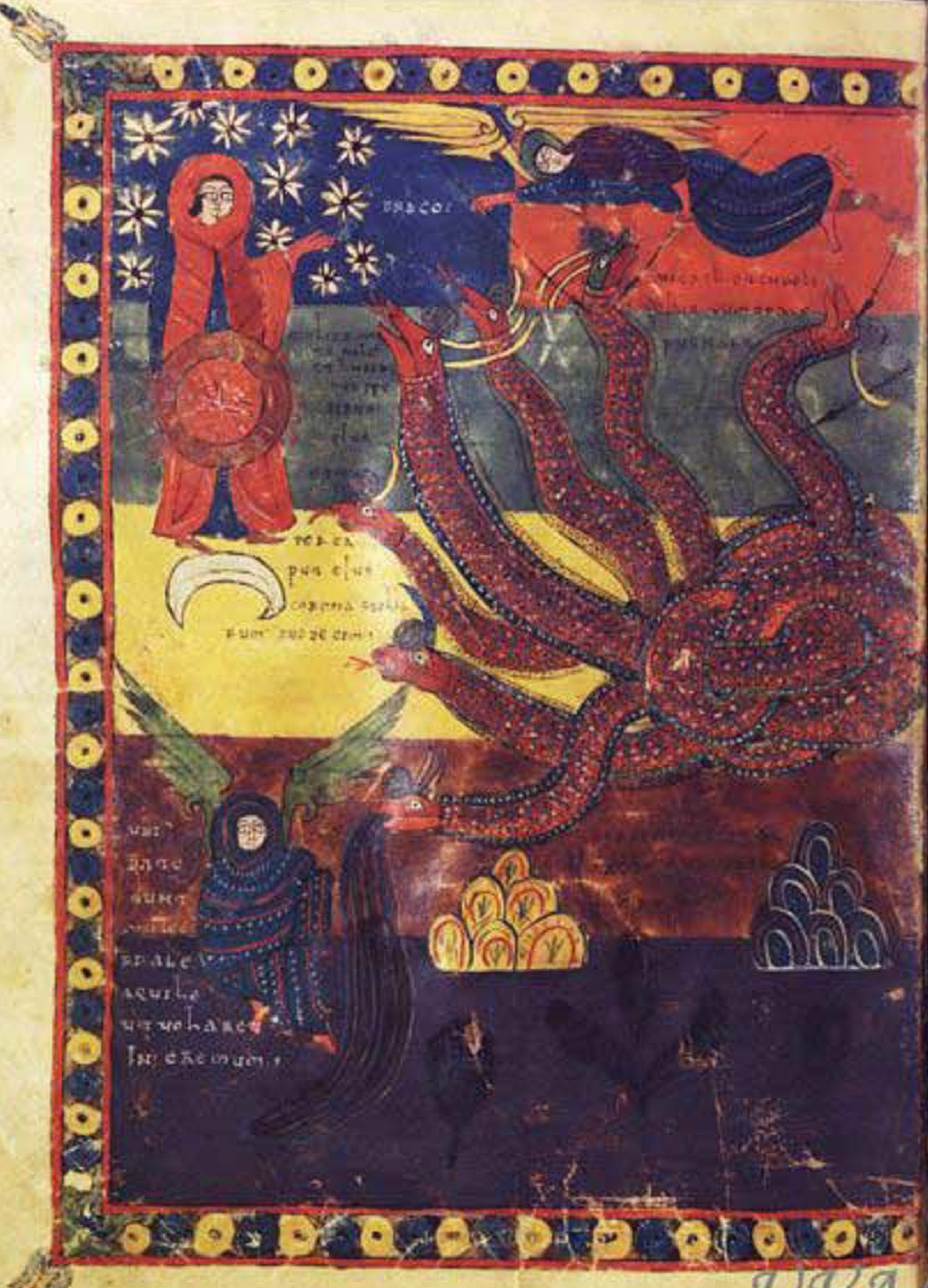
Et apertum est templum di in celo. ipse utique dno manifestatum est templum di in celo. Et id in celo tu. unde ostenditur ecclesia in celo non in manu factas esse. templum ipsum manifestatio est dni nri. templum enim di filius est sicut ipse ait. Soluite templum hoc et in tribus diebus suscitabo illud. et dicebant iudei. quadraginta sex annis edificatum est templum hoc. Ille autem de templo corporis sui dicebat. Et uisa est arca testamenti in templo eius. Euangelii predicatio est et indulgentia delictorum et omnium donum cum xps aduenit adicta apparuisse. Et facta sunt fulgura et uoces et tonitrua et terremotus et grando magna. hec omnia uirtutes sunt coruscationis et predicationis et bellorum ecclesie. hec dixerat factum

UVA.BHSC

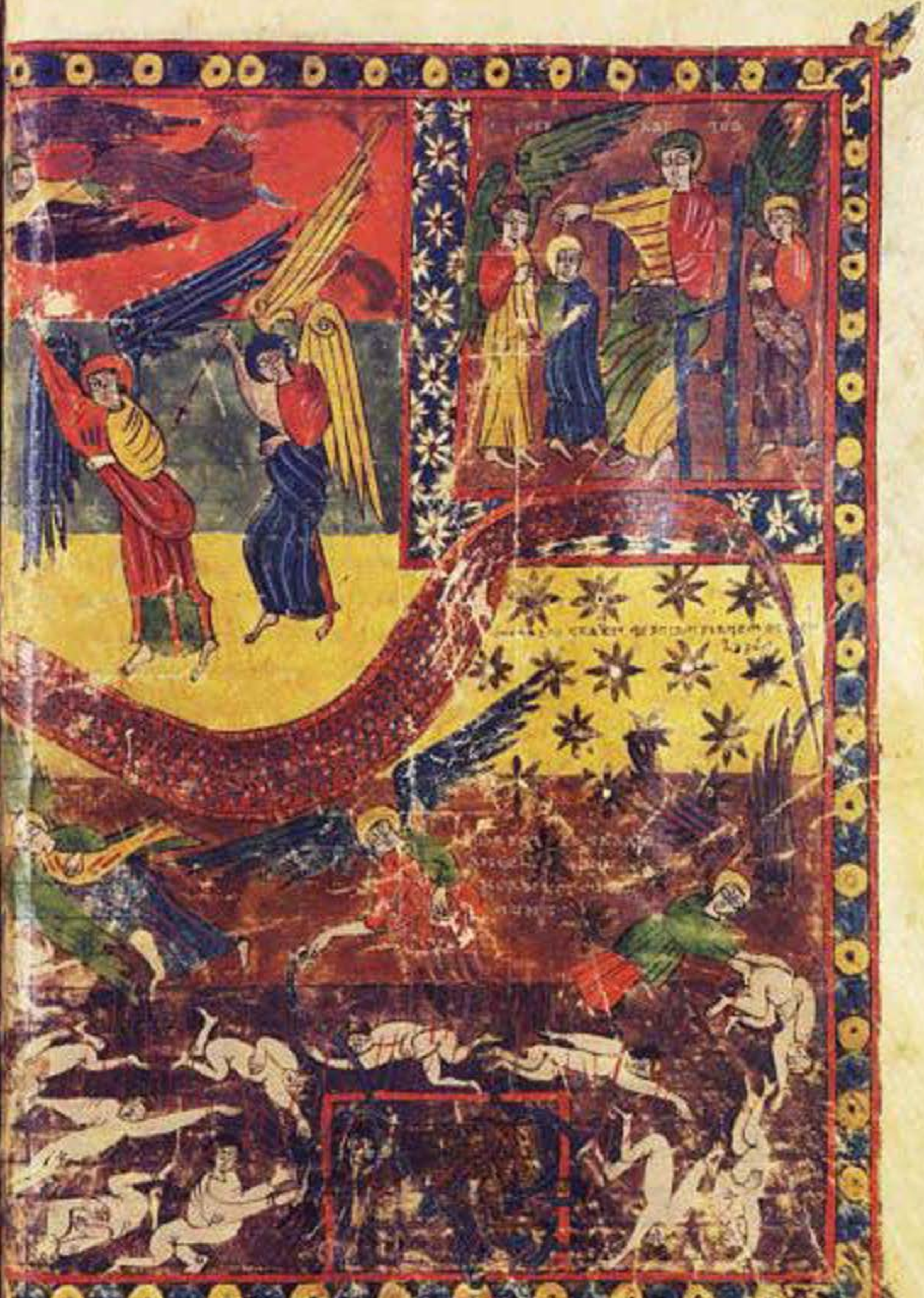
et in descriptione predicationis septem an-
gelorum ubi ad venientem dominum cum stetisset sup
unum sed generaliter a veniente Christo
usque in finem mundi. Deinde descripta persecutione que-
admodum factura sunt in novissimo tempore spatia et in
uno Christo completum sit speculatus ut templum
Dei in celo apertum sit et pugne sequuntur sicut
dixit. Et vidi inquid ascendentem bestiam
de abysso. Post multas plagas secto inferius
ascendisse bestiam de abysso. Id est unum Christum de
populo. De abysso autem ascensurum multis testi-
moniis comprobandum ut est illud Ezechiel. Ecce
assurus cypressus in monte libano. Et rursum
principes cypressus excelsus ramos id est populos multos
in monte libano. Regnum regnorum id est roma-
norum. Formosus ingeniis id est fortis in exercitibus.
Atque inquid adveniet illum. Id est multitudo
hominum que sub celo sunt illi. Et abyssus
auxit illum id est extenuavit eum. Iam et Daniel sicut
patefecit verbis loquitur fuisse autem eum
in regno romanorum. Et fuit in nativitate ...
Et paulus contestatur ut est enim ad thessalonicenses.
Qui nunc tenet teneat donec de medio fiat et tunc
apparebit iniquus ille cuius adventum secundum ope-
rationem satane signis et portentis menda-
cii. Et occidet illum venturum qui tunc erit
princeps ad legem. Arcanum inquid iniquitatis
iam molitur. Id est mysterium quod facturus est
antichristus molitur. Sed non sua virtute neque ...
sui diaboli suscitatione sed dei iussu. Quare ergo paulus
id est dicit. Ideo quia non perceperunt amorem dei in veritate
et dei spiritum erroris ut omnes persuadeantur mendacio qui non
sunt persuasi veritati. Et Daniel ait. Sustinentibus
illis lucem tenebre oborte sunt. Elia vero et qui cum eo
venturus est ubi eode ... in ... manifestata apocalipsim
et non tertia die sicut Christus sed quarta die resurget
ne quis equalis domino inveniatur. EXPLICIT
TEMPLUM ET BESTIA. INCIPIT MULIERE ET DRACO
STORIA

Et signum magnum visum est in celo mulier
amicta sole et luna sub pedibus eius et in capite eius
corona stellarum duodecim. Et in utero habet et cla-
mat parturiens et cruciatur ut pariat. Et visum
est aliud signum in celo. Et ecce draco rufus
magnus habens capita septem et diademata et
cauda eius trahit tertiam partem stellarum celi et misit
eas in terram. Et draco stetit in conspectu mu-
lieris que erat paritura ut cum peperisset natum eius
comederet. Et genuit mulier filium masculum
qui pasturus est omnes gentes in virga ferrea. Et
raptus est filius eius ad deum et ad thronum eius. Et mulier
fugit in desertum ubi habet locum paratum a deo
ut ibi eum pascant ibi dies mille ducentos LX.
Et factum est bellum in celo. Michael et angeli
eius et non valuerunt neque locus eorum inventus est
amplius in celo. Et expulsus est draco magnus
anguis antiquus qui dicitur diabolus et satanas
seducens totum orbem. Expulsus est in terram et
angeli eius cum eo expulsi sunt. Et audivi vocem
magnam in celo dicentem. Modo facta est salus
et virtus et regnum dei nostri quia exclusus est accusator fratrum
nostrorum qui accusat eos in conspectu dei die ac nocte.
Et ipsi vicerunt eum in sanguine agni et per verbum
testimonii eorum et non dilexerunt animas suas
usque ad mortem. Ita adhuc estote in celo. Ve terre
et mari quia descendit ad vos diabolus habens iram
magnam sciens quia breve tempus habet. Et cum vidisset
draco quia exclusus est in terram persecutus est mulierem
que peperit masculum. Et date sunt mulieri due ale
aquile magne ut volaret in desertum in locum suum ubi
nutritur illic a tempore et temporibus et dimidium temporis a facie
serpentis. Et misit serpens ex ore suo post mulierem aquam
velut flumen ut eam a flumine auferret. Et adiuvit terra mu-
lierem et aperuit terra os suum et absorbuit flumen quod misit
draco ex ore suo. Et iratus est draco in mulierem et abiit facere
bellum cum reliquis seminis eius qui servant mandata dei et
habent testimonium Ihesu Christi. Et stetit super arenam maris. FIN
IIII

UVA.BHSC

UVA.

BHSC

INCIPIT EXPLANATIO SUPRA SCRIPTA STORIE.

Et signum magnum uisum est in celo, celum ecclesia est. Signum magnum dominum et hominem fieri. Mulier inquid amicta sole et luna sub pedibus eius. Frequenter dictum est ecclesiam in mulierem diuidi speciem que omnia unum sunt. Nam quod est celum hoc et plus in celo hoc mulier sub pedibus eius. Omnia enim bipertita sunt ecclesiam dicit pugnam suam sub pedibus esse ... habere. Ita ut pars que sub pedibus est ad ecclesiam uideatur pertinere. Sed ecclesia non est quia congregatio maligna est que de superiore stellis cum dracone diabolo est suo preside. Per hanc ecclesiam perula semper sibi socios requirit quatinus quos precipitetur in gehenna. Semper enim hec mulier et quum ante aduentum domini parturiebat in doloribus suis que est antiqua ecclesia patrum et prophetarum et scorum et apostolorum toleratumque gemitibus et cruciamentis desiderium suum habuit usque quo fructum et plebe sua secundum carnem olim promissum sibi uideret Christum, ex ipsa gente corpus sumpsisse. Sole autem amictum. Id in bone opere manifestatum. Per quem spem resurrectionis in ipso lumine claritatis expectat et claritatem repromissionis. Luna uero in nocte lucere solet ecclesia est que in tenebris sanctus sancti amulis uideri non potest quia cursus sanctorum corporum et deuiato mortis quod deficere numquam potest. Nam que admodum minuitur stat et augetur. Nec in totum extincta est spes dominica quum taquidum putatur. Sed habet in tenebris lucem sicut lunam in noctibus ipsius tenebras quos sub pedibus mulieris esse diximus. Corona autem stellarum sancti sunt. Et in capite eius corona stellarum duodecim. Id in Christum duodecim tribus sunt. In duo denario numero ecclesia construitur que prima ante aduentum domini quasi ante solis ortum in nocte sancti relucebant. Et quia signum uisum est in celo, celum ecclesia est. Signum magnum Christus est. Stellis quoque relucentium milia hoc est patriarchis prophetis apostolorum martyrum sacerdotum et confessorum. Uirtutum suarum luminibus radiantes. Et uisum est aliud signum in celo. Ecce draco roseus magnus. Id diabolus aliud autem signum dixit de constructione. Supra dixit signum magnum et hic aliud signum. Nam prosperio una est ecclesia et mis... facinoris et eo nimine ... quod ecclesia facit signum et prodigia querens ecclesiam tuam deuorare. In celo enim uisus est draco id in ecclesia congregatio maligna cum diabolo qui ecclesie filium id in praecatiam forem uir inuidia ducatis deuorare conatur. Sic denique herodes in natiuitatem hostes in oriente uiso signo constitutus simulat se Christum adoraturum que spiritu sancti gubernatione subtractum aetatis uiribus querebat occidere. Herodes diabolus est. Signum in oriente Christus est in ecclesia qui nos oriente facit ad lucem. Habentem inquid capita septem et cornua decem. Et super capita eorum septem diademata. Capita reges sunt et cornua regna sicut in isto libro exposituri sumus. Sed quod sunt et hic idem cornua. Idem enim numerus. In septem ergo capitibus omnes reges in decem cornibus omnia regna dicit. Decem enim regnum esse non possunt quia in toto mundo quattuor regna sunt.

UVA.BHSC

Id est capita autem et pedes et brachia de
argento et aere et ferro et sanctorum [illegible] et habi-
turum finem. Et in hoc regno quarto ferreo
id est Romanorum, in quo rex generatur, qui et omnia
quattuor sunt, et in quo quattuor decem
diluuntur. Ergo dicimus quod omnes scrip-
tores ecclesiastici tradiderunt in consumma-
tionem mundi, quando regnum destruendum
est Romanorum, decem futuros reges qui orbem
Romanum inter se diuidant, et undecimum
surrecturum esse paruulum regem, id est anti-
christum, qui de paruula gente Iudaeorum, id est de
tribu Dan, qui inter ceteros fratres suos heredi-
tatem in terra repromissionis non est
sortitus, sed ad aquilone est castra me-
tatus. Reuera illum est imitatus qui
dixerat: ponam sedem meam ad aquilone.
Proinde dicitur paruulus, eo quod non de-
beatur ei honor regius. Ipse est anti-
christus, reges de decem omnibus regibus superaturus est.
Id est Aegypti regem et Africae et Aethiopiae,
quibus interfectis etiam septem alii reges
antichristo colla submittent. Et cauda
eius trahebat tertiam partem stellarum caeli et
misit eas in terram. Hoc duobus modis intelle-
gendum est: siue de angelis qui de caelo pro-
iecti sunt, siue de hominibus qui de coetu
foris proiciuntur. Cauda draconis prophetae
iniqui et praedicatores mendaces sunt, qui
stellas caeli ad heresim sibi deiciunt in
terram. Scriptura sacra stellas nomine
aliquando sanctos iustos atque qui in huius uitae
tenebris lucent, aliquando uero hypocritas
simulatos demonstrat, qui bona quae
faciunt ad percipiendas laudes ab hominibus
ostentant. Si enim recte uiuerent stellae
non essent, neque quam Paulus discipulis
diceret: In medio nationis prauae et per-
uersae, inter quos lucetis sicut luminaria
in mundo. Rursum si inter eos qui iuste
agere uidentur, idem de opere suo retri-
butionem laudis humanae non quaerunt,
neque quas stellas Iohannes cadere de cae-
lestibus uidere dicitur. Misit draco caudam
et traxit tertiam partem stellarum.
Draconis enim cauda stellas pertraxit,
quia extrema persuasione antichristi quidam
qui uidentur lucere rapiuntur. Stellas
namque in terram trahere est eos qui uidentur
studio uitae caelestis inhaerere, amore terreno
iniquitatis apertae erroris inuoluere. Cauda
ergo ut diximus praedicatores iniqui sunt,
quibus stellae inmittuntur. Ipsi sunt
sub pedibus mulieris. Tertiam autem stellarum
caeli dixit, ne quis putaret quod illam
tertiam quae foris est, id est paganos, sed
aliarum duarum quae in caelo sunt, id est
christianum in uno coetu. Duo signa dicit
in uno loco: mulierem quae est coetus, et
in uno coetu duas esse partes, unam Dei
et unam diaboli, et diabolum cum regibus
suis et regno. Non est enim alius rex [illegible]
alium regnum cuius sint [illegible] quae
mundi et Christum sequuntur credi et diabol-
[illegible]. Et regali amicitia [illegible] esse
et ipsis confitentibus Christo securitate hono-
re confitentur et operibus dicunt:
nos non habemus regem nisi Caesarem. Et
draco stetit in conspectu mulieris quae
erat paritura, ut cum peperisset natum eius
comederet. Quotquot enim [illegible] pro-
mittit et praesentat [illegible]
in coetu quod [illegible] est per mona-
enim [illegible] coetu Christum per
membra. Unde et [illegible] filii hominis
[illegible] promittit [illegible] quod [illegible]

UVA.BHSC

natiuitatis inclinat similium passionum
sicut et ipse dominus passus est. Sanctus enim
et draconi in celo persecutum uel perputatur
nequaquam queritur deuorare nascentem.
Qui puer masculus uel fortis in pugna accipitur
contemplatione ad thronum dei rapitur.
Omnis namque filius hominis peccator; qui
peccator et quibus passus potest et quum
dicant [illegible] in herode rege omne in
terrenorum corpus ostensum. Sicut enim
dictum est in euangelio mortui sunt
qui querebant animam pueri. Reuertere
inquid ad ioseph in terram iuda. quid est
herodes, nisi diabolus qui in [illegible] regnat.
Quid est autem pueri nisi celestis ihesus.
Nemo potest ad terram proprium reuerti
nisi diabolo mortuo uel exclusio. Sic in
herode ostensum est xpm in iugiter
nasci adque ab eo semper requiri. quum
enim iam natum cognosceret, non
dixit ubi xpi natus est, sed ubi na
sceretur. Conpulsus est uerum dicere
sicut cayfas, quia se loquitur non
est, sed quum esset pontifex prophe
tauit cum diceret: expedit unum
hominem mori pro populo. Et genuit
mulier filium masculum. Id est fortem
ad pugnandum, qui non quemlibet
scortum imitando, sed ipsam ueritatem
contemplabiliter [illegible] operum
lustratque ut ipsa intellegit et sequitur
uel xpm ad cuius imaginem et similitu
dinem factus est [illegible]. Qui pas
turus est omnes gentes in uirga ferrea.
Namque et corpus est et mentem uel ecclesia potest
tantum habet regere in uirga ferrea.
quia spiritus quoque [illegible] et donum
fecerit secundum spiritalem iudicat omnia

ipse autem a nemine iudicatur sicut idem
dominus dicit: Qui uicit et seruat usque in
finem opera mea dabo ei potestatem
super gentes et pascet eos in uirga ferrea
et sicut uasa figuli confringentur sicut
et ego accepi a patre meo. Et raptus
est filius eius ad deum et ad thronum eius. Omnis
qui acutius mentis ardore ad deum con
uertitur quasi mortuus per penitentiam
resurgit. Et quum [illegible] abiecta
uita exultans in contemplatiua uita intre
uerberatis oculos cordis ut radios solis
aquila non reflectatur ad celestia tunc
filius masculus ad thronum dei dicitur
raptus. Et mulier fugit in heremum ubi
habet locum paratum a deo ubi eam
pascant dies mille cc lx. Mulierem
ecclesiam dixit. heremum desertum esse
non dubitatur. Et quid desertum nisi
derelictum ubi nullus laborat [illegible]
accessum. In heremo sepe patres et beatos
solitarii habitare non hominem. In hoc
ergo heremum fugere dicitur mulier
id est homines iniquos ubi ita non repperi
atur quod est xps. In heremum namque dicun
tur scorpiones et uiperas et omne uirulen
tum quod calcandum ad se accepit
ecclesia. Similitudinem namque [illegible]
ecclesie in heremo [illegible] serpentes
pascit et gubernatur [illegible]
cruce [illegible] omnia [illegible] figure [illegible]
tuna ad demum [illegible] figura [illegible]
mo precessit [illegible] proprietate [illegible]
mundi [illegible]. Sic enim [illegible]
qui [illegible] uasa quos [illegible]
[illegible] regionibus [illegible]
grubia eos [illegible] usque ad occasum
[illegible] et mari [illegible]

UVA.BHSC

deserto in siccitate uitam. et descripta
autem ecclesiam in heremo id est in saeculo quod sunt
uidentes deum. In heremo uero dicit. heremum
esse hominis in quo maledictus ait. homo
qui spem habet in homine. et firmat carnem
brachii sui et a domino discedit cor eius. et erit
sicut tamaris in deserto et non uidebit
cum uenerit bonum. et habitabit in siccitate
in quo in terra deserta et in terra salsa
que non habitabitur. uide qualis in qua
terra deserta est. in quem deus non habitare
dicitur. In hac terra mulier id est ecclesia
habitat et ibi pascitur celesti doctrina
donec finiantur dies mille CCLX. id est
a primo aduentu domini usque ad secundum
eius aduentum donec ab iniquis liberetur.
Et factum est bellum in caelo. id est in ecclesia
ubi draco supradictus semper pugnat
cum sanctis. Micael et angeli eius pugnarent
cum dracone. Micahelem Christum dicit
et angelos eius sanctos homines. Nemo est
praeter dominum qui habeat angelos nisi dominus
Christus sicut Danihel ait. Et tunc ad id tempus
adueniet Micahel archangelus ille magnus
qui filiis populi sui praeest. et eo tempore
erit pressura populi tali qualis numquam
fuit ex quo gentes esse ceperunt usque
ad illud tempus. Et draco pugnabat et
angeli eius. absit enim ut credamus
diabolum cum angelis suis in caelo
ausum esse pugnare qui in terris unum
hominem Iob a domino post tabulas uale
dere. potestatem namque pugnandi
cum semine mulieris id est cum sanctis non
cum filio dei aut angelis eius accepit.
Pugnant in caelo cum Christo sed in ecclesia
homine induto. Et non ualuerunt
neque locus eorum inuentus est amplius

in caelo. In omnibus sanctis dixit qui credentes
Christo semel expulsum diabolum amplius
non receperunt. Et expulsus est draco
magnus anguis antiquus qui dicitur
diabolus et satanas seducens orbem.
expulsus est in terram et angeli eius cum
eo expulsi sunt. Draco princeps diabolus
est. angeli eius homines sunt mali et
spiritus inmundi. Omnes cum suo principe ex
pulsi sunt in terram. Terram carnales homines
dicit qui terrena diligunt cum dicatur
terra es et in terram ibis. ab his spiritibus
excluduntur qui in terram expulsi sunt
conculcandi pedibus sanctorum sicut scriptum
est. super aspidem et basiliscum am
bulabis et conculcabis leonem et dra
conem. Non quod sancti pedibus eos concul
cent cum malum pro malo non reddant.
sed quum illi amant terrena. sancti celestia
anhelant. et nihil terrenum desiderant
et tribulationem et paupertatem et qui
nimietatem tolerant super ipsos mente non
corpore ambulare dicuntur. Quia Christus
exemplum sequentibus reliquid. cui etiam po
testatem dedit suis calcare serpentes
et scorpiones et omnem uirtutem inimici.
Et audiui uocem magnam in caelo di
centem. modo factum est salus et uirtus
et regnum dei nostri et potestas Christi eius.
Vox magna in caelo uictoria est Christi et
salus quem dedit ecclesiae suae quum in carne
apparuit. Omnia regna mundi seruitium
ei id est. et idola destruxit quia nihil
uidebantur esse ante eius aduentum et
patriarchis et prophetis spiritu habitabat sed
non uidebatur. Postquam uenit dixit
multi reges et prophetae concupierunt uidere
que uidetis [...] me in carne. Beati oculi

UVA.BHSC

Tunc illi dixerunt

qui videant que vos videtis. Felices aures
que audiunt que auditis. Modo facta
est salus dei nostri quia proiectus est accu
sator fratrum nostrorum qui accusabat illos ante
conspectum domini nostri die ac nocte. Et
ipsi vicerunt eum in sanguine agni
et propter verbum testimonii eorum non
dilexerunt animas suas usque ad mortem.
Sicut quidam putant angelorum vox est
ista de superiore dicentia celo, nequaquam
dicerent accusator fratrum nostrorum, sed
accusator noster. Nam accusat seducit
subuat (?). Quod si iusti in terris positi
angeli appellaverunt fratres suos, non est
gaudendum missum esse in terra dia
bolum et homines in terra habitare.
Sic ut est intellegendum gaudium est
homines habitare cum demone. Sed
ut supra diximus, apostolorum esse
dicimus vocem esse qui diabolum cogno
verunt ligatum teneri, et dei filium
incarnatum in sanctis suis regnare, cum
dicerent modo facta est salus et regnum
dei nostri quia confusus est accusator fratrum
nostrorum qui accusat eos die ac nocte, quod
nunc iniectu videtur esse. Scriptura
enim sacra sepe diem pro prosperis,
noctem vero pro adversis ponere consuevit.
In die ergo et nocte accusare non cessat,
quia modo nos prosperis, modo in ad
versis accusat. In die accusat cum
in prosperis, modo in adversis accusat.
In die accusat cum in prosperis multa
nobis verbo aut facto aut cogitatu
insinuet. In nocte accusat quum in
adversis nos non habere patientiam
demonis est. Ita adhuc esse in celo.
Si enim in terra maledicunt dicentes.

ve vobis terre et mari. Ista qui in celo non
erant quod est proiectu, terra et mare homi
nes mali sunt. Quia descendit ad vos
diabolus habens iram magnam, sciens quoniam
breve tempus habet. Descendere diaboli
est in terra et mari, id est in hominibus malis
habitare. De celo deicitur cum sanctis expel
litur ubi delectatus a sanctis descendit in suos.
Multi enim non possunt celi fieri, nisi diabolo
excluso. Et cum exclusus fuerit ab eis,
tunc dicitur ultra diaboli locus ultra
inveniri non esse in celo. Et quum vi
dit et draco quia exclusus est in terra, per
secutus est mulierem que peperit mas
culum. Quanto enim diabolus deicitur,
tanto magis persequitur. Et date sunt
mulieri due ale aquile mulieris magne
ut volaret in heremo in locum suum ubi
nutritur illic tempus et tempora et dimi
dium temporis a facie serpentis. Duas
alas duo testamenta dicimus esse que
accepit quo serpentem fugeret in here
mo in locum suum. Qui illi ducatus est,
id est homines malos, sicut dicit: Ecce
mitto vos sicut oves in medio luporum.
Tempus et tempora et dimidium temporis
a passione domini dicit usque in finem
seculi. Sicut iam supra diximus. Et
misit serpens ex ore suo post mulierem
aquam velut flumen. Iam supra
diximus serpentem diabolum esse. Aquam
vero velut flumen populus est persecutoris
ecclesie. Cum sanctos spiritaliter decipere non
potest, populum incitat contra ecclesiam
ut eos semper unde accuset habeat,
sicut dicit. Ut eam a flumine au
ferret. Et adiuvit terra mulierem et
aperuit terra os suum et absorbuit flumen

UVA.BHSC

quod misit draco de ore suo. Ceterum hoc loco xps filius di est intellegitur sicut scriptum est. Ceterum nsu dedit fructum suum. Et scos suos qui in eo germinant.

Nam dns nr xps qui in terra pellit pro nob et saus persecutionis a nobis removet cum ipsa terra sedet ad dexteram virtutis quotiens enim persecutiones eccle in rogantur sce terre precib; admovetur. Quum enim mali persequuntur ecclesiam. tunc boni passionem dni ad memoriam reducentes in terris flagella letantes cuncta equanimiter portant adversa. Et iratus est draco in mulierem et abiit facere bellum cum reliquis seminis eius cum servanti mandata di et habentes testimonium ihu xpi.

Non quod diabulus sic est proiectus sicut legimus eum de celo proiectum quum in illo suo vase antixpo habitaturus est in finem qui adhuc modo ligatus tenetur quum adhuc aperte ecclesie non debellat. Quum et multos uidemus alios plangentes alios post lapsum penitentiam agentes redire. Postea quum uero in illo suo vase ingressus fuerit. tunc nemo convertitur quia omnes quos in studio vitae convertitur quia omnes quos in studio vitae carnalis invenerit sub iugum sue dicionis rapiet. Sed tamen ante oportet eliam predicare et paucis temporibus esse et postea eu consummato certaminio. et sic mensib; predicatio elie luctantem eum de celo ubi habitat potestatem ascendi usque ad illud temp; et angelus refugis universos. Sic et antexpm de inferno suscitare paulus apostolus ait. Nisi prius venerit discessio et apparuerit homo peccati filius perditionis et adversarius qui se elevabit super omnem quod nominatur ds aut quod colitur. Sed quia ante et elie predicante multi ex his qui tunc ex iudeis ad cognitionem veritatis redeunt. et in inferno cum iudei crediderint gravissimus persecutionis antixpi tempore sancta lau ua predicatio nre ek minister iniquitatis non recipiunt sed restitutis eos vinculis dolores premunt. et in medio eorum predicatores non egredientur qui ad corda privatorum predicatio non pervenit adum lingua bonorum ligatur tribulationib; tacet. Erunt enim tunc multi ex iudeis infidelib; qui eosdem ipsos qui ex iudeis crediderint persequuntur. Nunc vero spatium est quod tunc spatiolum futurum erit. Dicit enim iratus draco nam in mulierem habiit facere bellum quum reliquis seminis eius. Et dixit cum scos non posse continuari in persecutione. quod sce terre in conlunctione magis ac magis se animat misterio facinoris insistere. que posse semper insidiari sicut dicit.

Et stetit sup arenam maris. Stetit sup multitudinem ppli sui ubi et rex esse dinoscitur.

EXPLICIT EXPLANATIO MULIERIS ET DRACONIS

INCIPIT STORIA BESTIE

UVA.BHSC

ET EIUSDEM DRACONIS:

Et vidi ascendentem bestiam de mari habentem cornua decem et capita septem et super cornua eius decem diademata et super capita eius nomina blasphemie. et bestiam quam vidi similis erat pardo. et pedes eius sicut ursi. os eius ut leonis. et dedit ei draco virtutem suam. et vidi unum de capitibus quasi occisum in mortem. et plaga mortis eius curata est. et miratur est omnis terra retro bestiam. et adoraverunt draconem quia dedit potestatem bestie. et adoraverunt bestiam dicentes. Quis similis bestie huic. aut quis poterit cum ea pugnare. et datum est ei os loquens magna et blasphemia. et data est ei potestas facere menses quadraginta duos. et aperuit os suum in blasphemiam ad deum blasfemare nomen eius et tabernaculum eius et eos qui in celo habitant. et datum est ei facere bellum cum sanctis et vincere eos. et data est ei potestas super omnem tribum et populum et linguam et gentem. et adoraverunt eam omnes habitantes terram quorum non est scriptum nomen in libro vite agni qui occisus est ab origine mundi. qui habet aures audiat. qui in captivitatem duxerit in captivitatem vadit. qui in gladio occiderit oportet eum in gladio occidi.

hec est patientia et fides sanctorum.

EXPLICIT STORIA:

UVA.

BHSC

INCIPIT EXPLANATIO

SUPRA SCRIPTE STORIE

Et uidi de terra ascendentem bestiam
de mari. supra dixit ascen
dentem bestiam de abisso. Nunc
dicit de mare. Hec due bestie
unum est. mare et abissus unum est.
de qua dixerat ascendere secundam bestiam.
quod est mare. hoc abissus hoc bestiam.
Ergo populum uidit de populo ascendentem
Id est nascentem sicut flos de radice
descendit. sicut et filii uenenorum cum
semine moritur uno tempore et ipso se
mine renascitur. sic homines mali
cum sint suo tempore moriuntur
et ipsis alii aliqui eos imitando nas
cuntur. Sic enim Iohannes babtista
dixit Iudeis progenies uiperarum quia
sicut de uipera nascuntur uipere sic
et quum de homines malos homines mali.
qui eos in opera imitantur licet carne non
sint filii imitando filii dicuntur
sic enim dicimus filius diaboli imitando
diabolum. sicut filios sanctorum et semen
sanctorum imitando sanctos. et dicimus filios
dei imitando deum. Ita intellegendum
est bestiam ascendere de terra. Hec
tota enim una bestia est. solum dia
bolus qui proiectus est de celo. Id est
serpens antiquissimus numquam de
hoc mundo ut homo transiit sed in
officio et opera unus cum bestia est.
et [illa] bestia non in uno loco requiritur.
quia in homine omnino est mundo.

sed quia per reges hec bestia regnat pro inde
regno romanorum qui pene omne mundum
sue dicioni subiugauit. pro in finem
mundi per decem cornua et se partitur capiat
cum uenit Xpo in toto orbe regnare dicitur.
Hec est bestia terribilis que in daniele mi
rabilis et fortissima scribitur. Dentes
ferreos habebat magnos comedens at
que comminuens et reliqua pedibus suis con
culcans. Quartum quod nunc orbem
tenet imperium romanorum est. de qua
in statua dicitur. tibie eius ferree pedum
quedam pars ferrea. quedam fictilis.
Et tamen in ipsius ferri comparatione hunc memi
nit dentes eius ferreos. et manus esse con
tempnatus. Sed quamque miror. quare tres bestias
leenam. ursum. et pardum id in leena
capitur aurum quod est regnum babi
lonium. In urso pectus et bracchia de argento
quod est regnum persarum et medorum.
In pardo uenter et femora que here quod est
regnum macedonum. Romanorum regni
nulli bestie comparatur. sed terribile
solummodo dixit. Nisi forte ut tamdiu
et metuendum faceret bestiam uocabu
lum tacuit. ut quidquid ferocius
cogitaueritis in bestiis hoc romanos in
tellegatis. Dum uno imperio romanorum
omnia simul regna cognoscimus que prius
fuerunt separata. Illud autem quod se
quitur comedens atque comminuens
et reliqua pedibus suis conculcans signi
ficat omnes gentes. ut interfecerit aut ab
eis ut tributarios subiugatus. et habe
bat cornua decem reges enumerat.
qui fuerunt seuissimi. Ipsos que reges non
unius ponit regni uerbi gratia mace
donie. Sirie. Asie. et Egipti. sed diuersis

UVA.BHSC

Inter ad mundo regnis uno efficit regnū·
Si ille hunc decem cornua decem regib; dicimi
per quos facti sunt in eorum persecutione
cuncti martirum catalogi credimus
et pietatem decem regib; esse futuros in fine
mundi. Inter quos unus xps cum quo occisus
cum septem erit regnaturus. quod nunc
septem capita nominat et bestia mira
bilis et ceteris bestiis dicitur dissimilis.
Sed agnus aduenit ... diuersus eum in cer
tamine surgens moriens predam excussit.
Et hic agni et bestie nunc consortium esse
uidetur in ecclesia. Bestia autem gene
rale nomen est consortium agno.
Sed in narratione pro locis intellegendum
est qualem partem bestie dicat cum
et ipsa bestia unum corpus est. sed dis
tincte multa membra habeat. ali
quando enim diabolum dicit bestiam
aliquando corpus est quod infideles id est
sine baptismo. Aliquando unum de
capitib; ipsius bestie quod quasi occisum
resurrexit quod est iniquitas uere fidei
id est xpianos in ecclesia multos.
Aliquando prepositos solos dicit bestiam
id est episcopos uel sacerdotes qui carna
liter uiuunt in ecclesia. et tamen hec
membra unum corpus est. Nunc ergo
bestiam ascendentem de mari corpus
diaboli dicit. Habentem cornua
decem et capita septem et super
cornua eius decem diademata
et super capita eius nomina blasfemie.
Cum his cornib; et capitib; suis uniuersa est
draco in celo id est in ecclesia. Quod autem
dicit super capita est nomina blasfemie
In hoc intellegendum est quod homines
multi et martires mundi reges suos deos

appellant et non deum qui fecit omnia.
et cuius sunt omnia. sed reges suos aut
quos et iam mortuos uiderunt et
uelut in celum adq; inter sanctos esse suis
lutos esse contendunt. alio namque loco
nomen blasfemie dicitur cum se in ecclesia
ecclesiam dicunt et ecclesiam persecuntur.
Et bestiam quam uidi similis erat pardo
et pedes eius sicut ursi os eius sicut leonis.
Pardo propter uarietatem gentium similitudo.
Urso propter malitiam et uersutiam.
Leoni propter uirtutem corporis et lingue
superbiam. Et dedit ei draco uirtu
tem suam et sedem suam. Draco potes
tatem dedit bestie quia in ecclesia
habet falsos fratres qui ecclesia uidentur
esse et ecclesie non sunt. et per eos dia
bolus operatur suum exercet quos in ecclesia
uult decipere. propter ea dixit ecclesie.
Scio ubi habitas. ubi sedis est satane.
Ipsi decipiunt simpliciter in nomine uirtutes
et signis et prodigiis mendacis qui
pereunt sicut dicit. Et uidi unum
de capitib; eius quasi occisum in mortem
et plaga mortis eius curata est.
Iam supra in bestia septem capita diximus.
Iste uero octaui est ipse est quem diximus
qui sub nomine scitatis ecclesiae uidetur
esse sed in ecclesia non est. quia hunc si
mulacrum sibi diabolus adinuenit
ut sub nomine religionis religiosus decipiat.
Hunc caput dicit quasi occisum in morte
et plaga mortis est curata id quasi xpm
crucifixum sequuntur. crucifixi nunc
sunt. quia non pro deo seculi honores
portant crucis xpi laborem. Hos sanitas
quia octaui est sed uertitur tamen
de septem est ipsum figmentum sed sequ

UVA.BHSC

ficatur ab ipsis cupiat licet ipsa bestia cum ceteros sanctos interficiat. et illa dicat se habere capita xpm quod habet plagam de gladio et vixit. id est qui mortuus est et resurrexit. veritatem tantum et separatim tantum occultis est.

Et admirata est omnis terra post bestiam.

Talem habet diabolus in terra coetu qui deforis in vestitu ovium apparent intus autem de intus sunt lupi rapaces. Proinde cum aliis hominibus qui aperte mali sunt non deprehenduntur sed sancti existimantur. quia cum eis una confessione et una actione coniunguntur. et hos habet diabolus in terra coetu et populum sub nomine sanctitatis mediatorem. Proinde facit eius legione nominum ne diceret. mirata bestiam secuta. et si diceret si aperte mali fuissent. bestia videretur esse. Sed quia sanctitatem simulat. et quod quasi benedictionem in ipsis mittit erat. proinde dicit. miratur est omnis terra secuta bestiam. Terra hoc loco carnalem populum dicimus quia celum coetum diximus. miratus est ergo omnis populus suus per sacerdotes suos sibi similes secutus bestiam id est diabolum ut ipsum simulacrum quod illis diabolus invenit. ita sub nomine capitis vere occisum esse iudicant id est xpm suos socios faciat. Spiritus dicit bestiam. verum illi non faciunt sed lingua xpm se dicunt sequi. Et adoraverunt draconem qui dedit potestatem bestie. Illi in lingua dicunt adorare se dominum qui dedit potestatem xpo. id est xpm cognoscunt in carne venisse. Bestia enim deinceps capita illud quod velut occisum in mortem dicit. et notat quia non occisum dicit se quasi occisum. quia xpianum non sequuntur in passione sed solum nomine sancti volunt esse. proinde dicit capita quasi occisum. Tunc eius legione facit nominis tantum corpore. id capita cum bestie terre nomen dedit dicens. et mirata est omnis terra secuta bestiam. Ipsud capita qui sunt sacerdotes quem in terra repetam occultum diximus ipsum mirantur et sequuntur populi ut aperte intellegas quod ipsa capita dicit bestiam. et ipsum bestiam terram ut alium dicatum est pro loco intellegendum est. Et adoraverunt bestiam dicentes quis similis bestie aut quis poterit pugnare cum ea. Illi dicunt quis similis xpo aut quis illum poterit vincere lingua profitentur sed factis bestiam sequuntur. Et datum est ei os loquens magna blasphemia.

Hoc omnibus generaliter dicit hoc est toto corpore dixit datum est illis scripturarum eloquentie lingue. et os magnificandi et lucrandi se ut celestia loquendi. Blasfemium vero dixit datum cum non aperte sunt contra coetum quam quasi uni se dicunt esse et quam se dei filium dicunt dei filios insidiantur. Et datum est ei potestas facere menses quadraginta duobus. Hic de solis quadraginta duobus mensibus dixit. quod sunt anni tres et menses sex. De uno xpo regno et nunc in pace sub religione contra coetum mediatur quod tunc in pugna aperte ore dicunt. Denique

UVA.BHSC

107

aperuit os suum in blasphemia ad dm̄.
Ante enim per tres annos et dimidium
malores quod supra diximus a passione
dn̄i usque adventum xp̄m non aperto
ore blasfemabant ecclesiam sed sub tegmine
sanctitatis in ministerio facinoris. at u-
bi dum autem p⁹ adventum ante xp̄i
cum factus fuerit discessio id est aperte
superatus fuerit ecclesia et revelatus
fuerit in toto mundo homo peccati
tunc nudabitur et aperietur et in
telligitur. et cognoscitur illud quod
ante sub religione occulto ad dm̄ lo
quebatur blasfemias. Nam modo
quasi catholica loquuntur. sicut enim
loqui dr̄ dicit malos ad dm̄ ut sedu
cant. Saulus saulum loquitur.
et cor est unum intellegit ut perficiat
scelerata. et loquitur ad dm̄ seduc
tionem ut dispergat animas eorum
et tamen et animus sicut (?) in inter fuere.
Quis loquitur ad dm̄ seductionem nisi
qui ad hoc simulat se do servire ut
decipiat. ad dm̄ enim loquitur qui
sca verba loquuntur catholica.
Sed ad hoc locuntur ut per omnia sim
plices et incautos per hec verba seducere
manducatorum xp̄i inmemores qui fac
ti sunt seorum. et per hec verba cathedra
mosi adplicantur et primus cathedras
et primos honores concupiscunt.
ab hominib⁹ magistri nuncupentur sic
et cum foris ecclesia aperte blasfema
bunt. sed eos quos solebant occulte
blasfemare. sicut dixit. aperuit
os suum in blasfemia ad dm̄.
Blasfemare nomen est et tabernaculum
est. et eos qui in celo inhabitant.

et tabernaculum in quo est domus uero
in habitatione. ergo tabernaculum
servi di sunt. quia de ecclesia peregrinando
in hoc mundo nicil cupiunt habere.
Celum ecclesia est. Quod sit tabernacu
lum dei corporaliter dicens. eos qui in celo
inhabitant. id est eos quos pure xp̄m sequi
considerant. sed non ut dicitum est
aperto ore non dicunt hic non sunt
sci quos videmus sed ipsi sunt sci solum
perfecti qui in cubiculis inclusi attinent
vita in heremo in solitudine morantur.
Num istos meliores a nobis esse non per
picimus. hec ut dixi non ad deceptionem
loquuntur. qualiter simplices et igna
ros decipiant. qui forte esse aliquando
boni esse debuerunt sicut dicit.
Et datum est ei facere bellum cum scis
et vincere eos. hos quos supra diximus
simplices quos decipiunt. qui aduc
boni credebantur iam victi sunt
id est parte quod vinci potest. et
quia ignorantia (?) sunt luce
et tenebras iam unum esse pronuntiant
id est ecclesia et sinagoga. unum habere uitu
circumeunt. quia iam aperte decepti.
et cum bestia corporati in tenebris
ambulant. et datus est ei potestas
super omnem tribum et populum et linguam
et gentem et adorabunt eum omnes
habitantes terram. omnes dixit sed
habitantes in terram ipsam terram
quam supra diximus id est carnales. nam
celum ecclesia est et diabolum et bestiam
non adorant sed solum habitantes
in terra sicut dicit. Quorum nomina non sunt
scriptum nomen est in libro vite agni
occisi ab origine mundi. unum

UVA.BHSC

corpus per multa membris intellegimus. Supra dixit adorabunt eum omnes inhabitantes terram. Hanc terram diabolus habet corpus quia nomen diaboli non est scriptum in libro vite agni sic et de toto eius corpore cum eo signati ab origine mundi. Quam prius quam esset in effectu signatus est in initatu in prescientia dei. De agno vero et bestia que ab origine mundi non est scripta in libro vite cum agno. Qui habet aures audiat. Quod omnis spiritus et dicta que aliter quam dicuntur intellegenda sunt tali concludit qui habet aures audiat. Id est qui aures cordis habet intellegat. Certi tali cum Christo resurrexit nihil requirat in terra sed que sursum est querat. Nec dum terrena sectatur capitibus a celo in infernum mergatur sicut dicit. Siquis in captivitatem vadit. Siquis cum gladio occiderit. Hic est patientia et virtus sanctorum. Qui sunt captivi nisi hii qui a dracone et bestia sunt decepti. Omnis enim qui captivum ducit si eum occiderit non bellatorem sed captivum occidit. Hec est seductio quem supra diximus qui fit in effectu per sacerdotes nequissimos qui se simulant deo servire et simplices decipiunt ut sibi sequaces adquirant qui nec ipsi unum sunt cum bestia. Describit generaliter bestiam in ipocrisin id est in simulatione sanctitatis. Deinceps vero alterum bestiam describit, qui est aperto ore blasfeme in solis prepositis id est de episcopis. Similiter ipocrisin non occultat sicut supra diximus in bestia quam discripsimus sed aperto ore revelat.

EXPLICIT : EXPLANATIO : DRACONIS : ET BESTIE :

INCIPIT STORIA TERTIE BESTIE :

Et vidi aliam bestiam ascendentem de terra. Habebat cornua duo agni similia et loquebatur quasi draco et omnem potestatem prioris bestie faciebat in conspectu eius et facit terram et eos qui in ea habitant adorare bestiam. Illam priorem cuius curata est plaga mortis eius. Et facit signa magna ut et ignem de celo descendere faciat in terram in conspectu hominum et seducit eos qui in terra inhabitant propter signa que data sunt ei facere simulacrum bestie sicut habet plagam gladii et vixit. Et datum est ei dare spiritum simulacro bestie et faciet ut quicumque non adoraverint simulacrum bestie occidantur. Et facit omnes minimos et magnos et divites et pauperes et liberos et servos ut det eis notam super manum eorum dexteram aut supra frontes eorum. Et ut nequis possit vendere aut emere nisi qui habet notam aut nomen bestie aut numerum nominis eius. EXPLICIT STORIA.

UVA.BHSC

INCIPIT EXPLANATIO
SUPRA SCRIPTE STORIE;

Et uidi aliam bestiam ascen
dentem de terra ·
Iam supra exposuimus mare
et terra hominibus esse. Id corpus
diaboli aliam bestiam ascen
dentem de terram · De terra quippe ascen
dere est · de terrena uane gloriae supra ·
quod est hoc mare hoc terra · aliam
dixit de officio sed una est · · ·
mare fluctuantia terra quieta est · mare
est populus · aperte malus terra est episcopi
sacerdotes et religio falsa qui sublime
scitatis non uidetur in secto fluctuare

sed quasi quiete se agere · et sanctum
simulare · sed sancte non sunt quietam
iam hoc bestia aperto ore blasfemare
quem in supra dicta bestia · occulto
ore blasfemabunt · et illa que habet
capita septem et ista una est sed
de ista septem capitibus est que supra
diximus occisum capita quasi
occisum id quasi sub xpm crucifixum ·
sed quia in bestia occisum capita
esse uidebantur · et quod occulte sanctum
blasfemabat · iam in hac bestiam
aperte blasfemat quos occulte sole
bat blasfemare · et quia supra de
mare et dracone exposuimus · et bestiam
et unum esse diximus · adhuc restat ut
aliquid disseramus qualiter istam
quem exponimus demonstremus ·

·· sed alia ista ... aliud ...

UVA.BHSC

Quod uero appellatione muris nisi cordi
carnalium tumidis cogitationibus
fluctuosa. Quid autem draconis nomine
nisi antiquus hostis exprimitur qui
pummentis secularium possidendo
penetrat quasi in eorum lubricas cogi
tationes natat. Bene ergo dicitur uidi
ascendentem bestiam de mari. et alia est
dicta ascendere de terra. que cum
ipsa est una. et habet agnum et
bestiam priorem facit mediam ut
decipiat et agnum simulat ut
agnum inuadat. Sepe enim de uiri
melioribus concupiscit sed tamen et
diuino iudicio cunctas mirabiliter
disponente. subtrahit pro explendis
uoluptatibus carnis alonge. uitaret
uitae presentis cupit sed tamen ubi
sub celerantur rapitur de quo per
psalmistam dicitur. Saciata
aquas quasi transiret. aque quippe in
uenire sunt cum lubrica est desideria
que nocere agno desiderat operis effec
tum non inuenit sub carnali corde.
deprimitur. Hec bestia de terra prepo
sita. mali sunt in electu qui suis uolup
tatibus student. falsa de corde suo pro
phetant. Hec est bestia qui facturus
est signa et potentia et mendacia
ante illum. in conspectu hominum
id est ante quam ueniat antichristus.
Et habebat cornua duo agni simi
lia. Id est duo testamenta legem et
euangelium per quem prophetare si
mulat. et alios suos agnum repre
sentabat. et simulata speciem
lucet hominis et loquebatur quasi
draco. Loquitur autem diaboli mu

lta plenus. hic facturus est signa in
conspectu hominum uel mortuum
uidetur surgere id est per predicationem
quasi mulos uidetur conuertere sed
in conspectu hominum. hec est illa se
ductio ad dominum agnum prefert quod
draconis uenenum latentis inferat.
Agni enim similis non esset si aperte ut
draco loqueretur. Nunc agni fingit
quo agnum secutum deuertere. ad dominum
loquitur. quod dominum queretis tanta ue
ritatis astutia. propterea dominus admonens
cetum suum sicut [illegible]. cauete ab pseudo
prophetis qui ueniunt ad uos in uestimentis
ouium intrinsecus autem sunt lupi rapaces.
Lupi quid significare uidentur debemus
aduertere. Bestie namque sunt quibus in
diuntur ouibus circa pastorales uen
culas habitacula domorum et pasto
rum in ira non uident. Somnum
canum ubiquam ut pigritiam
pastoris explorant. ouium in guttura
inuadunt uacuitas strangulant. Feri
rapaces idemque natura corporis rigidiori
sunt se facile non possunt inflectere.
Impetu quodam suo feruntur et ideo
semper leduntur. Tunc propterea sicut
priores hominem uiderint. uocem eius
quadam natura ui feruntur eripere.
Si autem homo prius eos uiderit exagitans
memorantur et ideo [illegible] mihi ista.
nisi in [illegible] spatium [illegible]
[illegible] grauia non potuerit sepul
gere. lupi me prius uidisse creduntur
et sollemne uoces exadmisse auxilium.
Nonne lupis sicut [illegible] qui aperte contra
cetu sunt [illegible] heretici comparandi
sunt. qui insidiantur ouibus christi.

UVA.BHSC

Fremunt circa caulas nocturno magis
tempore quam diurno. Nocturno quia
in nocte ignorantiae praedicant. quod per
diem facere non possunt. quia a sapi
entibus deprehenduntur. Nox ignorantiae
est a qua dies sapientiae. semper enim per
fidis nox est qui lucem xpi sceleris tenebris
in nocte praevaricationis obducere. et quantum
in ipsis est fuscare conantur. Versantur
enim circa caulas. id est circa separatim electus
stabula autem xpi intrare non audent
id est in electa quae lux est intrare non prae
sumunt. et ideo non sanantur quia
in stabulum suum non vult xps eos
inducere. in quo curatus est ille qui de
hierusalem descendens incidit in latro
nes. quem vulneribus alleuatis infuso
oleo et vino imponens in iumentum
suum samaritanus ille id est xps in
corpore suo duxit in stabulum et tra
didit stabulario. id est episcopis sanctis
dereliquid non accipiunt ergo me
dicinam qui medicum non requirunt.
Si enim requirerent non aperte desaevirent.
explorant pastoris absentiam.
et ideo pastores eicere vel occidere
vel exilium mittere conantur
quia praesentibus pastoribus oves xpi de
vorare non possunt. expoliare ergo
gregem domini rapto pastore conantur
qui corporea undique carnea quanta
spatia metiantur in natione sed duri
ac rigidi nequaquam solent a suo
errore deflectere. et ideo apostolus ait
hereticum hominem post unam correp
tionem devita sciens quia subversus
est. quae est modica est os scripturarum
verus in nocte praeter xpi in ludia ua in

ante suos innuunt. effundunt impietatis
et nocere non possunt. quisque quem
piam versutae disputationis suae circu
scriptione praevenerint faciunt ob
mutescere. mutus est enim qui verbum
dei non eadem qua est gloria confitetur.
Cave ergo ne tibi vocem auferat hereticus
si prior eum non ipse deprehenderit
serpit enim dum latet eius perfidia.
Si autem fraudem impietatis eius agnoveris
latrantem impie vocis timere non poteris.
Cave igitur versutae disputationis ve
nena. animum petunt guttur in
vadunt mortalibus vulnus infigunt
graviores sunt morsus hereticorum qui
ipsis graviores et rapaciores bestiis
nullum avaritiae finem impietatisque
noverunt. nec vos moveat quod
formam praetendere videantur humanam.
et si foris homo videatur intus bestia
fremit. Bene ergo dominus dixit veni
unt ad vos in vestitu ovium intus
sunt lupi rapaces. ex fructibus eorum
cognoscetis eos. Siquis ergo specie
movetur fructum interroga audis
aliquem sacerdotem dici rapinas
eius agnoscis vestitum habet ovis
fructum praedonis. foris ovis intus
lupus est qui modum non habet ra
pinarum. Tam quam in nocte siccato
membra duratus gelu cruciatus
ora circum volat quaerens quem
devoret. Non nobis videatur lupus
qui humanae mortis insatiabilis
crudelitate fidelium morte pastorum
rabiem suam desideravit explere.
ululat iste non tacet qui nequit a
vocis auctorem iste est qui cum

UVA.BHSC

discipulus cupiebat esse et non sim
pliciatis sed fraudulentiae dño ait.
Magistrum sequar te quocumq; ieris. ad
quem dñs dixit. uulpes foueas habent
et uolucres celi nidos ubi requiescant.
nam filius hominis non habet ubi
caput suum reclinet. uidebat
mentem eius more uulpium astutiorem
et uolucris .i. demonis in eodem mo
runtur. sed dñs non obsequiorum
speciem sed puritatem quaerit affectus.
Denique sicut ait. qui cumque receperit
puerum istum in nomine meo. quo loco
dñs simplicitatem sine superbiam
docet caritatem sine inuidia deuo
tionem sine iracundia esse debere.
Nam pueri mentis profectionis affectu
recipiendus suadetur. quia dum puer
nihil sibi uindicat formam uirtu
tis exequitur. et si rationem facere
nescit culpam ignorat. tamen
quia inmulatis non uirtutis sed infir
mitatis uidetur sine ratione simpli
citas. iuuat uerum recipius adimone
ris et ideo ait qui cumq; receperit
puerum istum in nomine meo me recipit.
et qui me recipit recipit eum qui me
misit. Qui enim imitatorem xpisti re
cipit. xpm recipit. et qui imaginem
di recipit. recipit dm. Caput xpi
ds est .i. diuinitas qui in adstutiosu
mentem non habitat. proinde quan
tum potest homo sincerum exibeat
fidem et obseruantiam mandatorum
religiosa mente custodiat ne dicatur
ei uulpes foueas habent. uulpecula
enim fallax est animal et insidiis semp
intentum. et rapinis fraudis exercet.

Nichil apertum nihil ociosum nihil pu
tatur esse securum quod intact ipsa
hominum corpora quam predam requirat.
Hereticos autem uulpes conparat. deniq;
cum genitatis uocat hereticos excludit.
Duo discipuli uenerunt unus dixit se
quar te. alius dixit dimitte me primu
ire et sepelire patrem meum. et dñs ait.
mortui sepeliunt mortuos suos. tu me
sequere et uade adnuntia regnum di.
Alteri dixit. uulpes foueas habent. et
ideo filius hominis qui habundanta
iniquitatis non habet ubi caput suum
reclinet. Itaq; ut intellegas dm non
culas ueritatem expellere sed fraudem qui
repudiaberat fraudulentiam eligit in
nocentiam dicens. sequere me. sed hoc
dicit ei cuius patrem iam sciebat
mortuum .i. diabolum. de quo dictum
obliuiscere domum patris tui. hoc illi
non dixit in quo uulpes habitare con
sperit. uulpis enim plerumq; fraudis
est animal. animarum foueam parat
et in fouea semper latere desiderans.
Isti sunt heretici qui domum sibi parare
non sciunt sed aliorum serpationis suis
alios decipere conantur. Simplex
semper domum habitat. hereticus
uero in fouea est. tum quam fraudulen
ter uulpes galline ille extre dolum semp
intentis de quia scriptum est. quocies
uolui congregare filios tuos. sicut
gallina pullos suos et noluisti.

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

lata et hista in conspectu hominum et signa
uera ostendunt sed in conspectu hominum.
Ad sacrante enim pplm ducatur sps babtizandi
siue sacerdotii ordinandi siue reconciliandi
siue baselicas sacrandi. Et seducit eos
qui habitant in terram. utique per hoc
signa uera perfecturata seducet eos. non
ut in celestib sed in terrenis habitantes
suis facias adherere in cubilib et h... num
id in occultis et in domib eorum. Et seducit eos
qui habitant in terram. id est cum ille
seducit quem bestia prouabimus. seducit
eos per hoc signu sacerdotali que data
sunt ei. facere simulacrum bestie que
habet plagam gladii et uixit. id quasi
sic faciunt quasi xps qui mortuus est et
resurrexit. per hoc carismata seducit
terrenos sel prius facere simulacrum bestie.
Et datum est ei dare spm simulacrum
bestie. id ipsi pplo ut qui hanc imple
uerint et obseruauerint bestie. reconsig
nando simulacrum ostendit. utrumque
dare spm unum dicit carismatum scm id
celestem uel terrenum spm proprium disci
pulum tradere nostri. Ignem facit de
scendere de celo. Ignis de celo sps scs est
qui descendit sup apostolos sicut in actib
apostolorum legimus. Et notat quia
duos spos dant unum de celo et unum
de terra. In utroque spu babtizantur. et
de hoc babtismo sci in sco spu proficiunt
prosilit uero ipsorum quod decipiunt
spm bestie. ut sint filii gehenne
magis qua ipsi proficientes in pedib in du
cta. rebellationem ipsius bestie dicens.
Et faciet ut qui cumque non adoraue
rint simulacrum bestie occidantur.
Simulacrum autem bestie pro loco intelli
gimus sicut bestiam. Aliquando enim
ipsum pplm dicit simulacrum. id quasi
nomine xpianum quod signis seducunt
fieri pseudo prophete id ipsi sacerdotes
aliquando ipsum similitudinem nominis
xpi dixit simulacrum. quia bestia
tota diabolus induit hanc simili
tudinem in qua ipse adoratur.
Pseudo autem prophete qui sunt sacer
dotes mali certissime ipsi seducunt
terrenos bestie simulachrum fieri
et faciunt occidi. si quis non adoraue
rit simulachrum bestie. Non illud
simulachrum quod seducunt fieri.
sed illut simulacrum cui similem
pplm faciunt. sicut in euangelio
dictum est. Qui fecerit mandata
patris celestis. erunt similis patris sui
qui in celis est. Ita et qui uolunta
tem diaboli faciunt similes illi sunt
et sub uno xpi nomine est qui habet
plagam de gladio et uixit qui est omnis
hic xps in sanctis suis. unum corpus est.
Ypocrites uero bestia qui hanc xpi in
uocationem mentiuntur. similiter unum
corpus est caput. est xps in suis. et
diabolus in suis. hec hec bestia cum
duob cornib facit ut superioris bestie
simulachrum adoret. Id est ut ppls
adoret diaboli ad inuocationem hoc
est sacerdotes suos quos caput quasi
occisum in morte dixitur. Et facit
omnes minimos et magnos et diuites
et pauperes et liberos et seruos ut dent
eis notam super manum eorum dexte
ram aut super frontes eorum. hoc enim ad
misterium pertinet. id est sacramentum
describit facinoris supra dixit facere

UVA.BHSC

qui cumque non adoraverint. Et hic
dicit facit omnes minimos hec facit
et faciet et facturum dicit quod tem
pore ante Christi aperte factum est. Et
nunc spiritaliter factum est. Sic denique
miscuit tempus utrumque dicendo facit
et faciet. Scimus enim quia VII in secta
Christum accipiunt in manu et in fronte.
In manu operatio intellegitur, sanctorum
in fronte cognitio est pectoris Christi que
sectantur et qui credunt et qui ope
rantur in secta manifestantur.
Ypocrite autem e contrario notam in
manu et in fronte habent sub Christi
nomine simulachrum bestie in opere
et cognitione. Ostendit preterea eum
unum bestiam bicornem multos
esse. Dum dicit facit, unum osten
dit. Et dum dicit ut dent eis no
tam multos insinuat seductos esse.
Magnum malum et non minimum
damnum quando unus pseudo
propheta seducit in nomine Christi, cum
Dominus dicat: multi pseudo prophete
exurgent et seducent multos. Hec
spiritaliter in secta geritur quod ante
Christi tempore apertissime factum
est. Et quia bestie septem capita
nuncupavimus, et octavum caput
pseudo prophete sacerdotes diximus,
nunc dignum est ut per ipsos reges
qui ante Christi significaverunt per
eorum gesta cognoscendo ante Christum
describam. Capita septem huius
bestie septem montes sunt in quibus
mulier sedet, id est civitas Romana.
Et sicut septem montes sunt et septem
reges sunt, quinque ceciderunt, unus
est, alius nondum venit. Et dum ve
nerit modico tempore oportet eum per
severare. Et bestia que erat et non est
et ipsa octava est. Intellegi oportet
tempus quando scriptura apocalipsin
edita est. Tunc et in hec visum est quia
tunc Cesar Domitianus. Ante illum
autem fuerunt etiam patres illius qui habue
runt potestatem Vespasianum, Vitellius
et Galba. Hii sunt qui ceciderunt
quando hec vidit Iohannes. Unus extat
sub quo scriptura apocalipsin, id est
Domitianus. Alius nondum venit,
Nerbum dicit. Et quum venerit brebi
tempore, biennium non implevit.
Et bestiam quam vidisti inquid de septem est.
Quoniam ante istos reges Nero regnavit.
Et octavus est et ipse octavus ante Christum
prefiguravit. Et venturus est et octavus
est et venturus erit. Ut modo cum
illa advenerit conputatus loco octavo.
Et quoniam in illo est consummatio, proinde
dicit: et in interitum vadit. Nam decem
reges quos supra discripsimus quos in signo
romano invenerit, hos reges accepisse
regalem potestatem quum ante Christus
moverit ab oriente, ut mittatur ab
urbe Romana cum exercitibus suis.
Hec cornua decem diademata Daniel
ostendit et tria eradicari de prioribus.
Hoc est reges duces primarios ab ante Christo
interfici, ceteros septem dare illis et h
onorem et consilium et potestatem,
de quibus hii meretricem odio habebunt,
urbem scilicet Romanam, et carnes eius
commedent et ipsam exurent igni.
Et dant signa et prodigia et miranda osten
debit ante Christus eorum carnalium oculis.

UVA.BHSC

lat ut ignem de celo descendere faciat
sed in conspectu hominum et non uerum
signum sed falsum. sicut odie magi per
angelos refugas faciunt et simulant
castitatem et mundiciam cum inpurissimi
sint et domum dni id est ecclesiam dissipant
et faciat ut imago uiuat ut antixpi in templo
hierosolimis ponatur. et in ea angelus
refuga et inde uoces reddat. Faciat
hinc etiam et antixps ut accipiant
serui et liberi notam in frontibus aut
in manibus dexteris numerum nominis eius id est
DCLXVI seducebat populum qui ad simili
tudinem xpi dicentis. ego sum A et ω.
id est primus et nouissimus. Faciunt ergo
numerum quem dixi. ut in numero inueniant
nomen ut notam. Numerus in quid est.
ACXC quod sunt in numero DCLXVI
quem faciemus secundum grecos. ACXME
quia primitus ut eum recipiant ad
oculum scribat. ACCCCXC sunt DCLXVI
que nota numerus est. Redactus autem
in monogrammatu et notam faciunt et
nomen et numerum hoc signo. ☧ In hoc
monogrammatu complet numerum nominis
sui quem faciebat in fronte et in manu
dextera quod sunt sub uno. TCCCXXV
et ille XV et remanent dicit TCCLX quos
regnaturus erat et supra diximus in mono
grammatu. ☧. id est litteram facere quod
est latine mono. id est unum GRAMA
id est litteram eo quod in uno caractere
complere admonet numerum suum quem
faciat in fronte aut in manu dextera
xps ergo ANTI. id est contrarius xpo. unct
enim contra dicitur quia in xpo se simu
latura esse ostensum. hos sensu simili
tudinem quam colat et cursu similem

faciat aduersarius lat ut faciebat hoc signum
in fronte aut in manu ut nemo possit
emere aut uendere nisi qui hunc signum
habuerit in manu aut in fronte.
Adspernationem autem dicit. et exacerbationem
daniel ante predixerat sicut dicit.
satanam templum suum inter maria
super montem inclitum et sanctum id est
ecclesiam ibi ponet imaginem auream
sicut fecit nabuchodonosor. ut sicut
diximus nemo possit emere
aut uendere nisi post ca
racterem hunc imagi
nem ado fuerit et
faciet ut qui non adora
uerit occidatur. et tribulationem ui
deuotur quem licet occidere. sic ergo
faciet ut nemo possit mercari nisi
qui habuerit notam aut nomen bestie.
aut numerum nominis eius id est nisi com
municauerit notam aut nomen bestie
aut numerum nominis eius unum erat
supra denique notam solum dixit.
ut det eis in manum aut in fronte item
post eum persinonima ostendit et
notam dici et nomen numerum nominis
eius. hec recolens dns admonens electos
de nouissimis temporibus et periculis illis.
Quum autem uideritis adspernationem
que dicta est per danielo propheta
stantem in loco sancto qui legit intelle
gat. adspernatio dicitur quasi deo
spernitur. Deus quod idola pro deo
colantur ut dogma hereticorum in
ecclesia introduciatur. eueersio autem est
quod instabiles et cumulos hominis
signis falsis et portentis seducat aut
uenturus saluator. Unum autem est

UVA.BHSC

capitalib(us) bestiae quem supra diximus
in pseudo prophetam esse tamen quae iugu
latum ad mortem et plaga mortis eius
sanata est neronem dicit · qui natus
xpm per figuram et quia natus xpm ·
natus xps qui nunc per totum pseudo sacer
dotes sub xpi nomine regnat · tunc aperte
per totum debacchabit · quia iudei xpm
crucifixerunt · et pro xpo neronem
natum xpm receperunt · hunc ergo susci
tatum ds mit[…]ere regem dignum
dignis et xpm […] qualem me
ruerunt iudei […] et quia non
habebit nomen […] nero anti
xpi sed aliud […] nomen adsumptu
rus est · [illegible] iniquum inscitatu
rus quod sic eum tamquam xpm exci
piant iudei · qui eis castitatem tamen in
dicat simulet · De inde ait daniel ·
deum patrum mulierum non cognoscet ·
Quum prius fuerit inpurissimus · et nullum
deum patrum suorum cognoscere · non
enim seducere poterit populum circumci
sionis id est iudeorum nisi legis se vindicatorem
demumque castos non idola colendo se
futurus sed ad circumcisionem colen
dum · Sic ergo quos potuerit seducere
latu post modum seducatus faciet co
gnitos sibi ut xps ab eis appelletur
et multa munera regis deceptis largi
getur et terram suo per eum dividet ·
et quos terrore non potuerit sub
iugare · blandiendo subiugabit per
munera · de inferno autem illum surgere
quem in prima bestia de abisso dixit
suscitatur verbo dni · aqua nutriet
illum et abissus auxit illum · qui
tamen licet et nomen inmutato veniat

a lateris numerus autem nominis est et numerus
est · Sic ait et litteris grecis in conpluribus
inveniuntur numeri · DCLXVI qui per
septem capita hoc est septem regna sibi
subditur septem nominibus nuncupabitur
et octavum nomen habebit quem supra
diximus · ACXIME · in quo nomine notam
in manu et in fronte facturus est · et
hunc septem nomina tractata usque conplu
nentur · littera EUANTAS · quod latine
dicitur serpens eo quod eva prius dece
perit · secundum nomen habet DAMNATUS
eo quod magnum damnum inlaturus est
mundo · tertium nomen habet ANTEMOS ·
id est abremnius uetmeao id est uno quasi
abstinens uino · quartum nomen habet
gotica lingua · GENSERICUS ·
Quintum nomen habet linguarum AN
TIXPS · Sextum nomen habet grece
TEITAN · Septimum nomen habet
latine DICLUS quo nomine contrarium et
perversum intellegimus · ANTIXPS · qui cum a luce
superna privatus sit adque abiectus · transfigura
se tamen in evangelium lucis praesumens
se dicere lumen · EUANTAS DCLXVI

require nomina

DAMNATUS DCLXVI
ANTEMOS DCLXVI
GENSERICUS DCLXVI
ANTIXPS DCLXVI
TEITAN DCLXVI
DICLUS DCLXVI
ACXIME DCLXVI finit

Hic est sapientia qui habet intellectum com
putet numerum bestiae · Numerus enim hominis
est id est xpi · cuius nomen sibi faciet bestia ·
Quaerant enim ad haec singulas litteras
huius numerum nominis quae conplent in aestimatione
quae sic · DCLXVI · FINIT

UVA.BHSC

+ OCTO NOMINIBUS NUNCUPATUR INSERTEM REGNA QUI EST BESTIA CUM SEPTEM

+	P	RO	A	I	PRO	T	CCC	PRO	D	D	PRO	E	V	PRO	A	I
+	P	RO	N	X'	BRO	E	V	PRO	I	I	PRO	V	CCCC	PRO	N	L
+	P	RO	T	C	PRO	I	X	PRO	C	C	PRO	A	I	PRO	T	CCC
+	P	RO	E	V	PRO	T	CCC	PRO	L	L	PRO	N	L	PRO	E	V
+	P	RO	C	IIII	PRO	A	I	PRO	V	V	PRO	T	IIII	PRO	M	X'
+	P	RO	H	VIII	PRO	N	V	PRO	X	X	PRO	A	I	PRO	V	XXX
+	P	RO	R	XXX	DC	LX	VI	DC	LX	VI	PRO	S	CC	PRO	S	CC
+	P	RO	I	VIIII	PRO ANTITFRASIN NOMEN SIBI							DC	XXX	DC	LX	VI
+	P	RO	S	XX'	IMPONIT. LUX EGO SUM INQUID.							BIS	NO	ME	N	GE
+	P	RO	T	C	ET EGO SUM XPS PER HOC ERGO							MI	N	U	M	~
+	P	RO	V	CC	SEDUCENS MULTOS. HUNC							CON	IU	N	GE	SD
+	P	RO	M	XXX	NUMERUM ET NOTA IN FRON							U	N	U	M	
+	D	C	LX	VI	TE FACIT ET MANUM QUAM							ET	IN	UE	NI	ES
+	P	RO	G	III	DECIPIT.							E	IUS	NO	M	EN
+	P	RO	E	V	ANTI CHRIS TI							ET	N	U	ME	RUM
+	P	RO	N	L	IN FRONTE ET MANU							QU	OS	SU	PP	O
+	P	RO	S	CC	NOMEN DCLXVI							TA	TO	S	IN	UNU
+	P	RO	E	VIIII								IN	UE	NI	ES	MIL
+	P	RO	R	C								LE	T	RE	CE	N
+	P	RO	I	X	NOMEN DCLXVI							T	O	S	T	RI
+	P	RO	C	XX	CARACTERES							G	I	N	T	A
+	P	RO	V	XXX	ANTI CHRIS TI							QU	IN	&	DI	ES
+	P	RO	S	CC	S	UB	T	RA	C	TOS	QUA	DR	A	GI	N	TA
+	D	C	LX	VI	QU	IN	&	RE	LI	COS	TO	T	TI	E	B	US
+	P	RO	D	IIII	RE	G	NA	BI	T	AD	U	ER	SI	A	A	S.
+	P	RO	A	I	BIS	DC	LX	VI	FI	U	N	T	M	I	L	LE
+	P	RO	M	X'	T	RE	CE	N	TOS	TRI	GI	N	TA	QU	IN	&
+	P	RO	N	L	TOL	LE	QU	A	DRA	GIN	TA	QU	IN	Q	UN	&
+	P	RO	A	I	RE	MA	N	EN	T	DI	ES	MIL	LE	DU	CE	TI
+	P	RO	T	CCC	NO	NA	GI	N	TA	AN	NI	TR	ES	ME	N	SES
+	P	RO	V	XXX	SEX	RE	RE	G	NO	IP	SI	US	AN	TI	CH	RIS
	P	RO	S	CC	DC	LX	VI									TI

CAPITA ET DECEM CORNUA SERPENS.

UVA.BHSC

INCIPIT MAGISTER E
IN TELLECTULI HUIUS
ENUMERATIO LITTE
RARUM

Si scire uis hunc numerum.
si latinus est. per litteras lati
nas ingredere primum et
collige rationem quantas
uel quales litteras latinus
facit in numerum qui per latinas
sub partitionem in cunctas
uoluuntur calculo. et in ipsis
repperies nomen antichristi
quod summa numero sexc. id est
diclux quod diriuato uoca
bulo dicitur diclux. qui ut
per septem regna separatim nunc
computantur nomina. et suum
nomen in eo perpetuantur. sicut
per numerum litterarum unus
quisque per suam linguam. ita
sicut latinus per latinas.
grecus per grecas. ita cunctas
per singulas.

et dum ut latinus numerum
per latinas cognoueris sic
per singulas recognoscis.
Et in cunctas nomina in ulfu
beto sedecim repperies litteras.
id est a. c. d. e. g. h. i. l.
m. n. r. s. t. u. x. quia eas sedecimo
anno legimus dece
pisse in paradiso Eua.
Reliquas septem litteras in
suo non inuenimus nomine.
id est b. f. o. p. q. y. z.
quia et priuatum eum cogno
scimus esse ut septem formae gratiae
quas litteras ita promisimus.
curatum uestrum complebimus.
et has ut dixerimus litteras
in septem partibus fuisse
dispertitas.
In quas partes septem nomina
bestiae recognoscis.

excepto axsime
in quo fuit autus
est notatum et
scriptum ut
usium et ubi
in has abecedu
rius eum quem
duplices rep
peris lit
teras ibi
nomina nu
merum
esse in
tellegis
quod nomina
singulatim
latet unaquaque.

UVA.BHSC

ANTI CHRIS TUM	TEI TAN	DIC LUX	GEN SERI CUS	EUAN TAS	DAM NATUS	ANTE MUS	ACXT ME
A I A	A I A	A A	A A	A I A	A I A	A I A	A I
B	B	B	B	B I B	B IIII B	B	B
C IIII C	C	C C	C	C	C	C	C
D	D	D D D	D	D	D D	D	D
E V E	E V E	E	E VIIII E	E V E	E	E V	E
F	F	F	F F	F	F	F	F
G	G	G	G III G	G	G	G	G
H VIIII H	H	H	H	H	H	H	H
I VIIII I	I I	I I I	I X I	I	I	I	I
K	K X	K	K XC K	K	K	K	K
L	L	L L	L	L	L	L	L
M XC M	M	M	M	M	M X M	M X	M
N X N	N L	N	N L N	N L N	N L N	N L	N
O	O	O	O	O	O	O	O
P	P	P	P	P	P	P	P
Q	Q	Q	Q	Q	Q	Q	Q
R LXX R	R	R	R C R	R	R	R	R
S LX S	S	S	S CC S	S CC S	S CC S	S CC	S
T C T	T CCC T	T	T	T VIIII T	T CCC T	T CCC	T
V CC V	V	V V V	V LXXX V	V CCCC V	V LX V	V LXX	V
X	X	X X X	X	X	X	X	X
T C T	T CCC T		S CC S				
DCLXVII	DCLXVII	DCLXVII	DCLXVII	DCLXVII	DCLXVII	DCLXVII	DCLXVII

UVA.BHSC

QUALITER COGNOSCATUR ANTIXPS IN NOMINE DOMINI DUM RECEPERIT

Et datum est illi facere bellum cum sanctis et vincere eos et occidere eos. Vincet eos quos sibi consentaneos invenerit; occidet eos qui ei consentire noluerint. accepit enim potestatem in omne tribum et linguam et gentem. et adorabunt eum omnes inhabitantes super terram quorum nomina non sunt scripta in libro vite agni qui occisus est ante constitutionem mundi. Si quis habet aures audiendi audiat. Qui in captivitatem ducit in captivitatem vadit. qui gladio interficit gladio interficietur. Facit enim terram et eos qui habitant in illa ut adorent bestiam primam cuius curata est plaga mortis eius. Et facit signa magna ut etiam ignem de celo faciat descendere in terra coram hominibus. et seducit inhabitantes terram propter signa que permisse sunt ei facere in conspectu bestie et precipiet habitantibus terram ut faciant imaginem bestie sicut fecit nabuquodonosor. et adorent eum omnes tribus et lingue. et datum est illi ut det spiritum imaginibus bestie ut etiam quam homo loquatur imago. et faciet ut quicumque non adoraverit ipsam imaginem occidatur. et faciet omnes pusillos et magnos et servos ac dominos pauperes et divites ut accipiant caracterem in manu dextera aut in frontibus quia nemo poterit emere aut vendere nisi qui habuerit notam aut nomen bestie. Hic est sapientia qui habet intellectum conputet numerum bestie. Numerus enim bestie numerus nominis est. et numerus eius est DCXVI. Proinde dominus noster Ihesus Christus admonens ecclesiam suam ut oret ne fugiat fuga ista hieme ut sabbato. cum enim per antichristi venerit et ecclesia persequatur ubi fuerit sanctis solitudinis et deserta sectabuntur. et faciet enim omnes principes terre quam et pusillos dominos et servos divites et pauperes accipere caracterem in manum dexteram aut in frontibus quia nemo poterit emere aut vendere nisi qui habuerit hunc caracterem. et numerum nominis est DCXVI. Proinde dominus ut oret ne fugiat fuga ista hieme ut sabbato. Tempore enim antichristi ecclesia figurata est in solitudine Ierico. et urbis qui fuerint tempore eclipsis firmati. antichristus enim cum venerit legem priscam et circumcisionem adinnovaturum cogendum est omne genus hominum iudaice legis observationem adtendere. electi vero et earum spirituales quia antichristo non sunt credituri fugient a hanc persecutionem et in solitudine morabuntur sicut in hoc libro plenissime disputandum est. Ideo mona

UVA.BHSC

sabbato orandum nobis ut non fuga
persequutionis nostre non fiat hieme ut
sabbato. Ipsa fuga si enim hieme fue
rit inquisitio nostra et conprehendimur
a persecutoribus humana fragilitas
corpus frigore sustinere non poterit.
Ubicumque enim ad hostia accedere uo
luerit frigoris iniuriam declinans con
tinuo occupandus erit. Talem enim
erit decretum antexpi per uniuersam
terram. ut qui non habuerit hunc ca
racterem * in fronte et in manu
dextra conprehendatur et ipsi presen
tetur. Sci uero qui tunc solitudines
montium et silvarum occultati se
habuerint. ad nullum hominem acces
suri erunt ne occupentur. et ideo
dicit orandum nobis ne fuga nostra
hieme fiat et uita asperitate frigoris
ab hominibus temporis illius conprehensi
et occupati antexpo presentemur.
Sabbatum autem obseruatio legis
erit. quia non erit licitum in lege
uiam ambulare aut aliquid opus
facere seruile. Siquis autem tempore
antexpi ambulantem aut aliquid
opus facientem inuenerit in sabbato
uel ut legis preuaricatorem et transgressorem preceptorum offerat antexpo.
Diximus enim antexpm iussurum esse
ut in iudeica lege cunctis hominibus
obseruetur et uenerentur in tantum
ut usque ad mortem uindicetur.
Unde in psalmis preuidens futuru propheta
dd oratur dicens ut destruas inimicum
et defensorem. Ipse enim antexps
cum inpurissimis sit castitatem et
sobrietatem predicaturus est.

quia neque potatores uinum neque ullus
gustus mulierum ad eum accessum amo
ris causam habebit. et ex hoc optime
ducit et adulterius religionis et cum
dicator legis erit. et tam inimicus ac te
et defensor iudeice legis apparebit.
Uerum si adspiciam in intellectum spiritu
aliter ne fiat fuga uestra hieme ut sabbato.
hieme quod dicit id est ne fides uestra refrigescat
ut ad carnalitatem reuertamini. Sicut
et sabbato dicit. quod in illis diebus
habundante iniquitate refrigescet
habet fides multorum. Sabbato autem
quod dicit id est ne refrigescente fide in
iudaismo consistatis et per precepta
antexpi sabbatum colatis. hec precepta
antexpi nullus euadere poterit. nisi qui
scam trinitatem unum dm crediderit
et in unam catholicam atque apostolicam
eclesiam inuentus fuerit. et paupertate
apostolicum contemptus nihil in hoc
mundo preter xpm habuerit et plus
de tribulatione huius seculi quam de pros
peritate gauisus fuerit. et tam princi
pes huius seculi quam et amatores mundi
contempserit in contemplatione eternitatis
et die noctuque in lege dni meditauerit
et in uita contemplatiua et solitudine
delectatus erit. Ceteros uero quos cultu
res et amatores huius seculi inuenerit
absque ulla reluctatione sub iugum
sue dicionis rapiet. EXPLICIT.

DE ANTIXPO QUALITER:

IMPERATOREM TOLLIT
ROMANUM.

[illegible] enim atque [illegible] in libro etiam

UVA.BHSC

...tatis di scientiam quam exponas pauli
apostoli ubi ad tessalonicenses secunda ·
quia putabant quod tempore pauli
apostoli esset dies iudicii · Scripserat
enim eis in prima epistola dicens · deinde
uentu dni · nos qui uiuimus qui residui
sumus in aduentu dni non preueniemus
eos qui ante eum dormierunt · et paulo
post · deinde nos qui uiuimus reliquimus ·
simul rapiemur cum illis in nubibus ·
Quam ob rem secundam scribens epistolam ·
quam ubetaus aquisiti · ita exponens
ait · Consolatus euangelicus apostolicusque
senatum quos de diuino isto iudicio no
uissimo uideo mihi esse praetereundum
ne hoc uolumen in nimiam longitudi
nem protolluatur · sed nullo modo
est praetereundus apostolus paulus qui
scribens ad tessalonicenses · Rogamus
inquid uos fratres per aduentum dni nostri
ihu xpi et nostrae congregationis in
ipsum ut non cito moueamini men
te neque perterreamini neque spm neque
per uerbum neque per epistolam tam
quam per nos quasi instet dies dni ·
Nequis uos seducat ullo modo quoniam
nisi uenerit refuga primum et
reuelatus fuerit homo peccati
filius interitus qui aduersatur
et super extollitur supra omne
quod dicitur ds aut quod colitur ·
Ita ut in templo di sedeat · ostendens se
tamquam sit ds · Non retinetis
in memoriam quam adhuc essem
apud uos · haec dicebam uobis
et nunc quid detineat scitis · ut
reueletur in suo tempore ·
Iam enim misterium iniquitatis

operatur tantum qui modo tenet
teneat donec de medio fiat · Et tunc
reuelabitur iniquus quem dns ihs
xps interficiet spu oris sui et destruet
illuminatione presentiae suae · eum
cuius est presentia secundum operationem
satane in omni uirtute et signis
et prodigiis mendacii · et omni seduc
tione iniquitatis his qui pereunt
pro eo quod dilectionem ueritatis
non receperunt ut salui fierent ·
Et ideo mittet illis ds operationem
erroris · ut credant mendacio · et iu
dicentur omnes qui non crediderunt
ueritati · sed consenserunt iniquitati ·
Nulli dubium est eum de antexpo ista
dixisse diem iudicii · Hunc enim
appellat diem dni non esse uenturum
nisi ille prior uenerit quem refugam
uocat · utique dno do · quod si de omnibus
impiis merito dici potest · quanto ma
gis de isto · sed in quo templo di sit
sessurus · incertum est · utrum in illa
ruina templi quod a salomone rege
constructum est an uero in ecclesia ·
non enim templum alicuius idoli
aut demonis templum di apostolus
dicit · unde non nulli non ipsum
principem · sed uniuersum quemadmo
dum corpus eius · id est ad eum pertinentem omnium
multitudinem simul cum ipso suo prin
cipem · hoc loco intellegi uolunt xpm uo
lunt recquis quae putant · tamquam templum
dicit sicut in greco est non in templo di
sedeat · tamquam ipse sit templum di
quod est ecclesia · sicut dicimus · sed in
amico id uelut amicus ut si quid aliud
de isto loquationis genere dici solet ·

UVA.BHSC

Quod autem ait. et nunc quid detineat
scitis. ait. Id quid sit in mora quę causa
sit dilationis eius. ut reveletur in suo
tempore sciatis. quoniam scire illos dixit aperte
hoc dicere noluit. et ideo nos qui nescimus
quod illi sciebant pervenire cum labore
quod sensit apostolus cupimus nec valemus.
Presertim quia illud quod addit hunc sensum
facit obscuriorem. Nam quid est.
Iam enim misterium iniquitatis operatur.
tantum qui modo tenet teneat donec de me-
dio fiat. et tunc revelabitur inimicus.
Ego prorsus quod dixerit me fateor igno-
rare. Suspiciones tamen hominum
quas vel audire vel legere potui non
tacebo. Quidam putant hoc de impe-
rio dictum fuisse romano. et propterea
paulum apostolum non id aperte scribere
voluisse ne calumniam videlicet in-
curreret. quod romano imperio male
optaverit cum speraretur eternum.
et hoc quod dixit. Iam enim misterium
iniquitatis operatur. neronem vo-
luerit intellegi cuius iam facta velut
antichristi videbantur. Unde nonnulli
ipsum resurrecturum et futurum an-
tichristum suspicantur. Alii vero nec oc-
cisum putant sed subtractum potius
ut putaretur occisus et vivum occultari
in vigore ipsius etatis in qua fuit cum
crederetur extinctus donec suo tem-
pore reveletur et restituatur in regnum.
Sed multum mihi mira est hęc opinan-
tium tanta presumptio. Illud tamen
quod ait apostolus. Tantum qui modo
tenet teneat donec de medio fiat.
Non absurde de ipso romano imperio
creditur dictum. tamquam dictum

sit. tantum qui modo imperat imperet
donec de medio fiat. id est de medio
tollatur. et tunc revelabitur iniquus
quem significari antichristum nullus am-
bigit. FINIT

INCIPIT STORIA DECIMI SIGNI

Et vidi et ecce agnus stans
in montem sion et cum eo
centum quadraginta quat-
tuor milia. habentes nomen eius
et nomen patris eius scriptum
in frontibus eorum. et audivi vocem
de celo sicut vocem aquarum
multarum. et sicut tonitrui magni
vocem quam audivi sicut cithare-
dorum citharizantium in citharis
suis. et cantant sicut canticum
novum in conspectu throni et in cons-
pectu animalium et in conspectu se-
niorum. et nemo poterat dicere can-
ticum nisi centum quadraginta
quattuor milia qui empti sunt a
terra. Hi sunt qui cum mulieribus
inquinati non sunt. Hi sequuntur
agnum quocumque ierit. Hi empti
sunt ab initio deo et agno in ore
eorum non est inventum mendacium
inmaculati sunt.

EXPLICIT STORIA

UVA.BHSC

UVA.BHSC

EXPLANATIO SUPRA SCRIPTE STORIE:

Et uidi et ecce agnus stans super
montem Sion et cum eo centum
xl quattuor milia habentes
nomen eius et nomen patris eius scriptum
in frontibus eorum. Aperte que sit in maiestate
notae in fronte dum Dominum et hominem Christi dicit
scriptum in frontibus ecclesie. Et audiui uocem
de celo sicut uocem aquarum multarum.
id est cxliiii milium. A que hoc loco sancti sunt.
Et sicut tonitruum magni uocem quam audiui
sicut citharedorum citharizantium
citharis suis et cantant sicut canticum
nouum in conspectu throni et in conspectu
animalium. et in conspectu seniorum.
Et nemo poterat dicere canticum nisi
c xl iiii or milia. Non dixit nemo possit
audire aut dicere sed discere. Multi enim
discunt semper discentes numquam tamen ad
scientiam ueritatis peruenientes nisi soli illi
cxliiii milia sicut dicit. Qui empti sunt
a terra. hi sunt qui cum mulieribus inquinati
non sunt. id est mulieribus inlicitis iuncti non
sunt. qui enim licite mulieribus iunguntur
non inquinantur. Masculos autem solos dicit.
id est fortes contra diabolum. Israhel habent citha
ras in manu. id est corda laudantium. Cithara
enim corda extensa in ligno est. Per lignum crux
intellegitur. per corda caro in cruce adficta
id est in passionem per se mortua. ut apostolus ait.
Christo confixus sum cruci. Viuo autem iam non
ego. uiuit uero in me Christus. Masculos dixit sed
in masculo significatur castimonia. que in
licito usu intacta non fuerit. et quia omnis in
masculum generantur. Virgines enim sunt.

Virgines omnis perfectionis dicit. id est castos et pudicos.
Sicut apostolus omni ecclesie scribit. Despon
sasi uos uni uiro uirginem castam. Hi sequntur
agnum quocumque ierit. Numquid illi pueri qui
pereuntes aut uirgines Christum tantum secuntur
in quocumque dixerit. sed omnes quos ad penitentiam
uocauerit. sed hi empti sunt ab omnibus ab maiore Deo
et agno. Ab eodem ex quo lux est defluxus redi
muntur ex quo ante quam Christus ueniret redempti
sunt et multi ante aduentum Domini in fide
liberati sunt. Sicut tres pueros legimus de fornace
ignis ardentis liberatos. et nunc sanguine suo
mundum redemptum. Multi per liberantur
exemplum. Plerique lapsi per culpam sed integri
tatis perpetuitatisque fructum de quibus dicit.
Et in ore eorum non est inuentum mendacium
inmaculati sunt. Non dixit non fuit in ore
eorum mendacium. sed non est inuentum sicut
apostolus dicit. Et hec quidem fuistis aliquando
sed abluti estis. Et iniquitas iusti non nocebit
ei quacumque die conuersus fuerit ab iniquitate sua.
Et potest esse uirgo et dolus in ore eius non in
ueniri. Qualem Dominus enim inuenerit cum uocat
talem puniet et iudicat. Quo nouissimo
die inuenerit dum tuta ita coronat.
A perquis dicitur promittitur non solum in futuris
sed omnibus recte credentibus. et recte in cunctis
expugnantibus uberibus. et digne penitentibus
non inuenit linguam mendacem sicut dicit.
Erat me bona a facie Domini reliquie Israhel. et non
facient iniquitatem nec loquentur mendacium
et non inuenietur in ore eorum lingua dolosa.
Sicut de Domino scriptum est. Peccatum non fecit
nec dolus inuentus est in ore eius. Peccatum non
fecit. quia sine peccato uixit. Dolus in ore
non est inuentus. quia neque ecclesia dolum habuit
quem induit. quia si ecclesia sine dolum est Christi
testamentum est. Quod si dolum habet ...

UVA.BHSC

in lingua ecclesia non est · quia inmaculata est ·
ecclesiam vero sine macula esse · quia in ca-
ritate est et in lumine manet · et dicit in illa
manet · Sicut ipse Christum dicit peccatum
non fecisse · propter nos peccatum fecisse · id est
nostrum peccatum habuisse · Ipsi in eo inventi
non sunt · Nam sine ista separatione
superfluum est ut credunt · Christum peccatum
peccatum fecisse · Peccatum non fecit
dolus in ore non est inventus · Quod est pec-
catum hoc dolus · Hic est agnus mansuetus
et sine dolo stans super montem Sion · Sicut
super montem id est ecclesia dicitur · quia inter
nos et exercitat se ad penitentiam quo oratur ·
Sicut enim pugnans est · et habitet sicut se
dicitur qui cum bestia pugna certat se
peribetur · propter peregrinationem autem presen-
tis ecclesie Sion dicitur · eo quod ab huius
peregrinationis longitudine posita pro-
missione rerum celestium speculetur ·
Et propterea Sion speculatio nomen accepit
quia corporalitatis attentu descendens spiritu et
mente in contemplatione pervenit semper
ad superiorum cernendia · hic vero Sion dicitur ·
et in futuro Hierusalem celestis nuncupatur ·
Quam nos et in hoc seculo ecclesia Hierusalem dicimus ·
Sed ista Hierusalem servit cum filiis suis · et illa
autem que sursum est libera est que est mater
omnium nostrum · De ista Hierusalem que occidit
prophetas et lapidat eos qui ad te missi
sunt · De illa Hierusalem dictum est · letare
sterilis que non paris · quia multi filii
deserte magis quam eius qui habet virum ·
Hierusalem vero latine visio pacis interpretatur ·
ergo ecclesiam hic pacem habere non poterit
quia in certamine persecutionis est · In ista
Hierusalem cum bestia commoratur et pseudo
prophete hic habet pacem quia pro futura

non laborat · Ista Hierusalem est sub pedibus
mulieris que lapidat prophetas · et occidit
eos qui in illa mittuntur · In ista Hierusalem
per membra crucifigitur · et agnus quod cotidie
immolatur · quia pacem in hoc mundo habere non
potest qui cotidie patitur · Pro futura vero
pace Hierusalem in hac ecclesia que est mons Sion cum magno
speculatur · ut quandoque consummatio labor
in illa cum ceteris victoribus copuletur · Ibi
enim absorta id est devorata omnia adver-
sitate pacem que est Christus perfecta possidebit
obtatam · Hic facit facit finem et sexta
pistula a tempore persecutionum in
Affrica gestarum · explicit ·

INCIPIT LIBER VIIIM · HIC STORIA:

Et vidi alium angelum volantem
in medio celo · habentem evangelium
eternum · ut evangelizaret habi-
tantibus in terra et in omni gente et tribu
et lingua et populo dicens · Timete Dominum et
date ei claritatem quoniam venit dies iudicii eius
et adorate eum qui fecit celum et terram mare
et fontes aquarum · Et angelus secundus secutus
est eum dicens · Cecidit cecidit Babilon
magna quia de vino fornicationis eius
biberunt omnes gentes · Et angelus tertius
secutus est eos dicens in voce magna · Si quis
adoraverit bestiam et simulacrum eius et acce-
perit notam in fronte sua aut in dextera sua et
ipse bibet de vino ire Dei mixtum mero in poculo eius ·
et cruciabitur igni et sulphure in conspectu
agni · et fumus tormentorum eorum in secula seculorum ascendet
et non habent requiem die ac nocte qui adoraverunt
bestiam et simulacrum eius · et si quis acceperit notam nominis
eius · Hic sustinentia sanctorum est · qui servant mandata
Dei et fidem Ihesu · Et audivi vocem de celo dicentem ·
scribe · Beati mortui qui in Christo moriuntur · Explicit ·

UVA.BHSC

UVA.BHSC

EXPLANATIO SUPRA SCRIPTURE STORIE

Et vidi in aliquid alium angelum volantem in medio celo. Angelus nuntius dicitur. Celum ecclesia. Angelum volantem in medio celo id est predicationem ecclesie per totum mundum discurrentem. Habentem evangelium eternum ut evangelizaret habitantibus in terram et in omni gente et tribu et lingua et populo dicens: Timete Dominum. Non dixit habentem evangelium et predicantem in omni gente dicentem, sed ut predicaret dicens. Ad hoc autem unum in loco in Africa posita notatum est, quod in omni gente sit ecclesia, que in parte predicat in Africa, cum in omni gente sic predicet, cum e medio Israel sicut Babilonis ecclesia predicabit et dixit: Timete Dominum et date ei claritatem quoniam venit dies iudicii eius, et adorate eum qui fecit celum et terram, mare et fontes aquarum. Et angelus secundus secutus est dicens: Angelus secundus futura predicatio est cum [illegible] veteris prophetia [illegible] in futuro tempore ad predicandum. Cecidit cecidit Babilon illa magna. Babilon autem civitas diaboli dicit. Civitas diaboli populus est et omnis corrupta [illegible] nequitie que in perseveratione sui [illegible] gentium [illegible]. Nam sicut civitas Dei ecclesia est, ita e contrario civitas diaboli, sicut Hierusalem est quem supra [illegible] Babilon et quod in hoc mundo [illegible] confusionis vocatur sicut Dominus dicit: Ecce pono in Sion lapidem conculcabilem in omnibus gentibus. Et quomodo Esaias de ruina Babilonis loqueretur ita dicit: Hec est cogitatio quam [illegible] tavit Dominus super totum orbem terre et quam [illegible] totius mundi in [illegible] quam videtur dictum est illi quod in Babilone haberet sedem, id est in populo diaboli, cuius interitum in Isaia videns ipsum ecclesia clamat: Cecidit cecidit Babilon illa magna. Duobus modis se repetit, quia duobus modis cadit, cum a Christo et ab ecclesia discedit. Propterea dicit quod adhuc futurum est, sicut unicuique Christus [illegible] dictum est: Diviserunt sibi vestimenta mea, quasi iam factum dicebat quod adhuc futurum in Christo erat, quod nunc completum videmus. Item in Israel legitur [illegible] nunc de Babilonia quod [illegible] mundus iste iam in conspectu Dei damnata est, quod perspicue in futuro damnanda erit. Sed in utraque ruine Babilonis perspicue videmus [illegible] futura [illegible] et discretionem per orbem celebrantem. De vino fornicationis eius biberunt omnes gentes. Quam hec civitas que [illegible] ipsa biberit de vino fornicationis eius omnium gentium; sic enim condita [illegible] iam corrupte fuerunt omnes gentes fornicatione et omni inmunditia. Et usque modo sunt multe gentes que non sunt ipsius Babilonis potestatis. Hoc universum duobus modis dividit obscurum de re causa. Unde manifestatum est omnes gentes sunt ipsa civitas qui bibit de vino fornicationis, id est omni opere inmunditie et iniquitatis. Et angelum tertium secutus est eos dicens in voce magna: Si quis adoraverit bestiam

et simulacrum. Hec sunt enim nouissime
persecutionis predicationis. id est tempore
antichristi breuiatum temporis sectatu.
Bestiam et simulacrum eius adorant. id est
diabolum propter est et capita uel uanitates occulti
id est sacerdotes sub christi nomine in eiu corpore dia
bolo deseruiunt. Et acceperunt notam
in fronte sua et in dextera sua et ipse
bibet de uino ire dei mixtum meri in poculo
ire eius. Dum dicit et ipse bibet, hostendit
et reliquum qui biberit. Et quia duos populos
diximus diaboli unum foris corpore quod
sine fide est et gentilis. alterum in eiu
corpore qui solo nomine sunt xpiani. In
opere uero non discrepant quia uterque
pro hoc dicit. et ipse bibet de uino ire dei.
Dicta enim de uino fornicationis bibisse
omnes gentes et ne reputarent eum qui licet
gentibus uerisimilis non miscetur eundem
autem bestiam sub christi nomine adorant.
Et cruciabitur igne et sulfure in conspectu
angelorum sanctorum et in conspectu agni et fumus
tormentorum eorum in secula seculorum ascendet et
non habent requiem die ac nocte qui adorant
bestiam et simulacrum eius, et si quis acci
pit notam nominis eius. Hic hostendit omnes omnino
dixisse et uiuos quam mortuos. Cum autem dicit qui
adorant bestiam cruciabitur igne et sulfure,
uiuos dicit. Quum uero dicit fumus tormen
torum eorum et non habent requiem die ac nocte
mortuos insinuat. Hic patientia sanctorum est
qui seruant mandata dei et fidem ihesu. patientiam
dicit sanctorum id est non accipere notam simulacri bestie
sed notam ipsius ueritatis agni et neque adorare si
mulacrum sed uerum xpistum. Erit enim tunc tempore
antichristi pressura magna qualis numquam fuit
ab initio mundi. In qua pressura expectant
et fidem operantes custodiunt precepta dei et fidem ihesu.

Et audiui uocem de celo dicentem: scribe. Beati
mortui qui in xpisto moriuntur. In hoc loco omnes sanctos
dicit et uiuos quam et sepultos. Quum enim dicit
beati mortui, sepultos dicit. Quum uero dicit
qui in xpisto moriuntur, uiuentes hostendit, qui
in corpore et cilicio uersantur. omnem autem in
clusit dicens: qui mortui sunt et moriuntur
plene in xpisto. Amodo etiam dicit spiritus ut re
quiescant a laboribus suis. opera enim eorum
secuntur cum eis. amodo ex quo dei meruerint
ut resurrexerint. Quia de fine ipsius persecutio
nis antichristi loquitur. Hic facit finem
et recapitulat a tempore passionis sue. Explicit.

INCIPIT STORIA DE NUBE

ALBA ET FILIO HOMINIS IN LIBRO VII.

Et uidi et ecce nubem albam. et super nubem
similem filium hominis habentem in capite suo
coronam auream et in manu sua habebat
falcem acutam. Et angelus exiuit de templo
clamans uoce magna sedenti super nubem:
mitte falcem tuam et mete quia uenit hora
metendi. quia maturata est messis terre.
Et misit sedens super nubem falcem suam in terram,
et messa est terra. Et alius angelus exiuit
de templo quod est in celo et ipse habens falcem
acutam. Et alius angelus de ara habens
potestatem super ignem. et clamauit uoce
magna habenti falcem acutam
dicens: mitte falcem tuam acutam
et uindemia botros uinee terre quia maturi
sunt uue eius. Et misit angelus falcem suam
in terram et uindemiauit uineam terre et misit
in torcular ire dei illum magnum. et calcatum
est torcular extra ciuitatem. et exiuit san
guis de torculari usque ad frenos equorum per stadia
mille sexcenta. ...

UVA.BHSC

Angelus de celo super nubem albam
Ubi metent messem terre
Civitas
Ubi calcatum est torcular extra civitatem et exiit sanguis de torculari usque ad frenos equorum

UVA-BHSC

INCIPIT EXPLANATIO SUPRA SCRIPTE STORIE

Et uidi et ecce nubem album et
super nubem similem filium
hominis. Nubem album
ecclesiam dicit in gloriam et
puritatem sue fulgentem. Filium hominis
Xpm dicit qui sue ecclesie possessor est.
Hec nubs albu modo claruerit in passione
sed precipue post persecutionem flammis
in erumtatione albescit. Cum coniunctum
cum capite fuerit. Habens in capite suo
coronam auream. Ipsi sunt uiginti quat-
tuor seniores cum coronis aureis. Et in ma-
nu fulcem suam acutam habebat. Id est
in opere suo potestatem maledictionis.
Ipsa est enim fulcis de qua dicit angelus
Zaccarie. Hec maledictio que exiit in faciem
totius terre. Propter quod omnis fur et ut usque
ad mortem paries luet. Et omnis peiurus
et huc usque ad mortem paries luet. Non enim
fur et peiurus grauius omnibus peccant
ut solos damnari diceret, sed fur et pe-
iurus ypocrite sunt. Id est illi sacerdotes
quos in bestia caput uelut occisum diximus.
Sicut dominus dicit. Qui non intrat per ianuam
quod est Xps sed ascendit per aliam partem
fur est et latro. Et latrum. Qui se dicunt
iudeos esse et non sunt sed mentiuntur.
Et ad exercitii hic dictum est. Iurabunt in nomine
uerum omnis inquid fur et omnis peiurus
ut ostenderet non unum genus esse furti
neque pluri. Et alius angelus exiit de templo
clamans in uoce magna sedenti super
nubem. Mitte fulcem tuam et mete
quia uenit hora metendi quoniam maturata

facta est messis terre. Id est consummata
sunt peccata. Angelus de templo cla-
mans cumquam filium hominis modo est
in ecclesia imperium dni. Angelum nuntius
est predicationis. Templum ecclesia est.
Filius hominis Xps est qui non perspicua
uoce clamat sed suggestione spiritali qui
operatur in suo corpore. Id est in ecclesia dicens.
Iam tempus esse malorum anathematizandorum.
Id est discessionis faciende inimicorum persecu-
tione collatum de penitentis aufferendorum.
Id est desiderat ecclesia diem iudicii esse et
animas omnibus separari. Et misit sedens
super nubem fulcem suam in terram
et messa est terra. Utique spiritualiter
dicit quia cum ecclesia animas persequitur
et impugnatur iniurias suffert tunc illi
superantur tunc et inimici persequentes
dicuntur. Quando cum ecclesia audiunt inimi-
cis emendandum ipsi inimici torquentur.
Et alius angelus exiit de medio templo
quod est in celo. Et quia angelum nun-
tium diximus et celum et templum ecclesiam
alium angelum quem dicit exire de templo
alia est predicatio de ecclesia. Prima enim
discessionis est et in quo uno persecutionis
alia uero frequentat. Et ipse habens
fulcem acutam. Id est eandem potestatem.
Hi duo angeli unum est et una potestas.
Et alius angelus exiit de ara. Eadem lega-
tio dni est de ecclesia. Habens potestatem
super ignem. Quem ignem diversis modis
significat. Ipse est hic ignis quem supra
diximus de ore eorum exire. Id est uerbum
predicationis. Ipse est enim fulcis.
Ipse gladius. Ipse sermo qui exiit de ore
ecclesie. Et clamauit uoce magna
habenti fulcem acutam dicens.

UVA.BHSC

Mitte falcem tuam acutam et uinde
mia botros uinee terre quoniam maturate
sunt ube eius. Et misit angelus falcem
suam in terram et uindemiauit uineam
terre. Et quia iam diximus angelum nun
tium esse id est ecclesie predicationem cui
dedit Christus potestatem preterita et futura
ordinare et prouidere. Inmittere et uindemia
preceptum dicimus quomodo non adquiescunt per
pertinaciam. Illa uero sine dubio cognoscitur
in gehenna. qui habet falcem messorium.
Ipse habet et uindemiatorium. et quod dixit
messori metere. Ipse et uindemiatori uinde
miare. Unum est enim et uno tempore fiet
id est tempore Antichristi. quando grauis pressura
erit. et in tantum pressura non relaxabit.
quousque finiatur in morte. Inmittere et uinde
miare in terram et finem hostendit unius perso
ne. Si autem sic est putandum quod ipse
et specialiter Christus uisus est in nube alba
ut supra diximus. Messor ergo qui est, ipse
post eum qui est uindemiator. Nullus
alius nisi ipse Christus. et non specialiter sed
in suo corpore. quod est ecclesia cui dedit hanc
potestatem ligandi et solbendi. ut faciat
per Christum quod uoluerit. Quod et Daniel uidit
in hac uita nubem ut Christi credulitate defendit
et accipere regnum potestatem et omnem
gentium terre secundum quamque nationem.
Et misit in torcular illum magnum ire Dei.
Quod est magnum dici nisi superbum. Nullus
peccatus est maior quam superbia. Non
torcular magnum sed illum magnum misit
in torcular. Id est unum quemque superbum. Quod
ipse hoc dicatum est secundum sermonem grecum.
Quem torcular feminini generis nuncupauit
et magnum masculum dixit. Hoc tor
cular est retributio cuiusque peccati.

quem unusquisque in corpore gessit. Et calcatum
est torcular extra ciuitatem. Hec
ciuitas ecclesia est. Quum enim factum fuerit
separatio inter malos et bonos et reddet
Christus unicuique secundum opera sua tunc tor
cular calcatus extra ciuitatem. Id est extra
ecclesiam. Facta discessione foris erit omnis
homo peccator. Calcatio autem torcularis
retributio peccatorum. sicut dicit Hiere
mias. Et extra Hierusalem lacum calcauit Dominus
uirginis filie Sion. Et Iohel uero adhunc
nouissimum uindemiam torcularis et
calcationem peccatorumque plenitudine
sic suos pugnatores Deus citat dicens.
Clamate hoc in gentibus. Sanctificate bellum.
excitate pugnatores. Concidite aratra
uestra in gladios et falces uestras in lanceas.
Qui inpotens est dicat quoniam ualeo ego. Con
gregamini et ingredite omnes gentes in circui
tu. et colligimini illic. qui mansuetus
est sit pugnator. Exurgant et ascen
dant omnes gentes in ualle Iosaphat.
Id est in ecclesia. propter quod ibi sedebo iudicare
omnes gentes in circuitu. Mittite falces
quoniam adest uindemia. Ingredite calcate
quoniam plenum est torcular. superfundunt
lacus. quoniam repleta sunt omnia malitia eorum.
Soni sonuerunt in ualle iudicii. quoniam prope
est dies Domini. Sol et luna contenebrati
sunt. et astra occiderunt fulgorem suum.
Deus autem ex Sion exclamabit et de Hierusalem
dabit uocem suam. Et contremiscent celum
et terra. Deus autem parcet populo suo et con
fortabit Dominus filios Israhel et cognoscetis
quoniam ego sum Dominus Deus uester habitans in Sion
in monte sancto meo. Hec omnia et eodem spatio
in ecclesia geruntur. que adhuc perspicue
in diem iudicii facta creduntur.

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

INCIPIT EXPLANATIO

SUPRA SCRIPTAE STORIAE:

Et uidi alium signum in celo magnum et mirabile angelos septem.

Septem angeli septem ecclesie sunt quod est una ecclesia. Semper enim ecclesia in penitentia est. et plagas populo continuo predicare non cessat. habentes plagas septem nouissimas quoniam in ipsis finita est ira dei. Nouissimas plagas dixit qui semper ira dei peccantem populum comitatur. Septem plagas quas dicit perfectum numerum ostendit. Scriptura enim solet aliquando septem pro perfecto numero ponere consueuit. sicut idem deus in leuitico frequenter septies dicens. Percutiam uos septem plagis. que nouissime future sunt cum ecclesia de medio est exorta. Septem autem spiritus proposuit de septem angelis. et quia septem angelos septem ecclesias diximus. que unum esse credimus. has septem plagas spiritus esse cognoscimus per quos septem malum inpugnare genus humanum non dubitamus. Et ut frequenter facit. aliud subicit et plagas quas dixerat septem. has autem plagas explicitur ad propositum redit. Et uidi sicut mare uitreum. id est super fontem baptismi placidum. Ignis enim aliquando spiritus sanctus intellegitur aliquando temptatio tribulationis spiritus sanctus intellegitur sicut dicit. Ignem ueni mittere in terram. Ignis autem temptatio dicitur ut apostolus ait. uasa figuli probat fornax et homines iustos temptatio tribulationis. et psalmista ait. Exusserunt in me sicut ignis in spinis. quia per flammas de temptationum non iustorum uita conburitur. sed si quid de terrenis contraxerit peccatorum spine concremantur. Bene ergo dicitur mare uitreum permixtum igne. id est baptismum christi passione. quia non solum in aqua sed in morte ipsius baptizari precipimur. per cuius mortem et sanguinem diabolum superare possumus. Sicut dicit de hoc permixto igne. Et uictorem bestie et simulacri eius et numerum nominis eius stantes super mare uitreum. Mare uitreum dicit et repetit. uitreum enim placidum est et sed cito frangitur. Ita et homo cum in christo baptizatur ab omni sorde peccati lauatur. et tamquam uitrum placidum ita ut sicut angelis conspicitur. Sed quum post tempus uita prolongatur dicto fuerit ut cogitatio semper seducatur. et tunc non christi cuius baptismum suscepit sed bestie membra esse dinoscitur. et notam nominis eius habere non dubitatur. Quum uero gratia et miseratione affluentis fuerit spiritus sancti gratia et reuersus ad penitentiam ceperit deplorare peccata tunc credatur effusisse baptismum et copulatus esse in christi corporis membra. et tunc demum reconquirit quem primum perdiderat scitote baptismum. et non in peccato lucens dicitur sed stantes super mare uitreum. sic dicit. habentes citharas dei. In cithara corda est extensa et in ligno extensa. In ligno crucem. In corda autem extensum in penitentiam. Illa enim

UVA.BHSC

certe dulcem sonum reddunt. que in
ligno crucis extensi omnis incurratur
contingit. et cantant canticum
cum moysi serui dei et canticum
agni. post transitum rubri maris
cantauit canticum populus dei
egyptiis triumphaturus sub moyse.
non aliter et fideles post quam
de lauacro exeunt et exinde sensus
peccatis hymnum in uoce gratula
tionis triumphant dicentes. Cantemus
domino gloriose enim honorificatus est.
equum et ascensorem proiecit in
mare. quod tamen melius et
dignius ille dicit. qui habuerit
triumphatum in manu sua sicut
martyr. Ista carnem suam cruci
fixerit cum uitiis et concupiscenti
is et mortificauerit membra sua
que sunt super terram. Tum de hinc
dicitur post maris transitum
prophetis predicatum habitatur scilicet
et omnibus per mundum non fructus
permissum patrium. sed quod non
uiderit sperando per patientiam cum
expectando tamen quam inde sperat
sunt. et illic laboriose et periculose
temptationis ne frustrantur corde
in egypto nec ibi tandem xpistus deserit.
nam ibi illi columna non recedit.
unde et iugiter clamant. Magna
et mirabilia opera tua domine deus
omnipotens iuste et uere sunt uie
tue rex gentium quis non time
at et clarificet nomen tuum
qui solus es rex sanctus. quoniam omnes gentes
uenient et adorabunt in conspectu
tuo quoniam iustificationis tue

manifeste sunt. Hec autem sunt
in uersus ac ... quod cantant
supra dicti qui super mare
uitreum et in ignem stantum
sunt positi. repetat quod pro
posuerat dicens. EXPLICIT.

INCIPIT STORIA TEMPLI APERTI ET DE EASDEM FIALAS ANGELORUM.

Post hec uidi et apertum est templum tabernaculi testimonii in celo. Et exierunt septem angeli qui habebant septem plagas de templo induti linum mundum splendidum et cincti super pectora sua zonas aureas. Et unus ex quattuor animalibus dedit septem fialas aureas plenas ira dei uiuentis in secula seculorum. Et impletum est templum de fumo claritatis dei et uirtute eius. Et nemo poterat introire in templum quousque finirentur septem plage septem angelorum.

EXPLICIT STORIA.

UVA.BHSC

templum apertum
iste animal dedit angelis septem fialas
hii sunt septem angelis portantes fialas aureas

UVA.BHSC

EXPLANATIO SVPRA SCRIPTE STORIE

Post hec uidi et apertum est
templum tabernaculi testi-
monii in celo. Iam supra mani-
festatum est qui sunt templum ta-
bernaculi testimonii in celo. Et exie-
runt septem angeli qui habent
septem plagas de templo. Illi enim de
quibus dicit exituros non habent discre-
tionem. Describit ergo et aperitur qui sint
templum celestem. Exitus hic iussio est
et predicatio euangelii et manifestatio
in tempore secuturum que sint boni et mali.
Apertum est templum et exierunt angeli
habentes plagas de templo. Templum apertum
et tabernaculum et celum hoc totum
unum est et uno iussio est. Et septem
angeli ipsud est quod templum. Templum
exiit de templo, quando manifestatum est quod
sit uerum templum. Exitus hic septem
angelorum non perspicue est, sed solo nomine
intellegendus est. Exitus autem pro locis
intellegimus. Supra enim diximus angelum
exisse de templo et clamasse sedenti super
nubem: mitte falcem et uindemia. Hec dicit
exierunt septem angeli de templo. Hoc autem
unum est et predicatio ecclesie est et imperium
domini et iussio illius. Hic exitus est. Sicut
euangelista dicit: exiit edictum a cesare
augusto, cirenionem iudeam. Aliquando
enim exitus natiuitas est sicut scriptum
est: exiet uirga de radice iesse. Et iterum:
ex te exiet dux qui regat populum meum israhel. Et

aliquando exitus perspicuus est, ita
illud exiit a loth a sodomis, quod et nunc
describit in exitu angelorum. Induti li-
num mundum splendidum et cincti
super pectora sua zonas aureas.
Manifestatur ostendit in septem angelis septem
ecclesias esse. Sic namque in initio libri in expo-
sitione discripsimus habentem zonam auream
sub uberibus, ut credas hoc unum esse.
Zona aurea est corus sanctorum, ut aurum igne
probatum in quo est confluit conscientie
et purus spiritus sanctus. Hec zona cinctio
est ecclesie, eo quod hinc inde actionem ita
utrique complectitur. Et unus ex quattuor
animalibus dedit septem angelis septem
fialas aureas plenas ira dei uiuentis
in secula seculorum. Hec sunt fiale quas supra
diximus cum odoribus portasse senioribus.
Septem fiale et septem angeli et septem
tube et quattuor animalia hoc totum
unum est et una ecclesia est, et uerbum
predicationis et ira dei et ignis qui exiit
ex ore testium, hoc totum unum est
et una iussio est et una predicatio est,
et quod sunt odoramenta, hoc est ira dei.
Orationes enim sanctorum que est ignis exiens ex ore
testium. Ira sunt mundo plage et euan-
gelium predicat unus ex animalibus dedit
ecclesie fialas id est euangelium, quod sunt
quattuor animalia, hoc et unum, hoc
est quattuor. Euangelium autem uolumen
est traditum. Qua complectit uolumen tra-
dit ecclesie hunc potestatem. Et imple-
tum est templum de fumo claritatis
dei et uirtute eius. Itaque illud templum
quod supra diximus exisse de templo.
Fumus enim claritatis dei orationes sunt
sanctorum ex quo odor suauitatis dei ascendit.

UVA.BHSC

et uirtutum operum ingressu clauderet.
Et nemo poterat intrare in templum
quousque finirentur septem plage septem
angelorum. Nemo quis erat alius nisi
ypocrite et heretici et pseudo sacerdotes
et scismatici. non enim homines poterat intrare
templum. id est cetum dni quia erat pres
surarum magna tempore antixpi. qualis
non fuit ex quo gentes esse ceperunt. quia
non liberaretur omnis caro nisi ds propter electos
suos breviasset dies illos. hic fuit
finis. et recapitulat eisdem plagas
plenius dicturus.

EXPLICIT LIBER SEPTIMUS:

INCIPIT LIBER OCTAVUS

IUS STORIE:

Et audivi vocem magnam dicen
tem septem angelis. Ite effun
dite fialas dei in terram. Et abiit
primus angelus. effudit fialam suam
in terram. et factum est ulcus malum
et sevum super homines habentes notam
bestie et adorantes simulacrum eius.

EXPLICIT STORIA:

UVA.BHSC

EXPLANATIO SUPRA SCRIPTE STORIE:

Et audiui uocem de celo magnum
dicentem septem angelis
Ite effundite fialas dei in
terra. Iudicii potestas est celeste ut
in per fundat terra de qua dicit.
Iam supra diximus septem angelos
septem eclesias esse. quod est unum.
Septem fialas predicatio est euangelii
quem dominus predicatores suos siue gloriam
siue supplicium mundo denuntiat.
Ipse sunt fiale quem angeli ferunt
quo supra diximus plenas odoramentorum.
Ipse fiale. ipsa est illa uox intra uox
id est euangelium in uetera legem quem in quat
tuor euangelia supra in tertio libro
exposuimus. Qui habet in se satura
id ut quicumque aperuerit opere. habet
orribilem aspectum que est terror geh
enne que sine fine reprobos cruciat.
Habet latitudinem id est lumen repromis
sionibus eterne. orribilis est ergo et
uox in preceptis. lata in promissionibus
intimis. est ergo hec uox tenebrosa
aqua in nubibus aeris quia obscura est
scientia in prophetis. et hunc uocum
nubes aruntseunt et pluuia in agrum
sterilem effundunt id est predicatores
sancti in eclesia fialas effundunt. Qui plus
intellegunt fialas effundunt. et qui
minus intellegunt ciatos effundunt.
Ibi gloria celorum dei demonstrantur et hec
spiritualis plaga est quem porro doceti
considerant et non aperte sed spiritaliter
hec plaga debet ... eclesia non pro ...

sicut et fumus corporalis non sed spiritalis
fumus est cum hec scriptura ab omnibus legi
et audiri potest sed porro docetis intel
ligi potest. clausa sunt uerba et in
allegoriarum obscuritate tenebrosa.
Sicut in hoc librum scriptum est. Signa
que locuta sunt septem tonitrua et
ne ea scribseris. et danielo dictum est.
Claude sermonem et signa librum. cum hec
lata est a multis legitur et auditur. sed
a porro docetis et paucis spiritu sancto reuelante
intelligitur et non carnalibus sed spiritalibus
contemplatoribus reuelatur. In maliuola
enim anima non ingreditur sapientia.
Littera obscura est misteriorum ut
nisi regimen littere relinquis non in
telligis. Littera enim occidit spiritus
uiuificat ut beatus ihieronimus ait.
Alii litteras aucupentur. et illi ubi ste
que scientiam quis sentientiaquis ...
in bono semper nimi acceperunt. hec
tici uero et ipocrite et scismatici et
sub pretextu agoni et carnales sacerdotes
non scientiam quis querunt sed magis
litterarum sectantur. de ipsis dictum est.
Sequentes occidentem litteram et non
spiritum uiuificantem. hic dominus per lob ait.
ad eum. qui est ire inuolbens sententiaquis
in peritis. carnales enim superbi uani
plenitatis esse uidentur sine ratione sen
tentiaquis inuolbunt dum captant
laudem ab hominibus habere querunt.
Et quum hoc librum non intellegunt adro
gantes contra eclesia surgunt. et diuersi
diuersa intellegendo. in heresem prolabunt
et diuersa sentientes ignarus mentes in
confusionem arunt. Et qui sunt carna
les populum carnalem inludunt. et hi

UVA.BHSC

sibi uindicando affectum promittit·
Bene ergo dictum est danielo claude sermonem
et signa librum usque ad tempus statutum·
pertransibunt plurimi et multiplex erit
scientia· quia danieli multiplicem reue
labitur ueritatem· ueritatem ipse
occultat signatus quod loquitur est·
Precipit ut in uoluit sermones et signet
librum et loquitur plurimi et querunt
sacris ueritatem· et propter obscuritatis
magnitudinem diuersa suspicatur·
Quod enim ait pertransibunt plurimi id est
currunt plurimi legendo libros· solent
enim dicere percurri librum et totum legi·
et currunt sibi storia· tamquam cecus si
diceret legi ambulabi sed nec celum nec
terrum uidi· quid enim prode est multa
scire et nulla intelligere· sapientia
salomonis cotidie in coetu legitur· sed
primulum mulierem in inferno mittitur
signatus est liber legis· et in uolutis sermo
nibus obscurus· quod quidem petrus de
obscuritate sui uoluminis loquitur
dicens· et erunt sermones sicut libri quia
si uerba uoluminis signati· quod si dederis
nit librum homini nescienti litteras di
centes ei lege· respondebit nescio litteras·
aliquin si dederint scienti litteras dicens
ei lege librum· respondebit non possum
legere quia signatus est· et in hoc libro
apocalipsin uidetur iohanne signatus
sigillis septem intus et foris· Quumque
nullus possit signacula eius soluere ait
Ihoannes· et ego flebam nimis et uenit
uox dicens· ne ploris· ecce uicit leo de
tribu iuda radix dauid aperire librum et solbere
signacula eius· Librum autem potest soluere
qui scripturas sacrum etiam cognoscit

et intelligit· Antiquitatem et uerba
tenebrosa· propter misterium magnitu
dine et intelligit prestatur parabulis et
occidit autem littera spiritus uero ad spem
uiuificat autem· hic est liber que totus
dicitur· Quid autem totum nisi sacra
scripturarum dicta· que et omni parte
ad auditorum mentis uoluitur· et nullo
erroris angulo predicationis sue inter
rumpitur· et omni autem parte uoluitur·
quia inter aduersa et prospera et recte
et humiliter incedit· Circulus quippe pre
ceptis illius modo sursum modo deorsum
est· Sursum uero est quia ipsa scriptura
sensu dei perfectis spiritaliter dicuntur· Deorsum
totum est quia carnalibus et ublnfissimis men
tibus non spiritaliter sed propter storium iuxta
litteram intellegunt· hec autem una tota
est et una scriptura est· et una lusitio est·
et unum corpus est et unus dominus est et una fide
est et unum babtismum est· sed una una
non est et una predicatio non est· quia
diuersi diuersa sentiendo diuersis coloribus
quasi tinctura diuersa fuscantur·
Et unde occidit nisi quia pluralis tantum am
bulant sed non uidentia quia cecis sunt
et in tenebris ambulant et quum hoc fa
ciunt de horrum totum ducunt· Docent uero
et sputes uiri et sputem intellegentiam
predicando totum in luctum ducunt·
Tales sunt plage sputes que prosperundo
minus poetica quam conscientia unaut quia
scriptura carnalibus mentibus nisi mundum
reliquunt minus et terrores promittit·
Nunc et fulgura et tonitrua sunt et grando
et carbonis ignis cum pluuia mixtum·
et fulgura que tonitrum dei id est ubi affectu
per predicatores procedit· sicut dicit·

UVA.BHSC

Et abiit primus angelus et effudit fialam suam in terram.

Et factum est ulcus malum et saevum super homines habentes notam bestiae et eos qui adoraverunt simulacrum bestiae. Omnes hae plagae spiritales sunt. Nam ipso tempore antichristi inlesus erit omnis populus impius ab omni plaga corporis, quasi qui acceperit tota mali faciendi potestate tantum concessa. Nec corporis inpossibilis erit tunc in adimpletione peccatorum qui in peccato pleni sunt hac consummatione, et nemine malorum eo tempore aliqua flagella in corpore sentiri: non famis, non sitis, non aegritudinis, sed neque a furore malorum conpesci. Factum ergo ulcus malum tel vulnus saevum et putredo in eo, sed spiritaliter, eo quod voluptatibus suis sit concessus et faciat quicquid voluerit voluntati et amori illius peccati. Et abiit secundus angelus et effudit fialam suam in mare. Et factus est sanguis sicut mortui, et omnis anima vivens mortua est in mari. Quid enim appellatione maris nisi tempestatis persecutionum et corda malorum tumidis et superbis cogitationibus fluctuosa, quae tempore antichristi quia vicinatorum tempestate pulsu nequitiarum gravitatis in huius seculi tempestate ecclesiae, quae sub typo naviculae quae hinc inde fluctibus quatiebatur tempestate persecutionis molestia sustinebit.

Et tertius angelus effudit fialam suam in flumina et fontes aquarum, et factus est sanguis. Et audivi angelum aquarum dicentem: Iustus es qui fuisti et futurus es sanctus, quia haec iudicasti, et quia sanguinem sanctorum et prophetarum effuderunt, sanguinem eis dedisti bibere; digni sunt. Et audivi alium de ara dicentem: Etiam Domine Deus omnipotens, vere et iustae sunt iudicationes eius.

FINIT:

UVA.BHSC

EXPLANATIO SUPRA SCRIPTA STORIE

Et tertius angelus effudit fialam
suam in flumina et fontes aquarum
et facta est sanguis. et audivi
angelum aquarum dicentem: iustus
es qui fuisti et futurus es sanctus qui haec
iudicasti. et quia sanguinem sanctorum
et prophetarum effuderunt sanguinem
dedisti eis bibere digni sunt. In hoc enim
librum octavo septem angelos dicit septem
fialas effundentes: unus super terram, alius super
mare, tertius super flumina et fontes aquarum,
quartus super solem, quintus super tronum bestie,
sextus super fluvium eufraten, septimus super aerem.
terra, mare, flumina, fontes aquarum, sol,
tronum bestie, fluvius eufrates, aer. super omnia
haec que angeli effuderunt fialas terra est
id est homines quod probare facile est. omnibus

enim angelus in aquarum fundere manducatum
est a hoc ipse praedicavit quos aliud facere
credunt non est. Omnes autem plage a congruo
intellegende sunt. plaga est enim insanabilis
bilis et iram magnam accipere potestatem
peccandi. maxime in scortis nec corripi.
adhuc mulieres iudei et ceterorum fornicationi
subministrant. propter recordationem ut
sibi placeat et unusquisque scortis quod faciat
hoc sibi sciat quantum potest, et dicat in corde
suo iusta quae facio. multe vie putantur
hominibus iuste sed novissima eius veniet
in profundum inferni. haec est plaga iudei.
haec vulnera insanabilia aruns pungi.
In hoc mundo gaudere unumquemque sequitur
et gaudere et placere sibi. et quicquid
fecerit sibi purum et blandum videri. et
quam haec faciat maxime de die in diem
in peccatis crescit. quam et multis
vicibus et de terra et fratribus iruscit. et putat
se deo sacrificare cum fratribus ministrat et
suis voluptatibus agitatur et de die in die
in multa cruciatur. putat se deo sacrificare
fratribus cede perfusum cum in eo non
simplicitas sed multa videtur.
Simplices et recti adheserunt mihi dicit
dominus. Proinde spiritus sanctus in simplice animal
id est in columba apparuit qui et quam cor
poralitatis fellecarent et ulteri alia in
lurium nescit. solum ergo in eos habitat
spiritus sanctus in quos fuerit simplex et mansuete
dilectionis affectus. Alio loco spiritus sanctus
in igne apparuit. consuetudo ignis
est frigidos calefacere. hanc enim h
abet naturam ignis accensus ut quanta
ad eum accesserint calefaciantur.
et quanta ad crinem purpure splendentis
est aspectorum atque visum sue lucis

UVA.BHSC

In pertinet · Iunctis mentis aerium
quae aliquid cogitationis subtrahit quoque
sui muneris tribuit · et inde ipsi nihil
minuit sed nichil omnis in sui integri
tate permanet · Adnitatur(?) ergo
itaque ignis spiritus sanctus inde nomine ignis appel
latur · Propter quod in apparitione vocalis(?)
per divisionem linguarum · ut ignis
apparuit · qui et insedit super unum
quemque eorum · Propter et enim diversarum
linguarum gratiam apostolis dedit ·
ut idonei efficerentur fidelium eru
ditione praeceptores(?) · Quod supra singulos
sedisse memoratur · Id autem est ut
intellegatur per plures non fuisse divi
sus · sed mansisse in singulis totus ·
Multi erant eo tempore qui Christo cor
poraliter videbantur et cum in visibilia
cum facientem videbant credebant ·
et nullam persecutionem ei faciebant ·
Sed de tanta multitudine solum super
centum viginti animas legimus spiritum
sanctum descendisse · et hoc ipsud non per
plures domos sed in una domo congre
gatos · Ubi ergo in quo habitat coetu ·
nisi ubi venit de caelo spiritus sanctus · et implevit
uno loco sedentes centum viginti ·
Duodenarius ille numerus decuplicatus
erat · Super singulos duodecim denos
ponit · qui perfectus numerus est · ex in
[illegible] · Haec erat una domus caritatis sectae ·
Haec erat cor unum et anima · haec una sim
plicitatis columba · hic erat unus spiritus sanctus
qui proprie caritatis nuncupatur ·
Quia naturaliter a patre et filio quibus
procedit coniungit · et se unum cum eis esse
ostendit · ut qualis in nobis dilata ut in
eo maneamus et ipse in nobis · unde et in

donis dei nihil maius est caritate · unde
et effectum non possumus plus in aliis virtutibus
cognoscere quam in simplicitate et caritate
et nullum est magis donum dei quam spiritus sanctus
Ipse est et gratia quae quia non meritis nostris
sed voluntate divina gratis datur ·
unde et gratia nuncupatur · Sicut autem
unicum dei filium proprie vocamus sapien
tiam cum sit universaliter et spiritus sanctus et
pater ipse sapientia · ita spiritus sanctus proprie
nuncupatur vocabulo caritatis cum
sit et pater et filius universaliter caritas
et quia quasi duos iungit patrem et filium ·
et inde proprie dicitur caritas · Item ad du(?)
ligat in affectu deum et proximum · et omnis
qui proximum diligit deum diligit · et
proprie caritas non in se sed in alterum
ostenditur · Et ubi advenisse spiritus sanctus
certissime ostenditur · et eos quos spiritus sanctus
replebat · nullus licet eis egens invenitur
Sicut ad istum ignem quem diximus qui
accesserit ad calefaciendum nullus
frigidus remanebat · Strues enim
lignorum cum non ardet frigidus est ·
et greco vocabulo rogus dicitur ·
Cum vero ardet graece pyra dicitur
et lumine ignis · Omnis enim qui ad
calefaciendum ad ignem accesserit
certissime et ipse calefactus erit ·
Et si accesserit et calefactus non fuerit
certissime scias illum ignem non ardere ·
Aut si ardet et non calefacit certum scias
quia calefaciatur non esse · Item credas
spiritum sanctum ut ignem · hoc totum quam
diximus quia multos in effectu sanctos videmus
et [illegible] involutos · et cum alios
egere conspiciunt · nullam pietatis vi
sceru egenti proximo miserentur · et

UKA.BHSC

die noctuq(ue) inseculor(um) penitentia(m) uertantis·
Contra ibi ignis sp(iritu)s s(an)c(t)i qui uerbo s(an)c(t)o noncale
faciat· Ignis dicitur sed frigidu·
Sed hunc igne uertatur in euangelio dicit·
quia habundabit iniquitas· et refrigescit
caritas multorum· hec est fialu fusu
influmina· hec est maxime in sc(an)c(t)is
spatiis plaga· hec est ulceru insctui digitu
cum peccatorib(us) et sceleratis mixtu sicut
scriptum est· qui amat animu suum
perdet eum· et qui perdiderit animam
suum inueniet eum· Non amat animu
suum qui melius sibi querit quam fr(atr)i suo·
Omnis qui fr(atr)i egenti non miseretur aut et in
una conpassione cum eo non conputat
etiam plus de prosperitate mundi quam
de tribulatione letatur· hic est angelus
aquarum in quo renouabit d(eu)s abitum
aquarum illius· Id est hostendit d(eu)s quid
illis fuerit ille habitus· In angelo autem
aquarum omnes angelos p(ro)pt(er)ea dixit·
Id interiores homines dicit· qui sunt
anime· Non enim unus angelus dogrus
ait sup iustu iudicio eb quod iniquis et
peccatorib(us) omnia sua in malu conuerterit·
et omicidas morte portauerit· hec spatiis
plaga· sicut in malis aperte laudibus in bonis
crescitur occulte· et eo tempore unu
xpi demonu cucurru in uiuida quod ante
inuiciis tenuerit· sicut scriptum est·
A dicendo factis sup facti eorum· et tunc
prestabit aperte· quod nunc in ueteo cessat
occulte· et de peccatis propriis unusquisq(ue)
sibi ignem accendit· et retribuetur ei
sec(un)d(u)m meritu suu· Cum uiderint eos
iustu puniri tunc lauabunt manus suas
in sanguine peccatorum· quum uiderint
uindictu impiorum· nam ulatru qualis

ulto potria esse· si prophetauit in ait
sicut est pro aqua sanguinem biberunt·
Aut quomodo dicitur pax et securitas
manducantes et bibentes siuli con(tr)a foris
et sauci· sanguine rigatur· Et audiui
alterum dicentem etiam d(omi)ne d(eu)s omnipotens
uere et iuste sunt iudicationes eius·
Quod sunt angeli hoc est et aru id e(st) ecctu
unu que die noctuq(ue) d(e)o gratias agere
non cessat· FINIT

INCIPIT QUARTUS AN GELUS·

Et quartus angelus effudit fialu(m)
suum sup solem· et datum est ei
urere homines igni· et usti
sunt homines usione magnu· et
blasphemauerunt nomen di habentes
potestatem in his plagis neq(ue) egerunt
penitentiam ut darent ei claritatem·

FINIT STORIE·

UVA.BHSC

EXPLANATIO SUPRA SCRIPTE STORIE.

Et quartus angelus effudit fialam suam super solem et datum est ei urere igni. Non soli datum est. vide qui solem perfudit. Et usti sunt homines ustione magna. Fuerunt tamquam igne ubi peccatores mittentur. sicut prima discriptione in libro quinto de equos quod viderunt in visione eorum capita erant leonum. et ex ore eorum exire ignem fumum et sulfure. Id est paratum ad incendium gehenne. Et ex his tribus plagis occisi sunt tertia pars hominum. hoc est verba ipsorum hominum qui se dicunt christianos quod est ignis sulfur et fumus. Id est verba unde seducuntur ceteri. hoc est ustio solis. per quo preparantur ad ignem incendii qui ei consentientes fuerint. In presentia quidem vero iste ustus temporis quantum permittuntur clarificant dominos suos quia claritatem et letitiam ipsi sunt plagas diffiniunt et dolores. quia non possunt sancti fieri nisi prius fuerint in persecutione aut probati per multas persecutiones. Et blasphemaverunt nomen dei habentis potestatem in his plagis neque egerunt penitentiam ut darent ei claritatem. Nomen dei blasphemant. cum in hoc seculo in peccatis luxuriantur et filios dei se vocant. Nam non aperte nomen dei blasfemant. sed cum hunc eius dixit operi agunt. nomen dei blasphemare dicuntur. quum christiani se ore confitentur et opere christiani non sunt. pro hoc dicit blasfemaverunt nomen dei habentis potestatem in his plagis. neque egerunt penitentiam ut darent ei claritatem. Non ut ipsorum quem seculi sed ut illustrent indignationem domini qui tale genus plage dedit in quo non recordentur. Nam si corporaliter fuissent afflicti debuerunt sanari per manu dei a quo fuissent tacti. Nam in hoc mundo divino iudicio involuptaticas seducti sunt ita faciunt quod voluerunt unde damnentur. Nam iusti in hoc seculo per tribulationes inpugnantur et contineunt ut quantum probati fuerint habeant unde coronentur. sicut scriptum est. flagellat dominus et castigat et corripit omnem quem recipit.

EXPLICIT EXPLANATIO:

INCIPIT QUINTUS ANGELUS:

Et quintus angelus effudit fialam suam super thronum bestie. et factum est regnum eius contenebricatum. et commedebant linguas suas a doloribus suis. blasfemantes deum et penitentiam non egerunt.

EXPLICIT STORIA:

UVA.BHSC

EXPLANATIO SVPRA SCRIPTE STORIE;

Et quintus angelus effudit
fialam suam super tronum bestie.
Et factum est regnum eius
contenebratum. Id est de his plu
quis quas supra diximus obscuratum est a
lucis alienum. Tronum enim bestie diabolus
est; ipsa est suppedibus mulieris.
Et commedebant linguas suas a dolo
ribus suis. Id est invicem sibi nocebant
quia cum sint multi et unum corpus
diaboli sunt, inter se invicem pacem
non habent. Sicut veritas dicit:
Occidit autem frater fratrem in morte et pater
filium, et insurgent filii in parentes
et morte eos afficient. Blasphe
maverunt celum Dei quia hoc breve temporis
gaudium quod amant et quod oculis vident
hoc pro deo habere se putant.
Tamen ita pro Deo venerare colunt.
Et paenitentiam agere non egerunt.
Quia obdurati sunt per scelera sua
et mundi amicitia. Nam non ipse
Dominum blasfemant. Nam cum sint
amatores mundi et predicatores eterne
quietis, sunt super pace et habundantia
sua gratias Deo refferunt. Sicut in
evangelio dictum est de ovibus di
videntes eas dicebant: benedictus
Dominus quia et nos benedicti sumus.

FINIT:

INCIPIT SIXTVS ANGELVS;

UVA.BHSC

Et sextus angelus effudit fialã
suam super flumen illud magnum
eufraten et siccavit aqua eius
ut prepararetur via regum eorum
qui sunt ab ortu solis.

EXPLANATIO SUPRASCRIPTE STORIAE;

Et sextus angelus effudit fialam suam super flumen illud magnum eufraten. Id est super omnem populum malum ad ignem incendii preparatum sicut dicta. Et siccavit aqua eius. Id est peccatum ad conbustionem ignis nihil remansisset. ubi nihil viride quod non arderet igni. habitum bestia quod supra dixi. anima mea et ea hoc in libro ocaubo requires. Ut prepararetur via regum eorum qui sunt ab ortu solis. Sol xps est. reges sancti sunt qui sunt ab ortu solis. Id est a xpo. his enim peccatis tenebris rapiuntur obviat xpo invenit. Hec est via regum eorum ab ortu solis.

per natiuitatem misso sexto angelo recapitulat ab origine brevius. EXPLICIT.

INCIPIT STORIA DE SUPRADICTAS RANAS:

Et vidi de ore draconis et ore bestie et de ore pseudo prophete spiritus inmundos quasi sunt ranae. Sunt enim spiritus demoniorum facientes signa qui exeunt ad reges totius orbis congregare eos in bellum diei magni dni omnipotentis. Ecce venit ut fur. beatus qui vigilat et servat vestimenta ne nudus ambulet et videant turpitudinem eius. Et congregavit illos in locum qui dicitur ebraice armageddon. EXPLICIT.

UVA.BHSC

EXPLANATIO DE EASDEM RANAS:

Et uidi de ore draconis
et de ore bestie et de ore pseudo
prophete sps tres inmundus.

Iam supra draconem diabolum diximus.
Bestiam uero omnem pplm malum hoc
est corpus eius. Pseudo autem prophetam

UVA.BHSC

ipsi pseudo sacerdotes sunt quem bestia-
quam duobus cornibus supra exposuimus.
Hec tres unum sunt. Tres spiritus se uidisse
testatur sed unum spiritum habentia quia
et unum caput habentia diabolum
cuius membra esse creduntur. Hi spiritus
uerba ipsorum sunt. quia quod dia
bolus eis inspirat hoc loquitur populis
qui bestia dicitur. Hoc est pseudo
prophetas. qui eorum sacerdotes esse dicuntur.
Unum spiritum uidit sed pro numero partium
unius corporis draco id est diabolus.
Num est bestia tum corpus diaboli. et pseudo
propheta id est prepositi corporis diaboli
unius spiritus est. *Quasi rane sunt enim*
spiritus demoniorum facientes signa rane.
Rana est enim loquacissima animans.
nihil enim ad aliud animal ipsa utile
est. nisi quod sonum uocis improbis et
inportunis clamoribus reddet. Nam et
propter errore proprium locum inmunde
sunt et in collectionis aquarum et ceno
et lucunas nutrire consuescunt. et in
digne et fetide uidentur non solum
aquas refugere et sicciatates putantes
sunt. sed et quum in ipsis aquis sordibus
et ceno uolutantur. Sic ypocrite et
pseudo prophete non in aqua limpidissima
quod in fontibus aut in fluminibus est.
degunt quod est doctrina apostolorum
aut doctorum. sed in ipso populo qui membra
diaboli esse creduntur in eorum mentibus
indignis clamoribus. quasi rane et ceno
uoces emittunt qui in unum quandam
et inflatu modulatione. ut ranas
sonis. et cunctis modo hic deceptionibus
fabulas inferunt. Sic furto qui
quo populo producere in baptismum post

eum in errore ausus ibidem moratus est.
sicut certissime et falsa spiritum rane habent
inmunde id est spiritum demoniorum qui in hoc
ceno uolupatates occultantur.
Facientes signa que exeunt ad reges
orbis totius congregare eos in bellum diei
magni domini omnipotentis. Reges dicit omnes
homines regni diaboli. sicut sei qui cor
pori suo formati regunt reges dicuntur.
Ita et contrario homines mali qui uolup
tatis corporis faciunt reges esse dicuntur.
Facientes inquid signa. signa dicit
sed non uera. quia sub nomine christianita
tis et sanctitatis qualitates decipiunt
signa facere dicuntur. qui exeunt
ad reges totius orbis non dixit tempus
sione christi usque ante christum omnem tempus
quod pseudo sacerdotes in secta facient
in unum comprehendunt. Recapitu
latio est enim totius temporis in quo
ypocrite faciunt signa celestia querendo.
id est baptismum in populo et quasi benedic
tionem horsendo. congregare inquid
eos ad bellum diei magni. non quod de
toto orbe ad unum locum colligat.
sed unum quemque generatione suo in loco.
quia in nomine mundum sicut ecclesia catho
lica dilatatur. Ita in toto mundo
diabolus sub nomine christianitatis suos
habere creditur qui ecclesiam persequuntur.
Sicut ipse ecclesie dicit. Scio ubi habitas
ubi sedis est satane. Diem namque
domini magnum totum tempus dicit
a domini passione. sed pro locis accipiendus
est. Aliquando enim diem iudicii
dicit diem domini. Aliquando nouissima
persecutione antichristi. aliquando
totum tempus dicit id est a passione

UVA.BHSC

dñi usq; ad antixp̄m· que non antixpi sed
unum diem nimia sicut putamus p̄stat
dicitur·, ue inquid eis qui concupiscunt
diem dñi·, ut quod iste uobis dicit dñi·
et ipse tenebre et non lux quemadmodum
si fugiat homo a facie leonis et oc
currat illi ursus et curat in domum
suum et incubat manū pariete et
mordeat eum serpens·, Nonne tenebre
dicit dñi· et non lux· et nebula non
habens lumen· numquid iste compu
tationem conueniunt in diem iudicii
ubi iam non uacat de periculo ad peri
culum fugire· quia iam ibi ignis eternis
dicitur·, aut in diem iudicii tenebre
aut nebula non habens lumen cum
scriptum sit quemadmodum fulgur
exit ab oriente et apparet usq; in oc
cidente ita adueniet dñi·, ergo hoc
que diximus sicut nunc non erit in hac uita
sunt quib; dicit dñi tenebre sunt· id
quia hunc mundum in delicias pugere
concupiscunt·, ue inquid eis qui
concupiscunt diem dñi· id qui in eo
delectantur quib; suabis est·, Qui in
eo bona percipiunt· qui extimant
lucrum esse legionem quib; dicit·,
ue uobis saturati· ue uobis qui ridetis·
quia plangebitis· non illi de quibus
dicit·, Beati plangentes et lugentes
quib; iste dicit id mundus non concu
piscitur quib; dicit iste caminus humi
liationis est·, sed diuitis dicitur·
qui xpo indigente et esuriente ille
induitur purpura et epulatur splen
dide·, quid enim prosunt enim filium
se habrae nuncupari qui opera habrae
non fecerunt·, Quid enim prode est

xpianum dici· et non esse imitatorem
xpi·, Quid enim profuit illi diuitiis cogno
uisse diem dñi et concupiscere· gratulans
in hoc mundo dignitates gaudere· et
diuitiarum affluentia·, Nonne illi dñi
dies quem concupiuit in hoc mundo
fumus et nudiaus in postmodum fuit
ubi omnis caligo confusa tenebrarum
et caecitatis nox aeterna perpetua·
qui prim nec illegitimum non iniuria
compere· et in hoc mundo oculos ape
rire non potuit· sed de inferno eos
compere quesiuit·, Sequitur denique
et dicit· quemadmodum iste dies
concupiscentib; eum contrarius sit·
Odi dies festos uestros dicit dñs· et non
odorabor in sollemnib; uris· quia et si
offeratis olocaustomata et sacrificia
ura non accipiam et saluatis signum
super limina ura non recipiam·,
Nam strepitum uerum auferit· et
psalmum organorum uorum non
audiam·, Non dixit si offeratis olo
caustomata mea non accipiam sed
ura·, Dñs enim sua esse uult id diuina·
non eorum humana·, Sicut offerunt·
et uelut per salutem sup limina
sua agni sanguine consignant que
non respicit ds id signum crucis in
fronte gestant et fiducium babtismi
habere reputant· et xpiani cuntis
iudicium et hoc putant se illis sufficere
ubiq; lusta opere p hoc signum xpi
participes esse·, Signum est enim
bestiae· non xpi sanguis·, pp hoc
dicit facientes signa·, Ad lectiam ad
huc et esi taber illos diem dñi· adcon
cupiscere quidum fulso legimus

UVA.BHSC

eius natiuitatis et anni uertente sollemni-
tatem festiuitatis ab eis legitime
suscipiuntur et celebrantur. sic
et non dei esse quod faciunt. et
eorum iocunditatem uelut perpetuam
permansuram et non fugituram
putant in nullo fratribus conpatientes.
Ue inquid qui optant hunc diem
et uiuunt ad illum diem adpropinquant
et tangunt. et obseruant sabbati
falsi. id est requiescunt in sollemnitatibus
festis. qui dormiunt in lectulis ebur-
neis et luxuriantur in stratulis
eorum et manducant edos de gregibus
et uitulos de medio armentorum
lactantes. qui plaudunt ad uocem
organi uelut permansuri. et
nunquam transeuntia estima-
berunt et fugitiua. Qui bibunt
colatum uinum et primo unguento
unguentantur. et non conpatiebantur
tribulationibus. Iste ergo modo diem
domini in communionem dixit totum
tempus et nouissimum consummationis quod
futurum speratur qui hunc diem
seculi in deliciis putant. qui de hoc
die deliciarum ad diem supplicii per-
ueniuntur. quem diem propheta in
alteris dixit. Prope est dies domini magnus
prope et uelox nimis. Uox diei domini
amara constituta est. tribulabitur
ibi in eo die omnis fortis et potens.
Dies ire dies illa. dies pressure et necessi-
tatis. Dies tribulationis et angustie
et calamitatis. Dies tenebrarum et
nimbi. Dies nebule et nubes. Dies
tube et clamoris super ciuitates illas
munitas et super angulos illos altos.

et opprimam homines. et ambulabunt
quasi ceci quoniam domino peccauerunt.
Et effundam sanguinem eorum quasi limum.
et carnes eorum quasi fimum. sed et
argentum eorum et aurum eorum non
poterit liberare eos in die ire domini. omni-
fectum esse utique totum tempus et presen-
tem et futurum dixisse congregare
eos in bellum diei magni domini.
Ecce uenit ut fur. beatus qui uigilat
et seruat uestimenta sua ne nudus
ambulet et uideant turpitudinem
eius. et congregauit illos in locum
qui dicitur ebraice armageddon.
Beatus qui nunc uigilat et uestimenta
operum suorum id est baptismi et peni-
tentie candidatus ambulat et elemo-
sinis et iustis operationibus non presentem
sed futurum gloriam et requiem deside-
rat. lata ut undique circum septus bonis
operibus ne dicto facto. ut cogitatio
dilabatur. ne in die iudicii uideant
sancti turpitudinem eius. Quod autem dixit
congregauit illos in locum qui dicitur
ebraice armageddon. hoc ad nouissimum
persecutionem antichristi pertinet. tam-
quam si diceret congregauit illos in
pugnam hoc ad sanctos pertinet. qui in eo
tempore in certamine erunt. In alia
recapitulatione interpretatur hunc
locum dicens. congregauit eos in bellum
quorum est numerus sicut arena maris.
et ascenderunt in latitudinem terre.
et circumdederunt castra sanctorum et ciui-
tatem dilectam id est ecclesiam. Repetit
ordinem utrosque in separatione finale ex per-
secutione nouissima. qualis nunquam
in mundo fuerit facta. FINIT.

UVA.BHSC

INCIPIT SEPTIMUS ANGELUS:

Et septimus angelus effudit fialam suam in aerem. et exiit vox magna de templo et trono dicens. Factum est. et facta sunt fulgura et voces et tonitrua et terremotus factus est magnus et facta est civitas illa magna in tres partes. et civitates gentium ceciderunt. et babilon illa magna in memoria ante deo venit dare ei poculum vini ire sue. et omnis insula fugit et montes non sunt inventi. et grando magna quasi talentum que descendit de celo super omnes. et blasphemaverunt homines contra dominum. hec plaga grandinis quoniam magna est plaga eius nimis. EXPLICIT STORIA:

UVA.BHSC

EXPLANATIO SUPRA

SCRIPTE STORIE.

Et septimus angelus effudit
fialam suam in aerem et exiit
vox magna de templo et
a trono dicens factum est. Sicut supra
diximus terra. mare. flumina. et fontes
aquarum. sol. troni bestie. flubius
eufrates. et aer. hoc septem unum esse.
Quod autem dixit vox magna exiit de templo
a trono dicens. Factum est. Id est vox exiit
ab ecclesia que dicit finitum est.
Deinde septimus et recepit tuba ab
eadem parte cum agone. et facta sunt
fulgura et voces et tonitrua et terre
motus factus est magnus qualis non
est factus ex quo homines facti sunt
super terram. tantus terremotus et
tam magnus. Id est preterito tempore
ante xpi qualis numquam fuit ubi
initio mundi. Et facta est civitas
illa magna in tres partes. Frequen
ter in hoc libro diximus et leterum rele
rumus tres partes populi esse in toto mundo.
duas esse diaboli et unam dei. unam
esse foris ecclesiam id est gentiles et infi
deles. et duas intra ecclesiam. unam que
est simulacrum antixpi. et alteram que
est ecclesia. Ergo civitas magna. omnis
omnino populus est. quisquis est sub
celo qui fiet in tres partes. quum ecclesia
separata fuerit tertia gentilitas
una pars et abominatio iustitia
nis altera. et ab ecclesia que exiit de
medio ipsius altera. Sequitur
enim et. Ostendit que sunt tres
partes dicens. Et civitates gentium
ceciderunt et babilon illa magna
in mente deo venit dare ei poculum
vini ire sue. et omnis insula fugit et
montes non sunt inventi. Civita
tes gentium gentes sunt quas supra
diximus paganos. Babilon confusio
et abominatio est. bestiationis que
est intra ecclesiam sub nomine xpianitatis.
Quod autem dixit civitates gentium
ceciderunt omnem fortitudinem et
spem gentium que in hoc mundo
possidebant dicit cecidisse. Montes
et insule ecclesia est in his civitatibus que
constituta et cruciata. Non enim
separatus habitat civitates xpianus
ut ipse specialiter ceciderint. sed cum
illis ecclesiam conculcant. tunc cecidere
et audire et spem suam perdere dicuntur.
Quia si in die iudicii putandum est
cur post eum babilon in mente deo
venit. sed has civitates dixit ita.
Non est ruina maceriae neque tumsitatis
neque clamor in plateis eorum.
Cum communes habeant plateas
et boni et mali. Passa sunt ergo
tres partes. id est gentilitas et babilon.
de qua exire iubetur populus dei et insule
et montes qui fugerunt ipsa est
ecclesia. Fugire dicitur et non esse
inventa id est non esse a malis sepa
rata. Babilon autem generaliter mali
sunt. adversus hierusalem sive in gentibus sive
in fulsis fratribus sed pro locis accipiendi
sunt sicut veritatem scimus. Nunc autem
babilon cadit aut iam dibibit cum
potestatem accepit ut ecclesiam perse
quatur. precipue in novissimo

UVA.BHSC

persecutione antichristi. Propterea ipsum
dicit cecidisse Armagedon quem facit
ecclesie. Insulas enim separatim ecclesias
dicit esse. sic et alias dicit.
A clamante domini turbabitur aqua
maris. Propterea insulis etiam clamat
dominus et insulis maris nomen domini clarum
est. Has insulas dicit fugisse
et inventas non esse. id est non esse
separatas quia illi qui malis
consentiunt separati esse
dicuntur. Et grando magna quasi
talentum que descendit de celo
supra omnes. Hec grando que descen
dit de celo ira dei est que descendit
super peccatores. sicut scriptum est.
Ira domini sicut grando descendens.
A hac grandine dominus tutelam sue
ecclesie promittit dicens. grando autem
si descenderit. non veniet super vos.
Hanc grandinem quidam propheta in hoc
Armagedon comminatur dicens. Quando
venerit Gog in terra Israhel et adlecia.
Iudicabo eum morte et sanguine
et imbrem inundante lapidibus
quadrinis. et ignem et sulfurem
pluam super eum. Hec plaga gran
dinis et sulfuris et ignis spiritales
sunt in tota ecclesia. sic in Egypto legimus
decem plagas quas omnes in hoc libro
spiritales esse cognoscis. et omnes plage
Egypti figure fuerunt plagarum
spiritalium. Et blasfemaverunt
homines deum de plaga grandinis
quoniam magna est plaga eius nimis.
Non tantum propter blasfemaverunt deum.
sed quam in peccatis luxuriantur
et filios dei seducunt a plaga gran

dinis. id est ab ira dei spiritali se longo
tempore in hoc mundo venire credunt.
repente ab hac luce subtrahuntur
et ignorant ad quam penam ut sup
plicia ducantur. Hec sunt
separatim fiale. id est spiritales plage
que in hoc mundo in tota ecclesia
geruntur. hic facit finem et ante
capitula ab originem id est a christi
passione. EXPLICIT LIBER OCTAVUS.

INCIPIT LIBER NONUS DE MULIERE MERETRICE:

ET BESTIA:

Et venit unus ex septem
angelis habentibus fialas
et loquutus est mecum dicens.
veni ostendam tibi damnationem
meretricis magne.
sedentis super aquas
multas cum qua
fornicati sunt
qui inhabitant
terram. de vino
fornicationis
eius et asportavit
me in heremum
in spiritu.

EXPLICIT STORIA:

UVA.BHSC

EXPLANATIO SUPRA SCRIPTE STORIE:

Et uenit unus ex septem angelis habentibus fialas et loquutus est mecum dicens: ueni ostendam tibi damnationem meretricis magne sedentis super aquas multas cum qua fornicati sunt reges terre et inebriati sunt qui inhabitant terram de uino fornicationis eius.

Hanc mulierem supra in prologo ex toto aperte explenimus et posuimus que esset hec mulier iniquitatis et opera que in prologo ex certo que dicitur bestiam super quam et sedere cognoscitur. qui cum ea reges terre fornicati creduntur reges terre sunt qui corpora sua non regunt sed in uoluptatibus suis ambulare delectantur. Et hec mulier non solum mulieres sed etiam bonos p

UVA.BHSC

161

tenendo propinat poculum aureum
habet in manu quia falsitatis scien-
tiam simulat. In manu operatio dicitur.
Super aquas multas sedere dicitur
qui aperta quis mundi populum iniquitatis
sue operum dilatatam tenet. Aque
enim multe populi sunt. Sicut scrip-
tum est: Aque enim multe quas vi-
disti super quas illa meretrix sedet
populi sunt et nationes. Et portavit me
in heremum in spiritu. Heremum dicimus
desertum ubi a nullo cultore laboratur.
In heremum dicit se mulierem vidisse
eo quod in populo mortuo et a deo deserto
sedeat. Hec mulier tota corrupta est et
opera mala. Quod autem dicit portavit
me in spiritu hoc est quia non nisi a spiritalibus
et catholicis hec opera deprehenduntur.
Spiritalis enim carnalem reprehendit quia
non carnalis carnalem, cum et amem-
bra sibi non possunt esse contraria.
Sed quia hec plaga spiritalis est cum dicat
mulierem peccatore ornatam simula-
tionem christianitatis eo operatam de in nostra
inmunditie iniquitatis plena aperte
cognoscitur a spiritalibus reprehendi cum
spiritu se memorat eum sustulisse.

EXPLICIT.

INCIPIT DE EADEM MULIER ET BESTIA

Et vidi mulierem sedentem super
bestiam coccineam plenam
nomina blasfemie habentem capita
septem et cornua decem. Et mulier
erat circumdata purpura et cocco
et inaurata auro et lapide pretioso
et margaritis habebat poculum
aureum in manu sua plenum abo-
minationum et inmunditia earum
fornicationis eius. Et in fronte eius nomen
scriptum: nomen misterium. Babilon
magna mater fornicationum et
execrationum terre. Et vidi mulierem
ebriam de sanguine sanctorum et sangui-
ne martirum Ihesu. Et miratus sum
et videns eam admiratione magna.
Et dixit mihi angelus: quod miraris?
Ego tibi dicam misterium mulieris
et bestie que portat eam habentis
capita septem et cornua decem. Et
bestiam quam vidisti fuit et non est.
Futura est ascendere de abisso et in
perditionem ire. Et mirabuntur
qui habitant in terra quorum non
est scriptum nomen in libro vite
ab constitutionem mundi videntes
bestiam quoniam fuit et non est et ventura
erat. Hic est sensus qui habet sapientiam.
Septem capita septem montes sunt
ubi mulier sedet super eos et reges septem
sunt. Quinque ceciderunt et unus est,
alius nondum venit et cum venerit
modicum eum oportet manere. Et bestia
que fuit et non est et ipsa octava est et
de septem est et in perditionem vadit. Et X
cornua que vidisti decem reges sunt qui
regnum nondum acceperunt sed potes-
tatem quasi reges una hora accipiunt
post bestiam. Hi unum consilium habent
et virtutem et potestatem suam bestie
tradunt. EXPLICIT [illegible]

UVA.BHSC

EXPLANATIO SUPRA SCRIPTE STORIAE:

Et uidi mulierem sedentem
super bestiam. Hic coccineam dicit
bestiam populus esse. Promissa enim
ostendere sedentem super aquas
multas. Bestia et aquas unum
sunt, id est populus. Corruptelam dicit sedere
super populos in heresem. meretrix. bestiam. et mu-
lierem unum sunt. Bestia autem dicitur esse
corpus aduersarium agno, id est corpus diaboli
qui sunt homines mali in quo corpore
nunc diabolus, nunc capita uel uitia occulta
id est sacerdotes mali in quibus diabolus se

transfigurat in angelum lucis et nun-
cupatur alio nomine diabolus. Nunc
populus accipiendus est, quod hec totum
una ciuitas babilon est. Et uidi
mulierem sedentem super bestiam coc-
cineam. Id est preuaricatricem cruentam plenam
nominum blasfemiarum. Hoc est quod dicit multa
nomina esse in bestiam. Habentem capita
septem et cornua decem. Id est habentem
reges mundi et regnum cum quibus uisus
est diabolus in celo, id est in ecclesia. Et mu-
lier erat circumdata purpura et

UVA.BHSC

cocco adornata auro et lapide pretioso
et margaritis. Id est omnibus inlecebris et simu
latae ueritatis ornata hostenditur. quia
de foris xpianitatis uidetur. Quod sit
denique intra hanc pulcritudinem mulieris
ita exponit dicens. Et habebat calicem
aureum in manu sua plenum abomina
tionum et inmunditiarum fornica
tionis eius. Aurum plenum inmunditia est
ypocrisis id est simulatio sanctitatis quia foris
quidam pietatem hominibus lucet. intus
autem plena sunt omni inmunditia.
Et in fronte eius nomen scriptum misterium
babilon magna mater fornicationum
et execrationum terre. Nulla est sub
preteritationis ypocrisis id est simulatio sanctitatis.
Sed autem similia quod sit scriptum in fron
tibus mulieris. habebat autem scriptum
babilon magna. id est confusio grandis.
hoc misterium dixit id est sacramentum.
Ut superius cognoscas in ecclesia malum magnum
esse factum. Numquis autem oculis
uidit in fronte ~~in fronte~~ portat. misterium
enim dixit esse quod spiritaliter in corpore
factum est. Et uidi mulierem ebriam
de sanguine sanctorum et sanguinem martyrum
ihu. Due partes sunt aduersarii ecclesie qui
uidentur membra diaboli esse. una sunt
foris ecclesiam infideles. alii intra ecclesiam quasi
fideles. unum est enim corpus aduersum intus
et foris. quod licet uideantur loco et
habitu separatum. in commune tamen spiritu
operantur. Inpossibile est enim ut [illegible]
alter occidat. nisi quis se xpianum simulat.
Inpossibile est enim prophetam perire preter
hierusalem. intra ecclesiam prophetas et lapidant et
missos ad se. hierusalem est intra ecclesiam uisio
pacis. ergo hierusalem est congregatio maligna
que est xpianitatis falsa. que hic pacem
habet quia futurum non sperat. Ipsa
est hierusalem que occidit prophetas id est
predicatores. qui illis futurum denuntiant.
Sic pronepotes priorum sensu accusan
tur lapidasse accusantur cum ipsi non fece
runt. sed hoc lapidatio dicitur. est que
nunc in ecclesia geritur. Et miratus sum
uidens eam admiratione magna. et
dixit mihi angelus quod miraris.
ego tibi dicam misterium mulieris et
bestie que portat eam. habentis capita
septem et cornua decem. et bestia
quam uidisti fuit et non est. et futura
est ascendere de abisso. et in perditionem
ire. Bestia inquid quam uidisti dicendo.
et quam uidisti fuit et non est. ostendit
esse alterum quem fuit et non est.
Id est capud uelut occisum. que sanctitatem
simulat. Fuit et non est qui aliquando
ypocrite et simulatores fuerunt. cum
multo populo unique esse capud uelut occisum
in bestia et mortui sunt. et modo ipsi
sunt qui de multis mali nati sunt. imi
tando malos. hec est bestia que fuit
et non est. quia iam mortui sunt et non
sunt. et bestiam quam uidisti ipsi mali
sunt qui modo sunt. et alii moriuntur.
et alii uicturi sunt. et de abisso resurrec
turi sunt. id est de occulto populo qui adhuc
non uidentur quales futuri sunt. hec est
bestia que fuit et non est et uentura est.
Huius bestie dixit una cum duobus cornibus
qui est simulatio sanctitatis quem capud
uelut occisum dicit. alteram autem septem
capita que est omnis omnino populus. [illegible]
ergo sic dicit. bestia fuit et non est. et futura
est ascendere de abisso. et in perditione ire.

UVA.BHSC

Id nasci et mori. et exemplo malo nasci-
tur postea dicere bestia et bestia. Sicut
supra diximus sancti nasci ex sanctos imitando sanctos.
et mali nasci ex malos. imitando malos.
Non carne nascendo. sed per opera imitando.
Cum etenim multi et bonos filios uidimus nasci
de malos. et quum mutantur. et malos filios
uidemus nasci de bonos. et quum in aetate facti
mutant. nascitur ergo bestia ex bestia
imitando bestiam. et de abysso et ab isto-
rum iugo adducitur et in interitum dixit
bestiae. et bestiam nascentes et in perditionem
eunt. Sicut et pater suus unde natus
est quae iam non est. sic filius et non sit
et ascendit ex supposita et in perditionem
uadit. sicut patres sui de quibus ascendit
et iam non sunt. et mirabuntur qui
habitant in terram quorum est scripta
nomina in libro uitae a constitutione
mundi uidentes bestiam quoniam fuit et non
est et aderit. Mirabuntur inquid habi-
tantes terram. Id est qui non caelestes
habitant in caelo. id est in ecclesia. Iusto-
rum dictum est. caelum es et in caelum ibis.
Peccatori autem dictum est. terra es et
in terram ibis. de hoc dictum est mira-
buntur habitantes terram cum bestia quae
fuit et non est et ascendit de abysso
et in perditionem uadit. sicut habitantes
terram et ipsa bestia moritur et alteram bestiam
quae fuit et non est et uenturus est.
Sed sinonima diuidit intellectum.
Nam supra dixit mulierem super bestiam et hic
dicit bestiam quam uidisti fuit et non
est et uenturus est. haec sinonima uadum
confundit intellectum. Sinonima est
cum unum res diuersis uocabulis dicitur
... bestia super quam mulier sedet et

abysso et habitantes terram. unum est
et ipsa est haec bestia quae fuit et non est et
uenturus est et ascensurus est et bestia
et in perditione ibit. ac si aperte diceret
mortui sunt qui iam mali sunt. et in in-
ferno missi sunt et ex ipsis alii nascuntur
qui moriuntur et in perditionem uadunt
id est in infernum mittuntur. Infernus enim
perditio animarum est. et mirabitur ipsa
bestia uidens alteram bestiam quoniam fuit et
non est et uenturus est. ac si diceret qui
illi christiani fuerunt qui mortui sunt.
tales et isti qui uiuent qui sub nomine christi
imitantes christum nobiscum adorauerunt.
et christum in membris suis occiderunt.
et isti christum nobiscum adorant. et christum in
membris suis occidere non formidant.
Illi cum christum nominant christum adorare se
existimant. sed in uocabulo christi bestiam
adorant. id est patres suos quos in opere imi-
tantur. quos in exemplo caput habent in cuius
corpore et ipsi coniuncti sunt. Corpus
ergo miratur caput id est bestiam qui fuit
et non est. et nascitur et miratur uidens
quoniam fuit bestia et non est et uenturus esse.
In illa enim opinatione erroris insaniae
quae faciunt una uoce publica mirantur
nobiscum dominum nostrum Iesum christum. uidentes
quoniam fuit et occisus est et uenturus est.
Sed spiritali religione uident bestiam quae se
in ordine catholico mediatorem christum in
ore suorum sonant. Reuera sciunt
dominum fuisse et occisum esse. et uenturum
sperant. mirantur in eius nomine et sciunt
per ipsum facta signa et prodigia et uirtutes
magnas. Sed neque ipsum christum cognoscunt
christus illos. ipso domino dicente. uirtutes
magnas in nomine eius allegantibus.

UVA.BHSC

[...]quam uo[...]auit qui operantur in
quitatem. Que manifestantur cum omnis
predo sacerdotem et hypocritas non Xpm
uidere sed templum quem illi hanc inuenta
receptionem. et sub nomine Xpi currit maxime.
id est sacerdotes ordinem et uitam aeternam spe
seducit secure per certa et delinquunt.
Nullo modo sine amore dei tantas uirtutes
potuit se facere ubi erunt tot cum dicunt
tot tabernacula illum et illum qui fa
cit tabernacula illum et illum uirginem quis fecerunt
illum et illum templum. Quis illum et
illum sacerdotem ordinauit nisi nos
non potuerunt esse sancti nisi a nobis fuisset
[...]ficatum. et ideo in deserto quicquid
in cubiculis faciunt Xpm esse uirtutum
signorum que istorum testimonio.
Hec sunt ergo bestie de quibus dixit fuit
et non est ubi ipsus qui est preter ut habi
tantes terre mirantur uidentes bestiam
quae fuit et non est et uentura est.
[...] est que nascitur de abisso et alteram
que de terra nascitur. Hic est sensus qui
habet sapientiam. septem capita
septem montes sunt ubi mulier sedet
super eos et reges septem sunt. Descripsit
bestiam quam post reges miratur et de terra
describit et ipsam miratur. et quia
duas sunt. una que miratur et altera
que miratur. id est una que fuit et nun
[...] et non est. et altera que est et mi
ratur ipsa que [...]. id est ubi sedet in
ipso corpore que illa ripit. Septem
inquid capita septem montes sunt
ubi mulier sedet super eos. et reges
septem sunt. Hic septem montes quid
aliud sunt nisi septem uitia. id est
fornicatio. philargiria. ira. tristitia.

acidia. uana gloria. et superbia. et reges
septem sunt quia ubi hec uitia prin
cipatum tenent reges et ipsi dicuntur.
Septem enim perfectum numerum dicimus
quos et in ebdomadis septenario numero
esse uidemus. super hos septem montes sed
mulier illa id est iniquitas operum que
iniquitates ad unum malum confluunt
una mulier esse dicitur. ita quasi
multa membra unum corpus efficiunt.
Ita omnium operum malorum immunditia.
et effeminata conscientia una mulier
esse dicitur. denique et in isto libro
de hos septem montes et septem regu
lum diximus. sed de hac muliere diximus
cum et in sapientia quaerendo eam minime
inuenimus. In eo libro etiam bestias diximus
ascendentes. unum de abisso alterum
de mari. et aliqua de terra. In hoc libro
diximus ut uidi mulierem sedentem super
bestiam. que fuit et non est. et uentura
est. Apertissime hoc tenditur quia
illas etiam bestias et sicut quattuor non
sunt quattuor sed ipsa una est. et
quattuor sed in officio et opere num
corpus unum est. et mulier quem diximus
in illas terras est quia ipsa iniquitas est
sed pro locis in his tantum sola declaratur.
In illo sexto libro diximus specialiter
septem montes in quibus mulier meretrix
sedet. id est ciuitas romana. et reges septem
sunt quinque ceciderunt. unus est alius
nondum uenit. et cum uenerit modico
tempore oportet eum perseuerare.
In quo libro nomen etiam antichristi
aperuimus. In hoc libro mulierem totius
seculum dicimus que in illo libro ciuitatem
romanam nominauimus illa specialiter.

UVA.BHSC

septem reges. i[...] speculis reges cum
ipsis unicuique di[...] disputatio est cumu
latis. miscendo [...] precedentium preteritis
et futurorum apte calculum. Frequenter
diximus in lima que est specie generis hoc tenendu
num quod est omnis bestia hoc septem
capita et septem montes dixit esse
et septem reges id est omnem omnium populum.
Et omnes reges id est omnes superbi. et montes
idem ipsi superbi. omnia haec populi sunt.
id est ipsa bestia. hoc argumentatum mani
festum credas sed quod diximus. Dixerat
enim mulierem super bestiam sedere.
nunc dicit septem montes ubi mulier
sedet. Illa ergo capita omnis populus est.
et omnes reges. Ipsa est bestia super quem
sedet cuncta in mundi tota. Sicut
autem in septem sectis specialiter no
minatis totum secti breviavit in
septem reges quos specialiter ostendit.
et non solum regibus qui populis preesunt
regnant sed omnis omnino in hos dicit
in quibus utique regnant quos reges qui
capita esse dicuntur membra sua cognos
cunt in quorum corpore copulantur.
Quinque inquit ceciderunt. unus est
alius nondum venit et cum vene
rit modicum oportet manere.
Usque in tempus quod haec Iohanni
revelata sunt quinque reges ceciderunt
sunt. sextus fuit Nero sub quo haec
in dit in exilio. Nam computantur
a primo rege qui in regno Romanorum
primus sumsit diadema id est primus in
posuit in regno Romanorum in capite
corona et auctor scripturae Macha
beorum nullum Romanorum primatus
accepisse purpuram ut diadema

et quam cum iam Gallia potentatus qua
posteris accepit Gaius Caesar primus
apud Romanos singulare obtinuit
imperium a quo Caesares Romanorum
principes appellati sunt. Secundus Caesar filius
sororis Iulii. Octavianus nomine qui et Au
gustus nominatus est sub quo natus
est dominus noster Ihesus Christus anno regni sui quadra
gesimo. ab his duobus Iulio et Augusto.
Iulius et Augustus menses nomina accepe
runt qui ante et unus quintilis alter
sextilis dicebantur. Tertius Tiberius
sub quo passus est dominus anno imperii eius
quintodecimo in quo anno et quum ad
baptismum venit. anno vero primo
post baptismum discipulos divinis
inbuens sacramentis. In quo annum
exordium suae predicationis adsumens
usque ad tricesimum quartum annum
predicasse probatur. secundum post bab
tismum mirabilia quae in evangelio
sunt facta. tertio vero explicito. in quarto
anno incipiente pro nostra salute se subdidit
passioni. Quartus Claudius sub quo fames
in actus apostolorum describitur. Quintus
Galba qui regnavit annos duos et menses
sex. Sextus Nero. Septimus Otto. De quo
dixit nondum venit et cum venerit
modicum eum opportet manere qui est
figura revelationis antichristi. Nam
regnavit menses tres et dies sex.
Nam primus de Romanorum regibus Nero
fecit martyria post passionem domini
in Petro et Paulo apostolis qui et quum vero
antichristum prefigurantes pro eo quod
cum senatu quereretur ad penam
epulatio fugiens ad quartum urbis
miliarium in suburbano liberti sui

UVA.BHSC

Inter salurium et mortem eiusdem unum
semel ipsum interfecit. anno etatis
sue tricesimo secundo atque in eo omnis au
gusti familia consumpta est. In quo
nerone. siue in annorum supputatione
etatis sue. siue in principatum augus
torum consumptio. siue et sibi met ipso
fuisse interfectionem. in totum est ut
agone antexpm fuisse recognosce.
Post neronem Galba. Vitellius. Otto. in
roma imperium arripuerunt. Galba
septimum mensem imperii sui in me
dio romane urbis foro capite truncatur.
Otto. tertio regni sui mense apud uetria
propria manu obcubuit. sicut et
nero. Vitellius a uespasiani ducibus
occisus. in tiberim flumine proicitur.
hos duos galbam. et uitellium in septimo
libro nominabimus. ubi et septem reges
diximus. Itaque in hoc libro septem tantum
reges quos descripsimus quos non sine
ratione quia in eorum uita et fine et
antexpm prefigurasse cognoscimus.
Et hos septem reges. septem capita
bestie nominabimus quem bestiam
cum decem cornua esse diximus. qui
antexps suo tempore inter decem
reges romanorum. qui non unus post
unum. sed uno tempore regnauerunt.
Inter hos decem undecimus apparebit.
et de decem tribus occisus super reliquos
septem in omne mundo octauus princi
patum tenuit. et hec est et uenturus
est. Consere nunc apocalipsis presens
preteritum et futurum. In quo tempore
una esse bestia et unum requirere caput.
que bestia cum septem dicitur capitibus.
discerpens uero capitibus dicit in solidum.

et bestia que fuit et non est. et ipsa oc
tauus est. Id est [illegible] a capite genus.
que generale in huiusmodi misteriis
non seruantur. Propterea dixit bestiam
octauus. Sicut deceptor atque adsorpentem
dicitur. Inimicitias ponam inter te
et mulierem et semen tuum et semen
eius. Ipsa conteret caput tuum. et
tu insidiaberis calcaneum eius.
In una muliere totum semen est con
prehendit. sic in bestiam totum se
men ab initio mundi usque in finem.
In uno enim totum ostendit corpus.
sicut reuelatur homo peccati. filius
perditionis. antexps. Subtiliter enim
ostendit que sit altera bestia. que
fuit et non est. dum de sua dicit
et ipsa octauus est. Id est sicut ille
qui post septem uisus est uelut
occisus et ipse octauus est. et de
septem est. Id est sicut et illi qui
licet post septem uisus est et uelut
occisus resurrexerit. tamen de septem
Id est de mundi regibus est. Itaque ea
bestia qui licet alterius sit profes
sionis quod xpo se adque ei commo
rituram dicit. Id est in persecutionem
mutetur. Tamen hoc octauus est. et
de septem corpus illius octaui. qui
inter septem uisus est quasi occisus
et uitus omnis unius corporis esse dixit
sub diuersa professione. Et ipse oc
tauus est et de septem est et in per
ditionem uadit. Id est et ipse de
septem supra dictum est. Sicut
caput in cuius corpus et edificatione
nascitur. In perditionem uadit.
Fuit inquid et non est et ipse octauus

UVA.BHSC

est et inperditionem uadit. Omnium
tem cum dicat fuit et non est et
octauus est. illo tempore non
fuisse dicit [illegible] est octauus est
et de septem est in perditionem ibit.
Si non fuisset illo tempore hec
bestia. tam dicendum erat. sed
quia hec bestia semper moritur
et semper nascitur. et semper uen
tura est et semper inperditionem
uadit. proinde dicitur est fuit
et non est. et uentura est et inper
ditionem uadit. Octauum uero
dixit non solum ordinem quod post
septem uisus est. sed iste octauus
qui in bestiam dicitur est semper
in misterii spatia intellegendus est.
Quia in pseudo prophetis et sacerdo
tibus ipocritis sub alias in religione
sub xpi nomine nuncupatus est. et
quia septenario numero primus ipse
est. et post septimum ipse dicitur esse
octauus. Ita sicut dicit dominus eos
primus et post septimum ipse e(st)
primus septem erit octauus.
Primus quia primum cathedram
sacerdotalem inuadit. Octauus
quia septem capitibus est. id est
septem mundi principibus in septe
nario numero perfectionis est. sed
tamen unum est. ita ut una
ebdomada est que per septem dies
est. Sicut septem candelabra de
uno robore in tabernaculo testamonii.
id est in uno xpo septem ecclesie hec
tamen unum est. In septem namque
demoniis post primum perfectionem
diaboli ostendit. Non enim in septe

est perfectum nequiquam cum tan
habuerit legionem. Octauum
autem uelut occisum et curatum
diabolum dicit et corpus eius.
Mentiendo dominum nostrum ihesum xpm et
corpus eius. In quo numero omne corpus
et per factionem aduersarios hos
tendit. Corpus quoque domini in hac
perfectionem septem formis gratie de
uorat inimicos suos. In attis natos et in
finibus terre. quia in actum est et non
est in septima. Sicut per miceum
predicatum est. pascet inquid in
uirtute gregem suum dominus. et in altum
nominis domini dei eorum habundabunt.
Propter quod nunc magnificabitur usque
ad fines terre. et erit iste pax. Assirius
quum uenerit in terram uestram et
quum ascenderit in montes uestros.
et surgent super eum septem pas
tores et octo morsus hominum et
pascent assirium in gladium.
Septem pastores et octo morsus homi
num dicit cum corpori suo septem
formi. id est septem ecclesiarum. Octa
uum unum est. et filius hominis est.
Propterea dixit octo morsus hominum
Invicta corpus accepit hereditatem
gentium et possessionem terminos
terre. In quibus pascit assirium in
uirga ferrea. et ut uas figuli com
minuet eos. Et decem cornua que ui
disti decem reges sunt. Non dixit
decem cornua. sed decem cornua que
uidisti. dicendo et x cornua x regna
sunt. ostendit et capita et cornua
unum esse. Capita enim et cornua
et reges sunt et regna quia ne ust

UVA.BHSC

sine se esse potest. angelus domini quoque danielo
in hoc numero nunc reges nunc regnum manifestauit
dicens. Decem uero cornua. decem
regna insurgentia. post quem regnum [illegible]
alius orietur. ipse quoque superauerit
ceteros priores. Multis ostendit in decem
regnis. eadem decem reges dixit esse id hominis.
Sic nunc et decem cornua que uidisti
decem regna sunt. **qui regnum non
dum acceperunt.** Quod et quum ex genere
de eodem ostendit unum esse dicendo
regna. qui regnum nondum acceperunt.
**Sed potestatem quasi reges una ora
accipiunt post bestiam.** Hoc loco
istos decem reges spiritaliter intellege. Decem
enim reges omnes omnino homines dicit
a xpi passione usque in finem. In quorum
consiliis uitam duxerunt. nec dum in quieta
regnum acceperunt. quia necdum
consummata sunt. hoc enim uigilanter
qui accipiunt dixit. quia non dixit
acceperunt. Post bestiam uero quod
dixit. id post caput illum. quod occisum
dixit. id post imitationem xpianitatis.
Tempus enim discribit a xpi
passione. et in fine quod oram appellauit.
Ora enim aliquando omne tempus est
sicut alio loco dicit nouissima ora est.
quasi reges autem dixit. quasi aliquando
somnium tenuerunt est quasi uidebant
in nocte illud et illud. Ita uelut
somnis regnant qui xpi regno aduersantur.
Sicut per salmum dicit. et erunt in quieta
sicut somniantes in somno diuitie omnium
gentium quodquod exercitum duxerunt super
hierusalem. et presserunt illam. et erunt sicut
qui in somnis manducant. et expergefactus
super uacuum est somnium. et quasi qui

somniat qui sitit [illegible] quasi bibat et
expergefactus ut haec sitiat animus eius in
anis spiritus. [illegible] erunt diuitie omnium
gentium quod quod exercitum duxerunt super
hierusalem et super montem sion. Si semper regnum
gentium uelut in somnis fuit in laboribus
post quam lapidem xpo de monte sine
manibus abscisso percusso in pedibus ferreis et
in puluerem redactum sublatumque pedibus filii
hominis usque in finem uiuit iudicium est.
Hi unum sententiam habent. Certe quia hos decem
reges spiritaliter hoc loco diximus. et decem perfectos
potius. et hos decem reges omnes omnino super uos
et multos esse diximus. et hi omnes unam sententiam
habent. habent dixit non habebunt. Si hoc
loco de perpetuo diceret. uti de futuro dicendum
erat habuerunt ut et habebunt. Sed quia
cecidit in prefatu. proinde dixit. unam sententiam
quam habent. et quemadmodum sunt uniu
consilii exposuit dicens. **Et uirtutem et potestatem
suam bestie dant.** Id diabolo
cultus ministri sunt. et accubuerunt et regnum
inter principatus. Et quia de preterito dicendum
erat propterea dixit dant quia non dabunt.
hoc regnum diaboli inde dicitur quia agno semper
aduersatur quia simplicibus et rectis corde quod
ille non habet aliis inuidetur. Sed cecidit
ab agno superatur quia ubi est pugnaturus ibi con
funditur.

[E]XPLICIT DE AGNO ET BESTIIS. S[E]PT[IM]A

Hi decem reges cum agno pugnabunt. et agnus uincet eos.
quoniam dominus dominorum est et rex regum et qui cum illo uocati
et electi et fideles. Et dicit mihi aque quod
uidisti ubi mulier sedet populi et turbe sunt et
gentes et lingue. Et decem cornua que uidisti hi
odio habebunt meretricem et desertam facient illam et nudam
et carnes eius commedent et ipsam comburent

UVA.BHSC

lqui ds̄ omnia … in cordibus eorum facere sententiam et et dare regnum suum bestię usq̄
dum finiantur uerba dei … quam uidisti ciuitas magna que habet
regnum super … terre … EXPLICIT … SECUNDA … RIA E …

EXPLANATIO SEPTIMI … STORIE

Hii decem reges … et qui supra draconem reges omnes omnino malos conprehendunt. hii cum agno pugnabunt
quod est xps et eclesia unum corpus pugnabunt usque in finem donec regnum omnem percipiat sempiternum ad … bunaur …

UVA.BHSC

uenit et quem diu dixerunt et [illegible]
et uocati et electi et fideles · uocati
adsidue multi sunt · sed electi qui acceptu
fuerint pauci repperiuntur · propterea
dicit uocati et electi · quia non omnes
uocati electi sunt · sicut dominus dicit ·
multi uocati pauci uero electi · Et dicit
mihi hec bestia quam uidisti mulier ubi
sedet populi et turbe sunt et gentes et
lingue · Et decem cornua que uidisti in
bestia hec odient meretricem · id est semetipsos
inuicem odient dum unus alium ad iracundiam
prouocat · Se inuicem odiunt dum
nullus nulli bonus est · et alio modo unus
quisque se odit · sicut dictum est · qui
amat animam suam perdet illam ·
Et qui amat iniquitatem odit animam
suam · sicut dicit · Et desertam eam
facient et nudam · id est animam
dicit · cum a deo populum malum desertum
et cum desertum fuerit homines a deo · ipsi
populum dei desertum faciunt · mundum
cum dederint sunt et in luxurie uanitatis ·
Et carnes eius comedent et ipsam com
burent igni · quod est unusquisque se
inuicem deuorant et ita cum alteruter
seducunt et cum omni opere bono
exuti fuerint gehenne ignibus con
burendi tradantur · Et adiecit ausu
dicens · Deus enim dedit in corda eorum
facere [illegible] id est ut ciuitas
faciat cum mundo luxurie [illegible] in sequentibus
pertinet · Et faciat sententiam unam ·
id est predicationem reddere unicuique secundum
opera sua que merentur suis unusquisque
operatur quod diaboli uoluntatem
perficiat quem secum sibi esse demens
putat · Sic dicit · Et dent regnum

suum bestie donec consummentur uerba dei ·
Hic diabolo paruit et impleuerunt
sententiam suam in ipso facto quod
a deo [illegible] consummatur
sicut in diabolo legimus · Quoniam
est regnum super quod luxuriat omnibus
regnis pestilentia · Et cum uerbum eius
deuorauerit et ceteros cum ea deleuit ·
Et mulier quam uidisti est ciuitas magna
que habet regnum super reges terre ·
Quod est mulier hec ciuitas hoc reges
terre: quoniam hec unum corpus est · sic eam
de qua supra dictum est · ueni ostendam
tibi mulierem aque · Hec mulier que dicta est ·
Et ostendit mihi ciuitatem descendentem
de celo quam describere dicit ·
Et reges terre fuerunt quorum sunt in ea
multe aque et ciuitas et reges terre
una ecclesia est · et unum corpus est ·
Ecce duas ciuitates · unam dei et unam
diaboli · et illa mulier dicitur et illa
mulier · et hec ciuitas regnum terre minis
trant · et agnum ecclesie sue dat potestatem
qui est Christus et ciuitatem suam et
electum dat ei · et draco qui est diabolus
[illegible] ciuitatem suam et potestatem
suam ecclesie sue · id est congregationem ma
ligne dat · in qua habitat uero semper
conuenit · Agnus habet septem oculos
et septem cornua et ille occisus dicitur
quasi occisus quia solum in carne non
in diuinitate est mortuus
et dicitur · In septem cornua id est septem
ecclesias quasi occisus et [illegible] ·
Et cum uenerit bestia in mundum agno
septem sibi [illegible] habuit capita · et ipsa
est occisus [illegible] que imitatur uerum
qui dicitur quasi occisus et [illegible] ·

UVA.BHSC

hec cupit occ[illegible] et
primatum quando [illegible] pede [illegible]
est et hipocrita [illegible] ne sciatur
agnum preferat deforis quem occultum
et intus occultat rapacem lupum.
Sed commotionis occasione contemptu
insulatur agnine pellis que
per quam agnum simulabatur. haec
que diximus perspicue patet duas
civitates esse et duo regna et duo
reges: xps et diabolus. et ambo
super utrasque civitates regnant.
Omnis enim quisquis in regno diaboli
est iugo voluptatis sue premitur.
dum unusquisque libidinem domi
nandi corruptus gradu suo in in
feriore retrorsum gressatur
sicut in evangelio dns dicit.
Scitis quoniam qui putantur principari
gentium dominantur earum et multo
res earum dominium exercent in eis.
non ita est in vobis. sed qui maior
vestrum voluerit esse sit vester minister.
Sicut filius hominis non venit
ministrari sed ministrare.
haec due civitates. una mundo
et una desiderat servire xpo.
una in hoc mundo regnum cupit
tenere et una ab hoc mundo fugere.
Una tristatur altera letatur.
una flagellat altera flagellatur.
Una ut iusta fiat adhuc altera ut
impie agat adhuc. haec usque lavacro
tunc in unum. Una ut habeat unde
coronetur altera ut habeat unde
dampnetur. hic faciat finem et
[illegible] tempore fiat pacis
tunc [illegible] cum magna pote

statem hominum inluminatur
[illegible] dicit dicens que post et
vidi.

EXPLICIT LIBER NONUS:

INCIPIT LIBER DECIMUS DE DIABOLI CIVITATE:

Post haec vidi alium angelum
descendentem de caelo habente
potestatem magnam et
terra inluminata est a claritate
eius. et clamavit in fortitudine
dicens. Cecidit cecidit babilon
illa magna et facta est habitaculum
demoniorum et custodia omnium
inmunde et spiritus inquinate. et de vino
fornicationis eius biberunt omnes gentes
et reges terre cum ea fornicati sunt
et mercatores terre et de virtute
eius divites facti sunt. et audivi
in quid aliam vocem dicentem. exite
inquit de ea ppls meus ne comunicetis
peccatis eius. et plagis eius ne leda
mini quoniam ascenderunt peccata eius
usque ad celum et recordatus est
ds iniquitates eius reddite illi
sicut et ipsa reddidit vobis et du

UVA.BHSC

duplicate duplum secundum opera eius.
in poculo quo miscuit miscete illi
duplum. quantum se clarificauit
et in deliciis fuit, tantum date ei
cruciatum et luctum. Quia in corde
suo dicit: sedeo regina et uidua
non sum et luctum non uidebo.
Propterea in uno die uenient plage eius
mors et luctus et famis et ignis et con
cremabitur. quia fortis dominus deus
qui iudicauit eam. Et flebunt et
plangent super eam reges terre qui cum
ea fornicati sunt. cum uiderint
fumum incendii eius alonge stantes
propter timorem eius dicentes: ue ue.
ciuitas magna babilon ciuitas
fortis. quoniam una ora uenit dam
natio tua. et negotiatores terre flent
et lugent super eam quoniam merces
eorum nemo emit amplius. merces
auri et argenti. et lapidis pretiosi
et margaritas. et bissi et purpure.
et sirici. et coccini et omne lignum
cedrinum et uas eburneum et
omne uas de ligno pretiosissimo
et eris et ferri. et marmoris et cinna
momum. et amomum. et odoramenta
et unguentum et tus. et uinum
et oleum et similam. et frumentum
et iumentorum et pecora. et equorum
et redarum et corporum. et animas
hominum. et poma concupiscentie
anime tue abierunt a te. et omnia
pinguia et splendida perierunt
a te. et amplius iam non inuenient.
Mercatores horum qui diuites facti
sunt ab ea alonge stabunt et flentes
et lugentes et dicentes: ue ue.

ciuitas magna induta bissinum
et purpura et coccinum et
et ornata auro et lapide
pretioso et margaritas. quoniam
una ora desolate sunt
tante diuitie. et omnis
gubernator qui in nauibus
nauigat et naute et
quod quot mare operantur
alonge steterunt et clama
uerunt flentes et
lugentes. ue ue ciuitas
illa magna in qua
ditati sunt omnes qui
habent naues in
mari de curiae
eius quoniam una ora
desolata est.
Exultate
celum super
et sancti
apostoli et
prophete.
quoniam
iudica
uit deus
iudici
um
de
illa.

EXPLICIT STORIAE:

UVA.BHSC

ubi babilon ince
[illegible] mundus
[illegible]

UVA.BHSC

EXPLANATIO SUPER SCRIPTA SUPERIORE:

UBI REGES ET MERCATORES SUPER BABILONIA PLANGENT:

Post haec uidi alium angelum
descendentem de celo habentem
potestatem magnam. et
terra inluminata est a clari
tate eius et clamauit in fortitudine
dicens: Cecidit cecidit babilon
illa magna et facta est habitaculum
demoniorum et custodia omnis ubis in
munde et spiritus inquinate. Angelum
quem dicit descendentem de celo: dominum
nostrum Ihesum Christum dicit carnem adsumptam
et corpori ecclesie coniunctum. Ciuitatem
babilon ipsa est que supra diximus mu
lierem ebriatam et reges terre. Id est ciuitas
diaboli que facta est habitaculum
demoniorum et omnis ubis inmunde.
Numquid si omnis mundus non esset
hec ciuitas diaboli poterat perspicue
in una ciuitate omnia demonia et omnes
aues in unius ciuitatis ruinam congre
gari. Sed hec ciuitas totus mundus est.
Nulla est alia ciuitas quem omnem animam
inmundum capiat nisi ciuitas diaboli
in qua omnis inmunditia per bestiam commo
ratur sicut dicit: Quoniam de uino for
nicationis eius biberunt omnes gentes
et reges terre cum ea fornicati sunt.
Id unus alterum in malo imitando quia
non est alius cum quo mali peccent.
Et mercatores terre de uirtute deliciis eius
diuites facti sunt. Hoc loco diuites
non terre sed peccatores dixit. Nam

UVA.BHSC

nimietatis luxurie pauperes pro quo-
quam diuites facit. quia et operarius
eorum diuitie dicuntur. Ita et opera
impiorum rerum diuitie sunt.
Et audiui inquid aliam uocem de celo
dicentem exite de ea ppls meus ne com
municetis peccatis eius et de plagis eius
ne ledamini. Plenius hic ostendit
babilonem in duas diuisam esse partes.
id ppls di et ppls diaboli. exeuntem in
arcanum et qua muniatis di et tam
perspicue descendet ppls scs qui semp
exeunt spiritaliter. et animo descendet
et actu et auris audiendo obseruationem
preceptorum di. sicut per apostolum dicit.
Exite de medio eius et separamini qui
fertis uasa dni. et inmundum nolite
tangere. Uasa dni fuerunt qui
animas suas ab omni inquinamento
iniquitatis custodiunt. et cum
nil maledictum faciunt ut cogitatio
penetrantur. In mundum tangere
non dicuntur. et tamen ubabilonia
esse creduntur. In domo autem magna
non sunt tantum uasa aurea.
et argentea. sed et lignea et fictilia.
et quedam sunt in honore. quedam
in contumelia. Si ergo quis mun
dauerit se ab his malis. erit uas in honore
sanctificatum. utile dno ad omne opus
bonum paratum. Quod autem dixit
ne communicetis peccatis eius et de
plagis eius ne ledamini. id ne faciatis
quod illi faciunt. quia scriptum est.
Iustus qui cumque more peccatoris
putatus fuerit. anima eius in refrigerio erit.
Quomodo ergo particeps peccati esse
poterit. iustus cum impius ciuitatis

casu absculeria. nisi ciuitatis dia
boli apta discretione celebrauit. non
bestie portauerit insidia. Nunc
enim notam bestie unusquisque portat
et cum malis communicat. cum una
cum eis malique exercet opera. Ita
ergo frequenter dicitur esse babilonem
pro locis. et tamen partem et partem
totum accipiens. quia aliquando
pars pro toto intelligitur. et totum
pro parte. sicut est de his quibus dns in
inferno fuit. cum non sint et de his
pleni sed hos utpote plenos intelligunt.
Ita et nunc babilonem illam partem
dicit de qua ppls exit. Nunc ipsa
partem totum mundum. quia iam
exeunt duos ppls diximus. unum di
partem. et unum diaboli. que babi
lonia uocatur. et quia ab exeunte separat.
cum generalis per omnem mundum
communicare dicitur. et si aliqua
dicta sunt non tamen urbi eorum
ut uideantur et quam in specie non posse
conuenire ut parte uisum sit quia
hoc spiritaliter dicimus. Oportet enim
inprouisu uenire diem dni. qualitas
his quorum e medio exeunt esse qui
deinde inprouisus esse non poterit
nisi signum dicam regum et quem
babilonis ciuitatis. et aduentus
secte. apta futurum puerum.
Qui autem in specie conuenire non possunt
ipsa in hac pericopa commemorauimus
quia hoc spiritaliter diximus. quia et de
reges et ceteri babilonia odie intelle
gendi sunt. id de presentis tempore
sed illi qui in hoc mundo spem habent
signum dicam regnum. et aduenientem

UVA.BHSC

elis futurum esse denuntiant quu
et de presentia eorum sua non consi
derant babilonia de quorum exitio
dicit. Exite de ea ppls ms ne commisceati
mini peccatis eius et plagis eius ne ledamini.
Qm ascenderunt peccata eius usque ad celum
et recordatus est ds iniquitates eius.
Reddite illi sicut et ipsa reddidit et
dupplicate duplum secundum opera eius.
In poculo commiscuit miscete illi
duplum. quantum se clarificauit
et in delictiis. tantum date ei cru
ciatum et luctum. ppto suo dicit ds
reddite ei sicut et ipsa reddidit. cum
enim male operae contra electum fuerunt
duppliciter moriuntur. Unum quod
hic pro bono malum reddunt. alterum
quod in iudicio ab electis separabuntur
et duppliciter profecto tribulabuntur
et contererebuntur. De electis enim electa
in mundum: plage uisibiles et inuisibiles.
Quoniam in corde suo dicit sedeo regina
et uidua non sum: et luctum non uidebo.
Propterea in uno die uenient plage eius. et
mors et luctus et igni concremabitur.
Si uno die moritur et concrematur
quis erit ubi qui lugebit mortuum.
uita fumi quanta esse poterit uni diei.
Sed diem dicit breuem temp quod spatio
et cumulatis affliguntur. Regina
se dicit sedere. quia in delictis se mulat
et tantum uiuere. electa uero in hoc
mundo uidua dicitur quia si uir
suus xps absens esse peribetur. quia
ad iudicium eum uindicabitur.
Quia fortis dns ds qui iudicauit eam et
flebunt et plangent se super eam reges terre
qui cum ea fornicati sunt. Qui sunt

Illi reges qui eam plangunt et contristantur
ipsi qui cum ea ... Quid enim est ciui
tas. hoc regnum. Quia quum cum morte
anima in infernum mancipatur.
Tunc ciuitas eorum dicitur quia iam
plangunt non luxurie que secum peccant.
sed ipsius uitatis defectione. Quum
uiderint fumum incendii eius. Id docu
mentum predicationis. Quia cum mala
faciunt. quia quum uis carne urbana
in anima mortem esse credunt. Et non
adhuc ignis factus. sed fumi ipsius ignis
in opere ostenditur. Fumus enim ignem preliat.
Quid enim aliud est crussatio huius mundi
et uexatio nisi fumus insecutus gehenne.
A longe stantes propter metum pene eius.
longe stantes non corpore sed anima
dum unusquisque sibi timet quod alteri
periculum nimis eum potentius pati
uidet. Dicentes ue ue ciuitas magna
babilon ciuitas fortis. quoniam una hora
uenit dampnatio tua. Spe dicit
autem ciuitatis. uerum illi mundum
plangunt paruo admodum tempore
pene in ictu temporis omne quod deus ...
here factum est fugit ...
terre flent et lugent super eam ... piuna
mercatores qui de ciuitate lugebant
eam. Id se ipsum plangunt. Qm merces
eorum nemo emit amplius. merces auri
et argenti. et ferri et cinnami. et odores
unguenti et frumentum. et peccora
habiterunt uite et amplius ea non
inuenies. perierunt inquid uite. nec
amplius ea inuenies. Dupplici genere
dixit quid deficient istius mundo
morientes siquidem et discessionem
futurum dicit. ut quod in fine sui
istius uitantur amantes et sue flant.

UVA.BHSC

Ceteri enim ciuitatem non dicentia
habitant ubi sed habitant ab illa.
Nemo enim loquitur … cum ubi. Unde
manifestum est ubi ciues … in hoc
mundo dicere habitant ubi non esse
ciuitatem. Mercatores horum qui diuites
sunt ab ea a longe stabunt flentes
et lugentes et dicentes: Ve ue ciuitas
magna. Ipsi sunt mercatores ipsi ciuitatis
magna. Cum enim malum faciunt
mercatum facere dicuntur. Quia quanto
plus peccant, tantum plus delicatores
diuitias congregant. Quia hec ciuitas
quomodo in futuro erit arsura, iam
nunc se in hoc mundo ad incendium
preparat. Et hoc modo spiritales in animam
ardere dicuntur qualiter in postremo dum
corporaliter ab ipso cumulo peccatorum
cruciatur. Induta bissinum et pur
pura et coccinum et ornata auro
et lapide pretioso et margaritis.
Hec homines induuntur et non ciuitas.
Ipsi se lauge plangunt dum moriuntur
et a sua bona expoliantur. Quoniam una
hora deserte sunt tante diuitie et
omnis gubernator omnis qui in nauibus
nauigant et naute et quod male
operantur a longe steterunt et cla
mauerunt uidentes fumum incen
dii eius. Num quid omnis gubernator
et naute et quod quod mare operatur
in una hora peccantes esse potuerunt
ut uiderent incendium ciuitatis.
Isti sunt omnes quos nominauit, scilicet una
tores dixit et calatores et operarios
seculi mundi cum in multo labore
uersantur. Multum inde sperant
quo ipsos dicit tantum sibi uidentes
spei fuerit unum. Quod autem dicit
in nauibus nauigant non perspicue naues
dicit sed spiritales naues dicit que
cumque adquirendi genera in seculo.
Dicentes que similis ciuitati illi magne.
Id non posse mundo integro restaurari.
Et miserunt puluerem in capita sua.
Capita sua principes illorum sunt per
quos se diuites continent, quibus preferentibus
secula fiunt principium meriti lucantes.
Et clamauerunt flentes et lugentes.
Ve ue ciuitas illa magna in qua ditati
sunt omnes qui habent naues in mare
et curiositate est quoniam una hora deserta
est. Exulta celum super ea et sancti
apostoli et prophete quoniam iudicauit deus
iudicium de illa. Sepe diximus seculum
mundum dici ut mundum et cum
ta est. Omnes amatores mundi sunt
que hec ciuitas una hora deserta est.
Quia quandoque finem seculus mundi
habebit. Horam enim finem dicimus
que omne tempus seculi esse non ubi
autem sicut scriptum est. Nouissima
hora est. Numquid super unam ciui
tatem exultat celum et sancti apostoli
et prophete, at ut sola ciuitas in omni
mundo persequatur, ut a patre uin
dicta seruos dei, et ipsa excantur, uni
uersis uindicetur. Sed hec ciuitas
omnis omnino mundus est et qui
in preuaricatione maligni positi
sunt ipsa est hec ciuitas que et
diaboli dicitur. EXPLICIT

INCIPIT DE ADE EVITA

[illegible]

Et tulit unus angelus fortis lapidē
quasi molarem magnum et
misit in mare et dixit. hoc
impetum mittetur babilon illa magna
civitas et ultra iam non erit. et vox
citharedorum et musicorum et tibiā
canentium et tube non audietur
in te amplius. et vox sponsi et sponse
non audietur in te. Quoniam merca-
tores tui erant principes terre.
Quoniam beneficiis tuis erraverunt omnes
gentes. et in illa sanguis prophetarum
et sanctorum inventus est et omnium
occisorum super terram.

EXPLICIT STORIA

EXPLICIT EXPLANATIO SU
PRASCRIPTE STORIE

Et tulit unus angelus fortis
lapidem quasi molarem magnum
et misit in mare et dixit hoc
impetum mittetur babilon
illa magna civitas et ultra iam non erit.
Ecce in saxum predicationis eius in emissione
lapidis et impetum figuratur. et vox
citharedorum et musicorum et tibia
canentium et tuba non audietur
in te amplius. Iucunditatem dicit que iam sic
impiorum et iam non invenitur. et ostendit
causam dicens. Quoniam mercatores tui
erant principes terre. Id est quoniam in vita tua
percepisti bona. Quoniam in beneficiis tuis
erraverunt omnes gentes. et in illa sanguis
prophetarum et sanctorum inventus est et omnium
occisorum super terram. Numquid eadem
civitas occidit prophetas et apostolos. utique
omnes. sed hec civitas quem cain fratris
sanguinem fundavit et vocavit nomen
filii sui enoc in omnis posteritatis sue.
Sed quid est quod cain sacrificium [illegible]

UVA.BHSC

[illegible] reprobatur. Abel autem sacrifi-
cium a domino [illegible] acceptum atque susceptum.
A [illegible] oculos suos a sacrificio Cain quia
non fuit caritas in illo. Et [illegible]
caritas in Abel non accepit [illegible] sacrificium eius.
B [illegible] quod est [illegible]
[illegible] dilectio. Non [illegible]
[illegible] de [illegible]
[illegible] cum caritate operare. Ipsius [illegible]
[illegible] quem [illegible] invidia cum invidia
[illegible] ubi prius sacrificium oculos avertit
C [illegible] offerentia discordia [illegible] super
sacrificium Abel et non discordia [illegible]
[illegible] sunt duae civitates. una
Dei et una diaboli. Nam [illegible] gene-
[illegible] discripte Cain in [illegible] civitatis
[illegible] omnis sanguis ius-
A [illegible] a sanguine Abel iusti usque ad sanguinem
Zacharie id est populi et sacerdotis in medio
templi et altaris. id est inter populos et sacer-
dotes. Aliud enim non fuit causam
[illegible] nisi duas civitates [illegible]
[illegible] in una domo patris
[illegible] simplices
[illegible] scripturarum
[illegible] civitas enim [illegible] quia
[illegible] ubi [illegible]
[illegible] civitas que [illegible]
lapidibus [illegible] missos ad se. haec civitas
[illegible] sanguine consecratur sicut [illegible]
[illegible] civitate [illegible]
[illegible] civitate in [illegible] Nonne
haec [illegible] dominum et que [illegible] civitas
[illegible] dominum [illegible] audierunt [illegible]
[illegible] Iacob [illegible] qui domi [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] qui

principatus est in hanc civitatem sin-
gulorum officium singularium super [illegible]
sunt. ut nemo videndum haec in ea [illegible]
[illegible] propter quam causam sic lu-
cetur [illegible] in ea dixit sanguis
[illegible] et reliqua in ea [illegible]
qui in terris occisi sunt super terram.

EXPLICIT STORIE

INCIPIT STORIA DE VIRTUTE DI[illegible]

Post haec audivi vocem magnam
turbarum in caelo dicentium alleluia.
Salus et gloria et virtus deo nostro quia
vera et iusta iudicia sunt eius. qui iu-
dicavit de meretricem magnam que corrupit
terram in fornicatione sua. et vindica-
vit sanguinem servorum suorum
de manu eius. Et iterum dixerunt alleluia.
Et fumus eius ascendit in secula seculorum.
Et ceciderunt viginti quattuor
seniores et quattuor animalia [illegible]
[illegible] in throno [illegible]
amen alleluia. Et vox de [illegible]
Laudem dicite deo nostro omnes [illegible] et qui
timetis eum pusilli et magni. Et au-
divi vocem [illegible] et sicut vocem aqua-
rum multarum et sicut vocem tonitruorum
magnorum dicentium alleluia. Quoniam regnavit
dominus deus noster omnipotens. Gaudeamus et exultemus et
demus gloriam ei. quia venerunt nuptie agni
et uxor eius preparavit se. et datum est
illi ut cooperiatur byssinum splendentem
candidum. et dicit mihi scribe. Beati qui
ad cenam nuptiarum agni vocati sunt.
Et cecidi ad pedes eius ut adorarem eum. Et di-
xit mihi. vide ne feceris conservus tuus
[illegible] habentium [illegible]
[illegible] explicit [illegible]

UVA.BHSC

UBI QUATTUOR ANIMALIA ET SENIORES ADORANT
TRONUM
UBI IOHANNIS CECIDIT AD PEDES AN
GELI

UVA.BHSC

EXPLANATIO SUPRA:

SCRIPTE STORIE:

Post haec audivi quasi vocem magnarum turbarum in celo dicentium alleluia salus et gloria et virtus deo nostro quia vera et iusta iudicia sunt eius qui iudicavit de meretrice magna qui corrupit terram in fornicatione sua, et vindicavit sanguinem servorum suorum de manu eius et iterum dixerunt alleluia: et fumus ascendit in secula seculorum. hec tota dicit cum separatio facta fuerit in diem iudicii et quam apertius vindicavit. exultare sanctos super perditionem prostitutricis civitatis adversarii et laudare dominum in iubilo laudis adtendimus. Quid hoc aliud nisi malorum retributio et bonorum remuneratio esse describitur. hoc est illut quod daniel dicit quod alii resurgent ad vitam eternam alii in opprobrium sempiternum ut videant semper. id est illut quod dicitur: fumus eius ascendet in secula seculorum. Denique ut sancti letantur apertius declarat adlecta.

Et ceciderunt viginti quattuor animalia et adoraverunt deum sedentem in throno dicentes alleluia. In suffectu boni amoris sanctorum corda conversa sunt. et pro exultatione et iucunditate preceptas promissionum adorabunt deum in laude dicentes. Et vox de throno exiit dicens. Laudem dicite deo nostro servi eius et qui timetis eum pusilli et magni. Non ergo alla post exultatu laudate dominum nisi de throno dei mentis laudationis acceperit et vocem sancte inspirationis audierit.

Et audivi quasi vocem turbe magne et sicut vocem aquarum multarum et sicut vocem tonitruorum magnorum dicentium alleluia. Quoniam regnavit dominus deus noster omnipotens gaudeamus et exultemus quoniam venerunt nuptie agni. et uxor eius preparavit se et datum est illi ut cooperiatur bissinum splendens candidum. Uxor agni ecclesia est. Bissinum enim iustificationes sunt sanctorum post conlucti gra. Post auditum adorationis vocem in magnitudine proclamatum est. Et quasi vox tonitruorum auditur dicentium laudes deo et exultantium eo quod nuptie agni venerunt hoc factum erit in diem iudicii. quia non post consummationem mundi evacuaverit principatus et potestates et tradiderit regnum deo patri ut sit deus omnia in omnibus quando uxor eius hoc est ecclesia catholica fidei illi pariter coniungitur. de qua beatus dicit apostolus: spondi enim uni viro virginem castam exhiberi christo. Denique bissum quod induitur non pro ornatum pulcritudinem pariatur sed pro iustificationes sanctorum. Et dicit mihi scribe:

Beati qui ad cenam nuptiarum agni vocati sunt. et cecidi ad pedes eius ut adorarem eum et dicit mihi vide ne feceris conservus tuus sum et fratrum tuorum habentium testimonium ihesu. deum adora. In atque libro dixit: ego sum primus et novissimus qui fui mortuus. nunc autem dicit conservus tuus sum et fratrum tuorum. ostendit angelum missum esse in figuram domini ecclesie. Nam in finem huius libri dicit ego ihesus misi angelum meum testificare vobis in

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

EXPLANATIO SUPRA SCRIPTE STORIE:

Et uidi celum apertum et ecce equus albus et qui sedebat super eum uocabatur fidelis et uerax et iustitia iudicat et pugnat. Oculi autem eius sicut flamma ignis et in capite eius diademata multa habens nomen scriptum quod nemo nouit nisi ipse. Et uestitus erat ueste adsparsa sanguine et uocabatur nomen eius uerbum dei. Equus albus corpus christi adsumptum est. Et qui sedebat super eum dominus maiestatis est. uerbum patris altissimi est. unigenitus ingenitus est. id est diuinitas incarnata. Iste equus quem in quarto libro scripsimus qui contra roseum nigrum et pallidum pugnat. quia pro nobis pugnat et uincit. Unde et prosperitas nominis eius primitus quod fidelis et uerax uocatur. de eo enim dicitur deus fidelis in quo non est iniquitas. Et iustitia quam iudicat et pugnat. De ipso autem scriptum est. Dominus iudex fortis et potens. Pugnat enim liberando nos ab adusti tate peccati. Pugnat enim sustinendo delicti mi. Dum fortis dicitur ab aduersa repellendo monstratur. Oculi autem eius sicut flamma ignis. Ut enim incendio penetrat corpus omne quod contingit. nec excepit aliquam deceptionem. Unde dicitur caput uiri christus est. Et exercitus qui sunt in celo sequebantur eum in equis albis induti

bissinum album mundum. Equi albi sancti sunt. quod est ecclesia in corporibus candidis imitantur cum ea ecclesia unitatis. uestis qui est sicut supra dictum est. hi sunt qui secuntur agnum quocumque ierit. Induti bissinum mundum. id est unusquisque induitur ornatu in bus et operum bonorum factis suorum. Et de ore eius procedit gladius acutus ut in eo percutiat gentes. Et ipse pascit eos in uirga ferrea et ipse calcat torcular uini indignationis irae dei. Gladius qui de ore eius procedit uerbum predicationis. Ipse est gladius quem in primo libro de ore eius processisse discripsimus. De eo gladio armat fideles. Et ipse calcat torcular quem in septimo libro discripsimus. Calcat enim modo quia ipse pugnat pro ecclesia donec in futurum ecclesia ciuitatem ecclesia calcet. Et quia caput ecclesie est. patitur est quia in ipso perhibet multum ... uere nationes ... Et habet uestimentum et super femur suum nomen scriptum rex regum et dominus dominorum. Femur illius in quo scriptum est nomen eius est ... quorum populi sunt quos deus filios. id est christi filios per adoptionem fidei nominat. Et caro eius corpus est quem adsumpsit. et quia gemine substantie una persona est. Ideo in ueste nomen scriptum legimus. id est in sacramento dominici corporis diuinitatem cognoscimus. In quo uestimento corporis scriptum legitur nomen eius. rex regum et dominus dominantium. Et in uestimento et super femur suum. In femore corporis generationum intelligitur. In uestimento corpus christi

UVA.BHSC

dixim(us). Et ideo in femore quia om(ne)s qui
p(re)dicant uad(e)im(us) filii d(e)i nuncupantur.
Hunc rege(m) regum et d(omi)n(u)m d(omi)nantium
indefessa confessione adtestantur.
Apertissime cognoscitur hunc nomen in
femorem nemo supuost cognoscere nisi
hos supra quos diximus.

INCIPIT STORIA ANGELI STANTIS IN SOLE:

Et uidi angelum stantem in
sole. Et clamauit uoce magna
dicens. Omnibus auibus qui uolant
in medio celi. Venite congre
gamini ad cenam d(e)i ut manducetis
carnes regum et carnes tribunorum
et carnes fortium sup eos et carnes
omnium liberorum et seruorum et
pusillorum et magnorum.

EXPLICIT STORIA

EXPLANATIO SUPRASCRIPTE: STORIE

Et uidi angelum stantem in sole. Et clamauit uoce magna dicens.
Omnibus auibus qui uolant in medio celi. Sol enim predicatio ecclesie. Et con
fessionis fidei, abet ut beatus proloco accipiunt bonus et malus. hoc ergo in loco aues

UVA.BHSC

uolantes in medio celi unum cetum
dicit quasi unum corpus redigens.
Ipse sunt bestie uel qui est illa aquila que
in libro quinto ue clamantem discripsimus
quos hic aues uolantem in medio celi.
Venite congregamini ad cenam magnam di
ut manducetis carnes regum et carnes
tribunorum et carnes fortium et carnes
equorum et sedentium super eos. et carnes
omnium liberorum et seruorum et pusillorum
et magnorum. Omnes hos quos dixit
spatiales commedit cetu dum commedit.
Supra enim dixit. uidi celum apertum.
et ecce equus albus. et qui sedebat super eum
uocatur fidelis. hic uero dicit uidi unum
angelum stantem in sole. et notat quia
illuc sedet et hic stat. Stare enim pu
gnantis est. hoc ad nouissimum persecutionem
antixpi patitur. post quod dicit apostasia
facta. et pressura missa iudicii qualis nec
rursus ad finem temporum saluatum quod dicit
prophetice dictionis adducitur. angelum
autem quem uidit diximus ecclesie catholice
fidem in qua hic angelus stare describitur.
Iste est angelus quem supra in sexto libro
micahelem cum draconem pugnare dis
cripsimus. De quo etiam et daniel ita dicit.
In tempore autem illo consurget micael
princeps magnus qui stat pro filios populi
tui. Sicut enim tunc pro filiis prioris
populi in conspectu di. iste scs stabat archan
gelus. ita nunc pro totius ecclesie catholice
populos indesinenter in arce uenit. et ueniet
inquid tempus quale numquam fuit ab eo
quod gentes esse ceperunt usque ad tempus
illud in quo tempore dicit scs iohannes
in hac scriptura quam apocalipsin. qui con
gregentur aues terre. ad impiorum corpora

consummationis. Sicut psalmum dns dicit.
Accidite gentes et audite principes audi
at terra et qui habitant in illa. quia indignatio
dni super omnes gentes. et aduenit ira super
numerum ipsorum. ut perdat illos et tradet
in iugulationem. uulnerati autem ipsorum
proicientur mortui et ascendet odor
eorum et conplebuntur montes sangui
nem ipsorum et inuoluetur celum
sicut liber. et omnes stelle cadent sicut
folia uitis. quia sacrificium dni bosor
et iugulatio magna in idumea et con
cidentur ipsi robusti cum illis. et arietes
et tauri. et inebriabitur terra sanguine
illorum. et adipe illorum implebitur.
dies enim iudicii dni. et annus retributio
nis iudicii sion. et conuertentur torrentes
in picem et sulfur. et erit terra eius ardens
sicut pix die et nocte. Non conloca
bitur in sempiternum tempus et ascendet
fumum eius sursum in ictu. Ostendit que
sit idumea et bosor dicens. Dies enim
iudicii dni. et annus retributionis
iudicii sion. Sed ille sion. qui edificat
in sanguinibus. Ostendit presentem in omnibus
gentibus esse in idumea et bosor. Dixit
enim supra accedite gentes et audite
principes. Audiat terra et qui habi
tant in illa quia indignatio dni super
omnes gentes. Postea uero dicit in unam
gentem descendere gladium dni in iubila
tione in idumea et bosor. Dies enim
iudicii dni et annus retributionis. iudicii
sion. Ecce unam regionem dixit et
duas ciuitates. Idumea regio est. et iam
qui dicatur est edom. id est sanguineus.
Bosor uero ciuitas est etiam in ipsa regione.
Sion autem ciuitas est id est qui finade

UVA.BHSC

sarpe Iacob · Esau et Iacob due
civitates sunt · una Dei et una diaboli ·
Supra enim in decimo libro diximus de
his duabus civitatibus que in duos filios
Adam exposuimus · Nunc vero latius in
duos filios Isaac · Ipsas duas civitates
Sion et Bosor · Sion latino eloquio
speculatio contemplationis dicitur ·
id est in montem quod puto et ipsa civi
tas in monte esse perhibetur · perfecta
contemplatur · Super montem excelsum
ascende tu qui evangelizas Sion ·
Et hec est ecclesia catholica qui non in
uno loco ut heretici eorum conventi
cula sed per universum orbem terrarum
tenetur dilatata · Bosor vero que
est civitas persecutoris fratris et Iduma
que est terra sanguinis omnis omnine
mundus est · et ipsa est civitas diaboli
que usque in finem seculi civitatem Christi

persequitur et in una nascitur Christus et in
alia antichristus · Propterea dicta gladius Domini in iugu
latione in Iduma et Bosor · id est in ... qui se Sion
inimicatur · Sicut scriptum est a propheta de hostium
sanguine bibite · EXPLICIT ·

INCIPIT DE BESTIA: ET REGES TERRE:

Et vidi bestiam et reges terre et exercitus eorum congre
gatos facere bellum cum sedentem super equum
et exercitum eius · et adprehensa est bestia et cum illo
pseudo propheta · qui fecit signa in conspectu eius
in quibus seduxit accipientes notam bestie et adora
ntes simulacrum eius · vivi missi sunt
in stagnum ignis ardentis in sulfure ·
Reliqui vero occisi sunt gladio sedentis super
equum qui exiit de ore eius · et omnes aves
saturate sunt de carnibus eorum ·

EXPLICIT STORIE

UVA.BHSC

EXPLANATIO SUPRA SCRIPTE STORIE:

Et uidi inquid bestiam et reges terre.
et exercitus eorum congregatos ad
faciendum prelium cum illo qui
sedebat in equo et cum exercitu eius.
Iam supra diximus bestiam et reges terre unu
esse. id est diabolum et populum eius super quos regnat
quos et quam in unum congregat quos in
suo corpore ligat. Bellum facit qui contra
xpm et electum pugnat. sed hoc dicit
de nouissimo certamine antixpi christianis
in quo finis sue damnationis ad supplicium
rapietur. sicut et hic consensus sci danielis
eloquia unum atque idem inuenies quia
unum cum sco iohanne concordat.
Veniet autem ut in simulatione magna
ut contra et in caritate faciat plurimos.
In apocalipsin autem dicitur quod cum
regibus terre et eorum exercitibus congregatus
faciat bellum cum illo qui sedebat in
equo albo. hoc est dno ihu xpo et quum
exercitu eius. id est scis omnibus qui secuntur
eum. et adprehensa est bestia id est diabolus
et corpus eius. quem populum sibi subditum diximus.
Et daniel dicit. Nemo auxiliabitur ei
dno pugnante contra eum. nullus ei
poterit facere presidium. Et cum illo
inquit pseudo propheta. id est prepositi.
quod sunt pseudo episcopi et sacerdotes
et similes multi. quos supra in illa bestia
caput uelut occisum diximus. Ipsi sunt
in secta spiritus inmundi qui falsa prodigia
ad fallendos hominum faciat ut pacatus

ante eum qui seduxit eos qui acceperunt
caracterem bestie. In his potentiis man
ducibus seducendi sunt omnes qui credi
derunt antixpo et acceperunt carac
terem inimici. Et adorauerunt simula
crum eius. id est illud caput uelut
occisum. quem sub nomine xpi sacerdotem
se esse simulant. Si aperte bestia esset
agnus eum non amaret. Nunc agnum
simulat cum uestem sacerdotalis imponit.
Deforis quidem agni est intus bestia
premit. Hi duo habitantes missi sunt
in stagnum ignis ardentis in sulfure.
unum corpus diuisit in partes id est bestia
quod est populus et ipsi pseudo sacerdotes.
Nam duo uiuentes certissime populus est
et ipsi prepositi. quod dns in diem
iudicii uiuos inueniet. Reliqui uero
occisi sunt gladio sedentis super equum
que exiit de ore eius. et omnes aues satiate
sunt de carnibus eorum. Supra
enim dixit in angelo super solem auibus
uenite congregamini ad cenam dei.
ut manducetis carnes. hic uero dicit
omnes aues saturate sunt de carnibus eorum.
Duobus modis hoc accipiendum est. nunc
et in futuro. quum dicit manducate
modo est. et quum dicit saturate
sunt de carnibus eorum futurum est
in iudicio dni nri ihu xpi. Spiritu oris
eius interficientur uniuersi id est bestia
et pseudo propheta qui in membris
inuenti fuerint antixpi qui acce
perunt caracterem et crediderunt illi.
et exponentur carnes eorum uolatilibus
celi et bestiis terre. modo uero omni tem
pore commedet exercitus carnes inimicorum
suorum cum ubertis male pascatur

UVA.BHSC

et malum pro malo non reddidit :
S ignificatur autem in resurrectione de ex-
cutiali opere iudicati sicut scriptum
est : vermis eorum non morietur et
ignis eorum non extinguetur · et erunt
ad visionem omni carni · Post adventum
autem domini et beate dominationem quis
occidetur gladio manifestatur antis
commendans cum corpore tunc
resurgit una ita omnes integri iudicandi ·

EXPLICIT :

INCIPIT DE ALIO ANGELO ET CLAVE ABISSI :

Et vidi alium angelum descendentem de celo
habentem clavem abissi et catenam magnam
in manu sua · et tenuit draconem serpen-
tem antiquum · qui est diabolus et satanas ·
et ligavit eum annis mille et misit eum in abissum
et clusit et signavit super eum ne seducat iam
plus gentes · usque dum finiatur mille anni · post
hec oportet eum solvi modico tempore ·· explicit :

UVA.BHSC

EXPLANATIO SUPRA SCRIPTA STORIA:

Et vidi angelum alium descendentem
de caelo, quem illum dicit primo ad-
venisse, habentem clavem
abyssi et catenam magnam in
manu sua. Et tenuit draconem serpentem
antiquum qui est diabolus et satanas
et ligavit eum annis mille et misit eum
in abyssum et clausit et signavit super eum
ne seducat amplius gentes usque dum finiantur
mille anni. In hoc itaque hic nobis innotescit
dominus ne in mille annorum numerum mulctatis
sit consecuta gratia errori. Neque per excessum
proprium ipsi nuntiavit errorem. Sed ut satis
dicat fidem nostram ipse qui fidelis vocatur
et verax. Ipse dominus dicit in principio libri
huius: quia ego sum primus et novissimus et vivus,
et fui mortuus et habeo claves mortis et in-
ferni. Ut intellegas ipsum esse habentem clavem
qui est ille quem in principio libri discripsimus.
Clavem vero hanc minis eri de foste nunc dicit
officium, ut aperiret puteum abyssi. Catena
magna indissolubile divine ordinationis
est vinculum quam in manu sua, id est in opere
et ablatione gestabat. In manu enim
operum dicit. Et adprehendit draconem
hostem humani generis qui vocatur dia-
bolus et satanas et ligavit eum annis
mille. Primo itaque in adventu suo dominus
adprehendit diabolum cuius hic mundus
domus erat, qui in corda infidelium habitat,
de qua dominus dicit: Quis potest intrare
in domum fortis et vasa eius diripere nisi
prius alligat fortem? Quem conprehendit
et misit in abyssum, id est in populum exclusit
de cordibus credentium. Mille enim in greco
apicibus alfa est titulatum. In alfa in-
signitum quod est Christus in titulo, crux intelli-
gitur, que est nostra victoria et deprehensio
malignitatis adverse. Ergo in cruce Christi
et in crucis victoriae colligavit ini-
micum mundi, qui antea ubi habitaverat
super eum. Nam et terminat illi nullum
tempus occurrit et prius tempus terminatus
nullo fine claudendum est nec annorum
numerum erat finiendum. Et ligavit eum in
tempore domini per virtutem crucis in abysso
eum religavit. Et signavit super illum,
id est periculum crucis apposuit ut non valeret
ultra nec seducat amplius gentes quas
uaiq teritaue resurrectione meliores.
In hoc dixit eum ne seducat gentes sed
eos que in vitam destinate sunt quas
ante eum seducebat ne deo reconciliari
tentaret. Post adventum Christi illum non
seducet qui ad vitam eternam illum
destinati sunt. Quod autem dixit signi-
ficavit super eum quia occultum est qui
pertineat ad partem diaboli et qui
ad Christum. Nam et qui videtur stare
nescimus si casurus. Et qui iacet si resurgat
incertum est. Ne seducat donec finiantur
mille anni, id quod remanet de sexto die
qui constat ex mille annis. Quia sexto
die deus hominem fecit, et in sexta etate
seculi homo natus est Christus. Quem hunc
diem nominat mille annos dixit
partem de sexto miliario in quo natus
dominus et passus. Mille autem pro eloquendi
modo dicit sicut et illud intellegendum
quod mandavit in mille generationes.

UVA.BHSC

cum non sint mille · sed aptetur tantum
intellegatur aliquando · Ergo audiendi
non sunt qui dicunt quod de Xpi
nativitatem usque ad secundum adventum
Domini quod mille anni sunt qui cum
Cirintho heretico unum sentiunt ·
Sed neque illi audiendi sunt qui dicunt
omnes baptizati et absque penitentia
defuncti · nullum inpunitum pec-
catum aut crimen · quia in fide
manserunt · etsi in infernum mergantur
post mille annorum · curriculo libera-
turi sunt · Non intellegentes Dominum
dicturum peccatoribus esse · ite in ignem
eternum cum eternum finem non
habet · Ita cum Eunomio · et Origene ·
hereticis unum sentiunt · Est autem
huic expositioni contrarium quod sequitur ·
donec consummentur mille an-
ni diabolus solbatur sicut dicit ·
Post hec oportet eum solbere modico
tempore · sed sic potest intellegi ·
quo usque voluntatem Domini nostri Ihesu Xpi
et imperio eius et in virtute precipi-
entis in nihilum solvatur · Immo
dico tempore · hoc est in puncto os-
tendit in finem mundi solbatur totis
viribus · et in illo sue vite ante Xpo vi-
cum eo simul deficit · Solbitur
ut faciat iussa voluntatem suam ·
Ante eum dixit ego similis altissimo · nunc
vero cum ingressus fuerit in filio per-
ditionis superior se Deo facturus est
et elevabitur se super omnia quod dicitur
deus aut colitur · Nam non solbitur
ut liberetur · sed ad hoc solvitur ut
cum omnem membra sua ipse qui
nunc est tenebrarum est solbatur ·

in nihilum et deficiat et simul
cum eis in predicatione gentium
vadat · Sua enim solutio
in homine peccati antixpi est
in gentibus · in quo tantum po-
testatem perequandi habebit
in mundo · qualem numquam
habuit ab initio ··

EXPLICIT:

INCIPIUNT TRONI: ET ANIMAS: OCCISORUM

Et vidi tronos et sedentes sup-
er eos · et iudicium datum est eis ·
Et vidi animas occisorum
propter testimonium Ihesu · et propter verbum
Dei · et qui cumque non adoraverunt
bestiam · neque imaginem
eius · et non acceperunt notam
super frontem suam aut super
manum suam · vixerunt et regna-
verunt cum Xpo mille annos ·
Beatus et sanctus qui habet partem in
resurrectione prima · in eis
secunda mors non habebit potes-
tatem · sed erunt sacerdotes Dei
et Christi eius · et regnabunt
cum eo mille annos ·

EXPLICIT STORIE:

UVA.BHSC

EXPLANATIO SUPRA SCRIPTE STORIAE

Et uidi tronos sedentes super eos et iudicium datum est eis. Hi troni modo sunt in ecclesia. Que ecclesia in duo decurio est numero constituta. qui sedet in xpo sup duodecim tronos ad iudicandum. Et iam sedet iudicans liquido diabolo sicut scriptum est. Iam sci mundum iudicant. Et dns cum hanc potestatem suis promitteret sic ait. Uos qui secuti

estis me in regeneratione. quum sederit filius hominis in trono claritatis sue. sedebitis et uos super duodecim tronos iudicantes duodecim tribus isrl. Filius autem iam sedet in trono claritatis sue. Ex quo clarificatus est in dno. Troni claritatis sue incarnatio est in cuius corpore dicitur omnium scorum regeneratio. et sedet ad dexteram patris per.

UVA.BHSC

capita iudicium per sacerdotes suos
et omnes servos suos nunc in ecclesia.
Iudicat quia unusquisque semet ipsum
distringit in penitentiam et unus
alterum ad caritatis amorem excitat.
Sic enim apostolus ait: Si nos met ipsos
iudicaremus, a domino non iudicaremur.
Et alibi: Si sciero omnia sacramenta
et ita ut montes transferam, et tradi-
dero corpus meum ita ut ardeam, sicut
caritatem non habuero, nihil mihi prodest.
Ecce quomodo sancti mundum iudicant.
De presenti hoc loco non de futuro
dominus dixit. Non enim dixit sede-
bitis et iudicabitis quasi de futuris,
sed sedebitis iudicantes dicit et de
sanctis sepultis. Et vidi animas occisorum
propter testimonium Iesu et propter verbum Dei.
Verbum dicit carnem. Ambobus enim
perhibet ecclesia testimonium Iesu qui
est filius hominis, et Dei verbo quod
missum est a filio hominis. Animas
occisorum dicit, qui nunc per passio-
nem et penitentiam cum Christo mo-
riuntur. Et quicumque non adora-
verunt bestiam neque imaginem eius
et non acceperunt notam super
frontem suam. Si autem in novissimo
iudicio vidisse tronos et sedentes sup-
er eos, non dixisset occisorum animas.
Tunc enim cum corporibus suis erunt
anime. Certe sicut Christo aliqui
sedebunt ad iudicandum, eis magis
conveniet sedere et iudicare, qui
propter testimonium eius occisi sunt.
Nunc vero dicit se vidisse sedentes
super tronos. Dixit et animas oc-
cisorum, ut ostenderet et vivos et

mortuos regnasse cum Christo mille annos,
id est a passione domini usque ad secundum eius
adventum. Et a primo adventu
domini usque ad secundum adventum est re-
hoc misterium facinoris denotat bes-
tia: quia semper et ecclesia fuit et
bestia. Et omnis malus notam in fronte
et in manu habuit pro cognitionis opera.
Dum et ipsos qui non acceperunt scrip-
tionem ut non adoraverunt eius ima-
ginem, mille annos dicit hos omnes regnasse.
Imaginem dicit et similitudinem.
Sic enim Deus dicit in primordio:
Faciamus hominem ad imaginem et
similitudinem nostram. Imago est in ani-
ma, similitudo in opera. Anima homi-
nis imago est Dei, et corpus hominis
imago est corporis Christi. Omnis qui
Christo sequitur in corpore suo,
imaginem Christi habet et imaginem
et anima similitudinem Dei.
De hos omnes dixit:
Vixerunt et regnaverunt cum Christo
mille annos. Recte dixit omnes
qui et nunc vivi habentes et animas
occisorum, tunc eorum regnant cum
domino et hic et in futuro. Sed quia
regnaverunt dixit, hoc profecto
intellege quod quasi iam factum
quod futurum erat, quia ante Deum
nihil novum est. Sic enim ante
quam Christus veniret in mundo dictum
est: diviserunt vestimenta mea.
Nam quod dicit regnabunt
et hic quasi
fac
tu
m

UVA.BHSC

possumus intellegere. ac si diceret.
Iam babtizati sunt. iam penitentes
sunt. iam non in lucte sed in solido
cibo xpm secuntur in passione.
Nam dicturus est regnabunt ut hosten
deret qui sunt isti mille anni. hec est
in quia resurrectio prima. utique quia
resurgimus per babtismum. et ut peni
tentiam hostenderet post babtismum
sicut apostolus ait. surrexistis cum xpo
que sursum sunt querite. et alterum autem
quum et mortui ubi erat. peccati
enim mors est. sicut idem dicit
apostolus. Cum essetis mortui
delictis et peccatis uestris. Beatus
et sanctus qui habet partem in resurrec
tione prima. Id est qui servaberit
babtismum. in quo renatus est.
Sicut enim prima mors in hac est
uita per peccatum. ita et prima
resurrectio in hac est uita per remis
sionem peccatorum. In eis secunda
mors non habebit potestatem.
Id non habebit eternum tormentum.
sed erunt sacerdotes dei et xpi eius.
et regnabunt cum eo mille annos.
hos mille annos de hoc mundo dixit
non de perpetuo seculo ubi sine fine
cum xpo regnaturi erunt. mille
enim perfectus numerus est sed quam
quam perfectus dicatur sed finem
habere creditur. Iterum spiritus cum
hec scriberet. regnaturum secum
mille annos
id est usque
ad finem
istius
mundi. explicit.

INCIPIT: DE SOLUTIONE: DIABOLI: DE CUSTODIA SUA:

Et cum finiti fuerint
mille anni solvetur
satanas de custodia
sua. et exiet seducere
gentes que sunt in quattuor
angulos terre. gog. et magog.
quorum non est numerus
sicut arena maris. et ascen
derunt in latitudinem
terre et circumdede
runt castra
sanctorum et
dilectam
civitatem
et descen
dit ignis
a deo
de celo.
et com
medit
inimi
cos suos.

EXPLICIT STORIA:

UVA.BHSC

ANTIXPS OMNEM MUNDUM IMPERAT ET BESTIA DEBASTAT.
ANTIXPS CIRCUMDAT ALTARE
CELO ET COMMEDIT EOS
IHRSLM
ISTE ABSCONDUNT SE IN MONTIBUS

UVA.BHSC

EXPLANATIO SUPRASCRIPTE STORIE

Et cum finiti fuerint mille
anni solvetur satanas de
custodia sua. Finitos dixit
tantum partem. Nam non
particulatim annos dixerit per numerum
mille finitos. Nam sic solvetur sata
nas totis viribus cum illis regnare
ante Christo in aeternum ut supra finita anni
dies extrema sit scilicet novissimi temporis.
Qui per hunc tropum sexte etatis extremissime
dicuntur finitum tempus. Non enim com
putantur tantum partem reliquis. Sequitur
qui inscripturis sanctis sexta nuncupatur
que in greca tau littera continetur
quia solum ipsi sunt quos ante Christi
adventum non potuerint qui sexte etati
tantum sanctum unum deum crediderint
et novissimo tempore filium dei de
gloriosissima virgine semper natum pro
certo coram hominibus confessi fuerint
et crucem eius per quem tau litteram signi
ficari diximus sexta in conspectu oculo
in aeternum. Sic enim Gedeon cum
trecentis viris madianitas que nunc
demones nuncupantur superavit.
Trecenti enim crucem significant. Et
notat quantum pertinet ista sancti in aetate
ante Christi cum dei voluntate eos anni ora
appellare. Annus habet menses duodecim.
Tempora quattuor, id est ver, estas, au
tumnum, et hiemes. Dies CCCLXV. Et quinque
oras habet IIII CCCCLXXXIIII. Unde

quod dicit decantavit oras anni. Una
ora solum appellant fuerint sancti. Et terti
tota ore que peccatores nuncupantur
mille LXXXII. Et cognosce quantum
distant in aeternum hoc est illud numerum dies
habet oras duodecim. Et duodecim oras
diei unam oram appellant sancti. Et semel
de toto anni circulo dies sectantur
XXIIII. Et oras diei undecim que in
parte peccatorum scribuntur. Iam
intellegis per hunc tropum quantum
parva sit illa gratia cui compromisit
dominus dare hereditatem in regno celorum.
Et per hunc annum et unam oram anni sic
cognosce esse peccatores et electos
omnem tempus id est ab initio mundi
usque in finem quo hoc gerant erunt
quando totis viribus diabolus solutus
erit. Et aperte contra electum dimicatu
rus et quis qualis ante ecclesie electus fuit
in pace illa manifestabitur pugna
et eos tunc sibi socios faciet per quos
quos antea per magis tentavit in
sicut dicit. Et exiet seducere natio
nes que sunt in quattuor angulos
terre gog et magog. Seducere hic
dixit quod terra dissipare et secum in
perditionem adducere. Homines impios
quos in quattuor angulos terre seduxit ...
secum in perditionem collectos quos
faciet mancipare suppliciis ...
interpretatur tectum magog ...
... sive detectio. Omnes quos ...
in superbia sue ... adducit ...
elationis tecto ... sive ...
cognita fuerint de eodem loquimur.
... omnes hos
una simul perditio. Et ...

accipiet · quod uero dicit congregauit
eos in prelium · futurum prophetat · ideo
discribit quia congregauit quasi preteritum
sentit · quia prelium quod admodo est
quando hii qui moribus bonis imbuti
mulieres obuiant et insidiantur · et quia
multi malorum sunt numerositatis
que numerum pre multitudinem non po
test adlegi · Quorum est numerus
sicut arena maris super latitudinem
terre · et circumdederunt castra sanctorum
et dilectam ciuitatem · Eleuatis
insuper et impii in latitudinem ascende
runt · sed terrena eos latitudo statim patuit
nihil celestem sapiunt · Nullum celsitatis
altitudinis potentia maniquunt ·
Circumeunt castra sanctorum quia communes
uolunt sanctis esse · sed de ipsis im
pletur uaticinium prophete dicentis ·
Conuertantur ad uesperum et famem pa
tiantur ut canes et circuibunt ciui
tatem · Id est ecclesiam hic dilectam in
uocant · congregati dicuntur · sed
ipsis quattuor angelis terre erunt dilatati ·
Per quattuor dicuntur congregati id in
superata a te mentis inuentione · ad
uersus ecclesiam · eo quod una que que gens
congregantur in obsidione sancte ciui
tatis ecclesie quando antichristus decem
cornibus bestie tria eradicauerit · id est
tria regna conteruerit hoc est regem
egipti et regem ethiopie libie id est africe ·
Ceteros septem reges sue potestati sublu
gauit · et cum eos omnem mundum exter
minauerit est · Nam sicut post passione
domini nostri ihesu christi cognoscimus omne mundum
esse factum per decem reges id est nerone ·
domiciano · traiano · seuero · maximo ·
decio · ualeriano · aureliano · diocleciano ·
et maximiano · qui sunt decem cornua
bestie · et ex his decem IIIIor maiores septem
quos supra septem capita nominauimus ·
tam crediti antichristum · In ter decem reges
qualiter IIII fuerunt in regno romano in
ter decem antichristi erit undecimus et tribus
quos diximus occisis · in toto orbe terrarum
cum septem erit regnaturus · et ipse erit
octauus quem supra in bestia in septem
capita octauum diximus quasi occisum
quem semper in ecclesia per suos pseudo prophe
tas sub nomine christianorum caput habuit oc
cultum · per quo capite in populo simu
labit se asserere christum per quibus nomine sanctos
sibi faciet socios · et tantum erit indi
gnatio · ut a pro paucis sancti eum cognoscant
antichristum · sed tamen non in aliud eum
cognoscent quam in faciendo circumcisione ·
Quia primitus sanctos non ad idola colenda
prouocauit · sed per legem moysi suscitat
ad obseruandum circumcisionem · et
tantum sanctitatem simulabit ut
non sit potator uini · non amator
mulierum non diuitiis sed hiis habebit ·
Sed omnia decepcionis dabit · sicut in euan
gelio ex uoce ipsius antichristi dicitur · mihi
sunt omnia et cui uoluero do illa ·
Nunc quinque in domo una diuiduntur · id est
pater · mater · filius · filia · et nurus ·
Quinque sunt quos per se diuidet ·
Dum alii in christo credunt · alii nequiores
erunt · quia cum antichristus uenerit ·
uetus legem duas tabulas attestantem
predicabit · christus autem erit pater et puer
et filii · et spiritus sancti · alii autem credituri
sunt antichristo · et sic diuiduntur duo
a tribus · et tres a duobus · et in nimibi hominis

UVA.BHSC

domestici eius. et seducti sunt ab antixpo credunt dum dicit pater filio. uae filius patere rogo te miserere tibi ne moriaris. consentit illi adorare eum. propterea ait scio quae sunt in mundo ipsius esse. et cui uoluerit dat illa. ad hoc ergo unusquisque affectibus suis adquiescit. inimicum eum putatur dum persuasionibus suis ab xpo separatur. ut consentiant antixpo.

Tunc conplebitur quod dominus dixit. qui in iudea sunt fugiant in montibus. id quod quod in iudea fuerint collecti erunt ad illum locum quem paratum habent. et nutriuntur ibi triennium et mensibus sex. a facie diaboli. coetum illum dicit catholicum. et qui in nouissimo tempore credituri sunt CXL quattuor milia. per praedicationem eliae. sed certe populum uiuum inuaderi in aduentu domini sancti uero pauci. et ceperit urbium dominium eius subibitur. ubi erit edom et moab. et principium filiorum ammon. id idumei moabitaes et ammonitaes. et quod loca sunt ibi inaccessibilia. ibi sancti confugerint. et ibi latitabunt quos xps in carne uiuos inuenerit. et non solum mente fugituri erunt malis. sed etiam corpore inaccessibilibus migrauit.

Sicut enim corpore martyrum multos putet ab hanc tribulationem credimus esse saluatos. Ita creduntur tempore antixpi per loca inaccessibilia multi esse saluati. hoc et in beato danielo antiochum qui praefigurauit antixpm paene cuncta fecisse legimus. quod antixps facturus est. sicut dicit in danielo. quod sancti eo tempore subleuabuntur auxilio paruulo. paruum auxilium nisi intellegi uoluit quia congregati sancti resistent et iuuantur auxilio paruulo. et post et de eruditis corruent plurimi. et hoc fiet ut quasi in fornace conflentur et eligantur et dealbentur. donec ueniat tempus definitum quia uerum uictoria in aduentu xpi erit. Item in danielo.

Tempus temporum et dimidium temporis tres semis anni sunt de antixpi regno. Item septem temporum mutabuntur super te. id septem anni. Item a tempore quum ablatum fuerit iuge sacrificium et positum fuerit abominatio in desolatione mille dies ducenti nonaginta. dies istos CCLX tres semis anni sunt. quibus erit antixps regnaturus. Item in danielo. Beatus qui expectat et peruenerit ad dies mille trecentos triginta quinque. quia hos dies habet in suo nomine deputatos. et ne quod absit si totos hos dies impleret in regno. nullus sanctorum ei effugere potuerit uiuus. sed de istis trecentos triginta quinque dies. aliquos habebit XLV dies. et remanent ei in regno dies mille ducenti nonaginta. quinque dies propter electos adbreuiabuntur. de quo dominus in euangelio dixit. et nisi breuiati fuissent dies illi. non fieret salua omnis caro. sed propter electos meos adbreuiabuntur dies illi. isti sunt electi domini pro quibus dies illi adbreuiabuntur. quos tunc ante eum fugientes latitare uoluerint. Nam antixps completis dies mille CCLX. occidetur in monte sancto id in monte oliueti. quod autem dicit beatus qui expectat et peruenit ad dies mille trecentos XXX quinque. id beatos qui in exierit ab antixpo dies XLV sup numerat

UVA.BHSC

propinicam et peccatum quib; ēta dn̄s udq;
sulluactor insuu mulitudine uictaurus:
ut in carne xp̄s eum inueniat ut bum.
Regnum romanorum in finem detertu
endum que in quarto regno pedēs no
minauit ut ferrum. EXPLICIT:

INCIPIT: DE DIABOLI BESTIA

ET PSEUDO PROPHETE:

Et descendit ignis a deo de celo. et commedit inimicos suos. et diabolus seducens eos. missus est in staugnum ignis et sulfuris. ubi et bestia et pseudo propheta. et puniantur die hac nocte in secula seculorum amen.

EXPLICIT:

EXPLANATIO SUPRA: SCRIPTE: STORIE;

Et descendit ignis a deo de celo. Id de excelsa descendit ignis et commedit eos. Est et ignis quem xp̄s ostensum dixit. id est euangelium de quo dn̄s dixit: Nihil quid ego uos iudicabo. Sed uerbum quod uobis locutus sum. ipsud uos iudicauit. Est et ignis quem pluit dn̄s de celo a dn̄o et uenit loth de sodomis. Et commedit inimicos suos. Nam nouissimo die non super pluet ignem. sed congregati simul esse iudicati mittentur in ignem eternum. hec ignis descendet de celo quem dicit tempore ista

UVA.BHSC

ante xpi quod prequam do cetu plus iudicio
dum nectatur de ipsa multitudine cetu interrogant.
Et diabolus seducens eos missus est in stagnum
ignis et sulphuris ubi et bestia et pseudo propheta.
Subtilitate autem habita intellectum quo putatur
diabolus post bestiam et pseudo prophetam quos
supra solos dixerat dum vivi mitti
in stagnum ignis. Revera post mille annos
damnationis bestie et pseudo prophete. Sed
omnis bestie et in ea que dixit post mille annos
quia non post damnationem putatur quia
quando xps veniet ad iudicium hanc bestiam
inveniet vivam. Et quo tempore passus est dominus
mortua est bestia et pseudo propheta et in igne
mittuntur usque dum finiantur mille anni
usque ad adventum domini quod dixit. Unde sub
tilitatis autem habetur intellectum. Certe quia
dixerat supra diabolus qui seducebat eos
missus est in stagnum ignis ubi bestia et
pseudo propheta. Tamquam si diceret pri
mitus bestia et pseudo propheta mittantur in
gehennam et post ea diabolum qui seducebat
eos. Inde autem habetur intellectum. Hec
missio a primo adventu domini est usque
ad secundum adventum quia primitus bestia
et pseudo propheta quia semper moritur multus
populus et multi sacerdotes qui sunt bestia et pseudo
propheta et diabolus semper seducit. Deinde et ipse
punitur ubi et omnis quos premittit. Sed et
quod est appositione domini in ipsa. Nunc
ipsum describit quia de quo xps venit usque
hodie missa est bestia in igne et postquam
compleverit diabolus tempus suum qui seducebat
eos mittetur in stagnum ignis et sulphuris ubi et
bestia et pseudo propheta et cruciabuntur die ac nocte
in secula seculorum. Hec est illa solutio que supra dixit
post hec oportet illum solvere modico tempore.
Modico tempore pro annos tres et menses sex.

ut in sua seductione seducat eos cum seducantur
in ipsa. EXPLICIT LIBER XI.

INCIPIT LIBER DUODECIMUS IUDICII ET CIVITATE IHRSLM DE CELO

Et vidi thronum magnum et album et
candidum et sedentem super eum cuius a facie
fugit terra et celum et locus non est
inventus eius. Et vidi mortuos magnos
et pusillos stantes in conspectu throni et
libri aperti sunt et alius liber apertus est
qui est vite et iudicati sunt in libris
secundum opera sua. Et dedit mare mortuos
suos et mors et infernus dederunt mor
tuos suos et mors et infernus
missi sunt in stagnum ignis.
Hoc est mors secunda qui non est in
ventus in libro vite scriptus mis
sus est in stagnum ignis.

EXPLICIT STORIAE.

UVA.BHSC

BHSC

EXPLANATIO SUPRA SCRIPTE STORIE

Iam recapitulat in diem iudicium
dicturus. Et vidi thronum magnum
album et candidum et sedentem super
eum, a cuius conspectu fugit terra et
celum et locus non est inventus eis. Et vidi
mortuos magnos et pusillos stantes in cons-
pectu throni et libri aperti sunt et alius
liber apertus est vite. In throno iudicii figura
est. In candore iustitia est. Et sedentem sup
eum iudicantem recognosce dominum Ihesum Christum
a cuius conspectu fugit terra et celum.
Nec enim ante potestatem iudicii sustinere
prevalent eminentiam et locus non est inventus
eis. Nullus enim locus in loco ante Deum, sed
tamquam nihilum et inania reputata sunt ei.
Sic ostenditur forma iudicii iudicantis quali-
tate disposita iudicium ipsud agitur. Ut
dicit: Vidi mortuos magnos et pusillos
stantes in conspectu throni et libri aperti sunt.
Quis est apud Deum liber, nisi quia iudicantis
intuitu singulorum opera declarantur.
Hos libros nunc testamenti dicit, id est legem et
evangelium. Secundum enim utrumque iudicabitur
ecclesia, et vetus et novum, qui nunc libros requirere
nolunt. Et quid in eos certum est in futuro
in die despicient illic per libros agnitus sequi
tur. Sed vero qui per hunc testamentum
in hoc mundo vivere disposuerunt, eos in iu
dicio necesse non habebunt quia quamque
vita cum Christo est sub his scriptum et hic
perscriptum iudicantur quibus nunc habitisse
sequuntur. Et alius liber apertus est qui est vite.
Liber vite est vita Domini Ihesu. Tunc aperietur
et ostendetur universe civitatis sue cum reddi
derit unicuique secundum opera sua. Et iudicati
sunt mortui ex his que scripta sunt in libro
secundum opera sua. Per legem et evangelium iudi
cati sunt secundum quod ex his fecerunt. Semel
inquit locutus est Deus, duo hec audivi. Que
duo clarius manifestat dicens: Domini est regnum
et ipse dominabitur gentium. Audivit de regnum
Iohannes, vero librum aspexit. Id duo audivit
Iohannes, vero duos invenit libros. Et in duobus
quid continetur? Id dicit: potestas Dei et tibi
Domine misericordia. Potestas in iudicando est, misericordia
vero in terminum tendo. Iohannes dicit: Et iudi
cati sunt mortui ex his qui erant scripta in
libris secundum opera eorum. David dicit quia
tu reddes singulis secundum opera eorum. Quantum
similitudo dicturus est, quantum intentione
sancti iste Iohannes non sunt suppliciati, ut quisque
discutiatur et consideretur. Et dedit mare mor
tuos suos. Mare est speciales mundi iste intelli
gitur. Gentes quas Christo in hoc mundo ad iu
dicium invenerit vivos ipsi sunt mortui maris
sive et simplicitate secundum litteram saltim mare
possumus hoc loco intellegere ut et ipsos in die
iudicii reddat quos negavit. Et mors et
infernus dederunt mortuos suos. Ipse
sunt gentes sepulte qui nunc in monumentis
et in hic ut oculi in ipsa carne qua in hoc mundo
vixerunt et in ipso pulvere resurrecturi sunt.
Nequis dicere consumptos pelago et a piscibus
aquis bestiis devoratos non posse resurgere.
Ideo dedisse mare mortuos suos dicit.
Et mors et infernum missi sunt in stagnum ignis.
Hec est mors secunda. Qui non est inventus in libro
vite scriptus missus est in stagnum ignis.

EXPLICIT

INCIPIT: DE HIERUSALEM [illegible]

UVA.BHSC

Liber duo de cimus

Et uidi celum nouum et terram nouam. Primum
enim celum abiit et mare iam non est. Et ciui-
tatem sanctam Hierusalem nouam uidi descendentem
de celo a deo conpositam sicut sponsam adornatam
uiro suo. Et audiui uocem magnam de celo dicentem:
Ecce tabernaculum dei cum hominibus, et habi-
tabit cum ipsis et ipsi erunt populus eius et ipse deus
cum eis erit eorum deus. Et abstergit omnem
lacrimam ab oculis eorum, et mors non erit
amplius, et luctus non erit; iam prima transie-
runt. Et dixit sedens super thronum: Ecce noua
facio omnia. Et dicit: Scribe, quoniam sermones isti
fideles et ueri sunt. Et dixit mihi: Ego sum alfa
et ω, initium et finis. Ego sitienti dabo
aquam de fonte uite gratis. Qui uicerit possidebit
hec, et ero ei deus et erit mihi filius. Timidis autem et
incredulis et execratis et homicidis et ueneficis
et idolorum cultoribus et omnibus mendacibus pars
erit in stagnum ardentem igni et sulfure, quod
est mors secunda. Et uenit unus de septem angelis haben-
tibus septem fialas plenas septem plagis nouissi-
mis et locutus est mecum dicens: Ueni ostendam
tibi sponsam uxorem agni. Et abstulit me
in spiritu supra montem magnum et altum et osten-
dit mihi ciuitatem sanctam Hierusalem descendentem
de celo a deo; luminare eius simile lapidi pretio-
sissimo sicut lapide in modum cristalli. Habentem
portas duodecim et super portas angelos duodecim
et nomina superscripta que sunt nomina XII tribuum
Israhel. Ab oriente portę tres. Ab occidente
portę tres. Ab aquilone portę tres. Ab austro
portę tres. Et murus ciuitatis habens fun-
damenta duodecim et super XII nomina
apostolorum agni. Et qui loquebatur mecum
habebat mensuram arundinem auream ut
metiretur ciuitatem et portas eius et
muros eius. Et ciuitas quadriposita est.

Et longitudo eius quanta et latitudo, et
mensus est ciuitatem stadiorum duodecim.
Longitudo et latitudo eius equalia sunt men-
sura hominis quod est angeli. Muri et ciui-
tas auri mundi simile uitro mundo.
Fundamenta ciuitatis auri omni lapide pretiosa.
Fundamentum: Primum iaspis. Secundum
saffirus. Tertius carcedon. Quartus
zmaragdinum. Quintus sardonix. Sextus
sardinum. Septimus crisolitum. Octauum
berillum. Nonum topazion. Decimum
crissoprasinum. Undecimum iacincitum.
Duodecimum amatistum. Et duodecim
portę duodecim margaritę singulatim,
et unaquęque porta erat de una margarita.
Et platea ciuitatis aurum mundum uitrum pers-
picuum. Et templum non uidi in ea. Dominus enim
deus omnipotens templum eius est et agnus. Et ciuitas
non indiget solem neque lunam ut luceat ei.
Et ambulabunt gentes per lumen eius usque in finem.
Et reges terre afferent gloriam suam in ea. Et portę eius
non cludentur die, et nox ibi non erit.
Et afferent gloriam et honorem gentium in ea. Et non
intrabit omne inmundum in ea et faciens abomi-
nationem et mendacium, nisi scripti in libro
uite agni. Et ostendit mihi flumen aque
sicut cristallum procedens a throno et agni. In medio
platee eius et ex utraque parte fluminis lignum uite
faciens fructum duodecim, per singulos menses
reddens fructum suum. Et folia ligni in curationem
gentium. Et omnis non erit. Adduc throni
dei et agni in ea erit et serui eius seruient ei.
Et uidebunt faciem eius et nomen eius in frontibus
eorum. Et nox non erit amplius, et non ege-
bunt lumine lucerne et lumine solis, quoniam dominus deus
inluminat eos et regnabunt super eos in secula seculorum amen.

EXPLICIT STORIA DE HIERUSALEM CIVITATE

UVA.BHSC

UVA

BHSC

EXPLANATIO SUPRA

SCRIPTE STORIE:

Hanc Hierusalem celum dicit quem
recipit a tempore Christi passione usque
in diem quo resurget et cum Christo
in vita coronetur in gloria. Miscet
utrumque tempus nunc presens nunc
futurum. Et cum quanta gloria susce-
pit Christo et separata ab omni
malorum incursum plenius declaratur.
Recipit a te ab origine mundi dicens.
Et vidi celum novum et terram novam.
Primum enim celum et terra abiit.
Et mare iam non est. Hec tota scri-
buntur ut ea que futura sunt attente
cognoscimus. Qui et sermone Domini loquitur
dicens. Ecce ego creo celum novum
et terram novam. Et non erunt in
memoria priora. Et non ascendunt
super cor. Sed gaudebitis usque in sem-
piternum. In his que ego creo.
Celum novum est ecclesia. Qui et
quo Christus carnem adsumpsit celum
novum et terram novam creabit.
In celo spiritum dicimus et terra carnem.
Primus Adam factus fuerat in animam
viventem. Secundus Adam in spiritum vivifi-
cantem. Completo tempore ascen-
dit in cruce. Et mortuos suis pro-
ximos mundi salvatione. Cuius exemplum
sequentes ecclesia renovatur in cognitione
veritatis de die in diem. Et qua reno-
vatione presentia sancti fulgebunt in die
iudicii. Quam in hac vita neque pu-
tatur iam non in tempore isto sancti
sed in gloria renovabitur sicut

dicit. Et civitatem sanctam Hierusalem
novam vidi descendentem de celo a Deo
compositam sicut sponsam ornatam
viro suo. Hierusalem celestis multitudo
sanctorum est. Qui cum Domino dicitur esse ven-
tura. Sicut Zaccarias ait. Ecce Dominus
Deus meus veniet omnesque sancti cum eo. Hi pre-
parantur Deo ubi tantum orationem mundi
et qui habitant cum eo sicut sponsa
ornata viro suo sic ornatur sancta
ecclesia atque procedunt coniungendi
Domino suo et in eternum mansuri cum eo.
Et audivi vocem magnam de throno Dei
dicentem. Ecce tabernaculum Dei cum homi-
nibus et habitabit cum ipsis et ipsi populi
eius erunt et ipse Deus cum eis erit eorum
Deus. Et abstergent Deus omnem lacrimam
ab oculis eorum et mors ultra non erit
neque luctus neque dolor erit amplius
neque clamor que prima fuerunt tran-
sierunt. Omnia hec spiritaliter intelle-
genda sunt. Iam enim sancti hic celi vocantur.
Nec preterit sancti a superioribus sicut scrip-
tum est. Nostra conversatio in celis est.
Unde Dominum nostrum Ihesum Christum expectamus.
Et Dominus testimonium sibi reddet quod
multitudo sanctorum ipsius tabernacu-
lum fiat et habitet cum eis in eternum.
Sitque eorum Dominus et ipsi sunt populi eius.
Omnem fletum omnemque lacrimam ipse
auferet de oculis eorum quos eternis
remunerat gaudiis. Et perpetua bea-
titudinem facit esse perspicuos.
Et qui sedebat in throno ait. Ecce nova
facio omnia. Sic et apostolus ait. Que
ergo non vacua creatura sive terra de-
futuro promissio sit sanctis ut ad salutem
ut innovetur. Ideoque omnis plenitudo

UVA.BHSC

refulgeat. Inde et apostolus dicit. quod
et mortui resurgent incorrupti et nos
inmutabimur in ictu. Et dicit scribe quia
hec uerba fidelissima sunt et uera. Et
dixit mihi. Ego sum alfa et ω initium
et finis. Ego sitienti dabo aquam de
fonte uite gratis. Ista cupientibus re
missionem peccatorum per donationem bab
tismi. aqua non solum simpliciter
nominatur qui sine spiritu sancto esse non
potest. quia et spiritus sanctus nomine aque appel
latur in euangelio domino clamante
et dicente. Si quis sitit ueniat ad
me et bibat qui credit in me flumina
aque uiue fluent de uentre eius. Euan
gelista autem exposuit unde diceret.
secutus enim ait. hoc enim dicebat
de spiritu quem accepturi erant credentes
in eum. Sed aliud est aqua sacramenti
uisibilis. et aliud spiritus inuisibilis.
Ista abluit corpus et significat
quod fit in anima. per illum autem
spiritum sanctum ipsa anima mundatur.
Spiritus sanctus pro qua re ad nos mittatur
multis nominibus appellatur. Spiritus ideo
dicitur eo quod nobis aliquid siue
ad amorem domini siue ad scripturas in
terpretandas inspirat. Spiritus sanctus
et opere et quam angelus intellegitur.
eo quod nobis inspirando quasi adnun
tiat. Paraclitus dicitur eo quod
nos in tribulatione consolat.
Paraclisis enim grece latine conso
latio dicitur. Alii paraclitum
latine oratorem. ut aduocatum
interpretantur. Spiritus sanctus donum
dicitur quia nobis unicuique per
mensuram datur. Spiritus caritas

dicitur quia nos in uno coniungit.
Spiritus ipse columba dicitur quia nos
simplices facit. Spiritus sanctus ignis
dicitur quia nos in unum calefacit.
Spiritus sanctus unctio dicitur quia nos ad
predicandum docet et ipse est in nobis
unctio inuisibilis. Spiritus sanctus digitus
dicitur quia in tabulis cordium
uerba legis scripsit. siue quia et coope
ratoria uirtutis cum patre et filio
significetur. unde et apostolus ait.
Hec autem omnia operatur unus atque idem
spiritus diuidens singulis prout uult.
Proinde septiformis nuncupatur.
propter ea dona que diuinitatis eius
plenitudinem participationem quisque
ut dignissimi sunt consequi merentur.
Qui spiritus non est corpus. et tamen esse
uidetur creature ut ipsi sit. Sicut
autem post baptismum in christo mo
rimur. et renascimur ita spiritu signa
mur quod est in die iudicii dei et spiritu
signaculum de hoc dicit. Qui uicit
possidebit hec. et ero eius deus. et ipse erit
mihi filius. timidis autem et incredibilis
et execrabilibus et homicidiis et bene
ficis. et idolorum cultoribus omnibus
et mendacibus pars erit in stagno
ardenti igni et sulfure quod est
mors secunda. Et uenit unus de septem
angelis. habentibus septem fialas
plenas septem plagarum nouissi
marum. plenas dixit fialas quia
supra in nono libro septem exposuimus
effusas. Et si hic legant non intelle
xerint ibi plenissime intellegunt.
Unde manifestum est hunc librum
duodecimum sicut supra diximus.

UVA.BHSC

recapitulauit in xpi passione.
Et loquutus est mecum dicens: ueni
ostendam tibi sponsam uxorem agni.
Et sustulit me in spiritu supra montem
magnum et altum. Montem
magnum et altum xpm dicit.
Prophetia adtestante. In illa die erit
mons domus domini preparatus in uertice
montium. Id est super apostolos qui et ipsi
montes appellantur. In illa die quod
dicit id est a xpi passione usque ad secundum
aduentum est que una dies dicitur.
De sexto die quia sex diebus operatus
est mundum. Item et per sex milia annos
sex dies conposuit. Et in sexta die sex et
milia per baptismum penitentiam
dictum est aqua incipit usque in finem
filius dei appellatur. Et multe fuc
aetatibus ignis est quod est mons sedis
preparatur. Repromittitur multi-
tudo fructorum suorum. Porro ab an-
gelo dicitur sustulit me in spiritu in
montem altum. Ac si diceret sustulit
dominus qui nunc est in celo spatiis factus
sum in contemplatione constitutus.
Deo me eleuante. Et ostendit mihi
ciuitatem sanctam hierusalem descendentem
de celo a deo. Hec est ecclesia ciuitas in
monte constituta sponsa agni
quia non est alia ecclesia et alia ciui-
tas quia una est quia semper in perm-
anet de celo descendit a deo quia
filium dei imitando in permanentia a
descendere dicitur in humilitate.
Sic enim filium dei descendit de celo
quum in forma dei esset formam serui
adsumens humiliauit se usque ad mortem.
Descensio filii dei incarnatio est.

Hec est ciuitas celestis a deo descendit imi-
tando deum. Id est sequendo dominum uestigia xpi
filii dei. Et hanc ciuitatem sponsam
dicit agni. Unde manifestatum est ipsam
esse ecclesiam quam sic describit dicens.
Habentem claritatem dei. Luminare
eius simile lapidi pretiosissimo sicut
lapidi in modum cristalli. Lapis pretiosissimi
habentem murum magnum et altum.
Sciendum magnopere est quia tanto
unaqueque anima fit pretiosior ante
oculos dei quanto pro amore ueritatis
dispectior fuerit ante oculos suos.
Hunc ad saul dicitur. Nonne cum par-
uulus es in oculis tuis caput te consti-
tui in tribus israhel. Ac si aperte diceret.
Magnus mihi fuisti quando despectus
eras tibi. Modo uero magnus es tibi despe-
ctus es mihi. Unde per prophetam
dicitur. Ue qui sapientes estis in oculis
uestris et coram uobis met ipsis prudentes.
Et tanto ergo fit unusquisque uilior deo quanto
plus fuerit pretiosior sibi. Quia humi-
lia respicit et alta delonge agnoscit.
Hec murus magnus et altus qui nunc
sibi fuerit despectus. Luminare dei
est cuncta prospicere sicut adnu-
tu nihil dicit. Sub quadam figu-
neum uidit. Id est sub umbra legis elec-
tionis. Uidit ergo lapidem pretiosissimum
quia humilia elegit. Infirma enim
mundi elegit deus ut confunderet forti-
a. Ideo pretiosissimum lapidem dicit cum
humana anima de se ablectat su-
perbiam grauitatis sue in lus structione
respicit. De qua uidelicet anima
per prophetam dicit. Si separa-
ueris pretiosum a uili quasi os meum eris.

...lis quippe est domundus pretiosus·
pretiosa est et anima humana · Qui
ergo pretiosorum uilis sepatur quasi os
dni uocatur · quia per eum dns uerbasua
loquitur qui a lumore peccati casselii quandoque
potest humanam animam euelli·
et quia est cautus noui docatores a deo
usque perducat sunt ut occultas
quoque allegoriarum caliginis uetati
ostentantur · sequitur et tenetur texte subditur·
Portas duodecim et sup portas angelos
duodecim · et nomina supscripta que
sunt nomina duodecim tribus israhel·
Supradixit enim luminare eius simile
lapide pretiosissimo similem crisstallo.
hic uero dicit habentem portas XII m.
et in prophetis legimus de eadem ciui
tatem quod non erit tibi amplius
sol ad lucendum per diem· nec splendor
lune illuminabit te· sed erit tibi
dns in lucem sempiternam· et deus tuus
in gloriam tuam· Lumen eius simile est
lapide pretioso· sicut lapis iaspidis
sicut cristallum· sicut enim splendor
in eo lapide est· nec externus est ut est ducit
sed est naturali claritatem placidam
laticinatur illa discribitur· nullo
siderum fulgore luminari · sed solo di
inuisibilitate luce luscurari· In cristalli
autem candore habetas mi · in eo signi
ficat gratia uirtute· et habebat
murum magnum et altum· et
zaccharias dicit· ego ero illi dns
murus igneis in circuitu· quid autem
magnum atque tam precelsum·
quam dnm magestate esse custodium:
pretiose sue ciuitatem scam circu
dare munimine· Quod autem dicit
habentes portas duodecim· et in portis
angelis duodecim tribum filiorum
israhel· In euangelio legitur dnm de se
dicere · ego sum ostium · si quis
per me intrat et ingredietur et pascua
inueniet · ergo ianua xps est · Duo
decim uero porte et duodecim tribus
israhel· duodecim apostoli sunt et duo
decim prophete· que est secta in duo
denario numero firmata · et hec
duodecim portas ad unum portam
maiorem ueniunt que est xps · ergo
ianua xps est· principes autem fidei
nre · id est apostoli · Non ianua sed scripta
in portas · hoc est in ianuis relegunatur·
Ut hos ostenderet dns ihs xps omnibus scis
extitisse ianua ueritate ut in fide
dni nri ihu xpi · omnem puerorum uectarum
quorum mansisse significat ·
Duodecim angeli portarum · et duo
decim porte· et duodecim funda
menta in quibus nomina apostolorum
agni scripta dicuntur originata
et recte faciunt quia tota orbis dnm
nrm post passionem suam in sepul
cro certum lucuisse · ut ostenderet
et uniuersorum prophetarum prin
cipium auribus et subsequentem
apostolorum quorum una dni fuisse
fide et passione saluatori · et in
uno in totam per fidem xpi qui est ianua
ad agnitionem omnipotentis dni peruenire ·
Nam et ipsi apostoli in duodecim funda
mentis scripta referuntur quia
xps est fundamentum dicente
paulo· Fundamentum enim aliud
nemo potest ponere preter id quod
positum est quod est ipse ihs xps

UVA.BHSC

et ipse in singulis et singulis in ipso
consistit. Dns enim dicit. et tu es petrus.
et super hanc petram edificabo eccla
meam. Et scriptum est in verbis
beatissimi pauli. quod petra erat
xps. Ergo petrus ille est cui dns loque
batur. super hanc petram edificabo
eclesiam meam. Id est super fidem dnice
incarnationis passionis et resurrec
tionis. quod vero civitas in quadro
posita. in quattuor evangelistarum
ordine. super dnica incarnationem
edificatam notat eclesiam. per quattuor
mundi partes sicut dicit. ab oriente
porte tres. ab aquilone porte tres.
ab austro porte tres. ab occidente
porte tres. Et murus civitatis
habens fundamenta duodecim
et super ea duodecim nomina apostolorum
agni. Et quia ... quater terni duo
decim fiunt trinitatis misterium
per quattuor mundi partes susce
pisse significant. Quum vero
et duodecim portas. et duodecim
angulos. et duodecim nomina supra
scripta dicit. originales patres.
id est duodecim patriarchas filiorum
iacob et duodecim prophetas.
et duodecim apostolos. et post
mundum scripta patriarcharum
prophetarum. et apostolorum nomina
per legis et evangelii fidem con
fluxisse demonstrat. Et qui
loquebatur mecum habebat
mensuram arundineum aureum
ut metiretur civitatem et por
tas eius et murum et civitas
in quadro posita est. In arundine

aurum hominis et actum hosten
dit. fragilis quidem sed aureum.
In arundine fragilitatem humanam
intellegimus. In auro vero sapientiam
in ipsa fragilitate mirum sicut
apostolus dicit. Et thesauros in fictili
bus habemus. Et mensurarum
numerus dicit. accepte spatiis hoc
in omnibus scis intellege. Et qui
murum ignis in circuitu est dnm
esse iam diximus. In arundine
aurea fidem incarnationis dni
nri ihu xpi esse dicimus quicumque
fragilitatis humane ad summam
in exemplo salutis nobis est ...
culus per puritatem et simplicitatem
omni lucidior metallo est
et corpus. homo est sed nullus
ei similis. inter filios est hominum
Ipse solus est per quem mensuram fidei
exercet trinitatis ut portarum men
suram et latitudo muri cognoscit.
Et civitas in quadrum posita est
id est in quadriformi evangeliorum
fide perfecta. Quia et latitudinem
quam et quam longitudinis esse
monstratur. quia nihil in fide eius
in homine nichil additum minu
tum esse perhibetur. Et longitudo
eius quanta et latitudo. Et mensus
est civitatem stadiorum duodecim
Longitudo et latitudo est equa
lia sunt. Duodenarius iste nume
rus est ... duplicatus id est centum
viginti animas super quas sps
scs igneis linguis legimus in unum
congregatas descendisse. cum nu
mero coniuncta viginti quattuor

UVA.BHSC

186

senioris fuerunt centum quadraginta
quattuor. Quem numerum si legere
certissime volueris, in quarto libro
planissime cognoscis. Et hoc arundine
quam corpus Christi esse intimavimus men-
surata in qua civitatem super stadia
duodecim. Fidem enim Christi et sancti in-
tegritatis populi per hec duodecim sta-
dia, id per apostolorum doctrinam
et patrum veterum et prophetarum
fidem agnoscitur et operatur. Et ipsi
dicuntur aurea arundine auri mensu-
rata qui et limitantur per
fidem et opera, quia nihil valet fides
nisi fuerit et opera adiuncta.
Qui dicit se in fide manere et non ope-
ratur, fit ad demonum imitatus.
Et qui operatur et fidem non habet
nisi finem ad hunc terrena in vacuum
et sine causa laborat. Sicut dicit
Latitudo enim erat longitudo quanta
et altitudo est equalia universa.
Nihil superfluum nihil extensius
venientis repperitur in sanctis. Nihil
minus invenitur in eis. Quod vero
dicit duodecim stadia que fiunt nume-
ris tribus mille et quingentos stadios quid
litteratis spiritale intellegentia numerus
iste contineat videamus. In psalmis
enim legimus de lege Domini: verbi
quod mandavit in mille generati-
ones. Hoc numerum computatores
recognoscunt. In hoc ergo numero
totius computi plenitudo finitur.
Ut ostenderet omnem sanctorum plenitudinem
septiformis spiritus sancti fide solidari,
que forma in unitatibus non in spe-
cie continetur.

Dicitur enim spiritus sapientie et intellectus,
spiritus consilii et fortitudinis, spiritus scientie
et pietatis, et spiritus timoris Domini.
Quem septiformem spiritum propheta descrips-
it descendendo magis quam ascendendo
numeravit, id est de sapientia ad
timorem descendens. Et quoniam scrip-
tum est initium sapientie timor Domini,
constat sine dubio quia a timore
ad sapientiam ascenditur, non
autem a sapientia ad timorem reditur.
Quia nimirum perfectam habet sapi-
entia caritatem. Et scriptum est:
Perfecta caritas foras mittit timorem.
Sed nos quia de terrenis ad celestia ascen-
dimus, eosdem gradus gradatim ascen-
dendo numeramus ut a timore ad
sapientiam pervenire valeamus.
In mente ergo nostra ascensionis gradus
est timor Domini, secundus pietas, tertius
scientia, quartus fortitudo,
quintus consilium, sextus intellectus,
septimus sapientia. Est enim timor Domini
in mente, sed qualis timor Domini est
si cum eo pietas non est. Qui enim
misereri proximo ignorat compati
eius tribulationi dissimulat, huius
timor ante omnipotentis Dei oculos
nullus est, qui non sublevatur
a pietate enim. Sed pietas per inscien-
tiam nescit errare solet et condimittere
parcit pro neglegentia que parcenda
non sunt. Peccata enim que ad
gehenne ignibus possunt disciplinae
sunt flagello corrigenda. Sed
ordinata pietas cum temporaliter
parcit ad eternum incendium per-
ducit. Ut ergo ordinata pietas

UVA.BHSC

ad gradum est aliud sublevandus.
Idest ut sciat quomodo. Nescit ut quidem
misericordia flagellet et corripiat.
ut quid et misericordia dimittat.
Sed quid si sciat quid agere quisque
debeat. virtutem autem agendi non
habeat. dignum est ut scientia nunc
crescat ad fortitudinem. Ita quum
videt quia faciendum sit hoc
facere per mentis fortitudinem possit.
Nec timore trepidet et pavore con
lapsum non valeat bona que sentit.
Sed saepe fortitudo si improvida fuerit
et minus contra vitia circumspecta:
ipsa sui praesumptione in periculo
ruit. Ascendat ergo ad consilium
ut providendo praemuniat omne
quod facere fortitudo potest. Sed
esse consilium non potest si intelle
ctus ibi non est. Quia qui non intelli
git malum quod facientem gravat
quomodo poterit bonum solidare
quod adiuvat. Itaque a consilio
ascendimus ad intellectum.
Sed quid si intellectus magno quidem
acumine vigilet et moderari se
nesciat per maturitatem. Ab in
tellectu ergo ascenditur ad sapien
tiam. ut hoc quod acute intelle
ctus invenit sapientia mature
disponat. Per hanc septiformem
gratiam omnes sancti per duodecim
portas ecclesiae per quattuor partes
mundi ingressi dicuntur. Idest
ab oriente. ab occidente. aqui
lone et meridie. Per orientalem
vero portam primitus iudaicus
populus ingressus est de quibus cum ille

natus est qui sol iustitiae vocatur.
Per aquilonis portam gentilitas figu
ratur. quae in perfidiae suae frigore
torpuit et in cuius corde ille regnavit.
qui contra auctorem per superbiam apud semet ipsum
dixit. Ponam sedem meam ab aqui
lone. Et iudea enim et gentilitas et
sicut dictum est ad sanctitatis cul
men conscenderunt. Quamvis intellegi
possit etiam aquilonem et quam
iusti et peccatores. Orientis quippe
non immerito iusti nominantur.
qui sicut in luce fidei per baptismum
nati sunt in innocentia perstiterunt.
Per aquilonem vero tecte peccatores
accipimus. qui in mentis frigore di
lapsi. sub peccatis sui umbra tor
puerunt. Sed quia omnipotentis dei
misericordia. et quam aliter ad penitentiam
revocat conpunctione et lacrimis
lavat. virtutibus ditat et usque ad
perfectionis culmen sublevat. Non
solum ab oriente perfectionis caelesti
numero sed etiam ab aquilone
dicuntur dum cum iustis et quam
peccatores per donum et penitentiam
ad perfectionem veniunt. Ergo habere
dicitur portam ab aquilone quae
habet portam ab oriente. quia
et conversi peccatores sic ditantur
virtutibus sicut illi sunt ditati qui
cadere in peccatum vitaverunt.
Unde et psalmista voce per dominum dicit.
Cinerem sicut panem manducabam.
In cinere peccatores dixit. In pane
bonos. Quia sic penitentes accepit
sicut iustos. Sicut scriptum est
de peccatoribus. si olim in cilicio et

UVA.BHSC

ciuitate per penitentiam a terrena. Cunctis ergo
sicut per unius commeatum quando ad
auctorem suum per iniquitatem peccator, per
penitentiam sicut innocens reuocatur.
Cuncta hic in orientalis et aquilonis
porta iudicata sunt, non congruit
uerbum ponendo replicare. Notandum
tamen nobis est quia in spiritali
edificio una atrii adiacet ad orientem, alius ad
aquilonem, atque alius ad austrum patet.
Sicut enim aquilonis frigore peccati tor-
por, ita per austrum calorem uiuum feruore spiritus
designatur, qui calorem sancti spiritus ac-
censi, uelut in meridiana luce uirtu-
tibus excrescunt. Patet porta ad
orientem eis qui post fidem nulla iniquitatis
profunditate dimersi sunt ad gaudia
celestia perueniunt. Patet porta
ad aquilonem illis qui post in
quo acceptionem fidei caloris et luminis
in peccatorum suorum frigore
et obscuritate dilapsi sunt, per com-
punctionem penitentiae ad ueniam
redeunt, et quae sint in aeterna retri-
butionis uitae laetitia cognoscunt.
Patet porta ad meridiem illis qui
sancti desiderii in uirtutibus feruentes
spiritali intellectu cotidie in aeternum gaudium
misterium penetrant. In hac autem quam prae-
diximus porta, cum qua auctor huius mundi
... aedificio hoc non
quattuor sed tres portae esse memorantur.
Quod tractandum fuerat, si
non spiritale sed corporale aedificium
uidisset. Sancta enim ecclesia spiritale edi-
ficium tres solummodo portas habet,
uidelicet fidem, spem atque caritatem:
unam ad orientem, aliam ad aquilonem,
tertiam ad meridiem. Porta quippe
in oriente est fides, quia per ipsam
lux uera nascitur in mente. Porta
ad aquilonem est spes, quia unusquisque
in peccatis positus, si de uenia despe-
rauerit, funditus periit. Unde necesse
est ut qui per suam iniquitatem
contabuit, est per spem misericordiae reuiuiscat.
Porta ad meridiem est caritas, quia
igne amoris ardet. In meridiana
etenim plaga sol in altum ducitur,
quia per caritatem lumen fidei in
dei et proximi dilectione subleuatur.
Et in his tribus portis per fidem et spem
atque caritatem ad gaudia sempi-
terna peruenitur. Haec igitur dixi
quia per portas significare dominum et
praedicatores et scripturarum sacrarum
et fidem exposui. Et ubicumque
in hoc libro porta legitur signare
non creditur. Cum enim de una
porta dicitur quis loquitur, recte fides
intellecta est, quia una est electorum
omnium fides. Cum uero aliae portae
nominantur, intelligi etiam praedica-
tores possunt, per quorum linguam
uerum iter cognoscitur, et per quos
accenditur ad structuram aeternorum
spiritalium cognitionem. Porro unum
atrium quod centum quadraginta
cubitis porrigitur partibus, perfectionem
sanctorum et doctrinae patrum fidem in
centenario continet numerorum.
In quadragenario uero quadrifida
euangelistarum doctrina plenissimam
legis decalogum intelligi uolunt
continentem. In quibus trinitatis est
misterium. Igitur nobis et duodecim

complentur. ut secundum rationabilitatem
materiam intellectum ad disciplinam
fidei dominice sub hoc numerorum sa
cramento quod diximus posse con
currere. ualitudinem dei manifesta
uidetur numerus. Similiter quinque
studia quę septenario et quindecim
passibus extenduntur. centesimi centum
faciunt. ut a perfectorum nominum
in presentia mundi perfici et exten
dere ebdomada. Siquidem sex diebus
fecit deus celum et terram. et septimo
requieuit ab operibus suis. et septem
diebus mundum constare uidimus.
Quod dominus in euangelio dedit nouissimo
dicit. Orate ne fiat fuga uestra hieme
uel sabbato. Qui numerus facit ut
septies septem centum. ostendit
omnem sanctorum plenitudinem in hac
ebdomada qua mundus constat per
dicte fidei sacramento concrescere.
Et quintum qui super sunt significat
tanta in domino nostro ihesu christo plenitudinem
diuinitatis. Sicut dicit apostolus.
In ipso habitat omnis plenitudo di
uinitatis corporaliter. Et ideo quinque
in cuius diuisis partibus supra humanos
sensus. supra omnem intellegentiam
ad summam patrem hominem dominum nostrum ihesum
christum manere demonstrat. Ne quis
presumat conceptionem cuius con
similem nobis in illo sanctitate. Sed
ut ipsum autem supra omnem dignis
simorum corpus. supra omnem sanctorum
intellegentiam refulsisse cognoscerent quia
in ipso plenitudo diuinitatis est.
Sicut ille dicit. Ego in patre et pater
in me est. Et alio quo tantum uirtus sua est.

nihil quod equale mortalibus. Tamen
et si coequari patri cuius ad supparationem
dicatur sic supra omnem autem esse
credendus est. quia dicit apostolus.
Et si nouimus secundum carnem christum. sed nunc
iam non nouimus. Ne forte ostenderemus
nos quasi communem hominem con
templari. **Et ciuitas aurum
mundum simile uitro mundo.** Aurum
namque metallum nouimus meliorem me
tallis omnibus claritate fulgere. uitro mundo
natura est ut quod intrinsecus uisum pura in
trinsecus perspicuitate placeat. In alio
metallo quicquid interius continetur.
In uitro uero quilibet licor qualis conti
netur interius talis demonstratur. Atque
ut ita dixerim omnis licor in uitro uasculo
clausus patet. Quid ergo aliud in auro
ut uitro accipimus nisi illam supernam
patriam. Illa beatorum ciuium societate
quorum corda sibi inuicem et claritate
fulgent et puritate. quam lucernam quam
iohannes in hoc apocalipsin conspexerat
sua cum dicebat. Et structura mu
ri eius de iaspide. Ipsa uero ciuitas auro
mundo simile uitro mundo. quia enim
sancti omnes summa in ea beatitudinis cla
ritate fulgebunt instructam uero dicitur.
Et quoniam ipsa eorum claritas inuicem [illegible]
sibi in alterutrius cordibus patet. et unius
cuiusque uultus attenditur. simul et
conscientia penetratur hoc ipsum
aurum uitro mundo esse memoratur.
Ibi quippe unius cuiusque mentem ab al
terius oculis membrorum corpulentia
non abscondit. sed patebit animus cor
poralibus oculis. Ipsa quoque corporis armonia
Sic quisque unusquisque tunc erit [illegible] conspicabi

UVA.BHSC

lib' clari sicut esse non poterat conspicabilis
sibi. Nunc autem cor dum sui quamdiu
in hac uita sunt. quia ubi alterum uident
non possunt non in eo uident sed in eo
lucis uasculo concluduntur. ut ait psalmista
educ. eripe me de luto. Illuc enim scia secta
auro maior discribitur. In auro clara.
in uitro perspicua. sed quamuis in eo sci
omnes auri claritate fulgeant. atque
perspicuitate placeant. xpo adequari
non possunt. Ad hoc enim omnes ad illa
gaudia pertinent. ut deo similes
esse possint. sicut scriptum est.
Quum apparuerit similes ei erimus. quoniam
uidebimus eum sicuti est. Et tamen scriptum
est. quis similis deo in filios dei.
Dicunt ergo unde erunt sci similes xpo.
et unde non similes. Nisi quia huic
supernae et similes erunt ad imaginem
et tamen non erunt similes ad equalitatem.
Aspiciendo quippe eternitatem dei sua
est. ut aeterni sint. Et dum uisionis eius
donum percipiunt ex perceptione beati
tudinis imitantur quod uident.
Et similes ergo sunt quibus beati fiunt
et tamen creatori similes non sunt
quia creati sunt. et habent laudem
quandoquidem dei sunt laudine. quia non
habet finem. Et tamen in circuitum
scripta di. equalitatem non habent
circum scriptione. Quantae libet sci
claritate et perspicuitate fulgeant
aliud est hominis esse superiores in
deo. adque aliud est esse hominem superiorem
dei. quum profecto superiorem ille uere
ciatur agnouit qui mediator dei et
hominum aliquem conputare scorum
minime presumsit. Et mensurae est

murum eius CXLIIII cubitorum. mensura
hominis qui est angeli. In ipso nunc
uero nobis intro inspiciendum mensura est.
Murus enim ciuitatis habet dnm nrm ihm xpm.
Quod mensura est mensura hominis id est xpi.
quia ad protectionem scorum ad minime
atque beatitudinis homo proficiat
ad sumptus. Ideo mensuram hominis
que est angeli dicitur. quia ipse est
angelus testamenti de quo dicitur.
Ueniet ad templum suum dns quem
uos quaeritis. et angelus testamenti
quem uos desideratis. Quod in CXLIIII
cubitis altitudo eius erigitur. quid
sacramenti contineat uideamus.
Centum enim decadibus decem collatum
ad patris decem quinque. unde omne plenum
audinem scorum omne lustratum que et ple
ctione decalogi et euangelii uiuacissime
consummatur dnm nrm ihm
xpi continere beatissime demonstratur.

Nunc uero que prolixe diximus. aperte
et breuiter declaremus. Ciuitatem
uero quam dicit auro et perfectione
resplendere lapidibus. et plateam suam
et flumen per medium et utrumque lignum et utrumque
partem faciens fructus duodecim per duodecim
menses. et solis lumen ibi non esse quia
agnus est lux eius. et portas esse de singulis
margaritis et omne portas que aut aut
patentes et claudi non posse. INTERPRETATIO.

Ciuitatem quadratam scorum
unitatem turba ostendit. in quibus nullo
modo fides fluctuare poterit. sicut ad
nos praecipitur. ut ex quadratis lignis
facere arcum. que diluuii possit impetum
ferre. Pretiosos lapides ornati in ipsa
ctione uiros ostendit. qui nec poterunt

UVA.BHSC

persecutionis moueri nec impetum pluuię uentu fide dissolui potuerunt. Propterea aurum mundum scribitur, quibus regis magni ciuitas decoratur. Platea uero eius ostenditur corda ab omnibus mundata sordibus, ubi deambulet dominus. Flumen uero uitę spiritalis munitionis cum[...] gratiam ostendit. Lignum uitę ex utraque ripa Christi secundum carnem ostendit aduentum, qui uenit et passus est, uetus lex predixit et euangelium manifestauit. Fructus uero duodecim per singulos menses duodecim apostolos diuersa gratia ostenduntur, quem ab uno ligno crucis susceperunt pro toto summe consumpto uerbi dei predicatione [...]. Et quia dicit in ciuitate eam solem non esse necessarium, euidenter ostendit Christum luminum inmaculatum fulgere in medio eius, cuius splendorem nullus potest sensus cogitare nec lingua proloqui. Et quamuis potest quod dicit ornatus esse positus et singulis margaritis ostendunt habitatores esse quattuor uirtutes: prudentiam, fortitudinem, iustitiam et temperantiam, que inuicem sibi [...] et adunatę miscentur, duodenario efficiunt numero. Potest uero duodecim apostolos esse credendi numero, quia in quattuor uirtutibus et pretiose margarite fulgentes in [...] sancti lumen doctrinę suę manifestauerunt ad ciuitatem sanctam ingredi faciunt. Ut de conuersatione eorum angeli letentur. Quod uero dicit non posse claudi portas, euidenter ostendit nullam contradictionem temporibus apostolorum doctrinam separari, et quamuis influctus gentium et hereticorum insania sub persecutione ad fidem uerum fuerit superati, eorum spume dissoluuntur.

Quia petra Christus a quo et per quem ecclesia fundata est. Nullis fluctibus insanientium hominum superatur. Ergo ut supra diximus audiendi non sunt qui mille annorum regnum terrenum ecclesiam esse non firmant, qui cum Cerintho heretico sentiunt. Et folia ligni in curationem gentium. Ostendit plenius ubique sit ista ciuitas. Non enim post mundum ulique gentes curabuntur. Folia ligni uitę uerba sunt ex cruce, quo prefigurabatur in primis hominibus quod de foliis arboris nuditatem suam texerunt [...]. Et omnis languor non erit adhuc. Sic et in numeris predicatum est: non erit gemitus in Iacob neque uidetur dolor in Israhel. Dominus est cum eo, preclara principum in eos. Deus qui eduxit eos de mundi Egypto, sicut gloria unius est, et neque infirmitates erunt in Iacob et Israhel. Sequitur et dicit: non enim est augurium in Iacob neque diuinatio in Israhel. Itaque in ecclesia non erunt idola. Quia nox diabolus precessit et ignorantia cęcitatis habita et dies Christus adpropinquauit. Et throni dei et agni in ea erunt. Throni dei sedes dei est, id est ecclesia. Psalmista adtestante qui ait: sedis autem dei in sancta sanctorum. Itaque unde et usque in sancta sanctorum. Et serui eius seruiunt ei et uidebunt faciem eius. Similiter ut nunc et in ecclesiam. Sicut dominus dicit: Qui me uidit uidit et patrem. Et felices mundo corde quoniam ipsi deum uidebunt. Et nomen eius in frontibus eorum, et nox non erit amplius, et non egebunt lumine lucerne neque lumine solis, quoniam dominus deus inluminat eos et regnabunt cum eo in secula seculorum.

explicit:

INCIPIT STORIA DANIELIS

UVA.BHSC

IN HOC FINE libri Iohannes dicit cecidisse
ad pedes angeli, qui ei tanta propalare dignatus
est ostendere. Significans quod cui dominus
futurum aliquid scripturarum ostendit, humi
lis ad pedes angeli, id est scripture, sub
iectus in templo aliorum primus cadere debet.
Et utique angelus nubes qui dicitur et scrip
tura nubes que est et angelus nuncupatur,
sicut in Actu legitur: Lex ago sci euan
gelii et bonum dicitur. Angelum ad
nuntiandum. Quod utique dicitur sub
uno bono ad nuntiandum. Iohannes uero qui
ad pedes angeli cecidit homo est, et omnes
sanctos significabit. Iste angelus specialiter
angelus est in quo dominus presidens loquebatur, qui
et nunc per sacerdotes loquitur, quia omnes
serui dei reges et sacerdotes dicuntur, sicut
scriptum est: Lumina nos supra cuius nostri et
fecit nos regnum sacerdotes deo et patri suo,
ipsi gloria in secula seculorum. In hoc fine libri hos
sacerdotes die noctuque mundat ad nunquam
et per animam que ... predicare et in duobus ciuitatibus
dei et diaboli unicuique alterius supplicia aperte
nuntiantur cito aduenire, et hec uerba uera et fide
lissima esse, et non legem clausa sicut in prima
dixerat parte. Signa que locuta sunt septem
tonitrua, Iam hic in ultimo libro dicit:
Ne signaueris, ac si dicatur: Et si in uetere non
cognouerunt, in fine mundi cognoscant.
Ecce iam finis mundi est, et dominus cito ueniet, et
unicuique secundum opera sua reddet, et omnes malos
usque tunc ... expellet, et omnibus qui in nunc libri
non obseruauerint fecerint ut crediderint et
que in eo scripta sunt, si quis intellectus non adnun
ciauerit, eum de libro uite cum maledictione ex
pellens et damnans iudicabit. Sicut nunc
presentem apertissime declarauit. **Hic storia I prima.**

Et dixit mihi: Sermones hii fideles et ueri sunt.
Et dominus spirituum [prophetarum] misit angelum suum ostendere seruis suis que
oportet fieri cito. Beatus qui seruat sermones pro
phetie libri huius. Et quum audissem et uidissem, cum
cecidi ut adorarem eum ante pedes angeli qui mihi
hostendebat hec. Et dicit mihi: Conseruus tuus sum
et fratrum tuorum seruantium sermones libri huius. Deum
adora. Et dixit mihi: Ne signaueris uerba prophetie libri
huius. Tempus enim proximum est. Qui lesus est, in ...
fuciat adhuc, et sordidus sordescat adhuc. Ecce uenio
cito et merces mea mecum reddere unicuique sicut opus
eius erit. Ego A et ω, primus et nouissimus, initium et finis.
Beati qui seruant mandata mea ut sit potestas eorum
super lignum uite, et per portas intrent in ciuitatem sanctam.
Foris canes et benefici et fornicarie et homicide et
idolorum cultores et omnis amans et faciens menda
cium. Ego Ihesus misi angelum testificari uobis hec
in ecclesiis. Ego sum radix et genus Dauid, stella splen
dida matutina. Et spiritus et sponsa dicunt: Ueni. Et
qui audit dicat: Ueni. Et qui sitit ueniat, et
accipiat aquam uite gratis. Contestor ego omnem
audientem sermones prophetie libri huius: Si quis
adposuerit ad ea, adponet deus super eum plagas
scriptas in libro hoc. Et si quis deminuerit de sermonibus
prophetie huius, demet deus partem eius de ligno uite
et de ciuitate sancta que scripta sunt in libro hoc. Dicit qui
testificatur hoc: Etiam uenio cito. Ueni domine
Ihesu Christe. Deo gratias. Gratia domini nostri Ihesu Christi cum omnibus.

EXPLICIT.

H**ec supra scripta storia** maxime ut sonat sim
pliciter et secundum literam intellegenda est, quia
illum supra cuncta explanata sunt. Et con
gruum non est ut ea que semel ... exposita exponentur
diximus sepius replicem, sed aliqua de ipsis clausulis ...
dicere que curiositatis expediunt. Precetur finis libri
in quo maledictionem sonuisse cognoscimus. Ne quod
absit simplices simpliciter intellegendo ...
scandalum aut disperationis lapsu incurrant.

UVA.BHSC

·a quem hic maledicia si non cognouerint quesita usque ad [illegible] offendiculi ·· EXPLICIT

UVA.BHSC

INCIPIT BREVIS: EXPLANATIO: SUPRA: SCRIPTE: STORIE:

Angelum quem dicit cui ita Iohanni
ostendere. Cui Iohannes adorans
ante pedes cadebat, certissime angelus
erat. In initio libri dixerat ipse an-
gelus cui Iohannes ante pedes eius ceciderat
tamquam mortuus, dicit inposuisse
manum suam dexteram super eum,
et audivit: noli timere, ego sum primus
et novissimus, et fui mortuus, et ecce
sum vivens in secula seculorum.
Post et vero ante pedes eius angeli
cecidisse memoratur, et hoc in
decimo libro plenissime explanavimus.
Dicit enim: cum cecidi ante pedes
eius et adorarem eum, ait mihi:
vide ne feceris; conservus enim tuus
sum et fratrum tuorum habentium testi-
monium Ihesu; deum adora. In initio
libri dixerat: ego sum primus et novissimus
et fui mortuus. In decimo vero libro
dicit: conservus tuus sum et fratrum
tuorum habentium testimonium
Ihesu. Hic autem in fine libri dicit:
Cum audissem eum, cecidi ut adora-
rem ante pedes angeli qui mihi
ostendebat hec, et dixit mihi:
conservus tuus sum et fratrum tuorum et ser-
vantium sermonum libri huius;
deum adora. Quod supra dixit
repetit, ut ostendit angelum
missum esse in figura domini et ecclesie.

cum et alibi dicat: ego sum Ihesus misi an-
gelum meum testificare hec in ecclesiis.
Nam testimonium Ihesu est spiritus prophetie.
Quicquid enim spiritus dei prophetie dicit
testimonium est Ihesu, quia habet
Ihesus testimonium a lege et prophetis.
Sic enim lector ex voce domini in eccle-
sia legit: ego sum dominus deus vivens. Qui
cum hec dicit, non pro se sed pro
domino dicit, et tamen quasi pro se
dicit, et veritatis regulam non
deserit. Ita intellegendum est di-
xisse angelus Iohanni. **Quod autem
dixit ne signaveris verba prophetie
huius, duobus locis duobus modis in-
tellegendum est.** Supra in quinto
libro dictum est: signa que locuta
sunt septem tonitrua et ne ea scrip-
seris. Hic vero in fine libri dicit:
Ne signaveris verba prophetie libri
huius; tempus enim proximum est.
Qui iniustus est iniustus fiat adhuc,
et sordidus sordescat adhuc. Ista
sunt propter quos dixerat: signa que
locuta sunt septem tonitrua;
ac si diceret: legunt in libros et non
intellegunt, quia in sordibus vivunt.
Deinceps dicit: iustus iustitiam faciat
adhuc, et sanctus sanctificetur adhuc.
Ista sunt propter quos hic in fine libri
dixit: ne signaveris verba prophetie
huius; ac si aperte diceret: isti
legunt libros et intellegunt, et quod
intellexerint faciunt, quia iusti
sunt. Id sine in dubio sunt et in
caritate sunt et in scientia crescant
adhuc. Ita e contrario sordidi
propter que in sordibus vivunt

UVA.BHSC

legantur intellegunt · sed in sordibus cer-
cunt · et impietatem suam comple-
unt adhuc in eo quod mutant ·

Aliter autem hec intellegenda sunt de
initio ecclesie et finem · In priori parte
quod dicit signum que locuti sunt
septem tonitrua · et in fine libri pre-
cepit dicens · Ne signaveris verba
prophetie libri huius significat quia
quicquid in sancte ecclesie initiis latuit
finis quotidie ostendit · Sicut unius
cuiusque hominis sic ecclesie etatis discribitur ·

Parvula quippe tunc erat cum nati-
vitate tacens · verbum vite predicare non
poterat · adulescentula vero ecclesia
dicitur sicut scriptum est · adule-
scentule dilexerunt te · Universe
quippe ecclesie que unam catholicam
faciunt · adulescentule vocantur ·

Non tamen vetustate per culpam sed novelle
per gratiam · Adulescentula vero ecclesia dicitur ·
quando dei verbo copulata sancto repleta
spiritu per predicationis misterium in
filiorum conceptione fecundatur · quia
quos et orando et predicando con-
cipit convertendo parit · quos pre-
dicationem seducit · tunc concipit ·
et cum ad penitentiam publice vene-
rint conversos parit · quod vero
servientibus beatis potestatem sup(er)
lignum vite dare · et per portas in
civitatem sanctam promittit ·

Ipsi sunt qui per illas portas ingre-
diuntur · id est patriarcharum et prophe-
tarum et apostolorum · et omnium sanctorum per
eorum exempla ad unam portam veniunt
que est dominus Ihesus Christus · et ipsi sancti sunt
porte · et ipsi ecclesia · et ipsi sancta civitas

Hierusalem · et per portas non intrant maledicti
nisi soli venient · quia maledictis clause
sunt · Istas signavit et liber · Iste s(unt)
signata sunt septem tonitrua · De quibus
sequitur et dicit · Foris canes · et vene-
fici · et fornicarii · et homicide et idolo-
rum cultores · et omnis amans et faciens men-
dacium · Isti per has portas non ingre-
diuntur · et iste porte hodie sunt quia
oris predicatores sunt et per ipsorum pre-
dicationem ad vitam beatam ingre-
dimur · et qui nobis predicant verbis
et in opere ostendunt et amplius hoc au-
diendo et sequendo portas habemus ·

Item e contrario mali doctores portas
inferni sunt · quia per eorum vitam atque
doctrinam qui eos obaudiunt et imi-
tant non ad civitatem celestem sed
ad civitatem diaboli [illegible] et
in eternum supplicio merguntur · et
hi sunt utrusque portas civitatis dei et ci-
vitatis diaboli aperte sunt · et die
et nocte predicant · In die predicant
sancti qui in lumine sunt · id est in sapientia
sunt · De qua die dictum est · Hic est
dies quam fecit dominus · exultemus et iocun-
demur in eo · In nocte predicant ipo-
crite heretici · scismatici et pseudosa-
cerdotes · qui non pro lucro animarum sed
pro sua lucra honores concupiscunt
et ignorantia cecitatis ambulant
ipsi portas apertas in nocte dicuntur ·

Quia sicut sapientiam diximus lumen
ita et ignorantiam dicimus tenebras ·

Pro ipsos dicit dominus · Foris canes · Canes
dicuntur quia quasi gregem dominicum
servasse videntur et merito canes ·
quia post fidem baptismi gratiam

UVA.BHSC

ad uomitum peccatorum suorum reuertuntur. et super hoc malum scriptum est: canis reuersus ad uomitum suum. Ita omnes ad suum uitium sordidum quasi predicando adducunt. et non secundum ueritatem predicant. sed secundum quod intendunt. quia unusquisque legit. tantum intellegendo sensum auertat. ubi mundo oculum cordis detinuerit. et ubi cor suum est. ibi et thesaurum cordis sui. Semper enim sps et sponsa dicunt ueni. uter sps et sponsa. hoc est qui semper clamant uenite fili audite me timorem dni docebo uos. Uenite enim credere est. et quisitat ueniat et accipiat aquam uite gratis. Id qui uoluerit ueniat credat. et baptizetur in nomine patris et filii et spu sci. et non solum in aqua. et quum in morte xpi qui audiunt quam uis non omnes legunt quibus tantum dns dicit. testor ego omne audientem sermones prophetie libri huius. Si quis addiderit ad ea. addat ds super eum plagas scriptas in libro hoc. Dicit quia testificatur hoc. contestatur. hoc est siue bona siue mala in hoc libro scripta sunt. Ibi supplicio tt peniti. ibi gaudia sempiterna. Testes sunt ipsi librorum scriptores qui legunt. et euangelium testificant dno ihu xpo qui est testis fidelis. Mendaces uero addunt et minuunt uerba prophetie huius. quos supra canes et beneficos diximus. pro ipsis hoc maledictio est. et hoc propter ipsos insulsatores dixit. non pro eos qui simpliciter quod sentiunt dicunt.

In nullo prophetiam mutant. sed uerba eorum fide et opere sunt plena.

Ipsius dns dicit. etiam uenio cito. et ille dicunt. ueni dne ihu xpe do gratias. amen. Gratia dni ihu xpi cum omnes.

EXPLICIT CODIX: APOCALIPSIN: DUODENARIO: ELECTARUM: IN DUODENARIO: ORDINE LIBRORUM: INCISIONE DISTINCTIO:

Codix multorum librorum est. et liber est unius uoluminis. et dicitur codix. per traslationem truncis arborum. seu uitium quasi caudix quod ex se multitudinem librorum quasi ramorum contineat uolumen. Liber est a uoluendo dicitur sicut apud hebreos uolumina legis. uolumina prophetarum. folie tantum librorum appellatae. siue ex similitudine foliorum arborum seu quia ex follibus fiunt. Id est pellibus quibus occisis pecoribus detrahi solent. cuius partes pagine dicuntur. eo quod sibi inuicem conpingunt.

EXPLICIT:

UVA.BHSC

UVA.BHSC

DE FINITATIBUS ET GRA
DIBUS:

Heredis nomen inposita census
ueris soluto enim tributatum
auctoris. In hoc enim uocabulo
prima successio est hereditatis et
generis uita sunt filii et nepotes pro
heres est. qui loco heredis fungitur.
quasi pro herede. est enim uita ins
tituti uita subdititus. Pater est
a quo initium nascitur generis.
Itaque is pater familias uocatur.
Pater autem dictus eo quod patratione
peracta filium procreet. Patratio
enim est rei ueneree consummatio
Lucretius. et bene patratum patrum.
Genitores autem a gignendo. et paren
tes. quasi parientes. Idem et creatores.
Crementum enim est semen masculini.
unde animalium et hominum
corpora concipiuntur. Inde et
parentes dicuntur. Mater dicitur
quod exinde efficiatur. Mater
enim quasi materia. nam causa
pater est. Pater familias autem
dictus quod omnis in familia sua
positos seruos tamquam pater filios
patria dilectione consulat. seruorumque
quoque condicionem ut filiorum affectu
non discernat sed quasi unum mem
brum amplectatur. hinc enim exortum
est nomen patris familias. Qui autem
inique dominantur in seruis hoc se nomine
nequaquam se patres appellari.
Mater familias. inde uocari. quia
per quandam iuris sollemnitatem
in familiam transit mariti.
Tabule autem matrimoniales instrumenta
emptionis sue sunt. alias sicut ma
trona est mater primi pueri. id est quasi
mater nati. ita mater familias. illa
est que plures enixa est. nam familia
ex duobus esse incipit. Auus patris
pater. ab euo dictus. id est ab antiquitate.
Proauus aui pater est quasi prope
auum. Atauus. abaui pater. quasi
atauus. id est quartus supra auum.
Sed et tritauus ultimum cognationis
nomen est. Familia enim oritur
a patre. terminatur in tritauo.
Filius et filia a familia dicti sunt.
Ipsi enim in ordine nascentium existunt.
unde et Cornelia familia stirpis
ipsa omnis a Cornelio orta. Familia
autem a femore. per femur enim genus
et stirps ostenditur. Nam familia
pro seruis abusiue non proprio dicitur.
Stirps et longa generis significatione
uocatur. Genitus dicitur quia ge
neratur unde et per G scribitur
suboles. eo quod substitutio sit generis.
quadripertitus est autem ordo filiorum.
Id est. unigenitus primogenitus
medius nouissimus. Primogenitus
ante quem nullus. unigenitus post
quem nullus. medius inter omnes.
Idem et minimus a monade. nouissimus
autem proprie. quod nouus quia ceteri
precedendo antiquiores existunt.
quattuor etiam modis filii appel
lantur natura. imitatione adop
tione doctrina. Natura uelut
cum dicuntur filii Habrae Iudei.
Imitatione. ut prius Habrae fidem
imitantes et gentibus dicente euangelio

UVA.BHSC

potest et deus de lapidibus suscitare
filios habrahe. uelut sic et eosdem
iudeos dominus filios esse dicit diaboli;
a quo non nati sed quem fuerunt
imitati. Ad obtione quoque quod
inhumana consuetudine. nullus
licet nesciat uel sicut nos deo non
natura sed adobtione dicimus.
patres nostri qui et in celis doctrina.
sicut apostolus filios suos appellat
eos quibus euangelium predicauit.
Filii autem. ideo in legibus liberi appellantur.
ut isto uocabulo secernantur a seruis.
quia sicut seruus in potestate est domini.
sic filius in potestate est patris.
Inde et cum filio fit emancipatio
ut sit liber a patre sicut fit seruo
manumissio. ut sit liberatus domino.
Item liberi dicti quia ex libero sunt
matrimonio orti. Nam filii ex
libero et ancilla seruilis condicionis
sunt. Semper enim qui nascitur
deteriorem parentis statum sumpsit.
Naturales autem dicuntur ingenuarum
concubinarum filii. quos sola natura
genuit non honestas coniugii.
Idem et pueri a pube. adobtiuus filius
est uta puere lisse uta alio aliquo pro
alio. cui potestatem per mancipa
tionem est traditus. In uliarum
potestatem qui utriusque sexus nomen
ut fabius. emilius ut scipio paulus.
Gemini sunt non duo tantum
simul nati. sed etiam plures. degemi
nis autem uno abortu; ulatri qui legi
time natus fuerit. uopiscus no
minatur. Posthumus uocatur.
eo quod post humationem patris
nascitur. Et post obitum patris et de
functi nomen accepit. sic enim lex uo
luit qui defuncto nascitur defuncti
nomen appellatur. Notus dicitur
quod de patre nobili gignitur sicut
ex concubina. Est autem hoc nomen grecum
cum et in latinitate deficit huic
contrarius. spurius qui de matre
nobile et patre ignobili nascitur.
Item superius patrem incertum matre
uidua genitus. uelut tantum spurii
filius quia muliebrem naturam ue
teres spurium uocabant uelut at
oc no por. hoc est seminis non patris
nomine eosdem et fubonios appellabant.
quia quedam animalia fubonium
spiritu mixta aut ita concipere existimantur.
unde et tales qui non sunt de legitimo
matrimonio matrem potius quam patrem
secuntur. latine autem spurii quasi
extra puritatem. id quasi inmundi.
nepos est qui ex filio natus est. dictus
autem nepos quasi natus post. Primus
enim filius nascitur. deinde nepos.
gradus enim substitutionis est. hinc
et posteritas quasi postera etas. ne
pos autem utriusque sexus est. nam et neptes
dicunt in iure est. propter discretionem
successionis admissum. pronepos est
qui ex nepote conceptus natusque est.
et dicitur pronepos quasi natus porro
post. Ex hoc quoque gradu incipit uo
cari et progenies quasi porro post ge
nita. Nam filii et nepotes non sunt
progenies quasi porro post genita.
Filii et nepotes non sunt porro geniti.
quia non est in eis longa posteritas.
Sicut autem inferius longe editur pro

UVA.BHSC

UVA.BHSC

IN NOMINE DNI NSI IHU XPI INCIPIT EXPLANATIO DANIELIS PROPHETE AB AUCTORE BEATI IHERONIMI:

INCIPIT PROLOGUS IN LIBRO DANIELIS PROPHETE:

Contra prophetam
danielem decimum
librum scripsit
porfirius. nolens
eum ab ipso cuius scriptus est
nomine esse compositum. sed a quodam
qui temporis antiochi qui appel
latus est epiphanes fuerit in iudea.
et non tam danielem ventura di
xisse. quam illum narrasse pre
terita. Denique quicquid ad
antiocum dixerit. verum storie
continere. Siquid autem ultra
opinatus sit. quia futura ne
scierit. esse mentitum. Cui sollertissime
responderunt eusebius
cesariensis eps. tribus voluminibus
octavo decimo et nono decimo
et vicesimo. Apollinaris quoque
uno grandi libro hoc est xx vi o
et ante hos ex parte methodius. Verum
quia nobis propositum est non ad
versarii calumniis respondere que

UVA.BHSC

longo sermone indigeat · sed eu
que a propheta dicta sunt nisi
detrecto et xpianis. Illud praefatione
commoneo nullum prophetarum tam aperte
dixisse de xpo · Non solum enim scribit uen-
turum quod est commune cum ceteris sed
quo tempore uenturus sit docet · et
reges per ordinem digerit et annos enu-
merat ac manifestissima signa prae-
nuntiat · Quae quia uidit porfirius
uniuersa conpleta et transacta · ne-
gare non poterat superatus historiae
ueritatem in hac prorupit calumniam
ut ea quae in consummatione mundi
de antixpo futura dicuntur propter
gestorum in quibusdam similitudinem
sub antiocho epifane impleta esse
contendat · Cuius inpugnatio testi-
monium ueritatis est · tanta enim
dictorum fides fuit · ut propheta in-
incredulis hominibus non uideatur
futura dixisse · sed narrasse praeterita.
Et tamen sicubi se occasio in expla-
tione eiusdem uoluminis dederit
calumniae illius strictim respondere
conabor · et philosophiae artibus immo
malitiae saecularis per quas subuertere
nititur ueritatem · et quibusdam
praestigiis clarum oculorum lumen
auferre · explanatione simplici non
queat · Iamque obsecro uos pammaci
ΦΙΛΟΜΑΘΕ · et marcella unicum rome
sciatis quam plus luncao sanguine
ut conuatos mos orationibus adiuuetis.
Et dominus ut qui saluator procaciam suam suo
sensu meo ore respondeat · qui loquitur
ad prophetam aperi os tuum · et ad
implebo illud · Sed enim cum ad praesides si

fuerimus ante iudices et tribunalia · monet
ne cogitemus quid respondere debeamus.
quanto magis contra aduersarios blas-
phemantes suum portata bella bellatur.
Unde et psalmi plurimi illud hebraicum
quod in titulis ponitur lamnasse
pro quo septuaginta transtulerunt
in finem magis pro uictoria continent
ut aquila enim interpretatus est · ΝΙ
ΚΟ ΠΟΙΟ hoc est qui praebet uictoriam
simmachus · ΕΠΙΝΙΚΙΟΝ quod proprie
triumphum palmamque significat.
Sed et hoc nosse debemus inter cetera por-
firium in danielis librum nobis obicere
id certo illum apparere confictum nec
haberi apud hebreos · sed ad graeci sermonis
esse commentum · quia in susanne fa-
bula contineatur dicente daniele
ad presbiteros · ΑΠΟ ΤΟΥ CXINO ·
CEXIC NCOE ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΟΥ ΠΡΙΝΟ
ΠΡΙCΗ NCE quam ETOINA · OGIAN
magis graeco sermone conuenire quam
hebreo · Cui et eusebius et apollinaris
pari sententia responderunt susanne uelis
que ac draconis fabulas non contineri
in hebraico sed partem esse prophetiae
abbacuc filii iesu de tribu leui sicut
iuxta septuaginta interpretes in ti-
tulo eiusdem belis fabulae ponitur.
homo quidam erat sacerdos nomine daniel
filius abda conuiua regis babilonis.
quam danielem et tres pueros de tribu
iuda fuisse sancta scriptura testatur.
Unde et nos ante annos plurimos cum
uerteremus danielem has uisiones obelo
praenotauimus · significantes eas in heb-
raico non haberi · et miror quosdam
ΜΕΜΨΙΜΟΙΡΟΥΣ indignari mihi

UVA.BHSC

quasi ego decurtauerim librum cum et origenes et eusebius et apollinaris aliique ecclesiastici uiri et doctores grecie. has ut dixi uisiones non haberi apud ebreos fateantur nec se debere respondere porfirio pro his que nullam scripture sancte auctoritatem prebeant. Illud quoque lectorem admoneo danielem non iuxta septuaginta interpretes sed iuxta theodotionem ecclesias legere. Qui utique post aduentum christi incredulus fuit. Licet eum quidam dicant ebionitam qui altero genere iudeus est. Sed et origenes de theodotionis opere in editione uulgata asteriscos posuit docens defuisse que addita sunt et rursum quedam uersus obelis prenotauit super flua quoque designans. Cumque omnes christi ecclesie tam grecorum quam latinorum. syrorumque et egyptiorum hanc sub asteriscis et obelis editionem legant. Ignoscant inuidi labori meo qui uolui habere nostros quod greci in aquile et theodotionis ac simmachi editionibus lectitant. et si illi in ecclesiis diuinarum doctrinarum non contempnunt sanctam omnium iudeorum. Quare lamentum paupertatis depictum hominem christianum cuius ut opus de placeat certe uoluntas recipienda est. Verum iam tempus est ut ipsius prophete uerba exponam. Non iuxta consuetudinem nostram proponentes omnia et omnia disserentes ut in duodecim prophetis fecimus sed breuiter et per interualla ea tantum que obscura sunt explanantes ne librorum innumerabilium magnitudo lectori fastidium faciat. ad intellegendas autem extremas partes danielis multiplex grecorum historia necessaria est. scilicet sutorii callinici diodori. hieronimi polibii. posidonii. claudii theonis et andronici cognomento alipii. Quos et porfirius secutum esse se dicit. Iosippi quoque et eorum quos ponit iosephus. precipueque nostri liuii et pompeii trogi atque iustini. qui omnem extreme uisionis narrant historiam. et post alexandrum usque ad cesarem augustum syrie et egypti. Idem seleuci et antiochi et ptolomei bella describunt. Si quando cogimur litterarum secularium recordari et aliqua ex his dicere que olim omisimus. non nostre est uoluntatis sed ut ita dicam grauissime necessitatis. ut probemus ea que a sanctis prophetis ante secula multa predicta sunt. tam grecorum quam latinorum. et aliarum gentium litteris contineri.

EXPLICIT PROLOGUS:

INCIPIT VISIO PRIMA IN DANIELIS PROPHETE:

UVA.BHSC

Iheremias
Lamentans
alfabeto.
Iherus alem
UBI NABU QUOD HONOSOR SEDECIAM OBBAT CUM FILIOS EIUS IUGULAT
NABU
HONO
QUOD
SOR

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

195

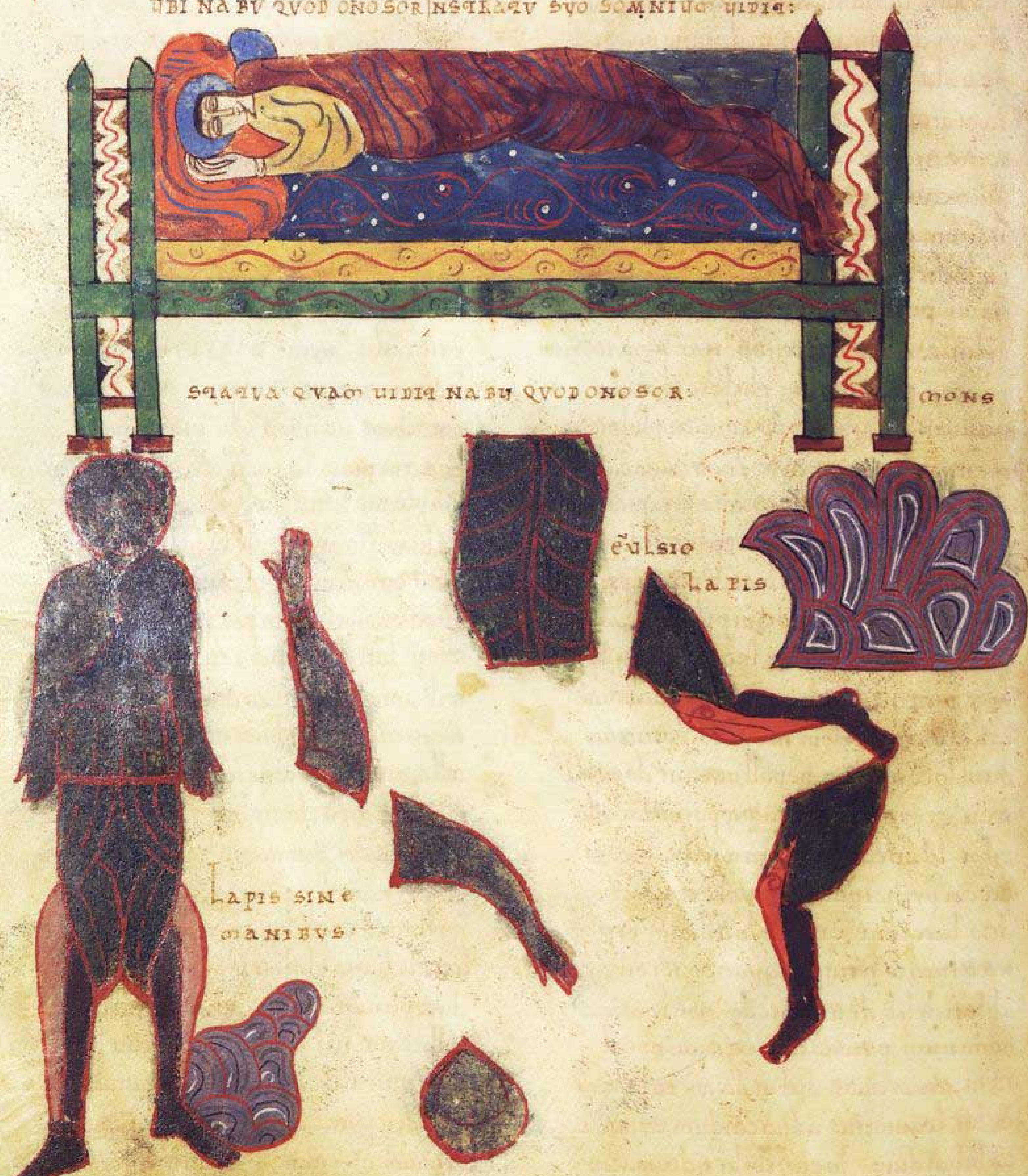
et filii zebedei appellati sunt filii to
nitrui. quod non ut plerique putant beu
nerges. sed emendatius legitur banereem.
Proposuit autem daniel in corde suo ne pol
lueretur de mensa regis. neque de vino potus
eius qui de mensa regis et de vino potus eius
ne vult comedere ne pollueretur. utique si
sapientiam atque doctrinam babiloniorum.
scire esse peccatum. numquam ad
quiesceret discere quod non licebat.
Discunt autem non ut sequantur. sed
ut iudicent. atque convincant. quomodo
si quis prius adversum mathematicos
velit scribere imperitus MATHESOS risui
pateat et adversum philosophos dis
putans si ignoret dogmata philosophorum.
Discunt ergo ea mente doctrinam cal
deorum qua et moyses omnem sapientiam
egyptiorum didicerat. Dedit autem deus danieli
gratiam et misericordiam in conspectu prin
cipis eunuchorum. Qui propter peccatum
maiorum ductus est in captivitatem.
propter virtutem suam magnitudine
sanctitatis mercedem recepit. Posuerat
enim in corde suo ne pollueretur de mensa
regis et epulis regiis. Propterea posuerat viles
cibos. id circo gratiam et misericordiam in cons
pectu principum eunuchorum accepit
a domino largiente. Ex quo intellegimus pro
necessitate rerum. siquando sancti diligunt
ab infidelibus dei esse misericordie non bonitatis
hominum perversorum. Tempta nos ob
secro servos tuos diebus decem. et dentur
nobis legumina ad vescendum et aqua
ad bibendum. Incredibilis fidei magni
tudo non solum sibi corpulentiam
polliceri. sed et uberioris cibi. sed et tempus
statuere. Non erat ergo temeritatis

sed fidei. ob quam regis dupli consecuntur.
Pueris autem his dedit deus scientiam et disci
plinam in omni libro et sapientiam.
Danieli autem intellegentiam omnium visio
num et somniorum. Notandum quod deus
dederit sanctis pueris scientiam et disci
plinam secularium litterarum in omni
libro et sapientia pro quo simmacus
interpretatus est artem grammaticam.
ut cuncta que legebant intellegerent.
et spiritu dei de caldeorum scientia iudicarent.
Danielem autem hoc pre tres pueros habebat
insignem quod visiones et somnia quibus
principalia quedam et ΑΙΝΙΓΜΑΤΑ.
et futura monstrantur. sagaci mente
cernebat. ita quod alii videbant in
futuris mutate hic oculis cordis aspiciebat.
Completis itaque diebus. quos dixerat rex
ut introducerentur. Introduxit eos prepo
situs eunuchorum in conspectu nabu
codonosor. Completis diebus trienni
temporis. Intellege quod rex constituerat
tribus annis. postea eos staturet in conspectu
regis et omne verbum sapientie et in
tellectus. quod sciscitatus est ab eis rex.
Invenit in eis decuplum super cunctos ario
los et magos qui erant in universo regno
eius. Pro ariolos et magos vulgata editio
sophistas et philosophos transtulit non
iuxta hunc philosophiam et sophisticam
disciplinam quam grecorum studio
polliceatur. sed doctrinam gentis bar
bare qua usque hodie philosophantur
caldei. Fuit autem daniel usque ad annum
primum cyri regis. hic fuisse describitur.
Postea et in tertio anno eius cyri regis
et primo dari fuisse memoratur.
EXPLICIT VISIO PRIMA:

UVA.BHSC

INCIPIT VISIO SC̃DA: IN ANNO SC̃DO REGNI NABUCODONOSOR:

SOMNIUM ET RELIQUA:

UVA.BHSC

Si post ... anni pueri ingressi sunt in
conspectu eius ut ipse preceperat.
Quomodo nunc secundo anno regni sui som-
nium vidisse narratur. Quod ita solvunt
hebrei. secundum hic annum dici regni eius.
omnium gentium barbarorum. non Iude-
orum et Caldeorum. sed Assiriorum
quoque et Egyptiorum et Moabitarum.
et reliquarum nationum quas Dominus con-
cesserat super eum. Unde et Iosippus
in decimo antiquitatis scribit librum.
Post annum secundum Egypti vastationis Nabu
quod onosor vidit mirabile somnium et
contristatus est ipse est. et somnium est fugit
ab eo. Videat rex ipsius somnium fuit

eorum et interpretationem et ideo quod vide-
tur Dei glorificetur. et captivitati dudum
in captivitate servientium sit grande
solacium. hoc idem in Pharaonem legimus.
non quo Pharao et Nabu quod onosor
videre meruerint. sed quod Ioseph et
Daniel digni essent qui in interpre-
tatione eius omnibus preferrentur.
Precepit ergo rex ut convocarentur
arioli et magi et malefici et Caldei.
Quos nos ariolos diximus ...
interpretati sunt id est incantatores.
Ergo videntur mihi incantatores esse
qui verbis rem peragunt. magi qui
de singulis philosophantur. malefici

UVA.BHSC

No

qui sanguine utuntur et uictimis
et sepe contingunt corpora mor
tuorum. porro in Caldeis genetlia
cos significari puto quos uulgus
mathematicos uocat. consuetudo autem
et sermo communis magos pro maleficis
accepit qui aliter habentur apud
gentem suam eo quod sint philosophi
Caldeorum. et ad artis huius scientiam
reges quoque et principes eiusdem gentis
omnia faciunt. unde et in natiuitate
domini saluatoris ipsi primum ortum eius
intellexerunt. et uenientes in sanctam
Bethlem adorauerunt puerum stella
desuper ostendente. Et dixit ad eos rex:
uidi somnium et mente confusus
ignoro quid uiderim. umbram quandam
et ut ita dicam auram somnii adhuc uesti
gium remansit in corde regis ut refe
rentibus aliis posset reminisci eorum que
uiderat, et nequaquam eum decipere
mentientes. Responderunt Caldei regi
syriace. huc usque lecta sunt sermone
narrantur hebreo ab hoc loco usque
ad uisionem tertii anni regis Baltasar
quam Daniel uidit in Susis hebraicis
quidem litteris sed lingua scribuntur
caldeica quam siriacam uocant.

Quod lingua Syriaca ipsa sit Caldea

Nisi indicaueritis mihi somnium et con
iecturam eius peribitis uos et domus uestre
publicabuntur et reliqua. Comminatio
est penarum proposita et premium ut si po
tuerint somnium dicere consequenter
credat et quam his que interpretati sunt.
Hoc ergo qui significet somnium quod
si non potuerint ei dicere de quibus rex
implicitus confusus posset recordari
etiam futurę interpretationis perdunt
fidem. deinde sequitur. Somnium dicite
mihi ut sciam quod interpretationem
quoque eius uerum loquimini. Sermo quem tu rex
queris grauis est nec repperietur quisquam
qui indicet illud in conspectu regis excep
tis diis. quorum non est cum hominibus con
uersatio. Confitentur magi confitentur
arioli et omnis scientia secularis litterarum
prescientiam futurorum non esse hominis
sed dei spiritu loquentes qui futura cecinerunt.
Quo audito rex in furore et ira magna
precepit ut perirent omnes sapientes Babi
lonis. Et egressa sententia sapientes in
terficiebantur. querebanturque Daniel
et socii eius ut perirent. Querunt Hebrei
quare Danieli et tres pueri non sint ingressi
ad regem cum aliis sapientibus et pro illa
sententia iubeantur perire cum ceteris.
quod facile dissoluitur ut eo tempore quo rex
premia et dona et honorem maximum pro
mittebat interesse noluerunt ne inpudentiam
diuitias et dignitatem Caldeicam uide
rentur appetere. Aut certe ipsi Caldei et
inuidentes gentis eorum et scientie soli ingressi
sunt quasi soli premia percepturi. et postea
eum in periculum uoluerunt habere consortes
quos in spe gentis refutauerunt. Et interroga
uit eum qui a rege acceperat potestatem.
Quam ob causam tam crudelis sententia
a facie regis esset egressa. Scientes Caldei
quod decuplum super cunctos ariolos et magos
quierunt inuenerunt Caldei Daniel et tres
pueros superare et intellegere. celaue
runt eos in interrogationem regis ne presentarent
sibi in interpretationem somnii. et ob hanc
causam interrogat Daniel de crudelitate
sententie qui causam sui periculi ne
sciebat. Daniel ingressus rogauit

UVA.BHSC

regem ut tempus daret sibi ad solutionem
indicandum. Regi autem postulat non
quod cunctatione et sagacitatem mentis
occultum perquireret; sed quod occultorum
dominum precaretur. et Deo annuntiante revelet.
augurium iungit ad preces. ne solus de suo
merito videatur presumere. ut quorum
erat commune discrimen communis
esset et oratio. Tunc Daniel per visionem
noctis misterium revelatum est. Somnium
regis suo discit somno. immo et somnium
et interpretationem eius Deo revelante
cognoscit. quod demones ignorabant
sapientia seculi scire non poterat. unde et
amplius misterium quod cunctis retro gene
rationibus fuerat ignoratum Domino revelante
cognoscunt. Et Daniel benedixit Deo celi
ad distinctionem qui vocantur in terra
et demoniis urbibus atque prestigiis terrena
deludunt. Daniel Deo celi benedicit. Dii
enim qui non fecerunt celum et terram
pereant. Ipse mutat tempora et etates
transfert regna atque constituit.
Non ergo miremur si quando cernimus et regibus
reges. et regis regna succedere. que Deo gu
bernantur. et mutantur. et fiunt arbitrio
causasque singulorum novit ille qui conditor
omnium est. sepe malos reges patitur susci
tari. ut mali malos puniant. simulque
subostendit et generali disputatione
preparat auditorem somnium quod vidit
esse demutatione et successione regnorum.
Dat sapientiam sapientibus et scientiam intel
legentibus disciplinam. Iuxta illud quod
scriptum est. Audiet sapiens et adponet
sapientiam. qui enim habet dabitur ei.
et anime que se habet amore sapientie li
benter spiritus Dei infunditur. In perversam autem

quod demonis
fuerunt igno
rata

animam non introibit sapientia. Ipse
revelat profunda et abscondita et
novit in tenebris constituta. et lux cum
eo est. Cui Deus revelat profunda et potest
dicere. O profundum divitiarum et scientie Dei.
Iste habitante in se spiritu sancto scrutatur
et quam profunda Dei. et in profundo anime
sue fodit altissimo puteus et omnem terre
materiam que profundas aquas operire con
sueverat. servatque mandatum dicentis.
Bibe aquas de tuis vasis. et de puteorum
tuorum fonte quodque sequitur. Et novit
in tenebris constituta et lux cum eo est.
Tenebre significant ignorantiam. lux scien
tiam atque doctrinam. lux Dominum. ut apud
se non celant. lux tegit ambiunt atque
circumdant. Sive lux in interpretatione
est quo tenebrosa misticum queque et profunda
significantia lux et illud quod legimus in
proverbiis intellegentiam quoque parabolam.
et tenebrosum sermonem. hoc ipsum
significat quod in psalmis legimus tenebrosa
aqua in nubibus aeris. qui enim ad excelsa
conscendit et terrena deserens in scurum
tenuissimum aerem. et etheria quoque
desiderat. iste nubis efficitur aquam veritatis
Dei pervenit et que super sanctos pluere conveniat.
repletusque scientie multitudine habet
multas aquas in corde suo. tenebrosas
et involutas caligine quam solus Moy
ses ingreditur et loquitur Deo facie ad
faciem. de qua scriptum est. posuit te
nebras latibulum suum. Tibi Deus patrum
meorum confiteor atque laudo. Ne sui videatur
meriti quod in periculo reperit ad patres suos
quam et ad veritatem Dei. qui se minus ipsorum
et quam in culpatam vitae misereatur ei. Et nunc
ostendisti que rogavimus. quod quantum

UVA.BHSC

focuntur. ut illi ostenderet. ut et audito quod
fugiat ne solus imperasse uideatur. et
ut et gratiam quod misterium somnii
solus audierit. Sapientes babilonis
ne perdas. Intellegatur clementiam dei
qui propter eum a toribus deprecatus est
non uult eos perire. per quos fuerat
ipse periturus. Inueni hominem de filiis
transmigrationis iudee qui solutionem
regis adnuntiet. Dicit gratiam si ad suam
doctrinam babiloniorum scitote esse
perfectum numquam adquiesceret
discere quod non licebat. Discunt
autem non ut sequantur sed ut iudi
cent atque conuincant. Quomodo
si quis pium aduersum mathematicos
uelit scribere imperitus ΜΑΘΗ
ΜΑΤΩΝ risui pateat. et aduersum
philosophos disputantes si ignoret
dogmata philosophorum. Discunt
ergo ea mente doctrinam caldeicam.
qua et moyses omnem sapientiam
egiptiorum didicerat. Dedit deus
danieli gratiam et misericordiam in cons
pectu principis eunuchorum. Quippe
perfectum malorum ducatus erat in cap
tiuitate. propter uirtutem suam
magnitudinem sentiam mercedem
recipit. Posuit enim in corde suo
ne pollueretur de mensa regis. et epulis
regis praeposuerat uiles cibos. Idcirco
gratiam et misericordiam in conspectu non
solum praepositi sui siue magistratus eunu
chorum et ut ualde eius adulterunt.
ΑΡΧΙ ΕΥΝΟΥΧΟΥ scis inmutat nomina.
sed et futuro ioseph in egipto appellatus
somtonphanec. nolentes eos in terra cap
tiuitatis uocabula habere iudee.

Unde et propheta dicit in psalmo. quomodo
cantabimus canticum domini in terra aliena.
Porro dominus in bonum partem nomina mutat
unicuique. et ex regibus imponit uirtutum
uocabula. ut abram appellatur abra
ham et sarai sara. In euangelio quoque
quodam simon petri nomen accepit.
et filii zebedei appellati sunt filii
tonitrui. quod non ut plerique putant
boanerges sed emendatius legitur bane
reem. Proposuit autem daniel in corde
suo ne pollueretur de mensa regis neque
de uino potus eius. Qui de mensa regis
et de uino potus eius non uult comedere
et bibere ne polluatur utique sapien
tiam ad quam rex persarum diligentiam
inuenisse se dicit. Quum daniel oportuit
aulam ut introducatur ad regem
In quo ΝΦΟC ostenditur maiorum
qui cum bona nuntiantia sua uideri
uolunt. quia autem solutionem somnii
repromittat utique ante instruatus
est somnium et nota quod de filiis iuda
sit daniel non sacerdos sicut in fine
belli fabula continet. Putasne uere
potes indicare mihi somnium quod
uidi et interpretationem eius. Seruat
ordinem questionis ut primum somnium
quod se magi ignorare responderant
exposita cum interpretationem quaerat
somnii. ut quum somnium audierit
et quae uiderat recognouerit. tunc
credat et interpretationi quae uaria
recipit conlectaturum. Misterium quod
rex interrogat sapientes. magi et arioli
et aruspices nequeunt indicare regi.
Pro aruspicibus quos nos uertimus in hebraico
gazarenos habet quos solus simmacus

UVA.BHSC

nazar ochntore appellatur. qui et auctis ins-
picientes et quae fuerint futura predicent. miste-
rium autem vocant ordinem somnii reve-
lati ostendit quicquid occultum est
et ab omnibus ignoratur posse misterium
nuncupari. tollit quoque regi pravam
suspicionem ne humana eum arte inve-
nire posse sollicitet quod deus solus noscit
et revelat. sed est deus in celo qui revelat
misteria et scientiam. Frustra igitur
ab hominibus queris in terra. quod deus solus
novit in celo. et occulte reservans eum
annulatorum deorum cultu ad unius
dei noticiam redigit. Qui indicavit tibi
rex nabuchodonosor que ventura sunt
novissimis temporibus. absque adulationis
vitio veritatis sociavit blanditias.
ut regi quod illi a deo sint misteria reve-
lata. que novissimis sint ventura
temporibus. novissimi autem dies ita
ecce numerandi sunt a tempore quo da-
nieli somnium revelatum est. usque
ad consummationem mundi. Audet etiam
hoc sciscitandum quod universa inter-
pretatio somnii tendat ad finem in quo
imago statua que comminuitur conterenda
est. Somnium autem et visiones capi-
tis tui in cubili tuo huiuscemodi sunt.
Non dixit visiones oculorum tuorum ne-
quid putaveris esse cordis sensus et capitis.
Supercilia enim oculi in capite est imprin-
cipali videlicet cordis luxat. Illud quod
in evangelio legimus. beati mundo corde
quoniam ipsi deum videbunt. et quid cogi-
tatis in cordibus vestris. alii vero et hoc
occasione capituli. platon. ermo-
niko. non in corde sed luxatum plu-
tonem in cerebro suspicantur. Tu rex

cogitare cepisti in strato tuo quod esset
futurum post hec. Pro eo quod esset post
hec soli se patuit cogitatum dicit. novissimo
etiam saeculo ruit quod si ita legatur
soli quis requirunt. ubi dicit novissimis
scripta sunt. et seducunt eos qui
mundum non putant esse periturum.
Nam quam enim dicit appellari no-
vissimi si mundus esset eternus. Quoque
dicit autem rex cogitare cepisti. indicat
autem somnii. quod idcirco ei deus futu-
rorum misteria revelaverit. quia ipse
rex voluerit scire ventura. et autem nabu-
chodonosor divine inspirationis meri-
tum. Non solum quid in somnio viderit
sed etiam somnium quid ante cogi-
taverit et ostendit. et qui revelat misteria
ostendit tibi que ventura sunt.
Illud quod in evangelio legimus qui solem
suum oriri facit super bonos et malos.
et quam super nabuchodonosor intelligimus
esse completum. cuncta enim clementia
est omnipotentis dei. ut etiam nabucho-
donosor dispensationis sue qua mundum
regit misteria revelaret. Interrogant eos
qui diversas asserunt esse naturas. utrum
nabuchodonosor intellegant bone
an male. Si bone. cur impius dicitur.
Si male. cur malo ut quasi tanto idem con-
quod suum dei sacramentum monstravit.
Mihi quoque non in sapientia que est in me
plus quam in cunctis viventibus secretum
autem hoc revelatum est. sed ut interpre-
tatio regi manifesta fieret. Putabatur
rex noticiam futurorum sollicitudine mentis
humane posse comprehendi. caldei
sapientiam babilonis interfici iusserat.
ergo daniel et eos excusat qui dicere

UVA.BHSC

non potuerunt et ipsi in iudicium fuit
neque eis credimus eum qui dicturus erat
propria dixisse superbia. Causa autem
revelationis prophetice regi erat domini
deorum qui nolunt videri cognoscere.
Ergo non erat regem quando propheta illius
scientiam sibi dicta a deo mysteria re
velavit. Et hoc considerandum quod
somnia inquit aliqua videantur significari
et quasi per nebulam veritas demonstrari
non putaverunt conlectoribus et humane
mentis arbitrio sed dei solius scientie.
Tu rex videbas et ecce quasi statua illa
magna et statura sublimis stabat
contra te. Caput ex auro obtimo erat.
Pectus autem et brachia de argento. Porro
venter et femora ex ere. Tibie autem ferree.
Pedum quedam pars erat ferrea quedam
fictilis. Videbas ita donec abscisus
est lapis sine manibus et percussit statuam
in pedibus suis ferreis et fictilibus et commi
nuit eos. Tunc contrita sunt pariter
ferrum testa aes argentum et aurum
et redactum quasi in favillam aestive aree
rapta sunt vento. Nullusque locus
inventus est eis. Lapis autem qui percussit
statuam factus est mons magnus et im
plevit universam terram. Pro statua
Id ANA · PIANTE · quod solus interpre
tatus est symmachus. Ceteri autem imaginem
interpretati sunt. Volentes omnem simi
litudinem ostendere futurorum.
Sequamur interpretationem prophetae
et danielis verba attentius que
ab illo breviter dicta sunt latius
exponamus. Caput inquid aureum
tu es rex. Per quod ostenditur regnum
primum babilonium auro preciosissimo
comparatum. Et post te consurget
regnum aliud minus te. Medorum vide
licet atque persarum quod argenti si
militudinem minus priore et non multo
sequente. Et regnum tertium aliud
aereum quod imperabit universe terre.
Alexandrum significat et regnum ma
cedonum successorumque alexandri quod
recte aereum dicitur. Inter omnia enim
metalla aes vocabilius est et tinnit
clarius et sonitus eius longe lateque di
funditur ut non solum famam et po
tentiam regni sed eloquentiam grecis
sermonis ostenderet. Regnum autem
quartum quod perspicue pertinet
ad romanos ferreum erit quod comminuit
et domat omnia sed pedes eius et digiti
ex parte ferrei et ex parte sunt fictiles.
Quod hoc tempore manifestissime
comprobatur. Sicut enim in princi
pio nihil romano imperio fortius
et durius fuit ita in fine rerum
nihil inbecillius quando et in bellis
civilibus et adversum diversas nationes
aliarum gentium barbararum indige
mus auxilio. In fine autem horum
omnium regnorum auri argenti
eris et ferri abscisus est lapis dominus
atque salvator sine manibus id est absque
coitu et humano semine de utero
virginali et contritis omnibus regnis
factus est mons magnus et imple
vit universam terram quod iudei
et impius porfirius male ad populum
referunt israhel quem in fine seculi
volunt esse fortissimum et omnia
regna conterere et regnare in eternum.
Deus magnus ostendit regi que futura

UVA.BHSC

sunt posita. Rursum revelatione
somnii non sui dicit mentitum. sed ut
interpretatio regi manifestaret fecit
et doceret regem quod deus solus esset
colendus. Tunc rex nabuquodonosor
cecidit in faciem suam et danielum
adoravit. et hostias et incensum
precepit ut sacrificarent ei. Hunc
locum calumniatur porfirius
quod numquam superbissimus rex
captivum adoraverit quasi non
et liguoni ob signorum magnitu
dinem paulo et barnabe voluerint
hostias immolare. Error ergo genti
lium qui omne quod supra se est deos
putant scripturae non debet inpu
tari. quae simpliciter refert universa
que gesta sunt. sed et hoc possumus
dicere quod cultus adorandi et in
molandi hostias et incensi atque
sacrificii ipse rex qui porrexerit dicens
ad danielum. Vere deus deorum est
et dominus regum et revelans misteria
qui potuisti aperire sacramentum
hoc. Ergo non tam danielem quam
in daniele adorat deum. qui misteria
revelavit. quod et alexandrum
regem macedonum in pontifice iu
deorum fecisse legimus. quod si displicet
hoc dicendum est. nabucodonosor
signorum magnitudine et stupore
confusum quid faceret ignorasse.
et ita qui verum deum intellegebat
et dominum regum servum eius adorasse
et illi adolesse incensum. Tunc rex
danielum in sublime extulit et mu
nera magna et multa dedit ei.
Et constituit eum principem super

provinciae babilonis et praefectum
et magistratuum super cunctos
sapientes babilonis. Et in hoc ca
lumniatur scelestus propheticum virum
quare non recusaverit
munera et honorem babilonium
libenter susceperit. non conside
rans ideo regem vidisse somnium
et interpretationis misterium per
puerum revelatum. ut daniel cre
sceret et in loco captivitatis
princeps omnium fieret caldeorum
et dei omnipotentia nosceretur. quod
quidem et ioseph. et apud faraonem
et sub ipsum factum legimus. et in
mardocheo apud assuerum. ut in utraque
gente haberent captivi et peregrinantes
que iudei solacium. videntes hominem
gentis suae egiptiorum esse principem
vel caldeorum. Daniel autem postu
lavit a rege et constituit eum super
opera provinciae babilonis. sedrac.
misac. et abdinago. Non oblivisceretur
eorum cum quibus dominum deprecatus est
et secum periclitati fuerant. lau...
facit eos iudices provinciae. Ipse
autem a regis latere non recedit.

EXPLICIT VISIO SECUNDA.

INCIPIT VISIO TERTIA

Nabuquodonosor rex fecit statuam
auream altitudine cubitorum
sexaginta latitudine cubitorum
sex.

UVA.BHSC

CARMINA MUSICORUM.
ISTI ADORANT STATUAM:
UBI NABUQUODONOSOR IUSSIT TRES PUERI MITTERE IN FORNACEM:
MINISTRI: REGIS:

UVA.BHSC

Velox oblivio veritatis. ut
qui dudum servum Dei quasi
Deum adoraverat. nunc statuam
sibi fieri iubeat ut ipse adoretur in
statua. Quod autem altitudo eius et la
titudo ponderis. Illud in causa est ut
statuam rem videretur creare. et ipse in ima
gine adoraretur ut Deus. dum unusquisque
sua consecrata veneratur. Dicitur
quoque per occasionem captivorum barbaris
nationibus fuisse occasio. ut qui pri
mum per Danielis revelationem potentiam
cognoverant unius Dei. Iterum quoque
puerorum fortitudinem discant mortem
deum contemnentium et idola non colere.
Et statuit eam in campo Durum pro
vincie Babilonis. Pro Dura Theodotio
deira. Simmachus deiram. septuaginta
[illegible] βολον interpretati sunt quod nos vi
varium ut conclusum dicere possumus.
Misit ad congregandos satrapas magis
tratus et iudices et duces et tyrannos
et prefectos omnesque principes regionum.
Et ideo periculosum fuit et quis continua
que sublimia sunt principia con
gregantur ad adorandum statuam.
ut principes seducantur et quia
quantum dignitate sunt et potentia
tantum et maiora cura divinitatis. et po
puli facilius supplantantur.
seducentes autem magistratibus subditi
populi malorum exemplum prebent.
Et preco clamabat valenter.
Vobis dicitur populis tribubus et linguis
in hora qua audieritis sonitum
tube fistule et cithare sambuce
psalterii et symphonie et uni
versi generis musicorum cadentes
adorate statuam auream quam
constituit Nabuchodonosor
rex. Si quis autem non cadens
adoraverit. eadem hora mittetur
in fornace ignis ardentis. Non
quod omnes populi universarum natio
num in campo Duram potuerint
congregari et adorare auream
statuam. sed quod in principibus
cunctorum gentium omnes gentes
et populi adorasse credantur. Omne
scripturum scitum mente pervolvens.
nisi memoria me fallat oblivio.
Nequaquam repperi quod scriptum quis
quam Deum cadens adoraverit. sed
quicumque idola et demones et cetera in
litteris dicitur adorasse. ut in pre
senti loco non semel sed crebrius. et
in evangelio diabolus loquitur ad Dominum:
Hec omnia tibi dabo si cadens adoraveris
me. Sed et hoc dicendum omnes hereticos
qui fulgore eloquentie scilicet [illegible]
falsum dogma componunt auream
statuam facere. et quantum in se
est perversione complere ut ceteri
adorent idolum falsitatis.
Statim ut audierunt omnes populi soni
tum tube fistule et cithare.
Eodem sensum accipiendum quo supra
ut omnes populos intellegamus in prin
cipibus. neque enim [illegible]
simul potuerunt nationes. Statim
et in ipso tempore accedunt viri
Caldei accusaverunt Iudeos.
Quos prepositos in Babilone regis
operibus invidebant et offendebant
peregrinum cultum et visionem ido
lorum. nunc et occasione criminis

UVA.BHSC

ad rem denique sequatur. Sunt viri
Iudei quos constituisti super opera
regis babilonie sedrac misac et
abdinago. qui contempserunt
decretum tuum. Et quod ad modo
sic loquuntur quos praetulisti nobis.
et captivos vestros principes esse
fecisti. elati in superbia tua praecepta
contempnunt. Deos tuos non colunt
et statuam auream quam erexisti
non adorant. Quod in principio
huius diximus visionis hic manifestatur
ad probatur alios esse deos nabucod
onosor cultum sui iussisse erigi.
Num et in consequentibus ipse rex loquitur
deos meos non colitis et statuam
auream quam constitui non ado
ratis. Alii hunc dicunt scripturae
esse consuetudinem ut unum idolum
appellet pluraliter ut est illud
in exodo de vitulo. Isti sunt dii
tui israhel qui eduxerunt te de terra
egipti. et in regum volumine hiero
boam ponit aureum vitulum. In
bethel idola fecisse narrantur.
Et e contrario multa demonia sin
gulari numero appellantur. In
evangelio inclinavit se et adoravit
illud et vocatum fuisse dicit dominus
sat. Praeparati estis vos et adorate
statuam quam feci. quod si non
adoraveritis eadem hora mittemini
in fornacem ignis ardentis. Quam
quam in furore praeceptum adduci
pueros tamen dat spatium paeni
tentiae ut si cederent et adorarent tuna
prior culpa venia consequatur.
Si autem adorare contempsissent ipsi

poena sua potuisset ardentis. Et quis est
deus qui eripiat de manu mea.
Ille videlicet cuius sequitur audivit dixisse
sursum quam vere dominum deorum et dominum
regum esse dixisti. Nabuchodonosor
rex non oportet nos de hoc respon
dere tibi. In hebreo non habet rex
ne videlicet videretur impio vocare
regem vocare qui ad iniquum compel
leret. quod siquis contendat ipsos regem
quoque legerit dicunt eos non provocasse
regem ad effusionem sui sanguinis
provocare sed laudem reddere regi hono
rem debitum ut adulatio non le
duxisse. Quod autem ait non oporte
nos de hoc respondere tibi. Ille sen
sus est non debes audire verba aquila
lum sed ipsius probabis fortitudinem
usque consequitur. Ecce enim deus
noster quem colimus potest eripere nos
de camino ignis ardentis et de ma
nibus tuis rex liberare. unde et pueri
tres pueri iudee contra inex
pugnabilem fortitudinem ... in loci
differunt sed praestare sibi pollicentur
auxilium dicentes. Ecce enim deus
noster quem colimus ipse nos et de exem
minantis incendio et de manu potentis
manibus liberabit. Quod si noluerit.
pulchre addidit quod dicit eis potest
eripere nos. non in incolia potentiam
si non potuerit sed si noluerit ut
non in possibilitate dei sed volun
tatis sua superiorum. Notum sit tibi
rex quia deos tuos non colimus et sta
tuam auream quam erexisti non
adoramus. Sive statuam ...
cui sive statuam auream ...
... volumen ...

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

autem illa est humilitas. quę in alio loco paupertas spiritus appellatur. ut non erigamur superbia. Nec enim tantum in humilitate querunt. sed et in corde inclinemur. Benedicite omnia opera domini. Generali laudatione premissa quod omnis creatura debeat laudare dominum. in consequentibus preparatis singula cohortatur angelos et celos. aquas. atque uirtutes. solem et lunam. imbrem et rorem. spiritum. ignem et estum. Frigus et estus. et cetera que longum est exte-xere. ut fontes quoque et maria. et cete. et uolucres. bestiasque et pecora. ad laudem domini prouocet. et filios hominum. et post omne hominum genus israhelem. et de ipso israhele. sacerdotes. et seruos domini. spiritus animasque iustorum. sanctos et humiles corde. et ad extremum ananiam. azariam. misahel. qui ad laudem domini presenti beneficio prouocantur. Omnis autem creatura non uoce sed opere laudat dominum. quia et creaturis consequenter creator intellegitur. et singulis operibus atque effectibus dei magnificentia demonstratur. Tunc nabuchodonosor obstupuit et surrexit propere. et ait optimatibus suis. Hucusque de theodotionis interpretatione pauca perstrinximus et confessionis et laudum trium puerorum que non habentur in hebreo. Cetera sequamur hebraicam ueritatem. Et surrexit propere. et ait optimatibus suis. Putans principibus se corripiatur ut uidens glorificet dominum. Interrogat autem obtimates suos. quorum accusatione et consilio tres pueros in ignem fornacis miserat. ut illis respondentibus se misisse tres pueros in fornace se eis nunc iterum eos cernendo. Ecce ego uideo uiros quattuor solutos et ambulantes in medio ignis et nihil corruptionis in eis est. et species quarti similitudo filio dei. Rursum dicimus. O quam sapiens ignis quam incomprehensibilis dei potentia. uinculis sericatus sunt corporum. uruntur uincula corporum non uruntur. Speciem autem quarti similem dicit filio dei. ut angelum debet accipere. et septuaginta autem interpretati sunt. ut certe ut plerique arbitrantur dominum saluatorem. sed nescio quomodo rex impius dei filium uidere mereatur. Ergo iuxta simachum qui interpretatus est. species autem quarti similitudo filiorum non dei sed deorum. angeli enim quidam dii sunt. qui et dii deorum ut dii filii sepissime nuncupantur. Hoc iuxta litteram. Ceterum in typo prefigurat iste angelus siue filius dei dominum nostrum ihesum christum qui ad fornacem descendit inferni in quo clause et peccatorum et iustorum anime tenebantur. ut absque exustione et noxa sui eos qui tenebantur inclusi mortis uinculis liberaret. Tunc accessit nabuchodonosor ad ostium fornacis ignis ardentis et ait. Puere pertinax. non per nuntios querit a pueris sed ipse eos querit et nunc uocat seruos dei excelsi appellans et petens ut adire et egrediantur quos uinctos in fornace miserat. Benedictus deus sedrac. misac et abdenago. qui misit angelum suum. et eruit seruos suos. Quem supra filium dei. hic angelum uocat.

UVA.BHSC

quam quam in superioribus similitudo
filii dei . non uerit aut appellauit sit .
Rursum ergo nabuchodonosor dei confes
sionem recepit . et dum mutat idolis
laudat tres pueros qui noluerunt
seruire et adorare omnem deum excepto
deo suo . et miratur quod sci dei legem
autem regis non potuerint quod iam dixit
a me propositum est et decretum ut omnis
populus et tribus et lingua que cumque loquu
ta fuerit blasphemiam contra deum
sedrac misac et abdinago dispereat
et domus eius uastetur . Neque enim est
deus alius qui possit ita saluare .
Quidam pessime ad diabolum referunt
quod in consummatione et fine mundi
et quum ipse recipiat notitiam dei . et
omnis ad penitentiam cohortetur .
et hunc uolentes esse regem uniuerse .
Qui nouissime de excordia deponito superbie .

et humilitatis premium consecutus est .
Tunc rex promouit sedrac . misac . et
abdinago . in prouincia babilonis .
Quid dicunt supra tres pueros non iudices
prouinciarum . sed prefectos operum
singulorum . fuisse in babilone . Hic
uoluit eos . et in prouinciis iudices
constituit eos . Nabuquodonosor
rex omnibus gentibus et linguis que habi
tabunt in uniuersa terra . pax uobis
multiplicetur . Epistula nabucodno
sor in prophete uolumine ponitur .
ut non finctus ab alio posita ut liber
sicut sicophantia mentiatur . sed ip
sius diuinis esse credatur .

EXPLICIT VISIO TERTIA:

INCIPIT VISIO QUARTA:

Ego nabucodonosor quietus erum in domu mea .

UVA.BHSC

nescio qua ratione praeteriti sunt.
et reliqui collegam interpretati sunt
unde iudicio magistrorum ecclesiae edi
tio eorum in hoc volumine repudiata
est et theodotionis vulgo legitur
quae et hebraico et ceteris translato
ribus congruit. unde et origenes in
nono stromatum volumine asserit
se quae sequuntur ab hoc loco in propheta
danielem non iuxta septuaginta
interpretes qui multum ab hebraica
veritate discordant sed iuxta theo
dotionis editionem disserere. qui
habet spiritum deorum sanctorum in semet ipso.
Pro eo quod hic dicitur deorum sanctorum in
lingua chaldea qua scriptum est daniel
legimus ELAIN CADISIN. quod deos
sanctos et non deum sanctum significat. ut
theodotio interpretatus est. nec
mirum si errat nabuchodonosor et
quicquid supra se cernit non deum sed
deos arbitratur. denique et in consequen
tibus. Baltassar inquit princeps
ariolorum quem ego scio quod spiritum
deorum suorum habet in se. Baltassar
princeps ariolorum sive incantatorum
et aruspicum interpretati sunt. non mirum
si princeps ariolorum omnium consi
liarius quod praeceptum regis
sapientiamque dixerat chaldeorum
et decuplum omnium sapientior
fuerit inventus. quaerunt ab his qui
in hac visione non recipiunt sacrum.
Qui interpretati nabuchodonosor quis som
nium viderit. et quis daniel qui som
nium est edisserat et interpretatur. praedi
cta et quomodo hic ipse daniel
qui vocatur iuxta eos secundum intellegendum

et fortitudo. Nabuchodonosor
princeps ariolorum est cum alias
et collega appellatur. videbam et
ecce arbor in medio terrae. et altitudo
eius nimia. magna arbor et fortis
et proceritas eius contingens caelum.
aspectus eius erat usque ad terminos
universae terrae. Non solum de nabu
chodonosor rege chaldeo sed de omnibus
impiis propheta loquitur. vidi impium
superexaltatum et elevatum sicut cedros
libani. qui non virtutum magnitu
dine sed suae elevantur superbiae. et
ideo succiduntur et consumuntur. unde
bonum est illud sectari quod dominus docet
in evangelio. Discite a me quia mitis
sum et humilis corde. quod autem iuxta
iuxta theodotionem dicitur noctis. id
altitudo est ΚΥΤΟΣ. sive ut posuit
ipse interpretatus est. id dominatio
pro quo nos visionem aspectus est. idem
contendentes sacris calumniantur.
quod nequaquam dominatio nabu
chodonosor orbem terrarum possideret
neque enim graecis ac barbaris cunctisque
septentrionis et occidentis nationibus
imperavit. sed asiam tantum orientis pro
vincias tenuit. id asiam non europam
et libiam. ex quo intellegi volunt ad
diabolum cuncta referenda. Quam
haec omnia nos qui symbolice dicta debemus
accipere ob superbiam regis impii qui cum
comparatur lucifero qui in caelum ascendere se iactat
et orbem terrarum quasi nidum et ovum
volucrum. Et ecce vigil et sanctus de caelo
descendit. pro vigil theodotio ipsum
chaldeicum verbum posuit hir. quod
per litteras AINIΩ RES scribitur.

significat autem angelos quod semper
uigilent et ad dei imperium sint parati.
unde et nos crebrius pernoctationibus
imitamur angelorum officium et domino
dicitur non dormitabit neque dormiet
qui custodit israhel. Denique et in conse
quentibus legimus. In sententia uigilum
hoc est angelorum decretum est et
sermo sanctorum et petitio. Consuetudo autem
greci latinique sermonis hirin uocat
que pro multis colorem arcum uidemus de
scando ire dicitur. Tunc daniel cuius
nomen est baltassar cepit intra semet
ipsum tacitus cogitare quasi hora
una et cogitationes eius conturba
bant eum. Respondensque rex ait bal
tassar somnium et interpretatio eius non
conturbet te. Tacitus intellegit daniel
somnium esse contra regem et timorem
cordis uultus pallore signabat. dolebat
que pro eo qui ei honoris plurimum dede
rat et ne uideretur insultare atque laetari
contra uoluntatem regem denique detestatus id
quod uidebat loquitur ad eum. Domine mi
somnium hoc his qui te oderunt et in
terpretatio eius hostibus tuis sit. Uidens
ergo nabuchodonosor eum metuere ne
sinistrum quid atque contrarium contra
regem dicere uideretur. cohortatur ut
simpliciter et uere loquatur quod in
telligit nec quicquam metuat. Arborem
quam uidisti sublimem atque robustam.
tu es rex qui magnificatus es. et in uni
uersa et magnitudo tua creuit et
potestas tua in terminos uniuerse
terre. absque regis iniuria explicat ue
ritatem ut non eum supplicet sed peccata que
uidebatur arguere. Et uinciatur ferro

et aere in herbis foris et rore celi cons
pergatur et cum feris sit pabulum eius
donec septem tempora commutentur
super eum. et supra similiter scriptum
est. quaerunt ergo a nobis qui scripturis con
tradicunt quomodo in uinculo ferreo
et aere fuerit nabuchodonosor ut a quibus
eum uixerit et compedibus alligaverit
cum perspicuum sit omnes furiosos ne
se precipitent et alios ferro inuadant
catenis ligari. Haec est interpretatio
altissimi que peruenit super dominum meum
regem. Ut exterreatur sententia uer
borum temperat blandimentis. et
cum durum pre ceteris maioribus re
promisit. reuelat animum tiranni.
denique infert. Regnum autem tibi
manebit postquam cognoueris po
testatem esse celestem. Unde hii qui
scripturis contradicunt et uolunt dia
bolo reddi pristinam dignitatem
in hoc loco uelificant. quos post
tormenta post afflictionem post
arborum et fenicibus et septem an
norum circulos. confitebitur dominum et
sit qui prius fuerat. qui respondere
debent quomodo congruat ut an
geli qui numquam corruerunt tam
rursus principem habeant qui per
petratam sit reuersus. Quamob
rem rex consilium meum placeat tibi.
et peccata tua elemosinis redime
et iniquitates tuas misericordiis
pauperum. forsitan ignoscat de
lictis tuis. Si predixit sententiam
dei que non poterat inmutari quo
modo hortatur ad elemosinas et
misericordiam pauperum ut dei sententiam

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

cōmutetur · quod facile soluitur ex e
ciue regis et exēplo quem eulus dixerat
esse moriturum · et immutatum adhuc
ann · et niniue subuersa est · et tamen
ad preces et ieiunie et niniue di sententia
con mutata est non mutata iudicii
sed eorum conuersatione qui meruere
indulgentiam · alioquin · et in hieremia
loquitur dns se malum minari sup gentē
et si bonum fecerit minus clementiam
con mutare rursum bonum ugentis ·
et iusserit polliceri · et si malum fecerit
dicit se suam mutare sententiam ·
non sed in hominis operum qui inmu
tata sunt · Neque enim dns hominib
sed uitiis irascitur · que cum in homine
non fuerint · nequaquam punit quod
mutatum est · Dicunt et aliter
fecit quidem nabuquodonosor
iuxta danielis consilium miscdias
in pauperes · Id circo usq ad mensē
duodecimum in eum est dilata sen
tentia · sed quia post eum ambulans
in aulam · in babilonis elatus est
dicit · Nonne hec est babilon ma
gna quam ego edificaui in domū
regni · In robore fortitudinis mee ·
et in gloria nominis mi · Bonum miscdē
perdidit · malo superbie · Possitun
ignosceret delictis eius · Quum bea
tus daniel prescius futurorum
de sententiam dī dubitet · et rem teme
rarium faciunt · qui audacter pec
catoribus indulgentiam pollicentur ·
et tamen sciendum quod in nabu
quodonosor bona opera faciente
uenia repromittitur · multo magis

alius promittitur qui lenior pec
cauerint · Legimus et in hieremiam ·
preceptum pp̄lm iudeorum ut orent
pro babilonis quia in pace eorum sit
pax captiuorum · Quum adhuc sermo
esset in ore regis uox de celo ruit tibi
dicitur nabuquodonosor regnum
tuum transiit a te · Ad rogantis elatio
statim punitur a dño · et ideo non
differtur sententia ut uideatur miscdia
in pauperes minime fuisse sed statim
ut locutus est per superbiam perdidit
regnum · quod obelēnonius fuerat
reseruatum · Donec scias quod dnetur
excelsus in regno hominum · magna
miserie consolatio quando in adtinentias
poscitum scit prospera · quamquam
nabucodonosor ostenta futuris sit
et admonitione famulorum tempore
bonorumque ei dns promiserat non
fuerit recordatus · Ego nabuquod
onosor oculos meos ad celum leuaui ·
et sensus mi redditus est mihi ·
Nisi oculos leuasset ad celum sensū
pristinum non receperat · quando
autem dicit sibi sensum redditum ·
ostendit non formam se amisisse
sed mentem · Et regnum eius in gene
ratione et generatione · Si hoc
quod in scripturis dicitur in gene
ratione et generatione simpliciter
accipimus · pro eo quod est in omni
futuri temporis nulla questio est ·
sin autem ut sepe diximus generatio
et generatio duas generationes
significat · legis et euangelii · que
rendum est quomodo nabuquodonosor

UVA.BHSC

tis uerumtamen cognouerit nisi
forte hoc dicam quod postquam
oculos leuauit ad celum et recepit
pristinum statum. et aeq. ultima
et benedixit dominum uiuentem in sem-
piternum et quem hic non ignora-
uerat. Iuxta uoluntatem enim
suam facit tam in celo quam
in terra. et non est qui resistat
manui eius et dicat quare fecisti.
Et hoc loquitur quasi homo scili-
cet non enim quod uult hoc facit.
sed quod bonum est. hoc uult
deus. Nabuchodonosor autem sic
loquitur. ut dum potentiam dei
predicat iustitiamque eius. uideatur
atque uere quod in amentiam prius sui
tenuerit. et optimates mei et
magistratus mei requisierunt
me. et in regnum meum restitutus
sum et magnificentia amplior
addita est mihi.

ergo laudat eos qui sapientia contra
dicunt. omnis angelice forma-
dinis requisiti autem sunt diabolum.
et in antiquum statum potentiam atque
qui condum aduersum dominum superbi-
entia namulos futurus sit. quia
fuit ante peccatum. quia omnia
opera eius uera. et uie eius iudicia.
et gradientes in superbia potest
humiliare. Intelligit nabuchodono-
sor. quare septem annis prius sui
tenuerit. et ideo se humiliauit
qui contra dominum superbierit.

Baltassar rex fecit grande
conuiuium. obtimatibus
suis mille et unusquisque
secundum suam bibebat etatem.

UVA.BHSC

BALTASAR INCONVIVIUM
CUM OBTIMATIBUS SUIS.
DANIEL
CONTRA
SCRIPTU
RAM RES
PICIENS
articulos scribentes
in pariete.
MANE
TECEL
FARES

UVA.BHSC

Sciendum autem non esse hunc filium
nabuchodonosor ut uulgo
legentes arbitrantur, sed
luitt uero sum qui caldeam
scribit storiam. et iosippu
qui uerosum sequitur post nabu
codonosor qui regnauit annis qua
draginta tribus successisse in regnum
eius filium qui uocatur euil merodach
de quo scriptum et hieremias quod
in primo anni regni sui leuauerit
caput ioachim regis iudee et edu
xerit eum de domo carceris. Refert
idem iosippus quod post mortem euil
merodach in regnum patris succes
serit filius eius neglisar post quem
rursum filius eius labor sordoc. quo
mortuo baltasar filius eius regnum
eius tenuerit quem nunc scriptura
commemorat. quo interfecto a d
ario rege medorum qui cyri regis
persarum auunculus fuit. et el ro
perse que duo regna [illegible]
bige cum illi et usum uocat destruc
tum esse imperium caldeorum.
Quod quidem et xenofon in cyri maio
ris scribit infantia, et pompeius
trogus. et multi alii qui barbaras
scripsere storias. hunc darium regis
in grecis uoluminibus quidam assueram
alii artaxersen filium putant. et
alio apud eos appellatum nomine unusquisque
cum principium uocatorum iuxta
suum bibebat et [illegible] siue ut ceteri
interpretes [illegible] bibebat
ipse rex uinum coram cunctis prin
cipibus quo suo [illegible]. Precepit ergo
iam temulentus ut afferentur uasa
aurea et argentea que asportauerat

nabuchodonosor pater eius de tem
plo quod fuit in hierusalem ut biberent
in eis rex et optimates eius uxoresque eius
et concubine. et reliqua. ebrei huius
se modi fabulam usque ad hoc tem
pus [illegible] annum quod [illegible]
[illegible] populi iudeorum [illegible]
esse solucionem. De quo et [illegible]
in principio uoluminis sui loquitur
[illegible] dei pollicitationem
[illegible] falsum quod promissum
in gaudium fecit grande conuiuium
insultans quodam modo spei iudeo
rum et uasis templi dei. sed [illegible]
ultio consecuta est. quod autem
baltasar [illegible] nabuchodonosor
uocat non [illegible]
[illegible] consuetudine
patres omnes [illegible] uocari
et hoc considerandum quod sobrius
[illegible] sed [illegible]
[illegible] que nabuchodonosor
[illegible] illius [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] bibebant deos
[illegible] laudabant et lapideos
quamdiu uasa fuerunt in idolo
babilonis non [illegible]
[illegible] autem [illegible]
quidem opinionem [illegible] diuine
[illegible] consecrata. postquam
[illegible] humanis usibus diuina conce
[illegible] statim [illegible] post [illegible]
legium laudant [illegible] deos suos
insultantes deo iudeorum quo illius
[illegible] bibunt
[illegible]

UVA.BHSC

[illegible] non
[illegible] nabu
[chod]onosor
fuit se
[illegible]
pos[illegible]

[illegible]dum est quod omnes heretici et doctrinae
contrariae ueritati que ad summa uerba
prophetarum et testimonia diuinae
scripturae habere uidentur ad sensum suum
trahunt et bibunt et dant bibere his quos deceperint et cum quibus
fornicati sunt et polluunt uasa templi dei
et laudant eis et non deum cuius uasa
sunt sed deos suos aureos et argenteos
et aereos et ferreos ligneosque et lapideos
qui mihi uidentur dii qui fictae rationis
compositi sunt. Artifices qui habent
eloquii uenustatem et rhetoricam artem
consecuti sunt. qui cum fuerint fabulis
potati et uenustatis uanitate studiosi
habent in arte multarum et eloquentiae
ut saecularium differentiam quam [illegible] uocant
[illegible] qui cum perierint in ignem
[illegible] appellantur et la-
pidei quos omnes Iudaeos patres de uestro nomine
[illegible] scribunt maledicant omnes qui
faciunt sculptile et conflatile opus
manuum artificis et ponunt illud in abs-
condito. Absconduntur enim omnes heretici
in opertione mendaciorum suorum
loquuntur uanitatem et iniquitatem in obscuro
[illegible] corde. In eadem hora apparuerunt
digiti quasi manus hominis scribentis
contra candelabrum in superficie
parietis aulae regiae. et rex aspiciebat
articulos manus scribentis. Pulchre
[illegible] et supra
[illegible] quod [illegible]. Tunc
[illegible] regis [illegible]
[illegible] supplicia sed
[illegible] cognoscere [illegible]
[illegible] parietes scribentes [illegible]
[illegible] quod
[illegible] non
[illegible] scribunt [illegible]

aulae regiae ut intellegeret rex uidere per
ante quod scriberetur. Tunc regis facies
commutata est et hic notandum per
eos psalmos qui habent titulos prologi
commutabuntur. quod in mutatio
non solum sensus sed peccatoris quoque signa
num et in consequentibus legimus. Rex bal-
tasar [illegible] conturbatus est et uultus
illius commutatus est. Exclamauit
itaque rex fortiter ut introduceret magos
caldeos et aruspices. Obliti eorumque
nabuchodonosori acciderant unusquisque
et in nouissimo generis sui sequitur errorem
ut non dei prophetarum sed magos et
caldeos et aruspices uocet. Purpura
uestietur et torquem auream habebit
in collo. Rem quidem facio ridiculam
ut in expositione prophetae de torquis
genere quasi grammaticus disputem.
sed quia quidam nihil scientes et
omnia pollicentes reprehensuri sunt quod
torquem genere feminino [illegible]
[illegible] uocabulo. quod cicero in [illegible]
torquem in genere feminino libius masculino
dixerunt. Et tertius in regno meo erit.
Id est tertius post me ut unus tribus principibus
quos alibi [illegible] legimus. Regina
autem pro re quae acciderat regi et op-
timatibus eius domum conuiuii ingressa
est et proloquens ait. Hanc [illegible]
[illegible] Baltasaris [illegible]
scribunt [illegible] unde et [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] spiritum dei [illegible]
[illegible]

UVA.BHSC

et in diebus patris tui scientia et sa-
pientia inuente sunt in eo. Patrem
uocat nabuchodonosor ut supra diximus
pro auum est secundum consuetudinem
scripturarum imitandum est autem sci-
re et in natione barbaros consuetudo uti
regis uita uel mortis post tantam
magnitudinem etiam cum laudibus
efferat. Ad que respondens daniel ait
coram rege munera tua sint tibi
et dona domus tue alteri da. Scriptu-
ram autem legam tibi rex et interpre-
tationem ostendam. Emulemur
danielem regis dignitatem et munera
contemnentem quia absque pretio pro
ferens ueritatem. Iam illo tempore
preceptum euangelicum sequebatur
Gratis accepistis gratis date. Alioquin
et tristitia nunquam in docentis lingua
libertas dona suscipere. Quos uolebat
interficiebat et exaltabat. et quos
uolebat humiliabat. Nabuchodonosor
pro auo ponit et templum et di[illegible]
docet et propter superbiam quam pro
nepotem similia sustinere confirmet.
Si autem nabuchodonosor quos uolebat
interficiebat et quos uolebat exal-
tabat et quos uolebat humiliabat.
In huiuscemodi honoribus et percussionibus
et exaltatione et humiliatione non
est dei prouidentia nec preceptum
sed eorum uoluntas qui potestatem
quos uoluerint exaltant. Quod qui-
dem querendum est quo sensu illud
legatur cor regis in manu domini quo
cumque uoluerit illuc declinabitur.
Nisi forte sanctum quemque dicunt regem
cui non regnat peccatum in mor-
tali corpore et cui ideo seruiat

cor quia in manu dei est quicquid
autem in manu dei fuerit nullus po-
test superare et qui cumque superatus
fuerit intellegatur in manu dei non
fuisse. Tu quoque filius eius baltasar
non humiliasti cor tuum. Quum
scires hec omnia. pro causa ait quia
eleuatum est cor eius et spiritus illius ob
firmatus est ad superbiam depositus
est de solio regni sui et gloria eius ablata
est et reliqua. et taliter quomodo hoc
de parente cognosceres et scires quod
superbis deus resistat humilibus autem
dat gratiam. Non debueras aduersum
dominatorem celi eleuare cor tuum et
insultare illius maiestati et ei fa-
cere que fecisti. Hunc locum quidam
ad antichristum referunt quod imitatus
sit diaboli superbiam contemptum [illegible]
[illegible] sit. Sed querendum est ubi eum
qui sit daniel qui ei scripturam dei
interpretatus sit. et qui medi et perse
occiderint eum et succederint in re-
gnum eius. nulli autem dubium quin
post aduentum christi sancti regnaturi sunt.
Hec est scriptura que digesta est. Mane
thecel. fares. Et hec interpretatio ser-
monis Mane. numerauit deus
regnum tuum. et compleuit illud.
Thecel. adpensus es in statera et in
uentus es minus habens. Fares
diuisum est regnum tuum et datum
est medis et persis. Tria tantum
uerba imponuntur. Mane. Thecel.
Fares. quorum prius numerum se-
cundum adpensionem sonat. non solum [illegible]
lectione opus fuit. sed interpre-
tatione eorum qui elegerant [illegible]
intellegerent quid hec uerba predicarent

UVA.BHSC

quod scilicet numeraverit deus regnum
illius atque compleverit et adpenderit
statera iudicii sui ut ante eum iugu
laret gladius quam natura dissolveret
et imperium eius in medos divideretur
et persas. Cyrus enim ut ante iam diximus
rex persarum iunctus sibi dario avunculo
subvertit imperium caldeorum. Tunc
iubente rege indutus est daniel purpura
et circumdata est torquis aurea collo
eius. et predicatum est de eo quod haberet
potestatem tertius in regno sive tertiae
partis regni. accepit autem insigne
regium torquem et purpuram ut in
regnum fieret notior et pro etatem
honoratior. Nec mirum si baltasar
audiens tristitiam solverit premium
quod pollicitus est. aut enim longo
post tempore credidit ventura que
dixerat. aut dum dei prophetam
honorat. speravit se veniam consecu
turum. quam si non inpetravit. magis
fuisse credendum est sacrilegium in deum
quam honorem in hominem. Eadem
nocte interfectus est baltasar rex
caldeus. et darius medus successit in
regnum annos natus est LXII. Iosippus
scribit in decimo iudaice antiquitatis
libro obsessam babilone a medis et persis.
dario videlicet et ciro in tantum ve
nisse baltasar regem babiloni oblivione
sui. ut celeberrimum iniret convivium
in vasis templi biberet et obsessus vacaret
epulis. unde potest fieri storia quod
eadem nocte sit captus atque iugulatus.
dum omnis vita visionis interpretatio
nisique pavore terreretur. ut occupati
sunt stabiliter et ebrietate convivii

quod autem iunctum est ciro regi persarum
et dario regi medorum. solus darius
successisse in regnum scribitur. id
est etatis et propinquitatis et regni.
Darius enim LXII annorum erat. et
mulus regnum medorum qui persarum
legimus et avunculus. qui prior erat
etate iure naturae successor regni
debuit numerari. unde et in visione
que contra babilonem in esaia legitur
post multa que longum est ponere.
hec fuisse narrantur. Ecce ego su
scitabo super eos medos. qui argentum
non querunt. nec aurum velint.
sed sagittis parbulos interficient
et lactantibus uteri non miserebuntur.
Et alhieremias scribit inquit contra
eum gentes medie duces eius. et uni
versos magistratus eius cunctamque
terram potestatis illius. et in con
sequentibus filia babilon quasi area
tempus triture eius. adhuc modicum
eveniet tempus missionis eius. quod
autem in convivio capta sit babi
lon quam ostendit ad pugnam
manifestius scripsit. babilon di
lecta mea facta est mihi in mira
culum. pone mensam contemplare
in specula. comedentes bibentes.
surgite principes arripite clipeum.
Placuit dario. et constituit supra
regnum satrapes centum viginti
ut essent in toto regno suo. et super
eos principes tres ex quibus erat daniel
unus. Iosippus de quo supra diximus
scribens storiam hoc loquutus est.
Darius autem qui babiloniorum de
struxit imperium iubente de

UVA.BHSC

et pariter dimicantes. Cyro propinquo
suo annorum autem agebat lxii. quando
cepit babilonem. Darius filius astagis
qui alio apud grecos vocatus nomine
tulitque secum danielum prophetam.
et adduxit in medio. et unum fecit
de tribus principibus qui universo regno
eius praeerant. ex quo intellegimus sub
versa babilonem. darium reversum
ad regnum suum in medium. secumque
adduxisse danielum in eodem honore
quo a baltassar profectum acce
perat. nec ambiguum est audisse
eum signum atque portentum. quod
baltassar acciderat. et interpretati
onem quam daniel exposuerat
et quomodo medorum regnum persa
rumque praedixerat. nemo ergo turbetur
quod nunc in regno cyri. daniel fuisse
dicatur. Pro dario septuaginta
artaxersen interpretati sunt. quod
autem ordo praeposterus est. ut ante
sub dario narretur historia quam sub
baltassar. quod postea lectum sumus
quia dario interfectus est. Illud mihi
videtur. quod scilicet historia. historiae
copulata. In finem enim superioris
dixerat visionis. et darius medus
successit in regnum annos natus lxii.
sub hoc itaque dario. qui interfecit
baltassar. haec gesta sunt quae dicuntur
sunt. Igitur daniel superabat omnes
principes et satrapas. quia spiritus dei am
plius erat in eo. Porro rex cogitabat
constituere eum super omne regnum.
unde principes. et satrapae quaerebant
occasionem ut invenirent danieli
ex latere regis. principibus quos similiter

et satrapas aut eodem ΑΧΑCΤΡΟΠΑC
aquila ΕΧΗΕΒΡΙΡΟΠΑC interpretatus est.
cum quaererem quid esset hoc principes.
ΤΑΒΡΙΟC ΕΧΗΕΡΑΤΡΑΠ. In septuaginta
editione legimus manifestius qui dixerunt
et duos viros eos constituit cum eo. et
satrapae cxx. quia igitur duos principibus
inter quos tertius erat. hunc primum
facere cogitabat. in invidiam et insidias.
ut occasio esset. quaerebant occasio
nem ut invenirent danieli ex latere
regni. ΕΤCΕΤΕΡΑ. et in hoc loco hebrei
aule nescio. quod suspicantur latus
eius regni esse ut concubinae eius ceteraeque
uxores quae ex latere dormiunt. quae
rebant ergo occasionem his rebus in huius
cemodi. si in sermone aut tacitu nutu in
aliquo possent accusare danielem
sed nullum inquiunt causam. et suspi
cionem repperire potuerint quia eunu
cus erat et cum inter satrapas vigere
non poterant hoc illi dixerunt. qui
propter occasionem unius verbi longius
solent fabulas texere. Nos interpreta
mur simpliciter quod nullam occasio
nem adversum eum repperierint in qua
rege noxius fuerit et quod fidelis esset
et omnis culpe suspicio non inveniret
tur in eo. et aquila ΑΓΡΒΑΡΝΑΑΑ in
terpretatus est quae chaldeice dicitur
hesaldu. cumque ab hebreo quaererem
quid significaret respondit vim verbis
sonare ΔΕΑΕ. quam nos in latebris
sive ΣΦΑΑΑΑ. hoc ergo rem possumus
dicere. Porro autem pedes in medio.
ΑΡΡΙΓΑΑ ΡΡΙ. ΑΣΡΡΙΓ. non per Β. ΑΣΗΑ
ΡΤΙΑΣΙΔ peccatum appellat. Dixerunt
ergo viri illi non inveniemus danieli

UVA.BHSC

aliquam occasionem nisi forte in lege
dei sui. Felix conversatio in qua inimici
nullum repperiunt occasionem nisi in
legitimis dei. Tunc principes et satrape
subripuerunt regi et sic locuti sunt.
Pulchre dixit subripuerunt. non enim hoc
locuti sunt quod agere cogitabant.
sed per honorem regis inimico moliuntur
insidias. Nunc itaque rex confirma sententiam
et scribe decretum ut non inmu
tetur quod statutum est a medis atque
persis. Perspicuum fit quod supra
diximus unum regnum fuisse sub dario
et cyro medorum atque persarum. Quod
cum daniel conperisset id est constitu
tam legem ingressus est domum suam
et fenestris apertis in cenaculo suo contra
hierusalem tribus temporibus in die flectebat
genua. De omni scriptura celeri
memoria congregandum est ubi id.
ANΩΓAIA QVAE latine dicuntur me
niana ut arbitror sive solaria. ETANA
ΓAIA. et nunc danielis iussu regis con
temnentis et in deo habentis fiduciam non
erat in humili loco id est cenaculum legimus.
Nam et dominus noster pascha celebrat in ce
naculo et in habitaculis apostolorum
super centum viginti animas credentium
spiritus sanctus descendit in cenaculo. sed in
excelso et fenestris apertis contra hierusalem
ubi erat visio pacis. Orat autem secundum
preceptum dei dicatione salomonis.
qui contra templum orandum esse
monuit. Tria autem tempora quibus
deo flectenda sunt genua. tertiam. horam.
et sextam. et nonam. si usitata traditio
intelligimus. Denique tertia hora descen
dit super apostolos spiritus. Sexta volens

petrus comedere ad orationem ascendit
cenaculum. Nona petrus et iohannes.
pergebant ad templum. Viri illi igitur
curiosius inquirentes invenerunt da
nielem orantem et obsecrantem deum
suum. Ex hoc loco discimus ne temere nos
offeramus periculis. sed quantum in
nobis est insidias declinemus. Unde
et daniel non in foro non in plateis
faciebat contra regis imperium. sed in
absconditio ne domini vetitum omittens
iussu nec legem. Rex numquid cons
titutum est ut omnis homo qui rogaret
quemquam de diis et hominibus usque
ad dies triginta nisi te rex mitteretur
in lacum leonum. Tacent de danielis
nomine ut cum rex generaliter se ius
sisse responderit verbo suo teneatur.
ne aliter super daniele faciat quam
locutus est. Verus sermo decretum
nomen medorum atque persarum quod
prevaricari non licet. Crebrius adno
tavimus ubicumque dicatur regnum medorum.
atque persarum ut solvamus difficillimam
questionem qua nunc sub dario.
nunc sub cyro danielis fuisse memo
ratur. Tunc respondentes dixerunt
coram rege. daniel de filiis captivi
tatis iude. ita malorum sit dignitatis
contemnentem eum qui regis iussu
contemnat dicunt esse captivum.
Quod verbum cum audisset rex satis
contristatus est. et pro daniele posuit
cor ut liberaret eum. Intellexit se
propria responsione deceptum. et
quod causa insidiarum esset invidia.
Itaque necnon suum legem facere
videtur non auctoritate regia

UVA.BHSC

sed ratione. atque consilio uult
danielem de discrimine liberare.
Et in tantum nictauit et a lubo sua.
ut rex potam tristis usque ad solis
occasum cibum non acciperet.
et illis tantum in mulo per amicitia
erat. ut nec uolumtate regis
mobeantur nec in iuria. Uiri
autem illi intellegentes regem dixe
runt. Scito rex quia lex medo
rum est. atque persarum ut omne
decretum quod constituit rex.
non licet inmutari. Sicut rex
intellegebat. principes accusare
propter inuidiam. sic et illi intel
legebant regis animum. quod
uellet danielem de presentia morte
eruere. unde lex aut legem me
dorum atque persarum dicunt
regis iussu non posse inritam fieri.
Tunc rex precepit et adduxerunt
danielem et miserunt eum in lacum
leonum. dixitque rex danieli. deus tuus
quem colis semper ipse liberabit te.
Cedit multa audine et constantia quam erat
aduersarius. mortem in mihi non
audet negare quod et ipse obtinere
non potuit. di studia ponere.
Nec ambigua eloquitur. ut dicat
si potuerit liberare. sed ut ducet
et confidenter. Deus inquit tuus
quem colis. semper ipse liberabit te.
Audierat enim tres pueros. qui in
fornacis ad danielem crederes erant
flammis uicisse babilonis.
et danieli multa misteria reue
lauit. unde et diligebat eum
hominem quam ceperunt habe
bat in onore maximo.
Allatusque est lapis unus et posi
tus super os laci quem obsigna
uit rex anulo suo et annulo ob
timatum suorum.

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

ẽa siquidẽm In ulaima legim̃ uisione·
anno tertio c̄ri regis p̄sarum· uerbum re
uelatum ẽa danieli cognomento baltasar·
sed hoc significatur quod usq; ad primum
annum c̄ri regis qui caldeor̄ dẽstruxit
imperium· daniel potens fuerit in calde
post...

EXPLICIT VISIO QVARTA:

INCIPIT VISIO QVINTA:

Anno primo baltasar regis babilonis·

UVA.BHSC

Hec uisio QUARTE PITACIE quam nunc
continimus et ponere. et sequentis de
qua dicturi sumus priorem iuxta storia
quam due superiores. Ita enim et hec
quam primo et quarto anima [illegible]

[illegible]

sicut dns in parabola sagene misse
in mare in corpus transcurrat. Unde et duco
hec dicitur omnium que in aquis sunt
et cubi secundum dd. In muri confringuntur
capiat. Et in unos legimus. Fides et eade
[illegible] libera et in dubo

UVA.BHSC

Sed hoc dicendum aquila multo tempore
habere. et regnum assyriorum multas
aetatibus fuisse ditatum. Quod autem evulse
sunt alae eius id sonare. sive aquile. ceterum
regna significat quibus prius imperabat.
et volitabat in mundo. Aspiciebam
donec evulse sunt alae eius et sublata
est in quia de terra. Sub uno videli
cet imperio chaldeorum quoque sequitur.
et super pedes quasi homo stetit. et cor
eius datum est ei. Si de nabuchod
onosor intellegimus perspicuum est.
quod postquam perdidit regnum et
potentia eius ablata est. rursum in pris
tinum statum restitutus sit. et
non leonem sed hominem se esse didi
cerit. et quod receperit quod amiserat.
Si autem generaliter de regno chaldeorum
hoc sentiendum est quod interfecto
baltasar. et medis persisque imperium
succedentibus homines babilonii. et
humiles fragilisque naturae. se esse in
tellexerint. Notat ordinem quia in
imaginem caput aureum dicitur.
hic leena appellatur. Ecce bestia
alia similis urso in parte stetit. et tres
ordines erant in ore eius et in dentibus eius.
et sic dicebant ei surge comede carnes
plurimas. Bestia secunda urso similis
ipsa est de qua in visione statuae legimus
pectus eius et brachia de argento. Hoc
autem quam et ferocitatem urso com
paratur. rigidum enim et spurcioris
vitae. In morem luce demoniorum regni
persarum fuit late et in pulmentis sale
utebatur et cardamo. Legimus chrimu
loris in funera quod dicitur in parte una
stetit. sic hebrei interpretantur

nihil eos adversum israhel crudele gessisse.
Unde et in zaccaria propheta. equi
albi appellantur. Tres autem ordines sive
versus qui erant in ore eius et in dentibus quidam
sic interpretantur. et tria regnum persarum
inter principes dicere fuisse divisum
sicut in dario tan baltasar. et alii
legimus tres fuisse principes qui centum vi
ginti satrapis prefuerint. alii autem tres
reges post cyrum fuisse persarum autu
mant. et quia illi sint nimia reticent.
Nos vero quia post cyrum qui regnavit
annos triginta. scimus apud persas
regnasse cambisen filium eius et fratres
magos. et deinceps darium cuius secundo
anno edificari cepit templum
in hierusalem. Quintum herxen filium darii.
Sextum artabanum. Septimum
artaxerxen. qui macrochir cogno
minatus est. Octavum xerxen. Nonum
sogdianum. Decimum darium cogno
mento nothon. Undecimum artax
erxen qui appellatus est mnemon.
Duodecimum alium artaxerxen qui
et ipse cognominatus est ochus.
Tertium decimum darium arsami
filium. qui ab alexandro macedonum
rege superatus est. Quomodo tres reges
persarum fuisse dicemus. nisi forte aliquos
sevissimos quos ceteris reppe
rire non possumus. Ergo tres ordines in
ore regni persarum et in dentibus eius tria
regna debemus accipere. Babiloniorum
medorum atque persarum quae in unum
redacta sunt regnum quod infertur.
et sic dicebant ei. Surge commede
carnes plurimas. Illud tempus significat
quando sub asuero. quem lxx arta

UVA.BHSC

xersen uocata ad suggestionem amu
nagitae. uno die omnes iudei iussi sunt
trucidari. et pulchre non ait defor
mauit eos. sed sic dicebant ei. ut comedat
carnes plurimas. et nequaquam
sit contentus contentus. Post hoc aspi
ciebam et ecce alia quasi pardus.
et alas habebat auis et quattuor
capita erant in bestia et potestas
data est ei. Tertium regnum mace
donum de quo in statua legimus. uentrem
et femora aerea esse. pardo bestiae uelocissime
et ορο κοι και comparatur que pre
ceps fertur ad sanguinem et saltu in
mortem ruit. et alas habebat quat
tuor. Nihil enim alexandri uictoria
uel ocius fuit. qui ab illyrico et adria
tico mari usque ad indicum oceanum
et gangen fluuium non tam proeliis quam
uictoriis percucurrit. et sex annis europe
partem et omnem sibi asiam subiugauit.
Quattuor autem capita eosdem dicta
duces est. qui post eum successores regni
extiterunt. ptolomeum. seleucum. phi
lippum. antigonum quoque additur.
potestas data est ei. ostendit non
alexandri fortitudinis. sed domini uolun
tatis fuisse. Post hoc aspiciebam in
uisione noctis. et ecce bestia quarta
terribilis atque mirabilis et fortis nimis.
dentes ferreos habebat magnos. come
dens atque comminuens et reliqua pedibus
suis conculcans. Quartum quod
nunc orbem tenet imperium romanorum
est de quo in statua dicitur. tibie
est ferree pedum quedam pars ferrea
quedam fictilis et tamen ipsius ferri
ex parte nunc mentio dentes est

ferreos. et magnos esse contestatur. satisque
miror quod cum supra leenam et ursum
et pardum in tribus regnis posuerit roma
num regnum nulle bestiae comparat.
nisi forte ut formidolosum faceret bestiae
uocabulum tacuit. ut quicquid fe
rocius cogitauerimus in bestiis hoc roma
nos intellegamus. Hebrei quod hic ta
citum est. in psalmis dictum putant.
Uastauit eam aper de silua. et singularis
ferus depastus est eam. Pro quo in hebreo habet
omnes bestiae lacerauerunt illum. Dum
in uno imperio romanorum omnia simul
regna cognoscimus que prius fuerant
separata. Illud autem quod sequitur
comedens atque comminuens et re
liqua pedibus suis conculcans. signi
ficat omnes nationes uel interfectas
uel tributarias et seruituti subiu
gatas. Dissimilis autem in quid erat
ceteris bestiis. quas uiderat prius.
In prioribus enim singula in hac omnia
sunt. et habebat cornua decem.
Porfirius duas posteriores bestias ma
cedonum et romanorum in uno mace
donum regno ponit. et diuidit par
dum uolens intellegi ipsum alexandrum
bestiam autem dissimilem ceteris bestiis
quattuor alexandri successores. et
deinde usque ad antiochum cogno
mento epiphanen decem reges enu
merat qui fuerunt saeuissimi ipsosque
reges non unius ponit regni. uerbi
gratia macedoniae. syriae. asiae.
et aegypti. sed de diuersis regnis unum
efficiat regnum. ordinem uide
licet ut scriptum sit. os loquens
ingentia non de uno tempore redde

UVA.BHSC

antioco dicta credantur. Et habebat
cornua decem considerabam cornua. et
ecce cornu aliud parvulum ortum est
de medio eorum et tria de cornibus primis evulsa
sunt a facie eius et ecce oculi hominis erant
in cornu isto. et os loquens ingentia.
Frustra porfirius cornu parvulum quod
post decem cornua ortum est epiphanen
antiochum suspicatur et de decem cornibus
tria evulsa cornua sextum ptolomeum
cognomento philometorem. et septimum
ptolomeum EVERGETEN. et artaxerxem regem
armenie. Quorum priores multo antequam
antiochus nasceretur mortui sunt.
contra artaxerxem vero dimicasse quidem
antiochum novimus sed illum in regno
pristino permansisse. Ergo dicamus quod
omnes scriptores ecclesiastici tradiderunt.
In consummatione mundi quando regnum
destruendum est romanorum decem
futuros reges qui orbem romanum inter
se dividant. et undecimum surre-
cturum esse parvulum regem qui tres
reges de decem regibus superaturus sit.
id est egiptiorum regem. et africe. et ethio-
pie. sicut et in consequentibus manifes-
tius dicemus. Ex quibus interfectis etiam
septem alii reges victori colla submit-
tent. Ecce alia oculi quasi oculi homi-
nis erant in cornu isto. Nec eum putemus
iuxta quorundam opinionem vel
diabolum esse vel demonem. sed unum
de hominibus in quo totus satanas
habitaturus est corporaliter. Et os
loquens ingentia. Est enim homo pec-
cati filius perditionis ita ut in templo
dei sedere audeat faciens se quasi deum.
Aspiciebam donec troni positi sunt
et antiquus dierum sedit et reliqua.
Simile quidem iohannis apocalipsis le-
gimus. Post hec statim fui in spiritu. et
ecce tronus positus erat in celo et super
tronum sedens. et qui sedebat simili-
tudinem habebat lapidis iaspidis
et sardini. et iris in circuitu troni.
similis aspectui smaragdino. et
circa tronum. alii troni per numero. et supra
viginti quattuor tronos. per IIII or
seniores sedentes. amicti vestibus can-
didis. et supra capita eorum. coronas
aureas. et de trono egrediebantur
fulgura et voces et tonitrua. et septem
lampades ignis ardentes in conspec-
tu throni que sunt septem spiritus dei.
et in conspectu troni sicut mare vi-
treum simile cristallo. Multa igitur
troni quos videt daniel hii mihi vi-
dentur esse quos iohannem per IIII or
tronos nuncupata. vetustatis autem dierum
ille est qui apud iohannem solus in trono
sedet. filius quoque hominis qui venit
ad vetustatis dierum. ipse est qui apud
iohannem leo dicitur de tribu iuda
radix david. et cetera his similia. hos
tronos esse reor de quibus et paulus apos-
tolus loquitur. Sive troni sive do-
minationes. Et in evangelio legimus.
Vos autem sedebitis super duodecim tronos
iudicantes duodecim tribus israhel.
Sedens autem et vetustatis dierum dicitur
deus. ut gravitatem iudicis habitum demons-
tretur. Vestimentum eius quasi nix
candidum et capilli capitis eius
quasi lana munda. Et salvator
transformatur in montem et vultum
divine maiestatis adsumens. In

candidus uideatur. uertex quoque capilli capitis est quasi lune mundissime comparatur. Purum hos ostendit sincerumque iudicium et nullum personam in iudicando recipiens. Sanctus quoque dies scribitur ut immutabilitatis sanctitate comprobetur. Throni est flamma ignis. ut peccatores admoneat tum magnitudinem peccati metuant et lucem sublimitatis sicut matri quasi per ignem. Rote est ignis accensus. siue currus est. et in ezeciel quadrige sedens inducitur deus. et throni dei flammeu dicuntur. de quo et alibi dicitur dominus. Ignis consummans ut lignum fenum stipulum adsurum in die iudicii nouerimus. et in psalmis legimus. Ignis ante eum precedet et in flammam uita incendit in circuitu omnes inimicos eius. Fluuius igneus rapidusque egrediebatur a facie eius. ut peccatores erudiret in gehennam. Milia milium ministrabant ei. et decies milies centena milia adsistebant ei. Non quod iste minis eorum dei numerus definiatur sit. sed quod multorum multitudinem humanus sermo explicare non queat. Sat sunt milia et sic multitudines de quibus in psalmis legimus. Currus dei decem milibus multiplex milia letantium dominus in eis. et in alio loco. Qui facit angelos suos spiritus et ministros suos ignem urentem. Duplex autem angelorum officium est. aliorum qui premia iustis tribuant. aliorum qui singulis tormenta cruciatibus. Iudicium sedit. et libri aperti sunt. Conscientie et opera singulorum. In utramque partem ut bona ut mala. omnibus reuelantur.

Boni liber ille est quem sepe legimus liber uiuentium. Malus liber qui in accusatoris tenetur manu. qui est inimicus et uindex. De quo et in apocalipsi legimus accusator fratrum nostrorum. Liber iste terribilis est de quo et propheta dicit in textu scribitur. Aspiciebam propter uocem sermonum grandium quos cornu illud loquebatur. Et quia dei iudicium uenit. propter humilitatem dei superbia. Id circo romanum delebitur regnum quia cornu illud loquitur grandia. Et uidi quoniam interfecta esset bestia et perisse corpus eius et traditus esset ad comburendum igni. aliarum quoque bestiarum ablatam esse potestatem. et tempora uite constituta erant eis. usque ad tempus et tempus. In uno romano imperium propter antichristum blasphemantem omnia simul regna deleta sunt. et nequaquam terrenum imperium erit. sed sanctorum conuersatio et aduentus filii dei triumphantis de quo dicitur. Ecce cum nubibus celi quasi filius hominis ueniebat. Qui in somnio nabucodonosor lapis scribitur abscisus sine manibus et creuisse in montem magnum et comminuisse testam ferrum. aes. et argentum et aurum. Nunc sub persona filii hominis introducitur ut adsumpta caro humane significetur in filio dei. Iuxta illud quod in actibus apostolorum legimus. Viri galilei quid statis in actis in celum. hic ihesus qui adsumptus est a uobis in celum sic ueniet quemadmodum uidistis eum euntem in celum. Et usque ad antiquum dierum peruenit. Et id quod dicitur oblatum eum omnipotenti deo. et accepisse potestatem et honorem et regnum

iuxta illud ut accipiendum sit quicum in
forma dei esset non rapinam arbitratus
est esse equalem deo. sed semet ipsum
exinaniuit formam serui accipiens in
similitudinem hominum factus et
habitu factus obediens usque ad mortem.
et mortem crucis. Et omnes populi tribus et
linguae ipsi seruient. potestas eius potestas
aeterna quae non auferetur. et regnum eius
non corrumpetur. Hoc cui possit hominum
conuenire respondeat porphirius uta
quis iste aut potentissima qui cornu paruum
quem antiochum interpretatur fre-
gerit atque contriberit. si responderit an-
tiochi principes a iuda macchabeo
fuisse superatos docere debet. quomodo
cum nubibus caeli ueniat quasi filius
hominis et offeratur uetusto dierum
et detur ei potestas et regnum. et omnes
populi et tribus seruiant illi. et potestas
eius aeterna sit quae nullo fine claudatur.
Bestiae magnae quattuor. quattuor
regna consurgent de terra. suscipient
autem regnum sancti dei altissimi. Quattuor
regna de quibus supra diximus fuere terrena.
Omne enim quod de terra est reuertetur in terram.
Sancti autem nequaquam habebunt terrenum
regnum. sed caeleste. Cesset ergo ille
annorum fabula. Et obtinebunt regnum
usque in saeculum et in saeculum saeculorum. Si hoc de
macchabeis intellegitur doceat qui istud
contendit quomodo regnum eorum
perpetuum sit. Et sermones contra
excelsum loquetur. Siue ut interpre-
tatus est simmachus sermones quasi deus
loquetur. Ita qui diadsumit potentiam.
uerba quoque diuina uindicet multa dicens.
Et sanctos altissimi conteret. et putabit
quod possit mutare tempora et leges.
Persequitur enim antichristus consecratos
et superabit eos in tantumque erigetur
supra ut et leges dei et caerimonias mutare
conetur. et eleuetur supra omne quod dicitur
deus. et religio cuncta sub se subiciens pote-
stati. Et tradentur in manu eius. usque
ad tempus et tempora. et dimidium temporis.
Tempus annum significat. Tempora
iuxta hebraici sermonis proprietatem
qui et ipsi dualem numerum habent
duos annos praefigurant. Dimidium
autem temporis sex menses quibus sancti po-
testati antichristi permittendi sunt.
ut condemnentur iudei qui non cre-
dentes ueritati susceperunt men-
dacium. De quo tempore et saluator
in euangelio loquitur. Nisi abbreuia-
ti essent dies illi. nequaquam saluus
esset ulla caro. Non conuenire an-
tiochi. In hac extrema uisione dicens.
Et iudicium sedebit et auferatur
potentia ut conteratur et dispereat
usque in finem. Hoc de antichristo dicit de
cornu paruulo quod grandia loquebatur.
quia regnum eius destructum sit in perpe-
tuum. Regnum autem et potestas et
magnitudo regni quae est subter omne caelum.
hoc de christi imperium quod sempiternum est.
Huc usque finis uerbi. Istius uerbi ad ser-
mones quem mihi interpretata uisionis
dominus reuelauit. ego daniel multum cogi-
tationibus meis conturbabar et facies
mea mutata est in me. uerbum autem in corde
meo conseruabi. Actenus liber danielis
caldeico et syro sermone conscriptus est.
Et ceterum quod sequitur usque ad finem uolumi-
nis ebraice legimus. Explicit uisio [illegible]

UVA.BHSC

INCPT VISIO: SEXTA QEST: SCDA TEMPORE:

CUI SUPRA:

Anno tertio regni balatsar regis· uisio apparuit mihi.

UVA.BHSC

Post duos annos superioris regis
Baltasaris haec visio. Illa enim in
primo anno Baltasar, haec in
tertio cernitur. Unde infra post id
quod videram in principio. Vidi
in visione mea cum essem in Susis
castro quod est in Elam regione.
Sive ut Simmachus interpretatus est ci
vitatem aliquis et quam regio non accepit.
ut a Babilone BABSAUNIAS et ab Helam
Helamite pro qua LXX Helomaidem regionem
interpretati sunt. Susae autem metropolis
est regionis Helamitidis. In qua Daniel
secundum historiam Iosippi turrem ex
celsam et quadro aedificatam mar
more tantaeque magnitudinis ac pul
chritudinis ut usque in praesens nova
esse videatur. In eaque regum Persarum
atque Medorum conditae sunt reliquiae et
custos eius sive aedituus ac sacerdos eiusdem
loci Iudaeus est. Cum essem in Susis castro.
Non quod castrum sit urbs, ut diximus,
metropolis et potentissima, sed quod
tanta firmitate aedificata ut castrum
esse videatur. Vidi autem in visione
esse me super portam Ulai. Pro quo
Aquila transtulit super Ubalulap.
Theodotio super Ubal. Simmachus super
paludem Ulai. Sciendum est autem
Ulai esse nomen loci sive portae ut in
hoc ei portae et apud Romanos car
mentalis dicitur habentes singulae
proprias causas originum nominum.
Et levavi oculos meos et vidi. Quomodo
vis in somniis videantur in umbra vi
delicet et imagine autem nec ipsum quidem
videre possumus sine oculis elevatis.
Ecce aries unus stabat ante paludem
sive ante portam quod Hebraice dicitur
Ulai habens cornua excelsa, et unum
excelsius altero atque succrescens.
Arietem Darium vocat avunculum Cyri
qui post Astyagen patrem regnavit
in Medis. Cornu autem unum excelsius
altero atque succrescens. Ipsum Cyrum
significat, qui post Astyagen avum
maternum cum avunculo Dario
quem Graeci Cyaxaren vocant Medis
imperavit et Persis. Post haec vidi arietem
cornibus ventilantem contra orientem et
contra aquilonem et contra meridiem.
Non ipsum arietem Cyrum videlicet
et Darium, sed de eisdem regni arietem
id est Darium ultimum qui ultimus potentiae
Persicae rex fuit, et quem superavit
Alexander Philippi filius rex Macedonum.
Quod autem Darius iste rex potentissimus
et ditissimus fuerit tam Graecae quam
Latinae ac barbarae narrant historiae.
Et ego inquit intellegebam. Ex superioribus
enim visionibus in quibus secundum regnum per ar
gentum et ursum significatum
est. Ecce autem hircus caprarum veniebat
ab occidente super faciem totius terrae
et non tangebat terram. Porro hircus
habebat cornu insigne inter oculos
suos et veniebat usque ad arietem
illum cornutum quem videram stantem
ante portam, et cucurrit ad eum in im
petu fortitudinis suae. Cumque ad
propinquasset prope arietem, com
minuit duo cornua eius et non poterat
aries resistere ei. Cumque misisset eum
in terram, conculcavit eum, et nemo
qui posset liberare arietem de manu eius.
Hircus autem caprarum magnus factus est

et quam nunc intellego quod Medorum atque Persarum cornua imperii

UVA.BHSC

tauit. Cumque creuisset fractum est cornu
magnum: et ortu sunt sub eo cornua quat-
tuor sub illud per quattuor uentos celi.
De uno autem ex eis egressus est cornu unum
modicum et factus est grandis. Ne
quis me putet proprium sensum ponere
gabrihel exponentis uisionem prophetę
uerba discutit. Aries inquit quem
uidisti habere cornua duo rex medorum
est atque persarum. Darius uidelicet
filius arsami. in quo medorum et persarum
regnum destructum est. Porro hircus
caprarum qui ueniebat ab occidente
et per nimiam uelocitatem terram
tangere non uidebatur. alexan-
der est rex grecorum. qui subuersis thebis
in persas arma corripuit et apud gra-
nicum fluuium. inito certamine. dari
duces superauit. et ad extremum ipsum
percussit arietem. et duo eius confre-
git cornua medos atque persas. misitque
eos sub pedibus suis. et utrumque cornu suo
subiugauit imperio. Cornu autem
grande ipse est rex primus alexander
qui post xii ętatis suę anno. mortuo
in babilone surrexerunt pro eo quat-
tuor duces eius qui sibi imperium diui-
serunt. Egiptum enim ptolomeus
lagi filius tenuit. macedoniam phi-
lippus qui et arideus frater alexandri.
siriam et babilonem et omnia regna
orientis seleucus nicanor. asiae
regnauit antigonus. sed non in quat-
tuor fortitudine eius. Nullus enim magni-
tudini alexandri potuit quo-
quam exposita multa temporis ire-
rex impudens facie. intellegens propo-
sitionis. Consurgit antiochus epi-

phanes filius seleuci qui et philopator
appellatus est. qui cum obses fuisset ro-
me et nescientiae fratre per dolum cepisset
imperium contra ptolomeum philo-
metorem dimicauit. hoc est contra me-
ridiem et contra egiptios rursumque con-
tra orientem contra eos qui res nouas in
perside moliebantur. ad extremum con-
tra iudeos dimicans capit iudeam. in-
gressus est hierosolimam. et in templo
dei simulachro iobis olimpi statuit.
Et ad fortitudinem celi. Id est filios israhel
qui angelorum uallabantur auxilio.
erexit magnificentiam suam. Interfecit
de sanctis plurimos. Idoloque subiciens
et uelut stellas celi. conculcauit pedibus
suis atque hoc factum est ut contra me-
ridiem et orientem. Id est contra pau-
perculos suos tenderet imperio quoque
Et usque ad principem fortitudinis
magnificatus est. hoc significat
erectus sit contra deum et contra illius
populum. ita ut ... et esset ...
icmon. Id est iuge sacrificium quod
mane offerebatur et uespere. et expul-
lusa est atque deserta locum sancti-
ficationis est. et hoc non sua uirtute
sed propter peccata populi ad quem lex fac-
tum est. uacuaretur prorsus templum
in templum idolorum florente diebus illis
conquiescere. **Et dixit unus sanctus al-**
tercio cui loquebatur. Pro sanctus alter
nescio quo. quod simachus interpre-
tatus est. ΦΙΛΜΟΝΙ. quem et nos se-
quuntur aquila et theodotion. et in-
terpretatur pelmoni. Ipsum uerbum
ebraicum posuerunt nomine ergo im-
mutata. generaliter unum quem lib...

UVA.BHSC

de angelis indicatur. Usquequo visio et iuge sacrificium et peccatum desolationis que facta est et s(an)c(tu)m et fortitudo conculcabitur. Unde angelus interrogat alterum angelum usque ad quod tempus d(e)i iudicio sub antiocho rege sit templum futurum ita desolatum et simulachrum iovis statutum in templo d(e)i. Et dixit ei usq(ue) ad vesperum et mane dies duo milia trecentas et mundabitur s(an)c(tu)arium. Legamus maccabeorum libros et iosippi istoriam. ibiq(ue) scriptum repperiemus centesimo quadragesimo tertio anno a seleuco qui primus regnabit in siria post alexandrum ingressum antiochum hierosolimam universa vastasse. Reversumq(ue) anno tertio in templo posuisse statuam iovis. et usq(ue) ad iudam maccabeum id usque ad annum centesimum quadragesimum octavum per annos vastatam hierusalem sc(ilicet) contaminationis autem templi tempus duo milia ccc dies et tres menses esse completos. post quos templum purgatum est. quidam pro duob(us) milib(us) trecentis duo milia cc legunt ne sex annis et tres menses supputare videantur.

Hunc locum plerique nostri ad antixp(istu)m referunt. et quod sub antiocho in typo factum est sub illo in veritate dicunt esse complendum. Quod autem infra mundabitur sanctuarium iudem maccabeum significat. tempore quidem ut commodum filius ac propinquus sacerdotum admatanab(us) et simulacris de populo iudeorum antiochi duces superva luxati tumores qui nicopolis dicitur. Quod autem dicitur antiochus qui contra principem principium surrexerit id est d(omi)n(u)m ac regem regum in helimai de qua regnum persarum est templum diane spoliare cupiens quo habebat plurima donaria et ibi quoq(ue) amisso exercitu sine manib(us) conteritur est id est tristitia atque morbo periit. vesperum autem et mane successionem diei noctisq(ue) significat.

EXPLICIT VISIO SEXTA

INCIPIT VISIO SEPTIMA

QUI EST TERTIA TEMPORE EI SUPRA

Factum est autem cum viderem ego daniel visionem et quererem intellegentiam. videbam visionem perspicatum et imaginem et illius intellegentiam nesciebam.

UVA.BHSC

GABRIEL ADVOLANS LOQUUTUS EST DANIELUM
IN ORA SACRIFICII VESPERTINI
ALTARE
UBI DANIEL LANGUIT EGROTABIT PER DIES

UVA.BHSC

Non ergo omnes qui vident intellegunt quomodo scripturam sanctam legunt oculis et corde non intellegunt. Ecce stetit in conspectu meo quasi species viri. Non enim viri sunt angeli sed in specie videntur virorum. Sicut Abraham ad quercum mambre tres viri sunt visi qui utique viri non erant, e quibus unus adoratur ut dominus. Unde et salvator loquitur in evangelio: Abraham vidit diem meum et laetatus est. Et audivi vocem viri inter Ulai, et clamavit et ait: Gabrihel, fac intellegere istum visionem. Virum istum qui Gabrihelo praecepit ut Danihelem faciat intellegere visionem, Iudei Michael autumant. Consequenter autem quia visio de proeliis erat, regnumque certaminibus immo regnorum successionibus, Gabrihel qui praepositus proeliis huic officio mancipatur. Gabrihel enim in linguam nostram vertitur fortitudo vel robur dei. Unde eo tempore quo erat dominus nasciturus se inducturus bellum demonibus et triumphaturus de mundo, Gabrihel venit ad Zacchariam et ad Mariam. Et post ea in psalmis de domino legimus triumphantem: quis est iste rex gloriae? Dominus fortis et potens, dominus fortis in proelio, ipse est rex gloriae. Ubicumque autem medicina et sanatio necessaria est, Raphahel mittitur, qui interpretatur curatio vel medicina dei, sicut autem placet Tobie librum [...] pere. Porro ubi populo prospera promittuntur, et iaac woc, quod nos vel propiquationem possumus vel propitiationem dicere, necessarium est, Michahel dirigitur, qui interpretatur quis ut deus. Hoc inde licet minus in interpretatione signant et quod in deo sit verum. Et ait ad me: intellegere fili hominis. Et Ezechiel et Danihel et Zaccarias qui saepe inter angelos sermonem habent, ne eleventur in superbiam et angelicae vel naturae vel dignitatis credant, admonentur fragilitatis suae et filii hominum nuncupantur ut homines esse se noverint. Et tetigit me et statuit me in gradu meo. Prophetae qui pavore conlapsus quadrupes et pronus iacebat in terra, adtactu domini angeli erigitur ut possit absque formidine audire et intellegere quae dicuntur.

Tu ergo signa visionem quia post multos dies erit quod portat. Gabrihel angelus visionem quam supra interpretatus est dissertum ponit in finem. Tu ergo signa visionem quia post multos erit, quo verbo hostendit signaculi obscura esse quae dicebantur. Et non putaret multorum audiat nec posse in ante intellegi nisi rebus et operibus impleantur.

Ego Danihel langui et aegrotavi per dies. Hoc est illud quod in genesi de Abraham legimus quod post deum audierit sibi semen et cinerem esse dixerit. Ego Danihel ad visionis terrorem languisse et aegrotasse dicit, et dum surrexit fecisse opera quae sibi a rege fuerant imperata, reddens omnibus omnia et evangelium illum sciens: reddite quae sunt Caesaris Caesari et quae sunt dei deo. Et stupebam ad visionem et non erat qui interpretaretur. Si non erat qui interpretaretur, quomodo supra interpretatus est angelus? Sed quod dicit hoc est: regem audisse et ceteros nimia nesciebant.

UVA.BHSC

Futuru cognouerat et quod futurum
certo tempore · diutius flectabat ·
Itaq quod solum facere poterat scribebat
ad uisionem · et di cuncta scita que
relinquebat · In anno primo darii
filii asueri · de semine medorum qui im
peraturus erat sup regnum caldeorum · hic est
darius qui cum ciro caldeos babiloniosq
superauit · ne putemus illum darium cuius
secdo anno templum edificatum est
quod porfirius suspicatur ut annos
danielis contendat ut eum qui ab alexan
dro macedonum regem superatus ·
Addidit ergo nomen patris addidit et uic
torium qui primi de semine medorum
subuerterit regnum caldeorum · yautferta
pper similitudinem nominis lectionis
errorem · Ego danihel intellexi in libris
numerum annorum de quo factus est
sermo dni · ad iheremiam prophetam
et complerentur desolationis ihrlm
septuaginta anni · et posui faciem
meam ad dnm dm rogare et deprecare
ieiuniis sacco et cinere · Predixerat
iheremias septuaginta annos de
solationis templi · post quos rursum
uenire ppls in iudeam et edificare et
templum in ihrlm · Quod erat danielem
non facit neclegentem sed magis
prouocat ad rogandum ut quod ds
per suam clementiam promiserat per hos
impleat preces · ne ut neclegentiae superbiae
pariat offensum · Denique et in genesi
legimus centum xx annos penitentiae
constitutos ante diluuium · quia
qui tanto tempore hoc est centum
annis · noluerint agere penitentiam ·
nequaquam expectauit ut et xx · alii

compleuntur · sed infra ante quod
post eum fuerat comminatus · et ad
iheremiam dicitur · obdurata cor
dis ppli iudeorum · ne ores pro pplo hoc ·
quia non exaudiam te · et ad sa
muel usquequo luges sup saulem · et
ego abieci eum · In cinere igitur et
sacco postulat impleri quod promi
serat ds · Non quod esset incredulus
futurorum sed ne securitas neclegen
tiam · et neclegentia pareret of
fensam · Et oraui dnm dm mm et con
fessus sum et dixi · obsecro dne ds
magne et terribilis ad uerum eos
qui autem precepta contemnunt · nunc
custodiens pactum et misericordiam
diligentibus te et custodientibus man
data tua · Non ergo quod polli
cetur ds statim futurum est sed
in eo suo promissu · compleuit qui
custodiunt mandata illius ·
Peccauimus · iniq fecimus impie egimus ·
Peccata ppli quia uiri eppla est nu
merat · ex persona sua · quod et ad
aplm in epistula ad romanos fa
cere legimus · Tibi dne iustitia autem
nobis autem confusio faciei · sicut
est odie · Iuste enim patitur quod
meretur · Tibi dno do nro misericordia
et propitiatio · De quo supra dixe
rat tibi dne iustitia · nunc quia
dns non solum iustus · sed et mise
ricors est dicit tibi misericordia ut pe
nitentiam iudicantes eum pro
uocet ad clementiam · et stillauit
super nos maledictio et detesta
tio · Non tantum in nos effundis
tu iram quam ferre non potuimus

UVA.BHSC

sed et ullum furoris tui ut compati in
plagis ut de te reuertamur · maledictio
et detestatio quia scripta est in
libro mosi serui di · Inde uero nomine
maledictionis et benedictionis di
legimus · que posita est dicte sunt in monte
garizin · et ebal · super leuitas et pec
catores · Omne malum hoc aduenit ·
super nos et non rogauimus faciem tuam
dne ds nr · ut reuerteremur ab iniqui
tatibus nris et cogitaremus ueritatem
tuam · Grandis duritia ut in plagis
posita rogarent · quod et si rogarent
ideo non rogarent quia non sunt re
uersi ab iniquitatibus suis · Reuersi autem
autem ab iniquitate est · cogitare ueri
tatem di · et uigilauit dns super ma
litiam et adduxit eam super nos ·
Quando propter peccata corripimur uigilat
super nos ds et uisitat nos · Quando
uero a deo deserimur · et non iudica
mur · Indignique sumus correptione dni ·
tunc dormire dicitur · unde et in psal
mis legimus · surrexit quasi dormiens dns ·
et quasi potens crapulatus a uino ·
m aliqua autem nra inebriatione que
quando in nobis corripitur euigilare
dicitur · et de sua ebrietate consurgere
ut nos peccato ebrios uigilare faciat
uisitatione · et nunc dne ds qui eduxisti
pplm tuum de terra egypti in manu
forti · memor esto uniuscuiusque beneficii
ut ad similitudinem dm clementiam pro
uocet · ostende faciem tuam super scu
arium tuum quod desertum est ·
Impleo opere quod sermone pollicitus es ·
ut ciuitatum desolationis tempus impleatur ·
Inclina ds aurem tuam audi aperi
oculos tuos et uide desolationem nrm
et ciuitatem super quam inuocatum
est nomen tuum · Dne potens est hec
loquitur ut quando que audimus in
clinare ds uidetur aurem suam · quando
respicere nos dignatur aperire oculos
suos · quando uero auertit faciem et
oculis et auribus uidemur indigni ·
Cumque adhuc loquerer peccata ppli
mei isrl · ergo ut supra diximus non
ppli tantum peccata sed et sua re
plicat quia uir e pplo est · siue humili
ter quum peccatum ipse non fecerit
et se iungit pplo peccatori · ut ex humi
litate ueniam consequatur · Nota
quod hic dixerit quum confiterer pec
cata mea · In multis enim sce scripture ·
locis confessio non pctm tantum sed lau
dem sonat · adhuc loquente in oratione
ecce uir gabrihel quem uideram in ui
sione in principio · Principium uocat
preteritam uisionem quam hec sequitur
et grandis orationibus effectus est im
pleta que promissio dni quidam · adhuc
loquentem dicit ecce adsum · uidetur
autem gabrihel non angelus · ut a scan
gelus · sed uir ut nequaquam secu
sed nomen uirtutis ostenderet · euolans
tetigit me in tempore sacrificii uespr
tini · Volare dicitur quia uelociter appa
ruerit et in tempore sacrificii uespertini
quia oratio presbiter a sacrificio matu
tino usque ad sacrificium uespertinum ·
perueneret et pppr ei di in se flexit medit
et docuit me et locutus est mihi et di
xit · obscura est uisio ut prophete an
geli docetur indiget · Daniel nunc
egressus sum ut docerem te et intellegeres ·

UVA.BHSC

Nunc autem missus sum et egressus sum
non a facie dei ne ab eo recederem. sed ut
ad te venirem. Ab exordium precum
tuarum. egressus est sermo ut rogare
cepisti. statim imperium mihi est datum a deo.
Et egressus sermo inquit est. et ego ad te cito
missus sum ut tibi exponerem quae
ignoras. quia vir desideriorum es sive
amabilis. et dei amore dignus. ut Salomon
appellatus est. Ididia sive vir deside
riorum. quod pro desiderio tuo dicatur
audire mysteria. et certe conscius futurorum.
Tu ergo animadverte sermonem et intellege
visionem. Si Danihel dicitur diligenter
attende ut videas intellegas quod vis
discere quid nos facere oportet quorum oculi
ignorantiae tenebris obcecati sunt.
Septuaginta ebdomades abbreviatae
sunt super populum tuum et super urbem
sanctam tuam. Quia et propheta dixerat
eduxisti populum tuum et nomen tuum in
vocatum est super civitatem tuam
et super populum tuum. Ex persona
dei loquitur Gabrihel. nequaquam
populus dei est. sed populus tuus. nec urbs sancta
dei. sed sancta ut dicis tibi. simile quid
et in Exodo legimus quando deus loquitur
ad Moysen. Descende. peccavit enim
populus tuus. hoc est non populus meus. quia
me deseruit. Quia igitur postulas
pro Hierusalem et oras pro populo Iudaeorum
audi quid in septuaginta annorum
ebdomadibus futurum sit populo tuo et
urbi tuae quae sancta vocatur. Scio de hac
quaestione ab eruditissimis viris varie
disputatum et unumquemque pro capacitate
ingenii sui dixisse quod senserit. quia
igitur periculosum est de magistris

ecclesiae iudicare sententiis et alterum prae
ferre alteri dicam quod unusquisque sen
serit lectoris arbitrio derelinquens cuius
expositionem sequi debeat. Africanus in
quinto temporum volumine de septua
ginta ebdomadibus haec loquitur ad ver
bum. Capitulum quod in Danihele de
septuaginta ebdomadibus. multa et
admirabilia continet quae nunc lon
gum est dicere. Ergo quod ad praesens
oculus pertinet et de temporibus disseren
dum est. Nulli dubium quin de ad
ventu Christi praedicatio sit. qui post
septuaginta ebdomadas mundo ap
paruit. post quam consummata
sunt delicta et finem accepit pecca
tum. et deleta est iniquitas. et ad
nuntiata iustitia sempiterna quae legis
iustitiam vinceret. et impleta est visio
et prophetia quia lex et prophetae usque
ad baptistam Iohannem. et unctus
est sanctus sanctorum quia omnia priusquam Christus huma
num corpus adsumeret septuaginta erant
magis quam tenebantur. Dicit autem
ipse angelus. Ad nos quadringentos
nonaginta nonaginta ab exitu
sermonis ut responderetur. et ut aedi
ficetur Hierusalem. vicesimum autem Artaxer
xis regis Persarum annum habere prin
cipium. Neemias quippe huius pin
cerna sicut in Esdrae libro legimus roga
vit regem et accepit responsum ut
aedificaretur Hierusalem. et iste est egressus
est sermo qui et civitatem urbis et circum
dandi muris dedit licentiam quae
usque ad illud tempus vicinarum gentium
patebat incursibus. Siquidem ad
Cyri regis imperium quo licentiam tantum

UVA.BHSC

Iherosolimam uenerunt post captiuitatem Ihr(usa)l(e)m
persarum regnante ciro et zorobabel et iosue sacerdos et ceteri qui cum eis proficisci
uoluerunt templum et urbem et muros
eius edificare conati sunt prohibentibus in
circuitu nationibus ne in plenum eorum opus
quasi hoc rex non iussisset mansit laudatum
imperfectum opus usque ad neemiam et uice
simum annum regis artaxersis
quo tempore regni persarum centum et quin
decim anni fuerant euoluti captiui
tatis autem ihr(usa)l(e)m centesimus octogesimus et
quintus annus erat. Et tunc primum
artaxerxe iussa murus extructus est ihr(usa)l(e)m.
cui operi praefuit nehemias et edificata
est platea et muri circumdati sunt.
Et ex illo tempore si numerare uelis LXX
annorum ebdomadas usque ad xpm poteris
inuenire. Quod si uoluerit principium ab illo
tempore nolueris sumere et temporum non
concurrentia et multa reppereris contraria.
Nam si ut dicto a prima in aelia captiuitate
iudeorum est seu exacta captiuitas LXX nu
merentur ebdomades centum et eo amplius inuenies annos qui sub ea tantum
LXX ebdomadas excedebant numerus
et multo plus si et quia die danieli ex eo
quia ut est angelus ad dicta quam amplius
numerus si captiuitatis excordium uol
ueris ebdomadas habere principium.
A mansit autem regni persarum usque ad initium
macedonum annis CC XXX et ipsi mace
dones regnauerunt annis CCC. Et
et inde usque ad annum XV tiberii caesaris
quando passus est xps numerantur
anni LX qui simul faciunt annos DX.
Tamen autem est supputata anni a uicesimo autem
anno artaxersis regis usque ad xpm com
plentur ebdomades LXX iuxta lunarem
hebreorum sub computatione qui mensis non
iuxta solis sed iuxta lune cursum numerantur.
Nam centesimo et quinto X anno regis
persarum artaxersis regis eius de imperii uice
simum regni sui habebat annum et
erat octogesime et tertie olimpiadis
quartus annus usque ad ducentesimam olimpia
dem et secundum eius dem olimpiadis annum
at tiberii caesaris annum quintum decimum.
Colliguntur anni CCCCLXXV qui fiunt
annos hebraicos CCCCLXX iuxta lunares
uidelicet menses qui secundum illorum sup
putationem possunt facere per singulos
menses dies XX nouem semis. Iuxta uero solis
circulus per annos CCCCLXX plus habet
dies CCCLXV et quartam diei partem
et per duodecim menses singulos annos
undecim dies et quartam diei partem
plus reppererunt unde greci et iudei
per octo annos tertium mensium embolima
faciunt signum octies undecim
et quartam partem uolueris supputare
XC dies hoc est tres menses efficies et in
quadringentis LXX quinque annis octo nu
meri repperiuntur anni quinquaginta
noue et menses tres qui simul faciunt
plus minus ue annos quindecim. Quod
si quadringentis LXXV annis uolueris
addere LX annos facies ebdomadas.
Hoc est simul annos quadringentos LX.
Haec africani isdem uerbis que exprimimus
loquutus est. Transeunt ad eusebium
pamphili qui in octauo euaggelicae
praeparationis libro de daniele
nescio quid suspicatur non mihi uidetur
frustra LXX ebdomadas fuisse diui
sio. ut primum dicerentur septem

deinde lx et due et ultima addetrā
ebdomada una que et ipsa duas partes
secta est. scriptum est enim. Scitq;
et intellege ab exitu sermonis. ut
respondeatur et edificetur hierusalem usq;
ad xpm ducem ebdomadas septem et
ebdomadas lx due. et post alia que
narratur in medio posita in finem plu
rimis. ebdomada una. hec non frustra
et ubiq; inspiratione di et angelum
respondisse manifestum est. Que ob
servatio tanta adq; sollicita videatur
expectare rationem ut lector diligenter
attendat et causam visionis inquirat.
Sin autem necesse est et nos dicere quod
sentimus. iuxta alium expositionis
ubertatis in eo quo angelus ait ab
exitu sermonis ut respondeatur et
edificetur hierusalem. usq; ad xpm ducē.
Non alios arbitramur quam principes
qui post hunc prophetam et reversionē
de babilone iudaico pplo prefuerunt.
hoc est xpi et pontifices quos xps a deo
quod uncti sunt scriptura cognomi
nat. quorum princeps fuit. ihs filius
iosedec sacerdos magnus. et qui fuerunt
usq; ad adventum dni salvatoris.
hos q; significat. vaticinium prophetale
dicens. ab exitu sermonis ut respondeatur
et edificetur hierusalem usque ad xpm
ducem ebdomadas septem. et ebdoma
des septuaginta due. id est septem
ebdomades et post eas lx due. que fa
ciunt annos cccclxxxiii. ac ideo nume
rentur. ut ne videamur propter
auctatum fere schematiqu et non probare
quod dicimus. numeremus eos. qui post
ihm filium iosedec. usq; ad adventū
salvatoris pplo prefuerunt xpi. id est unc
tum in pontificatum. Primus igitur
ut ante iam diximus post danielis
prophetam qui factus est sub ciro
rege post quam de babilone reversus
est pplus. ihs filius iosedec fuit sacerdos
magnus zorobabel filius salathiel.
qui templi fundamenta iecerunt.
impeditoq; opere ad samaritis et aliis
incitantibus nationibus septem ebdoma
dum anni completi sunt. id est xlviiii
quibus in perfectum opus templi fuit et
quas propheta ut reliquis lx et duobus
ebdomadibus separat. Denique iudei in
in evangelio ex hac opinione loquuntur
ad dnm. Quadraginta sex annis
edificatum est templum. et tu in
tribus diebus suscitabis illud. Ioachim
fuit annis a primo anno ciri regis
qui libertatem dedit volentibus iudeis
reverti in patriam usq; ad sextum
annum darii regis sub quo templi
opus omne completum est. Porro iosephus
et alios tres annos addidit in quibus
peribolis templi et quedam alia que
remanserunt perfecta sunt quod ad
ditis xlviiii. id est septem annorum ebdo
madas. Reliquas autem lxii ebdo
madas ab eodem darii septimo
anno enumerant quo tempore ihs
filius iosedec et zorobabel lamma
loris tantus pplo preerunt. sub quib;
prophetaverunt aggeus et zacharias.
post quos esdras et neemias de ba
bilone venientes muros urbis extru
xerunt. Tenuere pontificatum
ioacim filio ihu cognomento iose
dec. post quem successit in sacer

UVA.BHSC

docqum helia sub ac de Inde lolude·
et post eu Iohannes postqu tm Iudas
cuius et alexander rex macedonum·
condidit alexandriam· ut iosipps
In antiquitatum libris loquitur·
uenitq; hierosolimam et In templo
uictimas Inmolauit· mortuo autem
alexandro· centesima tertia decima
olimpiade anno duodecimo et uice
simo secundo regni persar quod cepit ut
primo anno quinquagesime quinte
olimpiadis· quo tempore cirus rex
persarum babilonios· caldeosq; superauit
et post mortem Iudas sacerdotis· qui
sub alexandro templo prefuit suscepit
pontificatum Ionias qui tempore
seleucus subiugauit babilone diadema
atque asie capiti suo Imposuit·
anno duodecimo mortis alexandri·
Inquo temp supputantur omnes anni
ciri Imperio cc xuiii ex qua etiam scrip
tura maccabeorum regnum grecorum
enumerat· post hunc onias prefuit
Iudeis pontifex eleazarus· quo tem
pore lxx Interpretes scripturas sanctas
alexandrie In grecum dicuntur uer
tisse sermonem· post quem alter
honias cui successit simon quo re
gente ppl'o Ihs· filius sirach scripsit
librum qui grece· ΕΤΤΑΝΑ·ΡΕΤΟC
appellatur et a plerisq; salomonis
falso dicitur· quum successit In
pontificatum aliu honias quo
tempore antiochus Iudeos deos dus
gentium Immolare cogebat· quo
mortuo Iudas maccabeus purgauit
templum et idolorum simulacra
contriuit· cui successit frater Ionatan·

et post eum tertius ppl'm simon frater utriusq;
Inclitus morte ducentesimo septimo regni
siriq; Impleuit secundo annis· et usq; ad hoc
temp maccabeorum primus liber histo
riam continet supputatq; a primo
anno ciri regis persarum usq; ad finem
maccabeorum primi uoluminis· et
mortem simonis pontificis anni ccc
xu· post quem Iohannes tenuit pon
tificatum annis xxuiiii· quo mor
tuo aristobolus uno anno prefuit
ppl'm qui primus reuersus de babilone dia
dema Insigne regis pontificatus quum
honore pontificatus adsumsit·
huius successor fuit alexander rex
pariter et pontifex qui rexit ppl'm
annis xx uii· et aucteri a primo anno
regis ciri· et captiuitate redicunt reli
qui qui In Iudea uenire uoluerunt sup
putantur anni cccc lxx iii· quos
septem et lx due ebdomades id est
xxuiiii simul efficiunt et hoc omni
tempore pontifices rexerunt ppl'm Iu
deorum quos ego nunc arbitror uocari
xpos duces· mortuo autem nouissimo
eorum alexandro· hucusq; Illuc Innu
rius paruit absq; ullo duce gens Iudeorum
sedicionibus uacabat· Interitum
uxa alexandria que et salina uocatur
eiusdem alexandri uxor obtinet et
Imperium et pontificatum quidem
hircano filio reseruauit· aristobolo
autem alteri filio regnum tradidit
quod obtinuit annis decem· pugnan
tibus autem contra se Inuicem sedicione
germanis et gente Iudeorum In diuersa
studia diuidentibus super uenit· cn· consul
pompeius dux romani et cepit captam

UVA.BHSC

Hierosolimam . usque ad secum templi in
gressus est a que uocabantur sca scor
um . cauitumque aristobolum romam missit
seruans triumpho suo et pontificatum
hircano frater eius tradidit . tunc pri
mum gens iudeorum romanis facta est
tributaria . post quem herodes filius
antipatri interfecto hircano regnum
iudeorum senatu consulto accepit
et primus alienigena iudeis prebuit
qui pontificatum quoque nequaquam
iuxta lege moysi . mortuis patribus
tradebat liberis sed alienis et ante ipsis
multo tempore obtinuit et postquam
diuine legis iussa contemnitur . ponit
et alium idem eusebius explanationem
quam si uolueris in latinum sermonem
uertere extendens libri magnitudinem .
hec est ergo interpretationis eius senten
tia . sexto anno darii qui post cirum
et cambisen filium eius regnauit in persis .
quando templi opera consummata
sunt . usque ad herodem et cesarem au
gustum numerum ebdomadas septem
et lx due que faciunt annos cccc
lxxxiii . quando Christus . hoc est hircanus
nouissimi pontifex de genere macca
beorum ab herode iugulatus est . et
cessauit iuxta legem pontificum dei
successio ciuitatem quoque et ipse scu
arium sub duce romanos uastabit
exercitus . sibe ipse herodes qui per ambi
tionem indebitum in iudeos arripuit
imperium quoque in fera . confirmauit
autem pactum multis ebdomadis
una . et in dimidium ebdomadis de
ficiet hostia . et sacrificium sic in
terpretatur . quod herode regnante

apud iudeam et augusto apud romanos
Christi natiuitas . Qui tribus annis et sex
mensibus iuxta euangelistam iohannem
euangelium predicauit et confirma
uit uiri diculatum multis nulla
dubium . quin apertis et credentibus
quando post passionem domini in dimi
dio rursum ebdomada fecit . hostia
et sacrificium . quicquid enim post
ea in templo factum est . non fuit
sacrificium dei sed cultus diaboli .
cunctis in commune clamantibus
sanguis eius super nos et super filios nostros .
et non habemus regem nisi cesarem .
Quem locum in cronica eiusdem eusebi
quem ante annos plurimos in latinam
linguam uertimus . diligens lector ple
nius edissertatum poterit inuenire .
Quod autem a perfectionem templi usque
ad decimum augusti imperatoris
annum quando interfecto hircano
herodes iudeam obtinuit septem
et lx due ebdomades id est cccclxxxiii sup
putantur anni . sic possumus adpro
bare sexagesime secte olimpiadis
primo anno . hoc est darii sexto . com
pleta est templi edificatio . et cen
tesime octauagesime sexte olimpia
dis anno tertio id est augusti decimo
herodes iudeos suscepit imperium
qui faciunt annos cccclxxxiii per
singulas olimpiadas quadriennio
supputato . Dicit idem eusebius
et aliam opinionem quam ipse puto
non probat quod plerique unam eb
domadem annorum in lxx annos
extendant per singulos ebdomadis
annos decennio supputato .

UVA.BHSC

et uoluit a passione xpi usque ad neronis
imperium annos (esse) xxx u. quando contra
iudeos romana primum commota sunt
et hunc esse dimidium ebdomade annorum
septuaginta. post ea uero uespasiano
et tito. et deinceps quando hieros
olimam templumque succensum est usque
ad adrianum alios esse annos xxx u.
et hunc esse ebdomadam de qua an
gelus loquebatur danieli. confirma
uit autem pactum multis ebdomada
una. In toto enim orbem euan
gelium per apostolos predicatum est quis
usque ad illud tempus perhiberunt
[illegible] ecclesiasticis historiis iohannem
euangelistam usque ad tempora uixisse
traiani. Sed nescio quomodo superiores
ebdomades septem et lx duas per septem
annos et hunc unum per denos id est
septuaginta possumus accipere.
Hec eusebius. ippolitus autem de hisdem
ebdomadibus ita opinatus est. septem
ebdomadas ante reditum populi sup
putant. et lx duas post reditum
usque ad natiuitatem xpi quarum
tempora omnimodo non congruunt.
siquidem regi persarum cc. xx. suppu
tantur anni. et macedonum ccc.
et post illos usque ad natiuitatem
saluatoris. anni xxx i. Hoc est ab ini
tio cirri regis persarum usque ad aduentum
saluatoris anni quingenti lx. no
uissima quoque ebdomade ponit in
consummationem mundi quam
diuidit in helie tempora et antixpi
ut tribus et semis annis ultime ebdo
made. dei notitiam confirmetur
de qua dictum est. confirmauit

pactum multis ebdomadas una. et
tribus aliis sub antexpo deficiat holo
caustum et sacrificium adueniente autem
antexpo. et iniquum spu oris sui inter
ficiet usque ad consummationem et finem
perueniet desolatio. Appollonaris
laudocensis omnium preteritorum tempo(rum) post
deliberans questionem uotat contendit
in futurum et periculose incerta pro
certa statuit quem si forte hi qui
post nos uicturi sunt. statuto tem
pore completum non uiderint aliam
solutionem querere compellentur et
magistrum erroris arguere. dicit ergo
ut uerbum e uerbo interpreter. Ne
calumniam uideatur facere non dicit
in quadringentis lx annis. pactum et
omnia que ex peccatis oriuntur iniqu
comprimenda. postquam uenturum sunt
bona et reconciliandum deum mundo
in aduentum xpi pluribus. abscidit enim
uerbi quando xpi de maria generatus
est uirginem usque ad quadragesimum
nonum annum. id est finem septem eb
domadum. [illegible] petri
[illegible]. post ea uero ab octauo
claudii cesaris anno contra iudeos
romana arma [illegible] coeperat. tricesimo
enim luxat euangelistam lucam
anno etatis sue in carne cepit dns
euangelium predicare et luxatu iohannem
euangelistam petrum paulum. duos post
ea impleuit annos [illegible]
supputantur anni et quatuor qui
cesaris cognomento caligule et octauo
claudii id est simul anni x uiii. qui fuit
una ebdomadas annorum septem. quam
autem quadragesimam xx et quattuor

UVA.BHSC

anni post hęc fuerint euoluti · id est lx duę
ebdomades · Tunc abolita quiescit auctori
tas iuxta sermonem domini saluatoris ·
ueteris testamenti corporum ad filios in
ultima ebdomade ędificandum hierusalem
et templum per annos ter senis · uen
turumque ante xpm et iuxta apostolum
sessurum in templo dei · et in adficiendum
dum xpm dni saluatoris · Post quam
scos dimicauerit · adque ita fieri ut a
media ebdomadas confirmet testa
mentum dei cum scis · et rursum media
cessatione uicatum esse prenuntiet
sub ante xpo qui ponet · abominatione
desolationis id est idolum et statuam pro
pri di in templo · et erit consummata usque
ad · et condemnatio ppli iudeorum ·
Qui praesentia ueritate xpi receperunt
ante xpi mendacium · Asserit autem
idem apolinaris · hunc esse temporum
capere conclusum quia affricanus
scriptor temporum cuius supra expositio
nem posui ultimam ebdomadam
in finem mundi extenditur · nec posse
fieri ut iunctę diuidantur · ceteras
ebdomas sibi iuxta prophetia daniel ·
esse tempora copulanda · Clemens
uir eruditissimus presbiter alexandrinę eccle
siae pandens annorum numerum a cyro
persarum rege usque ad uespasiano et ti
tum imperatores romanos septua
ginta annorum ebdomadas dicit
esse completas id est cccc · annos xx
addictis in ipso numero duobus milibus
ccc diebus de quibus supra diximus persasque
et macedonum · et ceterarum temporum ·
Finis ebdomadibus enumeratis continuatis
quam iuxta diligentissima suppu

tatione a primo anno cyri regis persa
rum usque medorum in quo imperauit
darius usque ad uespasianum et uastatio
nem templi supputantur anni sexcenti
xx · Origenes quum praeposuisse · hoc
idem capitulum · ostendit esse nos ea
quaerimus quod non intellegimus · et quia
locum non habebat allegoria in qua
libera est disputatio scorię ueritate
conclusus hęc in decimum stromatum
uolumine breuiter adnotauit ·
Studiosius requirenda sunt tempora
a primo anno darii filii assueri usque ad
aduentum xpi quod anni sunt · et que
in illis gesta dicantur · et uidendum
ante et possimus aduentum dni · com
putare · Tertullianus qui uixerit ex libro
eius · quem contra iudeos scripsit nos
se potuerimus cuius breuiter uerba ponam
dustina · Unde igitur ostendimus quia
xps uenit intra lxx duas ebdomadas
numeremus a primo anno darii · quia in ipso
tempore ostenditur danielo uisio ipsa
dicit enim · intellege et conice a prophe
tatione sermonis · respondere hęc
unde a primo anno darii debemus com
putare · quando hanc uidit uisionem
danihel · uideamus anni quomodo
impleantur usque ad aduentum xpi ·
darius regnauit annis x · et uiii ·
artaxerxes x · hoc usque ad cirus ·
annis xxiii · arges · anno uno ·
alius darius qui et melus nominatur
xx annis xxi · alexander macedo ·
annis x · Deinde post alexandrum
qui et medis et persis regnauerat
quos reuicerat · et in alexandria
regnum suum firmauerat · quando

UVA.BHSC

et nomine suo eum appellauit. Post eum
regnauit illic in alexandria soter annis
xxx. Cui successit filadelfus regnauit
annis xxxviii. Post hunc euergetes
regnauit annis xxv. Deinde philo
pator annis xvii. Post hunc epiphanes
annis xxiiii. Idem alius euergetes.
annis xxviiii. Soter annis xxxiiii.
ptolomeus annis annis xxxiiii. cleo
patra annis xx mensibus v. Et cleopatram
augustus alius annis xx et iiii imperauit.
Nam omnis imperii anni agusti fuerunt
numerum lvi. Uidemus autem quoniam in
x anno imperii agusti qui post mortem
cleopatrae imperauit nascitur xpi
et superuixit idem agustus. Et quo natus
est xpi anno numero xl. et fiunt reliqua
tempora annorum inde natiuitatis
xpi in annum quadragesimum primum.
post mortem cleopatrae anni cccc xxxiiii
menses v. unde adimplentur lxx
ebdomadis. et dimidium quae efficiunt
anno cccc xxxiiii et menses sex. Inde
natiuitatis xpi et manifestata est
lux et aqua et nomen. et hunc autem est sanctus
sanctorum. Et xpi et signata est uisio.
et prophetia et et dimissa sunt peccata
quae per fidem nominis xpi omnibus in eum
credentibus tribuuntur. quid est autem
quid dicit signari uisum et prophetiam.
quoniam omnes prophetae nunc habent de ipso
quod esset uenturus et passurus habere.
Igitur quoniam adimpleta est prophetia per
aduentum eius. propterea signari uisionem
et prophetiam dicebat. quoniam ipse est
signaculum omnium prophetarum. ad
implens omnia quae retro de eo prophetae
nunc habent. post eius aduentum

dum et passionem eius iam non uisione
quae prophetaret erat qui xpm nunciaret
esse uenturum et post paululum.
Uidemus inquid quid aliae separatim et
dimidia ebdomadis quae sunt sub
diuise in subscriptione priores ebdomadas
in quo uidentur adimplere. Post
augustum enim qui superuixit post
natiuitatem xpi annis quindecim effi
ciuntur. Cui successit tiberius caesar
et imperium habuit annis xxii mensibus
vii diebus xxviii. huius quinto decimo
anno imperii patitur xpi annos habens
quasi xxx. quum pateretur. Item gaius
caesar qui et caligola annis iii mensibus
viii diebus xiii. Nero annis xiii mensibus
viii diebus xiii. Galba mensibus vii diebus
xxviii. Otho mensibus iii diebus v. Ue
tellius mensibus viii diebus xxviii. Uespa
sianus anno primo imperii sui deuellauit
iudeos. et fiunt anni numero quinqua
ginta duo menses sex. Nam imperauit
annis xi. atque ita in die sui expu
gnationis iudei implebuntur ebdo
madas lxx. predicatus ad danihelo
hebrei quid de hoc loco sentiant
breuis sermoni perstringi fidem dic
torum his a quibus dicta sunt derelin
quens. Dicunt igitur ΤΤΡΙ ΦΡΑC
ΤΙΚΟC. ut sensus manifestior fiat.
O daniel scio quod ad die hac qua
tibi nunc loquor. erunt autem anni
primi darii qui occidit baltasar
et regnum caldeorum in persas medosque
transtulit usque ad lxx annos eb
domade hoc annos ccccxx.
Hec pro populo tuo pro peccatis accidentia.
Primum propinquabitur tibi dicit

UVA.BHSC

quam nunc magnopere deprecaris et delebitur peccatum et finem accipiet praevaricatio. Nunc autem urbe destructa et templo usque ad fundamenta destructo in luctum est populus constitutus, sed non post grande tempus laetabitur. Et non solum hoc fieri iubet lxx hebdomadibus ut aedificetur civitas et templum instauretur, sed nascetur Christus, id est lux atque sanctificatio, et signetur visio et prophetia, ut nequaquam postea inveniatur in Israhel. Et ungetur sanctus sanctorum, de quo in psalterio legimus: Propterea unxit te deus, deus tuus, oleo laetitiae et exultationis prae consortibus tuis; qui et in nullo loco dicitur dere: sanctus sanctorum, qui et ego sanctus sum.

Sciat igitur quia audiet atque nunc tibi loquor, et de sermone promitto quod reaedificetur populus et Hierusalem instauretur usque ad Christum ducem, et post desolationem templi hebdomadae numerentur lx duae. Nec non et aliae septem hebdomadae in quibus iuxta ordinem suum ducenti fuerunt, de quibus et ante iam dixi, quo reaedificetur et aedificetur platea atque murus et extra. In fine ergo hebdomadarum completarum distractionem quam in angustia temporum quando rursum destruetur templum et capietur civitas. Nam post lx duas hebdomadas occidetur Christus et non erit eius populus qui eum negaturus est. Sive ut alii dicunt: non erit illius imperium quod putabat se retenturum. Et quod dico de Christo occidendo et populo penitus deserendo auxilio Dei, quomodo et civitatem et sanctuarium dissipaturus sit populus Romanus cum

et duce venturo Vespasiano, quo mortuo et unus usque septem hebdomadibus id est xlviiii. Helius Adrianus a quo postea et destructa Hierusalem urbs Aelia condita est et rebellantes Iudaeos Tinio Rufo magistro militiae expugnante superati. Et tunc defecit hostia et sacrificium et usque ad consummationem mundi et finem perseverabit desolatio. Nec nos inquietum moveat quod primum numerentur septem hebdomadae et postea lx duae, et rursum una in duas partes dividitur. Est enim hoc idioma sermonis hebraici et antiquorum sermonis latini ut a minore numero supputatio et postea ad maiorem veniat, verbi gratia nos iuxta proprietatem linguae nostrae. Nunc dicimus Abraham vixisse annos clxxv. Illi e contrario loquuntur: et vixit Abraham annis quinque et lxx et centum. Non statim ut legitur statim implebitur, sed totum pariter supputatur. Statim finem accepit peccatum. Nec ignorarunt quosdam illorum dicere quod unam hebdomadam de qua scriptum est: confirmabit pactum multis hebdomada una, dividant inter Vespasianum et Adrianum, quo iuxta historiam Iosephi Vespasianus et Titus tribus annis et sex mensibus pacem cum Iudaeis fecerunt. Tres autem anni et sex menses sub Adriano supputantur, quando Hierusalem omnino subversa est et Iudaeorum gens catervatim caesa, ut Iudaeae quoque finibus pellerentur Hebraei. Non magnopere curant a primo anno Darii persarum usque ad extremam eversionem Hierusalem quae sub Adriano est accidit supputari olimpiadas clxxiiii, id est annos sexcentos et lxxvi, qui faciunt hebdomadas Hebraeorum lxxviiii et annos iii, quando Chochebus dux Iudaeorum oppressus est et Hierusalem usque ad solum diruta est.

UVA.BHSC

PER SUBDIVISIO VISIO NIS

Anno tertio Cyri regis Persarum verbum revelatum Danieli cognominato Baltasar.

UVA.BHSC

Et quomodo in fine primę legimus
visionis. Fuit autem danihel
usque annum primum cyri
regis. Fuisse autem eo apud
caldeos in pristina dignitate. per
partibusque uitae tam usque ad primum
annum cyri regis intellegimus quando
sub uirtute caldeos et persas coepit
esse cum dario filio asueri de semine
medorum. qui imperavit super regnum
caldeorum. unde certe cum dario mor
tuo cuius anno primo LXX ebdomadas
sacramentum cognoverat. Nunc
tertio anno cyri regis haec vidisse nar
ratur. Et verum verbum et fortitudo
magna. Sive dei qui loquebatur futurum
erat. sive prophetae qui haec intellectu
rus erat. In diebus illis ego danihel lugebam
trium ebdomadarum diebus panem desi
derabilem non commedi et caro et vinum
non introierunt in os meum. sed neque un
guento unctus sum donec complerentur
trium ebdomadarum dies. Hoc docemur
exemplo tempore ieiunii cibis delica
tioribus abstinendum. quod ego puto nunc
dicit panem desiderabilem. et nec carnem
commedere nec vinum bibere. Insuper
et unguento non quererere quem morem
apud persas et indos hodieque servant. ut
pro vulneribus utantur unguentis.
Tres autem lugit ebdomadas adfligens
animum suum. ne transitoria et for
tuita videatur deprecatio secundum
ΑΝΑΓΩΓΗΝ. vere hoc dicendum quod
qui in luctu est et sponsi luget ab
sentiam. Non commedit panem
desiderabilem qui de caelo descendit
nec solidum capit cibum. qui in ecl

legitur in cantico. Nec vinum bibit
quod laetificat cor hominis. nec oleo
sua faciem in oleo iuxta illud quod
in psalmis legimus. ut exhilaret faciem
in oleo. hoc autem ieiunium perturbabi
facit lacrimas quando sponsus fue
rit ablatus ab eo. Potest quoque danihel
videre dominum deprecari qui iam ex parte
primo anno regis cyri iudeos fuerat
laxata captivitas. Eram iuxta
fluvium magnum tigris. Et ezechiel
iuxta fluvium chobar vidit visionem
magnam. et dominus salvator bapti
zatus est a iohanne super fluentum iordanis
aperiuntur caeli. Et levavi oculos
meos et vidi. elevatio opus est ocu
lorum et visionem intuentem ostendit
videri. Ecce vir unus vestitus lineis.
Pro lineis quod interpretatus est
aquila. theudotio baddim posuit
LXX byssina. aquila exaireta
praecipua. pro eo autem quod nos in
et rufum vertimus. Ecce vir similitu
posuit quasi vir non enim vir erat
sed viri habebat similitudinem.
Et renes eius accincti auro obrizo.
Pro quo in hebreo legitur ephaz quod
aquila interpretatus est et lumen
est accinctus erat colore ephaz
Et corpus eius quasi crisolitus. pro cri
solito qui unus est de duodecim lapidi
bus qui ponuntur in loco pontificis in
hebreo habet tharsis quod theudo
tio et simmachus eodem verbo in
terpretati sunt. LXX vero maris
appellaverunt. Iuxta illud quod
in psalmis legimus. in spiritu violento
confringes naves tharsis. idem

UVA.BHSC

...ionas fuit cupiebat non in Tarsum
urbem Ciliciae ut plerique aestimant ta-
rsum · ponitur pro littera ut in die
regione ut putavit Iosippus sed absolute
pelagus. Vidi autem ego Daniel solus
visionem viri autem qui erant mecum
non viderunt sed terror nimius irruit
super eos et fugerunt in absconditum.
Et apostolus Paulus simile quid in actibus
apostolorum passus est ut ceteris non cer-
nentibus visionem solus aspiceret.
Et ecce manus tetigit me. Iohannis
figura videtur angelus et humanum
ad prophetam venientem ita ut manum
humani generis corporis aspiceret nequaquam
paveret. Et dixit ad me Daniel vir
desideriorum. Congruenter vir deside-
riorum vocatur qui in ieiunio precum
et afflictione corporis ieiuniorumque
diuturnitate cupit scire ventura et dei
secreta cognoscere. Pro viro desiderio-
rum Symmachus interpretatus est virum
desiderabilem · omnis enim sanctus in se animae
pulchritudinem amatur a domino.
Et dixit ad me: Noli metuere Daniel
quia ex die primo quo posuisti cor tuum
ad intellegendum ut te affligeres in
conspectu dei tui exaudita sunt
verba tua et ego ingressus sum ad
verba tua. Vicesima quarta die men-
sis primi · tres septimanae completis
ebdomadibus · hoc est viginti diebus et
et uno · cum ita hanc visionem et audit
ab angelo quod ex die primo · quo orare
coeperit · et affligere se in conspectu
dei · exaudita sunt verba eius.
Quaeritur si statim exauditus est
quare non statim ad eum missus sit

angelus · dicitur ei promorum occasio
amplius dominum deprecandi · ut et eo
quod plus desideret per laborem
plus audire mereatur. Quod autem ait ego
ingressus sum ad verba tua · hunc h-
abet sensum. Postquam coepisti
bonis operibus et lacrimis ac ieiunio
dei invocare mecum · et ego accepi
occasionem ut ingrederer in conspe-
ctu dei et orarem pro te. Princeps autem
regni Persarum restitit mihi viginti
et uno diebus. Videtur mihi hic ange-
lus cui Persis creditus erat iuxta illud
quod in Deuteronomio legimus · quando
dividebat altissimus gentes et disse-
minabat filios Adam · statuit ter-
minos gentium iuxta numerum an-
gelorum dei. Isti sunt principes de quibus
et Paulus apostolus loquitur. Sapien-
tiam loquimur inter perfectos quam
nullus principum huius saeculi cognovit.
Si enim cognovissent · numquam dominum
gloriae crucifixissent. Restitit autem
princeps idem angelus Persarum faciens
pro credita sibi provincia ne captivi-
tas omnis populi dimitteretur. Et for-
sitan quia primo die ex quo posuit
cor suum propheta ad intellegendum
exauditus est a domino · Idcirco non sta-
tim missus est angelus qui ei dei in-
dulgentiam nuntiaret. Cum xx
et uno diebus restitisset princeps Per-
sarum et numeraret peccata populi
Iudaeorum quod iuste tenerentur cap-
tivi · et dimitti non deberent.
Et ecce Michael unus de principibus primis
venit in adiutorium mihi. Pars
[illegible] Persarum angelo principibus eius

et me loquutioni qui orationes tuas
offerebam deo. uenit in adiutorium
mihi angelus michahel qui preest
populo israhel. principes autem primi archan
gelos intellegunt. Et ego remansi ibi
iuxta regem persarum. angelum idem
principem uocat. et ostendit quod
iuxta michahelem paululum sit mo
ratus qui contra persarum principem
loquebatur. Veni autem ut docerem
te que uentura sunt populo tuo in no
uissimis diebus. Quod danihel depre
catus est hoc a domino meretur audire
quid futurum sit populo israhel. non in
uicino tempore sed in nouissimis
diebus. id est in consummatione seculi.
Domine in uisione tua conuersa sunt in
teriora mea in me. Sic theudotio
interpretatus est. iuxta illud quod
in centesimo secundo psalmo legimus.
Benedic anima mea domino et omnia inte
riora mea nomini sancto eius. Prius enim
quam dei uisione uidere mereamur
interiora nostra foris aspiciunt. Quum
autem uiderint uisionem dei. conuertun
tur interiora nostra et tota in illis sunt
de quibus in alio loco scribitur. omnis
gloria filie regis intrinsecus. Quumque lo
queretur mecum in uultu et dixi.
Loquere domine quia confortasti me.
Nisi eum confortasset tactus quasi
filii hominis. et pauor recessisset e corde.
uerum enim dei non poterat audire.
et idcirco nunc ait. quia confortasti
me loquere domine. tu enim fecisti ut possim et
loqui et audire et scire. Et ait.
numquid scis quare uenerim ad te.

Et nunc reuertar ut prelier aduersum
principem persarum. Quod dicit hoc
est ueni quidem ut docerem te que audiebas
preces tuas. sed reuersurus sum ut pugnem
contra principem persarum in conspectu
dei qui non uult populum de captiuitate
laxari. Quum enim egrederer appa
ruit princeps grecorum ingrediens. ego
inquit ingrediebar de conspectu dei ut
tibi nuntiarem que uentura sunt populo
tuo in diebus nouissimis. licet adhuc non
sim securus in tantum persarum principe
et contradicentem tuis precibus hac
legatione mea. et ecce princeps gre
corum idem macedonum ueniebat et
ingressus est in conspectu dei ut accu
saret persarum principem atque medorum.
ut in locum eorum regnum macedonum suc
cederet. et re uera ita factum est. Tanti
laxato enim de captiuitate populo iudeo
rum. persarum regnum atque medorum
in tertio dario sub uictoria alexandri
regis macedonum. et princeps grecorum
uicit principem persarum. Verum autem
adnuntiabo quod expressum est in
scriptura ueritatis. hic ordo est lec
tionis adhuc res in dubio est. ne enim
precante domino et me offerente oratio
nes tuas. stat e regione princeps per
sarum et non uult populo de captiuitate
dare laxari. Ergo autem quia uenit
princeps grecorum. et in alter inpugnat
contra principem persarum. habens
illic michahel in adiutorio donec illi
inter se dimicant. referam tibi que
et mihi futura predixerunt. et tibi
nuntiandu predixerit. et tibi nuntian
du preceperit. Nullusque ortatur scri

UVA.BHSC

pulus quare principatum macedonum
principatum grecorum dixerit hoc est emn
man. alexander enim rex macedonum.
primum subversa grecia et subiecta
potestate ut imperius asia compulit.,
Et nemo est adiutor meus in omnibus his nisi
michahel princeps vester., ego inquit sum
angelus ille. qui offero deo orationes tuas.
et nullus est alius qui adiuvet me in
rogandi pro vobis dominum. nisi michahel an
gelus cui creditus est populus iudeorum.,
Et in tertium hoc tempore ego et princeps
grecorum communi labore adversum
principatum persarum dimicavimus. Revol
vi deinde sunt veteres historie et considerarem
dum ne forte illud tempus significet.
quando post eos grecis superata sunt
iuxta edificationem vulgatum usque
ad finem libri una putatur visio que
anno tertio. cyri regis persarum ap
paruit danieli. Porro iuxta ebraicum
veritatem separata que secuntur
et scripta ordinem prepostero dicebus
causis supra diximus non enim sub cyri
anno tertio. sed sub darii primo.
qui sub versa baltasar narrantur
lataque scripta sunt.,

EXPLICIT VISIO SEPTIMA:

INCIPIT VISIO: OCTAVA:

QUI EST A TEMPORE DARII:

OR DI TR PRO VI ...

Ego ab anno primo darii medi. stabam
ut confortaretur et roboraretur.

Ego inquid daniel ab
anno primo regis darii
qui subverterat caldeos
et me de manu inimicorum
quantum in se fuit liberavit., ob
cuius odium meum et quam lacum leo
num suo signasse anulo. ne me eo
versaretur in sacrificarentur., stabam in
conspectu dei. et rogabam eius clementi
am., pro eo quia me diligebat ut con
fortaretur. ut ipse ut regnum eius et
roboraretur., cumque in oratione per
sisterem. hec domino respondente cognovi.,
Consuetudinis autem est prophetarum
repente personas introducere sine ulla
prefatione verborum ut est illud in
psalmo tricesimo primo., quum enim
rogasset dominum prefatu et dixisset. tu es
refugium meum a tribulatione que cir
cumdedit me exultatio mea. erue me
a circumdantibus me. repente persona
dei introducitur respondentis. intellec
tum dabo et instruam te in via qua
gradieris firmabo super te occulos meos.,
Ergo nunc narrante propheta ab anno
darii medi stabam et deprecabar:
ut confortaretur et roboraretur
eius imperium. deus repente respondit.,
Et nunc veritatem adnuntiabo tibi.,
Et quia sensus quia vis nosse de persarum
regibus quid futurum sit audi ordinem
rerum et articulatim quod queris. Ecce
adhuc tres reges stabunt in persida.,
Et quartus ditabitur opibus nimis super
omnes. et quum invaluerit divitiis suis
concitabit omnes adversum regnum

UVA.BHSC

grecie · quattuor reges post cyrum
dicit in perside surrecturus · cambisen
filium cyri · et smerdem magum · qui
pantathapaten filiam cambisis duxit
uxorem qui cum septem magis fuisset
imperium eundem pantathapates nubsit
dario · et ex eo xerxem filium genuit ·
qui potens ditissimi rex et dicassimi ad
uersum grecium innumerabilem exer
citum · et eum gesta que grecorum narrant
storiae · succendit enim athenas
sub principe calliae bellumque tempore
gestum est in hermopilis · et pugna
salaminiam · naualem certamen · quan
do sopocles · et euripides · clari habeban
tur · et themistocles · imperius fugiens
uastatu urbi sanguine perit · persarum
igitur quidam darium quartum regem
qui ab alexandro superatus est · scri
bit qui non quartus post cyrum · persarum
rex fuit sed quartus decimus quem sep
timo imperii sui anno et superauit
et occidit alexander · et notandum
quod quattuor post cyrum regibus persarum
enumeratus nouem preteriit et tran
siliit ad alexandrum · Non enim
cure fuit spiritui prophetalis storie
ordinem sequi sed preclara queque per
stringere · Surget uero rex fortis et
dominabitur potestate multa et
faciet quod placuerit ei · et cum
steterit conteretur regnum eius ·
Perspicue de magno alexandro rege
macedonum loquitur qui filippi filius
fuit · hic enim illirius et ducibus supe
ratis uicit grecia thebasque subuersas
euertit in asia · et fugatis darii
ducibus urbem sardis cepit · post et

que capit in india et urbe alexandria
condit cum xii et duos et annos habe
ret annos · et duodecimum annum
imperii in babilone ueneno perit ·
et diuidetur in quattuor uentos celi
sed non in posteros eius neque secundum po
tentiam illius qua dominatus · Post
alexandrum in quattuor uentos celi
orientem uidelicet et occidentem
meridiem et septentrionem · regnum
illius diuisum est · In egypto enim
primus regnauit ptolomeus lagi filius
id est ad meridiem · In macedonia filippus
et arrideus frater alexandri · id est ad oc
cidentem syrie et babilonis et supe
riorum locum seleucius nicanor id est
ad orientem usque et ponit centrumque
in ipsa plaga prouinciarum · anti
gonus id est ad septentrionem · hoc secundum
quattuor orbis plagas dicimus · ceterum qui
in iudea est ad aquilonem syria et
ad meridiem egyptum habet · quod
autem ait sed non in posteros eius hoc
significat qui liberos non habuerit ·
sed regnum ipsius in alienos laceraue
runt · excepto fratre philippo qui mace
donus tenuit · neque secundum potentiam
illius qua dominatus est · Diuisum
enim in quattuor partes regnum
inbecillius fuit dum aduersum se
dimicant in rattano furore uecanti
Lacerabitur enim regnum eius et quam
in exteros · exceptis his preter regnum
quattuor macedonie usque syrie ·
et egypti · quam in alios obscuriores
et minores reges · macedonum regnum
laceratum est · significat autem per
dicam et cratiron · et lisimacum

UVA.BHSC

cappadocia. et armenia. bithinia.
et araclia bos forusque et alię provincię
de potestate macedonum recedentes
diversos sibi reges constituerunt.
Et confortabitur rex austri. ptolomeum
indicat lagi filium qui primus regnavit
in egypto. et vir prudentissimus fortis
simusque ac ditissimus fuit. et tantae po
tentiae ut pirrum regem. epirotarum
expulsus restitueret in regnum. cyprumque
obtineret et phenicem et victo de
metrio filio antigoni. seleuco regni
sui partem. quę ab antigono fuerat
ablata restitueret. cariamque
obtineret et multas insulas urbesque
ac regiones de quibus non est huius tempo
ris scribere. idcirco autem cetera regna
dimittens macedonię videlicet et
asię. tantum de egypto. et syrię
narrat regibus. quia in medio iudea
posita nunc ab illis. nunc ab his
regibus tenebatur et scripturę sanctę pro
positum est. non externam absque iudeis
historiam texere. sed eam que israheli populo
copulata est. Et de principibus eius
praevalebit super eum. et dominabitur
dicione. multa enim dicio eius.
Iste est ptolomeus. philadelfus secundus rex
egypti filius ptolomei superioris sub
quo septuaginta interpretes ale
xandria scripturam sanctam in grecum
dicuntur vertisse sermonem. qui et
eleazaro pontifici multa ierosolimam
et in templi donaria vasa transmisit.
cuius bibliothecę. praefuit demetrius.
phalereus. idem apud grecos oratores
et philosophos tantae potentiae fuisse
narratur. ut et ptolomeum et patrem

vincerent. narrant enim historię habuisse
eum peditum CC milia. equitum
XX milia. currum duo milia. elefan
tos quos primus adduxit ex ethiopia.
quadringentos. naves longas quas
nunc liburnas vocant. mille quin
gentas. alias ad cibaria militum
deportanda mille. auri quoque et
argenti. grande pondus. ita ut
de egypto per singulos annos quattuor
decim milia octingenta talenta
argenti acciperet. et frumenti arta
bas quę mensura tres modios et tertiam
modii partem habet. quinquies et
decies. centena milia. Et post finem
annorum federabuntur. Sive ut
theodotio interpretatus est. et
post annos illius commiscebuntur.
Filia quoque regis austri veniet ad regem
aquilonis facere amicitiam.
et non obtinebit fortitudinem brachii
nec stabit semen eius et tradetur ipsa.
et qui adduxerunt eam iuvenes eius
et qui confortabant eam. In temporibus
primum syrię regnavit ut diximus seu
lucius cognomento nicanor. secundus
antiochus. qui appellatus est soter.
tertius et ipse antiochus qui voca
batur theos id est deus. iste adversum
ptolomeum philadelfum qui secundus
imperavit egyptiis gessit bella quam
plurima et totis babilonis atque
orientis viribus dimicavit. volens
itaque ptolomeus philadelfus post
multos annos molestum finire
certamen. filiam suam nomine
beronicen antiocho uxorem dedit
qui de priore uxore nomine laodice.

UVA.BHSC

habebat duos filios. seleuco qui cogno
minatus est callinicus. et alterum
antiocum. Deduxit quem usque phe
lusium et infinita auri et argenti
milia dotis nomine dedit. unde pher
noforos id est dotalis est appellatus.
Antiocus autem uéronicé consortem
regni habere dicens. et laudicam in
concubine locum. post multum tem
poris amorem superatus laudicam
cum liberis suis reduxit in regium.
que metuens ambiguum uiri animum
ne ueronicam reduceret. uirum per mi
nistros ueneno interfecit. uero
nice uero cum filio qui ex antioco
natus erat lcaxioni. et gennio an
tiocie principibus occidendam tradidit.
Filium quoque suum maiorem seleucum calli
nicum in patris loco regem constituit.
Et hoc est quod nunc dicitur post
multos annos ptolomeus philadelfus
et antiochus theos. facient ami
citias et filia regis austri. hoc est
ptolomei ueniet ad regem aquilonis
id est antiochum et inatr puerem ac
uirum iungat amicitias et non
poterit obtinere nec semen illius stabit
in regno sirie. sed et ipsa ueronice
et qui eam adduxerunt interficientur.
Rex quoque antiocus qui confortabat
eum hoc est per quem potuerat preua
lere ueneno uxoris occisus est.
Et stabit de germine radicum eius
plantatio et ueniet cum exercitu.
et ingredietur prouinciam regis aqui
lonis et abutetur eis. et obtinebit
insuper et deos eorum et sculptilia
uasa quoque pretiosa argenti et

auri captiua ducet in egiptum. ipse
preualebit aduersum regem aquilo
nis. et ingressus in regnum rex austri
et reuertetur ad terram suam. occisa
beronice et mortuo ptolomeo phila
delfo patre eius in egipto frater illius et
ipse ptolomeus cognominatus EYEPΓETHC
tertius successit in regnum de plantati
one et germine radicis eius eo quod esset
germanus eius. uenit cum magno exercitu et
ingressus est prouinciam regis aquilonis
id est seleuci cognominato callinici qui
cum matre laudice regnabat in siria.
et abusus est eis et obtinuit in tan
tum. ut siriam caperet et ciliciam
superioresque partes trans eufraten
prope modum uniuersam asiam.
Cumque audisset in egipto sedicionem
moueri diripiens regnum seleuci quadra
ginta milia talentorum argenti tu
lit et uasa pretiosa simulacra
quoque deorum duo milia quingenta in
quibus erant et illa que cambises capta
egipto in persas asportauerat. denique
gens egiptiorum idolatria dedita.
quia post multos annos deos eorum
retulerat. EYEPΓETHN eum apella
uit et siriam quidem ipse obtinuit.
Ciliciam autem amico suo antioco
gubernandam tradidit et hanc appo
ulteri duci prouincias trans eufraten.
Filii autem eius prouocabuntur et congre
gabunt multitudinem exercituum
plurimorum. et ueniet properans
inundans et reuertetur. et concita
bitur et congredietur cum robore
eius et exultabitur cor eius. post fugam
et mortem seleuci callinici duo filii

UVA.BHSC

est seleucus cognomento ceraunus et
antiochus qui appellatus est magnus
prouocati spe uictoriae et ultione
parentis exercitum congregato aduersum
ptolomeum philopatorem arma corri
puit. cumque seleucus maior frater tertio
anno imperii occisus esset in frigia
per dolum nicanoris et apaturii exerci
tus qui erat in syria antiochum fratrem
eius cognomento magnum de babilone
uocauit ad regnum et ipse est nunc
in istam quod dicit quidam filii prouocati
sunt et congregauerunt multitudinem
exercituum plurimum sed uenit antiochus
magnus ueniens de babilone in syriam quae
eo tempore tenebatur a ptolomeo philo
patore filio euergetis qui quartus
regnauit in aegypto. quumque pugnasset
aduersum duces eius immo proditione
theodoti obtinuisset syriam quae per
cussionem iam a regibus aegypti tene
batur in tantum uenit audacia
contempta luxuria philopatoris et
magicis artibus quibus inseruire dicebatur
et ultro aegyptiis bellum conferret
inferre. Et prouocatus rex austri egre
dietur et pugnabit aduersum regem
aquilonis. et praeparabit multitudi
nem nimiam et dabitur multitudo
in manu eius et capiet multitudinem
et exaltabitur cor eius et deiciet
multa milia sed non praeualebit.
Ptolomeus enim cognomento philo
pator amissam syriam proditione
et theodoti congregauit plurimam
multitudinem et ingressus est ad
uersus antiochum magnum qui nunc
regem aquilonis uocat iuxta raphiam

aegypti et iudaeae prouinciae. Idem enim
locus pro qualitate regionis alteri
austri est alteri aquilonis sicut
est ubi syria quae siue iudaea dicitur aegyptiis
ad aquilonem iis ad austrum est.
Initio ergo certamine iuxta oppidum
raphiae quod in foribus aegypti est omnem
antiochus amisit exercitum et per
desertum fugiens paene captus est.
quumque carvisset syriam ad certamen
foedere et quibusdam condicionibus
pugna finita est et hoc est quod
scriptura nunc dicit deiciet multa
milia. ptolomeus philopator sed
non praeualebit aduersarium suum
capere non potuit quod sequitur.
Et conuertetur rex aquilonis et prae
parabit multitudinem. multo
maiorem quam prius et in fine temporum
annorumque ueniet properans cum
exercitum magnum et opibus nimis
et in temporibus illis multi consurgent
aduersum regem austri. antiochum
magnum significat qui contemptu
philopatoris ptolomei ignauium
eo quod deperiret agathocliam psal
triam fratrem quoque eius agathoclem
haberet concubinum quem post eum
ducem aegypti constituerat incredibile
de superioribus babilonis locis exercitum
congregauit. et ptolomeo philopa
tore mortuo aduersum eum qui tunc
quattuor annorum erat et uocabatur
ptolomeus epifanes rupto foedere
mouit exercitum tunc et dissolutionis
et superbiae agathoclis fuit ut sub
dicione prius aegypti prouinciae rebellarent
ipsaque aegyptus seditionibus uexaretur.

UVA.BHSC

Filippus quoque rex macedonum et magnus antiochus pace facta adversum agathoclem et ptolomeum epiphanen dimicaverunt sub hac condicione ut proximas civitates regno suo singuli de regno ptolomei iungerent. Et hoc est quod nunc dicit multos consurgere adversum regem austri, ptolomeum scilicet epiphanen qui erat etate puerili.

Filii quoque prevaricatorum populi tui extollentur ut impleant visionem et corruent. Pugnantibus contra se magno antiocho et ducibus ptolomei in medio iudea posita in contraria studia scindebatur aliis antiocho aliis ptolomeo faventibus. Denique onias sacerdos adsumptis iudeorum plurimis fugit in egyptum et a ptolomeo honorifice susceptus accepit eum regionem que eliopoleus vocatur et concedente rege templum extruxit in egypto simile templum iudeorum quod permansit usque ad imperium vespasiani annis ducentis l. Ipsa autem urbs que vocabatur honie dimicantibus postea adversum romanos iudeis ad solum deleta est. et neque urbs neque templi ullum restat vestigium. sub occasione igitur honie pontificis infinita examina iudeorum egyptum confugerunt eo tempore et cirenem eorum multitudine repleta est. Asserebat enim onias esse implere vaticinium scribentis esaie altare domini in egypto. et titulus domini in terminos eius. Et hoc est quod nunc dicit filii prevaricatorum populi tui qui legem domini relinquentes voluerunt in alio loco sacrificare quam iussum erat a deo victimas immolare. extollentur in superbiam et visionem hoc esse preceptum dei se implere iactabunt. sed corruent quia et templum et urbs postea destructa est. Cumque antiochus teneret iudeam missus scophas etoli filius dux ptolomei partium adversum antiochum fortiter dimicavit. cepitque iudeam et optimates ptolomei partium secum abducens in egyptum reversus est. Et veniet rex aquilonis et comportabit aggerem et capiet urbes munitissimas. et brachia austri non sustinebunt et consurgent electi eius ad resistendum et non erit fortitudo. et faciet veniens super eum iuxta placitum suum et non erit qui stet contra faciem eius et stabit in terra inclita et consumetur in manu eius. Antiochus autem volens recuperare iudeam et syrie urbes plurimas scopam ducem ptolomei iuxta fontes iordanis ubi nunc paneas condita est inito certamine fugavit et cum decem milibus armatorum obsedit clausum in sidone. Ob quem liberandum misit ptolomeus duces inclitos eropum et menoclem et damoxenum. sed obsidionem solvere non potuit donec fame superatus scopas manus dedit et nudus cum sociis dimissus est. quod autem ait comportabit aggerem illud significat quod presidium scope in arce iherosolimis ut adiuvantibus iudeis multo tempore obpugnavit et cepit. et alias urbes que prius a ptholomei partibus tenebantur syrie cilicie.

UVA.BHSC

et Liciae. et eum tempore cepit Samum
Aprosidas et Soloe et Ziphirion et
Mallos et Anemurium et Selen et Cora
cesium et Coricus et Andriace et
Limira et Patara et Xanthus usque ad
extremum Ephesum. De quibus universis et
Graeca et Romana narrat historia. Quod
autem in Italia Sabia in terra Inclita
et consumetur sive perficietur in manu
eius terra Inclita sive ut Septuaginta
interpretati sunt voluntatis. hoc
est quae conplacebat deo. Iudeam signi
ficat et proprie Hierusalem in qua honorifice
suscepit eos qui partium Scopae fuerant
persecutus est. Pro terra Inclita quod
interpretatus est Aquila quem nos
in hoc loco secuti sumus Theodotio
ipsum verbum hebraicum posuit Sabir.
pro quo Simmachus vertit terram forti
tudinis. *Et ponet faciem suam ut*
veniat ad tenendum universum regnum
eius et recta faciet cum eo. et filiam femi
narum dabit ei ut evertat illam. hoc
est Ptolomeum. sive illud est regnum
eius volens Antiochus non solum Syriam
et Ciliciam et Liciam et alias provin
cias quae Ptolomei fuerant partium
possidere. sed in Aegyptum quoque regnum
suum extendere filiam suam Cleopatram
per Euclem Rodium septimum anni
regni adulescentis desponsat Ptolo
meo. et tertio decimo anno tradidit
datam ei dotis nomine omnem Coelesyriam
et Iudeam. Filia autem femininum per
ΠΑΕΟΝΑC vocatur ut est illud poeticum.
Sic ore locutus est et vocem quae eis
auribus auxi. *Et non stabit nec illius*
erit. Et convertet faciem suam ad

Insulas. et capiet multas et cessare
faciet. principem obprobrii sui et
obprobrium eius convertetur in eum
et convertet faciem suam ad imperium
terrae suae et impinget et corruet et
non invenietur. Neque enim obtinere
potuit Aegyptum quia Ptolomeus Epi
phanes et duces eius sentientes dolum
cautius egerunt et Cleopatra magis
viri partes quam patris fovit.
Unde vertit se ad Asiam et navali
certamine adversum plurimas insu
las dimicans cepit Rodum et Sa
mum et Colofona et Phocea et
alias multas insulas. sed occurrit
ei Scipio Asiaticus cum fratre suo Publio
Scipione Africano qui Annibalem
vicerat. Quum enim consul nusiu
fratre Africano hebetioris esset ingenii
et contra regem potentissimum se
natus ei nollet bellum credere spon
taneo legatione obtulit Africanus
pro fratris iniuria. Victus ergo An
tiochus intra Taurum regnare ius
sus est. et inde fugit in Apamia
ac Susam et ad ulteriores regni sui
pervenit urbes. Cumque adversum
Elimeos pugnaret cum omni est dele
tus exercitu. et hoc est quod nunc scrip
tum dicitur quod multas insulas
et vincente Romano regno exule
perdiderit et obprobrium eius con
versum sit in caput illius. et usque
extremum de Asia fugiens reversum sit
ad imperium terrae suae et impegerit
atque corruerit et locus illius non
sit inventus. *Et stabit in loco*
eius vilissimus et indignus decore regio

UVA.BHSC

et paucis diebus conteretur. non in fu-
rore neque in prelio. Seleucum dicit
cognomento philopatorem filium
magni antiochi qui nihil dignum
syrie et patris gessit imperio et absque
ullis preliis ingloriosus periit.
Porro porfirius hunc non vult esse
seleucum. sed ptholomeum epyfanen
qui seleuco sit molitus insidias et
adversum eum exercitum prepararit.
et idcirco veneno sit interfectus
a ducibus suis quod cum unus ab illo
quereret tanta molienti ubi
haberet pecuniam respondit amicos
suos esse divitias. Quod cum di
vulgatum esset in populo timuerunt
duces ne auferret eorum substantias.
et idcirco eum maleficiis artibus occi
derunt. Sed quomodo potest in loco
magni antiochi stare ptholomeus.
qui hoc omnino non fecit maxime
cum LXX interpretati sint. et sta
bit de radice eius plantatio. id est de
germine eius et semine persecutoris dei
generatum imperii. et in paucis
diebus conteretur absque ira et prelium.
hebrei vilissimum et indignum decore
regio triphonem intellegi volunt. qui
tutor pueri arripuit tyrannidem
et stabit in loco eius despectus et
non tribuetur ei honor regius.
Et veniet clam et obtinebit regnum
in fraudulentia. Hucusque historie
ordo sequitur et inter porfirium
et nostros nulla contentio est. Cetera
que sequuntur usque ad finem volu
minis ille interpretatur super persona
antiochi qui cognominatus est

epyfanes fratris seleuci filium antiochi
magni qui post seleucum undecim
annis regnavit in syria obtinuitque
iudeam sub quo legis dei persecutio et
machabeorum bella narrantur. Nostri
autem hec omnia de antichristo prophetari
arbitrantur. qui ultimo tempore futu
rus est. Cumque eis videatur illud
obponi. quare tantos in medio dereli
querit sermo propheticus a seleuco
usque ad consummationem mundi. res
pondent. quod in priori hystoria ubi
de regibus persicis dicebatur quattuor
tantum reges post cyrum persarum
persarum posuerit et multis in medio
transilierit repente ad alexan
drum regem macedonum. et hunc
esse scripture sancte consuetudinem non
universa narrare sed ea que maiora vi
deantur exponere. Cumque multa
& que postea lecturi et posituri sumus
super antiochi persona conveniant.
q typum eum voluit fuisse antichristi et
que in illo ex parte precesserint in anti
christo ex toto esse complenda. et hunc
esse morem scripture sancte ut futurorum
veritatem premittat in typis iuxta
illud quod de domino salvatore in sep
tuagesimo primo psalmo dicitur
qui prenotatur salomonis et omnia
que de eo dicuntur salomoni non
valeant convenire. Neque enim per
mansit ille cum sole et ante lunam
generationis et generationis. neque
dominatus est a mari et usque ad mare
et a flumine usque ad terminos orbis ter
re. Neque omnes gentes servierunt ei.
neque ante solem permansit nomen eius.

UVA.BHSC

Nec benedicatur in eo omnis anb neq;
omnis gentes magnificauerunt eum.
Et putet autem et quasi umbra et im
maginem ueritatis. In salomone pre
missa sunt ut in dño saluatore perfec
tius implerentur. Sicut igitur saluator
habet salomonem et ceteros scos in typu
aduentus sui. sicut antixpm pessimū
regem antiochum. qui scos persecutus
est. templumq; uiolauerit recte typū
sui habuisse credendus est. Sequa
mur igitur expositionis ordinem et
iuxta utramq; explanationem quid ad
uersarius. qui nostris uidetur breuiter
adnotemus. stetit inquiunt in loco
seleuci. frater eius antiochus epiphanes
cui primum hi qui in syria ptolomeo
fauebant. non dabant honorem regium.
sed postea simulationem clementie
obtinuit regnum syrie. et brachia pu
gnantes ptolomei et uniuersa uast
antes expugnata sunt a facie an
tiochi usq; contrita. Brachia autem
fortitudinem uocat. unde et manus
appellatur. et ceteri multitudo et
non solum ptolomeum uicit insi
dulentia sed ducem quoq; federis. hoc
est iudam maccabeum superauit do
lis. siue quod dicit hoc est quum ipse
obtulisset pacem ptolomeo. et fuis
set dux federis. postea ei molitus in
sidias ptolomeo autem hic. nonne e
piphanem significat. qui quintus
regnauit in egypto. sed ptolomeo
philometori filium cleopatre soro
ris antiochi. cuius hic auunculus
erat. et quum post mortem cleopatre
eulacius eunuchus nutricius filome

toris. et leneus egyptum regerent
et repeterent syriam quam antio
cus fraude occupauerat. horum
est inter auunculum et puerum ptho
lomeum prelium. Quumq; inter pelu
sium et montem casium prelium com
missum uicti sunt duces ptholomei.
Porro antiochus parcens uero puero et
amicitiam simulans. ascendit
menfim. et ibi ex more egypti regnū
accipiens. puerique rebus prouidere se
dicens. cum modico populo omnem
egyptum subiugauit. et habun
dantes usq; habemus. ingresse
sunt ciuitates. fecit quae non
fecerunt patres eius. et patres patrum
eius. Nullus enim regum syrie lou
uus at ita egyptum. et omnes eorum
diuitias dissipauit. et tam cal
lidus fuit ut prudentes cogitu
tiones eorum qui duces pueri erant.
sua fraude subuerteret. Hec por
firius sequens suetonium sermonem
lucinosissimo prosecutus est. que
nos breui compendio diximus. Nostri autem
et melius interpretantur et rectius
quod in fine mundi hec sit facturus
antixpi. qui consurgere habet de
modica gente .i. de populo iudeorum et
tam humilis erit atq; dispectus ut
ei non detur honor regius et per in
sidias et fraudelentiam obtineat
principatum et brachia pugnantes
populi romani. expugnantur ab eo.
et conterantur et hoc faciet quia
simulabit se esse ducem federis
hoc est legis et testamenti dei. et
ingredietur urbes ditissimas

UVA.BHSC

et faciet que non fecerunt patres eius
et patrum eius. Nullus enim iudeorum
absque antixpo in toto umquam
orbem regnauit et contra firmissi
mus cogitationes sanctorum iniuit con
silium. Faciet que uniuersa usque ad
tempus donec eum di uoluntas facere
sinat permiserit. et concitabitur
fortitudo eius. et cor eius aduersum
regem austri. in exercitu magno et
rex austri prouocabitur ad bellum
multis auxiliis et fortibus nimis.
et non stabunt quia inibunt ad
uersum eum consilia et comedentes
panem cum eo conterent illum.
exercitusque eius opprimetur et cadent
interfecti plurimi. hoc porfirius
interpretatur de antiocho quia ad
uersum ptolomeum sororis sue filium
profectus est cum exercitu magno.
Sed et rex austri id est duces ptolomei
prouocabuntur ad bellum multis
auxiliis et fortibus nimis et non po
tuerunt resistere antiochi consiliis
fraudulentis qui simulauit pacem
cum sororis filio ~~et~~ comedit cum
eo panem. et postea eum occupauit
egiptum. Nostri autem secundum superiorem
sensum interpretantur omnia de
antixpo qui nasciturus est de
populo iudeorum et de babilone uen
turus. primus superaturus est regem
egipti. qui est unus de tribus cornibus.
de quibus ante iam diximus. Duorum
quoque regum cor erit ut male fa
ciant. et ad mensam unam men
dacium loquentur et non pro
ficient quia adhuc finis in aliud

tempus et reuertetur in terram suam
cum opibus multis. Nulli dubium
est quod antiochus pacem cum ptolo
meo fecerit et inierit cum eo con
bibium. et dolos machinatus sit et
nihil profecerit quia regnum eius obti
nere non potuerit. sed a militibus ptolo
mei eiectus sit. Uerum quod ait
scriptura nunc dicit duos fuisse re
ges. quorum cor fuerit fraudulentum
ut sibi mutuo male facerent.
hoc secundum storiam demonstrari non
potest. Ptolomeus enim paruus etate
et deceptus fraude antiochi. Illi malum
cogitare quid poterat. Unde uolunt
nostri hec omnia referre ad antixpm et ad
regem egipti quem primum superatu
rus est et cor eius aduersum testamentum
sanctum. et faciet et reuertetur in terram
suam. statuto tempore reuertetur.
et ueniet ad austrum. et non erit prio
ri simile nouissimum et uenient trieres
et romani et percutietur siue ut
alius interpretatus est. et commi
nabuntur ei. et greci et romani
narrat storia. Postquam reuersus
est antiochus expulsus ab egiptiis
uenisse eum in iudeam hoc est aduersus
testamentum sanctum et spoliasse tem
plum. et auri tulisse pondus plu
rimum. Positoque in arce presidio ma
cedonum. reuersum in terram suam.
et post biennium rursum contra ptolo
meum exercitum congregasse et ue
nisse ad austrum. Cumque duo fratres
ptolomei. cleopatre filii quorum ille
auunculus erat obsiderentur alexandrie
legatos uenisse romanos quorum unus

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

et diriget donec compleatur ira. perpe
trata est quippe definitio. sive ut aquila
interpretatus est. In ipso enim est con
summatio. ab hoc loco hebrei dici de
antichristo putant. qui post iulianum par
vum auxilium surrecturus sit rex qui
faciat iuxta voluntatem suam. et
elevetur contra omne quod dicitur deus.
et adversum deum deorum loquatur ma
gnifica. ut sedeat in templo dei.
et se ipsum faciat deum et dirigatur
voluntas eius donec compleatur ira dei.
quia in ipso est consummatio. quod
quidem et nos de antichristo intellegimus.
porphyrius autem et ceteri qui secuti sunt eum
de antiocho epiphane dici arbitrantur
quod erectus sit contra cultum dei. et in
tantam superbiam venerit ut in templo
hierosolimis simulacrum suum poni
iusserit. quodque sequitur et diriget
donec compleatur ira quia in ipso est in
consummatio sic intellegunt. tam
diu eum posse donec irascatur ei deus. et
ipsum interfici iubeat. siquidem polibius
et diodorus qui bibliothecarum scribunt
historias. narrant eum non solum contra
deum fecisse iudee. sed avaritie facibus ac
census etiam templum diane in elimaidi
quod erat ditissimum spoliare conatum.
oppressumque a custodibus templi et vicinis
circum gentibus et quibusdam fantasiis
atque terroribus versum in amentiam. ac postremum morbo
interisse. et hoc ei accidisse commemorant
quia templum diane violare conatus sit.
nos autem dicimus etiam si acciderit ei.
ideo accidisse quia in prophetas sanctos dei multam
crudelitatem exercuerit et polluerit tem
plum eius. non enim pro eo quod conatus

est facere et actu paenitentiaque implere
destitit pro eo quod fecit puniatur esse
credendus est. et deum patrum suorum
non reputabit. et erit in concupiscenti
is feminarum nec quemquam deorum
curabit. quia adversum universa
consurget. deum autem maozim in loco
suo venerabitur. et deum quem ignora
verunt patres eius colet. auro et argento.
et lapide pretioso rebusque pretiosis. et fa
ciet ut muniat maozim. cum deo
alieno quem cognovit et multiplica
bit gloriam. et dabit eis potestatem
in multis et terram dividet gratuito.
Pro eo quod nos interpretati sumus et
erit in concupiscentiis feminarum.
LXX transtulerunt. et concupiscentiis
mulieris non subiacebit. Rursum pro
deo maozim quod habetur in hebraico.
aquila transtulit deum fortitudinum.
LXX fortissimum. quia vero in hebraico
ubi nos diximus. et erit in concupiscenti
is feminarum ambiguus positum
est dicente aquila. qui verbum expres
sit e verbo. ΚΑΙ ΕΙΙΙΟΦ ΘΝΤΑΙΕ
ΠΙΦ ΕΘΙΙ. ΥΩΙΑΝΘC ΗΑΤΡΩΝ ΚΑΤΕ
ΤΙΙΑ ΤΑΝΤΑΦ OCNECNE idem et
super deum patrum suorum non intelleget
et super concupiscentiam feminarum
et super omnem deum non intelleget.
Quibus verbis intellegitur et habere
concupiscentiam feminarum et non
habere. si legerimus et intellexerimus
ΑΣΙΟΡΟΙΜΟΣ et super concupiscentiam
feminarum non intelleget de antichristo
facilior interpretatio est. quod
ideo simulet castitatem ut plurimos
decipiat. si autem legerimus et

UVA.BHSC

[illegible] in concupiscentia feminarum. ut sub
audiatur antiochi persone magis quo
abstulit qui luxuriosissimus fuisse dicitur
in tantum ut dicatur per stuprum et corruptelas
las. ut usque regie dignitatis ut animus
quoque et scortis publice iungeretur.
et libidinem suam populo presentiam com
pleret. Deum moazim ridicule porphyrius
interpretatus est. ut diceret in uico
modeim. unde fuit matathias.
et filii eius antiochi duces iouis posuisse
statuam. et conpulisse iudeos ut ei
[illegible] immolarent. id est deo modeim.
quod autem sequitur. et deum quem ignorauerunt
patres eius colet. hoc magis
[illegible] in christo quam antiocho conuenit.
Regem enim idolorum greciae habuisse
[illegible] cum et iudeos usque sumeriatus ad
[illegible] rationem suos deos compulisse.
Nec non et hoc quod infertur. et faciet
ut muniat moazim cum deo alieno
quem cognouit. et multiplicabit
gloriam et dabit eis potestatem in multis.
et terram diuidet gratuito. et aheusomolom
interpretatus est. et faciet hec ut muniat
presidium cum deo alieno. et quem
ei ostenderit multiplicabit honorem.
et dominari eis multos faciet et terram
diuidet gratuito propter suos confugium
interpretatus est simulacrum quo porphyrius
blasphemia [illegible] hec omnia ut muniat
urbem hierusalem et in ceteris urbibus
ponat presidium et iudeos doceat ubi
[illegible] um adorare deum. haud dubium quin
[illegible] significet. quem cum illis ostendit
[illegible] adorandum esse persuaserit.
Qui decipit honorem et gloriam
plurimum [illegible] ex cetero quid in iudea

[illegible] sustineat deum. et pro precium
possessiones diuidet et donis [illegible]
Antichristus quoque multos decepturus militibus
largietur. et terram suam et ceteris
diuidet quos errore non quiuerit
sub iugare auaritia. et in tempore
prefinito. proeliabitur aduersum eum
rex austri. et quasi tempestas ueniet
contra illum rex aquilonis in curribus et
in equitibus et in classe magna. et ingredietur
terras. et conteret et pertransiet.
et introibit in terram gloriosam. et
multe corruent. [illegible] Pro quo in [illegible]
tus est simulacrum et multa milia corruent.
Theodotio. et multi infirmabuntur.
Multas autem corruere. [illegible] aquilam
ut urbes ut regiones. ut prouincias [illegible]
collegi. et hec porphyrius ad antiochum
refert quod undecimo anno regni sui
rursum contra sororis filium ptolo
philometorem dimicauerit. qui audiens
uenire antiochum congregauit
multa populorum milia. sed antiochus
tempestas ualida in curribus et in equi
tibus et in classe magna ingressus
terras plurimas et transeundo uniuersa
uastauerit. uenerit ad [illegible] inclitam
in iudeam quam simulacrum [illegible]
et audiuimus interpretatus est. pro
Theodotio ipsum uerbum hebraicum
posuit sabi. et urbem munitam de
ruinis murorum ciuitatis [illegible] sic egit
[illegible] perfecit. Nostri autem [illegible]
et haec referentes dicunt quod primum
[illegible] pugnaturus sit contra regem austri
[illegible] et postea [illegible] [illegible]
[illegible] superauerit quae de decem cornibus
[illegible] contriuerit cornua supra legimus

suum ephadano. Inter maria In monte
sancto et ueniet usque ad partem eius.
Aquila lat. et plantauit tabernaculum
praetorii sui aphedano Inter maria
et montem glorioso et sancto et ueniet usque
ad finem eius. soli lxx a omni se nimis
quaestione liberantes Interpretati
sunt. et statuet tabernaculum suum
tunc In maria et montem uoluntatis
sanctum. et ueniet ora consummationis
eius. quos apollinaris secutus de nomine
apedno omnino conticuit. Haec Ideo
prolixius posui ut porfirii ostendam
calumniam qui haec omnia Ignorauit
aut nescire finxit. et scripturae sanctae
difficultatem cui Intellegentiam absque
dei gratia et doctrina maiorum sibi Impe
ritissimi ut maxime cum dicant.
Notandum autem quod cum praetorium
hebreus sermo non habeat sed propter si
militudinem cum graecus sonat. In isto
tantum locum habuit hebreos scri
bitur quidam sed legitur per. Quod
autem ait xps uenit usque ad summi
tatem montis sancti et Inclitum et Ibi periit.
[...]ulus plenius loquitur. praecipitabit
dominus In monte sancto faciem dominatoris
tenebrarum super omnes gentes. et eum
qui dominatur cunctis populis et hunc catione(m)
quae uncta erat contra uniuersas na
tiones. In tempore autem Illo consurget
michael princeps magnus qui stat
pro filiis populi tui et ueniet tempus quale
non fuit ex eo quod gentes esse ceperunt
usque ad tempus Illud. et In tempore Illo
saluabitur populus tuus. omnis qui Inuen
tus fuerit scriptus In libro. et multi
de his qui dormiunt In terrae puluere

euigilabunt. alii In uitam aeternam.
alii In opprobrium. ut uideant semper.
Qui autem docti fuerint. fulgebunt
quasi splendor firmamenti. et qui
ad Iustitiam erudiunt multos quasi
stellae In perpetuas aeternitates.
Hucusque porfirius. ut cumque se tenuit
et tam nostrorum Imperitis quam suorum
male eruditis Imposuit. de hoc capi
tulo quod dicturus est. In quo mor
tuorum discribitur resurrectio. alii
suscitantur In uitam aeternam. et alii
In opprobrium sempiternum. nec
poterit dicere qui fuerunt sub antiocho.
Fulgebunt quasi splendor firmamenti.
et alii quasi stellae In perpetuas aeterni
tates. Sed quid non faciat perti
nacia. quasi contritus coluber eleuat
caput. et moriturus In eos qui mori
turi sunt uenenum difundit. et hoc
Inquit de antiocho scriptum est
qui uadens In persidem lisie. qui an
thiochiae et finice praefuerant reliquid
exercitum ut aduersum Iudeos pu
gnaret. urbemque eorum hierusalem sub
uerteret. quae omnia narrat Iosippus
scriptor historiae hebraeae quod talis fuerit
tribulatio qualis numquam et tempus
aduenerit quale non fuit ex eo quo
gentes esse ceperunt usque ad Illud tempus.
Reddita autem uictoria. et caesis an
thiochi ducibus Ipsoque anthioco In perside
mortuo. saluatus est populus israhel. omnes
qui scripti erunt In libro dei. hoc est
qui legem fortissime defenderunt.
et e contrario qui deleti sunt de libro
hoc est qui praeuaricatores extiterunt
legis et anthiochi fuerunt partium.

UVA.BHSC

Tunc ille hii quasi in terre pulvere dor-
miebant et operti erant malorum
pondere et quasi in sepulcris miseriarum
reconditi ad insperatam victoriam
de terre pulvere surrexerunt et de humo
elevaverunt caput custodes legis
resurgentes in vitam eternam et
prevaricatores in obprobrium sempiternum.
Magistri autem et doctores qui legis
habuere notitiam fulgebunt quasi
celum et qui inferiores populos exortati
sunt ad custodiendas cerimonias
dei instar stellarum fulgebunt in perpe-
tuas eternitates. Ponunt quoque historiam
de macchabeis in qua dicitur multos
iudeorum sub mathathia et iuda mac-
cabeo ad heremum confugisse et
latuisse in speluncis et in cavernis
petrarum ac post victoriam proces-
sisse et hec metaforice quasi de
resurrectione mortuorum esse predicta.
Tempore autem antichristi talem tribula-
tionem fore qualis numquam fuit
ex eo quo gentes esse ceperunt utrius
intellegitur. Ponunt enim vicisse
[illegible] qui victus est et per annos op-
pressos esse iudeos qui vicerunt.
Nam quid autem fuit tribulatio
quantum eo tempore quando hierusalem
capta est a babiloniis templumque
subversum et omnis populus ductus in
captivitatem. Oppressio loquitur
antichristi et spiritu salvatoris et tunc
salvabitur populus qui scriptus fuerit
in libro dei. et pro diversitate me-
ritorum alii resurgent in vitam eternam
alii in opprobrium sempiternum.
Magistri habebunt similitudinem celi.

et qui alios erudierint stellarum fulgori
comparabuntur. Non enim suffi-
cit scire sapientiam nisi et alios
erudias. Tacitusque sermo doctrine
alium non edificans mercedem operis
recipere non poterit. Quem locum
theodotio et vulgata editio ita
interpretati sunt. et intellegentes fulgebunt
quasi splendor firmamenti. et de
iustis plurimi quasi stelle in eterna
secula. Solent nonnulli querere
utrum doctus sanctus et simplex sanctus eun-
dem inter se mercedem habeant et unam
in celestibus mansionem. Unde nunc
iuxta theodotionem dicitur quod
docti similitudinem celi habeant
et ubique doctrine iusti stellarum
fulgori comparentur. Tu autem dani-
hel claude sermones et signa librum usque
ad tempus statutum. Pertransibunt
plurimi et multiplex erit scientia.
Quod danieli multiplicem revelata
veritatem. Ipse occultare esse signi-
ficans que loquitur est. Precepta
vita in volvere sermones et signare libri
ut legant plurimi et querant [illegible]
veritatem et propter obscuritatem ma-
gnitudinem diversa opinentur.
Quod autem illa pertransibunt idem
[illegible] plurimi multos signi-
ficat [illegible]. Solemus enim dicere
percurri librum et transii [illegible]
quod quidem et tullius de obscuritate
sui voluminis loquitur. et erunt
sermones libri sui quasi verba [illegible]

ÙVA.BHSC

preuaricatum iuge sacrificium · Quando
autem xpi cruorem obtinendis diculaui In
autem dixerit usque ad Interfectionem eius
ante semis anni idem mille ducentos xc
dies complebuntur · Beatus qui expectat
et peruenit ad dies mille ccc · xxx et u q ·
Beatus Inquit Interfectionem xpo
dies super numerum praefinitum qua
draginta quinque praestolatur quib
est dns adque saluator Insuum maiestate
ueniturus · Quare autem post Interfe
ctionem autem xpi xl quinque dierum si
lentium sit · diuini scientia est · Nisi
forte dicam dilationem regni scorum patientia
comprobationem est · Porfirius hunc locum
sic edisserit ut quadraginta quinque
dies qui per ducentos xx sunt uictorie
contra duces antiochi temporis significent
quando Iudas maccabeus fortiter dimi
cauit · et mundauit templum idolorum que
contriuit · et uictimas obtulit In
templo di · Quod recte diceret si maccu
beorum liber tribus et semis annis templum
scriberet fuisse pollutum · et non tribus ·

Tu autem uade ad praefinitum et requiesce
et stabis In sorte tua In fine dierum ·

[illegible] lau Inter praestantis
est · Tu autem uade et requiesce · et resur
ges In ordine tuo · In consummationem
dierum · Quo uerba hos tendit omne
[illegible] · Inicium esse resurrectionis
[illegible] quando et prophetam
[illegible] et [illegible] porfirium
[illegible] antiochi · de autem xpo dicat
[illegible] · ad [illegible]
[illegible] ita dixit plenius [illegible]
[illegible] eusebius et [illegible] apollinarius
[illegible] iudicent · [illegible]

mutat meaDius · Que qui scire uolue
rit · In ipsorum libris Inuenire poterit ·

EXPO FINIT SITIO SUPER PRO
FETIA DANIELIS LI

BRO IUXTA EBRAICUM CONTINET ·

Donum breuiter quod origenes
In decimo stromatum suorum
libro de susanne et belis fa
bulis dixerit cuius hec uerba sunt ·
et parentes eius iusti et docuerunt
filiam suam iuxta legem moysi ·
hoc uerendum est testimonio [illegible]
oratione parentum ut doceant [illegible]
legem di sermonemque diuinum non
solum filios sed filias suas · et consti
tuti sunt duos senes de populo iudices
In anno illo · Referebat ebreus · Istos
esse achiam et sedeciam de quibus
scribit Iheremias · Faciat te dns
sicut achiam quos frixit rex babilo
nis In ignem propter Iniquitatem
quam fecerunt In israhel · et adultera
bant uxores ciuium eorum · de quibus
loquitur est dns quia egressa est
Iniquitas de babilone a senibus iudicibus
qui uidebantur regere ppm · Pater
de presbiteris peccatoribus non ut qui
[illegible] ppm sed quid uidebantur
regere · Qui enim bene presunt ppto
regunt ppm · Qui autem autem non
habent Iudicium et ut [illegible] praesunt
ppto regere magis uidentur ppm quam
regunt · et autem erunt Inconcupiscen
tiam eius et euertrunt sensum suum

ad declinauerunt oculos suos ut non
uiderent caelum neque meminissent
iudiciorum iustorum quod greci uo
cant. Itaque hoc non per perturbationem
quam passionem sequuntur inter
pretamur. Haec igitur perturbatio
et cupido libidinis euaserat immo
percussit cordi sanorum. sed ualuerunt
nisi eorum lucente fundamentum.
Et cogitauerunt deserunt complere
ipsi uerterunt sensum suum, quo sub
uerso: oculi eorum inclinati sunt.
ut caelum non uiderent. nec recor
darentur iudiciorum iustorum siue
dei. siue honestatis, siue naturae.
Quae omnibus ad bonum insita est.
Et ecce susanna inambulabat iuxta
consuetudinem. Antea tum dictum
est quod faceret mane inambularet
susanna nec incongruum est ad plu
ritates eos. qui omnium quae gerunt de
scriptis sensis quaerunt exempla.
Hunc inambulandi locum adsum
mare quod facit quis ad uegetandum
corpusculum deambulet quae locum
inquit de separatione edicione
nunc posui. quod dicit origenis
ostendit certe se non iuxta septua
ginta interpretes disseruisse. Inge
muit quae susanna et ait. angustiae
mihi undique. Si enim hoc egero.
mors mihi est. Si autem non egero.
nequaquam effugiam manus uestras.
Cum ad summam castitatem perfecte uisitauit
uenerit numquam dicit sibi in
minere discrimen. Siud ulatro tu
mani non effugerit dicitque eum ad
ante nobis et commiscere nobiscum.

Alioquin si nolueris dicentes testimo
nium contra te quod fuerit tecum
iuuenis et ob hanc causam dimiseris
puellas a te. Humane quippe fragi
litatis est mortem timere quae in
feratur pro iustitia. Nisi forte in
castitate interpretabimur non inimi
nentis mortis sed opprobrii et igno
miniae qua perfundenda erat illis ac
cusantibus atque dicentibus fuisse quem
illa iubenis. et idcirco dimisit puellas.
Si enim hoc egero mors mihi est. Si
autem non egero nequaquam effugiam
manus uestras. Peccatum mortem uocat
sicut ergo et qui facit adulterium.
sic omne peccatum quod ducit ad
mortem. mors appellandum est. et
ad eterni peccati ad mortem unde et
econtrario ad eterni resurgimus et iu
stificamur. quoque uitae digna
opera facimus. Sed melius mihi est
absque opere incidere in manus uestras quam
peccare in conspectu dei. Ingressum
non habeo melius. ideat persona terti
reddat pro: quod nos bonum interpre
tari possumus unde eloquentia non
dicit. Melius mihi est incidere
in manus in eorum praeuaricantis quam
peccare in conspectu domini. ne in doctrinae
compunctione dei peccat quod
erat hoc appellare melius. sed bonum
est inquit mihi non facere malum
et incidere in manus uestras quam peccare
in conspectu domini. Sed absoluta bonum
mihi est non facere malum et incidere
in manus uestras ne peccem in conspectu
domini. Et exclamauit uoce magna
susanna. exclamauerunt autem et senes

UVA.BHSC

percussione . et clamore faucium . sed
pudicitiae . magnitudinem per quam
clamabat ad dominum . Unde et in sca
scriptura in exclamatione seniorum
non adposuit magna vocem . sequitur
enim clamaverunt et senes adversus eam .
Et exclamavit voce magna
susanna et dixit . Deus aeterne qui abs
conditorum es cognitor . qui scis omnia
antequam fiant . tu scis quia falsum
contra me tulerunt testimonium .
Cordis afectus et mentis puritas confessio
et boni conscientiae vocem eius fecerunt
clariorem . Unde magna erat ut cla
maret ad deum que ab hominibus non
audiebatur . Cumque duceretur ad
mortem . suscitavit dominus spm scm pueri
iunioris cui nomen daniel . quo sermone
ostenditur non infuisse in danihele
spm scm sed eum qui erat in illum et
quiescebat propter etatis infirmitatem .
necdum poterat opere demonstrare .
data occasione protectum fuit in domino
suscitatum . Et exclamavit voce
magna . mundus ego sum a sanguine
huius . suscitato itaque spu sco et que
puer deberet dicere suggerente vox
eius magna erat . Et notandum sic
ubi in scripturis sci peccatoris vox
magna dicitur . Dic sub qua arbore
videris eos loquentes sibi . qui ait .
Sub scino . Dixit autem danihel . recte
mentitus es in caput tuum . ecce enim
angelus di accepta sententia ab eo
scindet te medium . et amodicum ut lar
[illegible] tulit . sub prino . Dixit quoque
[illegible] danihel . Recte mentitus es
[illegible] in caput tuum . manet enim

angelus di gladium habens ut se
cet medium . quia hebrei reprobant
storium susanne dicentes eam in
danielis volumine non haberi
Debent diligentes inquirere ne quo
scini et prini quod lectori illicem
et lentiscum interpretantur .
sit in apud hebreos et quam habe
ant . ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑΝ et ab scindendo
et a prino serrando sive secando dicta
lingua eorum . quod si non fuerit in
ventum necessitate cogemur et
nos eorum adquiescere sententiae qui
greci tantum sermonis hanc volue
runt esse . ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑΝ quia grecam
tantum habeant ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑΝ
hebreicam non habeat . Quod si quis
ostenderit duarum istarum arborum
scisionis et serrationis et in hebreo so
ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΑΝ tunc poterimus etiam
hunc scripturam suscipere . et fece
runt eis sicut male egerunt adversus
proximum . ut facerent secundum legem
mosi et interfecerunt eos . Silui
fecit eos omnis sinagoga . videatur
illa opinio refutari de qua supra
diximus secundum hieremiam quod ipsi
essent presbiteri . achius et sedecias .
Nisi forte hoc quod scriptum est . inter
fecerunt eos . sic interpretemur .
pro eo quod etiam regi babilonis occiden
dos tradiderunt sicut et nos dicimus
quod iudei interfecerunt salvatorem
non quo ipsi percusserint . sed quod
tradiderunt occidendum [illegible]
clamantes dixerunt . crucifige
crucifige eum . Celcias autem et
uxor eius laudabant dnm pro filia sua

UVA.BHSC

suramne quam Ioachim ... ab
... omnibus quia non est in
... scripturis. Digne quasi
... dama dm non quia liberata
... manu presbyterorum susanna
... non sit laudabilis est
... discriminis sed non est lib
sed quia non est inventa in
... littera. Quamquam aperte sint
... oculis aspiciant sed magis
... a voce magna. Magistra
... non est aperte illis dolus.
... scripturae nunc dicta.
... voce magna. Quia de
... nunc dicitur
... non nam sub
... endum alterum voce
... invenimus
... facile qui hunc sacrorum

in libro danihelis apud hebreos ...
... non haberi. Siquis autem po
tuerit adprobare esse docuimus
tunc quaestionem est quod ei respon
dere debemus.

EXPLICIT EXPLANATIO DANIELIS PROPHETE

UISQUIS ANELANTER HIC LECTURUS ACCESSE
RIS: PRO ME INDIGNUM OBECO PRSBITERO:
ORARE DIGNES. FORSAN DEVITIIS CARE
ET AD DNM REDEMTOREM SINE CONFU
SIONE PER VENIAM ... DO GRAS

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

nenon lectiones nisi euenit in dominica. In festiuitate sce leocadie virginis. Qui gloriatur in domino. Regnum mundi. hymn. Virginis proles. Diffusa e gratia. Virgo prudentissima. per paganus. Or. Exaudi nos deus salutaris noster. In matutinum et alia querere in natale unius virginis preter lectiones. Passio sce leocadie virginis que obiit toleti sub daciano preside. v. id' decembris.

In temporibus illis: dum post corporeum saluatoris aduentum. et pro redemptione nra sanguinis eius effusionem: ad inferos descensionem: a mortuis resurrectionem. ad celos ascensionem. euangelica eruditio sensim atque gradatim: apostolorum doctrina in omnem terram refulsisset. sera tandem hyspanie finibus innotuit. Erat que rara fides. et ideo rara: quia magna delubra gentilium in omni loco sacrilega effusione cruorum hyrcorumque fumabant. et quia non nulle ciuitates. opida uel castel[la] ... fanorum monstruosorum ymaginibus ex auro. et argento: uel omni metallo erant. Ly aute. Lc ii

Celebrantur preterea in effigie illa demones. et fides in xpo pulluians: inter tantas rabies paganorum: palpitabat. Con-

... sancti nom...
tiam B et bat...
grauit. Que c...
ut impiissimum d...
dem: impiissimi diocle...
ximianus iussi oes a...
magis quam gubernand...
yspaniam. Primum nam...
lup cruentus intrauit. Ja...
sanguine mrm cadauer...
cus fluctans hyspania ad...
felicem. ciuitatem. eulali...
os quorum nomina lon...
enarrare: grauissimus co...
affirmens. eos animas co...
mrocuas. de post inde f...
cesaraugustam quasi leo f...
arripuit. Lc iii

Quanta ibi lud...
tiaque uerbera: c...
oes. quot sang...
effusiones. si humana lin...
at ipsa que pollita e x...
guinibus eia loquetur. eo ...
exceptus fuerit. qui besti...
non teneat reliquos: a...
simos cineres: mrm loc...
alacri profectu complut...
greditur ciuitate. Ibi an...
truncatis cruorem et la...

UVA.BHSC

...panuqm uidens.
...non ... plicium
... apte
... presul.
... nde nos
...nnus qui magis an
componere parua. hic
a que in epatu gessit
dño ueniat ...dus
...opus ...
... paucissimas ex
... ob amore sci
...
marcum
pio
... and
... qui sque fo
...

sancte frequentia ...
mandari condebat ... Iubilare
Atfanat ...
... macerabat E Ds ds ms ... ancte ... iuste
... ad honorem ... meruit
... diuinitus E 8 ne A ... ancte ...
... confesse ... preciose ...
... prudens pius et propitius E
cpl'm Ecce sacerdos. hymn' Ihesu
redemptor omnium. V Ora pro nobis
... A
... quod ab leno ...
... clare ...
... quesiuit ... Bñs
Ds qui beatum nicholaum
... dia orña quem ...
... In uespis ... Psalmi de
confessorib' cpl'm Ecce sacerdos. hy
mn' Iste confessor. V Ora pro nobis beate
...

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC